

HVIDBOG

II

**Debatten om
Det Danske Center for Menneskerettigheder**

2001-2003

Indhold

Bind I

1. Perioden 18.12.2001 – 21.1.2003, *side 5*
2. Debatindlæg, kronikker og klumme-kommentarer fra danske dagblade, *side 247*
Perioden 19.12.2001 – 13.8.2002

Bind II

3. Redaktionelle kommentarer og lederartikler fra danske dagblade, *side 5*
Perioden 19.12.2001 – 13.9.2002
4. Satiriske indlæg og tegninger i danske dagblade, *side 45*
9.1.2002 – 11.9.2002
5. Folketingsdebat, *side 63*
  - 12.3.2002 Forespørgsel til statsministeren nr. F17 om sikring af uafhængigheden for DCMR, *side 65*
  - 16.1.2003 Forespørgsel til statsministeren nr. F15 om kriterier for nedlæggelse af råd mfl., *side 104*
    - 1. behandling af lovforslag nr. L 183 – 5.4.2002, *side 128*
(Etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder)
    - 2. behandling af lovforslag nr. L 183 – 23.5.2002, *side 150*
    - 3. behandling af lovforslag nr. L 183 – 29.5.2002, *side 156*
- S 1190 Spørgsmål til ministeren vedr. finanslovsforhandlinger – 5.3.02, *side 156*
- S 3221 Spørgsmål til ministeren vedr. IMR og Morten Kjærums – 11.9.02, *side 157*
- S 3222 Spørgsmål til ministeren ang. Morten Kjærums kvalifikationer – 11.9.02, *side 157*
- S 3243 Spørgsmål til ministeren vedr. udtalelser af Morten Kjærums – 12.9.02, *side 158*
- S 3245 Spørgsmål til ministeren vedr. saglig oplysning om menneskerettigheder – 12.9.02, *side 158*
- S 3246 Spørgsmål til ministeren vedr. procedure for direktøropslag ved IMR – 12.9.02, *side 159*
- S 1329 Spørgsmål til ministeren ang. Morten Kjærums forskningsarbejder – 10.1.03, *side 159*
  - 1. behandling af lovforslag nr. L 155 – 7.2.2003, *side 161*
(Lov om etnisk ligebehandling)
  - 2. behandling af lovforslag nr. L 155 – 15.5.2003, *side 185*
  - 3. behandling af lovforslag nr. L 155 – 15.5.200, *side 190*
6. Danske støtteudtalelser, *side 191*
7. Internationale støtteudtalelse, *side 217*
8. Bilag:
  - a. Lov nr. 183, *side 269*
(Etablering af Dansk center for Internationale Studier og Menneskerettigheder)
  - b. Lov nr. 155, *side 273*
(Lov om etnisk ligebehandling)
9. Medier, *side 276*
10. Stikordsregister, *side 277*
11. Personregister, *side 281*

Introduktion

Denne hvidbog består af ukommenteret dokumentation fra debatten om Det Danske Center for Menneskerettigheder, der var lukningstruet efter den første Fogh-regerings og dets samarbejdsparti Dansk Folkepartis liste over 100 forskellige nævn, råd etc., som skulle fratages statsstøtte eller lukkes. Et af disse var Det Danske Center for Menneskerettigheder. I flere måneder var der debat om dette i bl.a. danske medier, og denne hvidbog består af dokumentation fra forskellige trykte medier.

Institut for Menneskerettigheder har efterfølgende konstateret en stor interesse for det historiske forløb, hvorfor vi nu udgiver denne hvidbog med den offentlige debat om sagen.

Udvælgelsen er foretaget på baggrund af presseklipjournalen Observer efter kodeordene Det Danske Center for Menneskerettigheder og Menneskerettighedscentret.

Alt fra den offentlige debat er medtaget. Samtlige lederartikler, artikler, baggrundsstof, læser- og debatindlæg, satiriske kommentarer, illustrationer m.m.

Artikler, der er bragt i flere medier, fx lokalaviser eller fra pressebureauer som bl.a. Ritzau, er kun gengivet fra et af disse medier, men med angivelse af, at samme har været bragt i flere medier.

Dokumenterne er opdelt i følgende kategorier:

Nyhedsartikler, debatindlæg, redaktionelle kommentarer og satiriske indlæg. Derudover er der tekster fra folketingsdebatter, spørgsmål til/og besvarelser fra ministre, lovforslag samt danske og internationale støtteudtalelser til Det Danske Center for Menneskerettigheder. Hvidbogen afsluttes med lov nr. 411 om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Der er et udvalgt stikordsregister og en oversigt over hvilke medier der medvirker.

Hvidbogen dækker perioden 18.12.2001- 21.01.2003, og der var 243 antal nyhedsartikler, 156 debatindlæg, herunder kronikker og klumme-kommentarer, 47 redaktionelle kommentarer og lederartikler samt 28 satiriske indlæg og tegninger.

Hvidbogen er ikke til salg.

Klaus Slavensky, redaktionel tilrettelæggelse

3. Redaktionelle kommentarer og lederartikler fra danske dagblade Perioden 19.12.2001 – 13.9.2002

DEN KVALTE DEBAT

Endeløse myter er skabt. De bilder vore politikere ind, at Danmark er bundet på hænder og fødder af fornemme internationale konventioner.

Hvem kan være så ubehøvlet eller så provinsiel at gå i rette med eller vende sig imod for eksempel internationale menneskerettigheder eller Børnekonventionens velmenende bestemmelser?

Skulle nogen formaste sig til at sætte det mindste spørgsmålstegn ved denne særlige form for evige sandheder, falder hammeren straks fra den konventionelle godhedsindustri medievante talsmænd.

Juraen bliver alt for ofte spændt for stærke organisationers politiske vogn.

”Det er forholdsvis almindeligt, at folk læser juraen, så den passer til deres dagsorden,” som det så skarpt siges af professor, dr. jur. Hjalte Rasmussen.

Mange internationale konventioner er ødelæggende for den offentlige debat. Interesseorganisationer melder sig omgående, når et politisk forslag lanceres med en påstand om, at det strider mod denne eller hin konvention.

Folk går så ud fra, at forslaget indhold er ulovligt. De hæfter sig ikke ved, at den pågældende organisation er part i debatten.

Professor Hjalte Rasmussen nævnte tirsdag i Jyllands-Posten Det Danske Center for Menneskerettigheder i sammenhæng med den livlige debat om de facto-flygtninge som et eksempel på denne trafik.

Bertel Haarder hvis Integrationsministerium så smagløst blev hilst velkommen som “apartheidministeriet” af en fremtrædende socialdemokrat garanterede ved sin tiltræden, at regeringens planlagte stramning af udlændingepolitikken ikke kommer til at stride mod internationale konventioner.

Aktuelt udtaler ministeren til Ritzau, at alle Det Danske Center for Menneskerettigheder indbefattet forhåbentlig kan være enige om, at den kommende opstramning har levet op til dette løfte.

Bertel Haarder advarer samtidig de professionelle menneskerettighedsorganisationer mod at skyde politiske forslag ned med henvisning til konventioner, som i kraft af manglende domstolspraksis lader sig tolke vidt forskelligt.

Menneskerettigheder er basale rettigheder, som ikke bør udvandes ved, at alle mulige og umulige bestemmelser uden for kategorien menneskerettigheder bliver bygget oven på.

I så fald udvikler de sig lynhurtigt til tom snak, som ingen bør tage alvorligt. De bliver med Bertel Haarders ord til ingenting.

I gårsdagens udførlige gennemgang af det store slag om modersmålsundervisning eller ej må en almindelig lighedsgrundsætning betyde, at de, som er lige, skal behandles lige hvori for den aktuelle sags vedkommende ligger, at tredjelands befinder sig i en anden situation end EU-landene. Et 24 år gammelt EF-direktiv bestemmer, at børn fra EU-lande har krav på tilbud om modersmålsundervisning.

Som udtrykt af professor Hjalte Rasmussen: “Det kan godt ske, at det er en god ide med undervisningen, men vi er bestemt ikke juridisk forpligtet.”

Tilsvarende gælder det for Flygtningekonventionen, som nu har 50 år på bagen, at den er skabt og vedtaget i en efterkrigstid og dermed under ganske andre vilkår end dagens folkevandringer.

Ting og sager skal nævnes ved deres rette navn. Kvalmende berøringsangst i det politiske miljø har alt for længe gjort nødvendig debat til dårlig tone.

19.12.2001 Leder i Jyllands-Posten

NEDLÆGGELSENS POLITIK

Den liste, regeringen fredag fremlagde over de nævn, råd, udvalg og centre, der skal nedlægges, beskæres eller flyttes, består ud fra en politisk synsvinkel af et bemærkelsesværdigt sammensurium. De enheder, der er med på listen, afspejler en blanding af ideologisk præget symbolpolitik, almindelig sund fornuft og ren kosmetik. Statsminister Anders Fogh Rasmussen har ønsket at markere, at hans regering har en klar politisk profil, et stærkt ønske om at rydde op i overflødige offentlige organer og iøvrigt at udvise sparsommelighed i anvendelsen af offentlige midler.

De kosmetiske midler er taget i brug over for udvalg, der alligevel skulle afslutte deres arbejde inden for en overskuelig fremtid. De vil blive nedlagt, når de har udført den opgave, de har fået i opdrag. Hvad der næppe kan kaldes en spareindsats i forhold til det, den tidligere regering ville have foretaget sig.

Den sunde fornuft har fået sin plads på de områder, hvor det kan konstateres, at der hersker en indlysende risiko for overlappende aktiviteter. Selvfølgelig kan det ikke udelukkes, at der er gode grunde til, at vi her i Danmark har et Plantenavnudvalg, såvel som et Plantenyhedsnævn, for ikke at tale om at Plantenyhedsudvalget, som givetvis er noget andet end Plantesundhedsrådet, der igen må formodes at være noget andet end Vilårsnævnet for Plantenyheder. Men her vil det næppe være for meget at kræve, at bevisbyrden ligger hos dem, der måske mener, at der er god grund til at have fem forskellige organer til at tage sig af plantenyheder.

Havde det hovedsagelig været enheder af denne karakter, der var blevet underkastet en regeringsbesluttet slankekur, ville det med sikkerhed være blevet mødt med en udbredt folkelig og politisk forståelse. Men på det, der de seneste dage er blevet kaldt "dødslisten", optræder også en lang række institutioner, råd og udvalg, der kun er blevet taget med, fordi deres aktiviteter byder den nye regeringsledelse imod. Statsministeren forsøgte selv at lægge linjen i sin nytårstale med appellen til mulige fordomme over for de dele af den danske befolkning, der i kraft af deres professionelle baggrund kan formidle viden og indsigt til resten af befolkningen. De er så ganske indlysende ikke i kridthuset hos den nye regering uanset om de betegnes som eksperter eller smagsdommere.

Åbenbart falder en seriøs og særdeles velfunderet institution som Det Danske Center for Menneske-retigheder ind under denne kategori. Regeringen ønsker ikke at høre kritiske bemærkninger om eventuelle krænkelse af de universelle menneskerettigheder i en dansk sammenhæng netop nu, hvor yderligere stramminger i udlændingelovgivningen er under optræk. Derfor bliver Centrets nuværende internationalt orienterede aktiviteter splittet op mellem Dansk Udenrigspolitisk Institut (DUPI) og Udenrigsministeriets menneskerettighedsenhed, mens de mere nationalt orienterede ejensynlig står til at blive afskaffet.

De nedlæggelser og reduktioner, der optræder på den liste, som statsministeren venligt havde overladt til Thor Pedersen og Bendt Bendtsen at præsentere for offentligheden, rammer enheder, der har et vidt forskellige udspring. Nogle af dem er blevet oprettet ved rent administrative beslutninger. Og følgelig er de også nemme at afskaffe. Lidt mere besværligt er det med dem, der har været i Folketingets finansudvalg. Her der er nemlig en ganske stor sandsynlighed for, at de i sin tid har fået støtte fra de nuværende regeringspartier. Men de største komplikationer, rent politisk, frembyder den del af listen, der omhandler enheder, der er oprettet ved lov. Dem er der ganske mange af. Og derfor kræver deres nedlæggelse ny lovgivning. Det prøvede regeringen i første omgang at klare ved at foreslå, at det kunne ske i en stor og samlet lovgivning. Det blev afvist af Folketingets præsidium i enighed. Dernæst forsøgte regeringen sig med et forslag om, at det kunne klares med en ophævelseslov for hvert ministerium. Men også det blev afvist af præsidiet.

Det indebærer, at hvert eneste lovbundne initiativ, der er opført på "dødslisten", skal til særskilt behandling. Det er sundt for det, der ved højtidelige lejligheder kaldes folkestyret. For det betyder, at de enkelte ministre punkt for punkt bliver nødt til at begrunde i fuld offentlighed, hvorfor de foreslåede nedskæringer er nødvendige.

Det er der ganske mange af dem, der vil finde vanskeligt, da de ikke nødvendigvis er blevet delagtiggjort i de argumenter, der er blevet lagt til grund for nedlæggelserne inden for det ansvarsområde, der formelt er deres.

ELITENS NEMESIS

Af Erik Holstein

Foghs opgør med smagsdommere er kun muligt, fordi eksperter har misbrugt deres positioner

En statsbetalt ”ekspert” skal give en neutral fremstilling af virkeligheden, hvis han fortsat vil være på statens lønningsliste. Det er konklusionen efter regeringens angreb på snesevis af råd og nævn.

Frontalangrebet hænger naturligvis også sammen med regeringens spareiver, hvor især nedskæringen på miljø og fødevarerområdet ser ud til at være gået helt over gevind.

Men Fogh har sikret sig folkelig opbakning, fordi han samtidig tager et opgør med de politisk korrekte ”smagsdommere”. Her har mange offentligt lønnede eksperter under dække af den neutrale kappe opført sig, som om de var folkevalgte politikere.

Det skaber ikke åbenlyse problemer, hvis den politiserende ekspert er i samklang med befolkningens store flertal. Sådan som mange eksperter på områder som miljø, fødevarer og ligestilling er.

En rød klud

Men det virker til gengæld som en rød klud, hvis en ”neutral” ekspert politiserer imod befolkningens flertal og samtidig lønnes af den samme befolknings skattekrone.

Det er især sket på områder som rets og udlændingepolitik, hvor alt andet end uvildige eksperter har brugt deres nøglepositioner til at forhindre den brede befolknings politik i at slå igennem. Her er et opgør på sin plads.

Misbrug

Et sådant eksempel er Det Danske Center for Menneskerettigheder. Det står svagt over for regeringens offensiv, fordi centerleder Morten Kjærums lige præcis har brugt sin magtfulde position til at politisere.

F.eks. udtalte Kjærums, at det efter hans mening ville krænke menneskerettighederne at udvise groft kriminelle, hvis de var opvokset i Danmark. Ikke desto mindre er det netop, hvad et land som Frankrig konsekvent har gjort, og den praksis er i flere tilfælde blevet blåstemplet af Menneskerettighedsdomstolen. Den fagligt meget kompetente Kjærums gav altså et fordrejet billede af domspraksis.

Da også dommerne i Højesteret valgte at politisere, lykkedes det at sabotere den udvisningslovgivning, som et stort flertal i Folketinget havde vedtaget.

Eksistensen i fare

Morten Kjærums optræden kan meget vel være en del af forklaringen på, at centrets eksistens nu er i fare. Men det er faktisk en skam, fordi mange af centrets medarbejdere udfører et stort og nyttigt arbejde, blandt andet med sikring af menneskerettigheder i nye demokratier i Østeuropa. Forhåbentlig vil regeringen i den slags tilfælde redde det værdifulde med over i andre organisationer, så barnet ikke ryger ud sammen med den tiltrængte udskiftning af badevandet.

Til gengæld må eksperter, der optræder som politikere, fremover kæmpe under rent flag og arbejde i de politiske partier. At dømme ud fra mange eksperters udtalelser vil det føre til en fordobling af Det Radikale Venstres medlemstal.

14.1.2002 Kommentar i Ekstra Bladet

USSELT

Tv-billeder fra de fattigste egne af Afghanistan viser børn og voksne, der spiser kogt græs i et desperat forsøg på at holde sig i live.

Scenen skifter til den hjemlige politiske verden, hvor VK-regeringen fastholder, at den vil spare over 1,5 milliarder kroner på ulandshjælpen til de fattigste lande. Det er usselt.

Regeringen har i håndteringen af flere hjemlige emner vist tiltrængt fornyelse, men det er sølle og samvittighedsløst, at man vil lade de fattigste i verden betale for løsningen af danske problemer. Og det er et farligt signal at sende til omverdenen, der hidtil har kunnet regne med, at Danmark var et foregangsland i hjælpen til ulandene.

Mens Danmark skærer ned, går Sverige og Norge i disse år den anden vej og øger ulandsbistanden. Den socialdemokratiske regering i Sverige og den borgerlige regering i Norge arbejder målrettet på at få bistanden op på en procent af den samlede produktion bruttonationalproduktet. Det er det mål, som Danmark nu er på vej til at opgive.

Det er klart, at Danmark burde udfolde endnu større anstrengelser for at målrette ulandsindsatsen, så den gavner bedst muligt. Det vil også betyde, at der er lande vi skal holde op med at støtte, og andre lande der skal have ekstra hjælp. Den omprioritering skal der altid være plads til. Men det er noget ganske andet og forkert og farligt at skære i den samlede hjælp til de fattigste lande. Vi kan ikke som land være det bekendt. På dagen, hvor regeringen vil fremlægge sin udlændingepolitik, kan man også roligt slå fast, at tingene ikke hænger sammen. Hvis man ønsker færre flygtninge og indvandrere til Danmark og i stedet vil have at de skal blive i deres hjemlande og nærområderne, så er der jo netop ikke brug for mindre ulandsbistand.

Tragedien den 11. september i USA havde terror, had og voldelig religiøs fanatisme som baggrund, men det er ikke en ansvarlig reaktion på udfordringen at Øge forskellene mellem den rige og den fattige verden, og det er jo præcis, hvad den danske regering er på vej til.

Mens regeringen med god grund kan lukke en række nævn og råd, så er det også tankevækkende, at der uden grund sker en klar svækkelse af Det Danske Center for Menneskerettigheder.

FN's kommissær for menneskerettigheder, Mary Robinson, retter i et personligt brev til Anders Fogh Rasmussen en appel om at bevare centeret som en selvstændig institution, der er helt uafhængig af regeringskontrol.

Regeringen vil gøre centeret til en del af et udenrigspolitisk institut, men det er svært at tro, at uafhængigheden vil blive sikret som hidtil. Dermed bliver regeringens indsats også på dette felt et dårligt signal til omverdenen, hvor behovet for indsats for menneskerettigheder ikke er blevet mindre. Tværtimod.

17.1.2002 Leder (O.D.) i Skive Folkeblad

MENNESKET ®

Oprydning er en god ide, også i Staten. Der er aldrig en institution, som har fundet sig selv overflødig; slikt skal der udenforstående til. Men når man rydder op, risikerer man at komme til at smide noget væk, man ikke kan undvære. Det sker især, hvis man ikke har klare principper for, hvad der er værd at beholde.

Tilsyneladende har regeringen forsømt at opstille sådan et sæt principper. I hvert fald er man i færd med at smide noget væk, man overhovedet ikke kan undvære; et uafhængigt Center for Menneskerettigheder. Hvis man havde konsulteret de principper, enhver borgerlig politisk tankeverden hidtil har hvilet på, ville man aldrig være kommet til at sætte menneskerettighederne på listen over overflødige udgifter.

Uden at overdrive det mindste kan man nemlig fastslå, at det er borgerlige politikere, der har opfundet menneskerettighederne. Det foregik i 1789.

Tanken om menneskerettighedernes ukrænkelighed er netop det, der adskiller borgerlige politiske idealer fra såvel kommunistiske som fascistiske. Det var det borgerlige demokrati, som skabte det "menneske", der har rettighederne, og der har siden været rig anledning til at forsvare menneskerettighederne mod andre politiske synspunkter. Der er nemlig mange, som finder dem upraktiske, besværlige og forstyrrende.

Listen over folk, der synes, at menneskerettigheder praktisk kan underordnes andre hensyn, er lang. Kommunister og deres lige har for eksempel altid ment, at samfundets funktioner må gå forud for den enkeltes eventuelle rettigheder. De tænker samfundet som en maskine og mennesket som brændstoffet. Den tanke er stadig i dag vidt udbredt i Danmark, hvor en socialdemokratisk variant af forestillingen om samfundet som maskine har været dominerende i trekvart århundrede.

Nationalsocialister og deres lige har altid været af den formening, at samfundets sundhed måtte gå forud for det enkelte menneskes eventuelle rettigheder. De tænker samfundet som en krop og mennesket som en legemsdel. Tanken om samfundslegemet vinder i dag frem i takt med, at konflikterne i det danske samfund bliver fortolket som etniske, og det karakteristiske ved borgerne derfor fremstår som deres familieforhold. Religiøse fanatikere særligt de kristne og muslimske har også altid ment, at Guds planer går milevidt forud for det enkelte menneske, han netop har skabt som led i sine egne planer. Mennesket har ifølge sagens natur ingen som helst rettigheder over for Gud, mener de. Derfor finder de, som en af Dansk Folkepartis folkevalgte præster, Jesper Langballe, så glimrende har udtrykt det, at enhver erklæring om menneske-rettigheder simpelthen er gudsbespottelse.

Borgerlig demokratisk indstilling har derimod hvad enten den forstod sig som liberalistisk (som Venstre) eller konservativ (som De Konservative) altid hvilet på det synspunkt, at samfundets "maskine" er indrettet for borgernes skyld, ikke omvendt. At samfundets "krop" ikke kan gå forud for det unikke, enkelte individ. At religion ikke er et politisk standpunkt, fordi religiøse synspunkter unddrager sig den diskussion, som er det borgerlige demokratis adelsmærke. Gud kan ikke komme i mindretal ved en afstemning, og derfor skal Gud ikke optræde i demokratiske forsamlinger. Der skal enhver nemlig kunne nedstemmes.

Denne afgrænsning af det borgerligt demokratiske synspunkt fra alle de totalitære anslag mod menneskerettighederne har i hele den civiliserede verden givet anledning til, at borgerlige politikere har kæmpet for oprettelsen af politisk uafhængige menneskerettighedsinstitutioner. Regeringer kan have mange grunde til at lade sig friste til at se lidt stort på menneskerettighederne. Hvis man administrerer samfundet, kan man nemt komme til at føle, at borgerne er til for institutionerne, ikke omvendt. Så er det godt at have en samvittighed, der kan levere lidt omtanke og undersøge, om man nu er i færd med at overtræde sine egne principper.

Omtanke er nøjagtig, hvad man bruger menneskerettighedsinstitutionerne til. Det Danske Center for Menneskerettigheder er ikke lavet til at finde på menneskerettigheder og slet ikke til at omvende demokratiske regeringer til det synspunkt, at mennesket har rettigheder. Det går den borgerlige regering vel i forvejen af princip ind for? Menneskerettighederne er ikke noget, Morten Kjærum prøver at tvinge ned over hovedet på Anders Fogh Rasmussen, Bendt Bendtsen og Per Stig Møller mod deres vilje, vel?

Center for Menneskerettigheder skal fungere som regeringens samvittighed. Derfor er det ikke godt nok, at dets arbejde lægges over til DUPI, hvis ledelse sorterer direkte under et ministerium. Det er plagsomt at have en samvittighed. Men det er betydelig værre ingen at have.

18.1.2002 Leder (A.K.) i Weekend Avisen

UAFHÆNGIGHED

Menneskerettighedscenter bør bevares

Listen over de råd og nævn, som regeringen i sidste uge med et snuptag dødsdømte, var lang, nogle steder for lang, og særligt en institution stak ud: Det Danske Center for Menneskerettigheder. Det skal nedlægges, og dets opgaver i fremtiden deles mellem det nye, stærkt udvidede DUPI og Udenrigsministeriets menneskerettighedsenhed. Menneskerettighedscenteret blev oprettet i 1987 med støtte fra alle partier undtagen Fremskridtspartiet, og meget tyder på, at det er fremskridtsfolkenes arvtagere i Dansk Folkeparti, der har æren for, at regeringen nedlægger en af Danmarks mest respekterede institutioner.

FN's højkommissær for menneskerettigheder, Mary Robinson, kalder centeret for "en af verdens mønsterinstitutioner", der har inspireret tilsvarende centre rundt om i verden. Hun tiggede derfor mandag i et per-

sonligt brev statsminister Anders Fogh Rasmussen om at bevare det danske center. Men ordene faldt på gold jord. Statsministeren henviste til udenrigsministeren, som blot svarede, at beslutningen ikke ville få indflydelse på centerets hidtidige uafhængighed.

Det er desværre næppe rigtigt. DUPI sorterer direkte under Udenrigsministeriet og styres af en ministerudenævnt direktør og en bestyrelse med medlemmer udpeget af stats, udenrigs og forsvarsministrene. Ikke den allermest uafhængige instans, man kan tænke sig, og med nedlæggelsen af centeret mister Danmark derfor både sin klare internationale stemme på menneskerettighedsområdet og den institution, der mere end nogen anden gennem de seneste 14 år har holdt skiftende regeringer i ørerne.

Hvis der er et lyspunkt i denne triste sag, er det, at regeringens forkerte og kortsynede beslutning bør være en anledning til at skabe et virkelig uafhængigt dansk menneskerettighedscenter. For uanset at Det Danske Center for Menneskerettigheder var funktionelt uafhængigt, var det delvist økonomisk afhængigt af den stat, det skulle kontrollere. Og selv om intet tyder på, at det på noget tidspunkt influerede på centerets vurderinger, var statsstøtten en lille skramme i dets uafhængighed, som der nu er mulighed for at fjerne. Danmark er begunstiget med mange velpolstrede fonde, og det er vanskeligt at finde en bedre eller vigtigere opgave i den kommende tid end at sikre, at vi også fremover har et uafhængigt center, der kan fremme og sikre menneskeretten både her til lands og i udlandet.

Leder i Politiken 19.1.2002

BERMUDA-TREKANTEN

Overskriften hentyder til den caribiske lokalitet, hvor fly, skibe og ufo'er har en mystisk tendens til at forsvinde sporløst.

I søndagens udgave af Politiken åbenbares det, at også dansk politik for nylig har kunnet præstere en trekant, hvor der foregik gådefulde forsvindingsnumre.

Trekanten udgjordes af udenrigsminister Per Stig Møller, hans forgænger i embedet, Niels Helveg Petersen, og Politikens chefredaktør, Tøger Seidenfaden.

Genstanden, der er så godt som forsvundet, er Det Danske Center for Menneskerettigheder. Det sker ganske vist hverken spor eller lydløst, men mystisk er det nu alligevel. For meningen med de tre herrers virke var nemlig at bevare det uafhængige center.

'But the mission kixed', som Per Stig Møller sikkert ville have forklaret BBC, hvis han ellers kunne få et ord indført.

Men det gjorde han ikke. Tværtimod sagde han på umisforståeligt skoleengelsk årgang 1958, at lukningen af centret var hans egen ide. Altså mere mystik.

Det begyndte ellers fint. Mandag 7. januar sagde Niels Helveg Petersen ja til at blive formand for et udvalg, der skulle foreslå, hvordan man kunne sammenlægge fire institutter under Udenrigsministeriet. Centret for Menneskerettigheder var ikke omfattet. Helveg lod forstå, at det faktisk var hans egen gamle ide, så hvem ville være mere oplagt til hvervet.

Over en frokost samme dag gav Tøger Seidenfaden også tilsagn, og Per Stig Møller kunne glæde sig: Han havde fået spændt både pæne Peddersen og de rigtige meningers korsfarer for sit nu pletfri projekt.

Men næste dag var alt forandret. Per Stig møder tilfældigt Helveg på Christiansborg og fortæller henkastet, at der er rettet 'en smule' i kommissoriet. Denne 'smule' betyder, at menneskerettighedscentret alligevel er med i sammenlægningen og kan se frem til status som syvende kontor i det udenrigsministerium, det skulle forestille at kontrollere.

Det synes Helveg bestemt ikke er 'en smule' og melder sig ud, og det samme gør Seidenfaden senere.

Der var gået ged i det (Per Stig: 'There went goat in it'). Men hvorfor?

'Cherchez la femme' lyder et gammelt råd på det franske, Per Stig Møller behersker bedre end engelsk. På dansk hedder det, at der står kvinder bag alt.

Helt sikre kan vi ikke være, men det skulle ikke forbavse os, hvis den mystiske dame hedder Pia Kjærsgaard. Hun og hendes parti har i årevis hadet menneskerettighedscentret, og en fredning ville hun næppe finde sig

i. Derfor har hun og statsminister Fogh Rasmussen natten mellem tirsdag og onsdag erstattet Helveg og Seidenfaden i den politiske Bermuda-trekant.

Den tredje mand, Per Stig Møller, bliver nu nødt til at råbe op om, at det skal være slut med, at hunden bider den herre, der fodrer den. Han er dømt til at trække tænderne ud på den vagthund, han selv var med til at opdrætte i 1987.

Men 'The Times They Are A-changin'', som Per Stig Møller ikke har sagt.

21.1.2002 Redaktionel kommentar (hvepsen) i Ekstra Bladet

UAFHÆNGIGHEDEN

I dag mødes udenrigsminister Per Stig Møller med regeringspartiernes ordførere for at drøfte den velbegrundede og massive modstand mod regeringens planer om at nedlægge Det Danske Center for Menneskerettigheder som et selvstændigt Institut. Hvis ministeren er klog, opgiver han forslaget.

Tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen (V) siger det meget klart i dag Berlingske Tidende: "Det vil skade Danmarks internationale anseelse, hvis det indtryk får lov til at brede sig, at der er ved at ske en nedprioritering af spørgsmål om menneskerettigheder".

Så er det sagt! Også en anden tidligere udenrigsminister, Niels Helveg Petersen, har med vægt talt imod nedlæggelsen af det uafhængige center, som regeringen i stedet har planer om at lægge ind under Udenrigsministeriet.

Ellemann-Jensen tilføjer, at enten skal Det Danske Center for Menneskerettigheder leve videre som i dag eller også skal regeringen sikre, at et nyt og samlende institut for udenrigspolitisk forskning gøres fuldstændig uafhængigt af regeringen.

Per Stig Møller siger, at han vil sikre en sådan uafhængighed, men det lyder ikke troværdigt, og det er er dybt beklageligt, hvis Danmarks høje profil i spørgsmål om menneskerettigheder skal lide skade. Udenrigsministeren bør også lytte til sin egen partifælle, finansordfører Gitte Seeberg, der er lodret modstander af en lukning af Centret. Heller ikke gruppeformand Knud Erik Kirkegaard vil udelukke, at det kan ende med, at Centret bliver bevaret. Sådan bør sagen også ende. En regering skal have format til at erkende, når man har begået fejl, og så er løsningen ikke at fremture men at få rettet fejlen.

22.1.2002 Leder (O.D.) i Skive Folkeblad

MENNESKERET

Ingen kan vel ud over regeringen selv udelukke, at regeringen ikke tænkte sig tilstrækkeligt om, for den fremlagde den liste, der betød, at Det Danske Center for Menneskerettigheder skulle inddrages i et samlende institut for udenrigspolitisk forskning i Udenrigsministeriets regi.

Med den hast, hvormed regeringen på grund af det upraktiske tidspunkt for udskrivelsen af folketingsvalget har måttet at agere, kan der selvfølgelig godt være en smutter ind i mellem. På den anden side har regeringen i alt, hvad den har fremlagt, bestandigt understreget den forudsætning, at den vil respektere alle internationale forpligtelser og konventioner. Når den vagthundefunktion, Centret for Menneskerettigheder skal udøve, er et FN-princip, vi har forpligtet os til at følge, ville funktionens uafhængighed altså under ingen omstændigheder være i fare.

Som nævnt: Vi ved ikke, hvad regeringen forestillede sig. Vi ved kun, at en for tiden værende bovlam opposition søger med lys og lygte efter enhver anstødssten, den kan finde i regeringens mange initiativer.

Men hvad menneskeretscentret angår, har såvel statsministeren som udenrigsministeren nu gjort det klart, at regeringen heller ikke i den sag vil bringe os på kant med de aftaler, vi har indgået med verden omkring os. Og så skulle man mene, den diskussion kan sluttes i hvert fald indtil det mere specifikke oplæg til det nye udenrigspolitiske akademi ligger klar.

For os at se er det sund fornuft at samle den internationale forskning, regering og Folketing i Danmark har at støtte sig til, i et nyt institut. For man kan godt have fornemmelsen af, at den er ukoordineret, at mange eksperter træder i hinandens græsgange, og at effekten derfor bliver både mindre entydig og mere omkostningskrævende end nødvendigt.

Og i øvrigt er det ingen skade til, menneskeretscentrets aktiviteter er kommet under generel, offentlig debat og lup. Vagthundefunktionen skal der ikke sættes spørgsmålstegn ved. Men centrets selvvalgte rolle som ofte politiserende meningsdanner har for ofte været uantastet, og ikke mindst i debatten om udlændingedebatten har vi indtryk af, at det med flid har bidraget ved at give ikkevidenskabeligt baserede argumenter en ekspertautorisation, som der ikke var hold i.

Kan vi opnå, at Det Danske Center for Menneskerettigheder i fremtiden kun griber ind, når entydige aftaler overtrædes, og vil undlade at optræde som aktiv spiller på den politiske diskussions bane, vil den respekt for centret, der er brug for i befolkningen, måske kunne etableres.

23.1.2002 Leder i Horsens Folkeblad

EN PINLIG SAG

Statsminister Anders Fogh Rasmussen bedyrede på sit tirsdagspressemøde i går, at regeringen vil sikre en uafhængig menneskeretsenhed, selv om Det Danske Center for Menneskerettigheder måtte blive nedlagt. Regeringen har været udsat for megen kritik for planerne om at nedlægge det uafhængige center for menneskerettigheder, og i går meldte tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen sig i gruppen af kritikere.

Han gjorde i et debatindlæg i Berlingske Tidende gældende, at opgaverne vel kunne løses i andet regi, men at nedlæggelsen ville være mod til at så tvivl om den danske stats forhold til menneskerettighederne.

Deri kan den tidligere udenrigsminister have ret, men den danske stat behøver nu ikke at nedlægge Det Danske Center for Menneskerettigheder for at så både national og international tvivl om sit forhold til menneskerettighederne.

Samtidig med diskussionen om en eventuel nedlæggelse af centeret, har den danske stat nemlig igen gjort sig uheldigt bemærket mod et yderst problematisk forhold til begrebet isolationsfængsling.

Der har været talrige eksempler på, at det danske retsvæsen har holdt folk isolationsfængslet i både måneder og år, og for en sådan behandling eksisterer kun en korrekt betegnelse: Tortur.

En kvinde blev i 1998 holdt isolationsfængslet i 49 dage i en sag om cigaretsmugling på trods af, at lægen i arresthuset advarede og erklærede, at isolationsfængslingen bragte kvinden "tæt på psykisk sammenbrud". I stedet for at komme ud af isolationen blev kvinden bedøvet mod store mængder sove og nervemedicin.

Nu har rigsadvokaten afvist at gennemføre en undersøgelse af sagen, og det fører til, at Danmark bliver indklaget for FN's torturkomite af Det Internationale Rehabiliteringsråd for Torturofre i København.

Det er et pinligt paradoks. Danmark har høstet international anerkendelse for at oprette rehabiliteringsrådet. Men fra en international synsvinkel må det se sært ud, at rådet i dette foregangsland nu rejser en sag om tortur mod en af landets egne borgere.

Det er fint, at Danmark interesserer sig for menneskerettighederne internationalt. Men det ville være endnu finere at feje for egen dør først.

23.1.2002 Leder i Jyllands-Posten

SELVMÅL

Regeringen på menneskeretstilbagetog

Regeringen har bragt sig selv i en fuldstændig uholdbar situation ved at foreslå Dansk Center for Menneskerettigheder delt og fusioneret med andre institutter i en regeringsstyret model, uden at tage højde for at centeret blandt andet står for en uafhængig overvågning af menneskerettighederne her i landet. En overvågning, som man ikke just kan sige, at regeringens oplæg til nye stramninger over for udlændinge og deres efterkommere har gjort mindre relevant. Kritikken er med rette haglet ned over regeringen, og det gør naturligvis særlig ondt, når forslaget undsiges af forhenværende udenrigsminister og forhenværende Venstreleder Uffe Ellemann-Jensen.

At den nuværende udenrigsminister, Per Stig Møller, slet ikke står bag fadæsen, men har fået den påtvunget af regeringens top, gør kun sagen endnu mere pinlig. At statsministeren samtidig, konfronteret med den første kritik, henviste til Per Stig Møller for en nærmere argumentation, ligner en decideret giftighed, når man som beskrevet i Politiken Søndag ved, at udenrigsministeren reelt handlede mod sin overbevisning. Statsministeren er nu på tilbagetog og taler i lidt diffuse vendinger om, at centerets uafhængighed kan sikres ved, at den større helhed, hvori det skal indgå Dansk Udenrigspolitisk Akademi bliver lidt mere uafhængig. Det vil bestemt være et fremskridt, hvis også den øvrige udenrigspolitiske forskning sikres en større uafhængighed og deraf følgende kvalitet. Men det løser ikke i sig selv problemet. Dansk Center for Menneskerettigheder skal have en selvstændig profil og et administrativt råderum, der sikrer, at det hverken direkte eller indirekte mister frihedsgrader i forhold til regeringen eller troværdighed i forhold til udenlandske samarbejdspartnere og FN.

Uanset hvordan miseren nu redes ud, efterlader den et pinagtigt indtryk af et land og en regering, der strammer vilkårene for svage grupper, går hårdt til enkeltpersoners og familiers rettigheder og samtidig forsøger at lukke munden på sine potentielle kritikere. Der er tale om et komplet overflødigt fejlskud, der efterlader et alt andet end liberalt indtryk. Om igen, statsminister.

23.1.2002 Leder i Politiken

VAGTHUND MED MUNDKURV

Lukningen af Danske Center for Menneskerettigheder er et krav fra Dansk Folkeparti

Dansk Folkeparti har stillet som en betingelse for at støtte regeringens felttog mod råd, nævn og centre, at Det Danske Center for Menneskerettigheder nedlægges. Og regeringen har bøjet sig for presset. Slagtingen af centret er en del af forslaget "Mere velfærd og mindre bureaukrati". Det er regeringens betegnelse for listen over de 103 råd, nævn og centre, der nu får dødsstødet.

Forslaget har vakt ramaskrig i oppositionen, blandt danske græsrodder, i fagbevægelsen, hos udenlandske menneskeretsorganisationer og i FN. Alle erklærer samstemmende, at det er et gigantisk tilbageskridt for menneskerettighederne. Også i regeringspartierne er der utilfredshed med planerne. Blandt andet Venstres tidligere formand Uffe Ellemann-Jensen er gået offentligt ud med advarsler mod lukningen af centret. Men statsministeren fejer kritikken af bordet med garantier om, at Danmark også i fremtiden vil have en uafhængig vagthund, der skal holde øje med om regeringen overholder menneskerettighederne. Hvordan det nærmere skal sikres, vil han ikke uddybe.

Planen er at lægge dele af aktiviteterne i menneskerettighedscentret over i et nyt udenrigspolitisk akademi under Udenrigsministeriet. De resterende opgaver skal den nye menneskerettighedsenhed i Udenrigsministeriet tage sig af. Men en enhed direkte under ministeriet kan aldrig være uafhængig, fastslår kritikerne. "Det svarer til at indlemme Folketingets ombudsmand i Justitsministeriet og så lave en "lidt" uafhængig organisation for ham der", konstaterer direktøren Det Danske Center for Menneskerettigheder, Morten Kjærum. Det er netop menneskerettighedsinstitutioner uafhængige af regeringens kontrol, som FN opfordrer

alle lande til at danne. Indtil dags dato har Danmark været et forbillede i dette arbejde. Men det ændrer den nye regering altså radikalt på. FN's højkommisær for menneskerettigheder konstaterer, at VK-regeringens linie uden tvivl vil blive fulgt af andre lande.

Regeringen forklarer ændringerne omkring menneskerettighedscentret med ønsker om at opnå en besparelse og en synergieffekt. Venstres retspolitiske ordfører er mere ærlig når hun erklærer:

”Vi trænger gevaldigt til konkurrence i meningsdannelsen. Dansk Center for Menneskerettigheder har alt for længe haft en nærmest monopollignende status i meningsdannelsen om menneskerettigheder.”

Klarere kan det vel ikke siges: Det handler om at lukke munden på kritiske røster – ligesom tilfældet er for en lang række af de andre råd og nævn der får kniven.

24.1.2002 Leder i dagbladet Arbejderen

ÆG I NAKKEN

VK-regeringen havde intet valg. Den måtte spille ud med en ny og strammere flygtningepolitik. De mange, som havde skiftet parti, fordi de var bekymrede for, hvilket Danmark der blev følgen af de mange flygtninge og indvandrere, skulle tilfredsstilles.

Og efter meningsmålingerne at dømme er vælgerne da også tilfredse lige så tilfredse som regeringen selv, der ligefrem skinner af tilfredshed. Bendt Bendtsen, vicesstatsministeren, vrænger således “hylekor” efter kritikerne, og Bertel Haarder og statsministeren søger at føre krigen over i fjendens lejr, når udlandet spørger, hvad det er, vi egentlig er i færd med. De tre toppolitikere synes ikke at forstå, at de selv har stillet sig selv an for hug og internationale æg i nakken.

Regeringens attitude i denne sag er ikke pyntelig. Den er også umulig at opretholde. Med i Bendtsens hylekor har nu meldt sig Venstres eksformand, tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen, og de konservatives udenrigsordfører, Gitte Seeberg og dertil kommer skarpe røster fra FN's højkommisariat for menneskerettigheder og fra FN's højkommisær for flygtninge. Også formanden for Europarådets ministerkomite har meldt sig på banen.

Det er ikke hverdagskost, at et regeringspartis udenrigsordfører kritiserer sin egen udenrigsminister. Heller ikke, at en tidligere formand er betænkelig ved den politik, hans efterfølger fører. Og det er aldrig sket, at FN retter et så kritisk søgelys mod Danmark som nu. Vi plejer jo at være klassens artige dreng.

Det er blandt andet planerne om at fratage Det Danske Center for Menneskerettigheder sin uafhængighed, der har fremkaldt de stærkt rynkede bryn. Statsministeren og udenrigsministeren, der tydeligvis et berørt af situationen – udenrigsministeren langt mere end statsministeren – har bebudet en fiffig feberredning, så den del af centret, der skal kunne kritisere danske myndigheder, får en uafhængig ledelse. En sindrig og til lejligheden konstrueret model, der næppe vil få kritikken til at forstumme. Hellere skulle man med det samme have erkendt, at beslutningen var overilet.

Den nye regering må, trods sin umiddelbare succes, lære at lytte. Også til kritik fra udlandet. Danmark er ikke en ø i verden, og det er kortsynet, hvis Anders Fogh Rasmussen i et overdrevet knæfald for Dansk Folkeparti ensidigt satser på at tilfredsstille en dansk opinion. Dermed svækker han Danmarks og sin egen position på et tidspunkt, hvor Danmark som formandsland i EU har en historisk chance for at øve en indsats.

Det indtryk skulle nødtigt fæstne sig, at der er en akse i Europa mellem Berlusconi Rom, Jörg Haiders Wien og Pia Kjærsgaards København.

Hvad med at tage Per Stig Møller lidt mere med på råd? Det er dog ham, der i første række skal rage kastanjerne ud af ilden.

24.1.2002 Leder i Fyens Stiftstidende

MANGLENDE YNDE

I en regering, der består af flere partier, er der mulighed for, at der kan opstå en indre opposition. Under Schüterregeringen var Venstre nærmest sindbilledet på den indre opposition. I den nuværende regering har den konservative leder, Bendt Bendtsen, højlydt gjort opmærksom på, at de konservative vil være regeringens sociale vagthund. Men Anders Fogh er åbenbart i den lykkelige situation, at der nærmest er trængsel i de to regeringspartier for at blive vagthund.

I forbindelse med det højprofilerede udspil om at reducere på råd og nævn har de to konservative toppolitikere, Bendt Bendtsen og Brian Mikkelsen, tilsyneladende fostret tanken om at nedlægge Det Danske Center for Menneskerettigheder og samle aktiviteterne i Udenrigsministeriets regi. Det bakker den konservative udenrigsminister, Per Stig Møller, loyalt op. Så vidt så godt men alligevel er det ikke godt.

Danmarks renommé kan ikke holde til, at vi nedlægger et uafhængigt menneskerettighedscenter, som vi har forpligtet os på i henhold til FN's såkaldte Paris-charter. En af de første kritikere, der meldte sig, var såmænd FN's højkommissær for menneskerettigheder, Mary Robinson. Derefter trådte regeringens indre opposition til. Den konservative Gitte Seeberg var ikke begejstret, og sidst har Venstres tidligere leder, Uffe Ellemann, også været ude med kritik. Til gengæld synes Venstres Birthe Rønn Hornbech at have lyst til at sætte en helt anden dagsorden, nemlig hvad hun kalder en diskussion af menneskerettighederne frem for den efter hendes opfattelse nærmest religiøse dyrkelse af menneskerettighederne.

Uanset hvordan man end vender og drejer den sag, regeringen nu har rodet sig selv ind i, er den et oplagt eksempel på, hvor lidt ynde regeringen er i besiddelse af, når den med iver forsøger at skabe et indtryk af dynamisk forandring. Det er ganske enkelt uprofessionelt.

Danmark er på mange områder et forbillede, når det drejer sig om menneskerettigheder og åbenhed i demokratiet. Det skal vi fortsat være. Forudsætningen herfor er, at der findes uafhængige instanser, der kan være det politiske systems "vaghunde". Sådanne "vaghunde" er per definition besværlige. Er de ikke det, lever de ikke op til opgaver, de skal løfte.

Kort og godt burde der ikke være diskussion om, hvorvidt vi skal have en uafhængig instans på menneskerettighedsområdet eller ej. Når den så er kommet, er det mest interessante i sagen sådan set regeringens evne til at håndtere sagen og de forandringer, man lægger så stor vægt på. Her er det, at der ikke ligefrem udvises ynde.

Den store iver med at skabe forandring er principielt charmerende nok. Det vidner om gåpåmod og lyst til at ville gøre en forskel. Men optræder man i den grad med hovedet under armen, så man tror, at forandring i sig selv er det bærende for al aktivitet, blotter man sig selv og sin egen uformåenhed. Det er politisk diletanteri.

24.1.2002 Leder (MF) i Holbæk Amts Venstreblad

UAFHÆNGIGHED

Mange fornuftige ord er i den forløbne uge blevet sagt om betydningen af, at Danmark har et uafhængigt Center for Menneskerettigheder. Planen om at lægge centret ind i Udenrigsministeriet er stødt på modstand også internt i regeringspartierne, og menneskerettighedscentrets direktør Morten Kjærum har i lighed med andre understreget det problematiske i, at statsmagten tager kontrollen over et center, hvis hovedmission netop burde være den uafhængige kritikere.

Så langt, så godt. Problemet med Det Danske Center for Menneskerettigheder er imidlertid, at det i forvejen er så som så med uafhængigheden, og det oven i købet når det drejer sig om nogle af de mest presserende spørgsmål, et sådant center kan beskæftige sig med. Således har Center for Menneskerettigheder i de senere år i flere tilfælde påtaget sig kontraktarbejde for den danske stat og for EU. Et eksempel: I 2000 vandt centret sammen med nogle samarbejdspartnere en licitation på vegne af EU-Kommissionen. Formålet er, som det hedder, "at samarbejde med Kina om et program om grundlæggende retsstatsprincipper".

Dette er sket, samtidig med at Det Danske Center for Menneskerettigheder og dets direktør i samme perio-

de har været påfaldende tilbageholdende med kritikken af menneskerettighedssituationen i Kina. I en kronik i fjor i denne avis Morten Kjærsum således, at forståelsen for den vestlige retstænkning i Kina ”nu også har ramt magtapparatet i de yderste provinser i Kina”. Med andre ord: Det går fremad.

Dette har været budskabet samtidig med, at Kina ifølge organisationer som Human Rights Watch har optrappet kränkelsen af menneskerettighederne både i Tibet, i den muslimske Xinjiangprovins, i forhold til den religiøse Falun Gong-bevægelse og i en lang række andre sammenhænge.

Spørgsmålet er derfor, i hvor høj grad Det Danske Center for Menneskerettigheder kan tillade sig at slå på sin hellige uafhængighed i diskussionen om centrets fremtidige status. Hvis hovedopgaven er at sikre denne uafhængighed, og det er der gode argumenter for, så må det i hvert fald være oplagt at kræve, at centret giver afkald på de kontraktopgaver, der i bund og grund svækker troværdigheden i lige så høj grad som at være direkte underlagt Udenrigsministeriet.

26.1.2002 Leder i Berlingske Tidende

DAGEN FØR

Lars Baungaard, redaktør

Når regeringen i morgen offentliggør sit forslag til finanslov, bliver der næppe mange overraskelser. Med samme præcision og vedholdenhed som en dryppende vandhane er der siden tiltrædelsen blevet lækket så mange forslag og tanker omkring rigets husholdning, at en god del af spændingen er gået tabt.

Manøvren har klart haft til formål at signalere handlekraft og opgør med fortiden. Men den har også skullet servere mindre populære nedskæringer og besparelser i nogle doser, som lettere kunne glide ned. At det er lykkedes ret godt, kan saneringen af de mange råd og nævn tjene som eksempel på. Bortset fra det upopulære og stærkt betænkelige forslag om at fratage Centret for Menneskerettigheder sin fulde frihed og uafhængighed, så har larmen over de mange andre truede råd og nævn været påfaldende begrænset.

Dødslisten, som dette sparekatalog kaldes, omfatter da også så mange besynderlige organer til almindelig forvirring og ansvarsforflygtigelse, at de fleste åbenbart kan se behovet for en kraftig beskæring.

Trods den langsomme tilvænnning, som det har været muligt at få til finanslovsforslaget, vil det i morgen naturligvis blive modtaget med den foragt og kritik, som er så forudsigelig som årstidernes skiften.

Rumlerierne er allerede begyndt. I dag siger tidligere finans og udenrigsminister Mogens Lykketoft således i Berlingske Tidende farvel til intet mindre end både udsyn, storsind og frisind angiveligt fordi der kan blive pillet lidt ved ulandsbistanden og allerede er fremlagt stramninger af udlændingepolitikken.

Det er store ord i januar, men der vil komme flere af slagsen. Ikke kun, fordi oppositionen skal tale imod, men også fordi Socialdemokratiet er i indre splid efter valgnederlaget. I den proces gælder det om at markere sig som rigtig socialdemokrat og fremsige de rigtige meninger. Stor socialdemokratisk indflydelse på finanslovsforslaget behøver øvelsen ikke at give, men det er heller ikke, hvad regeringen har brug for. Tværtimod. Den har langt mere brug for at få vedtaget så stor en del af sit eget finanslovsforslag som overhovedet muligt. Først og fremmest for at få indfriet nogle af sine valgløfter. Men også for at skabe et fundament, der er så solidt, at det kan bære yderligere omlægninger af både indtægter og udgifter. Med loftet om et skattestop hængende over hovedet, skal der allerede nu handles velovervejethed i hver eneste paragraf. Ellers bliver det sværere og sværere at holde fast i udgifterne og umuligt at reducere dem, sådan som de konservative krævede i valgkampen.

Når regeringen vil stå meget fast på sine egne forslag, hænger det også sammen med, at den kan regne med stor forståelse i befolkningen. Valgsejren indikerede med stor tydelighed, at vælgerne vil prøve noget andet. Det vil de stadig, viser de seneste meningsmålingers stigende støtte til regeringen.

Derfor skal flertallet bruges.

8.2.2002 Leder i Vejle Amts Folkeblad

DE KONSERVATIVE

Finanslovsforliget med Dansk Folkeparti er historisk. For første gang optræder Dansk Folkeparti som et parti, der tager et reelt ansvar for statsfinanserne. VK-regeringen har saledes med stor effektivitet skabt nogle retningslinier, ikke alene for det kommende, men for de kommende års politik og sikret sig et flertal, der nar talen falder på alt andet end EU kan synes stabilt. Oppositionen med et slagent, rådvildt socialdemokrati i et ledelsesmæssigt vakuum kan se frem til år uden for reel politisk indflydelse.

Forløbet op til forliget har tillige været spektakulært, og det er lykkedes VK-regeringen at få relativt små justeringer pa statens budgetter til at tage sig ud som store, ideologisk betingede ændringer til intet mindre end en ny verdensorden! Men det har ikke været uden omkostninger, ikke mindst når det gælder det mindste regeringsparti, De Konservative. En ting er, at Dansk Folkeparti i disse dage nærmest tager sig ud som et bærende regeringsparti. Det skal nok ændre sig. Noget andet er, at De Konservative nærmest slet ikke ser ud til at være i regering. Det bør ændre sig.

På trods af at De Konservative sidder på vitale ministerposter, virker partiet, når det kommer til realiteterne, rettet ind efter Venstres linie. Under Schlüter-regeringerne i 1980'erne sad partiet på statsministerposten og markerede sig derfor med selvfølgelighed i magtens midte på Christiansborg. Sådan er det ikke længe, og det er tydeligt at partiet har svært ved at finde sin identitet i en regering ledet af Venstres Anders Fogh Rasmussen. De senere års voldsomme turbulens hos De Konservative synes ligeledes at have dannet grobund for en vis taknemmelighed over i det hele taget at eksistere som parti og blive vist så meget tillid på Christiansborg, at partiet sidder i regering. Men det forstærker kun indtrykket af, at De Konservative ikke rigtig ved, hvordan de skal agere i forhold til den politiske agenda.

Således har det været ejendommeligt at være vidne til den konservative udenrigsminister Per Stig Møllers forsvar for nedlæggelsen of Center for Menneskerettigheder. Noget der notorisk er stik imod alle centrale borgerlige forestillinger og må være den dannede og vidende oplysningstænker inderligt imod. Lige så mærkeligt må det være for økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen, der under valgkampen gik i offensiven for at få nedsat personskatterne, at skulle virke som partileder og minister under Venstres rigide skattestop, som ikke synes at lægge op til en dynamisk skattetænkning.

Den konservative kulturminister Brian Mikkelsen har ligeledes med, hvad der ligner en beredvillighed hinsides al rimelig fornuft, lagt ryg til graverende besparelser pa kulturområdet. Han har skåret tilsyneladende ganske henrivende uprioriteret i de i forvejen små budgetter, herunder dybt i kerneydelser som Statens Kunstfonds og bibliotekspengene. Det ligger notorisk meget langt fra konservativ kulturpolitik. Endelig er der i den mere kuriøse ende Venstres kirkeminister, Tove Fergo, der som sin første embedshandling forsøgte at få nedlagt en kommission, nedsat af en of hendes konservative forgængere, en ydmygelse partiet ikke burde sidde overhørig.

De Konservative er traditionelt og historisk et parti, der søger at sikre de borgerlige værdier og et stabilt samfundssystem. Men de seneste ti år har partiet, helt i overenstemmelse med dets vælgersammensætning, profileret sig på også at rumme en socialt ansvarlig og frisindet humanistisk dimension, der værner om det enkelte menneskes ukrænkelige rettigheder og muligheder for at skabe sin tilværelse og øge sin viden. På den baggrund virker det ikke givende, at partiet udviser så lidt konstruktiv og offensiv tænkning i udformningen af den herskende politik. Fraset Gitte Seeberg har de fleste i den konservative folketings-gruppe forholdt sig passive, når tidligere konservative mærkesager blev kørt over af Venstres hardliners.

Hvis man dertil lægger udviklingen i og af Dansk Folkeparti, kan det forstærke De Konservatives identitetsproblemer. I finanslovsforhandlingerne har Pia Kjærsgaard og konsorter været rambuk for at få besparelserne på de højere uddannelser taget af bordet. Hvorfor var det ikke en konservativ mærkesag at sikre uddannelsesområdet høje standard, sikre nye professionelle ledelser og sikre vidensdanmark imod besparelser? Dansk Folkeparti står tillige nu som den sociale garant i samarbejdet med VK-regeringen og har fuldkommen erobret den tryghedsskabende omsorgsdimension, der tidligere tilhørte Socialdemokratiet og netop De Konservative. For De Konservative kan den situation ikke være holdbar i længden. Det er værd at huske på, hvor centralt De Radikale placerede sig i den forrige SR-regering. En tilsvarende strategi kunne uden sammenligning i øvrigt være De Konservatives, hvis partiets ministerposter skal blive andet og meget mere end sinecure.

TIL MENNESKERETTIGHEDERNES FREMME

At den nye VK-regering i sit finanslovsforslag lægger op til særdeles hårdhændede besparelser på de videregående uddannelser og i andre grene af uddannelsessystemet, og at også kulturområdet amputeres så skæbnesvangert, var absolut ikke, hvad der blev signaleret under valgkampen. Men ellers har indenrigsminister Lars Løkke Rasmussen da i det store og hele ret, når han i DR2/Debatten d. 31. januar konstaterer, at der sådan set ikke er noget nyt i forslaget til finanslov. At der indføres et totalt skattestop samtidig med, at barselorloven udvides og der foretages en milliardinvestering i sygehus og ældreområdet, og at det specielt kommer til at ramme miljøområdet og ulandsbistanden, kan næppe undre den, der fulgte slagets gang før valget i november. Heller ikke, at den nye regering i forhold til flygtninge og indvandrere lægger op til en så afskrækkende kurs, at tegneren Roald Als i Politiken ligefrem lader statsminister Anders Fogh Rasmussen stå skulder ved skulder med Østrigs Jörg Haider og Italiens Berlusconi.

Overraskende er det til gengæld, at en regering, som ellers synes at have planlagt sine strategier og første skridt i mindste detalje, skyder med spredehagl og optræder så bardust, arrogant og sjusket i sine bestræbelser på at komme overflødige råd og nævn til livs. Det er beslutningen om, at om at nedlægge Det Danske Center for Menneskerettigheder som uafhængig institution og sammenlægge det med flere andre centre i et Udenrigspolitisk Institut under Udenrigsministeriet et foruroligende og beklemmende eksempel på. For et center, der som dette skal overvåge, at der ikke i Danmark sker brud på menneskerettighederne, og som klart og utvetydigt skal påtale og sige fra, hvis det sker, er integriteten og uafhængigheden nødvendig. Det turde være indlysende, at det ikke skal placeres under et ministerium eller nogen som helst anden myndighed. Af hensyn til centrets operative og rådgivende rolle på internationalt plan, dets projektbistand og dets samarbejde med menneskerettighedsorganisationer og bevægelser uden for Danmark er autonomien også helt afgørende for troværdigheden. Det er derfor ikke alene centrets opgaver i forhold til retssikkerheden i Danmark, der nu risikerer at skride. Danmarks internationale omdømme står også på spil.

At det er et af verdens første og førende FN-autoriserede menneskerettighedscentre, der nu står for fald, har da også ført til skarpe reaktioner fra FN's højkommissær for Menneskerettigheder og tidligere præsident for Irland, Mary Robinson. Og herhjemme har bl.a. tidl. udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen, og velestimerede landspolitikere som Venstres Hanne Severinsen og De konservatives Gitte Seeberg vendt sig mod beslutningen. Den ret til information, fri meningsdannelse og ytringsfrihed, som bibliotekerne står for, og den mødefrihed og ret til at organisere sig, som fagforeninger rundt omkring i verden kæmper for, er meget væsentlige elementer i det arbejde, det danske menneskerettighedscenter udfører. Lad der derfor også fra biblioteksverdenen og fagbevægelsen lyde en opfordring til regeringen om at besinde sig i stedet for at slå knuder på sig selv for at finde en konstruktion, som skal overbevise omverdenen om, at det politiske systemskifte i Danmark ikke indebærer en nedprioritering af indsatsen på menneskerettighedsområdet.

Den eneste måde, regeringen nu kan undgå at tabe yderligere ansigt i denne følsomme sag på, er, at lade centret bevare sin hidtidige status. Andre værdige udgange på denne strid findes ikke.

12.2.2002 Leder (PN) i Bibliotekspressen

MENNESKER FÅR RET

Af Erik Schneffler

Godt gået

Hov, hvad var nu det? Den konservative udenrigsminister Per Stig Møller skaber røre i den indenrigspolitiske suppegryde.

Mens han selv rejser rundt i det tumultariske Mellemøsten for at forberede sig til det danske EU-formandskab, sætter han lige diskussionen om Det Danske Center for Menneskerettigheder på plads.

Udenrigsministeren vil simpelthen ikke nedlægge det omstridte center som selvstændig enhed. Han vil nu

lade centeret fortsætte med selvstændig bestyrelse og direktion, omend det samtidig fysisk kommer under en udenrigsministeriel paraply. Men uafhængigheden af regeringen bevares.

Det er bestemt ikke en løsning, der passer Dansk Folkeparti. Finansordføreren, Kristian Thulesen Dahl, raser og taler om forligsbrud. Partiet ønsker menneskerettighedscenteret hen, hvor peberet gror, fordi direktøren, Morten Kjærum, angiveligt har politiseret.

Men Per Stig Møller har ikke mindst lyttet til den voldsomme internationale kritik af nedlægningsplanerne. Der er også noget, der skurrer fælt i ørerne rent sprogligt, når man taler om nedlæggelse af et center for menneskerettigheder.

Det kan godt være, at Per Stig Møller ikke lige kan skabe fred i Mellemøsten. Men han har i hvert fald vist, at han kan lytte og handle.

28.2.2002 Redaktionel kommentar i B.T.

MENNESKERET

Efter et forløb, der ikke har tjent Danmark godt, og som har slidt på vort renommé som en nation, der sætter respekten for menneskerettighederne i centrum, ser det nu ud til, at regeringen har skåret rigtigt igennem med hensyn til fremtiden for Center for Menneskerettigheder.

Så vidt det i aftes lå oplyst, bevares uafhængigheden for Center for Menneskerettigheder, og dette er det helt afgørende. Dermed opfylder udenrigsminister Per Stig Møller også det løfte, han gav for nogle uger siden, da katten slap ud af sækken, og debatten begyndte.

Uafhængigheden kan godt opretholdes, selvom Centret rent fysisk flytter sammen med andre institutioner på det udenrigspolitiske område. Der er endda gode argumenter for en sådan sammenflytning, eftersom det ikke alene giver nogle økonomiske fordele, men også kan udløse en større helhed i forskningen. Tingene hænger mere og mere sammen. Heller ikke menneskerettigheder kan i dag anskues i et snævert rum. Rammen bliver i højere grad global.

Ender vi med at få en stor dansk uafhængig udenrigspolitisk institution, lagt sammen af rækken af hidtil selvstændige centre og enheder, og som virkelig kan få gennemslagskraft, også på internationalt plan, vil der være kommet noget godt ud af et lidt tumpet forløb.

At Dansk Folkeparti protesterer så voldsomt, bør ikke forskrække regeringen. Det bekræfter kun formodningen om, at partiet har et horn i siden på en institution, der ellers har bred støtte nationalt som internationalt så forhåbentlig holder regeringen nu godt fast.

28.2.2002 Leder i Berlingske Tidende

VK'S SELVMÅL

Før eller siden måtte tvangsægteskabet mellem regeringen og Dansk Folkeparti naturligvis begynde at knage. Men mange havde nu ventet, at det først ville ske den dag, hvor socialdemokraterne fremsatte nogle af Dansk Folkepartis egne forslag til sociale forbedringer forslag, som Dansk Folkeparti ville være tvunget til at stemme nej til, fordi man har forpligtet sig til ikke at fremsætte eller støtte "udgiftskrævende forslag", som regeringen er imod.

Men det skulle altså være Menneskerettighedscentrets status, der for første gang fik parterne til at skændes højlydt og Dansk Folkeparti til at hejse stopskiltet og dermed er det selvmål, som regeringen scorede ved at ville pille ved centrets uafhængighed, blevet endnu tydeligere.

Først undlod regeringens inderkreds at orientere udenrigsminister Per Stig Møller om, at centret skulle ombringes skønt Per Stig var den, der skulle foretage eksekveringen. Dernæst undlod man at orientere Dansk Folkeparti om, at det skulle centret alligevel ikke.

Regeringen har således kludret i det lige fra begyndelsen. Hovedfejlen var, at den pillede ved centrets status. Uafhængigheden er jo et krav fra FN, der da også har været fremme med mere end en løftet pegefinger. Og så religiøst betonet, som holdningen til menneskerettigheder er, har også mange herhjemme med rette været oprørte.

Hastværk er lastværk. Men i denne som i andre sager har regeringen glemt det gamle ord og påført sig selv overflødige prestigetab.

Som altid, når en politisk sag går i hårdknude, gælder det nu for parterne om at finde et spiseligt kompromis. Regeringen er allerede i gang med at forklare, at det aldrig har været tanken, at centret ikke skulle være uafhængigt. Det var kun en besparelse, man havde i kikkerten.

Den har Dansk Folkeparti selvfølgelig ikke købt – for det var jo centrets virke som smagsdommer, man var ude efter. Specielt var direktøren, Morten Kjærum, en anstødssten. Dansk Folkeparti siger, at det ikke er afgørende, hvor centret har adresse, eller om dets personale deler kantine og telefonomstilling med andre. Men at det ikke drejer sig økonomi, men ideologi, ses klart af, at Dansk Folkeparti godt vil acceptere, at menneskerettighederne bevarer et uafhængigt center men kun hvis Nævnet for etnisk ligestilling nedlægges! Det skal blive interessant at se, hvordan skårene mellem regeringen og Dansk Folkeparti nu kan heles. At selve finanslovsforliget står på spil, er ikke troligt. Dertil er der for begge parter alt for megen prestige knyttet til den historiske aftale. Den er nemlig regeringens eneste mulighed for et fast flertal, der kan gennemføre den politik, den gik til valg på – og den er Dansk Folkepartis eneste mulighed for at få afgørende indflydelse.

Men det aktuelle skænderi for åbent tæppe er ikke den sidste scene fra et ægteskab, vi får at se.

28.2.2002 Leder i Fyens Stiftstidende

DR. SPIN

Magten i den nye regering er i hænderne på Venstres mangeårige generalrådgiver Claus Hjorth Frederiksen, spindoctoren Michael Christiansen og Fogh selv. Christiansen er kun en af mange spindoctorer, der er tiltrådt sammen med den nye regering; alene en håndfuld kommer fra Jyllands-Postens efterhånden noget afpillede redaktion.

Mens Fogh erklærer krig mod folk, der ved noget i råd og udvalg, har han ansat nok spindoctorer til med garanti at gå over i historien som den hidtil mest mediekontrollerende regeringsleder.

Valgkampens ulv i fåreklæder er efter valget omskabt til et får i ulveklæder klar til at gnaske velfærdens vel-erhvervede rettigheder i sig, så det lovede skattestop kan finansieres. Og det skal det, trods begyndervanskeligheder, hvis ikke Foghs valgløfter skal blive til hans efterlønskors.

Han har da også udråbt sig som en skrap chef og lovet fyringer til de ministre, der ikke leverer varen.

Der går derfor allerede rygter om Per Stig Møllers snarlige afgang. Udenrigsministerens alt andet end kløgtige optræden i BBC's Hard-Talk bliver ikke bare et problem for forfængeligheden, men også for nationens anseelse. Hvis billedet af København-Wien-Rom akslen i europæisk politik får lov at gro fast, placerer Danmark sig så langt til højre, at det kan blive vanskeligt selv for Fogh at operere politisk.

Man kan sagtens forestille sig Per Stig Møllers afgang til fordel for en yngre, hurtigere og mere opportunistisk ungkonservativ. Især hvis alternativet er, at Per Stig Møller bliver ved med at forkludre nationens omdømme i perioden frem til Danmarks formandskab i EU.

Det kan nemlig hurtigt blive problematisk at føre politik hen over hovedet på oppositionen i midten og til venstre.

Foghs succes som regeringsleder afhænger af, at han gennemfører formandskabet i EU mere afbalanceret og med større troværdighed, end udenrigspolitikken hidtil er blevet håndteret. Per Stigs nedskæringer på udviklingshjælp til fattige lande og nedlægningen af Center for Menneskerettigheder var også sådanne skråsikre markeringer, der risikerer at vende tilbage som boomeranger, sådan som signalpolitik ofte gør.

En regering i lommen på Dansk Folkeparti vil ikke kunne gennemføre et formandskab, der genskaber tilliden og respekten for Danmark i det øvrige EU, når bortses fra Wien og Rom. Man kan derfor ikke udeluk-

ke, at Fogh udskriver et folketingsvalg, hvis det lykkes ham at gennemføre formandskabet rimelig succesfuldt.

Skattestoppet og samarbejdet med Dansk Folkeparti kan nemlig gøre Foghs regeringstid kortere, end det umiddelbart ligger i kortene. Med andre ord: Valgkampen er i gang. Igen.

28.2.2002 *Main Magazine*

DUMHED FOR TØSEDRENGE

Af Arne Mariager, redaktør

Det er flovt. At regeringen tilsyneladende ikke har mod og mandshjerte til at stå fast på de aftaler, den selv har indgået. Og hvad værre er det er direkte dumt.

Først tager regeringen med jernnæve fast på råd og nævn. Der nedlægges til højre og venstre. Der skal spares på de offentlige udgifter og dermed skabes grundlag for det skattestop, regeringen har lovet befolkningen.

Det er flot. Og i betragtning af hvem og hvad, der skulle holde for, blev udspillet faktisk modtaget positivt. Der var naturligvis de forudsigelige klager og det selvfølgelige klynkeri. Men generelt har regeringen fået en flot modtagelse af det store flertal i vælgerkorpset. Det viser alle meningsmålinger siden valget.

Og så lige nu på et tidspunkt hvor klagekoret så småt er ved at være hæst dummer regeringen sig. Udenrigsminister Per Stig Møller meddeler, at Det Danske Center for Menneskerettigheder alligevel ikke skal nedlægges. Dermed går udenrigsministeren vel i praksis bag om ryggen på finansminister Thor Pedersen, der under finanslovsforhandlingerne med Dansk Folkeparti havde lovet, at centret blev nedlagt. Dermed har regeringen bragt sig i den situation, at Dansk Folkeparti føler, finanslovsforliget er brudt næsten for det er kommet i gang.

Det har Dansk Folkeparti ret i. Derfor kan denne håndteringsfejl og denne rysten på hånden i regeringen skabe problemer af et omfang, som Anders Fogh Rasmussen kan få svært ved at håndtere. Et Dansk Folkeparti, der føler sig snydt og svigtet og som tager konsekvensen af dette vil gøre det stort set umuligt for regeringen at finde linier i den politik, der gennemføres. Og hvis noget kan slå en regering ihjel, så er det netop en mangel på linie.

Der er et gammelt mundheld som siger, at det kræver meget mod at turde være et dumt svin. Et eller andet tyder på, at udenrigsminister Per Stig Møller ikke har mod nok til at være sammen med kollegerne fra andre lande eller deltage i internationale møder og så skulle se mennesker i øjnene, som mener, han er et dumt svin. Beslutningen om at nedlægge Det Danske Center for Menneskerettigheder er blevet kritiseret alle steder fra. Udenrigsministeren har været under internationalt pres. Men hvad så? Hvorfor skal vi overhovedet have et dansk center for menneskerettigheder? Er ikke netop menneskerettigheder et internationalt spørgsmål? Den danske regering sidder med det mest solide flertal i ryggen, en dansk regering har haft i mange år. Dens politik er baseret på demokratiske beslutninger i Danmark. Så lad dog alle de andre råbe og skrige, som det passer dem. Menneskerettighedernes største problem er ikke situationen i Danmark. Men i alle de lande, hvor mennesker mishandles systematisk. Det er en international opgave at bekæmpe dette problem. Det er derimod en dansk opgave for den danske regering at sikre gennemførelse af den politik, man er gået til valg på. Fogh Rasmussens regering gik til valg på bl.a. stramning af indvandrerpoltikken, på skattestop og reduktion i offentlige udgifter. Regeringen har flertallet til at gennemføre løfterne. Så nytter det ikke at ryste på hånden, fordi nogle laver vrøvl. Eller jage det støtteparti væk, som ene af alle vil være med til at holde de løfter, der er givet befolkningens flertal.

Per Stig Møllers lovforslag kan naturligvis vedtages fordi regeringen kan samle flertal uden om Dansk Folkeparti. Det er muligt, at Per Stig Møller derefter vil have det sjovere, når han interviewes i britisk tv eller skal til møde rundt omkring i verden. Men regeringen har samtidigt anbragt bagdelen på en kasse dynamit – og selv tændt luntten.

Hvis ikke regeringen får bilagt striden med Dansk Folkeparti i en fart, så vil braget på et eller andet tidspunkt komme – og det vil vælte regeringen.

Så meget for så lidt. Dumt bøv!

28.2.2002 Leder i Vejle Amts Folkeblad

HOLD NU FAST

”Efter et forløb, der ikke har tjent Danmark godt, og som har slidt på vores renommé som en nation, der sætter respekten for menneskerettighederne i centrum, ser det nu ud til, at regeringen har skåret rigtigt igennem med hensyn til fremtiden for Center for Menneskerettigheder.

... At Dansk Folkeparti protesterer så voldsomt, bør ikke forskrække regeringen. Det bekræfter kun formodningen om, at partiet har et horn i siden på en institution, der ellers har bred støtte – nationalt som internationalt – så forhåbentlig holder regeringen nu godt fast.”

Fra leder i Berlingske Tidende

1.3.2002 B.T.

DF HAR LØS KLEMME PÅ REGERINGEN

Den genopblussede diskussion om uafhængigheden for Det Danske Center for Menneskerettigheder har bragt regeringen i et dilemma, hvor den kan blive tvunget til at vælge mellem den indenrigspolitiske stabilitet baseret på Dansk Folkeparti og Danmarks renommé i udlandet.

Der er således ingen tvivl om, at det er kommet bag på statsminister Anders Fogh Rasmussen (V) og udenrigsminister Per Stig Møller (K), hvorledes man i udlandet har opfattet den danske udlændingedebat under valgkampen og efterfølgende hvorledes de udenlandske medier har kommenteret på den danske debat omkring Menneskerettighedscentret og de kontante opstramninger i Udlændingeloven.

I de udenlandske aviser placeres Danmark nu i samme båd som Østrig og Italien. Tilsvarende har de liberale søsterpartier i Norden netop sendt et brev til Anders Fogh Rasmussen, hvor de advarer mod den skarpe tone i den danske udlændingedebat. Et brev som givetvis gør større indtryk på statsministeren, end han officielt giver udtryk for.

I forhold til den danske vælgerbefolkning er det forholdsvis let at score billige point ved at signalere besparelser på at lukke et for Danmark måske overflødigt center. Danmark har således ikke grund til dårlig samvittighed. Vi giver trods besparelser på 1,5 mia. kr. fortsat den højeste ulandsbistand i verden, lige som overtrædelser af menneskerettighederne synes at være ret teoretiske herhjemme. Det ændrer dog ikke på, at man i udlandet og helt oppe i toppen af FN-systemet opfatter det som et særdeles uheldigt signal og i strid med en aftale, som FN-landene indgik i Paris i begyndelsen af 1990'erne.

Så uanset, hvor harmløs og populær en lukning af Menneskerettighedscentret måtte være for Anders Fogh Rasmussen på den indenrigspolitiske scene, lige så skadelig synes den at være i forhold til det internationale samfund, hvor Danmark jo i andet halvår skal være EU's stemme.

Regeringen har foreslået et kompromis, hvor centrets funktion som uafhængig vagthund over for regeringen bliver bevaret.

Men i forhold til Dansk Folkeparti er det ikke godt nok. Partiet føler sig snydt af finansminister Thor Pedersen og vil nu ikke længere være bundet af finanslovsforliget, men i stedet stå frit til kunne stemme for nye udgiftskrævende forslag, fra oppositionen.

DF's finansordfører, Kristian Thulesen Dahl, mener nemlig, at finansministeren har stillet en lukning af Menneskerettighedscentret i udsigt, selv om det ikke fremgår så direkte og konkret af den skriftlige finanslovsaftale. Det skal ifølge Kristian Thulesen Dahl og Pia Kjærsgaard ikke ske ustraffet.

For godt nok har DF en politisk mission i at vise sig som et ansvarligt parti, men over for det står alligevel, at det ikke vil være en gulvmatte for regeringen. Derfor er der ingen tvivl om, at DF vil prøve at gøre alvor af sine trusler. Partiet vil trække en streg i sandet, og det skal helst markeres ved at give regeringen et smerteligt nederlag på en af Anders Fogh Rasmussens mærkesager.

1.3.2002 Leder i Børsen

MAGTMISBRUG

Ingen tvivl om at Dansk Folkeparti hader direktøren for Det Danske Center for Menneskerettigheder, Morten Kjærum, af et godt hjerte. Et langvarigt og gensidigt fjendskab. Kjærum har igen og igen sat en blokvogn på tværs, når partiet krævede stramninger af udlændingepolitikken. Og ladet forstå, at han ikke anser stramninger for stuerene.

Kjærum kan sige, at han bare har gjort sit job som leder af en uafhængig og uvildig institution, der skal varetage menneskerettighedskonventionernes overholdelse i dette land. Og at hans råd og kommentarer har været sagligt baseret og ikke rettet mod personer og partier. Ikke desto mindre er Morten Kjærum for mange personificeringen af det elitære, politisk intrigerende smagsdommeri, som mange danskere er så trætte af. Mange har draget centrets uvildighed i tvivl vist med god grund, for mange af de stramninger, der er afvist som umulige i henhold til konventionerne, synes ikke så umulige endda.

Men Det Danske Center for Menneskerettigheder og Kjærum har haft en magtfuld backinggroup i et politisk korrekt bagland, såvel her i landet som i det globale netværk.

Vi er altså ikke uforstående over Dansk Folkepartis raseri over Kjærum og hans centers hidtidige gøren og laden og nedgøren og nedladen.

Men vi forstår ikke det drama, partiet synes på nippet til at udløse, fordi regeringen ikke lukker centret, afsætter bestyrelsen og fyrer den daglige leder.

Vi ved ikke, hvad der er aftalt i detaljer om det emne i finanslovsforliget mellem VK og DF. Men regeringen har fra første færd gjort det klart, at den på alle råder agter at følge de internationale aftaler, vi har indgået. Den har intet imod at blive upopulær i den politiske korrektheds garde, hverken hjemme eller ude. Det har den allerede bevist. Men internationale aftaler skal overholdes med mindre man ønsker at sidestille sig med lande, som Dansk Folkeparti næppe heller anser for godt selskab.

Vil Dansk Folkeparti fortsætte de takter, der har givet indtryk af, at det er blevet et arbejdsdueligt parti og ikke et populistisk demonstrationsparti, træder Pia Kjærsgaard og Thulesen Dahl ned af piedestalen igen og indser, at seriøse partier og regeringer ikke fyrer en mand, fordi man ikke kan lide hans måde at være på. Problemet med Kjærum og centret er jo ikke, at de måske har givet dårlige råd. Problemet er, at de ikke har fået kritisk modspil fra en ansvarlig regering. Det kan VK-regeringen og DF lave om på. At lukke institutioner, der eksisterer i kraft af internationale aftaler, fordi man synes, de er tendentiøse og usaglige, ligner magtmisbrug. Det var det modsatte, der var hensigten med at vælge en ny regering.

1.3.2002 Leder (E.Bj.) i Dagbladet, Midtjyllands Avis mfl.

LUK IKKE MUNDEN PÅ KRITIKERE

Ganske vist er der gået 54 år, siden De Forenede Nationer vedtog menneskerettighedserklæringen. Når der alligevel er megen fornuft i at holde fast i den, skyldes det dels, at menneskerettighederne mange steder i verden ulykkeligtvis trædes under fode, dels, at også vort eget hjemlige samfund hvor solidt det end kan forekomme, sammenlignet med så mange andre hviler på og forudsætter overholdelse af erklæringens principper om ret til blandt andet frihed og personlig sikkerhed, tanke, samvittigheds og religionsfrihed samt menings og ytringsfrihed.

Det danske center for menneskerettigheder, som har udløst en krise mellem finanslovsforligets parter, er sådan set blot oprettet for at tilse, at erklæringen ikke trædes under fode.

Dansk Folkeparti mener som led i finanslovsaftalen at have fået løfte fra fremtrædende venstrefolk om, at det uafhængige center skulle lægges ind under staten og have ny ledelse. Især Det konservative Folkeparti har været loyalt ved ideen, men den konservative udenrigsminister har pligtskyldigt forsvaret projektet trods forståelig kritik fra fremtrædende personer som FN's højkommisær for menneskerettigheder, den højt respekterede Mary Robinson.

Nu vil regeringen så tilsyneladende fornuftigt nok sikre, at overvågningen af menneskerettighederne i en ny struktur fortsat kan i foregå uafhængigt af staten – hvilket Dansk Folkeparti raser over. Pia Kjærsgaard har forklaret, at DF i forhandlingerne om reduktioner i antallet af råd og nævn "ville have noget på udlændingeområdet" og "fik" menneskerettighedscentret, hvis ledelse partiet beskylder for at optræde som smagsdommere.

Det forekommer en kende forenklet for nu at udtrykke det diplomatisk at betragte et center for menneskerettigheder som noget, der alene vedrører "udlændingeområdet". Kernen i sagen er vel, at Dansk Folkeparti er utilfreds med, at centret har udtalt sig kritisk om nogle af partiets forslag. Det er fair nok. Men ikke mindst når man har som erklæret mål at holde fast i danske traditioner og normer, burde man på god dansk vis og i pagt med menneskerettighederne om ytringsfrihed tage en åben diskussion om uenigheden frem for at søge at lukke munden på kritikeren.

1.3.2002 Leder i Nordjyske Stiftstidende

CENTERPROBLEM

Dansk Folkepartis "pragmatisme"

Regeringen har opgivet sit hovedløse forsøg på at fjerne Det Danske Center for Menneskerettigheders uafhængighed, og det er godt. Dansk Folkeparti mener, at der er tale om forligsbrud. Udenrigsministeren kommer hjem fra Mellemøsten for at berolige populisterne, mens finansministeren, der åbenbart har lovet en nedlæggelse, er pinligt tavs.

Men som alle ved, er Dansk Folkeparti et moderne og pragmatisk parti, der er til at snakke med. Hvis vi kan få nedlagt et andet 'udlændingecenter' i stedet, så er "balancen" sikret, forklarer gruppeformanden, Kristian Thulesen Dahl. Nævnet for Etnisk Ligestilling ville for eksempel være helt fint, uddyber han. Finansministeren er sikkert med på ideen.

Forhåbentlig når integrationsministeren at gøre opmærksom på, at hvis regeringen nedlægger Nævnet for Etnisk Ligestilling, så kommer det til at genoprette det til næste sommer. Senest til den tid skal Danmark nemlig indfri et EU-direktiv, som vi selv har stemt for, der kræver, at alle medlemslande skal have et sted, hvor man kan klage over diskrimination. Negativ forskelsbehandling af etniske mindretal er desværre et problem i hele Europa.

Hele miseren har et perspektiv, der stikker dybere end kævl mellem V og K og spørgsmålet om, hvordan regeringen får sit parlamentariske bagland gjort tilfreds.

Sagen er, at regeringen ikke bare støtter sig til, men også i betænkelig grad er holdningsmæssigt følgagtig over for et parti, der kun er pragmatisk og moderat i en meget snæver parlamentarisk forstand. Dansk Folkeparti kalder åbenlyst det FN-ankendte og internationalt respekterede Menneskerettighedscenter for en samling smagsdommere. Det er en retorik, vi kender fra samfund, der har alvorlige menneskerettighedskrænkelser på samvittigheden, og som ikke bryder sig om kritik. Helt så galt står det ikke til i Danmark. Men Dansk Folkepartis krav og retorik er en permanent udfordring af grundlæggende værdier, som Danmark i lighed med det øvrige Europa er forpligtet på. Den ubehagelige kendsgerning kan nok så meget forligsmageri og parlamentariske manøvrer ikke skjule.

1.3.2002 Leder i Politiken

RETTE TIL AT BLIVE KLOGERE

Når udenrigsminister Per Stig Møller (K) i morgen vender hjem fra sin diplomatiske rundrejse i Mellemosten, får han brug for alle sine diplomatiske evner, hvis han skal løse konflikten med Dansk Folkeparti om Det Danske Center for Menneskerettigheder. Og målt på styrken i Pia Kjærsgaard og navnlig Kristian Thulesen Dahls retorik skal ministeren tilsyneladende være på tærerne.

Striden står om, hvorvidt det faktisk blev af talt, at centret skulle nedlægges helt eller blive en del af det nye udenrigsakademi DUPA og samtidig fastholde sin uafhængige vagthundefunktion. Dansk Folkeparti kan ikke døje vagthunden, og derfor er partiet gået totalt i selvsving sin ideologiske vane tro, fordi DF helst så alle institutioner, der har med "fremmede" at gøre, nedlagt endnu hurtige, end de fremmede forlader landet. Men dels er menneskerettighedscentret ikke alene forbeholdt udlændingspørgsmål, men i høj grad også et lands behandling af sine egne borgere, dels er Danmark lige så forpligtet som resten af verden af opfordringen fra FN's generalforsamling i 1998 om uafhængige institutioner, der netop overvåger menneskerettighederne internt.

Og uafhængigheden burde være selvindlysende, tydeligst sagt af professor Claus Haagen Jensen uagtet, at han er part i sagen som centrets bestyrelsesformand: "Det er et illusionsnummer at sætte en regering til at vogte over menneskerettigheder, for det er netop regeringer, der giver problemer".

Regeringens forslag, delvis tillempet efter massiv kritik, er i smuk overensstemmelse med filosofien om at bekæmpe overflødige råd og nævn. Det koster ikke en krone mere og Thulesen Dahl erklærer da også ganske redeligt, at det er et ideologisk spørgsmål for DF. Men det bliver den overdrevne aggressivitet ikke mindre grel eller afslørende af.

Naturligvis har det irriteret Thulsen Dahl & Co., at menneskerettighedscentret snappede efter DF under valgkampen. Men det er dybt betænkeligt, hvis den slags motiver bliver den primære politiske drivkraft, og det øvrige Danmark kan ikke være tjent med et flosset internationalt ry. Det har i det mindste gjort indtryk på regeringen og det burde være en menneskeret at blive klogere. Eller snarere en menneskepligt.

1.3.2002 Leder (hasp) i Viborg Stifts Folkeblad

IRRITATIONSMOMENT

Det Danske Center for Menneskerettigheder mister alligevel ikke sin uafhængighed. Udenrigsministeriets embedsmænd har udarbejdet en struktur, som sikrer, at Centerets ledelse ikke er i lommen på ministeriet, og at Centeret derfor ikke kan underlægges politisk styring.

Det var spørgsmålet om uafhængigheden, som gjorde regeringens udspil om Centeret til en international skandale; et Menneskerettighedscenter har ingen troværdighed, hvis det ikke er sikret politisk uafhængighed. Danmark ville ikke selv finde et menneskerettighedscenter i Zimbabwe eller Uzbekistan troværdigt, hvis dets ledelse blev udpeget af den til enhver tid siddende regering. Men hvis regeringens oprindelige plan var blevet ført ud i livet, havde vi haft svært ved at argumentere imod den slags konstruktioner i Zimbabwe eller Uzbekistan.

Udenrigsminister Per Stig Møller hævder nu, at regeringen hele tiden har sagt, at man ville sikre Centerets uafhængighed. Det modsiges af erindringer, skønt De Konservative ganske rigtigt var betænkelige ved planen. Men det modsiges især af det forhold, at Dansk Folkeparti er blevet stærkt pikeret over netop Centerets fortsatte uafhængighed. Kristian Thulesen Dahl kan ganske bestemt huske, at han og Thor Pedersen i januar var enige om at lukke kæften på den møgirriterende Morten Kjærum og få sig et mindre irriterende Menneskerettighedscenter.

Irriterende skal ethvert center for overvågning af menneskerettighederne imidlertid være. Det er det, man har dem til. Hvis man har styr på dem, fortjener de hverken deres navn eller de bevillinger, man hælder i dem. Det er en alt for kostbar form for klakørvirksomhed at skaffe sig og da navnlig, fordi den aldrig bliver troværdig.

Det er overflødig og i virkeligheden nærmest pinligt at have menneskerettighedscentre, som er underlagt myndighedernes styring; det er den slags, inkompetente diktaturer forsøger sig med i den tro, at omverdenen er blind, døv og snotdum. Lidt på linje med at kalde sit diktatur for Den Demokratiske Republik Erewhon og regne med, at omverdenen så er overbevist om de demokratiske tilstande. Det virker ikke.

Er Dansk Folkeparti vanligvis og nærmest af princip ligeglad med, hvad udlandet måtte mene om danske forhold (udlændinge aner ikke, hvad de taler om, og har utvivlsomt ringere forhold hjemme hos sig selv), så kan det godt undre, at Venstre med sin moderne, internationalt og europæisk orienterede stil regnede med at kunne slippe godt fra at skaffe sig ”styr på” dansk menneskerettighedsovervågning.

Man kan i princippet tænke sig to begrundelser for at tage den slags skridt: For det første den mulighed, at man har tænkt sig at foretage sig ting, som helt sikkert ville rejse et ramaskrig fra et uafhængigt menneskerettighedscenter. Og for det andet den eventualitet, at man har tænkt sig i den grad at holde sig på dydens smalle sti, at enhver kritik vil være fortænkt og uretfærdig og menneskerettighedsovervågningsens uafhængighed derfor inderligt overflødig.

Sandsynligheden taler for, at Venstre (og naturligvis Dansk Folkeparti) hælder til den sidste begrundelse. Det er derfor, de finder Morten Kjærum så irriterende; de mener, at den kritik af politiske dispositioner, som lejlighedsvis (sjældnere end medielarmen lader formode) kommer fra Dansk Center for Menneskerettigheder, umuligt kan være sagligt begrundet.

Det argument fører logisk videre til den antagelse, at hvis man blot vrider halsen om på budbringeren, så vil de dårlige nyheder om forholdet mellem menneskerettighederne og for eksempel dansk praksis vedrørende isolationsfængsling eller dansk økonomisk forskelsbehandling mellem indfødte og flygtninge forstumme. Kun fortænkte, uretfærdige og usaglige personer og organisationer ville nemlig kunne tænkes at indvende noget mod noget som helst, danske politikere vedtager. Man skelner ligefrem en undertone af fornærmelse ved den blotte tanke om, at demokratisk valgte politikere kunne træffe demokratiske beslutninger, som ikke ville holde for en højere instans. Hvilken højere instans kan man nemlig tænke sig?

Væsentlige rettigheder som lighed for loven, religionsfrihed og retten til at ytre sig er fastlagt i international lovgivning, som Danmark har tiltrådt og i øvrigt været med til at udforme. Og international lovgivning har det på samme måde som anden lovgivning: når først den er vedtaget, gælder den også for lovgiverne selv. Skønt Folketinget kan ændre loven om hastighedsbegrænsning, gælder den alligevel for Folketingets medlemmer. På samme måde med menneskerettighedskonventionerne. Hvis de skal laves om, skal det ske, hvor de blev vedtaget ikke ved bare at overtræde dem efter forgodtbefindende.

Det irriterende ved de centre for overvågning af menneskerettighederne, som alle civiliserede stater har, er netop, at deres loyalitet ikke er national. Det kan den ikke være, for de rettigheder, der skal overvåges, er ikke nationale. Hvis man vil gøre krav på at være et civiliseret land, er man nødt til at finde sig i dette irritationsmoment.

1.3.2002 Leder (A.K.) i Weekend Avisen

FOGHS STORE BESLUTNING

Af B.T.'s politiske redaktør Erik Meier Carlsen

Pia Kjærsgaard vil ikke være ”dørmatte”, men så må hun gøre sig til Nyrups afløser. Bliver Dansk Folkeparti et nyt socialdemokratisk parti, kan det sikre bredde og stabilitet i den regerende alliance

Statsministeren skulle egentlig glæde sig over, at Dansk Folkeparti slår sig i tøjret. For enten må hans strategi være at slide Pia Kjærsgaard ned, så hun mister vælgeropbakning, og Fogh snart får mulighed for at fungere i et flertal med de borgerlige midterpartier. Eller også må han opbygge Dansk Folkeparti til at blive

”Socialdemokratiets afløser”. Et nyt, stærkt, bredt funderet parti, der kan blive hans stabile alliancepartner i årene fremover.

Stuerene Pia

Ønsket om at blive et ”stuerent” parti har været et hovedmotiv for Pia Kjærsgaard, lige siden hun var leder i Fremskridtspartiet. Allerede dengang lykkedes det faktisk for hende at indgå et finanslovsforlig med en borgerlig regering i 1989-90 men resultat blev en ødelæggende konflikt i partiet.

I dag synes Pia Kjærsgaard ikke at have de store vanskeligheder ved at holde sammen på sit parti. Men hun risikerer at blive mast i Foghs favntag.

Derfor er Kjærsgaard nødt til at gå til angreb, når hun bliver offentligt ydmyget, som udenrigsminister Per Stig Møller gjorde det i sagen om menneskerettighedscentret:

Uden at Dansk Folkeparti var ordentligt informeret, gik udenrigsministeren i Politiken og pralede af regeringens tilbagemod i denne sag. Kjærsgaard, der ivrigt havde støttet og argumenteret for regeringens oprindelige forsvar for at nedlægge centret i sin hidtidige form, følte sig trampet på. ”Jeg er ingen dørmåtte,” sagde hun i det direkte sprog, der afgjort er en af hendes styrker.

Nyrups afløser

Men endnu vigtigere er det måske, at Dansk Folkeparti træder op mod regeringen på områder, der kan underbygge partiets identitet som Socialdemokratiets afløser. Det har DF gjort anstalter til i de seneste dage: Mest markant er måske modstanden mod at give virksomhederne mulighed for at give skattefri lægebehandling til udvalgte medarbejdere.

Men vigtig er også modstanden mod etableringen af en såkaldt ”tværgående” statslig a-kasse, som nogle betragter som en alvorlig trussel mod fagbevægelsen.

Endelig kan modstanden mod beskæringer på fødevarekontrollen også ses som et felt, hvor Dansk Folkeparti træder i Socialdemokratiets fodspor i bevidstheden om at man deler samme bagland.

Anderledes end Venstre

Hvis Dansk Folkeparti skal have en fremtid som allianceparti for Danmarks nye største parti, Venstre, så skal DF kunne noget andet end Venstre. DF's identitet som et EU-modstanderparti er naturligvis sådan en kvalitet, men den bliver let meget svær at have med at gøre i alliancen. Derimod kunne det passe meget fint, hvis Dansk Folkeparti effektivt kunne varetage store dele af det socialdemokratiske vælgerbaglands interesser i alliancen. Det ville gøre alliancen stærk og stabil. De nødvendige kompromiser bag regeringens politik kunne så indgås mellem regeringen og Dansk Folkeparti, mens Socialdemokratiet for alvor blev gjort overflødig.

Dansk Folkepartis ledelse har i flere år været optaget af dette perspektiv. Derfor er partiledelsen tydeligt nok også optaget af at erklære sig positiv over for et samarbejde med Socialdemokratiet og med at være klar til at støtte visse socialdemokratiske forslag.

Ledelsen skal satse

Men Dansk Folkeparti bliver først for alvor en truende og levedygtig afløser for Socialdemokratiet, hvis DF selv kan udvikle og lancere ”socialdemokratiske forslag”. Det kræver en udviklingsproces. Men det er her, DF's ledelse er nødt til at satse, hvis partiet effektivt skal overvinde risikoen for at blive behandlet som dørmåtte i samarbejdet med regeringen.

Protesten mod skattefri lægehjælp til udvalgte medarbejdere er måske det i denne sammenhæng mest perspektivrige, fordi Dansk Folkeparti her utvetydigt placerer sig på sit eget lighedssynspunkt.

I sidste ende er det Fogh-regeringens interesse at hjælpe Dansk Folkeparti med at opbygge sin ”socialdemokratiske identitet”. Medmindre Fogh hensynsløst satser på at undergrave Dansk Folkepartis tilslutning ved at bringe partiet ”under ansvarets åg”.

Om Fogh vil vælge den ene eller den anden strategi over for Pia Kjærsgaard, er måske hans allervigtigste strategiske beslutning.

BALLADE I PARFORHOLDET

Af Peter Orry, journalistisk redaktør

Stor ståhej om menneskerettigheder. Dansk Folkeparti slår sig i tøjret for at markere selvstændigheden over for regeringen. Og statsministeren kommer nok igen til at sætte sin udenrigsminister på plads.

De første 100 dage af et ægteskab tja, velsagtens ren idyl for de fleste. Kærligheden stadig intens og syvårskrisen endnu kun teori. Men selvfølgelig kan det gå skævt allerede tidligt i parforholdet. Det, man mente at være enige om, en der pludseligt i vildt skænderi.

Dansk Folkeparti, der lovede Venstre og De Konservative troskab efter valget i november og bekræftede det med finanslovsaftalen for en måned siden, slår sig nu i tøjret. Selv om der ikke er tale om et egentlig giftermål med regeringen, for DF vil nemlig have lov at føre sit eget liv, så lovede partiet dog omkring finansloven ikke at kissemisses med andre. Men nu føler partileder Pia Kjærsgaard sig i den grad snydt og bedraget af regeringschef Anders Fogh Rasmussen (V), at hun taler om at tage deres samliv op til fornyet overvejelse.

Og den styrkeprøve, de to lige nu er i gang med omkring Det Danske Center for Menneskerettigheder, DCMR, kan blive helt afgørende for, hvor mange bryllupsdage, de kommer til at fejre. Pia Kjærsgaard mener, at hun og hendes parti er blevet lovet, at centret skal nedlægges og dets arbejde placeres i et nyt og bredere institut i Udenrigsministeriet. Den tanke affødte så voldsom national og international kritik, at den ansvarlige minister, Per Stig Møller (K), nu lægger op til at bevare centret som selvstændig enhed. Og nedlagt Nævnet for Etnisk Ligestilling. Eller også vil hun have finansloven genforhandlet.

Lyder det kedeligt? Det er det også. I hvert fald skal man bag facaden for at finde den egentlige årsag til skænderiet. Pia Kjærsgaard stiller naturligvis ikke sagen sådan på spidsen for at få nedlagt et nævn, selv om hun utvivlsomt finder det møgirriterende og bedrevidende. Heller ikke for at spare de få millioner, der er i spil. Dem kunne man finde hvor som helst på finansloven. Det hele handler derimod om signalværdien. Skal det ikke gå ud over et nævn på udlændingeområdet, skal det i hvert fald være et andet. Mærkesagerne skal holdes i live.

Den er nemlig alfa og omega i Dansk Folkeparti for tiden. Hvor de gamle udbrydere fra Fremskridtspartiet under Nyrups regeringer omkostningsfrit kunne protestere mod det ene, kræve noget andet og forlange noget tredje, er livsbetingelserne nu helt anderledes. Partiet, der har sat sig for at blive de nye radikale med stor indflydelse fra en placering på midten, skal nu udvise ansvarlighed og ikke råbe for højt for tit. Men helt lade være kan de naturligvis ikke især ikke efter, at meningsmålingerne siden valget har fortalt, at vælgerne ikke synes så godt om deres nye, konforme stil. I hvert fald indtil den seneste måling i fredags.

Så selvstændigheden skal luftes på enhver tænkelig måde, der ikke bringer regeringen i fare. Nogle vil mene, at DF laver meget ballade alene i den forgangne uge har partiet protesteret mod regeringens nedskæringer på fødevarekontrollen, forslaget om at lade virksomheder forære skattefrie operationer til nøglemedarbejdere, at asylsøgere skal have lov at arbejde og så altså sagen om menneskerettighedscentret. Men faktisk har Dansk Folkeparti indtil denne uge holdt bemærkelsesværdig disciplin. Kun syv af de 22 i folketingsgruppen kender livet på Christiansborg. 15 er nye, og at den blanding ikke har givet større problemer, er en cadeau til gruppens stærke ledelse.

Den har nu valgt sig en sag, den tilsyneladende har tænkt sig at stå fast på. Det kan være et tegn på, at de menige MF'ere nu slår sig i tøjret og forlanger, at den kritiske udlændingelinje skal markeres tydeligere. Men uanset årsagen tyder meget på, at Pia Kjærsgaard har en vindingsag.

Ikke kun fordi regeringen trods alt har mere brug for hende end omvendt. Men også fordi der er stærk intern strid om profilering i regeringen, og her står De Konservative med fagministeren Per Stig Møller og parti-

formanden Bendt Bendtsen slet ikke distancen mod Venstres stærke finansminister Thor Pedersen og chefen Anders Fogh Rasmussen.

Så hvis udenrigsministeren ikke selv bøjer sig, skal statsministeren nok få ham til det. Så vil den ægteskabelige ro være genoprettet. Indtil det næste uundgåelige skænderi.

3.3.2002 Kommentar i Jydske Vestkysten

IKKE NOGET VÆSENTLIGT TAB

Det ville næppe være noget væsentligt tab, hvis Centret for Menneskerettigheder blev nedlagt. Gennem mange år har centret med dens leder Morter Kjærum i spidsen i den grad politiseret og advokeret for et pladderhumanistisk menneskesyn, at dets formål som et uafhængigt organ i kampen for menneskerettigheder for længst er gå et tabt. Når det alligevel kan forekomme betænkeligt, hvis Danmark helt nedlægger organer, som i kraft af uafhængighed skal være kritisk overfor politikerne på menneskeretsområdet, er det naturligvis fordi der i en omskiftelig verden, som den vi lever i, altid vil være behov for nogle vagthunde.

I den verserende politiske strid om centrets fremtid er fronterne tilsyneladende låst noget fast mellem på den ene side Dansk Folkepartis uforsonlige holdning om, at centret skal nedlægges, og på den anden side demokratiets nødvendige behov for at magthaverne kikkedes efter i sømmene. Umiddelbart forekommer udenrigsminister Per Stig Møllers ide om at slå flere af de såkaldte uafhængige organer sammen til et slagkraftigt råd, som bl.a. skal varetage menneskerettighederne, interessant. Specielt, hvis man med en ny personsammenhæng i bade bestyrelse og ledelse kan synliggøre, at der i langt højere grad end tilfældet har været indtil nu, vil kunne leveres mere objektive vurderinger.

Det skal selvfølgelig ikke være en bremse på debatten omkring menneskerettigheder, og har det nuværende centers ledelse og medarbejdere lyst til fortsat at politisere, så vil de være velkomne. Men altså blot uden at meningerne fremstår som et uafhængigt centers nøgterne vurdering

4.3.2002 Leder (ocj) i Fyns Amts Avis

RYGKLAPPERNE

Det er blevet det store mantra i debatten om Det Danske Center for Menneskerettigheder, at det skal være "uafhængigt".

De, der så indigneret fremfører dette krav, gør det gerne med en underliggende melding om, at hvis centret føres ind under Udenrigsministeriet, vil det være nødt til at agere ud fra de politiske signaler, som den siddende udenrigsminister har en interesse i at fremføre. Det mere end antydes samtidig, at centeret i sit hidtidige virke har fungeret helt uafhængigt, kritisk og åbent til alle sider, sådan som det burde være alle forskningsinstitutioners forpligtelse.

Men det er et glansbillede, der ikke holder i virkelighedens ofte knap så ideelle verden. Centeret for menneskerettigheder har på ingen måde ageret uafhængigt, kritisk og åbent. Det har tværtimod været et gidsel for den politisk korrekte betontænkning, der tillægger internationale konventioner, etableret for et halvt århundrede siden i en helt anden historisk kontekst, religiøs værdi.

Centeret har været det fremmeste talerør for godhedsindustrien, navnlig flygtningelobbyen. Der har ikke været skyggen af vilje til bare af og til at vende kikkerten den anden vej. Konsekvent har centeret råbt "ulven kommer" mod selv det mest afdæmpede udspil, der vovede at sætte omfanget og karakteren af indvandringen til debat.

Det har entydigt stillet sig til rådighed for de kredse, der har en politisk og økonomisk interesse i at holde gang i indvandringen og tilstrømningen af asylansøgere. Det har ikke forsket og diskuteret åbent og uhildet i en bestemt emnekreds. Det har fungeret som politisk trækdyr. Det skal retfærdigvis siges, at dette ikke er et særtræk ved centeret for menneskerettigheder. Sådan er det også med hovedparten af de råd og nævn, som regeringen nu heldigvis har formastet sig til at kigge lidt nærmere på.

Officielt stod de frit, var "uafhængige", forpligtet til kritisk stillingtagen. Reelt var de helt i lommen på ministeren, der fodrede dem økonomisk, og forventede politisk korrekt modydelse af socialdemokratisk-radikal observans. Ikke mindst mens Svend Auken var miljøminister, var det rent ud grinagtigt at lægge øre til de mange "uafhængige", grønne rygklappere, der talte mere Auken'sk, end hovedpersonen selv var i stand til. Undertiden kom de ligefrem til at bruge "vi" formen, selv om deres hele berettigelse lå i at stå udenfor og kigge kritisk på den miljøpolitik, der praktiseredes, herunder det enorme pengeforbrug.

Hvornår har man set et af de mange, såkaldte videnscentre producere andet, end hvad der er god latin i de politisk korrekte saloner? Hvornår har man set et videnscenter, der for alvor turde gnave i velerhvervede rettigheder og etablerede sandheder?

Svaret er: Alt for sjældent. Og det er ikke kun et politisk problem. Det er et problem for den frie forskning. Det er samtidig årsagen til, at for eksempel miljøspørgsmålet er så følelsesladet belastet. Almindelige mennesker har simpelt hen mistet tilliden til den hærskare af statsfinansierede eksperter, der åbenbart kun kan se en sag fra en side og viser sig dødeligt fornærmet, hvis anderledes tænkende vover sig frem.

Også af den grund er ansættelsen af den kontroversielle lektor Bjørn Lomborg til direktør for det nye miljøinstitut helt rigtig. Endelig etableres en forskningsenhed, der med rette kan kaldes "uafhængig", og som tør sætte sig ud over en dagsorden, der søges sat af de rigtige meningers klakører.

4.3.2002 Leder i Jyllands-Posten

CENTERKAOS

Sagen om Det Danske Center for Menneskerettigheder har efterhånden udviklet sig i en så pinlig retning, at regeringen nu bliver nødt til at skære igennem og få en løsning på plads, så centret kan fortsætte sit virke, eventuelt efter en sammenlægning med Nævnet for Etnisk Ligestilling, som integrationsminister Bertel Haarder (V) har foreslået.

Det er finanslovsaftalen mellem regeringen og Dansk Folkeparti, der er årsag til problemet. Dansk Folkeparti mener, at lukningen af centret er en del af finanslovsaftalen, mens udenrigsminister Per Stig Møller (K) synes at være af en anden opfattelse.

Venstres tidligere formand, Uffe Ellemann-Jensen, har for længst taget afstand fra den planlagte lukning, og det er haglet ned med international kritik, bl.a. fra FN's højkommisær for menneskerettigheder, Mary Robinson. Bertel Haarder (V) har for at løse problemet foreslået, at centret lægges sammen med Nævnet for Etnisk Ligestilling, og i fredags lod der nye toner fra statsminister Anders Fogh Rasmussen (V). På et møde i Dansk Kommunikationsforeningen, hvor statsministeren talte, beklagede han regeringens håndtering af sagen. Den skulle have været bedre forberedt og oplyst, sagde han bl.a.

Dansk Folkeparti har på sin side aldrig lagt skjul på, at man opfatter centret som politiserende. Centret har en formålsparagraf, hvori det bl.a. hedder: "Det Danske Center for Menneskerettigheder har til formål at fremme arbejdet med forskning i og information om menneskerettighederne i fredstid såvel som under væbnede konflikter".

Hvis dette skal opfyldes, er det selvfølgelig også nødvendigt at oplyse om eksempler på overskridelser af menneskerettigheder også hvis de finder sted herhjemme. Og det kan Dansk Folkeparti åbenbart ikke lide. Danmark er bundet af internationale aftaler, f.eks. er det ikke muligt at nedlægge Nævnet for Etnisk Ligestilling, som Dansk Folkeparti også ønsker, med mindre man er indstillet på at oprette det igen om et par år, når et nyt EU-direktiv, der forpligter medlemslandene til at have et sådant nævn, træder i kraft.

Regeringen må stå fast i denne sag og finde en løsning, der også er værdig for Danmarks ry udadtil. Dansk

Folkeparti har truet med at løbe fra finanslovsaftalen, hvis partiet ikke får sin vilje, men samtidig har partiets formand, Pia Kjærsgaard, efter valget i fjor gang på gang understreget, at Dansk Folkeparti er en seriøs og ansvarlig medspiller i dansk politik. Hvis det er sandt så ved Pia Kjærsgaard også, at man ikke kan få sin vilje hver gang.

4.3.2002 Leder i Kristeligt Dagblad (Miep)

MENNESKERETTIGHEDER SOM SLAGMARK

Af Erik Holstein

Danmark har brug for et uafhængigt menneskerettighedscenter, men centrets nuværende ledelse har kompromitteret sig selv.

Striden om Det Danske Center for Menneskerettigheder har udviklet sig til en sprængfarlig konflikt mellem (dele af) regeringen og støttepartiet Dansk Folkeparti. For Pia Kjærsgaards folk vil det være et utåleligt nederlag, hvis centret blot kører videre som hidtil.

DF's krav om indgreb er fulgt til dørs af to argumenter:

Det første argument mod centrets eksistens stammer fra DF's Søren Krarup, der har udtalt, at "menneskerettigheder er ved at blive en ny guddom, men jeg tror på Vorherre". Altså en fundamentalistisk, religiøs argumentation, der hører hjemme i tidligere århundreder.

Men det andet argument fra DF er sværere at feje af banen. For Pia Kjærsgaard og hendes folk sætter samtidig spørgsmålstegn ved, om centret nu også er uafhængigt. Ikke mindst fordi centrets direktør, Morten Kjærum, konstant optræder som en pavlovsk hund, når stramninger af udlændingeloven er på tale.

Det var således typisk for Kjærum, at han efter novembervalget der om noget markerede vælgernes ønske om opstramninger frejdigt udtalte, at den danske udlændingelov ikke kan strammes yderligere. Kjærums "uafhængige ekspertråd" var her mildt sagt ukorrekt og det er langt fra det eneste eksempel på enøjet og politiserende adfærd fra direktørens side. .

Morten Kjærums optræden er særlig alvorlig, fordi menneskerettighederne har en vis forrang for dansk lovgivning. Hvis den "skriftkloge", der skal tolke menneskerettighederne, misbruger sin rolle til at underkende befolkningens flertal på et tvivlsomt grundlag, opstår derfor et demokratisk problem. Så ender vælgerens stemmeafgivning med at blive gjort overflødig, hvis den ikke lige stemmer med ekspertens egne politiske holdninger.

Man kan blot sammenligne Morten Kjærums stil med ombudsmand Hans Gammeltoft-Hansens. Ombudsmanden vandt respekt ved at dokumentere, at tidligere justitsminister Erik Ninn-Hansen groft brød loven. Men i andre situationer har Gammeltoft-Hansen godkendt en stram udlændingekurs, fordi det har været i overensstemmelse med loven.

Ombudsmanden kigger udelukkende på, hvordan loven er og ikke på, hvordan han selv mener, den burde være. Derfor kan både strammere og slappere i udlændingebatten have tillid til ham.

Den tillid kan man ikke have til Morten Kjærum eller for den sags skyld til centerrådet og bestyrelsen, der ikke har grebet ind. Centerrådet har meget betegnende den tidligere radikale toppolitiker Bjørn Elmquist som formand og SF's Ebba Strange som næstformand.

Danmark har behov for et menneskerettighedscenter, der er helt uafhængigt af statsmagten.

Men det kræver en konstruktion med en ny direktør og en langt bredere sammensat bestyrelse, når det gælder rets- og udlændingepolitikken.

Så ordet "uafhængig" igen får mening.

05.03.2002 Leder i B.T.

MENNESKERET

Det mildest talt uheldige forløb om Det Danske Center for Menneskerettigheder har efterladt en ubehagelig fornemmelse af, at er man afhængig af offentlige midler og drister sig til at sige ting, som politikerne af den ene eller anden grund ikke synes om, så risikerer man at få hovedet kappet af eller helt at blive nedlagt.

Faktuelt landede sagen nogenlunde rigtigt. Den planlagte sammenlægning af en række udenrigspolitiske forskningsinstitutioner og Center for Menneskerettigheder gennemføres til en stor slagkraftig enhed. For at leve op til internationale principper for en uafhængig menneskeretsorganisation får centeret sin egen bestyrelse, adskilt fra resten. Funktionen som vagthund bevares.

Det havde dog klædt regeringen, når man nu selv tog hul på området, at tage skridtet fuldt ud og give den nye store enhed en fuldstændig formel uafhængighed fra det politiske miljø.

Overordnet set lykkedes det altså at redde centeret og dermed Danmarks internationale anseelse. Men hvorfor fik Dansk Folkeparti held til pludselig at blande Nævnet for Etnisk Ligestilling ind i sagen? Når man ikke kunne få det ene, gik man åbenbart efter det andet, og det er ikke noget sundt endsige sagligt udgangspunkt, helt uanset nævnets relevans, mangel på samme, eller hvad der i øvrigt senere måtte komme i stedet. Lige så ubehageligt er Dansk Folkepartis inddragelse af centerets direktør Morten Kjærum i opgøret. Forløbet lugter af et politisk hævn tog mod en person og en institution, der har haft til opgave at udtale sig kritisk, og sådan noget har vi ikke hidtil haft tradition for herhjemme.

6.3.2002 Leder i Berlingske Tidende

VK MÅ LÆRE AT GÅ I TAKT

100 dage

I dag er det 100 dage siden VK-regeringen blev dannet, og i den anledning havde Venstre planlagt en jubelannonce i landets største dagblade. Når De spejder forgæves efter annoncen i dagens avis, så skyldes det, at statsminister Anders Fogh Rasmussen (V) personligt har trukket i nødbremsen, fordi regeringspartneren, Det Konservative Folkeparti og dets leder vice-statsminister Bendt Bendtsen ikke brød sig om, at ”storebror” alene triumferede over resultaterne.

Det er nok en lille sag – en petitesse – vil regeringschefen formentlig mene, men den er symptomatisk for det billede offentligheden har fået af det lillebrorstorebror kompleks, der helt åbenbart eksisterer mellem Det Konservative Folkeparti og Venstre.

Eksemplerne er mange. Senest er det udnævnelsen af den kontroversielle lektor Bjørn Lomborg til direktør for det nye miljøinstitut, og striden om Centret for Menneskerettigheder skal bestå, nedlægges eller sammenlægges. Før disse var det blandt andet diskussionen om besparelser på undervisningsområdet og nedsettelse af brotakster, der gav anledning til mediestøj.

Fælles for ”sagerne” er, at støjen opstår i den konservative lejr, hvor specielt partiets finansordfører Gitte Seeberg har svært ved at vænne sig til ikke længere at være i opposition. Men også internt i regeringen har det knebet for de konservative ministre at gå i takt selv med partifæller.

Når politiske kommentatorer i de seneste dage har givet regeringen karakterer for de første 100 dage, er det ”kun” blevet til et gennemsnit på 9. For godt nok er der bred enighed om, at regeringen har opfyldt sine tunge valgløfter uanset om man kan lide dem eller ej men præstationen er altså skæmmet af for megen fnidder-fnadder regeringspartierne indbyrdes.

Det er egentlig mærkeligt, at det er gået sådan. Anders Fogh Rasmussen har forberedt regeringsdannelsen til mindste detalje. Regeringsgrundlaget er det mest omfattende, der er set i Danmark, og såvel den inter-

ne styring i regeringen som den eksterne formidling af oplysninger er organiseret som var det en generalstab.

Men statsministeren må som andre før ham erkende, at hvad der har set godt ud på papiret, kan være svært at gennemføre i praksis. Og den politiske verden er nok endnu mere ustyrbar, fordi den befolkes af mennesker, der skal til valg mindst hvert fjerde år.

Derfor bliver statsministeren nødt til at slække på topstyringen og inddrage alle ministre og folketingsgruppernes medlemmer i beslutningsprocessen. Ellers bliver der ikke den fornødne ro til at gennemføre VK-regeringens fremtidige hovedopgaver: EU-formandskabet og en skattereform.

I hvert fald ikke hvis præstationerne skal give topkarakter.

6.3.2002 Leder i Jydske Vestkysten

MENNESKERETTIGHEDER

Udenrigsminister Per Stig Møller har aldrig brudt sig om de ledende regeringspolitikeres aftale med Dansk Folkeparti om at slagte Det Danske Center for Menneskerettigheder. Mens han viste loyalitet udadtil, arbejdede han indadtil på centrets beståen – og på det principielt vigtige: at sikre centrets fortsatte uafhængighed. Hvis det lykkes, er der flere grunde til at glæde sig. Først og fremmest fordi det er vigtigt at bevare vagthundefunktionen i et demokratisk retssamfund. Men også fordi forløbet viser, at regeringen kan påvirkes – med saglige argumenter og med pres.

Tilbage er slagsmålet med Dansk Folkeparti. Pia Kjærsgaard har truet med at genåbne finanslovsaftalen. ”Så må Nævnet for Etnisk Ligestilling nedlægges, for vi kan ikke acceptere, at udlændingeområdet går helt fri”, lød hendes kommentar.

Dertil er der kun ét svar: Det handler ikke om udlændinge mod danskere, men om alles menneskerettigheder. Per Stig Møller har alle argumenterne, forhåbentlig har han også styrke nok.

07.03.2002 Leder i Folkeskolen (th)

FORKLUDRET

Og det er statsministerens skyld

I fredags fremhævede statsminister Anders Fogh Rasmussen selv den hovedløse sag om Det Danske Center for Menneskerettigheder som en af regeringens smuttere. Han præsenterede det som en god idé, der var løbet af sporet.

Den gode ide var at slå fire andre institutter sammen for at skabe et slagkraftigt miljø for den udenrigspolitiske forskning. Udenrigsminister Per Stig Møller stod fadder til den, og den kunne se frem til tværpolitisk opbakning. Det gik galt, da regeringens koordinationsudvalg, hvor Anders Fogh Rasmussen sidder for bordenden, i sidste øjeblik besluttede at proppe Dansk Center for Menneskerettigheder ned i den samme gryde mod udenrigsministerens ønske, og uden sans for, at den for et menneskerettighedscenter uundværlige uafhængighed dermed ville gå fløjten.

Hovsa-beslutningen, der altså blev truffet af regeringens øverste top, blev mødt med massiv international og offentlig kritik. Udenrigsministeren, der som den eneste i regeringen var imod beslutningen, fik til opgave at reparere på den. Statsministerens forsøg på at tørre sagen af, først på udenrigsministeren og siden på Bendt Bendtsen eller Thor Pedersen, der naturligvis begge har et medansvar, klæder ham ikke.

Vi ved nu, at hele miseren skyldes regeringsledelsens ønske om at imødekomme Dansk Folkepartis ønske om at komme flest mulig 'udlændingecentre' til livs. Som om menneskerettigheder og anti-diskrimination er idealer, der kun er opfundet for udlændinges skyld.

Da Dansk Folkeparti ikke kunne få det ene center, fik det så et andet: Nævnet for Etnisk Ligestilling, der ellers stod over for at få den vigtige opgave som klagenævn i diskriminationssager, nedlægges, og opgaven, som et EU-direktiv gør uomgængelig, overdrages til ... Dansk Center for Menneskerettigheder. Hvis direktør i øvrigt tvinges til at søge sin egen stilling igen for at markere, at så tæt på at antaste institutionens integritet lykkedes det dog Dansk Folkeparti at komme.

Ironisk er det, at centeret, der hidtil har forsket og rådgivet, takket være dette pinagtige forløb for alvor ender i en rolle som (smags)dommer. Centeret vil som klageorgan med stor sikkerhed blive en langt større torn i øjet på de fremmedfjendske i Dansk Folkeparti. Medmindre centeret da er blevet for kuet til at varetage opgaven. Et mere uskønt forløb er svært at forestille sig. Og det er alt sammen statsministerens eget og direkte ansvar.

7.3.2002 Leder i Politiken

MENNESKEHANDEL

Hvis statsminister Anders Fogh Rasmussen har ondt i nakken, er der ingen grund til overdreven medfølelse. Han afsendte selv boomerangen, da han holdt sin nytårstale. Ifølge hans diagnose kommer dårligdommene i det danske samfund fra eksperter og smagsdommere. Nu har førende kræfter i Dansk Folkeparti så taget ham på ordet. Den form for personer må fjernes fra poster, hvor de kan udøve deres ekspertvælde og fælde deres subjektive domme.

I den forestillingsverden, der præger Dansk Folkeparti, har nogle af de værste naturligvis været dem, der beskæftiger sig med menneskerettigheder og etnisk ligestilling. Derfor var Pia Kjærsgaard, Kristian Thulesen Dahl og den øvrige ledergruppe mere end tilfredse, da Det Danske Center for Menneskerettigheder var opført på regeringens liste fra januar over de råd, nævn og institutioner, der skulle ned eller sammenlægges. Det var faktisk mere, end de havde forventet. Med god grund så de regeringens beslutning som en besegling af, at de nu var blevet det afgørende støtte- og samarbejdsparti.

Lige fra begyndelsen herskede der imidlertid betydelig usikkerhed i regeringspartierne egen kreds fra udenrigsminister Per Stig Møller og nedefter. Et nationalt menneskerettighedscenter med en uafhængig status i forhold til regeringsmagten er ikke noget, der uden videre kan afskaffes, uden at man som nationalstat placerer sig selv i forsamlingen af de rådne bananers republikker. Som et minimum ville det afspejle en total mangel på vilje til at sikre, at der opretholdes et uvildigt organ til at overvåge tilstandene i landet selv.

Hvis der findes et begreb, der kan kaldes en beslutsom mangel på en sådan vilje, er det, hvad Dansk Folkeparti er i besiddelse af. Det parti er ganske ude af stand til at forstå, hvorfor der skulle være grund til at bekymre sig om overholdelsen af fundamentale menneskerettigheder i Danmark. Og det gælder i ekstrem grad, hvis denne overholdelse sættes i forbindelse med flygtninge og indvandrere. Da menneskerettighedscentret i medfør af sit mandat har beskæftiget sig med sådanne sager, stod det meget højt på partiets lange ønskeseddel over råd, nævn etc., der burde nedlægges.

I den politiske verden, hvor Pia Kjærsgaard og hendes hird opererer, er sådan noget som et center eller en institution imidlertid et grusomt abstrakt begreb. Fra formiddags og ugepressen har de lært, at en sag bliver langt nemmere at begribe, hvis den kan forbindes med navngivne personer. Derfor var det ganske logisk, at Morten Kjærum som direktør for menneskerettighedscentret blev udpeget som den store skurk. Det var ham, der skulle afskaffes.

Med det krav bevægede Dansk Folkeparti sig langt ind i et område, hvor Folketingets partier hidtil har udvist en til tider modvillig, men dog nogenlunde konsekvent tilbageholdenhed. Lederne af uafhængige institutioner, der helt eller delvist er statsfinansieret, skal ikke bedømmes på, om de behager et flertal af fol-

kevalgte smagsdommere. Den grundregel er bekræftet ved, at skiftende, men som regel meget store, flertal i Folketinget har besluttet, at sådanne institutioner skal udstyres med selvstændige bestyrelser.

Det er ikke en model, der huer Dansk Folkeparti. Som det fremgår af de aktuelle sager, er partiet tilhænger af en ubetinget, stram og tæt statsstyring, der også omfatter udnævnelsen og for tiden især afskedigelsen af individuelle ledere. Da gruppeformand Kristian Thulesen Dahl greb boomerangen fra Fogh Rasmussens nytårstale, skete det med disse ord: "Det er nødvendigt at få fjernet nævnet med Kjeld Holm og Morten Kjærum fra menneskerettighedscentret for at få gjort op med ekspertvældet og smagsdommeriet."

Nævnet, han omtaler, er som bekendt det, der beskæftiger sig med etnisk ligestilling. Det er som bekendt ikke et begreb, Thulesen Dahls parti bryder sig om. Stor var derfor harmen over, at det ikke var med på regeringens oprindelige liste over råd og nævn, der skulle nedlægges.

Men det er det så kommet nu. Biskop Kjeld Holm fjernes fra det kommende årsskifte som formand, fordi nævnet opsuges i en større sammenhæng. Dansk Folkeparti har på den måde fået ram på en af sine synde-bukke. Den menneskehandel, der blev lavet med regeringen, indebærer til gengæld, at Morten Kjærum om nogle måneder kan søge at forblive i sit nuværende job. Det gør han forhåbentlig.

7.3.2002 Leder (tok) i Information

EN USKØN SAG

Forliget mellem regeringen og Dansk Folkeparti om Center for Menneskerettigheder lugter langt væk af politisk studehandel.

Overilet og uden om udenrigsminister Per Stig Møller accepterede regeringens koordinationsudvalg, at imødekomme Dansk Folkepartis krav om at slagte centret. Det er navnlig dets chef, Morten Kjærum, der er partiet en torn i øjet.

Men kritikken blev overvældende, fra FN, fra regeringens egne rækker og fra mange andre. Tydeligvis var Per Stig Møller selv betænkelig, men måtte naturligvis sætte sine folk i udenrigsministeriet til at finde en konstruktion, som ikke krævede FN's godkendelse og samtidig kunne tilfredsstille Dansk Folkepartis hævnørst.

Det lykkedes ikke i første ombæring, og sagen fremstod i sidste uge i stigende grad som en belastning for regeringen. Dansk Folkeparti viste sig langt mindre medgørlig, end forventet, og krævede, at et andet center, nu Nævnet for Etnisk Ligestilling, skulle lade livet. Og det kom det så til, i hvert fald kommer formanden biskop Kjeld Holm til det. Nævnet lægges sammen med menneskerettighedscentret, som bevarer sin bestyrelse, men hvis chef skal søge sit eget job! Hvad gør politikere ikke for at redde ansigt?

Regeringen siger selv, at den er tilfreds med resultatet, men at "mellemløbet" ikke var så heldige. Det tør siges. Sagens forløb er pinlig for regeringen, den største fadæse i dens første hundrede dage. For at tænkes Dansk Folkeparti, har den ladet sig trække rundt i manegen og foretaget et uværdigt knæfald. Hvornår er det sidst sket i Danmark, at partier på den måde ønsker at ramme personer, der offentligt kritiserer deres politik, samtidig med, at man på et andet område skræddersyer et institut til en meningsfælde? Smagsdommere, vrænger man. Men hvad er man selv?

Naturligvis har Nævnet for Etnisk Ligestilling ofte været fremme med kritik. Dets formand, Kjeld Holm, har ofte og med dygtighed fremholdt vore demokratiske idealer. Det var nævnets opgave. I stedet for at skaffe sig af med en politisk ubekvem, burde regeringen havde sat hælene i over for Dansk Folkeparti

Det var regeringens held, at Bertel Haarder fremlagde sin integrationsplan samme dag, som anslaget mod de to nævn blev kendt. Udspillet, der er regeringens dygtigste reform til dato, stjal forsiderne.

Men slagsmålet med Dansk Folkeparti omkring flygtninge og menneskerettigheder er ikke slut. Tværtimod kan det frygtes, at sejren over de irriterende vagthunde har givet partiet yderligere blod på tanden så det umuliggør det forlig med Socialdemokratiet om integrationsudspillet, som statsministeren lægger op til.

Let bliver det ikke. Hvad var det, Poul Hartling sagde? At lede en mindretalsregering er som at ride på en tiger, der bringer en længere og længere ud i junglen. Men lader man sig smide af, bliver man ædt!

7.3.2002 Leder i Fyens Stiftstidende Odense

PERSONHETZ

Udenrigsminister Per Stig Møller (K) fandt en god løsning på striden om Det Danske Center for Menneskerettigheder og Rådet for Etnisk Ligestilling, da han indgik forlig med Dansk Folkeparti. Rådet nedlægges, men dets arbejde fortsætter i menneskerettighedscentret, der bliver et af to institutter under et nyt center for internationale studier og menneskerettigheder. Konstruktionen samler viden og kompetence et sted og styrker dermed det arbejde, der hidtil er foregået seks forskellige steder.

Så når man alligevel sidder tilbage med en dårlig smag i munden, skyldes det ikke selve konstruktionen, men ene og alene den personhetz, som forligspartiet Dansk Folkeparti gjorde sig umage for at udstille i al offentlighed undervejs. Partiet gik efter formanden for Rådet for Etnisk Ligestilling, biskop Kjeld Holm, Århus, og direktøren for menneskerettighedscentret, Morten Kjærums. Manøvren lykkedes for så vidt, hvad angår Kjeld Holm, der uden tvivl fortsat vil være en aktiv deltager i den offentlige debat, men ikke længere som formand for et råd. I Morten Kjærums tilfælde fik partiet igennem, at hans stilling skal genopslås. Han kan søge den igen, og det står bestyrelsen frit at ansætte ham endnu engang. Da sognepræst Jesper Langballe fra Dansk Folkeparti forleden i tv blev spurgt, hvad partiet så egentlig havde opnået, svarede han kontant: "Forhåbentlig at så tvivl om mandens troværdighed...!"

Kritikken mod Morten Kjærums har gået på, at han alt for ofte har ageret politisk som direktør for et center, hvis troværdighed skal bygge på uvildighed og uafhængighed. Da han f.eks. i forbindelse med valgkampen i november meget bastant stod for det synspunkt, at den danske udlændingepolitik ikke kunne strammes yderligere, uden at menneskerettighederne ville blive krænket, blev hans udsagn i højere grad et politisk indslag i debatten end noget andet. For udlændingepolitikken er blevet strammet, og der verserer ingen sag mod Danmark ved Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg. Det er denne domstol, der afgør, om et land overtræder menneskerettighederne, og ikke en direktør for et center i et af de mange lande, der har tiltrådt konventionen.

Men når det er sagt, skal der ikke efterlades nogen tvivl om, at Dansk Folkeparti i denne sag er gået langt over den grænse for anstændighed, der hidtil har været gældende i dansk politik. I sin kamp mod de såkaldte "smagsdommere" har partiet gjort sig til "smagsdommeren" over alle.

Der er grund til at advare stærkt mod den tendens, som Dansk Folkeparti i denne sag har stået for, og opfordre de to regeringspartier, Venstre og Det Konservative Folkeparti, til at være garanter for, at noget lignende aldrig gentager sig.

7.3.02 Leder (miep) i Kristeligt Dagblad

SVÆKKET REGERING

Kun 91 mandater ville stå bag VK-regeringen ved et valg nu, og det er en klar svækkelse i forhold til valget den 20. november.

Det er Greens analyseinstitut, der i dag i dagbladet Børsen har målt regeringens temperatur hos vælgerne, og efter de første 100 dage må det give anledning til eftertanke hos de partier, der bragte det nye styre til magten. Det gælder også hos Kristeligt Folkeparti, der pegede på Fogh som statsminister vel vidende, at noget af det første han ville gøre var at skære i hjælpen til de fattigste lande. På den baggrund kan det ikke undre, at Kristeligt Folkeparti nu er røget helt ned under spærregrænsen på to procent i dagens måling.

Hverken V, K eller DF kan holde fast i vælgerne, hvorimod især de radikale har betydelig fremgang. Den politiske midte er med andre ord ikke sendt til tælling. Tværtimod.

VK-regeringen har vist nogle positive eksempler på nytænkning, men den urimelige nedskæring over for de fattigste i verden, knæfaldet for DF om blandt andet Det Danske Center for Menneskerettigheder, selvskabte problemer hos kulturministeren og kirkeministeren og det berygtede skattestop har skærpet vælgerens kritiske sans.

Når det gælder skattestoppet blev det først afsløret, at Venstre slet ikke kunne leve op til de vildeste valgløfter om, at ingen skat måtte stige fra dagen efter en ny regering. Det holdt ikke. Selv om man kunne have kompenseret for de skattestigninger, der trådte i kraft i år, så fristede det ikke.

Nu ser det også ud til at skattestoppet vil få en kortere levetid end oprindeligt planlagt. Regeringen er nemlig ved at finde ud af, at et firkantet skattestop kan være med til at forhindre den nødvendige skattereform, som sænker skatten på arbejde.

Det er jo netop firkantet skattesnak som i det gamle Sovjet at forbyde enhver ændring af skattesystemet. Borgerne føler med rette, at skatten på arbejde er alt for høj, men det forhindrer jo ikke, at der – udover besparelser – også kan findes midler til lavere skat på arbejde ved at skrue på andre knapper i skatte- og fradragssjungen.

Skatteordførere fra både Venstre og de konservative er i dag i Berlingske Tidende sendt i byen med budskabet om, at skattestoppet nok stopper ved næste valg. Tidligere har fremtrædende Venstrefolk ladet forstå, at skattestoppet ikke skulle gælde indtil solen brænder ud. Det gør den næppe i 2005 – i så fald bliver skatten ikke det største problem...

Men erkendelsen breder sig altså i regeringskredse om farligheden af et firkantet skattestop. Anders Fogh Rasmussen havde sikkert brug for at lancere et skattestop for at få regeringsmagten, men nu bør man snarest koncentrere sig om den vigtigste opgave på skatteområdet – at få skatten på arbejde ned.

8.3.2002 Leder (OLD) i Skive Folkeblad

DER VAR ET YNDIGT LAND

Nævn tre gode grunde til, at en ung veluddannet skulle søge til Danmark. Skatten, sproget og vejret nej, vel? Vi må finde på bedre argumenter. De er svære. Vi kan heller ikke lokke med store internationale kendte virksomheder eller særligt avancerede forsknings og udviklingsmiljøer. Intet at sige til, at Danmark risikerer at tabe i kampen om fremtidens bedste hjerner – jævnfør artiklen side 10.

De kommende år byder på en tilspidset kamp om talent. De vestlige lande trues af et voldsomt underskud på hjernebalancen. Europa alene vil komme til at mangle 64 millioner medarbejdere i de næste årtier. Selvom den slags fremskrivninger af mange grunde skal tages med flere gran salt, ændrer det næppe den kendsgerning, at der bliver stigende mangel på veluddannet arbejdskraft.

For Danmark viser tallene en manko på 100.000 personer inden 2005. Problemet forværres af, at Danmark i forvejen har en meget lav ledighed og derfor ingen reserve at udvikle.

Danmarks naturlige handicap

Kampen er ikke et forbigående fænomen snarere et udtryk for den ultimative globalisering: globaliseringen af de menneskelige kompetencer.

Det er derfor naturligt og forudsigeligt, at de vestlige lande opruster til en hård talentkrig de kommende år. Og talentkrigen har ingen råd til at tabe. Slet ikke et lille land som Danmark, der stort set ikke har andet at gøre godt med end kvaliteten af hjernemassen.

Vi er på forhånd handicappet. Dels fordi vi er kommet for sent i gang med at udvikle strategier for *brain import*, dels fordi vi har et noget ambivalent forhold til fremmede. Vores udmeldinger på området har mildt sagt været meget tvetydige og absolut ikke fremmende for vores konkurrenceevne.

Vi skal ikke alene kunne matche andre landes tilbud. Vi skal her være langt bedre. Vi er af naturlige grunde handicappede på væsentlige parametre: størrelse, sprog, erhvervs og vidensmiljø. Og ikke mindst: skatten.

Den høje skat er et vigtigt tema for udlændinge, men et vanskeligt problem at løse. Uanset hvilke specielle ordninger der måtte udvikles specielt for at tiltrække udenlandske eksperter, bliver det lapperier, som ikke

ændrer det forhold, at Danmark er og bliver et højomkostningsland. Ambitionen om et markant lavere skatetryk er urgammel og har hidtil ikke kunnet gennemføres. Vi tør ikke satse hårdt på det parameter i den aktuelle kamp om talent.

Derfor må vi på anden vis kompensere for de medfødte handicap og de vanskeligt overkommelige barrierer. Vi må udvikle styrkepositioner, der er specielt danske og udsender attraktive signaler til den unge globale omverden. Vi må med andre ord udvikle et *brand*, der giver os reelle vindermuligheder.

For et par år siden lancerede Mandag Morgen den højtflyvende vision, at Danmark med troværdighed kunne udvikle sig til en værdiernes stormagt. Det udgav vi et notat om og drøftede det på en stor konference. Det skete ud fra erkendelsen, at ligesom virksomheder gør, bliver samfund i stigende grad værdidrevne. Det indebærer et stigende fokus på de værdier, der ligger til grund for de enkelte nationer, hvad de står for, hvordan de udvikler kompetencer og skaber optimale rammer for det enkelte menneske etc.

Det var Mandag Morgens påstand, at Danmark på mange måder rummede særlige potentialer for at blive en af fremtidens værdistormagter og for at brande sig som et åbent værdidrevet kompetenceland. Et land, der kompenserer for høje omkostninger med høje værdier, for manglende storvirksomheder med inspirerende kompetencemiljøer osv. Kort og visionært formuleret: et globalt foregangsland, når det gælder behandling og udvikling af mennesker.

Tanken var ikke at åbne for alle indvandringssluser, men at lægge op til en offensiv strategi for at tiltrække og integrere mennesker fra andre lande. Med andre ord: at beherske disciplinen tværkulturel læring og dermed gøre Danmark til et oplagt valg for unge, der tænder på kombinationen af kontante udfordringer og bløde værdier. Det alene gør os ikke til en sikker vinder i talentkrigen. Men det giver os nogle af de ekstra marginaler, vi har så hårdt brug for at have med os.

Danmark mister styrkepositioner

I stedet er vi nu ved at få dem mod os. Vi har i den grad udsendt tvetydige, indimellem ganske ubehagelige signaler omkring danske værdier, at strategien efterhånden ikke er troværdig.

Vores indvandrerpolitik er nok blevet styrket, men handler stadig mere om at begrænse indvandrere end om at integrere dem og udtrykker mere en lukket end en åben kompetencestrategi. I forvejen var netop tværkulturel læring og integration af udlændinge et af Danmarks svageste punkter, hvor vi i international sammenhæng scorede lavt. Der skal mere end et udspil til at ændre den position.

Det ellers så stolte flagskib, dansk miljøpolitik, er blevet offer for kortsigtet populistisk tænkning. The Economist oprullede i sidste uge en række af de umiddelbare *setbacks*, som dansk miljøindsats er ude for, og som ifølge bladet sætter Danmark i en varm stol ved FN-topmødet i Johannesburg om bæredygtighed. Her skal Danmark nemlig, i kraft af det danske EU-formandskab, repræsentere og forsvare EU's miljøværdier. Baggrunden for omtalen var den kontroversielle udnævnelse af Bjørn Lomborg.

Sidst, men absolut ikke mindst, er der sagen om Center for Menneskerettigheder og den beskæmmende studehandel, regeringen har indgået med Dansk Folkeparti herunder især forsøget på at presse centrets direktør, Morten Kjærum, væk fra posten. Partiet lagde endda ikke skjul på hvorfor: Det kunne ikke lide direktørens synspunkter. Hvor dybt kan man synke?

Hvis disse eksempler ikke bare er "svipsere", men et ideologisk korstog, bliver det mere end svært at vinde store slag i talentkrigen. Hvad værre er: I så fald er vi ved at gradbøje en række af de fundamentale værdier, som det danske samfund igennem årtier har udviklet. Og som kunne have givet os en skarp profil i et århundrede, der bliver stadigt mere værdidrevet.

Jo, der er et yndigt land. Eller der var...

11.3.2002 Leder i Ugebrevet Mandag Morgen

MENNESKERETTIGHEDER OG MINORITETER

Af Tøger Seidenfaden

Da Politiken i sin tid markerede 50-året for FN's menneskerettighedserklæring ved at trykke den på hele avisens forside, gjorde vi os naturligvis nogle overvejelser først.

Vores største bekymring var, om der nu var 'bid' nok i dispositionen. Var menneskerettighederne kontroversielle nok til at bære markeringen? Det endte med, at symbolværdien "Menneske, her er dine rettigheder", lød overskriften hen over et billede af Rigshospitalets nyeste nyfødte overvandt vores betænkeligheder. I dag ville vi kunne have sparet os bekymringen. Menneskerettighederne er igen blevet kontroversielle, og denne gang kommer skepsis og kritik fra en noget anden kant end sidst.

Under Den kolde krig mødte menneskerettighederne kritik af to grunde.

For det første blev de af mange opfattet som et ideologisk våben til at bekæmpe østblokken og dermed øge spændingerne i verden. For det andet blev de betragtet som en vestlig norm, som kunne bruges til at stille urimelige krav til fattige lande i den tredje verden.

Den første position faldt bort, da det viste sig, at menneskerettighederne var stærkt fremmede for den indre opløsning af østblokken, der førte til Murens fald og det nye, hele Europa. Den anden blev afgørende svækket, da det i forlængelse heraf gik op for de fleste, at menneskerettigheder og demokrati ikke er at betragte som "flødeskum", der kommer til oven på en økonomisk udvikling, men snarere er en væsentlig forudsætning for overhovedet at få en vellykket udviklingsproces i gang.

I 1990'erne var menneskerettighederne i en periode næsten ubestridte som værdigrundlag. Det lykkedes endda at få alle FN's medlemslande til at skrive under på deres universelle gyldighed

Men her i det nye århundrede er menneskerettighederne igen blevet kontroversielle.

Årsagen til, at det er sket, er ikke svær at få øje på. Det er nu pludselig i forhold til os selv og vore egne samfund, at de har bid. De tidligere diskussioner havde det til fælles, at det var de andre, der skulle eller ikke skulle udsættes for et menneskerettighedspres.

Hvad enten det nu var Sovjetunionen, Kina, Sydafrika eller Serbien, der var i fokus.

I dag er menneskerettighederne blevet relevante i vore egne samfund. De kan bruges eller kan de? i debatten om, hvordan vi skal behandle de mindretal, der er kommet til at udgøre en større del af det rige Europas befolkning i de seneste årtier.

Det er på den baggrund, at en ellers ret underlig og jantelovsagtig lutheransk kritik af menneskerettighederne pludselig kan få bredere gennemslagskraft.

Den går ud på, at det er hovmod at tro, at man har rettigheder, fordi vi mennesker nu engang kun er arme syndere i forhold til Gud. At gøre rettigheder til en form for egoisme er et smart greb, når det gælder om at afskære nye grupper fra rettigheder, som man selv ikke er i tvivl om, at man har.

På det seneste har vi hørt meget om, at menneskerettighederne er abstrakte, naive og på anden måde problematiske.

Centeret for menneskerettigheder var lige ved at blive nedlagt og blev kun reddet af den markante internationale kritik. Det er ikke kun fra Dansk Folkeparti, at vi har hørt synspunkter om at de, der henviser til menneskerettighederne, er "smagsdommere", der ikke har sans for, hvor skoen trykker i det daglige i det danske samfund.

Jeg skal spare jer, kære læsere, for en udredning om, hvor håbløst det ville være politisk, filosofisk og principielt at smide menneskerettighederne over bord. Når det kommer til stykket, tror jeg heller ikke, der er ret mange, der for alvor indtager det synspunkt.

Men der er måske nok en del, også i regeringskredse, der synes, at menneskerettighederne er mere relevante, når udenlandske diktatorer skal kritiseres, end når vores egen integrationspolitik skal tilrettelægges.

Deri tager de imidlertid grundigt fejl.

Netop når vi taler om integration – altså om, hvordan vi får et samfund med større etnisk og religiøs mangfoldighed til at fungere bedst muligt er menneskerettighederne en yderst anvendelig ramme.

Det skyldes ikke kun, at de formulerer de grundlæggende normer for, hvordan mennesker skal behandles i et civiliseret samfund. Det skyldes ikke mindst, at vi kan bruge dem til at afprøve vore synspunkter om, hvilke krav et samfund kan stille til sine minoriteter.

I modsætning til danske, kristne og andre mere diffuse værdier, der igen er i vælten, nu hvor de kan bruges til at slå mindretal i hovedet med, er pointen med menneskerettighederne, at de er universelle.

Vi kan med menneskerettighederne i hånden vende os mod enhver form for vold mod anderledes tænkende. Vi kan med menneskerettighederne i hånden bekæmpe tvangsægteskaber.

Men vi kan efter min mening ikke uden at krænke menneskerettighederne rive sløret af muslimske kvinder, lige så lidt som vi kan rive korset af folk, der går med det religiøse symbol om halsen.

Jeg skriver "efter min mening", fordi menneskerettighederne ikke er nogen præcis facitliste. Men de er en velegnet ramme, når vi skal finde ud af, hvornår vores integrationskrav hviler på værdier, vi med rette kan stå fast på, og hvornår vi kræver en urimelig assimilation. Altså at mindretallet skal ligne flertallet, bare fordi det er det nemmeste for os, uanset at det krænker deres ret til selv at forme deres liv.

Her er kerneidéen om, at man er fri, så længe ens frihed ikke skader andres frihed, værd at holde fast i.

Men den allerstørste gevinst ved at tale om menneskerettigheder i stedet for om danske eller kristne værdier er, at rammen om den offentlige og politiske debat dermed bliver fælles og ligeværdig. Menneskerettighederne stiller krav til os alle og kan derfor forpligte os alle.

Men hvad så med dem, der ikke anerkender menneskerettighederne med henvisning til, at de har en religiøs overbevisning, der vejer tungere? Skal de tvinges til at bøje nakken eller udelukkes fra fællesskabet? Skal vi aftvinge dem en troskabsed, før vi lader dem deltage i den demokratiske samtale?

Nej, sådan synes jeg ikke, vi behøver behandle Søren Krarup og Jesper Langballe og andre, der tager deres religion alvorligt. Også tidehvervspræster skal have lov til at være her, ja, det er endda o.k., at de er kommet i Folketinget, selv om de har det lidt svært med den arv fra oplysningstiden, som også grundloven hviler på.

Menneskerettighedernes værdi består jo ikke mindst i, at de sætter tolerancen i højsædet, hvad ord og tanker angår. Rettighederne gælder også for dem, der endnu ikke har indset deres fortræffelighed.

2.6.2002 Kommentar i Politiken

KJÆRUM

Dansk Folkeparti kan ikke lide Morten Kjærums. Så enkelt er det. Det er forståeligt. Den mangeårige leder af Dansk Center for Menneskerettigheder har ved mange lejligheder taget afstand fra en stor del af det, der var Dansk Folkepartis udlændingepolitik. Og den slags bliver man selvsagt ikke populær på.

Derfor ønskede Dansk Folkeparti, at regeringen ved sin sanering af råd og nævn skaffede sig af med Kjærums. Ved at nedlægge hans center. Enhver vil erindre forløbet. Centret blev nedlagt, og Kjærums var dermed fyret.

Men da Danmark er forpligtet til at have et uafhængigt organ til at kontrollere menneskerettighedernes overholdelse, etableredes der et nyt Institut for Menneskerettigheder som en institution med en uafhængig bestyrelse. Fremover skal det dele domicil og ledelse med det nyoprettede Institut for Internationale Studier, der har tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen som formand.

Nu er Kjærums ansat som det ny menneskerettighedsinstituts nye direktør. Og Dansk Folkeparti er rasende! Som nævnt: Vi forstår da godt Dansk Folkepartis ærgrelse over at stormløbet ikke lykkedes. Kjærums facon at være "ekspert" på har ofte virket kritisabel, politiserende og ensidig. Oftest som et ekko af Det Radikale Venstres udlændingepolitiske holdninger.

Men Dansk Folkeparti må acceptere, at et selvstændigt, uafhængigt institut med en uafhængig bestyrelse kan ansætte den direktør, det finder bedst egnet. Og at hverken et parti eller en regering kan sortliste en kandidat, man ikke bryder sig om. Selvfølgelig ikke. Det ville være magtmisbrug.

Derfor kan Dansk Folkeparti godt stikke piben ind. Der er ingenting at komme efter. Dansk Folkeparti burde frem for mange andre partier indse, at statsmagten ikke skal bestemme alt i dette land. Om partiet da går ind for værdier som frihed og liberalisme.

Kjærum siger selv, at han har lært en lektie at hans institut vil søge at udtale sig mere nuanceret end hidtil. Vi ved ikke, om han evner det men mener hans nye, uafhængige bestyrelse, at det er forsøget værd, så lad det dog komme an på en prøve.

Til gengæld kan hele sagsforløbet måske lære os danskere, at vi skal være opmærksomme på indholdet af ekspertudsagn og gøre os klart, at også såkaldt uvildige sagkyndige er mennesker med politiske holdninger, der kan smitte af på deres konklusioner.

Det er slet ingen skade til, hvis sagen Morten Kjærum kan lære os at forholde os mere kritiske til de første de bedste udsagn, vi hører, også fra smagsdommere, der iklæder deres holdninger et videnskabeligt slør.

13.9.2002 Leder i Midtjyllands Avis

SMAGSDOMMEREN OVER DEM ALLE

I mange år har Dansk Folkeparti været på nakken af Det Danske Center for Menneskerettigheder i almindelighed og dets leder, Morten Kjærum, i særdeleshed. Partiet kalder helst Morten Kjærum for smagsdommeren over alle smagsdommere. Og det er bestemt ikke venligt ment.

Det er ikke helt klart, hvilken forbrydelse det præcist er, Morten Kjærum har begået i forhold til Dansk Folkeparti. Men åbenbart er det noget med, at Kjærum bevidst og systematisk har modarbejdet Dansk Folkeparti og dets politik. Angiveligt har Morten Kjærum optrådt betydeligt mere som politikere end som offentligt finansieret ekspert.

Politiserende såkaldte eksperter er der nok af i den offentlige debat, og det ville ganske rigtigt være rart om de journalister, der interviewer disse, var bedre til at skille politiske kommentarer fra de objektive videnskabelige udsagn. Det er en svær grænse at beskytte, og en der altid vil blive overtrådt i tide og især i utide.

Uanset hvad var Dansk Folkeparti glade, da Kjærum blev fyret fra det nedlagte Menneskerettighedscenter, og nu lige så vrede, fordi han er blevet ansat som leder af det nye Institut for Menneskerettigheder. Partiet retter sin vrede mod regeringen, som man anklager for at have iscenesat en proces, der kun kunne føre til Kjærums genansættelse.

Det er sikkert rigtigt nok, for kun få har været i tvivl om, at Morten Kjærum ville blive chef for det nye menneskerettighedscenter. Mest af alt fordi manden simpelthen er dygtig og respekteret på sit felt.

Kritikken af ansættelsen er imidlertid principielt stærkt betænkelig. FN's regler for sådanne nationale menneskerettighedscentre slår klart fast, at der ikke må være direkte regeringsindflydelse på centrene. Det er derfor, der er en uafhængig bestyrelse, der bl.a. er hyret til helt suverænt og uden indblanding at ansætte en daglig leder.

Efter en del kritik fik regeringen endelig sikret denne uafhængighed for Institut for Menneskerettigheder, og det er godt. Denne uafhængighed skal fastholdes på enhver måde, og derfor bør regeringen i denne sag klart og kontant afvise ethvert forslag fra nogen side om, at man skal blande sig i, hvem der skal lede et sådant center, og hvem der ikke skal.

Om Morten Kjærum er specielt på nakken af den politik, Dansk Folkeparti står får, er nok en smagssag. Mest tænkeligt er det, at han såmænd blot passer sit arbejde og i øvrigt bruger den ret, grundloven giver ham til at sige sin mening.

Det synes vi, at Morten Kjærum skal blive ved med at gøre.

13.9.2002 Leder (kas) i Holbæk Amts Venstreblad

4. Satiriske indlæg og tegninger i danske dagblade 9.1.2002 – 11.9.2002

TEORI OG PRAKSIS

Af Claes Kastholm Hansen

Skønt det vimler med menneskerettighedsinstitutter i ind- og udland, tyder alt på, at den nye onde regering under sit commando raid mod råd, centre, nævn osv. ikke vil rette skytset mod Dansk Center for Menneskerettigheder. Dette center med den aggressive Morten Kjærums i spidsen politiserer ellers nok så meget, som det vejleder, og det er jo netop dette misbrug af en autoritativ status, regeringen vil til livs. Men den tør selvfølgelig ikke.

Det er synd for debatten, der ville blive mere virkelighedsnær og meget mere troværdig, hvis de, der hele tiden bruger Menneskerettighedscentret til at slå andre i hovedet med, selv betalte for dets drift. I direkte drift koster Kjærums center godt 60 mio. om året. Et beskedent beløb for en kreds på lad os sige 3.000 mennesker, der sikkert nemt vil kunne findes blandt Politikens og Informations særdeles progressive og uselvviske læsere, herunder de 150 kunstnere og andre kulturpersonligheder, som før katastrofevalget lagde navn til annoncen mod truslen fra underverdenen. Groft sagt er overbevist om, at Carsten Jensen, Georg Metz og andre med hjertet på rette sted og tegnebogen fuld med glæde betaler 1.700 kr. om måneden for at få deres ejerskab af Dansk Center for Menneskerettigheder konfirmeret juridisk. Hvorfor nøjes med at ofre sig i teorien for menneskehedens frelse, hvis man kan få lov til at gøre det i praksis for en klatskilling?

9.1.2002 Groft sagt. Satirisk klumme i Berlingske Tidende

UMULIGE BETINGELSER

Af Lars Hedegaard

Kritikken af Det Danske Center for Menneskerettigheder minder en del om den, der for nogle år siden ramte det britiske kongehus, som var blevet fast leverandør af sexskandaler til pressen. The Economist opfordrede dengang de kongelige til at koncentrere sig om deres basale forretningside nemlig at være kongelige og droppe de mange sideaktiviteter.

Også det danske menneskerettighedscenter har haft for meget om ørerne. Så meget at der dårligt har været tid til at tage sig af menneskerettighederne. F.eks. har mange almindelige danskere haft svært ved at se, hvad centrets årelange kampagne for fortsat masseindvandring af offentlige klienter havde mod menneskerettighederne at gøre, specielt danskernes menneskerettigheder. Centret har heller ikke haft meget at sige om menneskerettighedssituationen i Kina, der sætter nye verdensrekorder i dødsdomme og henrettelser (1.800 nakkeskud på tre måneder). Men det er ikke så ligetil at lægge sig ud mod Peking, når man har skrevet kontrakt mod den danske stat om at opdrage det kinesiske retsapparat i menneskevenlig retning. I en sådan situation må man lære at tøjle sin kritik, selv om indsatsen tydeligvis er virkningsløs.

Så travlt har direktør Morten Kjærums folk haft med deres mange gøremål, at de helt har undladt at forberede sig på den eventualitet, at vennerne på venstrefløj og hos de Radikale skulle miste magten. Man har i den grad vænnet sig til at have krammet på politikerne og pressen, at man ganske har undladt at pleje forbindelserne til den almindelige befolkning. Det er også svært, når man bliver nødt til at skælde den ud næsten hver dag. I Kina har man aldrig den slags problemer.

23.1.2002 Groft sagt. Satirisk klumme i Berlingske Tidende

LYNINTERVIEW

Fru Pia Ærekjærsgaard, hvorfor vil De ikke være med til at bevare centeret for menneskeret?
”Fordi det ikke er min livret!”

1.3.2002 ATS (At tænke sig – hovedorgan for Politiken)

DR. NOLL MOD USA

Af Hans Hauge

Gregor Noll er en meget lærd jurist, som er forskningsleder ved Det Danske Center for Menneskerettigheder. Han var i en lille duel med en anden lærd jurist, Mads Bryde, i DR's søndagsavis. Spørgsmålet var: Laver I videnskab på centret? Kan I skelne mellem politik og forskning? Ja, svarede Noll og så meget alvorlig ud. Som om han mente det.

Før '68 sagde videnskabsmændene: ”Vi laver værdifri videnskab og ikke politik”. Det gjorde studenterne oprør imod og sagde: ”Videnskab er politisk”. Tiden gik. Studenteroprørerne glemte idealerne. De blev selv forskere og siger nu ligesom dr. Noll: ”Vi laver videnskab og ikke politik”.

Her kan Groft sagt komme med et lille eksempel på Nolls værdifri videnskab. Efter 11. september sagde dr. Noll, at det var ulovligt, at USA angreb Afghanistan. Da Danmark er i krig, er vores krig nok også ulovlig. Og en anden forsker og videnskabsmand, Morten Kjærum, støttede sin forsker, dr. Noll, og spurgte retorisk: Har USA ikke for længst overtrådt alle internationale menneskerettigheder? Alt dette kan læses på nettet.

Videnskaben har hermed bevist, at USA overtræder loven. Enhver kan da vel se, at det er videnskab og ikke politik. Right?

13.3.2002 Indlæg i den satiriske klumme ”Groft sagt” i Berlingske Tidende

DØM SELV

Af Claes Kastholm Hansen

I den fortsatte debat om Det Danske Center for Menneskerettigheder og dets direktør går uenigheden grundlæggende på, om centret har opfyldt sin pligt som sagligt vejledende, eller om det politiserer.

Da det er Groft sagts pligt at sprede oplysningens lys, har vi set på sagen. Da venstre i sin tid offentliggjorde sin plan for stramninger af udlændingelovgivningen, røg centret op som korsfarer af æske og erklærede med henvisning til bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3 og 8, at planen stod i strid modsætning til menneskerettighederne. Nu er sagen bare, at konventionen er meget bredt formuleret, og at det eksempelvis ud fra artikel 8 – der kommer på tale i udvisningssager – er umuligt at udlede, hvordan man skal forholde sig i det individuelle tilfælde. Så må man ty til Menneskerettighedsdomstolens praksis, men den er uklar, bl.a. fordi der har været for få sager. Derfor bliver det på til de nationale domstole at fortolke. Men det var ikke den vejledning, det Danske Center gav. Centret erklærede blot med brændende øjne, at planen var i strid med menneskerettighederne, og det skrev journalisterne loyalt ned. Saglig vejledning eller politisering? Døm selv.

24.3.2002 Indlæg i den satiriske klumme ”Groft sagt” i Berlingske Tidende

DIALOG MED EN KARIKATUR

Af Klaus Slavensky

Normalt går man ikke i dialog med en satirisk tegning, og de små sproglege i "Groft sagt" må vel høre hjemme i vittighedsuniverset, selv om de ikke når satiretegningernes høje niveau. Og netop denne lille svaghed må give mulighed for at gå i rette med de såkaldte kommentatorers vildfarelser.

Den 13.3. fik Hans Hauge en tilsyneladende trang til at overdøve FN's menneskerettighedshøjkommissær, tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen m.fl., så deres positive holdninger til arbejdet med menneskerettigheder fik et forvrænget ekko. Hans Hauge havde fundet klukflasken frem, og morede sig med at sjatte beske missilformede dråber ud over forskningsleder, Gregor Noll, i Det Danske Center for Menneskerettigheder. Dr. Noll, som Hauge titulerer ham, skulle have sagt, at det var "ulovligt" at verdens politimand USA angreb Afghanistan. Den navnkundige militærteoretiker dr. Clausewitz ville sikkert mene nej, men dr. Hauge vil trods sit skæve smil nok være enig med sin kollega dr. Noll i, at militære angreb ifølge folkeretten enten kræver mandat fra FN eller kan iværksættes under det mere diffuse begreb præventiv selvforsvar. Når klukkene er forstummet vil læserne nok undre sig over, at dr. Hauge ikke tåler, at folkeretsprofessorer ikke diskuterer noget som tenderer politik.

Den 24.3. ville Claes Kastholm Hansen ekkoe dr. Hauges kluk ad Centret i en mulig mangel på emner, og hudløst afsløre sin uvidenhed om konventioner for Berlingskes læsere, så man mere græd af medfølelse end af grin over Kastholms uheldige forsøg på at sprede det han kalder oplysningens lys. Der er for få sager fra Menneskerettighedsdomstolen, der kan vise om de nye danske stramninger af udlændingeloven giver problemer i forhold til konventionerne, joker Kastholm. Tal er naturligvis relative, og måske er en lang række domme fra Menneskerettighedsdomstolen samt over 25 domme fra Højesteret i Danmark alt for få til at skabe klarhed i Kastholms dunkle univers. Men i modsætning til Kastholm trækker Menneskerettighedscentret ikke synspunkter ud af den blå luft, og derfor har vi tillid til den vejledning som domstolene giver. Både Kastholms og dr. Hauges ærinde syntes at være påstanden om at Menneskerettighedscentret politiserer, og derfor politiserer de i håb om at deres egne motiver opfattes som Centrets. Groft sagt er det vanskeligt at have dialog med en vittighed, og det er umuligt at vide om fx dr. Hauges tvangsindlagte abonnementspatienter vil elske at Kastholm og co's skæmterier bliver taget alvorligt.

Arno Victor Nielsen som er klumme-kollega til Kastholm og dr. Hauge, har måske ramt den rigtige, skæve symbolik i bedømmelsen af de to herrers umulige skriblerier, da han side om side med Kastholms indlæg skrev: Es wird nicht politisiert, wenn sich das Volk amüsiert.

3.4.2002 Svar fra informationschefen på Det Danske Center for Menneskerettigheder, som Berlingske Tidende valgte ikke at bringe.

POLITISKE EKSPERTER

Af Hans Hauge

Da Holger K. Nielsen læste politik på universitetet, og da Marianne Jelved læst dansk på seminariet, var der ingen tvivl om, at ekspertviden og videnskab var "politisk". De venstreorienterede mente endog, at videnskaben var "borgerlig".

Forskerne slog syv kors for sig og sagde, at de var neutrale, uafhængige og værdifri, men røde Nielsen troede ikke på den slags. Kritikken af videnskaben og opgøret med de borgerlige smagsdommere havde til formål at få dem væk og selv komme til som eksperter. Og det lykkedes. De venstreorienterede satte sig tungt på topstillinger på universiteter, i råd og nævn. Og hokus-pokus: Så var eksperterne ikke politiske og videnskaben værdifri. Og svindelnummeret gik godt, lige indtil Anders Fogh Rasmussen afslørede eksperterne og sagde, at de ikke er neutrale, men politiske. Og straks anser Bent Hansens datter, Pernille, det for en trussel mod demokratiet. Og Holger mener, at der er tale om stalinisme noget han har god erfaring med fra sin ungdom.

Har Anders Fogh taget fejl? Det kan meget let afgøres: Direktør Morten Kjærum fra Menneskerettighedscentret kan blot sige, hvilket parti han tilhører. Hvis det viser sig, at han er konservativ eller venstremand, må Fogh sige undskyld. Vi venter spændt på et svar, men forventer ikke at få et.

8.9.2002 *Satirisk indlæg i "Groft sagt" i Berlingske Tidende*

OPROP

Af Claes Kastholm Hansen

I et interview i denne avis har statsministeren konstateret fakta, nemlig at eksperterne i en del af de råd, regeringen nu har nedlagt, ikke har indskrænket sig til at belyse problemerne nuanceret og neutralt, men har udnyttet den autoritet, deres position har givet dem, til at politisere og belære. Et ikke rigtigt nedlagt eksempel er Menneskerettighedscentret, der med den arrige Morten Kjærum i spidsen er springet op som trold af æske mod enhver påtænkt lovændring og har påberåbt sig Menneskerettighedsdomstolen – uden samtidig at oplyse, at Menneskerettighedsdomstolen ikke er en automat, hvori man kan trække entydige svar.

Men er regeringen alligevel gået for vidt? I Berlingske Tidende beskylder Marianne Jelved den for direkte at lukke munden på sine kritikere. Vil det sige, at Anders Fogh forhindrer universiteternes og organisationernes eksperter i at få deres synspunkter frem i kronikker og interviews? Dirigerer den skumle mand strømmen af læserbeve og reportager?

Vansmægter Marianne Jelved som en anden dr. Dampe i et mørkt og fugtigt fangehul – allerede mens disse linier skrives? Er demokratiet ganske stille blevet afskaffet, mens vi har siddet og gloet på gamle, genudsendte, elendige plastic-Hollywoodfilm under DR-strejken?

Med dette fortvivlelsens oprob håber *Groft sagt* at få sandheden frem.

8.9.2002 *Satirisk indlæg i "Groft sagt" i Berlingske Tidende*

ATS

Officielt

Morten Kjærum er d.d.. ansat som ny direktør i Institut for Menneskerettigheder (tidl. Center for Menneskerettigheder). Morten kommer fra et job som direktør i Center for Menneskerettigheder (nu Institut for Menneskerettigheder) og har således stor erfaring på menneskerettighedsområdet.

I en udtalelse fra Morten Kjærum hedder det blandt andet:

"Jeg er meget glad for mit nye job. Det giver mig en følelse af at vende tilbage til der, hvor jeg kom fra".

11.9.2002 *(At tænke sig Politikens hovedorgan)*

28.2.2002 Jyllands-posten.
Illustration af Niels Bo Bojesen

Dansk Folkeparti føler sig svigtet af regeringen, som nu alligevel ikke vil nedlægge Det Danske Center for Menneskerettigheder.

22.1.2002 Berlingske Tidende.
Illustration af Lars Andersen til kronik af Birthe Rønn Hornbech

24.1.2002 Berlingske Tidende.

Illustration af Jens Hauge

Regeringen forsikrer, at det omdiskuterede Center for Menneskerettigheder vil blive videreført med sin uafhængige status som vagthund.

Dyreværn

3.3.2002 Jyllands-posten.

Illustration af Poul Erik Poulsen

Udenrigsminister Per Stig Møller skal løse konflikten mellem regeringen og Dansk Folkeparti om Det Danske Center for Menneskerettigheder.

Statsministeren

6.2.2002 Midjyllands Amts Avis m.fl.
Illustration ('Statsministeren') af Carsten Graabæk

30.7.2002 Jyllands-posten.
Illustration af Kurt Westergaard (KW) til kronik af Hans Hauge

**REGERINGEN NEDLÆGGER DET DANSKE CENTER FOR MENNESKERETTIGHEDER,
MEN GARANTERER, AT DER STADIG VIL VÆRE EN VAGTHUND!**

Illustration og tekst: Julius

27.1.2002 Politiken.
Illustration af Jørgen Saabye

7.3.2002 BT m.fl.
Illustration ('Statsministeren') af Carsten Graabæk

STATSMINISTEREN

Af Carsten Graabæk

23.2.2002. Jyllands-posten.
Illustration af Kurt Westergaard
til kronik af Jens Modvig

EGOLAND af Ivar Gjørup

28.2.2002 Politiken.
Illustration ('Egoland')
af Ivar Gjørup

23.2.2002 Kristeligt Dagblad.
Illustration af Peter Jensen til kronik af Kai Sørlander

I LYST OG NØD

Regeringens nye beslutning om at lade Center for Menneskerettigheder overleve i sin nuværende form får Dansk Folkeparti til at true med at droppe finanslovsforliget.

Etnisk ligestilling

Da der kom for mange protester mod, at Center for Menneskerettigheder skulle nedlægges, valgte regeringen i stedet at nedlægge Nævnet for Etnisk Ligestilling.

27.1.2002 Ekstra Bladet.

Illustration af Morten Ingemann til kronik af Lisbeth Sjøstrøm
Jensen og Helene H Goldberg

Bevares!

VI VIL IKKE FINDE OS I AT
CENTER FOR MENNESKERETTIGHEDER
BLIVER BEVARET.
DET STÅR FOR ALT HVAD VI
HADER OG
BEKEMPER!

1.2.2002 Politiken.
Illustration ('Egoland') af Ivar Gjørup

EGOLAND af Ivar Gjørup

5. Folketingsdebat

12.3.2002 Forespørgsel til statsministeren nr. F17 om sikring af uafhængigheden for DCMR

16.1.2003 Forespørgsel til statsministeren nr. F15 om kriterier for nedlæggelse af råd mfl.

- **1. behandling af lovforslag nr. L 183 – 5.4.2002
(Etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder)**
- **2. behandling af lovforslag nr. L 183 – 23.5.2002**
- **3. behandling af lovforslag nr. L 183 – 29.5.2002**

S 3221 Spørgsmål til ministeren vedr. IMR og Morten Kjærum – 11.9.02

S 3243 Spørgsmål til ministeren vedr. udtalelser af Morten Kjærum – 12.9.02

S 3245 Spørgsmål til ministeren vedr. saglig oplysning om menneskerettigheder – 12.9.02

S 3246 Spørgsmål til ministeren vedr. procedure for direktøransøgninger ved IMR – 12.9.02

S 3222 Spørgsmål til ministeren ang. Morten Kjærums kvalifikationer – 11.9.02

S 1190 Spørgsmål til ministeren vedr. finanslovsforhandlinger – 5.3.02

S 1329 Spørgsmål til ministeren ang. Morten Kjærums forskningsarbejder – 10.1.03

- **1. behandling af lovforslag nr. L 155 – 7.2.2003
(Lov om etnisk ligebehandling)**
- **2. behandling af lovforslag nr. L 155 – 15.5.2003**
- **3. behandling af lovforslag nr. L 155 – 15.5.200**

2001-02, 2. samling – F 17 BEH1 tirsdag 12 marts 2002, Tale (NB), Samtlige taler: 16) Forespørgsel nr. F 17: Forespørgsel til statsministeren:

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Forespørgsel nr. F 17:

Forespørgsel til statsministeren:

“Hvilke oplysninger kan statsministeren give om, hvorledes regeringen vil sikre uafhængigheden for Det Danske Center for Menneskerettigheder i overensstemmelse med FN’s Generalforsamlings resolution 48/134 af 20. december 1993?”

Af Niels Helveg Petersen (RV) og Marianne Jelved (RV).

(Forespørgslen anmeldt 22/1 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 29/1 2002).

Begrundelse

Niels Helveg Petersen (RV):

Den 11. januar 2002 fremlagde regeringen sit forslag om nedlæggelse af råd, nævn, udvalg og centre. Det fremgik heraf, at Det Danske Center for Menneskerettigheder skulle lægges sammen med fire andre i en fælles institution, integreres i en fælles institution. Det fremgik endvidere, at hvad der ikke blev sammenlagt af Det Danske Center for Menneskerettigheder med fire andre institutioner, skulle overføres til Udenrigsministeriet med bevilling.

Der fremgår ikke med et ord i forslaget fra 11. januar noget om centrets uafhængighed og ingen som helst tilkendegivelse af, at man havde forståelse for, at Det Danske Center for Menneskerettigheder er et nationalt menneskerettighedsinstitut oprettet i overensstemmelse med de såkaldte Paris-principper godkendt af FN’s generalforsamling.

Det tør nok siges, at forslaget vakte opmærksomhed. FN’s menneskerettighedshøjkommissær skrev til statsministeren og gav udtryk for sine stærke betænkeligheder, og lad mig citere en enkelt sætning fra Mary Robinsons brev til den danske statsminister:

“Deres regerings forslag om at opløse og lukke et af verdens mønsterinstitutioner er et meget dårligt eksempel, som uden tvivl vil blive ivrigt fulgt af mindre demokratiske regeringer i andre dele af verden.”

Det tør siges at være en alvorlig påmindelse fra FN’s menneskerettighedskommissær.

Det førte så til, at statsministeren svarede, men uden at skabe klarhed. Også i statsministerens svar tales der om integrering af centret, og siden har der så i indland og udland været en livlig debat om spørgsmålet.

Det forlyder nu, at regeringen forbereder et lovforslag. Det får vi forhåbentlig snart præsenteret her i Folketinget.

Jeg håber, at debatten i dag kan bidrage til en principiel afklaring af de vigtige spørgsmål, som her er til debat.

Besvarelse

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Allerførst vil jeg gerne sige tak for forespørgslen, for den giver mulighed for at udrydde de mange misforståelser og myter, som har præget denne sag.

Det, det drejer sig om, er, at regeringen ønsker at samle fem institutioner til en institution, nemlig Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Dansk Center for Holocaust- og Folkebrudstudier, Center for Freds- og Konfliktforskning og altså Det Danske Center for Menneskerettigheder

Formålet med denne sammenlægning er at styrke menneskerettighedsområdet og den udenrigspolitiske forskning

i Danmark og derigennem skabe en udenrigspolitisk forskningsinstitution, som er i international klasse. Den nye institution, som i øvrigt får navnet Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder, bli-

ver en selvejende og uafhængig institution. Institutionens primære opgave bliver at udføre forskning og aktuell analysevirksomhed på internationalt niveau. Det nye center bliver organiseret i to institutter. Et, som får navnet Institut for Internationale Studier, og et andet, som får navnet Institut for Menneskerettigheder. Institutterne får hver sin bestyrelse og hver sin direktør. Institutterne får endvidere uafhængighed i faglige spørgsmål, men får en fælles administration med en fælles centerbestyrelse og en fælles direktør, der tager sig af økonomien og forvaltningen. Vi går altså fra en situation med tidligere fem forskellige institutioner, fem bestyrelser og fem direktører til ét center med en overordnet økonomisk centerbestyrelse og to institutbestyrelser. Antallet af direktører reduceres fra fem til tre. Det er jo sådan, at jo flere centre og institutioner, vi har, desto flere ressourcer bliver der lagt beslag på. Nogle institutioner er uforholdsmæssigt små, og det kan blive en barriere for udvikling af et fagligt miljø. Det skyldes bl.a., at der kun er få medarbejdere på hvert fagområde. Da er det efter regeringens opfattelse sådan, at større enheder giver bedre muligheder for at skabe faglig synergi, som det hedder, gennem kompetenceudvikling og sparring og derved sikre en bedre udnyttelse af de menneskelige ressourcer. Det forbedrer mulighederne for tværgående løsning af opgaverne. Det er en selvfølge for regeringen, at Danmark vedstår sine internationale forpligtelser. Dette gælder også de internationale principper, der gælder for en national menneskerettighedsinstitution, de såkaldte Paris-principper. Paris-principperne foreskriver ikke en bestemt måde at organisere nationale menneskerettighedsinstitutioner på, heller ikke noget om, at de skal have en bestemt størrelse. Det afgørende er blot, at de er uafhængige af regeringen og dermed kan varetage en såkaldt vagthundsfunktion, samt at de repræsenterer forskellige opfattelser i samfundet.

Alt det vil regeringen leve op til i sit lovforslag.

Regeringen vil i sit lovforslag sikre kontinuitet og identitet i forhold til det nuværende menneskerettighedscenter gennem en overgangsordning, der bestemmer, at de nuværende medlemmer af menneskerettighedscenterets bestyrelse indtræder som medlemmer af bestyrelsen for det nye Institut for Menneskerettigheder for den resterende del af den periode, de er udpeget for.

Ved sammensætningen af både institutbestyrelsen og det, der kommer til at hedde Rådet for Menneskerettigheder, bliver der endvidere taget højde for de nye forpligtelser, der følger af artikel 13 i et EF-direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse.

Det er sådan, at dette ligebehandlingsdirektiv kræver, at EU's medlemslande udpeger et eller flere organer til at fremme ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. Et sådant organ kan i overensstemmelse med direktivet være et del af en institution, der beskæftiger sig med beskyttelse af menneskerettighederne. Og det er altså det, regeringen sigter på at opfylde med det lovforslag, der er sendt til høring.

Så jeg kan altså konkludere, at det, regeringen gør med det bebudede lovforslag, er for det første, at en hel masse kræfter, som i dag er spredt ud på en række institutioner, nu bliver samlet i én institution, som sikrer større slagkraft og sikrer international forskning på internationalt niveau. For det andet opretholdes der en menneskerettighedsenhed i overensstemmelse med de såkaldte Paris-principper, og endelig for det tredje indfører regeringen med sit forslag allerede nu i dansk lovgivning de bestemmelser, som vi er forpligtet til i henhold til et EF-direktiv om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse.

Integrationsministeren (Bertel Haarder):

Jeg skal blot i tilknytning til det, som statsministeren har sagt, tilføje, at dette Institut for Menneskerettigheder, som viderefører de aktiviteter, der i dag varetages af Det Danske Center for Menneskerettigheder, skal løse en funktion, som ikke kan løses i et ministerium, idet det bl.a. skal være høringsinstans, og denne rådgivning, som man skal give, hører hjemme i et forskningsmiljø og ikke i et ministerium og har derfor en naturlig plads i den kommende udenrigspolitiske forskningsinstitution.

Det vil få sin egen uafhængige bestyrelse på 13 medlemmer: 6 udpeget af Rådet for Menneskerettigheder, og her vil der være 2, som har tilknytning til etniske minoriteter eller til humanitære organisationer, som beskæftiger sig med etniske minoriteter. Der vil være 2 udpeget af rektor for Københavns Universitet, 2 udpeget af rektor for Aarhus Universitet, 2 udpeget af rektorkollegiet og 1 udpeget af medar-

bejderne ved instituttet. Mindst 2 af de 4 medlemmer, som rektorerne i København og Århus skal udpege, skal være tilknyttet de juridiske faggrupper, og bestyrelsen vælger sin formand af egen midte.

Som nævnt af statsministeren vil regeringen i sit lovforslag sikre kontinuitet og identitet i forhold til det nuværende menneskerettighedscenter gennem en overgangsordning, der bestemmer, at de nuværende medlemmer af menneskerettighedscenterets bestyrelse indtræder som medlemmer af bestyrelsen for det nye Institut for Menneskerettigheder for den resterende del af den periode, de er udpeget for.

Rådet for Menneskerettigheder, som jeg har omtalt, skal sammensættes sådan, at det afspejler de synspunkter, der gør sig gældende blandt interesserede frivillige organisationer, særligt berørte offentlige myndigheder og interesserede forskere og andre særligt interesserede enkeltpersoner og grupper af personer, herunder de etniske minoriteter.

Det bliver ligesom det nuværende centerråd for Det Danske Center for Menneskerettigheder et ganske stort og bredt sammensat organ. I praksis nedsættes det ved, at det nuværende centerråd opfordres til at konstituere sig som Rådet for Menneskerettigheder. Sammensætningen vil derefter være rådets egen sag. For alle tre direktørstillinger gælder, at de besættes af de respektive bestyrelser ved offentlige opslag. Ingen af disse stillinger besættes af regeringen.

Ved sammensætningen af bestyrelsen og rådet er der, som statsministeren nævnte, taget højde for de forpligtelser, der følger af artikel 13 i Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om lige behandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse. Vi forankrer således det etniske ligestillingsarbejde i en stærk organisation og sikrer en effektiv og forsvarlig løsning af de forpligtelser, der følger af EU's direktiv.

Regeringen vil i begyndelsen af den kommende folketingssamling fremsætte et lovforslag, som nærmere fastsætter retningslinjerne for gennemførelse af direktivet, således at det hele kan være på plads senest den 1. juli 2003. Når vi ikke gør det nu, skyldes det, at der sidder et udvalg med professor Eva Smith som formand, som barsler til august med råd til regeringen. Vi vil da udforme et lovforslag i oktober, der kommer til behandling i Tinget i november, og så er der god tid til at få det hele på plads, så det kan træde i kraft senest i juli 2003.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg vil på nuværende tidspunkt gøre opmærksom på, at alle afstemninger afvikles i dag. På grund af Kommunernes Landsforenings møder er der ingen, der kan udskydes til torsdag.

Forhandling

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg vil gerne takke statsministeren og integrationsministeren for deres besvarelser.

Lad mig sige med det samme, at det selvfølgelig ikke er meningen og heller ikke muligt under denne debat i dag at tage stilling til nogen enkeltheder i det lovforslag, som regeringen har bebudet, men som jo ikke er fremsat for Tinget.

Det er derimod muligt at beskæftige sig med denne sags hovedspørgsmål. Og hovedspørgsmålet har hele tiden været at sikre uafhængigheden af Det Danske Center for Menneskerettigheder, det, der nu får et andet navn, forstår jeg.

Jeg er tilfreds med, at det af integrationsministerens og statsministerens besvarelser aldeles utvetydigt fremgår, at Det Dansk Center for Menneskerettigheder kan fortsætte som en uafhængig menneskerettighedsinstitution i overensstemmelse med Paris-princippet, som er godkendt af FN's generalforsamling i 1993. Det har hele tiden været hovedspørgsmålet, det er årsagen til, at vi stillede en forespørgsel, for det ville vi have afklaret. Derimod kan vi selvfølgelig ikke tage stilling til enkeltheder i lovforslaget.

Det andet hovedspørgsmål er så spørgsmålet om direktørernes placering i dette samlede billede, og her er det jo klart af besvarelserne, at det som hidtil skal forholde sig sådan, at det er bestyrelserne, der udpeger direktorerne. Og jeg vil da gerne citere, hvad udenrigsministeren skrev i Berlinske Tidende i lørdags om det opslag, der skal ske af direktørstillingerne, for jeg synes, det er væsentligt: "Opslaget sker uden nogen form for foregribelse af, hvem der skal beklæde stillingerne." Og så fortsættes der:

“Regeringen har ingen indflydelse på det, skal ikke have det og ønsker ikke at få det.”

Dermed mener jeg, at der er skabt klarhed på to hovedspørgsmål i debatten, og vigtige enkeltheder i øvrigt må vi så diskutere, når lovforslaget til sin tid kommer til behandling her i Folketinget.

Men det, der er situationen efter dette forløb, er, at regeringen efter pres herhjemme fra og fra udlandet afstår fra at begå, hvad jeg vil kalde en uoprettelig dumhed. Det ville have været en virkelig fantastisk brøler i det internationale samkvem med de andre nationer, hvis Danmark havde taget det ekstraordinære skridt at afskaffe uafhængigheden for et internationalt anerkendt menneskerettighedsinstitut. Og at man afstår fra en sådan uoprettelig dumhed, må jeg erklære mig tilfreds med. Man bliver nøjsom.

Men én skade er sket. Jeg er ikke i tvivl om, at forslaget om nedlæggelse af centeret i den oprindelige udgave, som det blev sendt ud i verden sammen med andre tiltag med beskæring af ulandsbistand, stramning af udlændingelovgivningen tilsammen i forhold til udlandet giver indtryk af indadvendthed, at man skærer sig væk fra det internationale samfund, hvor det modsatte er det, der er behov for, og at Danmark på menneskerettighedsområdet har mistet troværdighed.

Troværdighed i dansk politik i international politik er noget, det tager lang tid at oparbejde. Det tager meget kort tid at nedbryde. Danmark vil tale med mindre vægt, når det drejer sig om menneskerettighederne. Danmark er blevet mindre af hele dette forløb.

Jens Rohde (V):

Menneskerettighederne, de klassiske frihedsrettigheder, har altid været en bærende del af det liberale grundprincip. Det er det stadig, og det skal det selvfølgelig stadig væk være.

Dansk international forskning er i dag spredt på adskillige centre og institutioner. De er etableret over en årrække med forskellige begrundelser og med fokus på forskellige aspekter i internationale forhold. Den internationale udvikling, herunder ikke mindst globaliseringen, den europæiske udvikling og vel måske egentlig også begivenhederne den 11. september, gør opsplitningen i forskellige centre stadig mere uhenigtsmæssig.

Som statsministeren redegjorde for allerede den 22. januar her i salen, så ønsker Venstre at samle kræfterne i en fælles institution. Formålet er at skabe rammerne for et sammenhængende og koncentreret udenrigspolitisk forskningsmiljø i Danmark, der i kvalitet kan måle sig med de bedste udenlandske udenrigspolitiske forskningscentre.

På den måde opnår vi også en mere effektiv virksomhed, når det gælder omkostninger. Kræfterne skal samles, og det gør vi ved, at de udenrigspolitiske forskningsinstitutioner sammen med Det Danske Center for Menneskerettigheder indgår i en fælles administrativ struktur. Det er ganske enkelt udtryk for sund fornuft.

Ved etableringen af det nye center er fem direktørstillinger blevet reduceret til tre. Stillingerne skal, som hr. Niels Helveg Petersen også bemærkede det, alle slås offentligt op og besættes via de respektive uafhængige bestyrelser. Opslaget sker uden nogen form for indblanding fra regeringens side med hensyn til, hvem der skal beklæde stillingerne. Regeringen hverken får eller ønsker at have indflydelse derpå, og sådan skal det naturligvis også være.

I etableringen af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder indgår to selvstændige enheder:

1) Institut for Internationale Studier omfattende de hidtidige aktiviteter under Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier og Center for Freds- og Konfliktforskning.

2) Institut for Menneskerettigheder omfattende de hidtidige aktiviteter under Det Danske Center for Menneskerettigheder. Altså nøjagtig som statsministeren sagde det. Herudover vil de to institutter have en overordnet administrativ ledelse. Regeringens ministre og Venstres folketingsmedlemmer har gentagne gange påpeget, at Institut for Menneskerettigheder også i den nye form skal være en uafhængig institution. Der skal være fuld overensstemmelse mellem den nye struktur og FN's Paris-principper af 1993. Det konstaterer vi i Venstre at regeringen har levet op til og vil leve op til, og det vil vi gerne kvittere for. For Venstre spiller det en afgørende rolle, at Institut for Menneskerettigheder får kompetence til også at varetage de for-

pligtelser, der følger af Rådets direktiv af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse. Det vil regeringen også opfylde. Der er for tiden et udvalgsarbejde i gang, der skal give anbefalinger om, hvordan direktivet mest hensigtsmæssigt gennemføres i dansk ret; det var det, integrationsministeren henviste til. Et lovforslag herom vil blive fremsat til efteråret med henblik på gennemførelse, inden direktivets gennemførelsesfrist. Derfor nedlægges den selvstændige del af Nævnet for Etnisk Ligestilling først pr. 31. december 2002, når loven om Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder træder i kraft 1. januar 2003.

I Venstre ser vi frem til at samarbejde med Folketingets partier om lovforslaget, når dette fremsættes.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Vi har foreløbig tre korte bemærkninger. Først hr. Jeppe Kofod, derefter fru Margrete Auken og hr. Søren Søndergaard.

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod (S):**

Jeg må sige, at det er symptomatisk for den situation, som Danmark befinder sig i, som regeringen befinder sig i, at Venstres ordfører indleder med at sige, at menneskerettigheder stadig væk er et liberalt grundlag, stadig væk er noget, der er værd at kæmpe for.

Det indledte ordføreren med at sige, og det tror jeg er symptomatisk for situationen i øjeblikket, for alle ved, selv Venstres ordfører ordfører har erkendt det, at Danmark har lidt skade i forhold til den måde, regeringen har håndteret hele denne her sag på.

Jeg har i udgangspunktet et konkret spørgsmål til hr. Jens Rohde, og det drejer sig om den aftalepartner, man har i forhold til finansloven og i forhold til Det Danske Center for Menneskerettigheder. Det er sådan, at hr. Søren Krarup fra Dansk Folkeparti er citeret for her den 3. marts 2002 i et nyhedsindslag at have sagt, at menneskerettigheder betragter man som et terrorredskab – som et terrorredskab, det var det ordvalg, der blev brugt. Jeg skal så bare høre, om Venstres ordfører er enig i, at det er sådan, det forholder sig, og hvis Venstres ordfører ikke er enig i det, hvordan kan det så være, at man har lavet en aftale med Dansk Folkeparti om noget så vigtigt som et menneskerettighedscenter, hvis der er så stor uenighed.

(Kort bemærkning). **Margrete Auken (SF):**

Jeg blev lidt forbløffet over at høre 11. september brugt som begrundelse for det her. Det vil egentlig være interessant at høre lidt nærmere om det, altså medmindre det skal være et fuldstændig tomt udsagn, hvor 11. september kan bruges som begrundelse for hvad som helst. Det synes jeg strengt taget at 11. september er for alvorlig til – og for den sags skyld også den sag, som vi behandler i dag.

Det andet er spørgsmålet om, hvorvidt det her nu bliver tilstrækkelig uafhængigt. Hvis man går Paris-principperne igennem, understreges det, og det er så også sagt til regeringen, at det skal være både økonomisk, administrativt og måske oven i købet lokalemæssigt uafhængigt, altså at deres infrastruktur skal være helt fri af regeringen, og det kan jeg altså ikke høre at det bliver.

Nu har vi ikke set forslaget. Jeg var lige henne og få det hos embedsmændene og er noget forbløffet over, at det er den måde, man skal have fat i det på. Jeg kan ikke begribe, at det ikke er omdelt. Men det kan jo skyldes, at jeg var i Grønland med Præsidiets og derfor ikke havde de rigtige kontakter på de rigtige tidspunkter. Men det er stadig væk uacceptabelt.

Jeg vil godt lige spørge, om vi lige kan få forklaret, hvordan det her er i overensstemmelse med Paris-principperne, hvor infrastrukturen, herunder altså lokaler, administration og økonomi, er uafhængig af regeringen – selvfølgelig kan økonomien ikke være det helt, det er klart.

(Kort bemærkning). **Jesper Langballe (DF):**

Som bekendt har sagen om Det Danske Center for Menneskerettigheder jo fundet sin løsning, en løsning, som vi i Dansk Folkeparti er udmærket tilfredse med. Udsagnene om al den skade, sagens forløb har gjort på vores anseelse i det store udland, tror jeg, at vi kan tage fuldstændig koldt og roligt. Alle disse udlændinge, som udlændingelobbyen i Danmark har mobiliseret, er såmænd ikke så væsentlige endda. Tilbage står jo det spørgsmål, som er rejst i dag om centrets uafhængighed, og jeg vil gerne spørge regeringspartiordfø-

reren, hr. Jens Rohde, om man virkelig for alvor vil sikre instituttets fremtidige uafhængighed. Jeg tænker ikke bare på uafhængighed af regeringen, men instituttet skal vel også være uafhængig af forskellige lobbybevægelser, der gør sig i tiden, så det ikke fremover, uanset hvem der bliver direktør, som den tidligere direktør Morten Kjærum har praktiseret det, slår til lyd for ganske bestemte ideologiske synspunkter.

(Kort bemærkning). **Jens Rohde (V):**

Først til hr. Jeppe Kofod: Det kan ikke – for hr. Jeppe Kofod heller – komme som nogen overraskelse, at Venstre naturligvis hylder de grundlæggende frihedsrettigheder for det enkelte menneske. Det har altid været en bærende del af det liberale princip, og det vil jeg fastholde. Det har heller ikke lidt skade i den her diskussion. På det punkt er jeg klart uenig.

Hvad hr. Søren Krarup siger til Berlingske Tidende eller skriver i Berlingske Tidende eller andre steder for den sags skyld må stå for hr. Krarups egen regning.

Til fru Margrete Auken: Paris-principperne er klart overholdt i det, som regeringen fremlægger, og som er i høring nu.

Med hensyn til lokalerne er der jo tale om en fuldstændig uafhængighed i forhold til regeringen. Men det er der såmænd også i forhold til økonomien, for det, der står i Paris-principperne, er nemlig begrebet adequate funding, og det betyder, at der skal være tilstrækkeligt med midler til centret, og det er der.

Det er ikke sådan, at den øverste kasseholder kan holde forskningsmidlerne tilbage. Det er også sådan, at man fortsat, ligesom man hidtil har gjort, kan søge offentlige og private midler. Så i forhold til økonomien er der også en klar overholdelse af Paris-principperne.

Så vil jeg sige til hr. Jesper Langballe, at Dansk Folkeparti er en aftalepartner på det her område, og jeg går naturligvis ud fra, at Dansk Folkeparti anerkender den konstruktion, som vi har lavet i fællesskab, og at man bakker op om den ordening og konstruktion, der er lavet.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Så har jeg fire spørgsmål igen. Først hr. Jeppe Kofod, derefter fru Margrete Auken, hr. Søren Krarup og til sidst hr. Jesper Langballe.

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod (S):**

Først til Venstres ordfører: Jeg synes bare, at det var interessant, at Venstres ordfører startede med at sige, at Venstre stadig væk går ind for menneskerettighederne. Det må jo tyde på, at der har været et behov for at sige det også her fra Folketingets talerstol.

Det kan jeg godt forstå der er, for hvis man ser på den kritik, der haglede ned over regeringen og statsministeren, da man i januar måned fremlagde sit forslag til sanering af råd, nævn, udvalg og centre, herunder nedlæggelse af Det Danske Center for Menneskerettigheder, er det da klart, at der er behov for at sige de ting her.

Det er jo ikke bare sådan, som det plejer at være – som vi siger – hvor det er socialdemokrater, der kommer op og kritiserer det. Det er bredt. Selv søsterpartier i de andre nordiske lande var jo oppe på barrikaderne, og FN's højkommissær for menneskerettigheder kritiserede regeringen for det, den havde foretaget sig.

Det er klart, at det har gjort, at Danmark har lidt unødigt skade i det spørgsmål her, og jeg synes egentlig, at hele processen og hele forløbet er katastrofal for Danmark. Det er jo det, regeringen er skyld i. Jeg synes, at Venstres ordfører skylder også at forholde sig til den problemstilling.

Så slutter man efter vores opfattelse af med grundlæggende at fyre en direktør politisk. Det synes vi heller ikke er specielt smart. Så i det hele taget er den her sag håndteret utrolig dårligt.

(Kort bemærkning). **Margrete Auken (SF):**

Skal vi nu ikke lige holde fast i, at direktøren ikke er fyret, han er ikke forhenværende, og det vil jo komme an på en prøve. Vi får jo forholdsvis snart lejlighed til at se, om det er rigtigt, for hvis han ikke søger stillingen, er der jo noget galt. Det vil så vise sig dér. Jeg synes, at vi skal gå ud fra, at regeringen har været hæderlig og ærlig her, og at det vil vise sig, når Morten Kjærum naturligvis søger sin stilling.

Så lige til spørgsmålet om den økonomiske kontrol over for centret. Altså de budgetter, der ligger der foreløbig, ligner ikke en frihed. I forhold til år 2001 halveres der i 2003. Jeg kan ikke gennemskue det med at trække nævnet ind i det her, og hvad det kommer til at betyde i denne her sammenhæng, men det er en dramatisk reduktion.

Det, der jo står, er, at man ikke må udsætte centret for en økonomisk kontrol, som gør, at det ikke kan komme til at fungere frit. Det er jo derfor, at det er meget vigtigt at få understreget, at det har den der selvberoenhed, som ligger i Paris-principperne. Det synes jeg vi skal holde fast ved og ikke bare sige, at de altid kan gå ud og søge penge andre steder, for så er det netop, vi er i miseren.

(Kort bemærkning). **Søren Krarup (DF):**

Hr. Jens Rohde sagde, at man i regeringen var ubetinget tilhængere af frihedsrettighederne. Det synes jeg er meget glædeligt, men jeg ville jo ønske, at hr. Jens Rohde var i stand til at sondre imellem frihedsrettigheder og menneskerettigheder.

Nu sagde hr. Jeppe Kofod, at jeg havde kaldt menneskerettighederne terrorredskaber. Det var nu ikke i Berlingske Tidende, for det gjorde jeg i TV 2, men det har jeg først og fremmest gjort i en bog, hvor jeg principielt og historisk har gjort rede for, at det er det, de er.

Menneskerettighederne er ikke frihedsrettigheder, menneskerettighederne er en religiøs bekendelse, hvis konsekvens som bekendt rent historisk blev guillotinen i den franske revolution. Det går jeg ud fra hr. Jeppe Kofod ved, når han taler så klogt om det. Og derfor synes jeg, det skal siges, at hele denne tale om menneskerettigheder er uendelig overfladisk. Det er ikke bare et liberalt princip, det er et totalitært princip, der dyrker mennesket som det guddommelige – det naturlige menneske, sådan som det blev formuleret af Jean-Jacques Rousseau. Jeg synes, at man lige skulle prøve at sondre lidt imellem, hvad man taler om, så det ikke bliver denne banale eftersnak af tidens fraser, så man ikke forholder sig kritisk til det, der hedder Menneskerettighedscentret.

(Kort bemærkning). **Jesper Langballe (DF):**

Hr. Jens Rohde svarede egentlig ikke på mit spørgsmål, men fastslog i stedet en selvfølgelighed, som jeg oven i købet selv havde indledt min korte bemærket med at fastslå, nemlig at Dansk Folkeparti naturligvis er en forligspartner, som er godt tilfreds med forliget, og som i øvrigt naturligvis har tænkt sig at overholde det. Det var slet ikke det, jeg spurgte om.

Det er vel også tilladt at mene noget principielt om sagen, og det, jeg egentlig gerne vil afæske hr. Jens Rohde en mening om, er, om sådan et centers uafhængighed ikke er andet og mere end blot en uafhængighed af regeringen.

Må jeg henvise til, at i marts 1999 gav Menneskerettighedscentrets direktør Østersøkommissæren, Ole Espersen, ret i, at folkekirkens eksistens var diskriminerende for udlændinge af anden tro her i Danmark, at før valget erklærede samme direktør, at det, at man ikke pålagde obligatorisk modersmålsundervisning, var i strid med børnekonventionen.

Det er den slags fuldstændig meningsløse udsagn, som intet har med objektive ekspertudsagn at gøre, men som er ren agitation, der vidner om en afhængighed, ikke af regeringen, men af ideologiske kræfter andetsteds.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Så tager vi hr. Jens Rohde, og derefter er der to spørgere igen.

(Kort bemærkning). **Jens Rohde (V):**

Jeg vil stadig væk sige til hr. Jesper Langballe, at jeg går ud fra, at Dansk Folkeparti i de forhandlinger, som har været ført, og i de mellemregninger, der jo altid er i en politisk forhandling, har gjort de krav gældende, som de mener at kunne gøre gældende med rimelighed, og at man derfor med tilfredshed ser på den konstruktion, der er i dag.

Så er det da rigtigt, vil jeg sige til hr. Søren Krarup, at der er megen diskussion om, hvad nu de her men-

neskerettigheder egentlig er for noget. Jeg kan udmærket sondre, og det er faktisk også derfor, at jeg slår fast, at det liberale grundprincip er, at menneskerettighederne er frihedsrettighederne og ikke en masse andet, hvor man kommer ud på en glidebane, hvor det også handler om, at så har man ret til en tur til Mallorca, og så har man ret til så og så høje sociale ydelser m.v.

Det liberale grundprincip er, at det er frihedsrettighederne, også dem, der med et lidt dårligt ord hedder de negative menneskerettigheder, og det er naturligvis dem, der er princippet for Venstre.

Til hr. Jeppe Kofod: Der er ikke tale om nogen fyring. Det, som hr. Jeppe Kofod står og siger heroppe fra talerstolen, er ganske enkelt forkert. Der er tale om, at man laver en ny struktur, at man reducerer fem direktørstillinger til tre direktørstillinger, og at alle tre direktørstillinger bliver slået op, og det har bl.a. formanden for det nuværende center sagt at der egentlig er ganske megen fornuft og ræson i.

Til fru Margrete Auken kan jeg kun sige, at i forhold til økonomien er principperne fra Paris klart overholdt.

(Kort bemærkning). **Jann Sjørnsen (KRF):**

Jeg synes, at hr. Jesper Langballe nu i flere omgange har stillet nogle interessante spørgsmål til Venstres ordfører, hr. Jens Rohde, også nogle spørgsmål, som vi ikke har fået svar på, og som jeg gerne vil bede hr. Jens Rohde give os svar på her i dag, for hr. Jesper Langballes spørger, om Det Danske Center for Menneskerettigheder og i særdeleshed hr. Morten Kjærums har ført en politik, hvor man har drevet sine egne ideologiske kæphesten frem frem for de kæphesten, der burde være centrets.

Jeg synes, at Venstre i dag, i denne debat, med al den tummel og palaver, der har været på det her område, skylder et helt klart svar på de spørgsmål. Er hr. Jens Rohde, er Venstre, enige med hr. Jesper Langballe, som mener, at Det Danske Center for Menneskerettigheder, at Morten Kjærums, bare har drevet deres egen ideologi og endda særdeles vidt, eller er Venstre uenig? Det må man kunne svare på klart og tydeligt.

(Kort bemærkning). **Søren Søndergaard (EL):**

Jeg forstår, at formålet med hele den vintermanøvre, som vi har oplevet fra regeringens side på det her område, simpelt hen har været, og så citerer jeg statsministeren: at styrke menneskerettighedsområdet.

Derfor synes jeg, det er meget relevant at prøve at få afklaret, når der nu ligger et forlig mellem Venstre og De Konservative og Dansk Folkeparti, om det så også har indgået i det forlig, at formålet med det, man har lavet, har været at styrke menneskerettighedsområdet. Det kunne jeg godt tænke mig at spørge hr. Jens Rohde om. Er formålet med det forlig, der er indgået, at styrke menneskerettighedsområdet?

Så en anden ting, som jeg også synes, jeg ville høre hr. Jens Rohdes mening om: Er børnekonventionen efter hr. Jens Rohdes mening en del af det menneskerettighedsområde, som et menneskerettighedscenter skal beskæftige sig med, eller deler hr. Jens Rohde den opfattelse, som vi lige for et øjeblik siden hørte om børnekonventionen?

(Kort bemærkning). **Margrete Auken (SF):**

Jeg er selvfølgelig spændt på at høre svaret på hr. Søren Søndergaards spørgsmål. Jeg går stadig væk ud fra, at Venstre er på den linje, hvor man også var før valget, og det vil sige, at man ikke hoppede på alle de mærkværdige udelukkelse af vores forskellige konventioner.

Men jeg vil godt lige sige til diskussionen før om økonomien og uafhængigheden: Jeg håber, at hr. Jens Rohde vil give mig ret i, at man altså ikke bliver uafhængig af, at der bare ligger en erklæring. Jeg har brug for mere end en erklæring. Der skal også være nogle garantier, for der er jo trods alt stillet en halvering af budgettet i udsigt, og det er ganske voldsomt.

Hvis det så oven i købet skal kobles med, at man skal have en helt ny funktion, nemlig at skulle være klageorgan i stedet for nævnet, så har vi altså et problem. Den sikring af uafhængigheden samt en infrastruktursikring i øvrigt vil jeg godt have bekræftet her, at hvis den er gal i det, man står med i forslaget, som vi ikke kender, og jeg først lige har fået i hånden nu, så er vi nødt til at kigge på det, for selvfølgelig vil regeringen leve op til Paris-principperne.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Søren Krarup, og derefter kommer hr. Jens Rohde.

(Kort bemærkning). **Søren Krarup (DF):**

Jeg glæder mig over, at hr. Jens Rohde siger, at han ved menneskerettigheder forstår frihedsrettigheder, for dermed er vi jo for så vidt enige.

Det, der er sket med hensyn til det menneskerettighedscenter, sådan som jeg forstår det, er, at der er kommet en behagelig kritisk holdning til den religiøse og ideologiske propaganda, der er udgået fra det. Det er egentlig det, jeg synes, man skal se i øjnene, at man dér står over for et propagandainstrument, som nu f.eks. med børnekonventionen, der jo misbruges på det groveste, ligesom alle disse FN-konventioner, der består af gummibegreber, kan misbruges.

Jeg synes, det er så glimrende, at man fastholder, at menneskerettigheder skal forstås som frihedsrettigheder, og dermed er hele denne interesse i at tromle befolkningen ned, som var udtrykt i menneskerettighedscenteret, blevet afskaffet.

Jeg hørte forleden en københavnsk kone sige, at menneskerettighederne det er jo dem, der forbyder et menneske at holde af sit fædreland. Det er faktisk det, der er sket. Sådan er menneskerettighederne blevet brugt, netop fordi de ikke er blevet forstået som frihedsrettigheder, men som det religiøse instrument, de jo faktisk var, også i den franske revolutions begyndelse.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Så er det hr. Jens Rohde, og derefter kommer en ny bølge startende med hr. Jeppe Kofod.

(Kort bemærkning). **Jens Rohde (V):**

Til hr. Jann Sjusen: Der kan jo faktisk godt argumenteres for, at der i visse sammenhænge er blevet givet nogle politiske udmeldinger fra Dansk Center for Menneskerettigheder, bl.a. i november måned sidste år, hvor netop direktøren var ude at sige, at der ikke kunne strammes yderligere i udlændingelovgivningen. Det er da en politisk udmelding. Så det kan man jo ikke påstå, at der ikke er kommet.

Men jeg vil slet ikke tage så voldsomme udtryk til mig og bruge dem her fra Folketingets talerstol, som andre gør. Det må stadig væk stå for egen regning, hvad andre mennesker siger, så skal jeg nok tage ansvaret for det, som jeg står og siger heroppefra.

Til hr. Søren Søndergaard: Ja, det er faktisk min klare overbevisning, at vi styrker forskningen, og vi styrker hele den internationale politiske forskning, også på menneskerettighedsområdet, med den sammenlægning, som vi foretager her.

Med hensyn til børnekonventionen: Jamen det fremgår jo ganske klart, at Institut for Menneskerettigheder i sin virksomhed skal tage udgangspunkt i de internationalt anerkendte menneskerettigheder, herunder menneskerettighederne, som er opstillet i FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder, FN's konventioner og Europarådets konventioner samt de i grundloven indeholdte frihedsrettigheder. Instituttet skal fremme arbejdet med forskning i og oplysning om menneskerettigheder i fredstid og under væbnede konflikter, og det skal især ske gennem selvstændig og uafhængig dansk forskningsindsats på menneskerettighedsområdet. Og heri er selvfølgelig også børnekonventionen.

Og så betragter jeg det, som hr. Krarup sagde, mere som en kommentar end som et spørgsmål.

Kort bemærkning). **Jeppe Kofod (S):**

Det er selvfølgelig godt at høre, at Venstres ordfører bekræfter, at Venstre står ved de her FN-konventioner, som man også har støttet, når de er blevet ratificeret her i salen. Det er meget vigtigt at slå fast, og her er der måske en skillelinje til dem, man har lavet aftalen med. Jeg synes, der er grund til at notere sig, at de, man har lavet den her aftale med, har en helt anden opfattelse af, hvad menneskerettigheder er, end regeringen tilsyneladende har. Det synes jeg, at hr. Jens Rohde skulle bekræfte her fra talerstolen.

Hvis man læser Paris-principperne, så står der rent faktisk, at institutionen *skal* blande sig i forhold med hensyn til at fremme menneskerettigheder og bekæmpe alle former for diskrimination, især racediskrimina-

tion, både via den offentlige mening og også selvfølgelig i forhold til regering og Folketing og administrativ praksis. Det er vigtigt.

Derfor lyder det på Venstres ordfører, som om man reducerer opgaven til at være en slags høringsinstitution. Jeg vil bare have, at Venstres ordfører bekræfter, at man er forpligtet til at fremme menneskerettighederne generelt, også i forhold til den offentlige mening i samfundet. Det er også stadig væk det, der er grundlaget i den nye lov, som vi jo ikke kender og derfor har meget svært ved at diskutere, men vi må tage ordene for gode varer.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Sandy Brinck, derefter hr. Søren Søndergaard og derefter hr. Jann Sjursen.

(Kort bemærkning). **Sandy Brinck (S):**

Jeg synes, det var en smule interessant, at hr. Jens Rohde stod heroppe og kritiserede en konkret udmelding fra direktøren, samtidig med at hr. Jens Rohde forsøger at få os alle sammen til at tro på, at når direktørstillingen nu oplås, er det kun en strukturel nødvendighed. Det er meget svært for mig at tro på.

Hr. Jens Rohde sagde også i sit svar, at han betragtede hr. Søren Krarups bemærkninger som rene kommentarer og ikke som spørgsmål, men jeg synes faktisk, vi har et behov for, at hr. Jens Rohde tager afstand fra det, hr. Søren Krarup sagde. Vi har et behov for at høre, at Venstre tager afstand fra den udlægning, som hr. Søren Krarup kom med.

(Kort bemærkning). **Søren Søndergaard (EL):**

Jeg vil sige, at fra Enhedslistens side har vi ikke noget behov for, at Venstre tager afstand fra, hvad hr. Søren Krarup sagde. Det må Venstre sådan set selv om

Men jeg synes, vi har et behov for at høre, hvad der er Venstres synspunkt med hensyn til det. Jeg vil da foreslå, at hr. Jens Rohde fortæller, hvad Venstre mener om det, hr. Søren Krarup sagde, sådan at vi alle sammen kan høre det og forstå det og dermed altså også forstå, hvad der egentlig ligger i, at man har indgået et kompromis, der består i, at menneskerettighedscenteret også skal omhandle børnekonventionen.

Så er der én ting, jeg bliver nødt til at bede hr. Jens Rohde om at afklare. Hr. Jens Rohde sagde heroppefra, at den nuværende leder af menneskerettighedscenteret havde udtalt:

Der kan ikke strammes mere på udlændingeområdet. Jeg vil godt spørge: Er det et helt konkret citat, som hr. Jens Rohde her giver, eller er det hr. Jens Rohdes politiske fortolkning af, hvad direktøren for menneskerettighedscenteret sagde? Er det et helt konkret citat?

(Kort bemærkning). **Jann Sjursen (KRF):**

Når det er bare en lille smule interessant at få Venstres og hr. Jens Rohdes kommentar på det, hr. Langballe og hr. Krarup har sagt her i debatten i dag, så er det jo, fordi Dansk Folkeparti er aftalepartner, og fordi vi, i hvert fald nogle, har den opfattelse, at det er Dansk Folkeparti, der i høj grad har trukket regeringen rundt i manegen i hele den debat omkring menneskerettighedscenteret, der har været.

Men det kan vi selvfølgelig ikke tvinge hr. Jens Rohde til at gøre her i dag. Det beklager jeg dybt, men det er så det valg, Venstre har taget. Det siger selvfølgelig også noget om Venstres politik.

Men én ting sagde hr. Jens Rohde dog tidligere i debatten i svaret til mig, og det var, at han mente, at Morten Kjærum var kommet med nogle politiske udmeldinger, nemlig at det ikke kunne lade sig gøre at stramme yderligere op på udlændingelovgivningen. Det fulgte hr. Søren Søndergaard også op på for lidt siden.

Jeg kunne også spørge, om det er et problem for Venstre, at en direktør, at et center overhovedet, uanset om det er et menneskerettighedscenter, eller hvad det er, kommer med nogle politiske udmeldinger. Jeg havde nær sagt: Hvad forestiller Venstre sig i virkeligheden, at et center skulle gøre, hvis det ikke skulle komme med politiske udmeldinger? Det er da det, de er sat til her i verden – om noget.

(Kort bemærkning). **Jens Rohde (V):**

Med henblik på spørgsmålene om Dansk Folkeparti som aftalepartnere i det her spørgsmål er det nu engang

sådan, at motiverne i politik er forskellige, når man indgår forskellige aftaler. Det ved den tidligere regering alt om, og også både fru Sandy Brinck og hr. Jeppe Kofod.

Jeg deler ikke de synspunkter, som hr. Krarup er kommet med her, i hvert fald ikke i den meget bombastiske form, som jeg synes de bliver udtrykt, men det er vel fair nok, at man laver aftaler også med partnere, der har andre synspunkter end dem, man selv står for, når bare resultatet og det, der ligger på bordet, er i orden. Og der kan overhovedet ikke herske nogen tvivl om, at den aftale, som regeringen har indgået med Dansk Folkeparti, overholder Paris-principperne på samtlige punkter.

Til fru Sandy Brinck: Der har ikke været tale om en fyring. Der er tale om, at man går ind og reducerer fem direktørstillinger til tre, og så bliver de helt naturligt genopslået, og Dansk Center for Menneskerettigheders formand har i øvrigt selv udtalt, at det er ganske fornuftigt, at man gør det på den måde.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Så er det hr. Søren Søndergaard og derefter hr. Lars Kramer Mikkelsen og fru Sandy Brinck.

(Kort bemærkning). **Søren Søndergaard (EL):**

Venstres ordfører må have os andre undskyldt, at vi borer lidt i det.

Selvfølgelig kan der være forskellige bevæggrunde for at indgå et forlig, forskellige hovedsynspunkter. Men normalt er man dog nogenlunde enige om, hvad formålet med forliget er. Og nu får vi at vide, at der er indgået et forlig, hvor den ene part har det formål at styrke menneskerettighederne, og den anden part har det formål at svække menneskerettighederne, og så vil man prøve at forklare, at der ikke er nogen, der er blevet snydt i den handel. Se, det forstår jeg ikke. Kunne hr. Jens Rohde forklare det, så hører jeg det gerne.

Derudover bliver jeg nødt til at gentage mit spørgsmål. Når hr. Jens Rohde heroppefra citerede Morten Kjærum, var det så et præcist citat? Var det noget, der har været udtalt i fjernsynet, hvor det er blevet skrevet ned som et præcist citat, eller er det en eller anden journalistisk gengivelse? Det håber jeg at hr. Jens Rohde kan afklare.

(Kort bemærkning). **Lars Kramer Mikkelsen (S):**

Det kan godt være, jeg har hørt forkert. Det tror jeg næsten jeg har, for jeg hørte hr. Jens Rohde sige, at det hele faktisk bliver bedre af det her. Hele denne her studehandel, hvori menneskerettighederne i Danmark altså kommer i klemme, kommer simpelt hen til at løse de problemer, der kunne være i Danmark eller havde været i Danmark, og vi kommer til at stå med en ordening og et menneskerettighedscenter, som kommer til at fungere bedre end det tidligere.

De reaktioner, vi hører rundtomkring fra den ganske verden, Europarådet, EU-medlemslande, som undrer sig over, hvad der foregår i Danmark, har altså taget fuldstændig fejl, ser galt, kan ikke analysere, og kan ikke analysere som hr. Jens Rohde. Der er mennesker, som siger, at Danmark bliver mindre, at Danmark bliver snævrere, at vores horisont bliver lige så indskrænket som det menneskesyn, der har lavet det her udtryk for snæversyn og ringeagt. Den studehandel, hvori Dansk Folkeparti har overtaget styringen, mener hr. Jens Rohde virkelig, at vi styrker menneskerettighederne med den?

(Kort bemærkning). **Sandy Brinck (S):**

Hr. Jens Rohde prøver igen at få os alle sammen til at tro på, at det er ren struktur, at stillingen bliver genopslået. Det må så fortabe sig i det uvisse.

Jeg mener ikke, jeg har kritiseret, at Venstre har indgået en aftale. Det er jo fair. Det er en del af det politiske spil, og hr. Jens Rohde siger jo meget klart, at der er forskellige motiver. Men vi forsøger sådan set bare at finde ud af, hvad der er Venstres motiv. Og det vil vi gerne høre.

Så tog hr. Jens Rohde først afstand fra hr. Søren Krarups udlægning, hvorefter hr. Jens Rohde modificerede det og sagde, at det mere var formen, at det blev fremsat så bombastisk; men det står stadig tilbage, at hr. Jens Rohde ikke forholder sig til indholdet af det, aftalepartnerne fra Dansk Folkeparti har sagt i dag fra talerstolen.

Det er selvfølgelig rart at se, at hr. Jens Rohde sidder og bliver coached af hr. Kristian Thulesen Dahl

undervejs, men kunne vi ikke godt få en klar melding om, hvad motivet er for Venstre og en afstandtagen til indholdet i det, der er blevet sagt?

(Kort bemærkning). **Jann Sjursen (KRF):**

Jeg vil godt gentage mit spørgsmål fra før, om det er et problem for Venstre, at et center kommer med politiske udmeldinger, det være sig Det Danske Center for Menneskerettigheder eller andre centre.

(Kort bemærkning). **Integrationsministeren (Bertel Haarder):**

Blot en konkret oplysning. Dengang menneskerettighedscentret blev oprettet, var jeg minister for forskning og undervisning. Jeg kritiserede allerede dengang, at man fik alle disse små institutter, og jeg mener, at vi nu langt om længe får løst det problem. Vi får dem samlet og får derved gjort det til et meget mere spændende sted for forskere, for studerende, for ph.d.-studerende. Det skulle vi have haft fra starten. Det får vi nu. Blot til belysning af, hvad der kan være af fordele ved den nye struktur.

(Kort bemærkning). **Margrete Auken (SF):**

Jeg husker godt den debat dengang, og der stod vi med en række af de der nye – af regeringen så vidt muligt uafhængige – centre. Det lykkedes ikke helt med de første af dem. Så lavede vi Center for Freds- og Konfliktforskning, det fik universiteterne blandet sig skævt ind i, og så lavede vi Det Danske Center for Menneskerettigheder, og det blev bedre. Det er alt sammen før Paris-principperne. Så kommer Paris-principperne, som slår alt det her fast, og derfor var der dengang den traditionelle konflikt mellem en regering og et flertal i Folketinget, – dengang havde vi jo et operativt flertal – om, hvorvidt regeringen syntes, det var sjovt at have de der selvgående institutioner. Det løste vi helt dengang ved at stemme regeringen ned, eller hvad vi nu gjorde. Det endte med, at regeringen stemte for, tror jeg, men altså sådan var det jo så. Det var én side af sagen. Siden har vi så fået Paris-principperne, og Paris-principperne er næsten bygget op over den model, vi havde på Det Danske Center for Menneskerettigheder, og derfor er det her altså en meget alvorlig sag, ikke bare for Center for Menneskerettigheder, men for Danmarks internationale omdømme.

(Kort bemærkning). **Jens Rohde (V):**

Nu må jeg se, om jeg kan nå at svare.

Til hr. Søren Søndergård: Hvor interessant er alle de her mellemregninger egentlig? Hvorfor i alverden vil hr. Søren Søndergaard ikke forholde sig til det resultat, som ligger?

Og fru Sandy Brinck står heroppe og siger: Vi vil gerne høre om motiver, vi vil gerne høre, hvad Venstres holdning er. Den har statsministeren redegjort for. Den har integrationsministeren redegjort for. Den har jeg redegjort for i min ordførertale. Fru Sandy Brinck kan ikke have hørt efter, men jeg vil meget gerne give fru Sandy Brinck talen, så hun kan læse sig til, når hun nu ikke vil høre, hvad der er Venstres holdning og motiver i forhold til det her problem.

Så skylder jeg hr. Søren Søndergaard et svar på, om jeg har et konkret citat. Ja, dem er der faktisk en del af. Jeg har for eksempel et her, hvor det er en diskussion om selve familiesammenføringerne, hvor Morten Kjærum siger: “Vi følger jo allerede en praksis på dette område, der er så stram, som konventionerne tillader”. Det opfatter jeg mere som en politisk udmelding end en forskningsbaseret udmelding, og sådan er det.

Hr. Lars Kramer Mikkelsen sætter spørgsmålstejn ved, hvorvidt vi med den konstruktion, vi har lavet, og den debat, det har affødt, har foretaget en styrkelse af studierne for internationale forhold og menneskerettigheder. Og det vil jeg fastholde, at det har vi, og ja, jeg vil sige, at mange af de udmeldinger, som vi har hørt fra internationalt hold, bygger på misforståelser.

(Kort bemærkning). **Lars Kramer Mikkelsen (S):**

Så kan jeg som følge af det sige, at så kan jeg sådan set godt forstå, at man i Venstre har den holdning, at man vil afskaffe eksperter, for hvis de blot er til skade for ens egen holdning og taler én imod, er det da indlysende, at man ønsker at afskaffe dem. For det har da ikke skortet på gode råd om, hvordan det her skulle gøres, ude fra den ganske verden.

Man må altså konstatere, at Danmark har haft stolte traditioner i kampen for menneskerettigheder verden over. Venstre har været med i kampen for menneskerettigheder. Problemet er bare, at det er man ikke længere, og man er det slet ikke i Danmark.

Nu er det sådan set ligegyldigt, hvad man har foretaget sig historisk, for nu kan vi konstatere, at i Danmark skal vi bombes tilbage til dengang, hr. Bertel Haarder var med til at etablere det her center første gang. Det ved jeg da ikke, om man har grund til at rose regeringen for.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Bodil Kornbek. Derefter kommer ordføreren til svar, og så ønsker formanden at gå videre i debatten.

(Kort bemærkning). **Bodil Kornbek (KRF):**

For tredje gang vil Kristeligt Folkeparti gerne stille det samme spørgsmål, og det er selvfølgelig: Er det et problem for Venstre, at et center udtaler sig politisk, hvad enten det er det her center, eller ethvert andet center? Hr. Jens Rohde er jo normalt ikke mundlam, så jeg er sikker på, at han har en holdning, men om han vil frem med den, er jo så en anden sag, men det er jeg meget spændt på.

(Kort bemærkning). **Jens Rohde (V):**

Til fru Bodil Kornbek: Nej, jeg har sådan set ikke noget problem med, at man ytrer sig. Vi lever i et frit land, men når man som center går ud og f.eks. tilkendegiver, at her kan man ikke gå længere, så må man trods alt med en vis ret kunne forlange, at de ting, som man så fastslår som en kendsgerning, er baseret på forskning. Det må vel være et rimeligt krav at stille.

Til hr. Lars Kramer Mikkelsen, når han siger, at Venstre har selv været med, og nu er man det slet ikke længere, og man ønsker bare at bombe det hele tilbage til engang i fortiden: Hvad er det for noget pjat?

Hr. Lars Kramer Mikkelsen er da så fornuftig, at han burde kunne læse, hvad det er, vi egentlig har gjort. Hr. Lars Kramer Mikkelsen må da have hørt, hvad statsministeren har tilkendegivet, hvad integrationsministeren har tilkendegivet allerede siden den 22. januar. Her har vi redegjort for, hvordan konstruktionen bliver, og den konstruktion er rent faktisk en styrkelse, ja, det er så meget en styrkelse, at selv hr. Bjørn Elmquist i tv har sagt, at hele det her center og hele forskningen på det internationale område bliver styrket.

Vi fastholder også, at sådan er det.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Jeppe Kofod som ordfører.

Jeppe Kofod (S):

Der var næppe mange danskere, der forud for folketingsvalget den 20. november 2001 havde gjort sig forestillinger om, at selv en ny VK-regering som en af deres første gerninger ville foreslå nedlæggelse af Det Danske Center for Menneskerettigheder og dermed nedlæggelse af en enestående, uafhængig, national og international institution til overvågelse af menneskerettigheder, en institution, som har inspireret langt ud over den ganske verden.

Uanset at Venstre ikke på noget tidspunkt før eller i valgkampen havde dømt Det Danske Center for Menneskerettigheder til nedlæggelse, var forslaget en realitet ved regeringens udspil i januar 2002 til sanering af råd, nævn, udvalg og centre. Centret skulle sammenlægges med DUPI, Center for Freds- og Konfliktforskning og Center for Udviklingsforskning. De facto en nedlæggelse af den nationale uafhængige menneskerettighedsinstitution i forhold til de såkaldte Paris-principper for nationale institutioners status.

Det kan derfor næppe komme bag på regeringen, at kritikken fra ind- og udland, fra de nordiske lande, fra søsterpartier til Det liberale Venstre, fra FN's højkommissær for menneskerettigheder, fra Venstres tidligere partileder og udenrigsminister osv. er haglet ned over statsministeren og regeringen. Danmark og regeringen havde lidt en stor troværdighedsskade. På intet tidspunkt før valget havde Venstre – heller ikke i partiets eget finanslovsforslag fra august 2001 – foreslået centret nedlagt.

Det ligner derfor set udefra unægteligt et knæfald for Dansk Folkeparti, der betragter menneskerettigheder – for at citere hr. Søren Krarup endnu en gang – som et terrorredskab. Lad mig derfor slå fast, at Socialdemokratiet er imod nedlæggelsen af Det Danske Center for Menneskerettigheder. Det vil i øvrigt

være i direkte strid med, hvad vi har tilsluttet os i FN. Og hvis vi havde et flertal for det, ville vi hellere i dag end i morgen genoprette centret.

Derfor har vi også tilbudt at komme regeringen til undsætning og sikre et flertal for Det Danske Center for Menneskerettigheder som en uafhængig, national menneskerettighedsinstitution i overensstemmelse med Paris-principperne. At regeringen nu tilsyneladende har foretaget en kovending i sagen om Det Danske Center for Menneskerettigheder – vi kender ikke lovforslaget endnu – ved at opgive at nedlægge dette, er selvfølgelig positivt, hvis Paris-principperne fuldt og helt overholdes. Det indebærer selvfølgelig, at uafhængigheden ikke må antastes, og det er unægtelig ikke det, man får indtrykket af, når man hører Venstres ordfører fra talerstolen i dag.

Det betyder også, at man skal have samme vedtægter, man skal have et centerråd, samme bestyrelse, som egenhændigt kan udpege direktøren, og man skal selvfølgelig også have en bevilling, som man ikke kan intervenere i politisk. Om man så deler lokaler og forskningsinteresser i et nyt Center for Internationale Studier kan være fint nok, så længe centret er uantastet.

Men tilbage står det forhold, at den nye borgerlige regering på det her område som på så mange andre har givet Danmark lidt mange ridser i lakken. Tilbage står, at regeringen har bragt Danmark i en dybt pinlig situation og skadet vores omdømme. Tilbage står et forløb, som er absurd. Både en politisk studehandel med Dansk Folkeparti, hvor man giver og tager, bl.a. ved nedlæggelse af Nævnet for Etnisk Ligestilling, og så tilsyneladende en debat om, hvorvidt et center skal leve op til sin egen rolle, nemlig at være med til at formulere også politiske meninger. Det står direkte i grundlaget for centret, at man skal komme med politiske udmeldinger, man skal overvåge menneskerettigheder, man skal gå imod racediskrimination osv. i Danmark. Tilbage står et forløb, som alle, også folk i udlandet, har noteret er et tilbageskridt for Danmark.

Vi vil selvfølgelig afvente regeringens lovforslag, men vi vil gerne sige her fra talerstolen, at det, vi har været vidne til her, skader Danmarks omdømme. Det er vi kede af. Vi synes, Danmark havde en enestående førerposition, hvad angik fremme af demokrati og menneskerettigheder, og vi synes, at regeringen havde alle muligheder – også andre i Folketinget – for at lave aftaler omkring centret, men man valgte at lave en aftale med et parti, som grundlæggende går imod menneskerettigheder, i hvert fald i den form, som vi kender det, og som partiet Venstre gang på gang har tilsluttet sig også ved debatter her i salen.

(Kort bemærkning). **Søren Krarup (DF):**

Jeg synes, det er gribende at høre den omsorg for Danmarks omdømme i udlandet, og må jeg tillade mig at sige, at det forholder sig stik modsat. Danmark er et foregangsland i Vesteuropa. Vi er et land, hvor ytringsfriheden stadig findes, og det vil sige, at kritik af de herskende politiske køer også kan udtrykkes. Det skulle hr. Jeppe Kofod glæde sig over i stedet for at deltage i den almindelige forargelse, som med mere eller mindre dansk bistand er søgt pisket op i udlandet.

Men må jeg sige med hensyn til selve sagen: Den er jo trættende, denne utrolige overfladiskhed, der hersker fra denne talerstol, når den såkaldte opposition skal udtrykke sig. Vi hørte hr. Kramer Mikkelsen tale om, at menneskerettighedscenteret var eksperter. Men ekspert i politik er jo det rene nonsens. Man kan ikke være ekspert i almenmenneskelige forhold. Forholdet er jo altså netop det, at menneskerettighedscenteret har misbrugt en såkaldt ekspertise til at bedrive politik.

Kære venner, når vi taler om politik, så står vi alle på lige fod, og så findes der ikke eksperter. Prøv dog at fatte lidt af selve grundproblemet i stedet for at fare fort i den mest banale demagogi.

(Kort bemærkning). **Pia Christmas-Møller (KF):**

Nu kan der jo være mange, ikke mindst yngre politikere, som jeg også selv stadig væk henregner mig til, som kan være fristet til ikke at gå forbi et godt politisk slagsmål. Det skal man sjældent gøre, men der er sager, vil jeg sige til hr. Jeppe Kofod, hvor meget mere står på spil.

Og jeg må ærligt indrømme, at jeg kom en lille smule i tvivl om, hvad Socialdemokratiets ærinde egentlig var med det indlæg, der blev leveret for et øjeblik siden. Politik kan være vanskeligt, og man kan åbenbart ikke se forskel på ordene nedlægge og sammenlægge. Men jeg vil anbefale hr. Jeppe Kofod at læse finanslovforslaget, hvoraf det fremgår, at det, der har været lagt op til hele tiden, er, at man skulle sammen-

lægge nogle institutioner for at få en større forskningsmæssig synergieffekt. Og det er det, der sker.

Hr. Jeppe Kofod var ikke synderlig optaget af Danmarks ry og omdømme i det indlæg, der kom før, for hvis det er den melodi, der skal sendes ud i verden, så bliver det svært. Det, der står tilbage, er, at man gennemfører en effektivisering, man gennemfører en sammenlægning, man gennemfører en opbygning af et forskningsmæssigt miljø, som giver en større synergieffekt. Faktisk bliver hele området styrket ved den sammenlægning, der lægges op til, samtidig med at uafhængigheden er nagelfast, og Paris-principperne og enhver international aftale er efterlevet fuldt og helt.

Det er det, der står tilbage, vil jeg sige til hr. Jeppe Kofod, og det håber jeg at Socialdemokratiet også vil være med til at brede ud i den store verden.

(Kort bemærkning). **Jens Rohde (V):**

Jeg må sige, at den tale, som hr. Jeppe Kofod stod og holdt her, ja, hvis det var sådan noget, der kom ud i omverdenen, så er der ikke så meget at sige til, hvis der er nogle, der måske har misforstået lidt af, hvad det egentlig drejer sig om.

De, som skaber den dårlige omtale og det dårlige ry for Danmark, er socialdemokrater, der omtaler den nye regering som et regime, vel vidende at det giver en dårlig smag i munden hos mange, og som taler om nedlæggelse af Det Danske Center for Menneskerettigheder, selv om vi gang på gang på gang og også her i dag har fortalt, at det, det drejer sig om, er at lave en sammenlægning, så vi får en mere omkostningseffektiv forskning og også en mere effektiv substantiel forskning, som har den synergieffekt, som fru Pia Christmas-Møller også nævner.

Hvor er nedlæggelsen af det her center, som hr. Jeppe Kofod stod og talte om heroppe for et øjeblik siden?

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod (S):**

Som jeg nævnte i min ordførertale, er det sådan, at da regeringen spillede ud med en sanering af råd, nævn, udvalg og centre i januar måned, fremgik det sort på hvidt, at Det Danske Center for Menneskerettigheder skulle sammenlægges med tre andre institutioner og dermed nedlægges i den form, som vi kender det i dag.

Så må man have mig undskyldt, at man synes, at det ikke er værd at påpege. Regeringen har jo ikke lagt nogen model frem. Regeringen har ikke lagt noget lovforslag frem, hvor vi kunne se, hvad man havde tænkt sig. Det fremgik sort på hvidt, at det blev nedlagt.

Man har siden hen set i debatten og i processen og forløbet bl.a. også Dansk Folkeparti være ude og blive overrasket over, at regeringen ville redde Det Danske Center for Menneskerettigheder, hvorfor der igen blev forhandlinger. Og så lavede man en eller anden efter min opfattelse utrolig ubehagelig politisk studehandel, hvor man nedlægger Nævnet for Etnisk Ligestilling. Så har man fået et eller andet fra Dansk Folkepartis side.

Hvis det ikke er en ny måde at føre politik på og sætte spørgsmålstejn ved nogle af de her ting på, så ved jeg ikke, hvad det er. Det er det, jeg påpeger. Det er hele forløbet, jeg synes har været katastrofalt. Hvad det så ender med, ved vi ikke. Vi håber, og vi tror, at regeringen besinder sig og kommer med et lovforslag, der lever op til Paris-principperne, men vi synes, det er værd at påpege, at det her forløb ikke har været til gavn for hverken Danmark eller for regeringen i forhold til den troværdighed, man nyder i udlandet. Man kan bare læse og se, hvad der har været af reaktioner, så behøver man ikke at være i tvivl om det punkt.

(Kort bemærkning). **Jens Rohde (V):**

Når jeg hører hr. Jeppe Kofod heroppefra, så tænker jeg på:

Ikke se, ikke høre, la-la-la-la-la. Det er mildest talt meget lidt kønt.

Hr. Jeppe Kofod står heroppe og siger, at det fremgår sort på hvidt. Det fremgår sort på hvidt af den der liste over råd og nævn, som blev fremlagt i januar måned, at det center skulle sammenlægges med andre institutioner. Og i næste sekund bruger hr. Jeppe Kofod ordet nedlægges.

Jeg står heroppe med udskrifter af alle de spørgsmål, der har været til statsministeren, til udenrigsministeren, til integrationsministeren om det her spørgsmål lige siden den 22. januar – hr. Jeppe Kofod er selv en af dem, som spørger – og svarene har været ganske klare fra starten fra statsministeren, udenrigsministe-

ren og integrationsministeren, men hr. Jeppe Kofod har lukket øjnene, har lukket ørerne, og måske er det derfor, at hr. Jeppe Kofod og hans partifæller har været med til at sende det budskab ud i verden, at her er der tale om et regime, som blæser højt og flot på menneskerettigheder. Det er uværdigt, vil jeg sige til hr. Jeppe Kofod.

(Kort bemærkning). **Pia Christmas-Møller (KF):**

Til hr. Jeppe Kofod vil jeg sige, at jeg håber, at det, der står tilbage fra denne debat, vil være, at et meget, meget bredt flertal i det danske Folketing står vagt om Danmarks respekt for menneskerettighederne, at vi har en uafhængig institution i Danmark, og at vi efterlever alle internationale aftaler, herunder Paris-principperne.

Det håber og tror jeg, er det, der står tilbage. Jeg håber ikke, at Socialdemokratiet vil fortsætte den falske melodi, der blev lagt an til i ordførerindlægget for et øjeblik siden.

Jeg vil igen referere til, hvad der er blevet sagt i en uendelighed i de seneste måneder fra både statsministerens og udenrigsministerens side, nemlig at naturligvis og selvindlysende og helt oplagt vil Danmark naturligvis fortsat respektere menneskerettigheder og internationale aftaler. Det har været Det Konservative Folkepartis og Venstres politik i årtier, hvorfor i alverden skulle det pludselig blive lavet om? Men nogle har måske haft en interesse i at opbygge nogle fjendebilleder, fordi man ikke havde anden politik at byde på? Det håber jeg ikke.

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod (S):**

Det er ikke så mange spørgsmål, det er mere kommentarer. Så vil jeg sige til både Venstres og De Konservatives ordførere:

Normalt vil det jo være sådan, at hvis man havde fremlagt en model, et lovforslag eller noget andet i forbindelse med fremlæggelsen af regeringens forslag til sanering af råd, nævn, centre og udvalg, så kunne det være, at man kunne forholde sig til, hvad det var, regeringen havde tænkt. Det havde været lidt nemmere at se.

Jeg er ikke den eneste i det her Ting, der har fået den opfattelse, at Det Danske Center for Menneskerettigheder og de opgaver, som det har i dag, ikke vil blive videreført. Jeg har noteret mig – det kan godt være, at jeg ikke skal læse pressen eller lytte til udmeldinger fra regeringens parlamentariske grundlag – at Dansk Folkeparti havde samme opfattelse.

Det var jo netop derfor, at Dansk Folkeparti jo betingede sig, at de så måtte have noget andet nedlagt, hvis de nu ikke kunne få Det Danske Center for Menneskerettigheder nedlagt, og det blev så Nævnet for Etnisk Ligestilling. Hvis ikke det er en underlig politisk studehandel, som jeg synes er lidt usmagelig, hvis jeg ikke må have lov til at påpege det, så synes jeg, at det er mærkværdigt.

Men jeg vil gerne til De Konservatives ordfører sige, at vi selvfølgelig vil bakke hundrede procent op, hvis man kommer med et lovforslag, der sikrer Paris-principperne, sikrer centerets uafhængighed, sikrer nogle ordentlige bevillinger, sikrer at man kan videreføre arbejdet og de opgaver, der ligger. Det vil vi selvfølgelig bakke op bag. Det er klart og naturligt.

Men så forstår vi ikke, hvorfor der har været den polemik, og hvorfor man har gjort det knæfald, som vi opfatter det, for Dansk Folkeparti i denne her sammenhæng.

(Kort bemærkning). **Kristian Jensen (V):**

Det har været en pinlig farce for Socialdemokratiet at høre på hr. Jeppe Kofods ordførertale i dag. Da hr. Jeppe Kofod i det tidligere indlæg sagde, at det var kommentarer og ikke spørgsmål, så har jeg et konkret spørgsmål til hr. Jeppe Kofod. Når hr. Jeppe Kofod den 22. januar får at vide af statsministeren, at Det Danske Center for Menneskerettigheder ikke bliver nedlagt, men sammenlagt, når han den 23. januar får det samme at vide af udenrigsministeren, men alligevel i dag bruger udtrykket nedlæggelse, er det så udtryk for en dårlig hukommelse eller på bevidst politisk fordrejning af de oplysninger, hr. Jeppe Kofod allerede én gang har fået?

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod (S):**

Jeg kender godt Venstres taktik. Når man er lidt i bekneb, begynder man på sådan nogle formuleringer, der er retoriske i deres form og polemiske i deres indhold. Det debat skal jeg ikke gå ind i.

Jeg vil blot sige, at vi ikke fik nogen konkret model eller lovforslag eller noget som helst præsenteret tilbage i januar måned. Det gjorde vi altså ikke. Man må have mig undskyldt. Hvorfor tror man, at også udlandet reagerer? Hvorfor tror man, at partifæller fra de andre nordiske lande også reagerer? Hvorfor tror man, at FN's højkommissær for menneskerettigheder også reagerer?

Tror man, det er, fordi vi sidder og siger til dem, at nu skal I bare reagere over for regeringen? Det er noget sludder. Vi er oprigtig talt bekymrede for, om vi er ved at nedlægge en enestående institution, der er med til at sikre og fremme menneskerettigheder både i Danmark og i verden.

Det er det, der er afgørende for os. Dem håber vi også bare regeringspartierne vil være med til at sikre. Det er det eneste. Hvorfor lagde man så ikke en model frem tilbage i januar? Det spørgsmål er der ingen, der har svaret på. Fordi man ikke har tænkt sig om. Man havde ikke overvejet nogen model. Man havde ikke tænkt det igennem.

Så hvis man havde lagt en model frem dengang, så kunne vi da have forholdt os til den. Det kunne vi ikke. Derfor er det vel berettiget at kritisere. Jeg forstår simpelt hen ikke, at det ikke kan være berettiget.

(Kort bemærkning). **Jens Rohde (V):**

Har hr. Jeppe Kofod skrevet sin tale den 22. januar? For sådan lyder det rent faktisk. Jeg vil gerne have, at hr. Jeppe Kofod kommer op og bekræfter, at hr. Jeppe Kofod og det øvrige Ting i dag har fået en klar redegørelse for, hvordan centeret er strikket sammen, hvordan hele konstruktionen bliver, og at samtlige principper fra Paris-aftalen er overholdt.

(Kort bemærkning). **Pia Christmas-Møller (KF):**

Mit ærinde med denne her debat i dag er ikke, at vi skal tale os fra hinanden, for jeg mener faktisk, hvad jeg sagde tidligere, nemlig at noget større er på spil.

Derfor vil jeg godt bede den socialdemokratiske ordfører genbekræfte, hvad der blev sagt for et øjeblik siden, nemlig at Socialdemokratiet tilsiger hundrede procents opbakning til et lovforslag, hvis det efterlever Paris-principperne, internationale aftaler og uafhængighed fuldt og helt. Det gør det forslag, som regeringen har beskrevet i dag, som man kan stifte bekendtskab med på Udenrigsministeriets hjemmeside fra i fredags. Jeg ser frem til, at vi kan få lagt den støj, der har været, bag os. Så må vi konstatere, at der har været nogle uhellige kræfter, der har været forenet om at skabe utryghed på dette punkt. Nogle har frygtet, og andre har håbet, at centeret skulle nedlægges. Det har gjort, at atter andre har haft svært ved at kommunikere, at der alene var tale om en sammenlægning og faktisk en samlet forbedring af de udenrigspolitiske forskningsinstitutioner. Men det er det, der står tilbage, og jeg vil håbe, at den socialdemokratiske ordfører vil bekræfte, at det er det, der står tilbage, når denne debat er slut.

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod (S):**

Jeg synes, at den konservative ordfører er inde på noget meget centralt. For det første vil jeg sige, at Tinget her ikke kender det lovforslag, regeringen påtænker at fremsætte. Så vidt vi har forstået, er det i høring, og det bliver fremsat snarest muligt. Så kan vi tage stilling til det lovforslag til den tid.

Men i den debat, vi har nu, har jeg, synes jeg, været i min gode ret til at påpege det forløb, der har været, siden regeringen i januar måned fremlagde sit forslag til sanering af råd, nævn, puljer, udvalg og centre.

Det synes jeg er helt o.k. at fremlægge her, og der har vi en oprigtig bekymring for, om den opgave, som Det Danske Center for Menneskerettigheder, de ting, det varetog, den enestående institution, det var, den inspiration, det har skabt også ude omkring i verden til modeller i andre lande, pludselig var væk.

Så sætter vi kritiske spørgsmålstegn ved det, og så bliver vi straks beskyldt for alt muligt. Jeg er selvfølgelig enig i, at vi forhåbentlig kan få et bredt flertal for at sikre det her center.

Men tilbage står et politisk forløb, som jeg synes er lidt usmageligt. Jeg synes, at det er lidt usmageligt, når man siger: O.k., når vi ikke kunne få nedlagt Det Danske Center for Menneskerettigheder, så prøver vi at få nedlagt noget andet, nemlig Nævnet for Etnisk Ligestilling. Jeg synes, at sådanne politiske studehandlinger er lidt usmagelige i den sammenhæng her.

Derfor vil jeg blot konstatere ud fra denne her debat, at Venstre og De Konservative har lyttet til kritik-

ken, og de er hver kommet med noget, der muligvis kan være fornuftigt, men vi må afvente og se, hvad der bliver fremlagt i salen, og de høringssvar, der er.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Kristian Thulesen Dahl som ordfører.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er lidt forunderligt, at de, der har rejst forespørgslen, ikke deltager så voldsomt i debatten, men har stillet sig tilfreds, har jeg forstået, med ministerens besvarelse. Men alle andre er meget på dupperne. Det er jo fint.

Der er en enkelt ting omkring menneskerettighedscenteret, som ikke har været inde i debatten indtil nu. Det er det bidrag, som professor ved Retsvidenskabeligt Institut på Københavns Universitet, Mads Bryde Andersen, kom med her forleden, hvor han forklarede, hvorfor en professor som han ikke har deltaget så voldsomt i debatten indtil nu. Men den undren, som de sidste dages udmeldinger har givet anledning til, som han skriver, om Danmarks forpligtelser og internationale anseelser, gør så, at han nu vil bidrage til debatten.

Han rejser derfor to spørgsmål i sin artikel. Det første er: Hvilke forpligtelser er det, der indebærer, at forskning og menneskerettigheder kun kan være uafhængige, hvis den bevares i den nuværende struktur? Mener man dermed, at den meget betydelige forskning i menneskerettigheder, der foregår ved de juridiske fakulteter og institutter på vore højere læreanstalter, ikke har den fornødne uafhængighed? Og hvad gør Menneskerettighedscentret egentlig for at sikre sin uafhængighed? Er det for at være uafhængig, at man generelt udtaler sig som center frem for at lade de enkelte forskere på centret fremlægge resultaterne?

Han spørger så for det andet: Hvad skal det koste at opretholde den internationale anseelse – i citations-tegn – som centret mener at være genstand for på nuværende tidspunkt? Han beskriver så, at det har 50 mio. kr. til sit virke, som er ca. halvdelen af, hvad det koster at køre landets ubetinget største universitetsuddannelse, nemlig det juridiske studium ved Københavns Universitet, iberegnet den omfattende akademiske forskning, der foregår her.

Men hvad lægger de lande, spørger han så, hvis fordømmelse vi i den grad frygter, pr. capita i deres menneskerettighedsforskning? Og så siger han videre: Når jeg rejser disse spørgsmål, er det selvfølgelig, fordi jeg selv sidder med en fornemmelse af, at det er med rette, at Det Danske Center for Menneskerettigheder er kommet i politikernes søgelys.

Se, vi har fra Dansk Folkepartis side som tilgang til den her debat valgt en lidt anden vinkel end den, som Mads Bryde Andersen har i sin karakteristik af centret, nemlig det, at vi opfatter centret som værende mere og mere politisk i sit virke, politisk agerende, deltager på ganske lige vilkår med de andre og øvrige gode borgere, der ønsker at deltage i debatten. Og vi har sagt til os selv: Hvorfor skal statskassen finansiere Morten Kjærums personlige politiske felttog? Hvorfor skal statskassen gøre det? Hvorfor kan han ikke deltage i debatten på lige fod med alle andre, der ønsker at deltage i den almindelige politiske debat? Når vi har det som udgangspunkt – og derfor har jeg også taget Menneskerettighedscentret ind i debatten i forhold til det med at gøre op med smagsdommere, med folk, der ønsker at tryne debatten, en fri debat i Danmark – så er det jo bl.a. med baggrund i udtalelser, som Morten Kjærum tidligere er kommet med. Det var så dengang, indenrigsministeren hed Thorkild Simonsen, og nogle socialdemokratiske borgmestre ønskede udlændingeloven strammet, hvor Morten Kjærum siger, og nu citerer jeg fra Jyllands-Posten den 20. december 1999: “I stedet for at skribe på mere lovgivning skulle borgmestrene hellere gå ind i en aktiv dialog med Integrationsrådet og indvandrere i deres egne kommuner og sætte nogle målsætninger op for, hvad kommunen vil.” Et helt almindeligt politisk udsagn, som ikke har noget at gøre med, at man har forsket i nogle konventioner og fundet ud af: Her kan vi lave lovgivning, her kan vi ikke, her må vi advare politikerne, her er der ingen problemer. Det, der kommer til udtryk, har overhovedet ikke noget at gøre med forskning i menneskerettigheder, som ellers er så vigtigt, hører vi. Nej, det er alene en almindelig politisk tilkendegivelse. Et sted senere, det var sidste år i Aktuelt den 4. april, hvor direktør Morten Kjærum udtaler, og jeg citerer: “Regeringen har givet” – det var altså den daværende regering, skulle jeg hilse og sige – “Dansk Folkeparti lov til at sætte dagsordenen og har ikke forsøgt at gå imod de negative billeder, som højrefløjen hele tiden

skaber af indvandrere og flygtninge,” siger Morten Kjærums.” Men han deltager jo på fuldstændig lige fod med alle mulige andre i en almindelig politisk debat. Det er ikke et spørgsmål om, at han har forsket i en konvention og sagt, at her er der et problem; nej, han deltager. Og det er jo det, der onsdag den 28. november sidste år får B.T. til at konkludere ting som de her, også Morten Kjærums ageren i forbindelse med valgkampen og umiddelbart efter valget, og til at skrive følgende i et portræt af Morten Kjærums: “En ting er, at Kjærums udtalelser er meget farlige i forhold til at bevare opbakningen til et demokratisk system – symboliseret af den meget høje danske valgdeltagelse. Noget helt andet er, at det er mere end tvivlsomt, om hans udsagn står til troende. For i virkeligheden kan menneskerettighedskonventionerne tolkes meget bredere end den rigide tolkning, Kjærums konsekvent anlægger. ... I stedet for at dække sig ind under “ekspertens” neutrale kappe burde den stærkt subjektive Kjærums kæmpe med åben pande i et politisk parti. F.eks. i Det Radikale Venstre.” Det parti, som – i parentes bemærket – i øvrigt har rejst debatten her i dag. Det er sådan nogle ting, som jeg giver udtryk for her, der er baggrunden for, at når vi skal diskutere en sanering af råd og nævn og centre, når vi skal gøre op med smagsdommeri, når vi igen skal have genskabt den fri debat også om udlændingeforhold, så er det, vi synes, at det er ganske naturligt også at diskutere Menneskerettighedscentret.

(Kort bemærkning). **Margrete Auken (SF):**

Det her er simpelt hen klamt at høre på, og jeg ser frem til, at regeringen lægger klar afstand til den personfikserede del af debatten.

Så tror jeg lige, at jeg skal underholde ikke bare hr. Thulesen Dahl, men også Folketinget om Paris-principperne, for så vil han kunne forstå, at det er en politiserende virksomhed, ellers så passer han ikke sit arbejde.

F.eks. står der, at anbefalingerne i forbindelse med implementeringen af konventionerne bl.a. kan vedrøre vedtagelse af ny lovgivning, det er retspolitisk; ændringer af eksisterende lovgivning, det er retspolitisk; og/eller vedtagelse af ændringer af administrative regler og praksis. Det er alt sammen det, han har gjort, og det, som han her er blevet citeret for. Derudover står der, at man frit skal kunne publicere sine anbefalinger og rapporter og i øvrigt have adgang til at forholde sig til den offentlige mening – det vil sige, befolkningen, enten direkte eller gennem pressen – og endelig står der, at han skal arbejde for at bekæmpe alle former for diskrimination, især racediskrimination, og herved kommer man selvfølgelig til at træde nogle over tærne, som mener, at det er lige præcis det, de skal have lov til at udfolde frit: Race-diskrimination.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Jeppe Kofod for en kort bemærkning og derefter hr. Niels Helveg Petersen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod (S):**

Ja, jeg vil også håbe på, at regeringen kommer op og tager afstand fra de bemærkninger, som Dansk Folkepartis ordfører havde om det center her og især om centrets direktør. Jeg synes, det er dybt beklageligt i en så alvorlig situation at drage det ind i denne debat på den måde, som Dansk Folkeparti gør det.

Jeg har ét konkret spørgsmål til Dansk Folkepartis ordfører, og det er: Opfatter man ligesom regeringspartierne, at den nye konstruktion, som man har sagt ja til i finanslovaftalen med regeringen, er en styrkelse, en fremme af menneskerettighederne? Er det en styrkelse af det arbejde, der foregår i Danmark, og det grundlag, altså Paris-principperne, også i forhold til at overvåge regeringen, Folketinget, den offentlige debat, i forhold til at fremme menneskerettighederne og til at fremme ikkeforskelsbehandling? Opfatter Dansk Folkeparti også det her som en styrkelse af det område? Det vil jeg gerne have ordførerens svar på.

(Kort bemærkning). **Niels Helveg Petersen (RV):**

Det er ganske rigtigt, at det er Det Radikale Venstre, der har rejst denne debat, og jeg synes, forløbet viser, hvor berettiget det var.

Og jeg vil gerne sige til hr. Kristian Thulesen Dahl, jeg havde ikke særlige korte bemærkninger til de to første indledere og har i øvrigt som ordfører for forslagsstillerne jo mulighed for at tale til sidst, så det skal hr. Thulesen Dahl ikke undre sig over.

Men jeg har et enkelt spørgsmål til hr. Thulesen Dahl, som går tilbage til, hvad hr. Søren Krarup sagde tidligere, nemlig at man var tilfreds med dette her forslag, fordi man her omdefinerede – sådan måtte jeg forstå det – centrets eller den kommende institutions arbejdsområde.

Men som hr. Jens Rohde udmærket gjorde rede for, er det jo ikke tilfældet. Arbejdsområdet for centret her er nøjagtig det samme, som det er for det nuværende Det Danske Center for Menneskerettigheder. Der er ikke i det, jeg har hørt fra regeringen, nogen som helst indskrænkning i arbejdsområdet. Det vil jeg gerne spørge hr. Thulesen Dahl om han også finder.

Og så vil jeg sige, at jeg synes, at gøre dette her til en personstrid, hvor det drejer sig om noget, der er meget vigtigt for mange af os, nemlig respekten for menneskelige rettigheder, det synes jeg er meget forkert.

(Kort bemærkning). **Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Først til fru Margrete Auken, som mener, at det, jeg citerede centrets direktør for at udtale, det skulle han, det var søreme vigtigt. Jamen altså vi er fuldstændig uenige.

Jeg mener, at hvis en centerdirektør skal skabe respekt om både sit eget arbejde og også centret i almindelighed, så tjener han ikke sig selv ved at gå ud med udtalelser af en så politiserende karakter, som Kjærum her gør. Jeg mener, at han undergraver respekten for det center, hvor han burde gøre det modsatte.

Det er jo klart, at der kan fru Margrete Auken og jeg have helt vidt forskellige synspunkter, og måske synes fru Margrete Auken, at det er lidt ærgerligt, at Kjærum måske ikke får opbakning fra alle sider til at gå ud på den måde, han gør i en så politiserende debat. For det er jo fuldstændig rigtigt, at han går ud til fordel for de partier i den politiske debat, som fru Margrete Auken også selv tilhører. Jeg noterer mig også i forhold til det, der har været sagt omkring konstruktionen af det nye center osv., at centret her har en bevilling sidste år på 16 mio. kr. på på finansloven, der er 13 mio. kr. i år, og der er sat 8 mio. kr. af næste år.

Hr. Jeppe Kofod spørger så, om jeg vil acceptere formuleringen om, at den nye konstruktion er en styrkelse af diskussionen om respekten for menneskerettigheder. Ja, altså i den forstand, at vi sikrer, at man sætter fokus på det, der egentlig er værd at sætte fokus på i forhold til at undgå den politiserende debat, kan det jo godt være, at man højner den almindelige respekt for det centers arbejde, som hr. Jeppe Kofod er så ihærdig fortaler for. Så vil jeg sige til hr. Niels Helveg Petersen: Altså der er jo ingen tvivl om, at det, der ligger i den nye konstruktion, er, at man kopierer arbejdsgrundlaget fra det nuværende menneskerettighedscenter over i Institut for Menneskerettigheder. Det er et vaskeægte politisk kompromis, der er lavet, hvor det har været vigtigt for regeringen – har vi forstået – at gøre det sådan for ikke at komme ud i en ny godkendelsesrunde i forhold til FN-systemet.

Første næstformand (Svend Auken):

Så går vi til den næste runde. Den første er fru Margrete Auken, og derefter er det hr. Lars Kramer Mikkelsen og hr. Jeppe Kofod.

(Kort bemærkning). **Margrete Auken (SF):**

Altså det kan godt være, at hr. Thulesen Dahl synes, det er ubehageligt, at centret lever op til sine forpligtelser. Men hvis ikke centret gik ind i debatten, skulle direktøren fyres, for så passer han ikke sit arbejde. I modsætning til f.eks. Ombudsmanden, der ikke skal være retspolitisk aktiv – det er ikke hans arbejde – så er det centrets opgave at være retspolitisk aktivt. Det skal f.eks., som jeg citerede det før, gå ind og komme med forslag til, hvordan man kunne gøre tingene administrativt, som kører skævt. Det er så det, der citeres fra Jyllands-Posten. Det kan godt være, det er meget polemisk, men det er præcis det, han har gjort. Hvis vi tager diskussionen om racediskrimination, så kan man jo ikke blande sig i den debat, hvis der faktisk er en debat i et land og der er grund til, at der er en debat i et land, uden at der er nogle, der bliver trådt over tæerne. Og hvis det for hr. Thulesen Dahl er nok til, at man så taber respekten for dem, står vi i en meget alvor-

lig situation. For hvis regeringen er enig med sin forligspartner og aftalepartner om, at det er sådan her, det skal fortolkes, så synes jeg, det hele er... altså jeg havde egentlig glædet mig til at rose regeringen, men nu kan jeg se på det, at nu er der da grund til virkelig at blive alarmeret.

(Kort bemærkning). **Lars Kramer Mikkelsen (S):**

Det forekommer mig, at både Dansk Folkeparti og også Dansk Folkepartis ordfører her i dag hele tiden, også i pressen, har opfattet dette som en udlændingepolitisk stramning. At netop når man ikke kunne få det ene forslag igennem, Center for Menneskerettigheder, så ønskede man Center for Etnisk Ligestilling eller et eller andet andet, som man kunne bombe vores udlændingepolitik tilbage med her i Danmark.

Derfor vil jeg godt spørge præcist: Når man nu gik ud med det her forslag, var det så ikke sandheden, at man i virkeligheden syntes, at det her pjat med menneskerettigheder i Danmark var der sådan set ingen grund til at beskæftige sig så meget med; i virkeligheden ville man hellere have en diskussion omkring nogle stramninger i udlændingepolitikken, fordi man regnede med, at det var det, der sådan var oppe i tiden? Og lidt politisk styring eller politiske kommentarer var man heller ikke begejstret for. Så det er den dér med eksperthen, som kommer med gode råd, som man er modstander af, og derfor ønsker man at fyre vedkommende.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Jeppe Kofod, derefter hr. Thulesen Dahl, derefter hr. Kristian Thulesen Dahl og derefter hr. Niels Helveg Petersen.

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod (S):**

For det første håber jeg stadig væk, at det er sådan, at regeringen går op og tager afstand fra den personindblanding, som Dansk Folkepartis ordfører har i forhold til det spørgsmål, vi behandler her i dag. Tidligere i debatten så man ministeren gå herop. Jeg synes, det ville være et passende tidspunkt nu at tage afstand fra den måde, man hænger personer ud på for at gøre deres arbejde i henhold til de Paris-principper, de er sat til at arbejde efter. Det er utrolig vigtigt.

Så vil jeg spørge igen, for jeg fik et lidt tvetydigt svar før: Det er jo sådan, at Dansk Center for Menneskerettigheder har flere opgaver, bl.a. forskning, men også overvågning af menneskerettighederne i Danmark. Og der vil jeg bare høre, om man også opfatter den konstruktion, man nu har etableret – for sådan må man opfatte det hos regeringen – som en styrkelse også af overvågningen, fordi der kommer en større sammenhæng mellem forskning og overvågningen af menneskerettighederne i Danmark. Det synes jeg er interessant at høre Dansk Folkepartis reaktion på. Mener man, det er en styrkelse af menneskerettighedsområdet det her? Hvis det er det, så er det da interessant, så er det da fornuftigt, og så er det da et nyt skridt, som man ikke har set før hos Dansk Folkeparti. Det vil jeg gerne høre ordføreren ...

Første næstformand (Svend Auken):

Og så er det hr. Kristian Thulesen Dahl for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning). **Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Til fru Margrete Auken: Altså det, der virker underligt på os, er jo, at hvis man har med forskningsbaseret virksomhed at gøre, forskningsbaseret virksomhed i forhold til, hvordan konventioner kan tolkes, og inden for hvilke lovgivningen helst skal holde sig, hvis man har tiltrådt konventionerne, så er det lidt interessant, hvordan nogle kan være meget, meget skrāsikre hver gang med hensyn til, hvordan en konvention kan tolkes, mens andre i andre juridiske sammenhænge kan være meget mere tvivlende, fordi man mener, at der dér er en spændvidde, der er et råderum, inden for hvilket landene kan udfolde sig i henhold til konventionerne.

Der har jeg da noteret mig, at når det drejer sig om diskussionen om modersmålsundervisning, har centerets direktør været meget skrāsikker, mens eksempelvis juraprofessor Linda Nielsen ikke mente, at man på forhånd kunne afgøre noget som helst om, hvorvidt regeringens tanker

i forhold til modersmålsundervisning ville stride mod børnekonventionen eller ej. Der er altså en langt mere sund skepsis og tvivl over for det her, og derfor virker det jo altså i hele sin opbygning og måde at komme til udtryk på meget, meget politiserende. Og når hr. Lars Kramer Mikkelsen siger, at det er noget med, at den politiske kritik kan vi ikke tåle osv., vil jeg sige, jo netop, alle skal jo kunne deltage i debatten. Så skal jeg da også kunne deltage i debatten med min kritik af den direktør, som i den grad stikker næsen frem i den politiske debat. Han må tåle, at jeg kommenterer det, han siger. Han skal have frihed til at udtale sig fuldstændig, som han vil, omkring mit arbejde, omkring folketingspartiers arbejde, men vi må ikke tage del i debatten imod det, han siger. Og så er der noget med, at det er sådan en personstrid, personhelt, og hvad der ellers er kommet til udtryk. Jamen hvad er det da for noget? Jeg må endvidere sige til hr. Lars Kramer Mikkelsen, at det her ikke handler om en udlændingestramning. Det handler om, at man sanerer råd, nævn og centre, og der er det blevet afgørende for Dansk Folkeparti, at man ikke freder udlændingeområdet af politiske årsager. Så til hr. Jeppe Kofod, som siger det her med, at regeringen skal gå op i debatten og sådan noget, fordi jeg nævner direktørens navn heroppefra: Hr. Jeppe Kofods Socialdemokrati har jo tidligere også i den grad her i Folketingssalen brugt navne. Må jeg minde om hr. Bjørn Lomborg eksempelvis, der i den grad har været fremme ...

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, der bliver ny lejlighed til for hr. Kristian Thulesen Dahl at komme tilbage på talerstolen. Nu er det hr. Niels Helveg Petersen, derefter er det hr. Søren Søndergaard og så fru Margrete Auken. Og så er det igen hr. Kristian Thulesen Dahl, og der er endnu flere indtegnet.

Hr. Helveg Petersen.

(Kort bemærkning). **Niels Helveg Petersen** (RV):

Jeg er i den gode situation i forhold til hr. Søren Krarups tidligere indlæg at kunne konstatere, at hr. Thulesen Dahl altså bekræfter, at arbejdsområdet for det nye institut, som afløser menneskerettighedscenteret, er det samme som før, det er identisk. Og statsministeren gjorde jo også meget ud af i sit indlæg at understrege identiteten.

Dermed synes jeg, at hr. Thulesen Dahl – i øvrigt på linje med hr. Jens Rohde – også har gjort en indsats for at undgå tidens fraser og overdrivelser, som hr. Søren Krarup efterlyste at vi skulle gøre, og bringe debatten ind på det niveau, hvor den hører hjemme, hvor man diskuterer det, der er lagt frem, på de præmisser, hvorpå de er fremlagt. Og det er da en fordel.

Derfor takker jeg hr. Thulesen Dahl for at have bragt klarhed over dette, at det altså er et identisk arbejdsområde.

(Kort bemærkning). **Søren Søndergaard** (EL):

Jeg er sådan set ikke så overrasket over hr. Thulesen Dahls kritik af Morten Kjærum. Dengang Dansk Folkeparti var i Fremskridtspartiet, var det jo det samme i forhold til ombudsmanden, hr. Gammeltoft-Hansen, hvorfor man også stemte imod beretningen hver gang og stemte imod hans udnævnelser osv. Og tænk, jeg synes, det er helt i orden. Jeg synes, det ville være underligt, hvis ikke Dansk Folkeparti kritiserede et menneskerettighedscenter og de ting, som et menneskerettighedscenter lagde frem. Det ville jeg synes var højst besynderligt. Så det synes jeg er fint nok.

Men det spørgsmål, som jeg synes er det interessante, er: Anerkender Dansk Folkeparti, at der skal være et menneskerettighedscenter, som har en uafhængig bestyrelse? Det er det interessante. For ellers er arbejdsgangen jo den, at man henvender sig til bestyrelsen og siger, der er en dårlig direktør, skift ham ud, eller lad være med at genvælge ham. Men den består jo ikke i, at nogle andre, f.eks. Folketinget, går ind og bestemmer, hvem der så skal være direktør i menneskerettighedscenteret.

Så går Dansk Folkeparti ind for en uafhængig bestyrelse for Det Danske Center for Menneskerettigheder?

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det fru Margrete Auken, og derefter er det hr. Kristian Thulesen Dahl.

(Kort bemærkning). **Margrete Auken (SF)**:

Jeg vil i og for sig holde med hr. Søren Søndergaard i, at det jo også ville have været ejendommeligt, hvis ikke der kom støj fra Dansk Folkeparti over, at Det Danske Center for Menneskerettigheder arbejder sådan, som de gør, for så havde der jo været noget galt. Og det er også fair nok.

Det er selvfølgelig også fair nok, at Dansk Folkeparti prøver at dække sig så meget ind, at det lyder, som om det er en sober indvending – han har en lidt anden form osv., osv. – uden at vi i øvrigt får brugbare citater, ligesom vi heller ikke fik det før om udlændingeloven. Vi får altså slynget tingene ud.

Jeg mener ikke, og det er så min personlige opfattelse, sådan som jeg har fulgt debatten, at der er skråsikkerhed dér, hvor der ikke er noget at være skråsikker om. Andre steder er der da.

Det gælder § 23 i flygtningeloven om, at man ikke har lov til at give forskellige ydelser til folk, der er på asyl, i forhold til borgerne; dér kan man være skråsikker, det har man ikke lov til. Og så er der andre steder, hvor der kan være tvivl om fortolkningerne, og der har jeg ingen dårlige erfaringer. Men jeg vil godt lige til sidst bede hr. Thulesen Dahl afkræfte, at det kun er SF og Det Radikale Venstre og Enhedslisten og Socialdemokratiet, der går ind for menneskerettigheder – at det ikke også skulle være Venstre og De Konservative.

(Kort bemærkning). **Kristian Thulesen Dahl (DF)**:

Når jeg rejser disse spørgsmål, er det selvfølgelig, fordi jeg selv sidder med en fornemmelse af, at det er med rette, at Det Danske Center for Menneskerettigheder er kommet i politikernes søgelys.

Jeg forstår godt, at en række af de politikere, som jeg i hvert fald har haft opfattelsen af ofte tillægger juraprofessor Mads Bryde Andersen en vis værdi, ikke kommer ind på det her. Men må jeg ikke minde om, at det jo ikke bare er Dansk Folkeparti, der rejser det her til debat nu. Det får man indtrykket af. Det er jo også en lang række af folk i opinionen. Jeg nævnte f.eks. portrættet af centerets direktør i B.T. i november sidste år. Det var i lyset af, at der havde været valgkamp, og et flertal satte sig igennem og ville have en ny regering osv., og så kommer der nogle udtalelser, der får B.T. til i et portræt at opfordre Kjærum til at melde sig ind i Det Radikale Venstre frem for at være centerdirektør. Det er jo ikke fuldstændig hentet ud af den blå luft, alt det her. Jeg har noget at have det i, og det kan jeg også høre egentlig anerkendes bredt rundt, men så siges der bare:

Nå, men det skal han også have lov til, skidt med det, vi er også glade for, at han i øvrigt går ind i debatten på den måde. Det er det, jeg hører bliver sagt. Så må jeg sige til hr. Søren Søndergaard: Vi har lavet et forlig med regeringen omkring det her. Vi har fået nogle ting igennem, vi har accepteret andre ting. Det, der ligger i den konstruktion, er jo også, at vi anerkender, at den måde, det nu bliver bygget op på i instituttet, er med en uafhængig bestyrelse, som vælger direktøren. Sådan er det. Vi har så lagt vægt på, at direktørstillingen bliver genopslået, så alle kan søge den, og derunder selvfølgelig også den nuværende direktør. Så er det suverænt op til bestyrelsen, om man ønsker at besætte posten med den person eller en anden. Sådan er det. Det har jeg sagt andre steder, og det siger jeg her. Det er der slet ingen tvivl om. Så synes jeg egentlig, at de andre ting lidt kan stå for egen regning. Jeg kan forstå, at fru Margrete Auken synes, at hun ingen dårlige erfaringer har med centerdirektørens ageren, og det forstår jeg udmærket godt, når jeg har været alle de citater igennem, som centerdirektøren gør sig skyldig i. Så det forstår jeg udmærket.

(Kort bemærkning). **Lars Kramer Mikkelsen (S)**:

Når det er så interessant det her, er det jo bl.a., fordi vi i pressen har set, at der er lavet en aftale, der er en konstruktion, som regeringen er enig med Dansk Folkeparti om

i det her. Derfor kan man jo i virkeligheden sige, at det her er regeringens og Dansk Folkepartis udfoldelse af magtfuld arrogance. Man har en aftale klar, og man synes jo – det kunne man også høre på Venstres ordfører – at det er noget pjat, at vi skal diskutere det her, for man ved jo godt, hvor stængerne skal stå. Det er en aftale, der er klar, og det er også fremgået af pressen. Det er jo interessant trods alt alligevel at kunne mærke i denne her debat, at regeringens parlamentariske grundlag ikke er fuldstændig enig med regeringen sådan rent politisk. Det synes jeg da er meget interessant. Det er da også rart at få udstillet det her fra Folketingets talerstol, og det er jo lykkedes. Regeringens parlamentariske grundlag er ikke politisk enig med

regeringen. Regeringen mener, at den får styrket menneskerettighedsområdet med det her forslag, som man har liggende i skuffen og har tænkt sig at præsentere Folketingets partier for om et øjeblik formentlig. Men det mener Dansk Folkeparti ikke. Man har ikke tænkt sig, at man skal styrke menneskerettighederne med det her forslag. Tværtimod ønsker man at bombe menneskerettighederne tilbage. Og det er jo det, der er interessant. Det har da været interessant at få udstillet, og det er vi da glade for at vi har fået gjort.

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod (S)**:

Jeg synes, vi har en meget principiel debat lige nu. Jeg vil gerne spørge Dansk Folkepartis ordfører, om det ikke også er rigtigt, når man nu har læst grundlaget for Det Danske Center for Menneskerettigheder, at der jo står sort på hvidt i overensstemmelse med Paris-principperne, at institutionen frit skal kunne publicere sine anbefalinger og rapporter og i øvrigt have adgang til at kunne forholde sig til den offentlige mening enten direkte eller igennem pressen.

Det er grundlaget for institutionen, man har en bestyrelse, som udpeger en direktør. Det, som Dansk Folkeparti koncentrerer sig om, er en direktør, der udpeger en bestyrelse på en uafhængig institution, og det synes jeg er problematisk. Jeg kan ikke forstå, at Dansk Folkeparti, også når man kender grundlaget for Det Danske Center for Menneskerettigheder, kunne udtale sig, som man nu gør. Det er det ene.

Det andet er en gentagelse af mit spørgsmål fra før:

Opfatter man den aftale, man har lavet med regeringen – det, som regeringen har argumenteret for, nemlig sammenlægning af Det Danske Center for Menneskerettigheder med andre institutioner – som en styrkelse af menneskerettighedsområdet, også hvad angår overvågningen af menneskerettigheder i Danmark? Jeg vil gerne høre, om det er den samme opfattelse, man har i Dansk Folkeparti. Det er interessant at få at vide.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Søren Søndergaard for en kort bemærkning, og derefter er det hr. Kristian Thulesen Dahl.

(Kort bemærkning). **Søren Søndergaard (EL)**:

Nej, nu skal Dansk Folkeparti altså ikke være alene om at være uenig med Det Danske Center for Menneskerettigheder. Det har vi tit været. Jeg tænker på alle de dér vattede høringsvar, der er kommet fra Det Danske Center for Menneskerettigheder de sidste 7-8 år, hvor vi havde håbet, at endelig kom der da en fuldstændig klar afstandtagen fra den tidligere regerings politik på flygtningeområdet og indvandrersområdet, og stort set kom der aldrig noget, der var sådan kraftfuldt nok. Så vi er mange, der har et horn i siden på Det Danske Center for Menneskerettigheder.

Men bortset fra det synes jeg, at der er en ting, som står klart nu, og det er, at nybesættelsen af direktørstillingen på Det Danske Center for Menneskerettigheder var en indrømmelse til Dansk Folkeparti. Og det er fint, det har Dansk Folkeparti så fået som indrømmelse.

Men det, jeg prøvede at udfritte hr. Thulesen Dahl om, var: Hvad mener Dansk Folkeparti om, at der er en uafhængig bestyrelse? Går Dansk Folkeparti ind for, at der er en uafhængig bestyrelse? Eller er man i virkeligheden imod, men o.k., så fik man det kompromis med en genbesættelse af stillingen, og så accepterede man den uafhængige bestyrelse?

(Kort bemærkning). **Kristian Thulesen Dahl (DF)**:

Først vil jeg svare hr. Lars Kramer Mikkelsen, som mener, at det er udtryk for magtfuld arrogance, at der er indgået en aftale. Det er en nyskabelse i dansk politik. Det vil sige, at alle de gange SR-regeringen for jo ikke så mange måneder siden lavede politiske aftaler, var det udtryk for magtfuld arrogance.

Vi må nu kunne forudse, at der kommer læserbreve fra socialdemokrater, der undskylder ikke bare efterlønsagen, for den har været så meget diskuteret, det vil jeg ikke belaste hr. Lars Kramer Mikkelsen med, men alle de andre ting, pinsepakken f.eks., der blev vedtaget, var en aftale, som vi andre fik forelagt, finanslove, vi andre har fået forelagt, er udtryk for magtfuld arrogance.

Det er jo en interessant nyskabelse i dansk politik, men det er åbenbart Socialdemokraternes nye stil.

Det er også interessant, synes hr. Lars Kramer Mikkelsen, at det parlamentariske grundlag ikke er hundre-

de procent enig med regeringen, som om det også er en nyskabelse. Altså sådan har jeg jo egentlig også forstået at det var tidligere. Jeg tror, hr. Søren Søndergaard kan nikke bekræftende til, at sådan var det faktisk også, da man havde SR-regeringen siddende. Jeg tror heller ikke, at SF – jeg ved ikke lige i dag med fru Margrete Auken – altid har følt sig hundrede procent enig med SR-regeringen. Det er vel også spillets vilkår.

Det, der har været afgørende for os, er jo, at vi får taget et opgør med det dér med, at man dækker sig ind under ekspertkapper for at få lukket en ellers fri debat. Det har været udgangspunktet, har jeg forstået, fra regeringens side på en række politiske områder, og da har Dansk Folkepartis bidrag været at sige, at vi ikke vil acceptere, at udlændingeområdet ikke også deltager i den proces. Det er det, vi har haft som udgangspunkt.

Så spørger hr. Jeppe Kofod, om det her er en styrkelse af menneskerettighederne. Jeg forsøgte faktisk at svare på det før ved at sige, at hvis det her handler om, at man nu får større respekt for dem, der i virkeligheden skal fortolke de her konventioner, at de gør deres arbejde, ikke politiserende, men ud fra reelle ønsker om at vurdere konventionernes rækkevidde, så tror jeg faktisk, at hr. Jeppe Kofod kan føle sig godt dækket ind af den øvelse her. Men det er klart, at hvis det fortsætter, som det har været, vil det da være problematisk.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Lars Kramer Mikkelsen, og så tror jeg, at vi er på vej tilbage til ordførerrækken.

Hr. Lars Kramer Mikkelsen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning). **Lars Kramer Mikkelsen** (S):

Hr. Kristian Thulesen Dahl har selvfølgelig ret i, at parlamentariske grundlag er sådan lidt vaklende indimellem, og det har den tidligere regering da også fået lov til at opleve. Derfor er det jo bare meget rart at konstatere, at der er en uenighed. Det er jo trods alt efter ganske få dage mere end de 100, at det kan mærkes, at man har tænkt sig at fremsætte forslag, hvor man forventer, at det bærer i hver sin retning i virkeligheden, og det er da ganske interessant for en opposition at konstatere. Og derfor kan man da ikke undre sig over, at vi forsøger at bore lidt i det.

Så når jeg brugte udtrykket magtfuld arrogance, er det jo, fordi vi her, måske ikke så meget af Dansk Folkepartis ordfører, det skal jeg måske vedkende mig, men både af V's og K's ordførere her fra talerstolen jo er blevet skældt ud for, at vi har diskuteret denne her sag, for man har bare kunnet læse aviserne, eller man har kunnet læse, at statsministeren i et svar har forsikret om, at det her ikke vil komme til at skade menneskerettigheder. Ja, tak for kaffe!

(Kort bemærkning). **Søren Søndergaard** (EL):

Hr. Thulesen Dahl fik ikke tid til lige at svare på det spørgsmål, jeg stillede.

Jeg forstod, at nybesættelsen af direktørstillingen er den indrømmelse, som Dansk Folkeparti har fået i de her forhandlinger. Men hvad mener Dansk Folkeparti om, at der er en uafhængig bestyrelse? Er det noget, Dansk Folkeparti går ind for, at der er en uafhængig bestyrelse for det menneskerettighedscenter? Selvfølgelig står man ved det kompromis, man har lavet med regeringen, det er klart, ellers havde man formentlig ikke lavet det. Men hvis man selv skulle bestemme, går man så ind for, at der skal være en sådan uafhængig bestyrelse, som ansætter direktøren, afskediger direktøren og i det hele taget bestemmer, hvordan tingene skal gøres uden politisk indblanding udefra?

(Kort bemærkning). **Kristian Thulesen Dahl** (DF):

Først til hr. Lars Kramer Mikkelsen, hvis indlæg mest havde karakter af nogle bemærkninger til mange og ikke bare til mig. Men jeg kan i hvert fald notere mig anerkendelsen af, at det ikke er fra vores side, at hr. Kramer Mikkelsen er blevet skældt ud for at tage del i debatten. Tværtimod synes vi, det er en god debat, som måske også kan være med til at rippe op i dét, at man tør diskutere, også tør anfægte meningene fra dem, der kommer med et ekspertstempel på ryggen og påstår at have den evige sandhed. At man tør udfordre den debat, er da sundt i et demokrati, i et samfund, der skal være frit, hvor det, der er meget, meget vigtigt, er ytringsfriheden, at alle tør tage del, at alle ønsker at være aktive deltagere i den demokratiske pro-

ces. Der har vi haft problemet. Specielt på udlændingeområdet, føler vi så, har der været nogle, der alt for hurtigt har forsøgt med et ekspertstempel på ryggen at lukke debatten. Der har centerdirektøren så været en af dem, og der håber vi da, at hele den her øvelse kan være med til at skabe en følelse af, at man har en mere fri debat her i landet og også kan diskutere udlændingeområdet ud fra de præmisser, man nu engang har. Så til hr. Søren Søndergaard: Jo, jeg vil godt gå så vidt som til at sige, at vi ikke har nogen problemer med, at der sidder en uafhængig bestyrelse, og at det er sådan. Vi ønsker en debat – og det er jo også noget, der tidligere er fremgået af indlæggene her – om, hvordan man så sikrer en reel uafhængighed, for man kan jo sige, at uafhængighed er mange ting. Det at tage imod penge fra statskassen er jo også i dag blevet gjort til et spørgsmål om, hvorvidt man så kan røre ved det, uden at det er afhængigheden/uafhængigheden, altså de dér ting, man går ind og rører ved. Det, at der sidder folketingspolitikere i centerrådet i forhold til menneskerettighedscenteret, er det ikke et problem i forhold til en reel uafhængighed? Nogle af dem, der har været meget aktive i denne her sag, har jo selv en rolle at spille i centeret, og det synes jeg da også er en diskussion værd, hvordan man tackler det i forhold til princippet om uafhængighed.

Pia Christmas-Møller (KF):

I modsætning til min oplevelse af Socialdemokratiets tilgang til denne debat registrerer jeg med glæde en helt anden og mere oprigtig interesse for sagen hos Det Radikale Venstre, som jo også har rejst forespørgslen. Jeg synes, det er godt, at vi har fået denne forespørgselsdebat, for hvis der er en sag, der trænger til at blive afmystificeret og fuldt klarlagt, ja, så er det sagen om Det Danske Center for Menneskerettigheders fremtid. Så tak til Det Radikale Venstre. En meget konkret afklaring kom i sidste uge, hvor regeringen sendte sit lovforslag til høring. Det er et forslag, som imødekommer ønsket om en styrket forskningsindsats gennem en rationaliseringsgevinst og opbygning af et stærkt fagligt miljø, samtidig med at uafhængighed og internationale aftaler respekteres fuldt ud. Løsningen tager derudover højde for EU's ligebehandlingsdirektiv. Lovforslaget er offentliggjort og tilgængeligt på Udenrigsministeriets hjemmeside, og man kan her sort på hvidt se, at kravet om uafhængighed og efterlevelse af Paris-principperne er fuldt og helt indfriet, hvilket efter konservativ opfattelse hele tiden har været en selvfølge, ligesom det har været det, hver eneste gang såvel statsministeren som udenrigsministeren har udtalt sig om sagen.

Ideen om at skabe et nyt slagkraftigt Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder ser vi i Det Konservative Folkeparti et stærkt fremadrettet perspektiv i.

I et land på Danmarks størrelse er der behov for at sikre nogle stærke faglige miljøer, hvor forskningsindsatsen kan drage nytte af en synergieffekt. Ved at sammenlægge Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier, Center for Freds- og Konfliktforskning og Det Danske Center for Menneskerettigheder til én institution får man netop denne effektiviseringsgevinst, som samtidig kan styrke forskningen. Det nye Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder bliver en selvejende og uafhængig institution og kommer til at bestå af to institutter: Institut for Internationale Studier og Institut for Menneskerettigheder med hver deres bestyrelse og hver deres direktør. Når fem institutioner med fem direktørstillinger omstruktureres på en måde, hvor der fremover kun bliver behov for tre direktører, er det kun naturligt, at stillingerne oplås. Det afgørende er, at uafhængigheden sikres ved, at det alene er den uafhængige bestyrelse, der træffer beslutning om personspørgsmål. Jeg vil godt benytte lejligheden til her at tage afstand fra ethvert forsøg på at drive personhertz mod nuværende og kommende direktører. Kontinuitet og identitet sikres gennem en overgangsordning, der sikrer, at den nuværende bestyrelse i Det Danske Center for Menneskerettigheder fortsætter deres arbejde i den valgperiode, de er valgt for.

I forbindelse med regeringens udspil tager man også højde for EU's ligebehandlingsdirektiv, som lægger op til, at ligebehandling uanset race eller etnisk oprindelse kan varetages af en institution, der beskæftiger sig med beskyttelse af menneskerettighederne. Lovforslag herom kommer i den nye folketingssamling på baggrund af Eva Smith-udvalgets arbejde. Alt i alt er der altså lagt op til en løsning, der imødekommer formålet, og som lever op til FN-resolutionen fra 1993. Løsningen dokumenterer, hvad vi hele tiden har sagt, nemlig at Danmark naturligvis fortsat vil leve op til internationale aftaler. Det står tilbage sammen med en løsning, der styrker den udenrigspolitiske forskning.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Jeppe Kofod for en kort bemærkning og derefter hr. Lars Kramer Mikkelsen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod** (S):

Jeg vil gerne takke den konservative ordfører især for den klare melding her fra talerstolen om, at man selvfølgelig tager afstand fra de bemærkninger, der er om centerets direktør. Det synes jeg var utrolig fint også set i relation til Venstres ordfører, som jo fik det samme spørgsmål, men som begyndte at rode sig ud i en forklaring om, at direktøren havde været politisk og var kommet med politiske udmeldinger, i stedet for at forsvare, at man har en uafhængig institution med en uafhængig bestyrelse, der udpeger en direktør, og at man selvfølgelig ikke på den måde kan gå ind og angribe en person på den måde, som vi har hørt det fra talerstolen. Det er det ene. Det andet er et spørgsmål i forbindelse med den aftale, man nu har indgået med regeringen, for det var lidt tvetydige svar, vi fik fra Dansk Folkeparti: Er det sådan, at den aftale er en styrkelse af menneskerettighederne, ikke blot forskningen, men også de andre opgaver, som ligger i Det Danske Center for Menneskerettigheder i dag, herunder overvågning af menneskerettighederne, menneskerettighedssituationen i Danmark? Opfatter Det Konservative Folkeparti også denne aftale som en styrkelse af det område i forhold til det, vi har i dag?

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Lars Kramer Mikkelsen. Han afstår, så er det fru Pia Christmas-Møller.

(Kort bemærkning). **Pia Christmas-Møller** (KF):

Opgaverne er præcis de samme, som det er blevet sagt flere gange her fra talerstolen. Styrkelsen består i, at man sammenlægger en række institutioner, og man etablerer et forskningsmiljø, som giver større synergiefekt. Det er faktisk hele ideen. Vi får en effektiviseringsgevinst, som samlet styrker forskningen på det udenrigspolitiske område. Det ser vi frem til i Det Konservative Folkeparti.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Lars Kramer Mikkelsen for en kort bemærkning og derefter hr. Jeppe Kofod for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning). **Lars Kramer Mikkelsen** (S):

Hvis jeg nu gør mig umage, kan jeg sikkert stille et andet spørgsmål end det, hr. Jeppe Kofod stillede før, så derfor vil jeg gøre det.

Det er jo sådan, at der på det her område tidligere har været et bredt politisk flertal, og De Konservative har været en del af det. Både hr. Jens Rohde og også fru Pia Christmas-Møller siger i deres ordførertaler, at med det her forslag vil man også fremover kunne sikre menneskerettigheder.

Det, som så skal være min indgangsvinkel, er, at når Dansk Folkeparti, som er regeringens parlamentariske grundlag, siger, at man ikke mener, man med det her forslag skal gavne eller sikre menneskerettighederne i Danmark, vil jeg stille det spørgsmål: Bekymrer det ikke Det Konservative Folkeparti?

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod** (S):

Jeg takker for, at man svarede på mit spørgsmål.

Jeg vil gerne stille endnu et spørgsmål, for forløbet omkring Det Danske Center for Menneskerettigheder har jo ikke været pænt. Det var også noget af det, som De Konservatives ordfører var inde på. Vi så jo også, efter at man havde lavet finanslovaftalen mellem Dansk Folkeparti og regeringen, at der kom en misforståelse, der hed, at Dansk Folkeparti jo troede, at Det Danske Center for Menneskerettigheder var nedlagt. Da man så opdagede, at det ikke var nedlagt, krævede man forhandling igen, og så fik man så Nævnet for Etnisk Ligestilling nedlagt som en studehandel.

Jeg vil bare høre, om ikke den konservative ordfører også synes, det er en lidt problematisk måde at forhandle på

i forhold til så vigtige spørgsmål, altså menneskerettigheder – spørgsmål, som De Konservative jo har været optaget af, og som vi har haft et bredt samarbejde om i Folketinget. Den måde, det er foregået på, er dybt kritisabel, hele forløbet er dybt kritisabelt.

(Kort bemærkning). **Pia Christmas-Møller (KF):**

Først til hr. Lars Kramer Mikkelsen, som spørger, om jeg er bekymret over, at der er uenighed imellem forskellige politiske partier. Her er svaret nej, det bekymrer mig ikke. Jeg synes faktisk, det er godt i et demokrati, at man kan diskutere, have forskellige udgangspunkter og alligevel nå til resultater.

Det er ikke nogen hemmelighed, at Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti og jeg selv personlig ser forskelligt på menneskerettighederne. Det er da ikke nogen hemmelighed. Men vi har indgået en aftale, som begge parter står ved, og som sikrer, at menneskerettighedsfunktionen fortsat drives fuldstændig uafhængigt og i henhold til internationale aftaler med Danmark. Derudover styrkes menneskerettighedsfunktionen jo også i Udenrigsministeriets regi, så i forhold til vores udenrigspolitiske indsats styrkes menneskerettighedsfokus også.

Så jeg er ikke bekymret. Vi har nået en aftale, som vi er enige om. Vi har hver vores udgangspunkt; sådan er det.

Med hensyn til hr. Jeppe Kofods spørgsmål om forløbet:

Jamen altså, jeg kan godt forstå, det er hårdt at tabe regeringsmagten, og jeg kan også godt forstå, det er hårdt ikke at have nogen politik at prøve at genvinde den med. Men forskellige kræfter i Danmark har altså være forenet på hver sin side: nogle med frygtsom bagage og andre med håbet om, at Det Danske Center for Menneskerettigheder skulle nedlægges. De har været forenet i en periode, hvorefter det er fremstillet, som om regeringen har lagt op til en nedlæggelse. Det har regeringen ikke.

Det fremgår af finanslovoplægget, at der har været tale om en sammenlægning hele tiden. Også statsministeren og udenrigsministeren har gang på gang garanteret, at uafhængighed og internationale aftaler ville blive efterlevet fuldt og helt. Det er det, der sker nu.

Så ærligt talt, det der står tilbage, endnu en gang med reference til hr. Kofods ordførerindlæg, er en løsning, der faktisk er temmelig fremadrettet, og som styrker den forskningsmæssige indsats på området.

Første næstformand (Svend Auken):

Så har vi igen tre korte bemærkninger. Den første er hr. Lars Kramer Mikkelsen, derefter hr. Jeppe Kofod og derefter fru Margrete Auken.

(Kort bemærkning). **Lars Kramer Mikkelsen (S):**

Jamen så er det jo sådan set heller ikke så underligt, at vi bliver ved med at spørge til det her, for når konklusionerne hos de to regeringspartier og Dansk Folkeparti i virkeligheden er som konklusioner under den kolde krig, altså at det stort set trækker i hver sin retning, og man står i hver sin lejr og ruster op i forhold til fjenden, så kan man godt undre sig over, at man har valgt at indgå et ægteskabeligt forhold, som det her er, med Dansk Folkeparti, når konklusionerne er så forskellige.

Den ene part mener, at man styrker menneskerettighedsområdet, den anden part mener i virkeligheden, at det ønsker man ikke at deltage i, så derfor har man i virkeligheden bare ønsket at forringe nogle forhold ud fra et eller andet, som jeg vil vælge at vurdere er en udlændingepolitisk stramning.

Derfor er det ikke så underligt, at vi bliver ved med at spørge til det. Jeg beder ikke om, at fru Pia Christmas-Møller kan analysere, om det er bekymrende, at politiske partier er uenige, selvfølgelig ikke. Men man har jo valgt at indgå en aftale her, og så kan vi da godt undre os over, om man ved, hvad det er for en aftale, man har indgået.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Jeppe Kofod, og derefter er det fru Margrete Auken.

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod (S):**

Jeg er nødt til at spørge De Konservatives ordfører om forløbet og bore lidt i det, for man så jo Dansk

Folkepartis ordfører også i medierne sige, at man havde opfattet det forkert. Man havde opfattet det anderledes i forhold til den finanslovaftale, man havde med regeringen. Man havde opfattet det, som om Det Danske Center for Menneskerettigheder var nedlagt. Man gik ud og sagde, at man opfattede det som et aftalebrud, og derfor fik man en genforhandling, hvor Nævnet for Etnisk Ligestilling blev nedlagt som resultat af den genforhandling, der var af finanslovsforliget.

Derfor vil jeg bare spørge, for det første om det ikke er en utrolig ubehagelig måde at drive politik på, at man skal have noget på den måde, og for det andet om det ikke bekræfter én og omverdenen i, at det jo ikke kun er os i Socialdemokratiet, det er også Dansk Folkeparti og alle mulige andre, der opfattede det her, som regeringen spillede ud med, og den finanslovaftale med Dansk Folkeparti, som om Det Danske Center for Menneskerettigheder var nedlagt, i hvert fald i den form, vi kender det i dag.

Det kan godt være, der kunne komme en anden form. Vi har ikke set nogen model på det, og derfor kunne vi ikke forholde os til det. Den kommer jo givetvis senere i et lovforslag, men det er bare vigtigt at få understreget, at hele forløbet har været katastrofalt, og det er vi meget kedede af. Vi tror, det har skadet hele Danmarks omdømme, og vi tror, at det har skadet arbejdet for menneskerettigheder også her i Danmark.

(Kort bemærkning). **Margrete Auken** (SF):

Nu er så at sige alt det, jeg kan høre i fru Pia Christmas-Møllers indlæg, skønt det er fremsat en anelse arrigt, forholdsvis betryggende. Det er o.k., at man siger, at det sådan set var det, man sagde fra begyndelsen med sammenlægningen, og at det ikke skulle forstås på anden vis osv., sådan kan vi andre også få brug for en gang imellem at skulle redde os ud af en klemme, men det, som jeg ikke kan finde ud af, er, om fru Pia Christmas-Møller er klar over, hvor problematisk ordet "sammenlægning" faktisk er.

Hvis man går over i Paris-principperne, så er netop afhængigheden både økonomisk, personalemæssigt, administrativt osv. en meget, meget vigtig del, netop for at man ikke skal kunne blive kørt rundt med. Og der vil jeg da godt, også for at spare min egen taletid senere hen, have fru Pia Christmas-Møller til her at bekræfte, at der er Paris-principperne det, der er det afgørende for, hvordan centret skal arbejde.

(Kort bemærkning). **Pia Christmas-Møller** (KF):

Jeg skal prøve at se mindre arrigt ud, for jeg føler mig overhovedet ikke spor arrigt.

Jeg kan til det sidste spørgsmål svare klart ja, det er Paris-principperne, som ligger til grund, og det vil fru Margrete Auken også kunne konstatere ved selvsyn, når hun får lejlighed til at læse lovforslaget. Der er tale om uafhængighed med en forskningsmæssig synergieffekt og en administrativ effektiviseringsgevinst. Det er det, der er lagt op til, det er det, der er sagt hele tiden.

Til hr. Jeppe Kofod: Socialdemokratiets bekymring for Danmarks udenrigspolitiske placering kan på baggrund af dagens debat ikke gøre et større indtryk på mig. Ærlig talt føler jeg, at man er bagstræberisk. Man forsøger at skabe problemer, hvor der ikke er problemer, man søger at hæfte sig ved noget, der måske kunne have været et problem. Jeg synes ærlig talt ikke, det er noget, der gavner hverken Socialdemokratiets eller Danmarks placering udenrigspolitisk. Jeg synes, det er lidt trist, at Socialdemokratiet vælger den tilgang til debatten, men det er deres valg.

Angående forløbet omkring det aftalegrundlag, der er indgået med Dansk Folkeparti, kan jeg sige, at vi har fundet en løsning, som er fremadrettet. Der har på intet tidspunkt været tale om, at centeret skulle nedlægges. Der har været tale om en sammenlægning. Man har fremlagt en løsning, som efterlever alle principper om uafhængighed. Det er man enige om. Jeg synes ærlig talt, at det er en god udgang på det forløb, der har været. Jeg håber, Socialdemokratiet på et tidspunkt vil sande, at det er rigtigt.

Første næstformand (Svend Auken):

Og så er det fru Margrete Auken som ordfører.

Margrete Auken (SF):

Ja, det tager tid, og det koster at få en tyk bankbog i troværdighedsbanken. Det er faktisk det eneste sted, Danmark kan blive internationalt rig, nemlig hvis vi sørger for at få sat en masse ind på den konto.

Det kan gå meget hurtigt med at blive blanket af, sådan så man pludselig står med en næsten tom konto. Jeg tror nok, at regeringen i øjeblikket undervurderer, hvad der er sket internationalt, at vi fremstår som et

tredjerangsland, at mange oplever Danmark som fuldstændig uinteressant. Der er oven i købet nogle, der bruger os som skræmmebillede. Tidligere var vi et forbillede, nu er vi et skræmmebillede.

Jeg fik refereret fra min datter i Berlin, hvor Joschka Fischer havde talt på universitetet, tror jeg, det var, og havde nævnt Italien, Østrig og Danmark i samme åndedrag, og det syntes hun ikke var sjovt. Den samme melding kommer altså fra mange forskellige rundtomkring, at Danmark er blevet et land, som man måske har gode venner i og derfor gerne vil have med at gøre, men som ikke længere er tiltrækkende for folk, der går efter værdierne.

Jeg vil gerne til denne her lejlighed citere fra lederen i Mandag Morgen fra i går, hvor der står, at for et par år siden lancerede Mandag Morgen den højtflyvende vision, at Danmark med troværdighed kunne udvikle sig til en værdiernes stormagt. Lidt efter står der, at det indebærer et stigende fokus på de værdier, der ligger til grund for de enkelte nationer, hvad de står for, hvordan de udvikler kompetencer og skaber optimale rammer for de enkelte mennesker osv.

Så står der lidt efter i den samme leder, at det ellers så stolte flagskib – og der nævnes så dansk miljøpolitik – er blevet offer for kortsigtet populistisk tænkning. The Economist oprullede i sidste uge en række af de umiddelbare setbacks, som dansk miljøpolitik er udsat for, og her henvises der så til ansættelsen, altså det gør The Economist, af Bjørn Lomborg.

Så skriver Mandag Morgen videre, at sidst, men absolut ikke mindst, er der sagen om Center for Menneskerettigheder og den beskæmmende studehandel, regeringen har indgået med Dansk Folkeparti, herunder især forsøget på at presse centerets direktør, Morten Kjærum, væk fra posten. Partiet – det er altså Dansk Folkeparti – lagde endda ikke skjul på hvorfor. De kunne ikke lide direktørens synspunkter. Hvor dybt kan man synke? spørges der.

Og så står der til allersidst i lederen, ja, jeg kan bare tage den allersidste linje. Der står: “Jo, der er et yndigt land – eller der var.”

Jeg vil godt rose regeringen for, at man trods alt med det svar, vi har fået nu, så vidt jeg kan høre, prøver at få rimpet lidt af stumperne af historien sammen. Jeg er ikke stensikker på det, og jeg beklager altså meget det forslag, som der er flere, der har sagt ligger på hjemmesiden. Sådant omdeler vi altså ikke i Folketinget. Og man kan godt omdele et forslag, samtidig med at det går til høring hos udvalgets medlemmer som et minimum. Det er ikke noget, jeg sådan bliver meget vred over, men det er ikke så klogt, at vi ikke har set det inden, så vi havde haft lejlighed til at læse det godt igennem. Det vil jeg da så bare beklage.

Men jeg har oplevet, at regeringen faktisk er optaget af, at man nu skal leve op til Paris-principperne, og angående spørgsmålet om direktøren vil det jo ret hurtigt vise sig, om der har været et forsøg på at få ham væk enten ved en lusket aftale eller ved den intimidering, som jo åbenlyst har været her i dag. Det vil vi jo kunne se ud fra, om direktøren søger stillingen.

Det håber og regner jeg da med, at han gør, for jeg tror på regeringen, og jeg tror på de forsikringer, der har været, både af udenrigsministeren i Berlingske Tidende i lørdags, og også på, hvad jeg har hørt fra først og fremmest den konservative ordfører i dag, men da for den sags skyld også fra statsministeren.

Men der er stadig væk problemer, og der er problemer med økonomien. Det er vanskeligt at kunne leve op til Paris-principperne, når man nu er nede på det halve tilskud i forhold til, hvad man har fået før, og der er problemer med, at man har fået en overbestyrelse.

Jeg er heller ikke helt glad for, at man har skullet skifte navn. Man kan sige, at det er en bagatel, men jeg er ikke stensikker på, at det *er* en bagatel. Disse ting vil vi selvfølgelig så fordybe os i, når vi får forslaget og vil kunne gå igennem, hvad det er, der er sket med Center for Menneskerettigheder, men SF har valgt i dag at have tillid til, at regeringen faktisk er ude i et seriøst ærinde og gerne vil prøve, om man dog ikke kan feje lidt af det sammen.

Jeg tror ikke, det er gjort med det her, men det er dog et lille skridt i den rigtige retning, efter at man har taget et kæmpe dyk nedad.

(Kort bemærkning). **Jens Rohde (V):**

Jeg vil da godt kvittere for, at fru Margrete Auken trods alt her til sidst udtaler en tillid til regeringspartier-

ne for det, vi er i gang med, for jeg kan stadig forsikre, også i forhold til de økonomiske forhold, at Paris-principperne bliver overholdt.

Der står i Paris-principperne begrebet "adequate funding", som handler om, at der skal være tilstrækkeligt med midler. Det har de.

Det er ikke sådan, at denne overbestyrelse kan holde forskningsmidlerne tilbage, og det er stadig væk sådan, at der er rig mulighed for at søge fonde og andre midler, nøjagtig som man altid har kunnet. Så på det punkt er der faktisk ikke ændret noget. Der står ikke noget i Paris-principperne om, hvor store beløbene skal være, der skal bare være tilstrækkelige midler, og det vurderer vi altså, at der er.

Mit spørgsmål til fru Margrete Auken går på de ord, som fru Margrete Auken brugte i sin indledning, nemlig at Danmark var et tredjerangsland og et skræmmebillede. Er det fru Margrete Aukens opfattelse, at Danmark er et skræmmebillede for andre, og at Danmark er blevet et tredjerangsland?

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg tror, det vil være klogt, hvis man skal overholde taletiden, så at starte med spørgsmålet

Fru Margrete Auken for en kort bemærkning.

(

Kort bemærkning). **Margrete Auken** (SF):

Jeg går ud fra, at formanden tillader, at jeg også svarer på det første med pengene.

Det ville jo altså også være slemt, hvis der havde stået, at de ikke måtte søge penge. Hvis man havde frataget dem retten til at søge fonde, var vi ude i en meget alvorlig situation. Altså jeg mener, det er for sovjetisk. Jeg ville

i hvert fald ikke have mistænkt V og K for at kunne finde på den slags – jeg ved ikke Dansk Folkeparti. Lad os så sige, at man skal sikre den der funding. Det er jo ikke nok bare at sige, at det har vi sikret, i og med at man jo altså trods alt kun har givet dem halvdelen af pengene. Men lad os nu kigge på det i forhold til næste år – til næste år. Der er vi helt nede på 8 mio. kr. Lad os nu se på det i forhold til, hvad der kommer af opgaver. Og lad mig så sige til det der med, om det er min opfattelse, at nu citerede jeg jo altså også fra Mandag Morgen. Det er jo det, jeg hører. Så kan man spørge, hvem det er, jeg taler med. Men det er klart, at når Joschka Fischer kan sige sådan, det er klart, at når de meldinger, der i øvrigt kommer fra det internationale samfund, er, at Danmark med den skrøbelige status, vi har haft, pludselig rasler ned, så er vi da nødt til at tage det frygtelig alvorligt. Og så er det ikke trygt og godt bare at nurse og hygge om regeringen og være i det hyggelige hjørne og sige, at det nok ikke gør så meget. Jeg synes, det gør frygtelig meget, at vi ikke længere er interessante.

(Kort bemærkning). **Kristian Thulesen Dahl** (DF):

Ja, man kan forstå på fru Margrete Auken, at det er et meget stort problem at have en fri debat. Vi må lægge låg på debatten, fordi vi skal sikre, at der ikke kan være nogen i udlandet, der skriver nogle bestemte ting.

Altså helt ærligt: Jeg synes, der er én ting, fru Margrete Auken skylder os, og det er en kommentar til den kritik omkring menneskerettighedscenteret, som de seneste dage er kommet til udtryk fra juraprofessor Mads Bryde Andersen, både i artikelform og også i en udsendelse i tv. Jeg går ikke ud fra, at det er en af dem, hvorom fru Margrete Auken normalt bare siger, at det er en Dansk Folkeparti-mand, der udtrykker sig. Jeg går ud fra, at det er en, som fru Margrete Auken under andre omstændigheder ville tage til indtægt og også bruge i sit politiske virke for at argumentere for det ene eller det andet.

Der synes jeg faktisk, det kunne være interessant, når en person som han går ud med en ret skarp kritik, at vi så hører en kommentar. Er det så i orden, eller kan det også afstedkomme nogle lederartikler et eller andet sted af nogle, der sættes i sving til at have nogle holdninger og give udtryk for dem, eller hvordan?

(Kort bemærkning). **Margrete Auken** (SF):

Nej, jeg synes bestemt, det er i orden at give udtryk for ting. Og der er jo ikke noget at gøre ved, at når der er så mange danskere, der står bag Dansk Folkeparti, så har vi jo det problem, og det løser vi jo ikke ved magi og besværgelser. Problemet bliver alene, når Venstre og De Konservative bliver sovset ind i det der også.

Men lad så det være den ene ting. Jeg synes, det er fint med den frie debat, og jeg synes, at f.eks. vores to mullaher, som jeg tillader mig en gang imellem at kalde dem, jo er en gave til os andre, når vi skal have synliggjort, hvad det er, der foregår i det her Folketing, og hvad der foregår i folket. Det er slet ikke problemet.

Med hensyn til Mads Bryde Andersen beklager jeg altså meget, at jeg har været bortrejst med Præsidiet. Jeg har simpelt hen ikke fået læst det. Jeg sad kun og lyttede godt til, hvad hr. Thulesen Dahl sagde før, og der vil jeg så sige, at Mads Bryde Andersen i sin kritik, så vidt jeg kunne høre – jeg ville godt have set citaterne nøjere – simpelt hen ikke har ret. Det kan godt være, jeg andre gange er enig med ham. Men han har ikke ret, fordi han har misforstået, hvad der er centerets opgave, svarende til at der var en leder forleden i B.T., som åbenlyst også havde misforstået, hvad centerets opgaver var og f.eks. ligestillede det med Ombudsmandens. Ombudsmanden må ikke lave retspolitik. Centeret *skal* lave retspolitik.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Søren Søndergaard som ordfører.

Søren Søndergaard (EL):

Det er jo en lidt underlig sag, den her. Der er skabt megen tvivl om, hvad meningen har været, hvad meningen ikke har været, og hvad meningen er. Og ansvaret for det mener jeg ene og alene påhviler regeringen.

Sniksnak, kan man selvfølgelig sige, venstrefløjens vil jo altid komme med, at det her er regeringens skyld. Derfor vil jeg godt læse et lille citat op. Og nu bruger jeg ikke sådan nogle citater, i hvert fald meget nødig, som bare befinder sig sådan i genfortællingsstadiet, så jeg har valgt et, hvor udgangspunktet er, at personen selv har skrevet det. Og citatet lyder sådan her: ”Det vil skade Danmarks internationale anseelse, hvis det indtryk får lov til at brede sig, at der er ved at ske en nedprioritering af spørgsmålet om menneskerettighederne. Det kan ikke have været hensigten, men som sagen om Det Danske Center for Menneskerettigheder hidtil er håndteret, har der været let spil for dem, der vil så tvivl om regeringens politik på dette område.

Som sagen om Det Danske Center for Menneskerettigheder hidtil har været håndteret, har der været let spil for dem, der vil så tvivl om regeringens politik på det område.”

Det er den tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen, som har skrevet det her i en kommentar i Berlingske Tidende, og som dermed krystalklart fastslår, at den måde, regeringen har fremlagt denne her sag på, den måde, regeringen har håndteret denne her sag på, har været grundlaget for, at der kunne skabes en tvivl om, hvad der egentlig var regeringens holdning.

Regeringen har så ændret kurs eller har klargjort sin kurs. Jeg synes, det er fuldstændig rigtigt, som hr. Niels Helveg Petersen tidligere formulerede det: Regeringen afstår fra en uoprettelig dumhed.

Men den oprettelige dumhed har kostet. Der er nogle, der er meget bekymrede for Danmarks omdømme i verden. Det er rigtigt, at når man færdes i f.eks. Europarådet, kan man høre, at det helt klart har en betydning. Men jeg synes i virkeligheden, at problemet er meget større et andet sted. Det er nemlig hos alle de diktatorer, alle de banditter rundt omkring i forskellige lande, som, når de skal undertrykke deres egne menneskerettigheder, så henviser til Danmark, fordi man jo har hørt lidt om, at man i Danmark bare ikke ville have sådan et menneskerettighedscenter, men måske ikke får fortsættelsen fortalt. Og dermed, som også hr. Ellemann-Jensen gør opmærksom på, har den måde, man har håndteret denne her sag på, haft nogle konsekvenser.

Menneskerettighedscenteret bevares, men hvorfor har Dansk Folkeparti så valgt at bakke op? Det kan være lidt svært at forstå. Formålet for Venstre og De Konservative er, som vi har hørt her, at styrke menneskerettighederne; Dansk Folkepartis formål er at svække menneskerettighederne. Hvor er kompromiset henne?

Det, aftalen går ud på – og det er jo så dér, man kan konstatere, at kompromiset ligger – er jo, at der åbnes mulighed for at få fjernet en bestemt enkeltperson, nemlig menneskerettighedscenterets nuværende direktør, uden at man afskaffer menneskerettighedscenteret som en uafhængig institution.

Jeg synes, det er tankevækkende, at regeringen kan gå med til det. Vi går bestemt ind for debat og kritik. Det manglede da bare, og det er også Dansk Folkepartis soleklare ret at kritisere menneskerettigheds-

centerets vurderinger, ligesom vi selv i en række tilfælde har kritiseret menneskerettighedscenterets vurderinger. Men det helt afgørende spørgsmål er, om man respekterer et uafhængigt center. Det kræver, at man respekterer en uafhængig bestyrelse, og at man respekterer bestyrelsens ret til at vælge en direktør uden indblanding.

Men det, man har gjort her, er jo netop at blande sig. Man har sendt et fuldstændig klart signal om, at der i hvert fald burde være en overvejelse om at vælge en ny direktør.

Afslutningsvis vil jeg sige, at selv om vi dyrker retten til kritik, så dyrker vi ikke hetz. Og derfor var jeg også lidt ked af, at hr. Jens Rohde heroppe kom til at påstå, at menneskerettighedscenterets direktør skulle have sagt – og så fremstillede hr. Jens Rohde det, som om det var et citat: Der kan ikke strammes mere på udlændingeområdet. Der kan ikke strammes mere på udlændingeområdet.

Det var der ikke nogen dokumentation for. Det *er* der ikke nogen dokumentation for. Det eksisterer ikke. Der eksisterer simpelt hen ikke et citat fra menneskerettighedscenterets direktør, der lyder: Der kan ikke strammes mere på udlændingeområdet.

Derfor vil jeg sige til hr. Rohde, at hr. Rohde ved lejlighed burde stikke direktøren for menneskerettighedscenteret en undskyldning for den fremlæggelse.

(Kort bemærkning). **Pia Christmas-Møller (KF)**:

Til hr. Søren Søndergaard: Jeg kan måske forstå, at Enhedslisten er optaget af spørgsmålet om uafhængighed på baggrund af den debat, der har været, foranlediget af visse kræfter, der åbenbart har haft interesse i at opstille nogle fjendebilleder.

Nu er det gang på gang på blevet fastslået, at der er en total uafhængighed, og formanden for Det Danske Center for Menneskerettigheder, Claus Haagen Jensen, sagde onsdag den 6. marts følgende til Kristeligt Dagblad: ”Det forekommer mig i grunden meget nærliggende, at man slår stillingerne op, når der nu kommer en ny struktur.”

Kunne hr. Søren Søndergaard ikke tage den udtalelse for gode varer, at der faktisk er tale om en ny struktur? Fem direktørstillinger bliver ændret til tre direktørstillinger. Det er naturligt at lave et genopslag. Der er ikke på nogen måde lagt op til en politisk stillingtagen til, hvem der så skal besætte disse direktørstillinger.

Det er afgørende for regeringen, det er afgørende for Det Konservative Folkeparti, at der ikke kommer politisk indblanding i, hvem der bliver udpeget. Intet forhindrer, at Morten Kjærums kan genudpeges.

(Kort bemærkning). **Margrete Auken (SF)**:

Det er også kun i forlængelse af, at fru Pia Christmas-Møller borer lidt i det der, fordi jeg synes, det er meget uheldigt, hvis vi – Enhedslisten, SF osv. – bidrager til den hetz, som der åbenlyst har været. Og jeg mener, at når nu man har lavet en ny struktur – så kan vi diskutere, om det er klogt at lave den, det er så den anden diskussion, jeg synes, der er – så giver det vel mening. Og hvis vi virkelig trækker alt, hvad der er sagt af pinagtigheder i denne her debat, også i dag, fra, så er der intet til hinder for, så vidt jeg kan høre, at Morten Kjærums søger den stilling.

Jeg mener, at nu kan vi ligesom sige, at vi har gjort det på den måde. Og så er jeg med på, at det må være vores udgangspunkt, at vi tager regeringens udsagn her så meget for gode varer, at vi siger: Jamen lad det nu, havde jeg nær sagt, komme an på en prøve. Og har man lavet en ny struktur – og jeg er uenig i, at man har gjort det – så prøver man at få principperne til at fungere. Man prøver at få uafhængigheden til at fungere.

Skulle vi nu ikke også give bestyrelsen den chance, at den kan få sin højt kvalificerede direktør tilbage?

(Kort bemærkning). **Kristian Thulesen Dahl (DF)**:

Hr. Søren Søndergaard siger sådan meget nagelfast og firkantet heroppefra, at Morten Kjærums, centerdirektøren, ikke har udtalt sig om, at man ikke kunne stramme yderligere på familiesammenføringsområdet. Og derfor vil jeg bare spørge hr. Søren Søndergaard, hvordan han kan være så sikker i sin sag. Vil han gentage sin garanti heroppefra om, at det har Morten Kjærums ikke gjort?

(Kort bemærkning). **Søren Søndergaard** (EL):

Næh, hr. Thulesen Dahl, denne her diskussion handler ikke om familiesammenføringsreglerne. Det var jo et lille billigt trick, vi oplevede der, at flytte debatten. Det, Morten Kjærums sagde, var en fuldstændig generel konstatering, ikke at der ikke på *noget* punkt overhovedet kunne strammes på udlændingeloven.

Jeg vil nok se den person, der stiller sig op og siger:

Ikke på ét eneste punkt, end ikke nok så lille et sted overhovedet i hele den danske udlændingelov kan der strammes.

Det tror jeg sådan set ikke engang at nogle medlemmer af Dansk Folkeparti kunne finde på, og jeg tror heller ikke, at direktøren for centeret har udtalt det; men selvfølgelig:

Er der en dokumentation, så får vi den gerne, men ikke for, at der i forhold til et konkret delområde er sagt, at her kan ikke strammes, for det er jo rigtigt. Der er jo masser af delområder inden for udlændingeloven, hvor der faktisk ikke kan strammes mere.

Så skal jeg sige til fru Pia Christmas-Møller, at jeg er fuldstændig enig i, at intet forhindrer, at Morten Kjærums genudpeges, og jeg vil i modsætning til fru Margrete Auken overhovedet ikke gå ind i den diskussion, om han skal genudpeges, eller han ikke skal genudpeges. Jeg synes, det er et spørgsmål for bestyrelsen.

Det, jeg blot kan konstatere, er, at hr. Thulesen Dahl betragter spørgsmålet om, at man nu laver en genbesættelse, som en politisk fjer i hatten, fordi det, som hr. Thulesen Dahl sagde, sender et signal. Og det giver mulighed for, vi nu får en mere åben debat.

Det er den signalgivning, jeg ikke synes, at regeringen skulle være gået med til.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Jann Sjursen som ordfører.

Jann Sjursen (KRF):

Det er en ganske forunderlig diskussion, der har været i de sidste par måneder om Det Danske Center for Menneskerettigheder. Diskussionen har først og fremmest været i Danmark, men den er jo bestemt også blevet observeret i udlandet. Da regeringen fremlagde sit forslag om nedlæggelse af råd, nævn og puljer, indgik Det Danske Center for Menneskerettigheder, idet man ville lave en sammensmeltning af en række institutioner på det udenrigspolitiske område. Jeg vil på det tidspunkt her i debatten sige, at vi fra Kristeligt Folkepartis side sådan set synes, at det kan være fornuftigt at nytænke på det her område også, og også at sammensmelte nogle af de institutioner, der er på det udenrigspolitiske område. Helt specielt synes vi, at det er naturligt at lægge DUBI og Center for Udviklingsforskning sammen, så man får en sammenhæng mellem det, man forsker i, mellem nord og syd f.eks.

Men det er klart, at det, som har givet anledning til den store debat, har været Det Danske Center for Menneskerettigheder og den usikkerhed, der i lang tid har hersket om, hvorvidt et sådant center ville kunne bevare sin uafhængighed, en diskussion, som også efter min mening er blevet næret af specielt diskussionen om Morten Kjærums person og det, at hans stilling nu skal genbesættes i forbindelse med centerfusionen.

Dertil kommer selvfølgelig, at regeringen i denne her sag har valgt sig en aftalepartner i form af Dansk Folkeparti, der jo på ingen som helst måde har lagt skjul på, hvad deres hensigter har været. Dansk Folkeparti har længe ønsket menneskerettighedscenteret og vel nærmest også Morten Kjærums hen, hvor peberet gror. Centeret har optrådt politiserende og direktøren ligeså, propagandistisk, religiøst osv.

Og det er klart, at alle disse argumenter også har været brugt i den diskussion, der har fulgt i kølvandet på regeringens finanslovaftale med Dansk Folkeparti, og den trampen rundt i manegen, der har været omkring den helt nye konstruktion, som vi nu kender i form af det nye institut, regeringen lægger op til i form af lovgivning i næste folketingsamling.

Det har ikke været et kønt syn, og jeg synes heller ikke – og faktisk heller ikke i debatten i dag, i hvert fald med hensyn til specielt Venstres ordfører – at regeringspartierne har gjort meget for at lægge afstand til de efter min mening helt vanvittige påstande, som Dansk

Folkeparti fra tid til anden er kommet med i debatten. Ikke desto mindre kan man her mod debattens afslutning trods alt konstatere, at regeringen i dag ved statsministeren jo bl.a. helt klart har fastslået centerets uafhængighed og overholdelsen af Paris-princippet i forhold til den nye konstruktion, som man vender tilbage til med forslag om Folketinget i næste samling. Man har også sagt, at man vil inkorporere Rådets direktiv om ligebehandling af alle i det nye center. Derfor vil jeg sige, at nok er der jo grund til at kritisere regeringen for det ansvar, den har for den meget kaotiske proces, der har været omkring Center for Menneskerettigheder og omkring de nye institutters oprettelse. Men vi vil alligevel fra Kristeligt Folkepartis side, når vi når hen over sommerferien, se fordomsfrit på det lovforslag, der bliver lagt frem, se, om man så kan identificere et uafhængigt menneskerettighedscenter, hvor Paris-princippet er overholdt, sådan som FN's generalforsamling har besluttet, at man får implementeret Rådets direktiv om ligebehandling af alle osv. og også de andre spørgsmål, der kræver svar i forhold til den nye sammensmeltning af diverse centre. Der er også f.eks. et Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier, hvis placering jeg synes, det er interessant at diskutere i forhold til den nye konstruktion, og hvor jeg ikke føler, at alle hensyn er tilgodeset i forhold til det gamle holocaust- og folkedrabscenters arbejdsområder, f.eks. i form af undervisningsopgaver m.v. Men det er noget, vi alt sammen må vende tilbage til, når vi når til førstebehandlingen af det lovforslag, som skal udmønte de mange diskussioner, der har været på det her område, i den nye folketingssamling. Men jeg vil godt sige, at vi fra Kristeligt Folkepartis side mener, at det tjener regeringen lidet til ære, at man i denne her sag ikke har meldt klart ud, hvor man har stået specielt i forhold til aftalepartnerens, altså Dansk Folkepartis, synspunkter. Ikke, at man nødvendigvis behøver at forholde sig til hele verden, hver gang man skal tage stilling politisk, det gør man ikke. Men Dansk Folkeparti er aftalepartner, og de har været med til at tegne det her forløb, og regeringen har efter min mening forsømt den opgave, som man også bør have i forhold til den politiske virkelighed, vi har i Danmark, nemlig at melde ud, hvordan man forholder sig til andre partiers synspunkter.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg har med stor opmærksomhed og betydelig interesse lyttet til debatten her i eftermiddag, og jeg tror, at jeg vil udtrykke det på den måde, at der er passager, der har været mere perspektivrige og opløftende end andre, og jeg kan godt beklage, at de ansatser, der var til at få en lidt mere principiel debat om menneskerettigheder, hurtigt blev trampet under fode af en – efter min opfattelse – måske mindre perspektivrig debat om nogle tekniske detaljer uden den helt store interesse.

Derfor vil jeg egentlig godt her indledningsvis lige forfølge tråden om det mere principielle, også for at klargøre nogle ting i forhold til den debat, der har fundet sted her om regeringens og min holdning til spørgsmålet om menneskerettigheder.

Man kunne jo starte med at stille det spørgsmål: Er der eller eksisterer der et sæt af universelle, umistelige og ukrænkelige menneskerettigheder? Svaret giver sig selv: Nej, enhver kan forvise sig om, at sådan er det ikke. Det ser man jo bl.a. af, at der alt for mange steder i verden sker en undertrykkelse af mennesker og helt klart jo en overtrædelse af det, mange af os vil opfatte som menneskerettigheder. Så når man stiller spørgsmålet: Er der?, så er svaret: Nej, det kan man se i verden, at der ikke er.

Så kunne man stille det næste spørgsmål: Bør der gælde et sæt af universelle, umistelige og ukrænkelige menneskerettigheder? Og der er min klare opfattelse ubetinget ja, idet jeg opfatter sådanne rettigheder som, skal vi kalde det en beskyttelseszone omkring det enkelte menneske, en beskyttelse mod overgreb og undertrykkelse. Det vil altså sige, at jeg opfatter det som frihedsrettigheder, retten til liv, frihed og ejendom, frihed til at ytre sig, forsamle sig, frihed til at udøve sin religion og de klassiske frihedsrettigheder.

Er de så universelle? Ja, de burde være det efter min politiske opfattelse, men igen kan man se, at nej, sådan opfattes det ikke. Det er jo netop et stridspunkt i verden i dag, at der er samfund og kulturer, som ikke accepterer eksistensen af universelle, umistelige og ukrænkelige menneskerettigheder, ja, der er samfund og kulturer, der opfatter det som en vestlig opfindelse, som man ikke vil indordne sig under.

Når jeg lægger vægt på at trække de her ting frem sådan mere principielt, er det, fordi her synes jeg, der er et spændende område for forskning. Er der så enighed om indholdet af begrebet menneskerettigheder? Nej, det er der jo heller ikke. Selv blandt dem, der bekender sig til, at der eksisterer et begreb, der hedder menneskerettigheder, er det jo en diskussion: Hvad er menneskerettigheder?

Man kan lægge vægt på frihedsrettigheder, sådan som jeg har defineret dem her, men der findes jo også, skal vi kalde det subjektive rettigheder, hvor man siger, at menneskerettigheder er retten til arbejde, retten til bolig, retten til uddannelse. Frihedsrettighederne er karakteriseret ved, at dem kan man opfylde uden indgreb, dem kan man opfylde bare ved at lade være med at begå overgreb, mens der til de subjektive rettigheders opfyldelse kræves indgreb eller handling, aktiv handling. Man kan spørge sig selv: Hvordan sanktioneres man så, hvis retten til arbejde, retten til bolig, retten til uddannelse ikke opfyldes? Også her er der et spændende felt for forskning.

Derfor er konklusionen, at der i allerhøjeste grad er behov for analyse af disse ting, for forskning i disse ting, og sammenlægningen af de fem institutioner, som regeringen lægger op til, går netop ud på at skabe et bedre forskningsmiljø. Det var jo derfor, jeg i min indledning sagde, at et af resultaterne af det her vil blive en styrket forskningsindsats, bl.a. når det gælder menneskerettigheder.

Debatten har jo så i et vist omfang drejet sig om, om denne menneskerettighedsenhed er uafhængig, om den er fri, om den respekterer de såkaldte Paris-principper. Jeg tror, det står lysende klart både efter det, jeg har sagt, og efter det udkast til lovforslag, der nu er i høring, at selvfølgelig vil menneskerettighedsenheden være fri og uafhængig og opfylde Paris-principperne.

Det har så fået nogle til at sige: Ja ja, men det er jo regeringen, der har ændret holdning undervejs. Der kan jeg bare henvise til, at det, jeg har sagt i dag, sagde jeg faktisk første gang allerede den 25. januar i et svar på et skriftligt spørgsmål:

”... regeringen (vil) finde en model, der lever fuldt og helt op til internationale normer, de såkaldte Paris-principper, og Folketinget vil få lejlighed til at tage stilling til den, når lovforslaget kommer til behandling i vedkommende udvalg og i salen.” Det sagde jeg altså allerede den 25. januar. Så fra den 25. januar og til i dag er der ikke nogen ændret holdning, nogen udvikling. Det blev sagt allerede dengang og nu gentaget i dag. Så sagde hr. Jeppe Kofod og andre: Jamen vi havde jo ikke set noget lovforslag fra regeringen, så hvad skulle vi gøre? Man kunne jo f.eks. have reageret ved at sige: Det holder vi så regeringen fast på. Vi er glade for denne garanti. Det vil vi holde regeringen fast på, og nu vil vi så afvente, at regeringen kommer med sit lovforslag – i stedet for at skræppe op på et ufuldstændigt grundlag, som vi har hørt og set det. Det blev sagt allerede den 25. januar. Lad mig så understrege, at for regeringen handler det her overhovedet ikke om personer. Det vil jeg gerne sætte en tyk streg under. Direktøren for Det Danske Center for Menneskerettigheder må mene, akkurat hvad han vil. Jeg har forstået, at det gør hr. Kristian Thulesen Dahl og det gør hr. Søren Søndergaard også. Begge har erklæret, at de på punkter har været uenige med Det Danske Center for Menneskerettigheder. Det må være sådan i et demokrati og i et frit folkestyre, at der kan man have lov at mene, hvad man vil. Det her handler for regeringen overhovedet ikke om personer. Jeg vil gerne understrege, at det alene bliver bestyrelsens afgørelse, hvem der bliver direktør i dette menneskerettighedscenter. Det er ikke noget, regeringen vil blande sig i; det er ikke noget, regeringen ønsker at blande sig i. Så skal jeg endelig oplyse, at Udenrigsministeriet har haft det udkast til lovforslag, der nu er udarbejdet, til udtalelse hos en række internationale institutioner. Der har været rettet henvendelse til FN’s Menneskerettighedshøjkommissariat, til Europarådets generalsekretær og OSCE’s Kontor for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder. De tre organisationer har i tidligere stadier fulgt sagen om sammenlægningen af de udenrigspolitiske forskningsinstitutioner med Det Danske Center for Menneskerettigheder og givet udtryk for ønsket om at sikre menneskerettighedsarbejdets fortsatte uafhængighed. Det, jeg kan oplyse, er, at for alle tre henvendelser gælder, at udkastet til lovforslag ikke har givet de pågældende organisationer anledning til at sætte spørgsmålstejn ved det kommende institut for menneskerettighedens uafhængighed. Jeg kan i øvrigt også oplyse, at direktøren for Det Danske Center for Menneskerettigheder over for FN’s Menneskerettighedshøjkommissariat har givet udtryk for, at den fundne løsning også efter hans opfattelse fuldt ud er i overensstemmelse med Paris-principperne. Og det var vel så det. Ikke desto mindre vil jeg gerne takke Det Radikale Venstre for at have rejst forespørgslen, for det har været en kærkommen lejlighed til at få sat nogle misforståelser på plads.

Første næstformand (Svend Auken):

Inden vi går til anden runde, er der korte bemærkninger – først fra fru Margrete Auken og derefter fra hr. Jeppe Kofod.

Jeg går ud fra, at ordføreren for forespørgerne ønsker ordet som forespørgselsordfører? (*Ophold*). Ja.

(Kort bemærkning). **Margrete Auken** (SF):

Jeg vil gerne takke statsministeren. Jeg kan bare ærgre mig lidt over, at vi ikke har fået det forslag. Det havde jo nok hjulpet, at vi havde haft lejlighed til at se det igennem.

Og så lige en lille ting om det der med de principielle ting om menneskerettigheder. Det er sådan set ikke det, centret skal beskæftige sig med; det er det, vi har universitetsforskningen til.

Jeg synes, det er en utrolig interessant debat, og det er meget vigtigt at undersøge: Hvad har privilegerede mennesker – f.eks. som os – af rettigheder? Strengt taget ikke nogen. Jeg mener, de er forbeholdt børn og syge og gamle og dyr og åndssvage, og vi andre har sådan set kun pligter. Den eneste ret, vi har, er retten til at være ordentlig, og deri indgår så en række af de politiske rettigheder. Hvis ytringsfriheden ikke bruges til at kritisere magthaveres privilegier, er der jo ikke så meget grin ved den. Den skal bruges til de her ting.

De diskussioner er vigtige, og også hvordan det harmonerer med andre landes traditioner osv., men Det Danske Center for Menneskerettigheder er altså et stykke anvendt forskning, og det er deres uafhængighed, vi har arbejdet med i dag.

Jeg vil da godt sige til statsministeren, at det ville være dejligt, hvis vi fik lejlighed til at tage den anden debat også. Men vi har haft en om centret og kan så heldigvis takke for det. Jeg vil stadig væk tillade mig at være tryk ved det svar, vi har fået.

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod** (S):

Jeg vil også indlede med at takke for det meget, meget klare svar og den meget, meget, meget klare afstandtagen, som statsministeren har til Dansk Folkepartis synspunkter omkring personer i denne her sag. Det er utrolig vigtigt at få ryddet det af vejen, for det tror jeg har været med til at gøre hele denne her sag utrolig uheldig.

Det er det ene, som er vigtigt. Man kunne få det indtryk, når man diskuterede med Venstres ordfører, at man ikke ville svare på det, og som bekendt er det jo sådan, at den, der tier, samtykker, og derfor kunne man blive lidt utryk. Jeg er glad for statsministerens klare svar på det her spørgsmål.

Jeg er også glad for, at man fuldt og helt lever op til Paris-princippet. Vi må jo afvente det konkrete lovforslag. Men jeg kunne høre på statsministeren, at der var en lille erkendelse af, at selve fremgangsmåden nok ikke har været så heldig: at man ikke kendte modellen, før man præsenterede sammenlægningen og nedlæggelsen af Det Danske Center for Menneskerettigheder. Jeg synes, det er værd at notere, at det var der en lille erkendelse af.

(Kort bemærkning). **Kristian Thulesen Dahl** (DF):

Jeg kunne ønske mig, at statsministeren i sit svar til hr. Jeppe Kofod måske havde boret lidt i det dobbelt-moralske, der ligger i, at når det drejer sig om denne her sag, synes Socialdemokratiet, at det er meget odiøst at tale om en person, som har med menneskerettighedscentret at gøre, og så skulle vi gå ud fra, at det der med at diskutere personspørgsmål her i Folketingssalen, ikke er noget, vi skal, men når det drejer sig om eksempelvis Miljøinstituttet med Bjørn Lomborg, har selv samme Socialdemokrati fundet det yderst relevant at diskutere personspørgsmål her i Folketingssalen.

Første næstformand (Svend Auken):

Det er altså korte bemærkninger til statsministeren. Nu giver vi statsministeren lejlighed til at svare og så derefter hr. Niels Helveg Petersen.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg kan gøre det meget kort. Det er kun for at præcisere over for hr. Jeppe Kofod, at jeg ikke på nogen måde har erkendt, som hr. Jeppe Kofod sagde, at forløbet har været uheldigt, at regeringen ikke fra starten har lagt et lovforslag frem – overhovedet ikke.

Tværtimod sagde jeg, at hvis hr. Jeppe Kofod og andre blot havde lyttet opmærksomt til, hvad der blev

meddelt allerede den 25. januar, kunne hr. Jeppe Kofod havde sparet sig selv og andre for en masse bekymringer.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Niels Helveg Petersen som ordfører for forespørgerne.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg vil gerne takke statsministeren for hans seneste indlæg, især for to elementer i det:

For det første at statsministeren altså her og nu kan oplyse os om, at nogle af de, må jeg tillade mig at sige internationale smagsdommere er tilfredse med det forslag, som her er skitseret. Eller man kan bruge hr. Jesper Langballes udtryk: at udlændingelobbyen har givet sin tilslutning.

Det spiller selvfølgelig en stor rolle i den videre debat om forslaget. Jeg er ikke overrasket over, at disse internationale organisationer må nå til det resultat på grundlag af den skitse, der foreligger, men jeg glæder mig selvfølgelig over, at statsministeren i dag har kunnet gøre det tordnende klart.

Lad mig så også sige, at jeg tror, at noget af problemet i denne sag opstod ved, at de første formuleringer, der kom fra regeringens side, var let misforståelige. Så forsøgte statsministeren – det er det andet element, jeg vil hæfte mig ved – at rejse en mere principiel diskussion om menneskerettigheder, og der vil jeg da gerne gøre et par bemærkninger yderligere. FN's verdenserklæring om menneskerettigheder fra 1993 fastslår jo – og for første gang med fuldstændig tydelighed – at menneskerettighederne er universelle. Hvad betyder det? Ja, det betyder jo ikke, at de gælder her og nu, men det betyder, at de er et mål for os. Det betyder f.eks., at de gælder for alle mennesker på Jorden, ganske uanset de specielle, specifikke, økonomiske, religiøse, sociale og andre forhold, der måtte gælde i det enkelte land. Eller med andre ord: Ingen regering kan undskylde sig med, at "her hos os gælder menneskerettighederne ikke, fordi vi har særlige forhold her hos os." Det er det vidtgående, det radikale i menneskerettighedernes universalitet. En regering kan ikke efter 1993 påberåbe sig, at menneskerettigheder blot er et internt anliggende, som andre ikke må blande sig i, og det har stor betydning i det internationale samfund.

Jeg må referere til, at det f.eks. har betydet utrolig meget i forhold til Kina. Kineserne er med i verdenserklæringen fra 1993, og siden den tid er det ikke sådan, at kinesiske repræsentanter for Kina siger, at man ikke skal diskutere menneskerettighederne. Man kan være uenige om deres indhold, og hvorledes de praktiseres, men det er på dagsordenen i det internationale samfund. Derfor er denne menneskerettighedserklæring fra Wien i 1993 overmåde vigtig i det internationale samfund.

Lad mig så for ikke at forlænge debatten yderligere sige, at der er tre ting, der er afklaret: uafhængigheden i overensstemmelse med Paris-principperne, ja, oven i købet sådan, at det nye institut bliver lovfæstet – det hidtidige center, Det Danske Center for Menneskerettigheder, er som bekendt alene forankret i et forslag til folketingsbeslutning

– bestyrelsen bliver uafhængig, kan selv udpege direktør, og arbejdsområdet er identisk med det hidtidige. Det er et godt resultat af debatten her. Så har jeg kun én ting at føje til: Jeg vil advare både fortalere fra regeringspartierne og fra Dansk Folkeparti imod at stikke sig selv blår i øjnene og tro, at den kritik, der er kommet fra udlandet, er noget, der er skabt af emsige mennesker her i landet. Fru Mary Robinson reagerede øjeblikkelig – efter at planen fra regeringen var kommet den 11. januar – den 14. januar med et brev til statsministeren, som blev besvaret den 16. januar. Så er det rigtigt, at statsministeren den 25. januar bragte betydelig mere klarhed over sagen, men forud var der en periode, hvor der blev stillet meget store spørgsmål i udlandet. Det tager også tid at få det til at trænge ind, at det ikke skulle forstås på den måde, og det er den opgave, som nu ligger foran os i fællesskab: at få slået fast i forhold til udlandet, at her er der ingen vaklen i geledderne, vi har fortsat et uafhængigt menneskerettighedsinstitut, hvor bestyrelsen er selvstændig og med det hidtidige arbejdsområde.

(Kort bemærkning). **Søren Krarup (DF):**

Undskyld, at jeg forlænger en meget lang debat, men jeg kan ikke lade være. Når der nu faktisk har været talt – fuldstændig rigtigt – om det vigtige i det rent principielle i dette spørgsmål, kan jeg ikke lade være her

uden nogen som helst politisk-taktisk interesse, sådan som debatten jo hidtil har været, at spørge hr. Niels Helveg Petersen: Når han nu taler om menneskerettigheder og siger, at de er universelle, ved han så ikke, at det samme siger enhver religion? Kristendommen er universel, den er sandheden for ubetinget enhver. Islam siger det samme. Var det ikke muligt at få det til at gå op for disse troende humanister, at denne bestemmelse af det universelle faktisk er en rent religiøs bestemmelse, der derfor også, når den føres ind i politik, fører til den totalitarisme, som man har set, hver gang menneskerettighederne har fået magten, hvad enten det var i Stalins grundlov af 1936, eller det var i den franske revolution? Altså denne naive dyrkelse af det universelle som et rent konkret fænomen synes jeg man skulle prøve at tænke lidt over.

(Kort bemærkning). **Niels Helveg Petersen (RV):**

Jeg savner aldeles forudsætninger for at diskutere religionsfilosofi med hr. Søren Krarup. Men jeg savner ikke forudsætninger for at diskutere universelle menneskerettigheder, som gælder for hvert enkelt menneske på hele kloden, uanset hvilket religiøst system de bor under. Det anser jeg overhovedet ikke for noget af religiøst tilsnit.

Dette er et arbejdsredskab for at sikre mennesker over hele Jorden beskyttelse imod magthavere. Det er jo, hvad menneskerettighederne i virkeligheden drejer sig om.

Bortset fra nogle få her i det danske Folketing er de mennesker, der ude i verden er imod menneskerettighederne, og som frygter debatten, jo magthaverne, det er diktatorerne, det er totalitære systemer; de har grund til at frygte menneskerettighederne. Derfor er vi også tilhængere af dem, tilhængere af, at de skal være universelle, fordi de er en del af menneskehedens håb om at kunne leve en bedre tilværelse.

(Kort bemærkning). **Søren Krarup (DF):**

Nu er vi jo ved at komme dertil, hvor jeg synes, debatten bliver interessant.

Jeg vil sige, at jeg er ubetinget tilhænger af beskyttelse af den enkelte imod statsmagten, men jeg vil spørge hr. Niels Helveg Petersen: Hvordan beskyttes den enkelte imod statsmagten? Det gør han ved hjælp af loven; det gør han ved hjælp af loven i landet i det område, i hvilket loven gælder. Derimod ophæver det universelle netop lovens område, kan man sige, og derfor er det altså også en ophævelse af lov og ret, der ligger i det. Prøv dog at tænke på, hvordan det gik med den franske revolution, og tænk på, hvordan det gik med Stalins revolution.

Hele denne universelle dyrkelse, som jo er en religiøs bestemmelse, betyder en ophævelse af gældende ret i dette gældende retsområde, som er den enkeltes beskyttelse imod magten. Den vesteuropæiske retstradition begynder med Magna Charta i 1215. Det er den enkelte stats lov, der beskytter den enkelte imod magten. Menneskerettighedernes universalitet er ophævelsen af retsstaten.

(Kort bemærkning). **Niels Helveg Petersen (RV):**

Nu tror jeg ikke, at vi kan komme nærmere med hensyn til at konstatere, hvor uenige vi er. Når jeg taler om universalitet, er det ikke et filosofisk-religiøst begreb; jeg taler om, at det gælder i alle lande. Det er det, der ligger i udtrykket universalitet i menneskerettighedserklæringen. Disse bestræbelser gælder for alle lande, magthavere kan ikke undskylde sig med specifikke forhold i deres eget land, og det opfatter jeg som et fremskridt i menneskehedens besværlige stavren frem imod at skabe et samfund, der giver større sikkerhed og tryghed for dets individer.

Formanden:

Integrationsministeren.

Nu begynder vi vel ikke forfra igen?

Integrationsministeren (Bertel Haarder):

Nej, jeg vil blot udtrykke min glæde over, at der i hvert fald er *nogle* menneskerettigheder, som hr. Søren Krarup er tilhænger af, for det vigtigste punkt i hele kataloget over menneskerettigheder er menneskets ret til lighed for loven, ret til at leve i en retsstat. Det er faktisk det, der sågar står i EU's traktat i § 6. Så velkommen i klubben blandt dem, som lægger vægt på menneskerettigheder.

Var det ikke en smuk slutning på debatten?

(Kort bemærkning). **Søren Krarup (DF):**

Jeg vil nødig forstyrre integrationsministerens smukke slutning på debatten, men jeg vil lige gøre opmærksom på, at lighed for loven mildest talt var noget, der fandtes før 1776.

Lighed for loven er ganske enkelt et retsstatsprincip, som var gældende i 1000 år før menneskerettighederne, så det er fuldstændig misvisende at kalde det for en menneskerettighed.

Hermed sluttede forespørgslen.

F 17

Bilag

Bilag vedr. L 183 i Udenrigsudvalget

2002-03 – F 15 BEH1 torsdag 16 januar 2003, Tale (NB), Samtlige taler: 5) Forespørgsel nr. F 15: Forespørgsel til statsministeren: Vil statsministeren redegøre for, hvilke kriterier der har ligget til grund for henholdsvis nedlæggelse og oprettelse af råd, nævn, udvalg, komiteer, centre m.v. siden regeringens dannelsen den 27. november 2001, og for meningen med udtalelserne: “Vi som borgerlige politikere kunne konstatere en påfaldende tendens til, at udsagn fra eksperter i råd, nævn og institutioner var udtryk for 68-tænkning og systematisk var kritiske over for os.” ... “Det er da ikke en hemmelighed, at denne gruppe af eksperter altid støttede venstrefløjen og altid var i opposition til os, og det var mærkværdigt at opleve”?”.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Forespørgsel nr. F 15:

Forespørgsel til statsministeren:

“Vil statsministeren redegøre for, hvilke kriterier der har ligget til grund for henholdsvis nedlæggelse og oprettelse af råd, nævn, udvalg, komiteer, centre m.v. siden regeringens dannelsen den 27. november 2001, og for meningen med udtalelserne: “Vi som borgerlige politikere kunne konstatere en påfaldende tendens til, at udsagn fra eksperter i råd, nævn og institutioner var udtryk for 68-tænkning og systematisk var kritiske over for os.” ... “Det er da ikke en hemmelighed, at denne gruppe af eksperter altid støttede venstrefløjen og altid var i opposition til os, og det var mærkværdigt at opleve”?” Af Aage Frandsen (SF) og Holger K. Nielsen (SF). (Forespørgslen anmeldt 8/10 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 22/10 2002).

Kl. 14.20

Begrundelse

Aage Frandsen (SF):

Baggrunden for, at vi har ønsket denne forespørgsel, er, at der undervejs i diskussionen om råd, udvalg og nævn m.v. har været forskellige begrundelser fra regeringens side for, at man ville nedlægge en række nævn, råd, institutioner m.v.

Den første begrundelse var, at man ville spare nogle penge, og i den forbindelse blev der sagt – jeg tror, det var af finansministeren – at vi skal have nogle flere penge til hofter og den slags ting. Det var den ene begrundelse.

Den næste begrundelse var den, som statsministeren kom med i nytårstalen for godt 1 år siden, hvor statsministeren bl.a. sagde:

”Vi behøver ikke eksperter og smagsdommere til at bestemme på vore vegne. I de senere år er der ved knopskydning skudt et sandt vildnis af statslige råd og nævn og institutioner op overalt. Mange af dem har udviklet sig til statsautoriserede smagsdommere, som fastslår, hvad der er godt og rigtigt på forskellige områder.”

Den tredje begrundelse, vi har hørt, var den, som statsministeren gav udtryk for den 27. november 2001:

”Vi som borgerlige politikere kunne konstatere en påfaldende tendens til, at udsagn fra eksperter i råd, nævn og institutioner var udtryk for 68-tænkning og systematisk var kritiske over for os.” ... “Det er da ikke en hemmelighed, at denne gruppe af eksperter altid støttede venstrefløjen og altid var i opposition til os, og det var mærkværdigt at opleve.”

I parentes vil jeg lige sige: Som en del af venstrefløjen oplevede jeg nu ikke det samme, at de støttede os, men sådan er der så meget. Så har jeg også hørt en yderligere begrundelse på det seneste. Det er, at de var overflødige. Så der er sådan set en række begrundelser, og jeg synes, det ville være interessant at få regeringens samlede billede af, hvad begrundelsen er for disse råds henholdsvis nedlæggelse og oprettelse.

Besvarelse

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Over en længere årrække er der under tidligere regeringer oprettet statslige råd, nævn og centre på en lang række områder, og antallet er vokset og vokset.

Regeringens formål med gennemgangen og saneringen af råd, nævn og centre har fra starten været at rydde op og nedlægge overflødige organer, og det har der været flere grunde til.

Nogle råd, nævn og centre blev i sin tid oprettet med henblik på at varetage bestemte formål, formål, som ikke længere er i overensstemmelse med samfundets behov og prioriteringer, andre har fået overlappende funktioner, nogle råd, nævn og centre har været en barriere for en mere tværgående indsats, og endelig har der været nogle centre, som har været så små, at det har været vanskeligt at opretholde et ordentligt fagligt miljø.

Det er altså sådan, at en moderne offentlig sektor løbende må gennemgå strukturerne for at se, om de er tidssvarende, og om pengene bruges godt nok. Jeg ved, at også den tidligere regering var inde på sådanne overvejelser, og så vidt jeg ved, har SF egentlig også været inde på det.

Gennemgangen og saneringen af råd, nævn og centre har betydet, at det har været muligt at frigøre ressourcer til øget velfærd. Det er i overensstemmelse med regeringens politik at omprioritere fra administration til borgernære velfærdsydelser som sundhed, ældrepleje osv.

Jeg vil godt understrege, at selvfølgelig er der brug for sagkyndige til at formidle den nødvendige faktiske viden, så vi altid sikrer et godt fagligt grundlag for at træffe beslutninger. Derfor har det også været nødvendigt med oprettelsen af en række nye råd, nævn og centre til at supplere de eksisterende. Som eksempel kan jeg nævne Strukturkommissionen, som har fået til opgave at tilvejebringe en teknisk og faglig analyse, der kan udgøre beslutningsgrundlag for ændringer i rammerne for løsningen af den offentlige sektors opgaver, som det hedder.

Kl. 14.25

Det er et godt eksempel på oprettelse af et såkaldt ad hoc-udvalg, altså et udvalg, som skal løse en bestemt opgave, tilvejebringe det faglige grundlag for videre politiske drøftelser. Og når så opgaven er løst, bliver det nedlagt igen.

Regeringen vil fortsætte med at se kritisk på de eksisterende råd, nævn og centre, men jeg tror da også, jeg kan sige, at der undervejs vil opstå behov for at oprette nye. Sådan må det være i et dynamisk samfund. Man nedlægger noget gammelt, man opretter noget nyt. Sådan er der en udvikling hele tiden.

Men jeg vil godt gentage, at det altså ikke er eksperterne, som skal sidde og bestemme, hvad der er rigtigt eller forkert. Det er politikernes opgave, og det er befolkningens opgave. Der er ikke behov for et lag af ikkevalgte eksperter til at bestemme på andres vegne. Eksperterne kan rådgive, men det er det enkelte menneske, det er politikerne, der træffer beslutningen.

Jeg vil også godt understrege, at i regeringens overvejelser om nedlæggelser og omlægninger af råd, nævn og centre er det bestemt ikke indgået, hvilke personer der konkret har været tilknyttet det enkelte råd, nævn eller center, ej heller hvilken politisk observans de måtte have. Ingen råd og nævn er nedlagt, fordi der var personer med en politisk observans, som regeringen ikke kunne lide.

Når jeg i interview har sagt, at debatten her i landet generelt i al for høj grad har været præget af 68-tænkning, er det altså ikke noget, der er møntet på de konkrete råd og nævn, som er nedlagt. Mine udtalelser har været led i en generel debat om eksperternes rolle i en fri, folkelig debat, en debat, som forudsætter, at alle og ikke kun eksperterne har mulighed for at komme til orde.

Forhandling

Aage Frandsen (SF):

Jeg var i stand til i forbindelse med den tidligere forespørgsel ikke bare formelt at takke statsministeren og på det tidspunkt også justitsministeren for den redegørelse, der blev givet til Folketinget. Jeg synes ikke helt, jeg kan leve op til det samme nu, til trods for jeg er et venligt menneske, og det gælder både det indholdsmæssige, og hvad der i øvrigt blev sagt. Først vil jeg godt sige: Jeg er helt enig med statsministeren i, at der er råd og nævn, der periodisk opstår og skal nedlægges. Der kan være nogle, der bør nedlægges, fordi de er overflødige, og i den liste, som regeringen fremlagde – og i første omgang Venstre som oppositionsparti – var der en masse ting, som vi var fuldstændig enige i. Et kartoffeludvalg behøver jo ikke nødvendigvis være et udvalg; der kan godt være nogle funktioner, som man kan udøve alligevel. Det er jo ikke nødvendigvis sådan, at man behøver kalde det et udvalg. Men der kunne jo godt være nogle arbejdsopgaver, der skulle udføres, og det kunne også godt være, at det koster noget. Derfor kan det være, at besparelsen er mindre, end det ser ud til, hvis man nedlægger udvalget. Sådan er der en række andre udvalg. Der var et udvalg vedrørende køernes yverbetændelse, sådan hed det altså ikke, det havde et latinsk navn, men jeg synes, vi skal tale dansk her. Jeg tror, det er fornuftigt, at det er nedlagt. Og der er en række udvalg, som står i den eksisterende lovgivning, som vi har stemt for skulle nedlægges. Ingen uenighed om det. Fuldstændig enige er vi også i spørgsmålet om, at det ikke er eksperterne, der skal bestemme. Overhovedet ikke. Og derfor er jeg næsten ligeglad med, hvad eksperterne mener. Det vil også fremgå efterfølgende. Jeg er ligeglad med, om de er enige med mig eller ikke enige med mig; jeg vil bare gerne have nogle eksperter, der kan tilrettelægge en form for diskussion på et højt fagligt niveau, så vi kan forholde os til den. Med hensyn til statsministerens begrundelse vil jeg sige, at statsministeren ikke kom meget ind på det, som jeg mener, nemlig at der har været forskellige begrundelser. Statsministeren berørte, at der var sket økonomiske besparelser. Det er der jo. Men det er ikke så meget på grund af nedlæggelser, for der er så til gengæld også oprettet nogle, men det skyldes mere, at der er nogle aktiviteter, der er fjernet, f.eks. på miljøområdet, på uddannelsesområdet, på kulturområdet. Og det har jo så altså efter det, jeg har fundet ud af, kun givet en besparelse på 160-170 mio. kr., ikke de ca. 350 mio. kr., der var tale om i første omgang. Så det er kun en sidegevinst.

Kl. 14.30

Derimod mener jeg i langt højere grad, det er værd at se på det dér med smagsdommere, for man kan ikke komme uden om, at sådan som partierne i den nuværende regering angreb den daværende regerings udvalg, nævn osv., hvorefter man selv opretter nogle, så er det altså sådan, at hvis man kunne bebrejde den daværende regering, at de gerne ville have smagsdommere, de var enige med, så kan man sandelig også bebrejde den nuværende regering på samme måde. Altså man anlægger politiske kriterier for de råd, nævn og institutter, man gerne vil have, i forhold til dem, man vil nedlægge.

Så er der den politiske, ideologiske del, hvor jeg refererede til, hvad statsministeren selv har sagt.

Jeg forstod heller ikke rigtig det dér udtryk 68-tænkning ud over, at jeg ved, at det er et skældsord i nogle kredse. Men den dér tænkning om, at der er nogle udvalg, der mener noget bestemt – og der forstår jeg så, at det alligevel ikke var det, der var grundlag for regeringens beslutning, uanset at statsministeren har sagt, at det skulle være et kriterium – det synes jeg er meget, meget betænkeligt.

Jeg vil godt se på: Hvorfor er det godt, at vi har nogle af de dér råd? Vi har f.eks. et råd, som ingen trods

alt har talt om at nedlægge: Det Ethiske Råd. Det Ethiske Råds kvalifikation er, at det er folk på et højt fagligt niveau; de mener det, de mener, uanset hvad andre mener. Men de er da i høj grad smagsdommere. Det må man vist nok sige. De giver da nogle meninger til kende. De siger: Det dér synes vi er rigtigt. Og vi andre har i øvrigt en tendens til at rette os efter dem. Men det er, fordi de er kloge folk. Så kan vi tage et andet eksempel. Det er de dér institutter, som staten opretter, og som skal være der. Vi har Det Økonomiske Råd, som vi tit er uenige med alene af den grund, at det er nogle økonomer, der har en anden økonomisk tænkning. De er borgerlige økonomer, og de er også økonomisk tænkende i retning af det, man kan kalde incitamentøkonomer, mere end de måske er keynesianere. Men vi vil til enhver tid slås for, at de er der, fordi de er uafhængige, og ikke fordi de er enige med os. Det er også dér, problemerne ligger i det dér institut, som statsministeren har fået oprettet omkring miljøvurdering. Vi har jo ikke noget imod, at man har sådan et institut. Vores problem er bare, at det har et bestemt politisk formål. I stedet for, at det er ud fra saglige faglighedskriterier, så er det alene politiske kriterier, både kritikken og regeringen har som grundlag.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Kristian Jensen som ordfører.

Kristian Jensen (V):

Et af den nye regerings allerførste tiltag var at tage fat på arbejdet med at rydde op i de mange råd, nævn og puljer m.v., som havde udlevet deres opgave og dermed var blevet gjort overflødige. Det bakker Venstre helt og fuldt op om. Vi mener, at det har været tiltrængt med en oprydning på området, hvor antallet af råd, nævn og puljer er steget voldsomt i de senere år, ligesom de økonomiske ressourcer, der bruges til råd, nævn og puljer, har haft en kraftig stigning.

I alt for mange tilfælde har det politiske svar på et konkret problem været at nedsætte endnu et nyt råd eller nævn eller oprette en pulje eller et center. Det kan selvfølgelig være en god idé for at få løst en afgrænset opgave. Men faren ligger i, at den samme politiske vilje ikke er til stede til at drage konsekvenserne, når opgaverne er løst. Jeg kunne godt sige uden at røbe nogen stor hemmelighed, at det jo ikke var tit, at Venstre var begejstret for at tilslutte sig de publikationer, som den tidligere regering udsendte, men en behagelig undtagelse var Finansministeriets budgetredegørelse 2000/2001, hvor vi blandt andet kunne læse følgende: "Denne udvikling" – og det er altså udviklingen i oprettelse af råd, nævn og puljer – "kan være problematisk, idet oprettelsen af nye institutioner til en vis grad binder statens midler og vanskeliggør ændringer i den politiske prioritering gennem finanslovsprocessen. Herudover viser erfaringen, at det kan være vanskeligt at tilpasse ressourceforbruget ved et eventuelt faldende behov. Endvidere kan mindre enheder mangle kapacitet til varetagelse af de fornødne styringsrelationer til omverdenen." Det lyder meget teknisk, men meningen med afsnittet er ikke til at tage fejl af. Når et råd eller et nævn, en pulje eller et center først er blevet oprettet, er det svært at få det nedlagt igen. Det er det forhold, som budgetredegørelsen beskriver som, at det er svært at tilpasse de ressourcemæssige forbrug ved et eventuelt faldende behov. Sagt på jævnt dansk: Selv om et råd, nævn eller puljer er blevet overflødige, opretholdes de alligevel.

Kl. 14.35

Nedlæggelse af råd, nævn og puljer er ikke foretaget ud fra en vurdering af, hvilke organer der måtte være enige eller ikke enige med regeringens politik. Udvælgelsen er sket ud fra en betragtning af, hvilke råd, nævn og puljer m.v. der har overlevet sig selv, eller som vi ikke mener bør være statsligt finansieret.

Det er ikke al meningsdannelse, der skal foregå med statslige tilskud, og det er slet ikke nødvendigt for en god debat, at nogle udtaler sig på statens vegne om: Hvad er den gode eller den rigtige livsførelse? Ofte tværtimod.

I Venstre tror vi på, at et samfund har behov for en solid og velfunderet vidensbase, som kan bruges som et grundlag for viden, når borgere, virksomheder eller myndigheder skal træffe beslutning om alt fra børneernæring til investeringsplanlægning. Og vi har naturligvis brug for eksperter, der skal hjælpe med at opbygge en sådan vidensbase. Men vi tror omvendt ikke på, at det er en samfundsopgave og endnu mindre en stats-

lig opgave at definere og fortælle befolkningen, hvad der er den rigtige måde at leve deres liv på. Vi ønsker at holde fast i en åben debat, hvor alle må lægge deres holdninger og viden frem, men hvor der ikke er statslige smagsdommere til at styre befolkningens tilværelse. Hvis man gør regnebrættet op for udvikling i råd, nævn og puljer, siden arbejdet med en kritisk gennemgang af området begyndte, når man frem til, at der er nedlagt 146 råd, nævn og puljer, 35 er blevet sammenlagt, mens kun 27 er blevet oprettet. Det viser for mig, at arbejdet med oprydning på området har været en succes. Der er blevet ryddet ud i overflødige råd, nævn og puljer. Der er sket en sanering, så nødvendige institutioner kan få den nødvendige volumen til at klare den opgave, de er blevet givet. Endelig er nye råd, nævn og puljer blevet oprettet, hvis det har været nødvendigt. Venstre mener som sagt, at regeringen skal have ros for modet til at turde tage fat på de mange overflødige råd, nævn og puljer, og vi mener samtidig, at regeringen fortsat skal være opmærksom på, at etablerede råd, nævn og puljer kan blive overflødige, også de råd, nævn og puljer, som regeringen selv måtte have oprettet.

(Kort bemærkning). **Pernille Rosenkrantz-Theil** (EL):

Det lyder jo alt sammen meget flot, og vi deler i Enhedslisten det synspunkt, at man skal nedlægge de råd, nævn og puljer, der ikke længere er behov for i samfundet.

Hr. Kristian Jensen får det jo til at lyde, som om det udelukkende er den slags, man har nedlagt. Så skal jeg jo blot høre hr. Kristian Jensen, om Erstatningsnævnet for voldsofre, som jo er et af dem, der er blevet beskåret, indgår som et af dem, der er overflødige. Er det det, man siger til voldsofrene i Danmark? Går man ud og siger til voldsofrene i Danmark, at vi synes egentlig, at det er i orden, at der går meget lang tid, før jeres sager er blevet behandlet, og derfor har vi skåret i Erstatningsnævnet for voldsofre? Jeg synes ikke, det er den besked, vi har hørt. Tværtimod synes jeg, det er nogle temmelig uheldige udtalelser fra statsministeren, der er gået igen.

(Kort bemærkning). **Holger K. Nielsen** (SF):

Det, som var baggrunden for den her forespørgsel, var oprindeligt nogle udtalelser fra statsministeren, hvor han siger, at der var rent politiske årsager til, at man nedlagde en række råd og nævn.

Han siger til Berlingske Tidende den 5. september 2002:

Det er da ikke en hemmelighed, at denne gruppe af eksperter altid støttede venstrefløjens og altid var i opposition til os, og det var mærkværdigt at opleve.

Jeg vil godt høre, om hr. Kristian Jensen er enig med sin partiformand og statsminister i dette udsagn og i bekræftende fald, om hr. Kristian Jensen kan forklare Folketinget, hvilke eksperter der støttede venstrefløjens og altid var i opposition til de borgerlige. For mig er det en stor hemmelighed, en meget, meget stor hemmelighed. Derfor ser jeg frem til, at vi under debatten i dag kan få forklaret de politiske bevæggrunde, det berufsverbod, som i virkeligheden ligger bag den her aktion, hvor man vil have venstreorienterede udtræderet fra de forskellige poster, de har haft. Derfor må vi få en forklaring: Hvem er det, der altid var i opposition til de borgerlige? Hvem var det, der i særlig grad støttede venstrefløjens?

(Kort bemærkning). **Marianne Jelved** (RV):

Jeg hørte med interesse på Venstres ordførers indlæg og forstod, at regeringen og regeringspartierne var gået i ledning for at afskaffe overflødige råd og nævn. Den ledning vil jeg gerne deltage i.

Kl. 14.40

Så hørte jeg også hr. Kristian Jensen sige, at der ingen grund var til at have råd, nævn og centre m.v., som skulle fortælle befolkningen, jeg tror, hr. Kristian Jensen brugte følgende ord: hvad god eller gavnlig livsførelse er for noget.

Det synes jeg straks er mere kryptisk, for vi har en række råd, og det mener jeg da stadig væk vi har, som prøver at forklare borgerne, om risikoen ved alkoholmisbrug og andre sundhedsfarer. Det mener jeg da også at regeringen støtter.

Så jeg synes, det ville være utrolig rart, hvis man kunne få lidt mere klarhed i debatten i stedet for den type bemærkninger, som miskrediterer langt hen ad vejen.

(Kort bemærkning). **Kristian Jensen (V)**:

Til fru Pernille Rosenkrantz-Theil vil jeg sige, at netop Erstatningsnævnet for voldsofre jo falder fuldstændig uden for den kategori af råd og nævn m.v., som vi står og diskuterer her i dag, da det overhovedet ikke er et af de udvalg eller nævn, som vi har valgt at tage med ind i saneringen af overflødige råd og nævn.

Det er et nævn, der fortsat skal fungere og arbejde med det formål, det nu engang har, men vi synes, at det som så mange andre i den offentlige sektor også skal arbejde med at effektivisere og rationalisere sin egen drift. Derfor ligger det fortsat under Justitsministeriet, og det har sin egen konto på finansloven. Derfor er det mere i finanslovdebatten, vi skal diskutere lige netop dét nævn.

Til hr. Holger K. Nielsen vil jeg sige, at jeg også har genlæst interviewet, og jeg har også genlæst de citerede fraser fra interviewet. Jeg har læst mere, end hr. Holger K. Nielsen tilsyneladende har læst, da jeg også har læst fortsættelsen, som jo siger – og det er igen statsministerens ord:

Men jeg vil så sige, at det er en opfordring til det borgerlige Danmark om at komme op af starthullerne og skabe en mere borgerlig, liberalorienteret intellektuel debat. Der har i mange år været en katastrofal mangel på en sådan debat. Men det er jo en kritik, der falder tilbage på os selv.

Jeg ser det, som statsministeren sagde i interviewet, lige så meget som en opfordring til os, som kalder os liberale, om at komme på banen og blande os i den debat og i den meningsudveksling, der har været, og som i alt for høj grad også efter min opfattelse har været for venstreorienteret og for negativt indstillet over for de partier, som nu er i regering.

Til fru Marianne Jelved vil jeg gerne understrege, at det er min klare opfattelse, at de nævn og råd m.v., der er med til at forske og oplyse borgerne om fakta i forbindelse med ernæring, alkohol osv., fortsat skal bestå.

Det, jeg tog afstand fra, det, vi i Venstre tager afstand fra, er, at der skal være et særligt nævn eller råd, der skal sige, hvad den rigtige livsførelse er. Men vi skal selvfølgelig have nogle, der kan bibringe os en viden om, hvad konsekvenserne er, hvis vi vælger forskellige former for livsførelse, og det fastholder vi.

(Kort bemærkning). **Pernille Blach Hansen (S)**:

Jeg tror ikke, der er nogen, der i denne her sal vil bebrejde statsministeren, at han leder efter nogle borgerlige intellektuelle. Han skal være velkommen til det, og han må gerne lede længe, for de bliver ikke nemme at finde.

Men det, der er spørgsmålet her, handler jo ikke om den borgerlige side af sagen. Det her handler om det udsagn, statsministeren har, hvor han siger, som hr. Holger K. Nielsen citerede før: at denne gruppe af eksperter altid støttede venstrefløjen og altid var i opposition til os.

Når man siger denne gruppe af eksperter, er det jo ikke et eller andet ubestemt, at der nok er nogen, der flyver rundt et eller andet sted; det er præcist. Og når man formulerer sig sådan, har jeg da en stærk formodning om, at man tænker på nogle bestemte.

Derfor er det vel ikke for meget forlangt af Venstres ordfører i denne her debat, at man er i stand til at give bare et eneste konkret eksempel på en sådan ekspert, som altid støttede venstrefløjen og altid var i opposition til de borgerlige.

Jeg synes, det kunne være velgørende, hvis vi for en gangs skyld kunne få et konkret svar fra en person fra Venstre i en sådan debat.

(Kort bemærkning). **Aage Frandsen (SF)**:

Det citat, som hr. Holger K. Nielsen anvendte, og som er et korrekt citat af statsministeren, nævnte jeg også, men statsministeren reagerede ikke på det. Derfor må hr. Kristian Jensen have forståelse for, at når statsministeren ikke svarer på, hvad statsministeren mener om det, statsministeren sagde, så er det hr. Kristian Jensen, der udsender svaret. Så kan man bagefter spørge: Hvordan synes hr. Kristian Jensen det går?

Kl. 14.45

Hr. Kristian Jensen siger, at der er nogle råd, man vil nedlægge, fordi de siger, hvordan vi skal leve, hvordan den rigtige livsform lige præcis er, og så nedlægger man dem. Men dem, der bare siger noget om, at man selv må arbejde og leve og sådan noget, dem nedlægger man ikke.

Og jeg ved igen ikke, hvad det er for nogle. Så synes jeg, at hr. Kristian Jensen på det punkt må give et eksempel. Hvad er det for råd, der er nedlagt ud fra det kriterium, at de sagde, hvordan vi skulle opføre os og leve? For nogle af dem, der er tilbage, synes jeg rent faktisk en gang imellem fortæller noget om, hvad den gode livsform er. Der er et råd omkring færdselssikkerhed. Jeg synes da, at det fortæller os, hvordan vi skal køre ordentligt i bil og opføre os. Det, det siger, er i øvrigt meget fornuftigt, tror jeg.

Jeg mener også tilsvarende omkring alkohol. Så derfor vil jeg spørge hr. Kristian Jensen: Hvad er det for et råd, der er nedlagt ud fra det kriterium, som hr. Kristian Jensen siger, nemlig at det vil bestemme præcis, hvordan hr. Kristian Jensen og jeg skal leve?

(Kort bemærkning). **Holger K. Nielsen (SF)**:

Det er jo pinligt at høre en så ung politiker som hr. Kristian Jensen bruge sådan nogle politikerfloskler, som han gjorde før.

Jeg stillede et konkret spørgsmål: Hvem tænker Venstre på, når man hævder, at denne gruppe af eksperter i særlig grad støttede venstrefløjnen? Det er en stor hemmelighed for mig. Jeg tørster efter at få opklaret denne hemmelighed og få sandheden at vide. Hvad er sandheden, kan vi ikke få den at vide?

Og så siger hr. Kristian Jensen, at statsministeren jo så opfordrer til en intellektuel debat i samfundet. Det er jo fair nok. Men hvad er det for en debatform, partiet Venstre bruger? Det er, at man bruger sin magt og sit flertal her i Folketinget til at få fjernet dem, som man er uenig med. Det er sandheden i den debatkultur, Venstre har praktiseret her.

Det er, som var det i Østeuropa, for at sige det rent ud, altså den måde, som man praktiserer det her på, hvor der er en række kritiske folk, som man er uenig med. De skal væk, for de er besværlige for denne her regering. Men jeg vil godt have et svar på: Hvem er det konkret, man tænker på?

(Kort bemærkning). **Kristian Jensen (V)**:

Jeg vil gerne starte med at sige til hr. Aage Frandsen, at jeg synes, det går godt, og jeg kan i hvert fald hilse og sige, at humøret hos os er langt højere end hos hr. Holger K. Nielsen. Men ikke mere snak om humør, det ved jeg nogle har problemer med.

Til fru Pernille Blach Hansen: Det er meget, meget nemt at gå ind og læse tidligere udtalelser fra en lang række eksperter m.v., der har kommenteret i særdeleshed Venstres flygtningepolitik før valget, under valget og umiddelbart efter valget ud fra den klare forudsætning, at hvis vi nu gennemførte det, vi sagde før valget, så ville det være et klokkeklart brud på konventioner m.v., hvorefter vi nu, hvor valget er overstået og flygtningepolitikken implementeret, ikke har set en eneste anklage, et eneste konkret eksempel på, at vores politik er blevet dømt som brud på konventioner m.v. Så det er muligt at nævne eksempler – nu vil jeg ikke gøre det for ikke at blive personlig – altså en lang række personer og institutioner, som har haft det anklagepunkt over for vores politik, at det var et brud på konventioner, men som hverken er blevet fyret eller afskediget. Der udøves nemlig ikke et meningsdiktatur, der udøves ikke noget berufsverbot, som hr. Holger K. Nielsen forsøger at give det udseende af. Det, der gøres, er at sige: Hvad er det for råd og nævn, som vi mener er overflødige? Og der er så sandelig en lang række af de råd og nævn, der kritiserer også den nuværende regering, som fortsætter, og som vi ikke har valgt at nedlægge, fordi vi mener, at deres stemme er vigtig i debatten. Selvfølgelig skal det være sådan. Jeg synes som også hr. Aage Frandsen, at det er væsentligt, at vi har nogle, der fortæller os om, hvad vi skal gøre for at få en bedre færdselskultur, hvad vi skal gøre for at få en bedre alkoholpolitik. Men når der kommer eksempler på, at personer, der er udpeget, står og fortæller den undrende befolkning, hvilke butikker de skal handle i, og hvilke butikker de ikke skal handle i, så mener jeg, man har overtrådt grænsen, og så mener jeg, man blander sig i noget, som borgerne sagtens selv både kan og skal tage vare på.

Kl. 14.50

(Kort bemærkning). **Jann Sjursen (KRF)**:

Det sidste eksempel, som hr. Kristian Jensen fremdrog, får mig også på talerstolen, for hr. Kristian Jensen får det faktisk til at se ud, som om borgerne – på trods af de råd, som forskellige råd og nævn og udvalg

måtte give – ikke selv kan finde ud af at træffe en afgørelse, f.eks. om hvilke butikker de skal handle i. Det tror jeg faktisk, og jeg har også tillid til, at det kan den enkelte borger godt finde ud af.

Jeg har faktisk også tillid til, at regering og Folketing på trods af det, regeringen og hr. Kristian Jensen kalder smagsdommere og ekspertvælde osv., kan finde ud af det på baggrund af de råd, vi får fra udvalg m.m. – vi har jo faktisk her i dag lige besluttet at nedsætte et – at vi selv kan træffe beslutning om, hvordan lovgivningen skal være, og hvordan reglerne skal udmøntes, så jeg vil bare spørge hr. Kristian Jensen: Er det ikke sådan, at når det kommer til stykket, har Folketing og regering selv ansvaret for at træffe de beslutninger, vi nu engang har kompetence til at træffe, og det har borgerne også, og det har vi alle sammen, på trods af det, som eksperter og alle andre måtte mene?

(Kort bemærkning). **Pernille Rosenkrantz-Theil** (EL):

Det er fuldstændig rigtigt, at Erstatningsnævnet for voldsofre ikke blev nedlagt, men det er også fuldstændig rigtigt, at nævnet indgik i den saneringsplan, som regeringen fremlagde.

Det, der er problemet, som jeg ser det, og som jeg så det dengang, er, at man lavede et bunkebryllup i den saneringsplan, så det blev fuldstændig komplet umuligt at diskutere hvert evig eneste af de råd og nævns roller. I det bunkebryllup indgik også spareplaner for en lang række råd og nævn, bl.a. Erstatningsnævnet for voldsofre, og lige nøjagtig det bunkebryllup var det, der indikerede dét, som statsministeren senere bekræftede i den udtalelse, der er citeret i forespørgslen.

I det bunkebryllup indgik bl.a. Dansk Center for Menneskerettigheder, og der indgik også Børnenes Trafikråd og Center for Ligestilling. Det er meget i øst og vest, de råd ligger, og den eneste fællesnævner, jeg kunne se, da jeg sad og gennemgik rådene og nævnene, og da jeg fik svarene på spørgsmålene, var præcis den udtalelse, som statsministeren kom med. For mig ser det altså præcis sådan ud, at man fjernede dem, man ikke kunne lide; dem, der udtalte sig imod den holdning, man havde, og jeg vil gerne spørge hr. Kristian Jensen helt præcist om Børnenes Trafikråd: Hvad var problemet med Børnenes Trafikråd? Hvorfor nedlagde man det? Og hvad er det, der træder i stedet for? Sådan kunne jeg stille spørgsmål på en lang række områder, og jeg synes ikke, hr. Kristian Jensen svarer på, hvad det er, man har gjort, hvis det ikke skulle være, at man har fjernet dem, man ikke kunne lide.

(Kort bemærkning). **Marianne Jelved** (RV):

Det er desværre lidt vanskeligt at blive klog på, hvad det er, hr. Kristian Jensen mener, så derfor bliver jeg nødt til at spørge meget konkret: Hvad er det for nogle af de råd, nævn og centre, der nu er nedlagt af regeringen og regeringens flertal, som har fortalt borgerne, hvilken livsførelse de skal antage eller gennemføre? Hvilke er det helt konkret? Og hvad er det i øvrigt for et råd, der har sagt, hvilke butikker borgerne skal handle i?

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Så er det hr. Kristian Jensen, og derefter er det fru Pernille Blach Hansen, hr. Aage Frandsen og hr. Holger K. Nielsen i nævnte rækkefølge.

(Kort bemærkning). **Kristian Jensen** (V):

Jeg er meget enig med hr. Jann Sjursen i, at det naturligvis altid er borgerne selv, der har ansvaret for de beslutninger, de træffer i deres liv, at vi som politikere har ansvaret for de beslutninger, vi træffer i vores gerning, og at det naturligvis er sådan, at borgerne – og her tror jeg, at jeg deler hr. Jann Sjursens respekt – at borgerne har evnen til at træffe de rigtige valg.

Derfor er det også sådan, at hvis man har udvalg eller nævn eller centre eller andet, der står for at skulle fortælle folk, hvordan de skal leve, kommer vi i den situation, hvor sådanne råd og nævn er overflødige. Vi mener ikke, at der er behov for sådanne organer til at fortælle, hvad det rigtige liv er. Vi er sikre på, at der er en bred vifte af forskellige holdninger i befolkningen, og at det er op til borgerne selv at træffe deres valg, og når råd og nævn så bliver overflødiggjort, er det også det rigtige at få dem nedlagt. Det skal ikke være sådan, som det blev konstateret af den tidligere regering i budgetredøgørelsen, at det ikke er muligt at reducere personaleforbruget, når behovet falder, men det er jo sådan, det har været tilfældet tidligere.

Til fru Pernille Rosenkrantz-Theil: Jeg er dybt uenig i den fællesnævner, som fru Pernille Rosenkrantz-Theil fremhæver. Fællesnævneren for de råd, nævn og udvalg m.v., som blev nedlagt, var ikke, at de var uenige med regeringen, at de var uenige med Venstre, eller at de var uenige med mig. Fællesnævneren var en vurdering af, hvorvidt de var overflødige eller ej. Jeg er ikke i den situation, at jeg kan tage samtlige nævn m.v. og nævne enhver begrundelse for hver enkelt af dem, for vi har vurderet i fællesskab i Venstres gruppe med den indgangsvinkel og den viden, vi nu har på forskellige områder, hvad vi mener, der har været overflødigt på hver enkeltss ressortområde. Vi har alle sammen været med til at bidrage til det.

Til fru Marianne Jelved skal jeg bare sige igen, at jeg føler ikke, det er det rigtige sted at gå ind i en debat om hvert enkelt. Men jeg vil sige, at når jeg fremdrog et enkelt konkret eksempel, var det, fordi der kom en kendt tv-kok på fjernsynsskærmen og sagde, at hvis man nedlagde hans interesseorgan, ville flere handle i Aldi og Netto, og det kunne Danmark jo ikke være tjent med. Det mener jeg er smagsdommeri af værste skuffe.

(Kort bemærkning). **Pernille Blach Hansen (S):**

Jeg synes, det er lidt beskæmmende, at Venstres ordfører i denne sag ikke er i stand til at give konkrete eksempler, hverken på hvem den gruppe af eksperter, der altid støtter venstrefløjens, var, eller hvem det er, der har sagt, hvad det rigtige liv er. Jeg synes, vi mangler noget mere konkretisering fra Venstres ordfører.

Men nu hører vi så meget om de overflødige organer, hvis formål efter statsministerens opfattelse ikke er i overensstemmelse med samfundets behov, og derfor vil jeg gerne spørge til et af dem, som jeg egentlig mener er meget symptomatisk for det hele, nemlig Vandfonden. Det var den fond, hvor man som lille forbruger af vand på landet, der fik forurenset sit drikkevand, kunne få offentlig støtte til det, der ellers ville være en meget stor udgift, når man skal have rent drikkevand, fordi det, man selv har, er blevet forurenset, måske af naboen, som kunne være landmand, eller af fortidens synder med sprøjtegift m.v.

Jeg vil gerne spørge Venstres ordfører: Mener Venstre virkelig, at det ikke længere er en offentlig opgave at hjælpe til med at sikre rent drikkevand til borgerne i Danmark? Her er tale om en klokkeklar nedskæring, og jeg mener da, at Venstres ordfører i det mindste i en sådan sag bør kunne give et konkret svar.

(Kort bemærkning). **Aage Frandsen (SF):**

Jeg har en vis forståelse for, at hr. Kristian Jensen måske ikke vil nævne konkrete navne, for der er måske nogle, der ikke bryder sig om at blive hængt ud som venstreorienterede. Men det må da være muligt at nævne nogle nævn og råd og sige, at disse råd og nævn blev nedlagt, fordi de havde en sådan karakter, og ikke kun at de var overflødige, fordi det var nogle, der ville fortælle, hvad folk skulle mene og alt sådan noget, som hr. Kristian Jensen sagde. Det må da være muligt at kunne nævne nogle.

Så nævnte hr. Kristian Jensen en eller anden tv-kok, men jeg er mere interesseret i, hvad det var for et nævn eller råd, der blev nedlagt, fordi denne tv-kok havde været fremme og sige et eller andet. Jeg kender ikke alle tv-kokke, og jeg var ikke engang klar over, at der var nogle, der var medlem af et nævn. Men det må da være interessant, også for hr. Kristian Jensens eget forsvar for det, der er sket, at finde ud af: Hvad var det for et nævn, et råd osv, som blev nedlagt, netop fordi det ville fortælle, hvordan hr. Kristian Jensen og jeg skal leve, opføre os, osv. osv.? Det var jo dét, hr. Kristian Jensen sagde: det var sådanne nævn og råd osv., der blev nedlagt.

(Kort bemærkning). **Holger K. Nielsen (SF):**

Det her bliver mere og mere pinligt. Nu har vi spurgt og spurgt til, hvem det er, partiet Venstre tænker på med alle de venstreorienterede, der har infiltreret råd og nævn og simpelt hen gjort dem til en venstreorienteret rede, men det eneste svar, vi har fået, er, at en eller anden tv-kok har sagt, at man ikke må handle i Netto og Aldi.

Nu vil jeg for det første sige, at jeg ikke er sikker på, at den person er specielt venstreorienteret. Jeg aner det faktisk ikke, men jeg kan forsikre for, at jeg selv handler i både Netto og Aldi med stor fornøjelse, så det er ikke sådan, at venstrefløjens ikke handler i hverken Aldi eller Netto. Men det kan da ikke være Aldi og

Netto, der kan være begrundelsen for, at man laver det generalangreb på råd og nævn.

Jeg må spørge hr. Kristian Jensen: Hvor pinligt kan det blive? Er det virkelig niveauet for det borgerlige Danmark, at fordi en eller anden tv-kok siger, at man ikke bør handle i Netto og Aldi, bliver der lavet et politisk commandoraid imod alt venstreorienteret, imod alt det, man mener er venstreorienteret, uden at man har dokumenteret, hvem det er, hvordan de er venstreorienterede, og hvad de har gjort af frygtelige ting? Jeg er dybt beskæmmet over det niveau, som det borgerlige Danmark er i stand til at præstere her i dag. Det må jeg altså tilstå.

Kl. 15.00

(Kort bemærkning). **Kristian Jensen (V):**

Det er desværre blevet meget udbredt, at når man går herop på talerstolen og svarer på de mange høflige spørgsmål og giver konkrete eksempler, som spørgeren ikke kan lide, vender spørgeren tilbage og siger: Neeej, mit spørgsmål blev jo ikke besvaret, der kom jo ikke noget, det er beskæmmende, det er lavt, og det er pinligt.

Ja, det er pinligt at høre, når man kommer med konkrete eksempler på, at f.eks. Venstres flygtningepolitik blev udlagt som værende et brud på internationale konventioner, at så spørgeren bagefter siger: Jamen der kom jo ikke noget eksempel. Men de eksempler er talrige og nemme at finde frem, og derfor har jeg også givet fru Pernille Blach Hansen eksempler på, at der har været folk, som er kommet med udsagn om, at vores politik er i strid med al god skik, osv.

Men det, der er kernen i det her, er, at forespørgerne faktisk har spurgt: Hvad er grunden til, at råd og nævn m.v. blev nedlagt? Det er måske pinligt, at det vist efterhånden er ved at gå op for spørgerne, at svaret ikke er længere end dette: De blev nedlagt, fordi de er overflødige.

Hvad med Vandfonden? Jo, Vandfonden blev nedlagt, fordi vi for det første mener, at det arbejde skal gøres internt i Miljøministeriet, og for det andet fordi Vandfonden rent faktisk havde problemer med at finde projekter og bruge sine midler til de formål, Vandfonden oprindeligt havde. Det var det, der blev gjort lidt grin med ved at sige, at Vandfonden havde afløbsproblemer. Det lyder som en dårlig vittighed, men ikke desto mindre er det rigtigt.

Til hr. Aage Frandsen: Forsvaret mod dette stormløb mod råd og nævn er ikke længere end det, jeg allerede har sagt:

råd, nævn og puljer blev nedlagt, hvis de var overflødige, og hvis vi mente, at vi kunne klare opgaven på en bedre og mere enkel måde. Nogle råd og nævn blev sammenlagt for at få den nødvendige styrke til at løse de opgaver, de skal løse.

Med hensyn til den jagt, spørgerne har gjort for at få konkrete eksempler på, hvem der var for venstreorienterede, har jeg ikke nogen liste over, hvilke råd og nævn der var venstreorienterede eller ej. Jeg har en liste over, hvilke nævn som var overflødige, det er nemlig listen over råd og nævn, der blev nedlagt.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

De tre næste spørgere er hr. Jann Sjursen, fru Pernille Rosenkrantz-Theil og fru Marianne Jelved i nævnte rækkefølge.

(Kort bemærkning). **Jann Sjursen (KRF):**

Den diskussion, der vedrører de venstreorienterede, vil jeg lade andre tage sig af, men jeg vil dog sige til hr. Kristian Jensen, at det er hr. Kristian Jensen og statsministeren og andre, der selv har startet den diskussion. Men lad det nu være.

Det, jeg godt vil holde fast i, er, at hr. Kristian Jensen tidligere sagde, også i et svar til undertegnede, at nogle af de råd, nævn og centre var overflødige, fordi de ville bestemme, hvad der var rigtigt og forkert i folks livsstil. Vi har ikke fået noget svar på, hvilke konkrete centre som blev nedlagt på den konto, om jeg så må sige, og jeg synes i det hele taget, det er en utrolig mærkværdig holdning, også når man tænker på, hvad der bliver bevilget af penge fra Folketingets side til f.eks. forskellige oplysningskampagner på sundhedsområdet.

Man kan sige, at med de penge, vi bevilger til Tobaksskaderådet, advarer vi f.eks. imod, at gravide ryger under graviditeten. Vi advarer imod, at man drikker mere end 21 genstande om ugen via Sundhedsstyrelsen. Vi opfordrer folk til at huske kondom på grund af, at vi gerne vil have, at folk dyrker sikker sex, osv. osv. Er det alt det, hr. Kristian Jensen mener, der ikke længere skal oplyses om, fordi det nærmest er overflødigt, for det kan borgerne godt selv finde ud af?

(Kort bemærkning). **Pernille Rosenkrantz-Theil** (EL):

Jeg kan godt høre, at det er komplet umuligt at få ét eneste konkret eksempel på, hvem det er, der har været venstreorienteret, og hvor de har siddet, så jeg vil prøve at spørge anderledes:

Hr. Jens Rohde sagde til Politiken den 8. september 2002, at det ikke er nogen hemmelighed, at den tidligere regering havde opbygget en holdningsindustri omkring sig, og statsministeren sagde den 27. november 2001:

”Det er da ikke en hemmelighed, at denne gruppe af eksperter altid støttede venstrefløjens og altid var i opposition til os, og det var mærkværdigt at opleve.”

Men samtidig opretter man Institut for Miljøvurdering, som der har været en del debat om, så hvad er helt præcist forskellen mellem det, man beskylder den tidligere regering for, og det, man selv gør i dag? Er det ikke sådan, at det, man har gjort med bl.a. Institut for Miljøvurdering, er, at man har opbygget en holdningsindustri omkring sig?

(Kort bemærkning). **Marianne Jelved** (RV):

Ja, det er måske forklaringen på, at vi er ved at få en ny holdningsindustri – ha, det skulle være morsomt.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Det blev modtaget sådan.

(Kort bemærkning). **Marianne Jelved** (RV):

Det håber jeg.

Venstre fremsatte før valget et forslag, som vistnok blev kaldt kasseeftersyn af udlændingeloven, og som jeg husker det, var der 15 punkter i forslaget.

Kl. 15.05

Hr. Kristian Jensen bliver ved med at trække eksemplet med overtrædelse af konventioner eller ej frem. Jeg vil minde om, at som jeg husker det, har regeringen ikke gennemført alle 15 punkter, men integrationsminister Bertel Haarder har meget flot sagt lige fra den første dag, han var minister, at det, regeringen gør, er at følge alle internationale konventioner, så derfor er der da selvfølgelig ikke noget at komme efter på det punkt. Men det er jo ikke alle 15 punkter, der er blevet fremsat.

Men lad mig vende tilbage til spørgsmålet: Hvilke råd og nævn har haft borgernes livsførelse som tema? Vi har stadig ikke fået ét eneste eksempel på det af hr. Kristian Jensen.

(Kort bemærkning). **Kristian Jensen** (V):

Hr. Jann Sjursen stiller faktisk spørgsmål, som hr. Jann Sjursen selv giver svar på. De gode formål, hr. Jann Sjursen nævner og spørger, om det er dem, der ikke længere skal gives støtte til, bliver der jo rent faktisk fortsat givet støtte til, og dermed er det jo klart, at det ikke var den type råd og nævn m.v., som vi ønskede at nedlægge. Det er jo et spørgsmål om, at der er nogle organer, som giver en meget objektiv og saglig vurdering af, hvad der er sundhedsskadeligt, og hvad der ikke er sundhedsskadeligt, og derudfra overlader til befolkningen at vælge, hvad man ønsker.

Jeg ventede – ja, jeg ville faktisk nærmest være blevet skuffet, hvis ikke i det mindste én af spørgerne, og nu blev det så fru Pernille Rosenkrantz-Theil, ville nævne Institut for Miljøvurdering. Det er mig en kilde til evig forundring, hvorledes det had, oppositionen har til det institut, fuldstændig overskygger, hvad det egentlig er, der kommer fra instituttet. Noget af det, som instituttet laver, er i høj grad i opposition til den

holdning, regeringen har til miljøspørgsmål, og instituttet leverer også stærk kritik af regeringens dispositioner. Men det er, som om man lukker af for det. Man sætter skyklapperne helt ind foran øjnene og siger: Det er noget, som regeringen har oprettet, og uha, det er også noget, som Lomborg er ansat i, og så må det være en regeringsholdningsindustri.

Sandheden om det institut er jo lige netop, at det rent faktisk kommer med forslag, som regeringen er uenige i; det kommer med forslag, som kritiserer regeringen, og det *skal* det gøre, for ellers ville det jo ikke leve op til sit formål, nemlig at skabe en bedre debat og skabe en vurdering af, hvorledes vi får mest miljø for pengene.

Til fru Marianne Jelved: Det er altså ikke noget argument for, at vi skulle have forladt vores flygtningepolitik, at sige, at Bertel Haarder har sagt efter valget, at vi vil følge alle internationale konventioner. Det blev så sandelig også sagt før valget, og ikke desto mindre blev vi kritiseret sønder og sammen før valget. Men nu efter valget har vi gennemført vores flygtningepolitik og overholdt alle internationale konventioner.

(Kort bemærkning). **Jørn Jespersen (SF):**

Jeg kan forstå, at hr. Kristian Jensen mener, at samtlige de råd og nævn, der blev nedlagt efter regeringens tiltræden, var overflødige. Jeg skal gerne medgive, at det var der nogle af dem der var, forstået på den måde at der ikke sker noget særligt ved, at de er forsvundet.

Men jeg synes, der er en række råd og nævn tilbage, som det ville være interessant at få en argumentation for var overflødige, og jeg vil gerne tage ét eksempel, nemlig Naturrådet. Det var en slags pendant til Det Økonomiske Råd, og det var et råd, som på et uafhængigt og meget højt fagligt grundlag kom med input til debat og rådgivning af politikere. Der har mig bekendt ikke været rejst kritik af rådets faglige indsigt og af dets arbejde, så hvordan kan det være, Venstre synes, at et råd, der skal skabe debat om naturtilstanden i Danmark, er overflødig?

(Kort bemærkning). **Pernille Blach Hansen (S):**

Jeg må konstatere, at Venstres ordfører endnu ikke har fået tid til at svare fru Marianne Jelved på, hvilke råd, nævn eller udvalg der har forsøgt at forklare folk, hvad det rigtige liv er, som hr. Kristian Jensen vist udtrykte det før, så jeg vil give Venstres ordfører endnu en chance for at svare.

Kl. 15.10

Det er sørgeligt, men det er da en god besked til de mange, der sidder og lytter, og som ved, deres boring er forurennet, og skal bruge tusindvis af kroner på det, at Venstre synes, det er et problem, der skal løses internt i Miljøministeriet, hvor der ingen penge er til sådan noget.

Venstre mener, der slet ikke er behov for at hjælpe en masse mennesker i Danmark med at få rent drikkevand, men jeg kan forsikre hr. Kristian Jensen for, at det er et problem, som bare bliver større og større. Vi får jo måned for måned nye analyser, der viser, at der er fundet rester af forskellige sprøjtemidler i drikkevand på landet. Det er et stort problem, men jeg må konstatere, at det åbenbart er et problem, som Venstre hverken har vilje eller evne til at hjælpe med til at løse.

(Kort bemærkning). **Jann Sjursen (KRF):**

Det er jo interessant, at jeg selv gav svaret på mit spørgsmål før. Jeg var sådan set godt klar over, at sådan kunne hr. Kristian Jensen gribe det, men det sjove er, at når vi taler om disse oplysningskampagner vedrørende alkohol og tobak, sikker sex osv., siger hr. Kristian Jensen: Jamen de kampagner har jo beholdt deres tilskud og er sekunderet af nævn og råd osv. for at hjælpe dem i gang, fordi det er objektive og saglige kampagner.

Hvem er det, der siger det? Jo, det er hr. Kristian Jensen, der siger, at de kampagner lige præcis er det rigtige. Hr. Kristian Jensen gør sig i virkeligheden til smagsdommer, når han siger, at lige præcis på de områder foretager man sig noget rigtigt – underforstået at andre kampagner altså er usaglige og måske heller ikke objektive, og så nedlægger man råd, nævn og centre, der angår disse kampagner, og tager også tilskuddene fra dem.

Jeg synes ikke, man kan konkludere andet, end at den største smagsdommer i denne sammenhæng bliver da med hr. Kristian Jensens egne ord i virkeligheden regeringen selv, som foretager sine prioriteringer på baggrund af de præmisser, som hr. Kristian Jensen har redegjort for her i dag.

(Kort bemærkning). **Kristian Jensen (V):**

Hr. Jørn Jespersen spørger til Naturrådet. Jeg skal ærligt lægge op til, at hr. Jørn Jespersen helt sikkert har større viden om det, end jeg har, og derfor skal jeg forsøge at svare ud fra min i forhold til hr. Jørn Jespersens relativt begrænsede viden.

Så vidt jeg er orienteret, har Naturrådet eksisteret siden begyndelsen af det 20. århundrede som et privat forum for folk, der gerne ville starte en debat og føre en dialog om, hvorledes vi sikrer naturen bedst muligt, og det fungerede egentlig ganske godt og hvilede i sig selv som et selvstændigt organ, lige indtil det blev statsliggjort under den tidligere regering. Men det, der skete, da tilskuddet til Naturrådet blev fjernet af den nuværende regering, var jo i og for sig, at det stadig var tilbage. I hvert fald sagde de daværende medlemmer af Naturrådet: Vi vil ikke nedlægges, vi fortsætter. Det vil sige, at man fortsætter debatten, og vi har stadig et Naturråd, men det er ikke længere en statslig opgave, for det er ikke længere statsligt finansieret.

Jeg tror, der fortsat vil køre utrolig megen debat og megen igangsætning og rådgivning m.v., også efter at man efter valget fra statens side har valgt at stoppe tilskuddet, det har jeg det ganske fint med. Jeg synes, det er flot, at der er nogle, der tager den opgave på sig, men jeg mener blot, at det ikke er et formål, som skal køre i statsligt regi og leve med den statsliggørelse, som den tidligere regering gennemførte.

Fru Pernille Blach Hansen brugte taletiden på sine egne opfattelser og ikke så meget på spørgsmål, og derfor vil jeg svare hr. Jann Sjursen, at det jo altid er en politisk vurdering, hvilke råd og nævn der skal oprettes og nedlægges. Det kan vi lige så godt være ærlige og sige.

Når vi i den foregående forespørgsel besluttede at nedsætte en arbejdsgruppe eller en kommission, eller hvad – jeg kan ikke huske ordlyden – til at undersøge, om reglerne for særlige rådgivere skal strammes op, var det jo en politisk beslutning, og på samme måde: Når et politisk flertal beslutter, at nu er der råd eller nævn, som ikke længere er nødvendige – og jeg har hørt bredt i hele Folketingssalen, at alle partier har indset, at råd og nævn *kan* blive overflødige – er det også en politisk beslutning at vurdere, om de er overflødige eller ej.

Det, der er forskellen mellem en opgave som folkevalgt politiker og som statsbetalt og statsudnævnt i citationstegn smagsdommer, er, at vælgerne kender mine præferencer. Vælgerne er min arbejdsgiver, og vælgerne kan sende mig ud af arbejdet, hvis de er utilfredse med det, jeg udfører. De har friheden til at vælge, og mit arbejde er rent faktisk at være politisk vurderingsmand af de forslag, der kommer frem.

Kl. 15.15

(Kort bemærkning). **Jørn Jespersen (SF):**

Det er da rigtigt, at de såkaldte naturvismænd besluttede at fortsætte som Naturrådet, men nu uden nogen som helst form for sekretariatsbistand og uden nogen som helst backup. Det er rent fritidsarbejde på ulønnet basis, og det er jo klart, at de ikke kan præstere nær det samme, som de kunne før, uden nogen som helst sekretariatsbistand.

Prøv at sammenligne med Det Økonomiske Råd. Man kunne jo gennemføre hr. Kristian Jensens argumentation, også over for Det Økonomiske Råd og de økonomiske vismænd, og sige: Jamen de pågældende økonomer har da deres frihed til at mødes efter arbejdstid og udgøre Det Økonomiske Råd, selv om hele sekretariatet er nedlagt. De kan finde privat beskæftigelse, og så kan de mødes om aftenen og diskutere økonomi og komme med anbefalinger.

Men det har man jo ikke gjort, og derfor står spørgsmålet tilbage: Hvorfor synes Venstre ikke, at vi har brug for kvalificeret rådgivning og for et kvalificeret indspark i debatten om naturens tilstand i Danmark? Hvorfor synes Venstre, det er vigtigt, når det drejer sig om økonomi, men ikke om natur? Er det, fordi Venstre i virkeligheden ikke føler noget for naturdebatten? Er det, fordi oplysningerne om naturens tilstand er ubelejlige for Venstre?

(Kort bemærkning). **Kristian Jensen (V):**

Jeg må klart afvise hr. Jørn Jespersens påstand. Det er faktisk sådan, at vi i Venstre mener, at man bør lave en politik, der i langt højere grad sikrer, at vi får mest muligt miljø for pengene.

Jeg tror, vi sagtens kan tage en lang debatrunde om hele ideen bag Institut for Miljøvurdering, osv. osv. Men sandheden er, at der er en politisk forskel mellem hr. Jørn Jespersen og mig med hensyn til, hvorledes vi sikrer, at vi får mest miljø for pengene. Vores baggrund for at oprette Institut for Miljøvurdering og opbygge et sekretariat er netop at fastholde debatten og lave en vurdering af, hvorledes vi sikrer, at vi skaber den bedste tilstand for Danmark, for dansk natur og for dansk miljø. Derfor har hr. Jørn Jespersens formodning om vores baggrund intet på sig.

(Kort bemærkning). **Jørn Jespersen (SF):**

Nu har hr. Kristian Jensen jo selv sagt, at det ikke er et område, han er dybt inde i, og derfor skal jeg også tilgive, at svaret ikke blev særlig præcist.

Jeg skal bare sige, at Institut for Miljøvurdering i hvert fald intet har at gøre med at vurdere naturens tilstand

i Danmark. Det, som instituttet efter sigende skal kunne – og det vil jeg også sætte et spørgsmålstegn ved, men det er det angivne formål – er at lave økonomiberegninger, men ikke at lave rapporter om naturens tilstand: Går det tilbage med den biologiske mangfoldighed? Forsvinder vådområderne? Hvordan har havmiljøet det? Osv. Sådan nogle ting kan Institut for Miljøvurdering under ingen omstændigheder og er heller ikke blevet bedt om det. Det, der er sket, er, at enhver sagkyndig rådgivning og debatskabende aktivitet inden for naturområdet er fjernet af regeringen, og kan hr. Kristian Jensen påvise andre steder, hvor man kan løfte den opgave? Det kan han sikkert ikke, for de findes ikke, og på baggrund af det vil jeg spørge én gang til: Hvorfor er det ikke vigtigt for Venstre at have et uafhængigt organ, som kan oplyse og rådgive om naturtilstanden og udviklingen i den danske natur?

Tredje næstformand (Kaj Ikastr):

Hr. Kristian Jensen og derefter går vi videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning). **Kristian Jensen (V):**

Vi mener så sandelig, det er vigtigt, at vi har nogle, der både overvåger og rådgiver regeringen i den beslutningstagen, den måtte have med hensyn til miljøets tilstand, hvorledes det går med havmiljøet og biodiversiteten og de andre eksempler, som hr. Jørn Jespersen nævnte.

Der ligger internt i Miljøministeriet en lang række velkvalificerede rådgivningsinstitutioner, der er med til at undersøge og overvåge de ting: Danmarks Miljøundersøgelser, Skov- og Naturstyrelsen, osv. osv. Men det, der er sagen, er, hvorvidt lige netop Naturrådet fortsat skulle være en statsliggjort institution, eller den skulle stoppe med at få tilskud og dermed vende tilbage til den situation og den tilstand, den var i før midten af 1990'erne.

Så kunne man jo rent retorisk vende hr. Jørn Jespersens spørgsmål om og spørge: Hvilket organ er mest uafhængigt? Det, der får midler af statskassen, eller det, der er helt privat og selvfinansieret?

Pernille Blach Hansen (S):

Som det er fremgået af flere indlæg, startede denne debat jo med et opgør med statsautoriserede smagsdommere og eksperttyranni, som statsministeren sagde.

Kl. 15.20

Så blev det til at nedlægge overflødige råd og nævn, men i virkeligheden var det jo noget helt andet. Længe anede man, at der var nogle skjulte motiver, og efter knap 9 måneder kom statsministeren til at tale over sig og fortælle, hvad det i virkeligheden gik ud på. Det handlede om, at statsministeren syntes, at de nu fyrede eksperter kom med 1968-tænkning og var for kritiske over for statsministerens eget parti, Venstre. Kort sagt: De, der kritiserede borgerlige tanker, skulle ud. Der var

ikke tale om saglige kriterier, men om politiske fyringer. Der var tale om et rent ideologisk felttog mod anderledes tænkende. Det synes vi er et demokratisk tilbageskridt. At afskære bruger- og borgerdeltagelse og nytænkning på vigtige samfundsområder synes vi er meget problematisk. Men samtidig med dette dække, som i virkeligheden handlede om at fyre de kritiske, er der jo også forsvundet en række aktiviteter. Kort sagt: Det handlede ikke mindst om nedskæringer. Det skete især på de områder, som efter en typisk borgerlig tankegang ikke skal være underlagt staten, og hvor samfundet ikke skal blande sig så meget. Det var fødevarerikkerhed, miljø, trafiksikkerhed, kultur og ulandsarbejde, bare for at nævne nogle få. En af de ting, som bl.a. forsvandt, hvilket vi syntes var ærgerligt, var Vandfonden, som vi har været inde på i dag. Det var støtte til forbrugere på landet, der havde forurenede drikkevand. Det ønskede Venstre og Det Konservative Folkeparti ikke skulle fortsætte. Et andet eksempel var Børnekostpuljen, som støttede forsøg med ernæringsrigtig kost til børn i skoler og daginstitutioner. Det synes vi faktisk var et smadder godt formål. Vi ved, at vi har store problemer med sundheden hos vores børn og unge. Der var ikke tale om eksperter eller smagsdommere, men om konkrete politiske aktiviteter og konkrete aktiviteter rettet mod forbrugere, rettet mod børn, som nu er forsvundet. Men samtidig med hele den her diskussion om at nedlægge råd og nævn har regeringen jo oprettet en masse nye, ja, det er sågar op til 77 er der nogle der hævder. Det viser jo, at man ikke har afskaffet de statsbetalte smagsdommere. Man har bare udskiftet dem med nogle andre, som man bedre kunne lide. Her er Institut for Miljøvurdering jo et enormt godt eksempel. Der var også mindre kønne fejltrin undervejs: Det Danske Center for Menneskerettigheder og farcen omkring direktøren, der først skulle fyres og siden søge sit eget job, og som endte med at få det. Der er mange gode og lidt skræmmende diskussioner undervejs, synes vi. Men det, vi er bekymret for, er egentlig den her snak om eksperter. For regeringen snakker på den ene side om at styrke forskningen, men det viser sig jo på den anden side, at hvis viden ikke passer ind i regeringens kram, så kan man ikke bruge den til noget. Så skal man fyres, og det institut, man kommer fra, eller det råd, man kommer fra, skal nedlægges, fordi eksperterne jo ikke skal bestemme. Vi er alle lige; vi er alle lige kloge; alle ved lige meget. Det er jo dybest set antiintellektuelt at tro på, at ingen ved mere end en selv. Vi vil ikke være med til at lægge eksperter for had. Vi vil ikke gøre faglig ekspertise til noget negativt. Vi går faktisk ind for en oplyst debat og tror på, at folk godt selv kan finde ud af at debattere, selv om eksperter bidrager med faktuel viden. Vi mener, at der er brug for faglighed, gennemsigtighed og debat og mindre monopol på viden i stedet for det modsatte, som regeringen desværre er talsmand for.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Kristian Thulesen Dahl som ordfører.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Man kunne jo anlægge den indgangsvinkel på denne forespørgselsdebat, at det virker, som om man har hørt det hele før. Egentlig kunne man godt synes, at forespørgerne må være lidt beklemt ved situationen. Jeg kan også se, at hr. Aage Frandsen måske lige er fraværende et øjeblik.

Men sagen er vel, at det jo er en debat, der ligesom kommer 1 år for sent. Det er jo en øvelse, der blev lavet med finansloven for 2002, det vil sige blev vedtaget i Folketinget i februar 2002 og efterfølgende blev udmøntet i lovforslag, der punkt for punkt på de områder, hvor man lavede tingene om, har været igennem en folketingsbehandling. Fagordførerne har dyrket det her i en uendelighed – pragtfuldt selvfølgelig at overvære, selv om man ikke selv er ordfører, pragtfuldt at lytte til debatten – og nu skal vi så, på baggrund af at statsministeren har sagt noget i en avis eller i et tv-klip, have en debat, som jo i udgangspunktet egentlig er helt grundlæggende: Hvad var kriterierne egentlig samlet set for at nedlægge eller for at lave øvelsen?

Men når debatten så går i gang, finder vi hurtigt ud af, at det alligevel ikke var det, vi skulle diskutere, for hele indsatsen indtil nu er koncentreret om, hvorfor Vandfonden eller et eller andet konkret råd eller nævn eller udvalg eller institution er blevet lavet om. Men jeg troede, at det egentlig var de grundlæggende kriterier. For der må jeg sige, at vi for Dansk Folkepartis vedkommende gik ind i den her øvelse med meget stor ildhu. Vi synes, det var fantastisk godt, og at det var en god øvelse, vi fik lavet.

Kl. 15.25

Vores udgangspunkt er simpelt hen, at nu har vi lige i den sidste forespørgselsdebat, som hr. Kristian Jensen tidligere sagde, været med til at nedsætte et sagkyndigt udvalg, der skal se på nogle bestemte ting, og det er en god illustration af, at vi jo gør det hele tiden.

Man må en gang imellem standse og kigge på hele billedet og sige, at vi bliver nødt til også at finde nogle udvalg og råd og nævn, som vi kan få nedlagt, så der bliver plads – jeg havde nær sagt, at vi skal også helst have nogle folk, der overhovedet kan befolke de mange råd og nævn, altså gøre dem ledige fra et arbejde, så de kan bruges til noget andet – og det er jo en øvelse, der er nødvendig.

Det er egentlig også en øvelse, der var lagt op til fra den tidligere regerings side, så det er sådan set ikke noget nyt. Så kan man altid diskutere, og det har jeg også sagt der har været behandling om i Folketinget, om det konkrete udvalg eller nævn eller råd lige skulle være med eller ikke være med.

Vi har valgt at gå ind i den her øvelse med det pakkeforslag, som regeringen fremsatte, og vi synes faktisk, at vi fik lavet en rigtig sund og fornuftig øvelse, som jo ikke gør, at der ikke efterfølgende kommer nye udvalg og nævn og råd osv., for det gør der hele tiden. Men det er bare til illustration af, at det er nødvendigt, at man på et senere tidspunkt prøver at tage en ny øvelse, hvor man kigger det hele igennem.

Og jeg havde nær sagt, at skulle der være røget noget med, som man på et senere tidspunkt finder ud af man ud fra et politisk synspunkt ønsker at få fremmet ved, at der igen sidder nogle folk og dyrker det specielle område, jamen så kan Folketinget selvfølgelig træffe den beslutning. Det står jo frit for Folketinget at træffe sådan en beslutning.

Man kan selvfølgelig også med det, der skete, se, om der virkelig er nogle steder, hvor vi føler, at vores velfærdssamfund er ved at vakle, fordi der nu ikke sidder det her specifikke råd og nævn, som blev nedlagt i puljen. Det føler vi ikke i Dansk Folkeparti vi endnu har set. Derfor har vi heller ikke et behov for at foreslå, at nogle af dem, der blev lavet om, bliver genoprettet eller får ændret status i forhold til det, de er blevet efter den vedtagelse, som vi samlet set var med til at lave og udmønte i de lovforslag, der efterfølgende var.

(Kort bemærkning). **Aage Frandsen (SF):**

Hr. Kristian Thulesen Dahl hæftede sig ved, at debatten sådan set skulle have været på for lang tid siden. Nu var vi jo nødt til at respektere, synes jeg, at statsministeren havde andre gøremål. Det vil sige, at der sådan set ikke er mulighed for en forespørgselsdebat fra folketingsåret sluttede, og det sluttede reelt jo i juni, og så før nu. Det er derfor, at den kommer nu.

På samme måde, som det kan være fornuftigt at kigge på, om der er nogle ting, der er overflødige, og lave den der undersøgelse af det, som regeringen gjorde, som kan være fornuftig nok, er det jo også fornuftigt nok lige at se på, hvad det var for nogle kriterier. Og da er det bare, at regeringen har valgt forskellige kriterier på forskellige tidspunkter.

Når hr. Kristian Jensen siger, at der er en hel masse ting og nævner eksempler på, at det er, fordi det er smagsdommere – de vil have, at man skal mene noget bestemt og sådan noget – så er vi jo nødt til at gå ind og spørge konkret. Det er derfor, vi spørger konkret. Men det er selvfølgelig den generelle diskussion, der er interessant, og jeg har stadig væk ikke klarhed over, hvad det er, bortset fra at jeg har forstået, at det er overflødigt, og begrebet overflødigt definerer regeringen helt ad hoc hele tiden.

(Kort bemærkning). **Marianne Jelved (RV):**

Jeg vil sandelig også meget gerne beholde sporet kriterier.

I Jyllands-Posten den 28. februar 2002 er Dansk Folkepartis gruppeformand, hr. Kristian Thulesen Dahl, citeret for at sige: Enten nedlægges centeret – det er Menneskerettighedscenteret – eller også må vi genåbne forhandlingerne om råd, nævn og puljer. Her vil vi sikre, at udlændingeområdet rammes. Og så pegede hr. Kristian Thulesen Dahl bl.a. på Nævnet for Etnisk Ligestilling. Derfor vil jeg gerne spørge hr. Kristian Thulesen Dahl, som jo sikrede flertal for regeringen her: Hvad er det for kriterier, Dansk Folkeparti gik ud fra eller brugte?

(Kort bemærkning). **Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Først til hr. Aage Frandsen. Jeg skal overhovedet ikke klandre forespørgerne for at tage et hensyn til statsministerens kalender. Det havde Folketinget samlet set besluttet sig for at gøre i forhold til formandskabs-

halvåret. Og så er det rigtigt, at når man anmelder, altså tidspunktet, der kunne være muligt fra juni til folketingsåret starter i oktober, og så fra oktober til nu, hvornår er så muligheden?

Kl. 15.30

Men det får mig ikke til at gå væk fra mit synspunkt om, at det dels er, som om debatten har været her også i forbindelse med udmøntningen af de konkrete forslag, der nedlagde forskellige råd og nævn og puljer osv., dels den anden side af det, nemlig at det måske gjorde, at debatten i højere grad havde været på sin plads for 1 år siden.

Så til fru Marianne Jelved om Dansk Folkepartis kriterier i forbindelse med det her arbejde. Som punkt 1 noterede vi, at regeringen fremlagde en pakke, altså en række forslag. Regeringen har nogle forskellige kriterier med det praktiske arbejde, som man sidder med, i forhold til det her område, og man havde udvalgt de her som baggrund for det.

Vi accepterede, at det var udgangspunktet for diskussionen. Vi betragtede det som en pakkelse, dog med den undtagelse og politiske overvejelse, som vi havde, at vi ikke ville acceptere en pakkelse, der efter vores skøn gjorde, at man ud fra nogle andre hensyn pludselig undtog et bestemt område, altså udlændingeområdet, så man ikke fik det med i lige så høj grad i opgøret med nogle overflødige råd, nævn og puljer som i forhold til andre områder.

Det var derfor, vi satte fokus på det område i forhandlingerne og brugte den indflydelse, vi mente os i stand til at udøve over for regeringen for at få ændret på pakken, så det endte med at være en samlet pakke, hvor udlændingeområdet i tilstrækkelig omfang var taget med.

Derfor fik vi jo også diskussionen om Menneskerettighedscenteret, fordi vi forstod det, der stod i pakkelse, som ét i forhold til det regeringen på et tidspunkt kom ud med, og så måtte vi jo tage en diskussion og en ny forhandling med regeringen om det specifikt, hvor vi så fandt løsningen, nemlig at Menneskerettighedscenteret fik den placering, det nu har i det nye institut, men at Nævnet for Etnisk Ligestilling blev nedlagt ved årsskiftet.

(Kort bemærkning). **Marianne Jelved (RV):**

Jeg hører næsten hr. Kristian Thulesen Dahl sige, at Dansk Folkeparti var regeringens forhandlingspartner. Det er fuldstændig fair. Det, jeg siger her, er overhovedet ikke kritik. Jeg konstaterer bare, at regeringen havde afstemt sin pakke med Dansk Folkeparti, inden den blev fremsat, sådan må jeg høre det.

Sagen er jo, at netop Menneskerettighedscenteret og Nævnet for Etnisk Ligestilling begge er eksempler på institutioner, som *ikke* var overflødige. Nævnet for Etnisk Ligestillingens arbejde skal jo varetages og bliver varetaget i dag, så vidt jeg har forstået, i to ministerier. Det er derfor, jeg spørger så interesseret til, hvad det er for kriterier. Hr. Kristian Thulesen Dahl var meget, meget uklar.

Men jeg kunne forstå, at der altså var en bestemt mængde, der skulle ramme en bestemt gruppe i samfundet. Den mængde skulle altså fastholdes på den ene eller den anden måde. Er hr. Thulesen Dahl tilfreds med det resultat, der kom ud af det?

(Kort bemærkning). **Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Jeg tror, det stod lysende klart allerede ved min ordførertale, at vi syntes, det var en god øvelse, man lavede, og at vi syntes, at den liste, vi nåede frem til, var fornuftig.

I og med at jeg også sagde, at vi ikke havde planer om at foreslå at lave om på det, der nu engang var lavet, så ligger der også i det, at vi er tilfredse med det resultat, der er kommet ud af det. Men jeg vil godt understrege, at vi har den opfattelse, at det er en vedblivende øvelse, altså at der er sket en ting, men at det er meget nødvendigt, at regeringen og også vi som forhandlingspartnere for regeringen er yderst opmærksomme på, at det her arbejde må pågå også fremover. Der bruger jeg eksemplet med den sidste forespørgselsdebat, hvor der nu skal oprettes et nyt sagkyndigt udvalg godt nok for en forhåbentlig kort periode, hvor vi kan få et godt resultat ud af det, som et eksempel på, at det jo myldrer frem i antal samlet set, hvis ikke man også får barberet antallet ned en gang imellem, ved at man kritisk ser på det bestående. Så det er meget vigtigt, at man hele tiden er opmærksom på det, og regeringen er det, og det har vi også sagt til regeringen ved andre lejligheder. Så i for-

hold til det med udlændingeområdet: Der var jo en stor diskussion også for et års tid siden om, at det her selvfølgelig også drejede sig om at sætte debatten fri igen på nogle områder. Der har vi overhovedet ikke lagt skjul på, at et af de områder, hvor der virkelig har været betændelse i debatten i Danmark, har været udlændingeområdet. Det har været styret af nogle, der via statsmidler har kunnet sidde på en piedestal, kigge ned på den danske befolkning og fortælle befolkningen, hvad den må mene og ikke mene. Det har vi syntes var ubehageligt.

Kl. 15.35

Derfor synes vi, at det, der er foretaget med Nævnet for Etnisk Ligestilling, er yderst fornuftigt. De opgaver, som tidligere har ligget i nævnet, må så varetages på anden vis. Men det, vi var udsat for også i forhold til Nævnet for Etnisk Ligestilling, diskuterede vi også for 1 år siden, og jeg lagde overhovedet ikke skjul på vores holdning. Det havde vi en meget lang drøftelse af her i Folketingssalen, og de ting står vi hundrede procent ved også i dag.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Marianne Jelved for tredje og sidste gang. Derefter ønsker formanden at gå videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning). **Marianne Jelved** (RV):

Jeg kan så forstå, at det, der har været et kriterium for i hvert fald Dansk Folkeparti, jeg skal jo ikke gøre regeringen værre end nødvendig, er at gøre sig selv til smagsdommere over, hvilke institutioner, som jeg nu vil kalde det som en overskrift, der udtaler sig på en måde, som passer Dansk Folkeparti. Det er sådan set det, forespørgslen i dag egentlig tager sit udgangspunkt i. Jeg er glad for at kunne konstatere, at det er indrømmet her fra talerstolen. Tak for det.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Kristian Thulesen Dahl. Derefter fru Pia Christmas-Møller som ordfører.

(Kort bemærkning). **Kristian Thulesen Dahl** (DF):

Jeg vil sige til fru Marianne Jelved, og det kan ikke komme bag på fru Marianne Jelved, at det er et politisk valg, om man skal oprette et udvalg, ligesom vi gjorde det for lidt siden under en forespørgselsdebat, og det er et politisk valg, om man skal nedlægge et.

Derfor er det selvfølgelig også sådan, at vi som politikere bliver nødt til at tage stilling til, om vi mener, at Nævnet for Etnisk Ligestilling i den form, det havde med Kjeld Holm i spidsen, udøvede nogle fornuftige opgaver for offentlige penge, altså for skatteyderbetalte kroner.

Jeg vil til enhver tid stille op til en debat, der handler om, at det synes jeg bestemt ikke Kjeld Holm og Nævnet for Etnisk Ligestilling varetog på betryggende vis, i hvert fald ikke så de skulle have offentlige kroner til at gøre det. Det var udtryk for smagsdommeri, det var udtryk for overformynderi, det var udtryk for at sætte sig selv på en piedestal at ville fortælle befolkningen, hvad den måtte mene og ikke mene og alle de andre ting, som vi kan tage en diskussion af.

Altså det der forsøg på, at der skulle være noget odiøst i, at man har en indgang og man har en holdning til, hvad der skal betales af skatteyderfinansierede midler og mistænkeliggøre det, deltager jeg overhovedet ikke i.

Og ja, når statsministeren så går ud og siger, at der i forbindelse med diskussionen selvfølgelig også er det, at man kan tage til efterretning, at – jeg kan sige det på en anden måde: Det kan godt være, at interessen for, at der er nogle bestemte råd, nævn, udvalg osv., der bliver nedlagt, er lidt større, fordi der er nogle, der måske har et personligt kendskab til dem, der arbejder med tingene, hvis interesser de måske ønsker at varetage, og det måske giver en anden behandling her i Folketingssalen, end hvis de ikke havde det.

Den form for kammerateri er der også, og derfor synes jeg somme tider, det er lidt hyklerisk, når man hører også tidligere regeringsrepræsentanter stille sig op som de sande forsvarere af en fri diskussion osv., hvor de siger, at eksperter skal have lov til det ene og det andet. Sådan forholder det sig jo ikke. Der er jo også en skjult dagsorden i meget af det, der nævnes både af fru Marianne Jelved og andre.

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg vil gerne takke statsministeren for en efter min mening meget klar besvarelse. Og så vil jeg benytte lejligheden til på Det Konservative Folkepartis vegne at slå tre ting fast:

For det første er vi meget tilfredse med, at den borgerlige regering har evnet at rydde op i overlappende, overflødige og/eller utidssvarende råd og organer af hensyn til det altid eksisterende behov for at effektivisere og prioritere både kræfter og ressourcer.

For det andet kunne Det Konservative Folkeparti ikke drømme om at lade et sådant arbejde styre af personlige sym- og antipatier i forhold til personbesætningen i disse råd og nævn.

Endelig vil jeg for det tredje ligeledes for god ordens skyld understrege, at Det Konservative Folkeparti aldrig kunne drømme om at lægge afstand til høj faglig viden og ekspertise. Det har vi tværtimod brug for meget mere af på mange niveauer og områder i vort samfund, for viden, indsigt og ekspertråd er også meget vigtige elementer i grundlaget for politiske beslutninger.

Dette skal imidlertid ikke forveksles med, at eksperter skal have krav på at blive udstyret med en særlig uimodsigelig platform i den politiske dialog og beslutningsproces. Ansvar for politiske beslutninger er og skal være de folkevalgte politikeres. Sådan må det være.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Marianne Jelved som ordfører.

Kl. 15.40

Marianne Jelved (RV):

Jeg er fuldstændig enig med regeringen i, at det er vigtigt, at vi en gang imellem tager store oprydningssag – kunne vi måske kalde det – og gennemgår de indretninger, vi har lavet gennem årenes løb. Regeringen havde jo også gjort anstalter til det, og alle partier har i princippet støttet, at det er nødvendigt at gøre det, alene af den grund at der er brug for fornyelse og for at gå tingene efter i sømmene, så alt ikke bare bliver, som det plejer at være. Det er jeg helt enig i.

Det er slet ikke det, der er hovedideen med denne forespørgsel, som jeg gerne vil kvittere over for SF, at de har stillet. Det er heller ikke for sent, at den kommer, for årsagen til, at den kommer nu, er, som jeg læser forespørgselsteksten, at statsministeren den 5. september 2002 – det er altså ikke ret mange måneder siden – er citeret for at have sagt:

”... at vi som borgerlige politikere kunne konstatere en påfaldende tendens til, at udsagn fra eksperter i råd, nævn og institutioner var udtryk for 68-tænkning og systematisk var kritisk over for os.” Det er faktisk også fuldstændig fair at have den holdning og det kriterium. Men når vi ser på argumentationen fra dengang, da listen med de mange råd og nævn kom, var hovedbegrundelsen, at det var unyttige råd, nævn og centre, der skulle nedlægges, også fordi regeringen ønskede at spare for at kunne bruge midlerne til andre ting, og så til senere at høre, at kriteriet i virkeligheden var et politisk valgt kriterium, nemlig om det var nogle, man holdningsmæssigt sympatiserede med eller ikke, så synes jeg, at der er helt afgørende forskel. Det, der sker, når man sætter eksperter og smagsdommere på dagsordenen – det kan man gøre, som statsministeren gjorde det i sin første nytårstale som statsminister – og når man trekvart års tid efter kommer med den bemærkning, som jeg lige har citeret, er, at der breder sig en stemning i land og rige af, at nu handler det om, hvis man vil varetage sine egne interesser som borger/ekspert, uanset om man så bliver kaldt smagsdommer eller ej, at man skal tænke sig om i forhold til, hvad man siger. Det kan jo være bekvemt at lave en form for selvcensurdisciplinering. Der er mange mennesker, eksperter, i det danske samfund, der er på, om jeg så må sige, statslig finansiering. Alle undervisere på universiteterne for bare at give et eksempel er også eksperter, som har en forpligtelse til at levere bidrag til den offentlige videnudvikling. Vi kan jo ikke undvære viden, brug af viden, viden om konsekvenser af den viden, vi har, og de valg, vi gør. Det er jo også anerkendt af regeringen. Men når man så tilkendegiver, at der er sammenhæng mellem den politiske beslutning, man træffer, når man afgør, hvordan man prioriterer, og det, der bliver givet udtryk for holdningsmæssigt af de pågældende eksperter, så er det, at der begynder at være en ubehagelig tendens til selvcensur og manglende åbenhed i debatten i det danske samfund. Jeg håber, at denne forespørgselsdebat kan hamre en pæl igennem opfattelsen af, at det har været hensigten, så vi i virkeligheden kan genrejse en fri, utvungen og åben debat om samfundsspørgsmål, som inter-

esserer få eller mange. Derfor vil vi gerne, havde jeg nær sagt, lade være med at skælde ud på regeringen, men appellere til, at regeringen tilkendegiver – det har statsministeren jo også gjort, hvis jeg nu skal lytte positivt til statsministerens besvarelse af forespørgslen i dag – at det er en åben og fri debat og ikke éns ideologiske holdninger, som skal være afgørende for, om man bliver hørt eller ikke hørt af dem, der træffer beslutningerne her i Folketinget. Hvis det bliver resultatet, har det været en udmærket forespørgsel.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Så er det fru Pernille Rosenkrantz-Theil som ordfører.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Regeringen har det synspunkt, at man skal nedlægge institutioner, som ikke længere udfylder noget fornuftigt formål. Det vil Enhedslisten gerne medvirke til.

Helt oplagt vil det være at starte med at nedlægge Institut for Miljøvurdering. Det står nu helt klart, at dette institut ikke er i stand til at give en kvalificeret rådgivning, som kan sikre, at vi får mest muligt miljø for pengene. Den vulgære metode, som Lomborg bruger i sine forsøg på at prissætte miljøkatastrofer og miljøfremskridt, har vist sig at være helt uanvendelig, medmindre naturligvis formålet er at få legitimeret regeringens bedste nedprioriteringer af miljøområdet.

Kl. 15.45

I det hele taget fremstår regeringens oprindelige argumenter for at nedlægge overflødige råd og nævn, som det hedder sig, mere og mere mærkværdigt. Her var der tale om et opgør med smagsdommere, som fastslår, hvad der er godt og rigtigt på forskellige områder, og så skulle der i øvrigt spares op mod 300 mio. kr. Nu kan vi konstatere, at selv om regeringen har fået nedlagt en række råd og nævn, har regeringen også sørget for at oprette en række nye, og alt i alt er der faktisk kun sparet 59 mio. kr. på nedlæggelse af de såkaldte overflødige råd og nævn. Alt i alt kan det vel konstateres, at formålet først og fremmest var at få nedlagt de råd og nævn, som altid havde andre holdninger end den nuværende regering. Disse råd og nævn skulle så erstattes af råd og nævn, som er enige med regeringen. Det projekt har givet regeringen en række vanskeligheder. Således hastede man beslutningen om Institut for Miljøvurdering igennem, udpegede en formand for bestyrelsen i al hast og godkendte hans indstilling om, hvem der skulle være direktør, inden der var udpeget en bestyrelse. Efterfølgende har det så vist sig, at direktøren ikke lever op til de kvalifikationskrav, som er skitseret i det stillingsopslag, som førte til, at han blev ansat. Til gengæld opfylder han et andet og for regeringen meget mere vigtigt krav: Han er enig i regeringens miljøpolitik. Så når Venstres politiske ordfører, hr. Jens Rohde, i Politiken den 8. september 2002 sagde: "Og det er ingen hemmelighed, at den tidligere regering har opbygget en holdningsindustri omkring sig", kan man roligt sige, at den nye regering har været hurtig til at tage ved lære af den gamle og systematisk forsøger at opbygge en holdningsindustri, som kan sikre videnskabelige argumenter for regeringens politik. Det er beklageligt.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Tak for det. Hr. Jann Sjursen som ordfører.

Jann Sjursen (KRF):

Tak til forespørgerne for denne forespørgselsdebat, som jeg bestemt synes er på sin plads, også på nuværende tidspunkt.

Da regeringen i sin tid annoncerede ønsket om at nedlægge en række råd, nævn og puljer, modtog vi det fra Kristeligt Folkepartis side positivt.

Der er ingen tvivl om, at hen ad vejen opstår der knopskydning også i forhold til, hvilke råd og nævn der bliver oprettet, og i forhold til de puljer, som de får at administrere. Derfor har vi hele tiden været af den opfattelse, at det er en sund øvelse en gang imellem at tage fat på at se på: Har vi nogle råd, nævn og også puljer, som af den ene eller anden grund er blevet overflødige eller erstattet af noget andet? Er der råd og nævn, som i virkeligheden sidder og arbejder med det samme, som med fordel kunne slås sammen?

Når det er sagt, synes jeg også, det må siges, at den måde, som regeringens store øvelse kom til at tage sig ud på, ikke bar præg af, at man på forhånd undersøgte sagerne grundigt og vurderede, om der var tale om overflødige råd, nævn eller puljer, om man kunne effektivisere dem eller slå dem sammen, så man fik noget mere slagkraftigt ud af det.

Det gik over stok og sten, og det førte også på nogle områder til nogle meget uacceptable beslutninger fra regeringens side i forhold til, hvad der blev nedlagt.

Det har vi haft lejlighed til diskutere i Folketinget ved adskillige lejligheder, men jeg kan bare nævne, at vi fra Kristeligt Folkepartis side især fandt, at det gik unødigt hårdt ud over områder, der vedrørte udlændingepolitikken og miljøpolitikken, hvor man nedlagde en række råd og nævn og puljer, som mere var holdningsbestemte nedlæggelser, end det var, fordi disse var overflødiggjorte lige med ét.

Dertil kommer så, at hele øvelsen er blevet bibragt en retorik, som vi bestemt ikke føler os tiltalt af, en retorik, som jo i virkeligheden også mest af alt er udgangspunktet for debatten i dag. Vi må igen og igen høre, at vi ikke skal have smagsdommere, og at politikere vel skal kunne tænke selv osv., hvilket vi også i dag hørte statsministeren sige i sin besvarelse af forespørgslen.

Jeg mener, at der bag hele denne retorik i virkeligheden ligger en foragt, vil jeg godt sige, for det, som eksperter af forskellig slags kan bibringe ikke bare folketingsmedlemmer og ministre, men i virkeligheden også hele vort samfund.

Selvfølgelig skal politikere kunne tænke selv, men det er altså ikke til at kimse ad, at man har folk både bredt i befolkningen og også såkaldte eksperter til at bibringe én viden og et beslutningsgrundlag forud for, at der bliver truffet vigtige beslutninger i vort samfund.

Derfor synes vi, at den kampagne, regeringen har ført på området, i virkeligheden på det nærmeste har bibragt eksperter og rådgivere et skær af useriøsitet, som vi ikke synes hører nogen steder hjemme.

Kl. 15.50

Endelig det helt konkrete udsagn, som også indgår i formuleringen af forespørgslen i dag, og hvor regeringen med statsministerens ord mere end antyder, at folk med – i gåseøjne – forkert politisk overbevisning har siddet i råd og nævn, og at det derfor var en medvirkende årsag til, at disse råd og nævn skulle slagtes efterfølgende. Det vil vi også tage afstand fra. De er ganske vist for en stor dels vedkommende blevet nedsat på et tidspunkt, hvor regeringen havde en anden farve end den nuværende, men alt andet lige må man sige, at disse råd og nævn for en stor dels vedkommende har repræsenteret en ekspertise, som man ikke bare kan rubricere som hørende til 68-generationen.

I øvrigt synes jeg, at hele billedet med 68 er et forsøg fra regeringens side på at fremmane et fjendebillede, som man gladelig kan tæske løs på, når man ikke kan finde på andet, og det synes jeg sådan set ikke hører nogen steder hjemme i det Herrens år 2003. Det hører for mig at se en svunden tid til, og derfor synes jeg, det er godt, at debatten i dag er rejst. Vi har fra de forskellige politiske partiers side kunnet give udtryk for vores holdninger til spørgsmålet, og vi har fået præsenteret regeringens og regeringspartiernes mening – endnu en gang med lidt forskellig stemmeføring, ikke mindst når man lytter til, hvad den konservative ordfører senest sagde. Debatten om hele denne øvelse har i sig selv som udgangspunkt været sund, og jeg håber, den fører til, at regeringen og også regeringspartiernes ordførere vil overveje deres ord, så vi ikke hører den foragt for eksperter, som jeg synes somme tider bliver bibragt befolkningen via de udmeldinger, der kommer fra regeringen og måske især det ene regeringsparti.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg vil gerne sige tak for debatten. Det er jo ikke, fordi der er kommet så forfærdelig meget nyt frem i forhold til de debatter, der tidligere har været om denne sag, så jeg tror, jeg kan gøre det kort, og der er sådan set også kun to ting, jeg føler behov for lige at slå fast.

Først en rent faktisk ting: det har under debatten været anført, at nok har regeringen nedlagt en masse overflødige råd og nævn og centre, men regeringen har sandelig også oprettet en hel masse. For ikke så lang tid siden blev der offentliggjort et tal i Ugebrevet A4, og ifølge den opgørelse skulle regeringen have nyoprettet 77 råd og nævn. Det vil jeg gerne afvise, for det er der ikke tale om. Det, der er tale om, er, at rege-

ringen har oprettet 27 nye råd og nævn inden for det seneste år, og det skal ses i forhold til, at der er nedlagt eller sammenlagt over 150. Der er altså under alle omstændigheder tale om en betydelig nettoreduktion af antallet af råd og nævn.

Det er jo sådan, at forespørgslen i dag har to led. Første led er, at jeg skal redegøre for, hvilke kriterier der har ligget til grund for nedlæggelse af disse råd og nævn, og det har jeg svaret på og vil også gentage: Kriteriet har været, at vi har nedlagt, hvad der var overflødig. Det har også givet en besparelse, den besparelse er blevet brugt til velfærdsgoder, og vi synes altså, det er det bedste at nedlægge overflødige råd og nævn og centre og bruge pengene til de ældre, til sygehuse, eller hvad man nu kan bruge pengene på. Det er den ene del af forespørgslen, og den har jeg besvaret.

I den anden del af forespørgslen bliver jeg spurgt, hvad meningen er med udtalelsen til Berlingske Tidende om, at vi som borgerlige politikere kunne konstatere en påfaldende tendens til, at udsagn fra eksperter i råd, nævn, institutioner osv. var udtryk for 68-tænkning og systematisk var kritiske over for os. Jeg vil gerne sige: Jeg mener hvert et ord, jeg står ved hvert et ord, og jeg synes, det er fornuftigt. Men jeg vil godt gøre opmærksom på hvad det var, jeg rent faktisk sagde. Jeg sagde, at mit synspunkt om eksperter er principielt; at det er afgørende nødvendigt for et folkestyre, at der er kritisk lys på eksperterne, og at det, der har ført til nedlæggelse af råd og nævn og centre, er, at de er overflødige. Det er en anden debat, men det er en nødvendighed, at der hele tiden er kritisk lys på eksperterne.

Kl. 15.55

Det, der inspirerede mig til udtalelsen, var, at en såkaldt ekspert, som hyppigt optræder i den offentlige debat, kunne berette til avisen, at han engang var blevet ringet op af en journalist, som ønskede en udtalelse, og den gav han. Men den passede helt åbenbart ikke til den pågældende historie, så derfor blev den ikke bragt, og han kunne kun konstatere dagen efter, eller hvornår det nu var, at journalisten havde ringet til en anden ekspert, der havde sagt det modsatte, og det blev brugt. Det er jo ikke forbudt for journalisten først at ringe til én og så til en anden, men det er da påfaldende, at det kun er den ene ting, der blev bragt, og det er derfor, man hele tiden skal have lys på eksperternes rolle.

Jeg vil gerne understrege, at jeg er tilhænger af, at vi har eksperter til at rådgive – men netop til at rådgive og *kun* rådgive. I et folkestyre er det politikerne og til syvende og sidst befolkningen, der træffer beslutningerne. Man kan lytte til råd fra den ene, man kan lytte til råd fra den anden, og så danner man sig sin egen holdning, men man har hele tiden brug for, at der er et kritisk lys på eksperternes rolle. Det var det, jeg ville give udtryk for med mine udtalelser til Berlingske Tidende, og det står jeg ved, for jeg mener, vi alle har en forpligtelse til at være kritiske og årvågne, så folkestyret ikke udvikler sig til ekspertstyre.

(Kort bemærkning). **Marianne Jelved (RV):**

Hr. statsminister: Der er da ikke nogen, hverken i denne sal eller i det danske samfund, der ikke mener, at der skal være kritisk lys på eksperter, for det er da en hel nødvendighed at have det.

Når vi har frie, åbne universiteter med fri forskningsret osv. osv., er det netop for, at vi kan have frihed til, at eksperter kan udtale sig, også selv om de har forskellige meninger. Men det, der er problemet, er, at det er en bestemt slags eksperter, statsministeren bruger som sit skjold. Det er dét, der er beklageligt, og det er dét, jeg synes er rigtig, rigtig ærgerligt, for både Venstre, regeringen, Det Radikale Venstre og andre partier må jo anerkende, at det, der holder eksperter i skak, om man så må sige, jo netop er, at de er mangfoldige, og derfor er det jo ærgerligt for hele debatten og holdningen i et videnssamfund, at man med sine formuleringer kommer til at kaste et odiøst skær over visse eksperter. Det er dét, der blokerer for, at vi kan have den frie meningsudveksling og debat og det kritiske lys fra ekspert til ekspert.

(Kort bemærkning). **Aage Frandsen (SF):**

Jeg forstod slet ikke sammenhængen mellem det eksempel, statsministeren gav med, at en journalist ringer til en ekspert, og eksperten ikke bliver citeret, fordi det ikke passede ind i sammenhængen, og det, statsministeren ellers sagde. Jeg forstod det slet ikke, og jeg vil vove at påstå, at det er altså ikke modtageren, der er noget i vejen med.

For det første er det da helt normalt, at journalister ringer til to eller tre eksperter, for de skal bruge en af hver mening, lige så vel som når de ringer til politikere; så skal de også bruge en af hver mening. Der er masser af gange, jeg ikke kan bruges, fordi jeg ikke vil sige det modsatte af en anden politiker. Det er jo den måde, journalistik tit laves på.

Men det, at en ekspert har sagt det til Berlingske Tidende, kan altså give statsministeren anledning til disse udtalelser, som jo er langt mere vidtgående og generaliserende. Den forstår jeg ikke, og jeg tror også, der er en hel del andre, som har svært ved at forstå det. Jeg synes, statsministeren tit er god til at håndtere selv svære situationer, men jeg synes også, at her har håndteringen ikke nået statsministerens normale niveau.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Pernille Blach Hansen og derefter statsministeren.

(Kort bemærkning). **Pernille Blach Hansen (S):**

Jeg må sige, at statsministerens begrundelse var noget søgt.

Statsministerens opgør med eksperter og smagsdommere bundet tilsyneladende i, at journalister ikke citerer alle dem, de har snakket med undervejs. Derfor vil jeg gerne spørge, og nu citerer jeg fra statsministerens nytårstale:

”Der er tendenser til et eksperttyranni, som risikerer at undertrykke den frie, folkelige debat.”

Hvis statsministeren mener, det er et problem, at aviserne ikke citerer alle eksperter, burde han så ikke kritisere aviserne i stedet for at kritisere eksperterne?

Kl. 16.00

(Kort bemærkning). **Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):**

Jeg vil sige til hr. Aage Frandsen, at sammenhængen er meget klar. Det, der er mit ærinde, er nemlig at opfordre til, at alle – politikere, mediefolk og befolkningen i almindelighed – hele tiden forholder sig kritisk til eksperters udsagn. Det var blot det, jeg ville bruge det enkle eksempel til. Mit synspunkt er, som jeg sagde til Berlingske Tidende, et principielt synspunkt, og jeg vil altså fastholde, at i et sandt folkestyre skal man på den ene side have eksperter til at hjælpe sig med at udrede en sag, sådan som vi jo jævnligt her i Folketinget beder eksperter om at gøre. Men man skal altså også passe på, at man ikke – og det synes jeg der somme tider har været en tendens til – lader en enkelt eksperts udsagn være den endelige dom. Vi politikere og ethvert menneske har pligt til at fælde sin egen dom og sige: Nu vil vi ud fra en samlet afvejning træffe den og den beslutning, og det var det, jeg ville bruge det enkle eksempel til. Jeg kritiserer ikke, at journalisten ringer til flere eller kun bringer det ene udsagn. Eksemplet illustrerer bare, at det kun er et enkelt udsagn, der bliver bragt, og det skal man hele tiden være opmærksom på som læser, som seer og som lytter. Sandheden kan somme tider have flere facetter, og ikke mindst som politiker har man altså en forpligtelse til at forholde sig kritisk til eksperterne. Det var faktisk det, jeg forsøgte at sige i interviewet i Berlingske Tidende. Jeg står ved hvert et ord, og debatten i dag har kun bekræftet mig i, at det til stadighed er nødvendigt at have en kritisk debat om eksperternes rolle.

Aage Frandsen (SF):

Uanset at en enkelt ordfører har ment, at debatten var overflødig, fordi den burde have været afholdt for lang tid siden, mener jeg alligevel, at vi har behov for at have den type debatter i Folketinget, også selv om vi ikke i denne situation har ønsket at fremsætte en vedtagelse, som vi nok ikke kunne have fået igennem. Men det er ikke det afgørende. Det afgørende er, at vi bruger Folketinget som det parlament, det er, og meningen med et parlament er faktisk, at man diskuterer større spørgsmål for hele tiden at have opmærksomheden rettet mod disse større spørgsmål, og et af de større spørgsmål er råd, nævn, institutter, centre osv. ud fra den betragtning, at bl.a. her findes eksperterne.

Men for nogle af de nævn og råds vedkommende har det mere været et spørgsmål om, at der var nogle penge, de skulle administrere, og ikke så meget et spørgsmål om, hvorvidt de kunne give ekspertudsagn. Uanset at statsministeren og også Venstres ordfører prøver på at forklare nogle ting med bl.a. at referere til

statsministerens udtalelse, som kom i Berlingske Tidende i efteråret, mener jeg alligevel, man må konstatere, at regeringen og Venstre godt er klar over, at det argument om, at der er en bestemt type, som man ikke kan lide, i hvert fald ikke er det stærkeste argument.

Så bruger man argumentet med, at de er overflødige, og der er jo ikke én eneste, der er uenig i, at et overflødigt nævn, råd osv. osv. selvfølgelig skal nedlægges. Men når vi taler om, at noget er overflødigt, må vi jo bagefter kigge på nogle kriterier for, at det er overflødigt. Det kan være, det er for dyrt, eller det kan være, at det har opfyldt sit formål for lang tid siden. Jeg nævnte selv i min forelæggelse spørgsmålet vedrørende Kartoffeludvalget, der kan have været en række andre, og på den måde kan man sige, at der var en række af disse udvalg, som vi alle sammen her i Folketinget givetvis ville have nedlagt.

Kl. 16.05

Det, det er noget af det centrale i det her, er, når man begynder at tale om, at der er smagsdommere. Der er jo ikke tvivl om, at vi alle i Folketinget er enige om, at der er nogle råd, som vi alle sammen går ind for, og som der ikke er tvivl om i virkeligheden gives af en slags smagsdommere. De siger til os, at det altså ikke er så godt at drikke for meget, specielt ikke, hvis man er for ung. De siger til os, at det altså heller ikke er så godt at ryge. De siger rent faktisk til os, hvordan vi skal leve, og også hvordan vi skal køre på vejene. Sådan er der også nogle, der siger.

Derfor er der rent faktisk nogle der er smagsdommere, forstået på den måde, at de giver en retningslinje, men det ændrer jo ikke ved, at selv om vi kan kalde dem smagsdommere, så er de da vores alle sammens. Det er Folketingets politiske ansvar at tage stilling, hvis vi synes, det er gode råd. Og befolkningen skal selvfølgelig heller ikke lægge sig ned og sige: Vi har fået en anvisning, og nu kan vi bare leve efter den. Nej, man tænker sig selvfølgelig om.

Der er altså nogle råd, vi har, og som vi er enige om, og derfor er det en underlig diskussion at sige: Der er nogle, der er smagsdommere, dem kan vi ikke lide, og så er der i øvrigt nogle, vi går ind for, fordi de er fornuftige, fordi vi tager politisk stilling, når der er nogle, vi foretrækker frem for andre.

Med hensyn til nogle institutter og også med hensyn til rådgivere, som er eksperter: Jeg er fuldstændig enig med statsministeren i, at vi ikke skal lade eksperterne bestemme. Overhovedet ikke. Vi tager stilling, når det er eksperter, der udtaler sig, hvoraf nogle af dem er statsautoriserede forstået på den måde, at de sidder i et udvalg, nedsat af staten, eller at de er eksperter, er professorer eller andet på universiteter, så de har en autoritet, og der er ingen tvivl om, at de for befolkningen fremstår som autoriteter. Derfor har de også en forpligtelse til at være klar over, hvad det er, de siger.

Men uanset hvad de siger, så tager vi jo stilling ud fra vores egne betragtninger, og der er da masser af råd, vi får om både den ene og den anden lovgivning, hvortil vi siger: Vi er da uenige med den ekspert.

Da vi diskuterede folkeskolen, hvor vi jo så endte med ikke at være enige med regeringen i sidste ende, var der da nogle eksperter, der udtalte sig på én måde, nogle på en anden måde. Vi tog stilling og kunne ikke drømme om at sige, at eksperterne havde sagt sådan og sådan, og derfor gør vi sådan og sådan.

Så derfor er det der med eksperter ikke noget, vi er uenige i. Men det, der så samtidig er vigtigt, er, at vi har et samfund, hvor vi også siger, at der skal være høj faglighed. Det er i hvert fald også et ord, jeg hører, regeringen somme tider nævner. Høj faglighed. Og det vil sige, at diskussionerne også skal være på et højt fagligt niveau, når vi diskuterer i pressen og i medierne, og det vil sige, at diskussionen mellem folk og politikere og folk indbyrdes skal være på et fagligt niveau. Vi skal vide, hvad vi snakker om.

Og det er dér, eksperterne forhåbentlig også har en kvalifikation, nemlig at de er på et højt fagligt niveau. Det er derfor, at jeg også ofte fremhæver, at der er nogle institutioner og institutter, som vi vil forsvare med næb og kløer. Institutioner, som ikke giver os ret.

Til allersidst vil jeg godt nævne, at en socialdemokratisk finansminister helt tilbage i 1970'erne f.eks. ville nedlægge Det Økonomiske Råd. Vi kæmpede med næb og kløer imod det. Vi oplevede senere, at der også var antydning af angreb på Det Økonomiske Råd. Vi forsvarede Det Økonomiske Råd, ikke fordi de skulle være enige med os, men fordi der skulle være en fri stemme. Og med de betragtninger mener jeg, at uanset at vi ikke vedtager noget i dag, så mener jeg alligevel, at det kan give anledning til en lille eftertanke, også hos regeringen og forhåbentlig hos os alle sammen.

Hermed sluttede forespørgslen.

F 15

Møde nr. 50 – fredag 5 april 2002

6) Første behandling af lovforslag nr. L 183: Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 183:

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder. Af udenrigsministeren (Per Stig Møller). (Fremsat 21/3 2002).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Troels Lund Poulsen (V):

For ikke så mange år siden regnedes studiet af internationale forhold i visse akademiske kredse som en andenrangs og halvobskur nichedisciplin, men på det seneste er denne holdning blevet gjort til skamme. Det er i dag klart, at studiet af internationale forhold har sin videnskabelige berettigelse. Det lovforslag, der foreligger fra udenrigsministeren, skal understøtte dette.

Forslaget skal således hjælpe til, at et sammenhængende og koncentreret forskningsmiljø bliver skabt i Danmark. Det gøres konkret ved at slå Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier og Center for Freds- og Konfliktforskning sammen til Institut for Internationale Studier under en fælles administrativ struktur.

Derudover skabes Institut for Menneskerettigheder, der skal omfatte de aktiviteter, som Det Danske Center for Menneskerettigheder hidtil har varetaget.

De to institutter kommer til at indgå som selvstændige enheder i det, som regeringen foreslår at kalde Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder. Centeret vil være en selvejende institution, som det også har været kutyme for de centre, der nu bliver slået sammen.

Formålet med denne sammenlægning er at styrke menneskerettighedsområdet og den udenrigspolitiske forskning i Danmark og derigennem skabe en udenrigspolitisk forskningsinstitution, som er af international klasse. Centeret vil have én bestyrelse, og de to institutter vil desuden have en bestyrelse hver. Denne struktur findes også i den daglige ledelse, og det samlede antal af direktørposter vil således blive reduceret fra fem til tre. De tre direktørstillinger slås op offentligt, og det er de respektive bestyrelser, der udelukkende har indflydelse på ansættelsen. Regeringen sætter sig her uden for indflydelse, hvilket er i overensstemmelse med Venstres målsætning. Den megen debat, der har været vedrørende den påståede nedlæggelse af Det Danske Center for Menneskerettigheder, er hermed slut. Centerets arbejde videreføres i Institut for Menneskerettigheder, der helt og fuldt overholder de bestemmelser, vi ifølge internationale traktater har forpligtet os til at efterleve. Helt afgørende for Venstres tilslutning til lovforslaget har været, at centerets uafhængighed er blevet bevaret. Det har regeringen efterlevet. Venstre kan konstatere, at regeringen i sit lovforslag helt og holdent efterlever Paris-princippet, og det ser vi meget positivt på. Desuden har Venstre også noteret sig, at der både har været rettet henvendelse til FN's menneskerettighedshøjkommissær, til Europarådets generalsekretær og OSCE's Kontor for Demokratiske Institutioner. Udkastet til lovforslaget har ikke givet de pågældende organisationer anledning til at sætte spørgsmålstegn ved det kommende Institut for Menneskerettigheds uafhængighed. Endelig bør det nævnes, at regeringens lovforslag også vil nedlægge Nævnet for Etnisk Ligestilling. Venstre er positivt indstillet over for denne nedlæggelse, idet rege-

ringen jo lægger op til et lovforslag i begyndelsen af den kommende folketingssamling, der skal implementere et EF-direktiv på området. Da fristen for dette direktiv er den 19. juli 2003, mener Venstre, at der er rigelig tid til at gennemføre dette. Venstre mener, at lovforslaget er sund nytænkning på det udenrigspolitiske område. Det falder i tråd med Venstres udenrigspolitik, at forskellige områder skal integreres, og det er vigtigt for Venstre, at også det udenrigspolitiske og internationale område bliver omfattet af denne nytænkning. Derfor kan Venstre støtte lovforslaget.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jeppe Kofod som ordfører.

Jeppe Kofod (S):

Jeg må jo indrømme, at det har været med nogen spænding, man har set frem til dette lovforslag og behandlingen af dette lovforslag. Vi har jo længe måttet vente på det efter al den debat, der heldigvis har været om sagen.

Efter et massivt pres fra både ind- og udland måtte regeringen forsikre, at man naturligvis i overensstemmelse med de internationale aftaler vil bevare et uafhængigt organ til overvågning af menneskerettighederne i Danmark, stadig dog uden noget konkret bud på, hvordan man vil sikre den uafhængighed.

Nu så vi desværre også, at Dansk Folkeparti gæde op og på ubehagelig vis fik presset regeringen ud i en studehandel, der godt nok endte med en bevarelse af Det Danske Center for Menneskerettigheder næsten i samme form som før, men med nedlæggelse af Nævnet for Etnisk Ligestilling i bytte.

Resultatet af hele dette cirkus ser vi så med dette forslag, et forslag, der bærer tydeligt præg af det politiske kompromis, som det er et resultat af.

Når forslaget så endelig er på bordet, får de hørte organer desværre kun 1 uge til at indgive deres høringssvar.

1 uge til et forslag af så kontroversiel art er simpelt hen ikke godt nok. Derfor vil vi fra Socialdemokratiets side insistere på, at vi under udvalgsbehandlingen får den nødvendige tid til at få alle de rejste problemer grundigt belyst.

Kl. 12.20

Selve lovforslaget indeholder flere elementer, som vi i Socialdemokratiet ser meget positivt på.

Vi er overordnet set enige om ideen om at danne et stærkt udenrigspolitisk forskningscenter, som kan styrke tværfagligheden og samarbejdet ved en fusion af de nuværende centre. Et samarbejde kan skabe en positiv synergieffekt og dermed styrke forskningens kvalitet. De administrative besparelser er åbenlyst en sidegevinst ved en sådan sammenlægning.

Dog har vi i Socialdemokratiet en række indsigelser i forhold til lovforslaget. Jeg skal kun her nævne nogle af dem overordnet, idet jeg forventer, at vi får rig lejlighed til at drøfte disse i detaljer under udvalgsbehandlingen.

Vi er glade for den udvikling, vi har set i forhold til diskussionen om uafhængighed, som har betydet, at uafhængigheden nu i højere grad, end der måske blev lagt op til i begyndelsen af denne debat, er blevet forbedret med selvstændige institutbestyrelser og en dominerende rolle af forskere

i bestyrelserne. Men vi er stadig betænkelige ved enkelte formuleringer, som i konkrete sager kan vise sig at begrænse denne uafhængighed. Vores væsentligste indsigelse mod forslaget, som det ligger nu, er dog konstruktionen med en centerdirektør, centerbestyrelse og to institutbestyrelser. Denne ledelsesstruktur er både administrativt dyr, bureaukratisk og ineffektiv og indeholder potentielle konflikter. Problemet kan jo opstå i situationer, hvor der både er brug for faglig og økonomisk godkendelse fra ledelsen, eller hvor institutterne har egne økonomiske indtægter. Socialdemokratiet ser derfor hellere en model uden centerledelse, men med to selvstændige institutbestyrelser og et koordineringsudvalg til at sikre den nødvendige udveksling mellem institutterne. Dette vil komme de nævnte problemer til livs samt – og det er vigtigt – spare yderligere på de administrative omkostninger. Men så kan man jo selvfølgelig spørge, om det ikke ville have været en bedre idé bare at beholde Det Danske Center for Menneskerettigheder helt udenfor, hvis det alli-

gevel ender med to selvstændige organer. For så vidt angår nedlæggelse af Nævnet for Etnisk Ligestilling – ud over selve studehandelen med Dansk Folkeparti, som vi finder mærkværdig – er der elementer i det arbejde, som Nævnet for Etnisk Ligestilling har haft ansvaret for, som simpelt hen ikke hører hjemme i et udenrigspolitisk forskningscenter. Hele delen, der drejer sig om sikring af etniske minoriteters rettigheder på det danske arbejdsmarked, på bolig- og uddannelsesområdet osv., hele den indenlandske funktion synes ikke logisk placeret sammen med et udenrigspolitisk center. Det samme gælder for visse opgaver, som hidtil er blevet varetaget af Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier. Endvidere vil jeg gerne understrege, at det naturligtvis er en forudsætning for en fortsat tilfredsstillende opgaveløsning, at der tilføres tilstrækkelige midler til centeret. Når der lægges flere opgaver ind under ét, vil det også kræve øgede ressourcer, også hvis opgaverne fortsat skal have lige stor prioritet. Det er klart. Til slut vil jeg slå fast, at Socialdemokratiet beklager den omtale, som hele denne debat har fået uden for landets grænser. Som jeg allerede flere gange har givet udtryk for fra denne talerstol, er der ingen tvivl om, at Danmark har lidt unødigt skade i forbindelse med dette spørgsmål. I det hele taget mener vi, at regeringen har håndteret denne sag meget uheldigt, også i forhold til de personer, der har været berørt af debatten. Socialdemokratiet mener grundlæggende, at det er positivt, at der lægges op til en øget dansk synlighed og gennemslagskraft i internationale forskningssammenhænge, men vi er ikke umiddelbart positivt stemt for forslaget i dets nuværende form. Vi håber på en grundig debat om detaljerne under udvalgsbehandlingen, og at regeringen er parat til at forbedre lovforslaget på baggrund af de mange fornuftige og kloge indsigelser.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Peter Skaarup som ordfører.

Peter Skaarup (DF):

Modsat Socialdemokratiet, som ikke rigtig ved, hvad de skal mene, og ikke er klar over, hvad de vil stemme til det her forslag, er der ikke nogen tvivl fra Dansk Folkepartis side. Vi konstaterer med tilfredshed, at der nu er kommet et resultat af de drøftelser, der har været ført i lang tid mellem Dansk Folkeparti og regeringen, og vi synes, det er et udmærket resultat, der er kommet ud af det, som vi her i Folketinget i dag foretager en første behandling af, men gerne skulle få vedtaget inden Folketingets sommerferie.

Vi har i alt for lang tid set, at specielt Menneskerettighedscenteret i den form, vi kender det i dag, har politiseret, har blandet politik og jura på en uheldig måde. Vi synes grundlæggende, at det er godt, at der bliver gjort op med de tendenser, og at der kommer en struktur, som er mere rimelig, og som gør, at centeret stadig væk vil have en uafhængighed.

Det er jo vigtigt, at der er uafhængige talere fra et center som det her, fordi man i forskellig sammenhæng jo vil have sværere ved at se, at en stat, dvs. den danske stat, blander sig i f.eks. udenlandske forhold, hvis det er staten, men hvis det er et forholdsvis uafhængigt organ, er der mulighed for, at man lettere kan tale og agere i forhold til andre lande.

Kl. 12.25

Vi synes, det er godt, at regeringen er med på, at vi gør op med smagsdommeri og politisering fra nogle af de her institutter. Det har jo været sådan, f.eks. i den danske fremmeddebat, at Menneskerettighedscenteret har været god for en udtalelse, hvor man fordømte enhver stramning. Ja, det har været sådan, at hvis der har været nogle af os andre, der har ønsket stramninger i udlændingelovgivningen, har Menneskerettighedscenteret benyttet enhver lejlighed til at sige, at det går ikke, det er i strid med konventionerne.

Det førte så vidt på et tidspunkt, da man diskuterede spørgsmål omkring modersmålsundervisning, at Menneskerettighedscenteret sagde, at hvis man lod det være op til kommunerne selv at afgøre, om man ville betale for modersmålsundervisning eller ej, ville det være i strid med FN's børnekonvention. Så er vi jo langt ude, og det er jo så også det, der bl.a. har gjort, at vi når frem til et resultat, der sikrer den her uafhængighed, men samtidig også sikrer, at den ikke misbruges, at man ikke ser partiskhed, som det var været vores opfattelse at Menneskerettighedscenteret har stået for.

Vi synes i øvrigt, som andre talere har været inde på, at det er godt, at man får en samlet enhed, der også

kan benytte fælles lokaler, fælles kontorer og fælles bibliotek. På den måde kan man spare nogle penge for det offentlige, og det er vigtigt, at man ikke bruger millioner og atter millioner af kroner på det her område, hvor det måske nogle gange kan være svært at se nytten af, at de mange millioner skattekrone bliver brugt på det. Så en mere effektiv struktur ser vi gerne, og det er det, der er kommet ud af forslaget, og det er den måde, vi skal arbejde videre med de her ting på. Det er helt afgørende for os.

Det har været hævdet, at nedlæggelse af centeret i den form, vi kender det i dag, ville være et problem i forhold til andre lande. Jeg tror nok, at den kritik efterhånden er tilbagevist. Vi har bl.a. set en fremtrædende debattør inden for det her område, professor Mads Bryde Andersen, netop pege på problemet, at man har blandet politik og jura, og at man ikke kan henvise til, hvor det vil være et problem, at man nedlægger centeret i sin nuværende form og laver en ny struktur på det. Vi synes, at Mads Bryde Andersen dér har bidraget til en saglig og kvalificeret debat, som har været vigtig for at få peget på de problemer, vi også ser med hensyn til det center, der eksisterer.

Det er vigtigt, at også DUPI foretager det undersøgelsesarbejde, som bliver foretaget af et institut som dét. Dansk Udenrigspolitisk Institut er igennem tiden kommet med vigtige rapporter, som har dannet grundlag for vigtige debatter. Vi husker vel alle sammen rapporten om FN's fremtid, den måde FN er struktureret på, kan det gøres bedre, kan det gøres anderledes. Det har DUPI medvirket til at beskrive. Vi husker vel også det mest kendte projekt, som er kommet fra DUPI, Thulerapporten, som på afgørende vis afdækkede vigtige perspektiver.

Så vi ser i Dansk Folkeparti meget gerne, at det arbejde fortsætter, og at man går i dybden med vigtige projekter, som ikke alene Folketinget, men også offentligheden jo kan have en interesse i bliver belyst. Der er i øjeblikket et arbejde i gang, som selvfølgelig skal fortsætte i samme spor som hidtil. Vi kan konstatere, at der er kommet nogle høringssvar, som det er klart at vi under udvalgsarbejdet må se nøjere på. Der vil vi selvfølgelig bede regeringen om at kommentere, hvordan strukturen kan være fremover. Men vi synes i hvert fald, at man skal lave den struktur, der er forelagt i det forslag nu, og så lad os om en periode se, om det måske skal ændres, om der måske skal ændringer til. Men for øjeblikket er det den rigtige form, og det er vigtigt, at et sådant forslag bliver gennemført.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jeppe Kofod for en kort bemærkning og fru Margrete Auken og hr. Lars Kramer Mikkelsen.

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod (S):**

Når man hører hr. Peter Skaarup fra Dansk Folkeparti, bliver man faktisk i tvivl om, hvorvidt vi taler om det samme lovforslag, der er til behandling i dag. Det er det første.

Det næste er selvfølgelig, at man igen hører Dansk Folkeparti gå ind og problematisere, at Det Danske Center for Menneskerettigheder passer det, de er sat i verden for. Det synes jeg er mærkværdigt at vi skal bruge tid på her i dag, når der ligger sådan et vigtigt lovforslag.

Jeg hørte hr. Peter Skaarup sige, at Det Danske Center for Menneskerettigheder har kritiseret enhver stramning, der er foretaget af udlændingelovgivningen. Det sagde hr. Peter Skaarup i ordførertalen. Jeg vil gerne bede hr. Peter Skaarup dokumentere det, han siger her. Det er utrolig vigtigt, når man kommer med sådan en anklage over for et center, der i øvrigt har været velfungerende, at man også kan dokumentere det. Det håber jeg hr. Peter Skaarup vil gøre nu. Hvis han ikke kan gøre det nu, må han jo gøre det senere, men det er en udtalelse, som man må stå til regnskab for, når man siger det fra Folketingets talerstol.

Kl. 12.30

Endelig kan vi have forskelligt syn på FN's børnekonvention. I Socialdemokratiet mener vi, at det er vigtigt, at man har FN's børnekonvention, og også – hvis der er ting, der kan være i strid med denne konvention – at det selvfølgelig bliver påpeget. Det er jo det, centret er sat i verden for. Så man ved, at der er nogle ting her, der måske er på kanten af FN's børnekonvention, det er klart. Det skal man da sige.

Jeg synes, det er meget mærkværdigt det indlæg, som ordføreren havde.

(Kort bemærkning). **Margrete Auken** (SF):

Allerførst lige en bemærkning om Mads Bryde Andersens artikel, som jeg har læst siden hen, og som jeg simpelt hen mener er underlig. Der blev nævnt et fuldstændig vidtløftigt og alt for stort beløb, og der var andre ting i det.

Men jeg synes, han får sin straf nu ved at blive rost så meget af Dansk Folkeparti, så jeg vil ikke gøre mere ud af det. Den kan han koge på selv et andet sted, Mads Bryde Andersen mener jeg.

Så vil jeg godt i forlængelse af hr. Jeppe Kofods indlæg spørge, om hr. Peter Skaarup har læst forslaget og har læst Paris-principperne. Det er jo ikke så ringe, trods alt; vi kan være kritiske over for det, men så ringe er forslaget jo heller ikke, som hr. Peter Skaarup gør det til.

Det fremgår jo tydeligt, at man vil følge Paris-principperne, og ifølge Paris-principperne er det dette centers – eller hvad det kommer til at hedde – helt klare opgave at være smagsdommer og ekspert for nu at bruge det udtryk. De skal ind og give retningslinjer. De skal gennemgå, om både eksisterende og fremsatte love nu lever op til de her krav. De skal komme med forslag til, hvordan man kan forbedre det.

Nu lyser den røde lampe, så jeg vil nøjes med at henvise til side 13 i forslaget, og i den spalte, der er på dansk, står det så tydeligt.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Lars Kramer Mikkelsen for en kort bemærkning til hr. Skaarup.

(Kort bemærkning). **Lars Kramer Mikkelsen** (S):

Ja, det skal det sandelig også nok blive.

Det er sådan set meget rart at nå her til stregen. I går, kan jeg huske, blev jeg skældt ud for at inddrage det her element i debatten. Vi har læst om det her i avisen, og der er gået en måned, hvor vi sådan set ikke rigtig har kunnet finde ud af, hvad det handlede om. Nu er det så blevet muligt, men så kan vi også se, at hr. Peter Skaarup egentlig heller ikke helt har fanget, hvad det går ud på.

Det er i hvert fald sådan, at holdningen er en anden hos Dansk Folkeparti end hos dem, de har indgået forlig med, så regeringens parlamentariske grundlag er ikke enig med regeringen, og det er jo en interessant situation.

Det er vanskeligt at forstå. Det er også vanskeligt for befolkningen at forstå, at hr. Peter Skaarup kan stå på talerstolen og fortælle, hvad det her lovforslag indeholder. Det øger forvirringen.

Jeg vil godt spørge: Er Dansk Folkepartis bevæggrund for at indgå i det her at hæmme arbejdet for etnisk ligestilling, at hæmme arbejdet for menneskerettigheder i Danmark? Eller er det at styrke arbejdet, som regeringen påstår, de gør? Hvad er Dansk Folkepartis bevæggrund for at indgå aftale med regeringen på det her felt?

(Kort bemærkning). **Peter Skaarup** (DF):

Jeg synes, det er karakteristisk for de indlæg, der har været, at rønnebærrene er sure. Der er nogle partier, både SF og Socialdemokratiet, der åbenbart gerne ville have haft indflydelse på det her forslag. Men det har man ikke haft, og nu er man sur.

I stedet for synes jeg, man skulle være konstruktiv, og fru Margrete Auken sagde egentlig, at der da var fornuftige ting i forslaget. Hr. Jeppe Kofod har også været lidt inde på, at der måske er fornuftige initiativer i det. Skulle man så ikke være lidt konstruktiv i stedet for at falde over en af de ordførere, som har været med til at sørge for, at vi har et relativt fornuftigt forslag på bordet? Og til hr. Lars Kramer Mikkelsen: Bevæggrundene for, at Dansk Folkeparti har været med til at udarbejde det her forslag sammen med regeringen, er da ganske klart, at vi har villet sætte en stopper for den politisering, som vi har set. Jeg behøver ikke at komme med yderligere dokumentation, jeg kan bare sige, at centrets afgående direktør, Morten Kjærum, gang på gang, når en journalist har stukket mikrofonen frem, har været klar til at kritisere det ene forslag om stramninger på udlændingeområdet efter det andet. Nogle gange har det været på en måde, som har stødt mange mennesker, på en måde så man har tænkt: Er det her videnskab, eller er det politik? Vores opfattelse i Dansk Folkeparti, og en af bevæggrundene til, at vi har ønsket den her løsning, er, at Morten Kjærum og det center har været agerende i politik, og så skal man jo melde sig ind i Det Radikale Venstre

eller SF eller Socialdemokratiet. Det har ikke været videnskab, og det har vi påpeget, og derfor er vi tilfredse med den udformning, forslaget har fået.

Kl. 12.35

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

De næste tre korte bemærkninger: Hr. Søren Søndergaard, fru Margrete Auken og hr. Jeppe Kofod. Hr. Lars Kramer Mikkelsen kommer i en senere omgang.

(Kort bemærkning). **Søren Søndergaard** (EL):

Det er jo noget klynk. Jeg var lige ved få tårer i øjnene, da jeg hørte hr. Skaarup sige, hvordan folk kastede sig over ham, bare fordi han stod her og forsvarede et fornuftigt forslag.

Hr. Skaarup sagde, at Det Danske Center for Menneskerettigheder har fordømt enhver stramning af udlændingeloven. Herefter er der to muligheder, nemlig enten at hr. Skaarup siger: Ja, det sagde jeg, det står jeg ved, og det skal jeg nok dokumentere her efter mødet. Eller at hr. Skaarup siger: Hov, det var en svipser, der kom jeg lidt for langt ud. Det er måske ikke ligefrem enhver stramning af udlændingeloven, der er blevet fordømt af Det Danske Center for Menneskerettigheder.

Der er de to muligheder, og i stedet for at stå og klynke, så vi sidder i vand til op over knæene, burde hr. Skaarup svare på spørgsmålet, og så burde hr. Skaarup svare på endnu et meget enkelt spørgsmål: Hvordan sætter forslaget en stopper for politisering? Hvordan sætter dette forslag helt præcis en stopper for, at en centerdirektør eller en direktør med den funktion, som hr. Morten Kjærum har haft, kan udtale sig, som hr. Morten Kjærum har udtalt sig? Hvordan præcis?

(Kort bemærkning). **Margrete Auken** (SF):

Nu er vi jo ikke forvante med, at hr. Peter Skaarup lader sig anfægte af, at tingene bliver dokumenteret lige op i synet på ham. Det plejer ikke at genere ham, han fortsætter ufortrødent, uden at noget har flyttet noget som helst. Det virker en gang imellem udmattende, hvis man tror, man kan diskutere med hr. Skaarup, for det er som at diskutere med et bornholmerur.

Jeg vil alligevel prøve igen. Lad os nu forudsætte, at hr. Skaarup har læst forslaget, vil han så ikke – jeg kan spørge i forlængelse af hr. Søren Søndergaard, så man kan tage det som et samlet spørgsmål – forklare, hvordan man kan leve op til følgende sætning, uden at gøre som Det Danske Center for Menneskerettigheder hidtil har gjort: "... i den forbindelse skal den nationale institution undersøge de gældende lov- og administrative bestemmelser samt lovforslag og forslag, og den skal foretage sådanne indstillinger, som den finder passende med henblik på at sikre, at disse bestemmelser er i overensstemmelse med de grundlæggende principper for menneskerettighederne."

Det står der, og hvordan skal man kunne leve op til det, uden at gøre sådan som Det Danske Center for Menneskerettigheder har gjort hidtil?

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod** (S):

Det er ikke for at gøre Dansk Folkepartis ordfører ked af det, at vi kommer med de her spørgsmål til ordføreren. Det er bare for at få afklaret nogle ting, og jeg mener rent faktisk, at når man ser på, hvad jeg sagde i min ordførertale, så var det yderst konstruktivt, og det anerkender ordføreren jo også.

Men der er to ting. For det første vil jeg ligesom hr. Søren Søndergaard bede om dokumentation for den udtalelse, som Dansk Folkepartis ordfører fremsagde her, at Det Danske Center for Menneskerettigheder havde kritiseret *enhver* stramning af udlændingeloven. Sådant et udsagn kræver en dokumentation.

For det andet sagde hr. Peter Skaarup, at med Dansk Folkepartis hjælp var modellen for det nye center blevet god. Jeg har en lidt anden opfattelse. Jeg synes, man kunne gøre det mindre bureaukratisk og spare nogle ressourcer til administration og bruge dem på noget mere fornuftigt, hvis man f.eks. lavede en struktur med to institutter og droppede en tredje bestyrelse, en centerbestyrelse, det ville være meget bedre.

Derfor er jeg ikke enig i, at Dansk Folkeparti har gjort det her bedre. De har snarere gjort det, der skulle være en effektiv institution, værre med hensyn til bureaukrati, i hvert fald som modellen er.

(Kort bemærkning). **Peter Skaarup (DF)**:

Jeg synes stadig væk, at de tre partier virker lidt klynkende, og at man er ked af, at nogle partier, som man måske ikke sympatiserer så meget med, har haft indflydelse på det her.

Jeg tror faktisk, at der er mange – også socialdemokratiske vælgere – der vil give mig ret, når jeg siger, at centret i den form, vi kender det i dag, har haft en tendens til – når en journalist eller en organisation har villet tale med det pågældende center omkring vigtige emner inden for udlændingepolitikken – til enhver tid at være klar til at kritisere det, der foregår. Hver gang har det været noget med, at det enten er over kanten, eller også er det på kanten af konventionerne; men det har knebet med dokumentationen.

Kl. 12.40

Alle er altså i dag enige om, at Danmark overholder alle internationale konventioner. Regeringen har sat sig for, at det vil man gøre, så der er ikke noget, der tyder på, at det center har haft ret, men der er noget, der tyder på, at man har politiseret og har været i gang med at politisere i tide og utide. Det er det jeg siger der har været problemet. Det tror jeg i øvrigt også, at de pågældende ordførere udmærket godt er klar over, at det har været det, der har været problemet, og det har skadet Menneskerettighedscentrets sag.

Hvor Menneskerettighedscentret måske kunne udføre vigtige opgaver og også har gjort det, har det haft en skadelig virkning, at man har udtalt sig i tide og utide på et usagligt, politisk grundlag. Det er jo det, Mads Bryde Andersen bl.a. har peget på foruden en række andre kritikpunkter, som jeg ikke har tid til at komme ind på lige her og nu, men som har været også sagligt vigtige.

Så er der nogle af ordførerne her, der spørger: Hvorfor er Dansk Folkeparti med på det her, for visse ting i forslaget er meget fornuftige? Én af de ting, vi har anset for at være fornuftig, er jo at nedlægge Nævnet for Etnisk Ligestilling, det er en af de ting, der er kommet ud af aftalen.

Vi synes igen her, der har været tale om et politiserende forum, som sagtens kan eksistere, men spørgsmålet er: Skal skatteyderne betale for eksistensen af et politiserende forum, eller skulle man lade nogle af dem, der er interesserede i at have et sådant forum, betale regningen?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Lars Kramer Mikkelsen for en kort bemærkning, og derefter hr. Søren Søndergaard og også hr. Jeppe Kofod.

(Kort bemærkning). **Lars Kramer Mikkelsen (S)**:

Det er meget interessant, at når vi ønsker at debattere det, det nu er muligt at diskutere, får vi at vide, at rønnebærrene er sure, og at vi ikke har fået indflydelse, og at vi i øvrigt bare er sure over forslaget. Vi er ikke helt tilfredse med forslaget, vores ordfører har glimrende givet udtryk for, hvad vi mener om det.

Men jeg vil godt sige, at sådan som jeg husker det, så ønskede Dansk Folkeparti at få nedlagt Det Danske Center for Menneskerettigheder, det vil vi kunne læse i aviserne. Da man så ikke kunne opnå det i forhandlinger med regeringen, sagde man, at så ville man have noget andet. Så valgte man at pege på Nævnet for Etnisk Ligestilling.

Der har været, og der er fortsat, stor bevågenhed også offentligt og ude omkring i Europa over for det, der er sket i Danmark på det her felt, og det er da ikke så underligt, at menneskerettigheder og etnisk ligestilling og den slags ting optager folk ganske meget også i det danske samfund. Nu kan jeg forstå på hr. Peter Skaarup, sådan som jeg hørte ham før her fra talerstolen, at hr. Peter Skaarup og Dansk Folkeparti i virkeligheden ønsker at styrke arbejdet for etnisk ligestilling i det danske samfund med det her. Har jeg forstået det korrekt?

(Kort bemærkning). **Søren Søndergaard (EL)**:

Enhedslisten var i opposition og havde ingen indflydelse før valget, og vi er i opposition nu og har heller ingen indflydelse, så vi er fuldstændig lige så glade, som vi altid har været.

Men det skal jo ikke forhindre hr. Skaarup i at svare på spørgsmålene. To enkle spørgsmål. Hr. Skaarup sagde, at Det Danske Center for Menneskerettigheder har fordømt enhver stramning af udlændingeloven.

Vil hr. Peter Skaarup stå ved den udtalelse, eller vil han dementere den?

For det andet: Hr. Skaarup sagde, at det her forslag ville sætte en stopper for den politisering, som bl.a. hr. Morten Kjærum åbenbart havde gjort sig skyld i ifølge hr. Peter Skaarup. Spørgsmålet er meget enkelt: Konkret i hvilken paragraf står det, at det vil blive forhindret fremover, eller hvordan vil det her forslag forhindre det fremover?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Og så er det hr. Jeppe Kofod for sin tredje og dermed sidste korte bemærkning til hr. Peter Skaarup.

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod** (S):

Jeg tager ordet med fare for endnu engang at blive kaldt klynkende, men jeg synes bestemt ikke, at man er klynkende, fordi man stiller nogle relevante spørgsmål til den her sag, som vi behandler for øjeblikket her i Folketinget. Det må vel være tilladt, og jeg er bestemt ikke sur eller noget. Jeg prøver at være konstruktiv og forstå, hvad Dansk Folkeparti mener, og hvordan de vil bidrage til behandlingen af det her lovforslag.

For det første ville det være rart, hvis vi kunne få svar på hr. Søren Søndergaards spørgsmål, for det er vigtigt.

Det andet er selvfølgelig, at hr. Peter Skaarup sagde for et øjeblik siden, at Danmark inklusive regeringen er enige i, at man skal overholde alle internationale konventioner. Jeg vil bare spørge: Er Dansk Folkeparti også enig i det? Er det ikke bare Danmark og regeringen, men også Dansk Folkeparti, der er enig i, at man skal overholde alle internationale konventioner? Det er et vigtigt spørgsmål.

I den sammenhæng vil jeg også spørge, om Dansk Folkeparti er enig i alle Paris-principperne, som jo er vedlagt lovforslaget? Det er meget vigtigt at få at vide, for hvis Dansk Folkeparti er det, jamen så er der jo ikke så meget mere at diskutere.

Kl. 12.45

(Kort bemærkning). **Peter Skaarup** (DF):

Jeg synes nok, debatten begynder at køre lidt i ring.

Der har været et par spørgsmål om de internationale konventioner, og selvfølgelig vil alle her i Folketinget overholde de internationale konventioner, bare rolig. Det tror jeg at alle folketingsmedlemmer vil.

Hr. Søren Søndergaard spørger, hvordan vi sætter en stopper for politiseringen. Jeg tror, at alene den debat, der har været om det forum, vil gøre, at en ny direktør og talspersonerne for et center i den form, vi ser det, fremover vil være opmærksomme på, at man ikke skal politisere. Der bliver jo et helt nyt grundlag for centeret.

Der har været en kritik af den forskningsmæssige indsats, hvor man fra en række eksperter side har ment, at ikke forskningen, men politiseringen har været i højsædet. Derfor er det en ny stil, der kommer, det kan ikke undgås, så jeg er meget fortrøstningsfuld, når jeg ser på den struktur, der kommer.

Med hensyn til enhver stramning: Jeg tror, at hr. Søren Søndergaard vil give mig ret i, at når vi ser, hvad der er kommet af udtalelser fra centerdirektøren, har det aldrig været "jamen det her det er i orden, den stramning kan vi godt lave" eller "denne stramning er egentlig rimelig, fordi vi også skal beskytte danske statsborgeres menneskerettigheder: Danske pensionister, der har brug for hjemmehjælp, danskere, der skal på sygehus og ikke stå på venteliste". Jeg synes, der har været en skævvridning i den måde, centeret har ageret på, det er det, vi har gjort opmærksom på. Vi har fået indflydelse, og vi sørger nu for, at Centeret for Etnisk Ligestilling bliver nedlagt som et led

i aftalen. Så skal jeg svare hr. Lars Kramer Mikkelsen, at vi ønsker ikke at opprioritere den etniske ligestilling ved hjælp af lovinitiativer. Vi mener – og det tror jeg egentlig også de selv synes – at personer af anden etnisk oprindelse end dansk har det allerbedst ved på deres egen vis at tilkæmpe sig en arbejdsplads, et skrivebord, et sted, hvor de kan blive integreret i det danske samfund. Det skal ikke være en etnisk ligestillingspolitik, som man har i mange kommuner, hvor man siger, at en vis procentdel af medarbejderne skal være af anden etnisk oprindelse end dansk. Også hr. Lars Kramer Mikkelsen må kunne forstå, at det er ikke ved lovgivning, det er ved frivillighed, man skal gennemføre det.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Jann Sjørnsen for en kort bemærkning og derefter hr. Lars Kramer Mikkelsen.

(Kort bemærkning). **Jann Sjørnsen** (KRF):

Det kan godt være, at hr. Peter Skaarup synes, at debatten er ved at køre i ring, men det er den sådan set kun af én grund, og det er, at hr. Peter Skaarup ikke svarer på de spørgsmål, der bliver stillet. Det er derfor, debatten kører i ring.

Jeg synes, det vil være interessant at få præcise svar – vel at mærke præcise svar – på det, som også hr. Søren Søndergaard tidligere har spurgt hr. Peter Skaarup om over et par omgange, nemlig for det første: Vil hr. Peter Skaarup dokumentere sin nu også senest gentagne påstand om, at Det Danske Center for Menneskerettigheder, specielt direktøren, skulle have været imod enhver stramning på udlændingeområdet?

For det andet: Vil hr. Peter Skaarup helt præcist fortælle os, hvad det er i lovforslaget, der gør, at det nye Institut for Menneskerettigheder ikke kan politisere, sådan som hr. Peter Skaarup har så meget imod? De to svar skylder hr. Peter Skaarup os i debatten i dag.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Lars Kramer Mikkelsen for sin tredje og sidste korte bemærkning til hr. Skaarup.

(Kort bemærkning). **Lars Kramer Mikkelsen** (S):

Jeg kunne forstå på hr. Peter Skaarup, at han ikke kunne forstå, at debatten kørte i ring, men det har vi jo allerede hørt forklaringen på. Det er, fordi der ikke bliver svaret på spørgsmålene.

Jeg vil godt indrømme, at jeg egentlig ikke havde forventet at få de svar, jeg søgte efter, for det får man sjældent. Men hr. Peter Skaarup siger, at Dansk Center for Menneskerettigheder har skadet sig selv, og at det egentlig er derfor, man ville hjælpe til med at få det lukket. Man vil styrke arbejdet, kunne jeg forstå, ved at nedlægge det center, og det må jo så blive hr. Peter Skaarups arbejde at forklare, hvordan den løsning kan gøre det.

At arbejde for menneskerettigheder er sådan set i orden, hvis det er danske statsborgere, man sikrer menneskerettigheder, men ikke mennesker, som kommer hertil, fordi de er i nød, og det er heller ikke rigtig til at forstå. Men jeg vil godt bede hr. Peter Skaarup om at svare præcist på følgende: Er han enig i, at de centre, nævn osv. er blevet oprettet, fordi Danmark har syntes, at det var godt at have dem, men i øvrigt også, fordi internationale konventioner tilsiger os at oprette den slags ting og følge og overvåge arbejdet?

Kl. 12.50

Det er nemt at forstå, hvad Dansk Folkepartis rolle er. Det har været svært for os andre at forstå, hvad V og K's rolle er, men det er jo blevet meget åbenbart med denne debat, hvad rollen har været.

(Kort bemærkning). **Peter Skaarup** (DF):

Man skal nok prøve at høre efter, når der bliver svaret på de spørgsmål, man stiller, i stedet for at gentage de samme spørgsmål. Men vi kan godt prøve at tage det en gang til, det er helt klart.

Hr. Sjørnsen spørger, om jeg vil dokumentere udsagnene om, at menneskerettighedscenteret i den form, vi kender i dag, har brokket sig over en række af de stramninger, der er kommet, og også over de udsagn, der har været om ønsker om stramninger. Jeg synes ikke, det er min opgave at vejlede hr. Jann Sjørnsen i, hvordan man læser aviser, men hr. Jann Sjørnsen kan gå op til sin avisshylde og tage aviser fra de seneste 2, 3, 4 år. I den danske udlændingedebat findes der gentagne kritikpunkter fra menneskerettighedscenteret, hvor nogle måske har været fremført ud fra en saglig vurdering, men efter vores opfattelse har langt hovedparten af indlæggene i debatten været et rent ekko af SF og Enhedslisten og også Socialdemokratiet, som jo ikke har villet være med til nogen stramninger.

Der har ikke på noget tidspunkt været tale om, at Danmark har brudt nogen som helst internationale konventioner. Men hver gang, man har debatteret det, har menneskerettighedscenteret alligevel ment, der har været brud på internationale konventioner, det har været på kanten, osv. osv.

Hr. Jann Sjursen spørger også: Hvornår stopper vi denne politisering? Jamen det gør vi da efter den debat, vi har haft, og med det lovforslag, der er fremsat. Det er da et stop for den uheldige politisering, vi har set, og som mange mennesker ikke ønsker at betale skattekrone til. Man er velkommen til at politisere alt det, man vil, men så skal man melde sig ind i et politisk parti, og kontingentet skal man selv betale. Det skal ikke være sådan, at skatteyderne betaler til propaganda, som ikke har noget med forskning at gøre.

Hr. Lars Kramer Mikkelsen bliver ved med at sige, at vi nu vil styrke arbejdet. Jeg synes ikke, jeg har sagt, at vi vil styrke arbejdet for etnisk ligestilling, så er det i hvert fald forkert hørt af hr. Lars Kramer. Det, jeg har sagt, er, at som et led i aftalen fortsætter DUPI's arbejde, bare i et andet regi, og jeg har fremhævet en række af de projekter, DUPI har stået for, og som har været gode. Det arbejde skal selvfølgelig køre videre, så vi kan få belyst bl.a. danmarkshistorien.

(Kort bemærkning). **Jann Sjursen (KRF):**

Jeg må i denne omgang nøjes med at konstatere, at hr. Peter Skaarup ikke *kan* dokumentere, at Centeret for Menneskerettigheder har fordømt enhver stramning af udlændingeloven.

Jeg fik det svar fra hr. Peter Skaarup, at han henviste til avisartikler, som jeg selv kunne undersøge, osv. – det kan jeg selvfølgelig gøre – hvor man havde fordømt en lang række af de stramninger, som blev foreslået under den tidligere regering. Der er en lille forskel i ordvalget, som har stor betydning, også for den debat, vi har her. Det er ikke ligegyldigt, om man taler om *en lang række* af de stramninger, som er blevet foreslået, eller *enhver* stramning, og det er derfor, at nogle af os bliver lidt knotte, for at sige det mildt, når hr. Peter Skaarup har en så lemfældig omgang med sin dokumentation og sit ordvalg, som debatten i dag har vist.

Lad mig så stille hr. Peter Skaarup et spørgsmål, som han ikke har besvaret tidligere, og det er, om Dansk Folkeparti er enig i de såkaldte Paris-principper, som lovforslaget bygger på. Det spørgsmål er heller ikke blevet besvaret i debatten.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Peter Skaarup, og så er der noget, der tyder på, at vi kommer videre i ordførerrækken med fru Pia Christmas-Møller.

(Kort bemærkning). **Peter Skaarup (DF):**

Vi kunne jo fortsætte det meste af dagen med det her.

Som sagt synes jeg ikke, det er min opgave at hjælpe hr. Jann Sjursen med at læse aviser. Jeg går ud fra, at hr. Jann Sjursen læser aviser hver dag, ligesom vi andre gør, og her har man jo kunnet læse gennem de seneste år, at menneskerettighedscenteret gang på gang har udtalt sig på en måde, der er blevet betragtet som partisk. Kritikerne af det har i forbindelse med den løsning, der er fundet, og det lovforslag, vi behandler i dag, netop nævnt, at formålet med centeret bl.a. har været, at man skulle være upartisk, og det har været det, der har været problemet: man har netop ikke været upartisk. Det, vi sikrer nu, er forhåbentlig, at centeret bliver reelt upartisk og laver den forskning, som bl.a. Mads Bryde Andersen har gjort opmærksom på, man ud fra et juridisk grundlag ikke har lavet.

Kl. 12.55

Så spørger hr. Jann Sjursen om Paris-principperne og menneskerettighedskonventionen. Jeg har hele tiden sagt, at der er ikke nogen her i Folketinget, der ikke overholder internationale konventioner. Det kan være, at vi på et tidspunkt siger, at nogle konventioner er forældede, og at de skal ændres, men som det er i dag, er konventionerne, som de er, og Danmark har tilsluttet sig dem. Det tror jeg alle medlemmer af Folketinget er enige i.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Niels Helveg Petersen for en kort bemærkning, og hr. Jann Sjursen har ret til en tredje og sidste kort bemærkning, og det ønsker han, kan jeg se.

(Kort bemærkning). **Niels Helveg Petersen** (RV):

Jeg har haft den fornøjelse i en temmelig lang periode at være udenrigsminister for Danmark og dermed også haft mulighed for at tale om menneskerettigheder med mange repræsentanter for mange forskellige stater, herunder absolut mange stater, hvis forhold til menneskerettighederne var tvivlsomt.

Det er fælles for dem alle sammen, når man diskuterer menneskerettigheder, at de siger nøjagtig det samme som hr. Peter Skaarup. Alle diktatorer, alle, der krænker menneskerettigheder, siger det, hr. Peter Skaarup siger:

Jamen vi har såmænd ikke noget mod menneskerettigheder, men menneskerettighedsorganisationer politiserer. Ja, det gør de, fordi menneskerettigheder drejer sig om at begrænse magthavernes indflydelse og magt over det enkelte menneske, og derfor vil det for en diktator at se altid være en politisering. Det er nøjagtig den samme argumentation.

Da det skal ende med et spørgsmål, vil jeg gerne spørge hr. Peter Skaarup: Synes hr. Peter Skaarup, at det er en klædelig argumentation? Er han glad for at være i det selskab?

(Kort bemærkning). **Jann Sjursen** (KRF):

Hr. Peter Skaarup bedyrede, at man selvfølgelig skal overholde internationale konventioner og lovgivning osv. Det ville svare til, at jeg spurgte, om hr. Peter Skaarup og Dansk Folkeparti f.eks. ikke vil overholde gældende lov. Jeg vil gå ud fra, at man ville bekræfte, at det vil man gøre, uanset om man i øvrigt måske ikke var enig i al den lovgivning.

Det var lige præcis det, jeg sidst spurgte hr. Peter Skaarup om: Er Dansk Folkeparti enig i Paris-principperne? Ja eller nej? Det spørgsmål kan besvares meget klart og kort, men det er ikke blevet besvaret endnu, heller ikke med det svar, jeg fik før.

(Kort bemærkning). **Peter Skaarup** (DF):

Hr. Niels Helveg Petersen var inde på diktatorer, og jeg kan altså ikke gøre for, at hr. Niels Helveg Petersen kan se, at nogle argumenter, som er brugt af en eller anden diktator, skulle være de samme, som vi bruger her fra Folketingets talerstol i dag. Det kan jeg altså ikke gøre for.

Jeg tror heller ikke, hr. Niels Helveg Petersen nødvendigvis var enig i Sovjetunionens politik, da Sovjet eksisterede. Men alligevel delte Det Radikale Venstre argumenter med Sovjetunionen, da man kritiserede, at der blev placeret skibe, som muligvis havde atomvåben om bord, i Danmark, og på den måde kan vi jo blive ved. Fordi man har fælles synspunkter på et område eller har en fælles måde at argumentere på, behøver man altså ikke at være enig med diktatorer eller lignende.

Når det gælder hr. Jann Sjursens spørgsmål, synes jeg, jeg har besvaret det. Vi er enige i de principper, vi støtter menneskerettighedskonventionen, og vi støtter de konventioner, Danmark er omfattet af. Men hr. Jann Sjursen er velkommen til at spørge om det samme igen.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Søren Søndergaard, og det er den tredje og sidste korte bemærkning til hr. Skaarup.

(Kort bemærkning). **Søren Søndergaard** (EL):

Det er jo interessant at konstatere, hvordan hr. Skaarup ved at ændre sit udsagn her fra Folketingets talerstol går væk fra noget, som er en fuldstændig oplagt løgn, nemlig at Det Danske Center for Menneskerettigheder i alle de høringssvar, der er givet om stramninger af udlændingeloven, har sagt, at det kunne man ikke anbefale, og det var man imod, og går over til at sige "en række". En række kan jo defineres, ikke sandt? Det kan være 10 pct., eller det kan være 20 pct., og på den måde er hr. Skaarup selvfølgelig kommet fra løgnens område til sandhedens område. O.k., det kan vi jo så være tilfredse med.

Men jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Skaarup: Hvordan kan man være upartisk i et høringssvar, som er bestilt med det formål at give svar på, om en given lov er i overensstemmelse med internationale konventioner? Hvordan kan man være upartisk her? Formålet med at indkalde et høringssvar for at få et vide, om en lov er i overensstemmelse med international lovgivning, er vel at få et svar, der eller hedder ja, eller et svar, der hedder nej, og hvordan kan et ja eller et nej være upartisk?

(Kort bemærkning). **Peter Skaarup** (DF):

Altså det, vi beder en række parter om, bl.a. Menneskerettighedscenteret, er jo i forbindelse med en høringsproces at vurdere, om de kan se nogen juridiske problemer i et forslag i forhold til en konvention.

Der er det, vi har sagt, at vi har opfattet Menneskerettighedscenteret i den form, vi kender det i dag, som nogen der, som ud over den jura, der ligger i det, gang på gang har været god for en bemærkning, der har været politisk, og hvor man målrettet har forsøgt at påvirke bl.a. den danske udlændingedebat i en retning af, at man ikke vil have stramninger.

Da er det, at jeg har efterlyst, at man også fra andre partier end Dansk Folkeparti og nu også regeringen, som er med i det her forslag, har villet tage hånd om den problemstilling, har villet rejse nogle debatter om rimeligheden af, at skatteyderne skal bruge penge på et center, der har været så politiserende.

Så vil jeg sige, at de yderligere bemærkninger, hr. Søren Søndergaard kommer med, jo er det rene pindehuggeri, som vi kan bruge Folketingets tid i flere døgn på at diskutere, men sagen er bare, at nu får vi en god lov, som må til at virke, og nu må vi videre i stedet for det surmuleri, som jeg synes, venstrefløjen kommer med.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Margrete Auken for en kort bemærkning. Den tredje og sidste til hr. Skaarup. Vi har orden i bogholderiet her.

(Kort bemærkning). **Margrete Auken** (SF):

Da det jo ikke er lige meget, hvad man siger fra Folketingets talerstol, er det faktisk ret skandaløst, at Dansk Folkepartis ordfører bliver ved med at beskyldte mennesker, der ikke har mulighed for at forsvare sig, for ikke at gøre deres arbejde på den korrekte og vederhæftige måde. Og derfor bør hr. Peter Skaarup dokumentere, hvor Det Danske Center for Menneskerettigheder har tilføjet bemærkninger, der ikke var i overensstemmelse med de krav, der var stillet.

Hr. Peter Skaarup har ikke dokumenteret det; hr. Peter Skaarup har opført sig skandaløst, og det burde være påtalt, at hr. Peter Skaarup vedvarende sviner andre til, der ikke har en chance for at forsvare sig, og derved bringer ikke alene sig selv, men også Folketinget i miskredit ved at omtale andre mennesker på den måde.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Peter Skaarup ønsker ikke ordet. Så går vi videre i ordførerrækken.

Pia Christmas-Møller (KF):

I Det Konservative Folkeparti ser vi et stærkt fremadrettet perspektiv i ideen om at skabe et nyt, slagkraftigt center for internationale studier og menneskerettigheder.

I et land på Danmarks størrelse er der behov for at sikre nogle stærke faglige miljøer, hvor forskningsindsatsen kan drage nytte af en synergieffekt. Ved at sammenlægge Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier, Center for Freds- og Konfliktforskning og Det Danske Center for Menneskerettigheder til én institution får man netop denne effektiviseringsgevinst, som samtidig kan styrke forskningen. Det nye Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder bliver en selvejende og uafhængig institution og kommer til at bestå af to institutter: Institut for Internationale Studier og Institut for Menneskerettigheder med hver deres bestyrelse og hver deres direktør. Når fem institutioner med fem direktørstillinger omstruktureres på en måde, hvor der fremover kun bliver behov for tre direktører, er det kun naturligt, at stillingerne oplås. Det afgørende er, at uafhængigheden sikres ved, at det alene er den uafhængige bestyrelse, der træffer beslutning om personspørgsmål. Og det er det, der sker. Kontinuitet og identitet sikres gennem en overgangsordning, der sikrer, at den nuværende bestyrelse i Det Danske Center for Menneskerettigheder fortsætter deres arbejde i den valgperiode, de er valgt for.

I forbindelse med regeringens udspil tager man også højde for EU's ligebehandlingsdirektiv, som lægger op til, at ligebehandling uanset race eller etnisk oprindelse kan varetages af en institution, der beskæftiger sig med beskyttelse af menneskerettighederne. Lovforslag herom kommer i den nye folketingssamling på baggrund af Eva Smidt-udvalgets arbejde. Alt i alt er der altså lagt op til en løsning, der imødekommer formålet, og som lever op til FN-resolutionen fra 1993. Løsningen dokumenterer, hvad vi hele tiden har sagt fra konservativ side, nemlig at Danmark naturligvis fortsat vil leve op til internationale aftaler, og at vi naturligvis vil respektere Paris-principperne fuldt ud ved, at der bliver tale om uafhængighed, for så vidt angår menneskerettighedsfunktionen. Det står tilbage sammen med en løsning, der styrker den udenrigspolitiske forskning.

Kl. 13.05

Vi kan anbefale forslaget, men vil dog gerne leve op til det ønske, som Socialdemokratiet annoncerede her fra talerstolen, nemlig et grundigt udvalgsarbejde, hvor vi kan kigge på høringssvarene og de tekniske detaljer.

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod (S):**

Jeg skal indlede med at sige tak til De Konservatives ordfører for den imødekommenhed, der er over for de konstruktive indvendinger, vi har mod lovforslaget.

Jeg vil i den sammenhæng spørge til høringssvarene, der ligger dels fra Det Udenrigspolitiske Selskab, dels fra de fire centerdirektører, der jo klart peger på, at det lovforslag, der er fremsat, er unødigt bureaukratisk i sin form. Man kunne snildt fjerne det led, der hedder centerbestyrelsen og centerdirektøren, samt to institutter og dermed spare mange penge på det administrative og bruge dem til noget mere fornuftigt.

Jeg vil bare høre, om det er noget af det, Det Konservative Folkeparti vil gå med ind og samarbejde med øvrige partier om, for det kunne være noget af det, der kunne være med til at styrke den her lovgivning.

(Kort bemærkning). **Margrete Auken (SF):**

Jeg vil tilslutte mig hr. Jeppe Kofods både ros og tak og føje til, at det jo ikke bare er de høringsinstanser, som hr. Jeppe Kofod nævner. Dansk Forskningsråd har faktisk også en meget vigtig pointe i, at der i øjeblikket pågår et udredningsarbejde, som forventes færdigt 1. maj, om hele sektorforskningen. Og der er et eller andet grotesk ved, at vi sidder og bygger en stor institution op, uden at det arbejde, der bliver lavet, bliver inddraget.

Jeg kunne ikke drømme om at mistænke hverken fru Pia Christmas-Møller eller udenrigsministeren for at have noget imod at høre, hvad kyndige folk har at sige, for man har trods alt for meget ordentlig selvfølelse til, at man synes, det er fornærmende at få kyndige folk på banen. Det ved jeg.

Det er altså i tillid til den respekt, at jeg spørger, om man også godt lige vil have i beredskab – kan man kalde det – til at høre, hvad der måtte blive sagt fra Forskningsrådets side om denne her institution.

(Kort bemærkning). **Lars Kramer Mikkelsen (S):**

Med risiko for at blive skældt ud af den konservative ordfører, som jeg blev det af Dansk Folkepartis ordfører, for at rønnebærrene skulle være sure, at vi blot var sure osv., når vi ønskede at diskutere det her forslag, nu hvor der endelig er mulighed for det i Folketingssalen, vil jeg godt spørge den konservative ordfører, om jeg forstod det rigtigt, nemlig at man med det her forslag ønskede at styrke arbejdet for etnisk ligestilling og arbejdet for menneskerettighederne også i Danmark.

Det vil jo være fuldstændig i strid med, hvad Dansk Folkeparti sagde fra talerstolen, og dem har man jo indgået en aftale med, da det er det parlamentariske grundlag for regeringen.

Har jeg forstået det er rigtigt? Var det det, den konservative ordfører sagde her fra talerstolen var sigtet med forslaget?

(Kort bemærkning). **Pia Christmas-Møller (KF):**

Til hr. Lars Kramer Mikkelsen: Jeg kan forsikre hr. Lars Kramer Mikkelsen, Socialdemokratiet og Folketinget om, at hensynet til menneskerettighederne, respekten for menneskeretten nationalt og internationalt

er et kernepunkt for Det Konservative Folkeparti. Sådan er det. Og vi mener faktisk, at det forslag, der ligger på bordet her, vil styrke indsatsen på området.

Til hr. Jeppe Kofod: Vi vil meget gerne gå ind i et konstruktivt udvalgsarbejde. Jeg vil dog advare en lille smule imod forestillinger om, at man kan bryde den fremlagte konstruktion fuldstændig op, for så vil der jo ikke længere være sammenhæng i det nye center. Lad os kigge på de forskellige høringssvar og lad os få en ordentlig teknisk diskussion i udvalget. Det er jeg åben over for. Men jeg giver ikke tilsagn om her fra talerstolen, at vi nu vil bryde hele konstruktionen op. Det mener vi faktisk ikke at der er behov for, heller ikke henset til den forudgående politiske proces, som ingen ønsker at få gentaget.

Til fru Margrete Auken: Vi vil også gerne høre på, hvad Forskningsrådet måtte komme med, og jeg mener, at der er mulighed for det rent tidsmæssigt. Vi har allerede nu fået en række høringssvar. Lad os kigge på dem og lad os se, hvad der kan tages højde for. Men grundlæggende mener jeg, at lovforslaget, som det ligger, faktisk imødekommer de overordnede hensyn, som ikke bare regeringen, men også Det Konservative Folkeparti gerne ser imødekommet.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det fru Margrete Auken som ordfører.

Margrete Auken (SF):

Indtil videre kan vi så sige, at det går jo meget godt. Der er sådan fornuftig fremdrift i det. Og jeg vil da godt starte med at deltage i den almindelige glæde først og fremmest over, at det dog er lykkedes at opretholde Det Danske Center for Menneskerettigheder i nogenlunde acceptabel form og det er lykkedes at få slået fast, at Paris-principperne skal gælde.

Kl. 13.10

Men så yndigt er det jo altså heller ikke alt sammen. Jeg vil godt læse op fra høringssvaret fra Det Udenrigspolitiske Selskab, hvor der i det første punkt står:

”Rigtig dårlig idé at inkludere menneskerettighederne. Den går faktisk imod en af hovedpointerne i regeringens egen politik. For man kunne jo spare centerbestyrelsen og centerdirektøren med stab og nøjes med de to institutbestyrelser og institutdirektører, hvis ikke Institut for Menneskerettigheder med djævelens vold og magt skulle passes ind i strukturen.”

Med djævelens vold og magt står der, og så kigger vi os jo omkring og spørger: Hvem er det nu, der her bliver beskrevet som djævelens vold og magt? Nu skal vi ikke gøre for megen ære af dem, der findes jo folk, man komme til at gøre for megen ære af ved bare at nævne dem, men som ”djævelens vold og magt” kan vi godt tage dem med.

Jeg synes, vi skal have i baghovedet, at vi sidder med en konstruktion, som er resultatet af djævelens vold og magt. Men vi kunne nu kigge på det, sådan så vi både kunne berolige Djævelen så meget, at han ikke vil myldre rundt om ørerne på os i for stort omfang, og se på, hvad det er for nogle ting, der er af indvendinger, og som er nogenlunde gennemgående i de høringssvar, som vi har set. Og der vil jeg godt nævne tre punkter eller fire, for glæden over centerets uafhængighed og Paris-princippernes overholdelse er bestemt også gennemgående.

Der er altså forundring over konstruktionen, og det bliver sagt mange gange, at den er tung, den er dyr, den er uklar, den er bureaukratisk, den er konfliktskabende, og hvad der nu bliver sagt. Det er et mønster, der går igen hele vejen.

Spørgsmålet er, om man kan lindre på det, uden at man bryder så meget op i det, at den stakkels minister kommer under djævelens vold og magt igen, om det kan lade sig gøre, at vi kan få det til at fungere hensigtsmæssigt. Der er jo altså visse funktioner, som man kan klare med en pedel, som man ikke behøver af have en lønramme 38- eller 40-direktør til at sidde og klare. Jeg synes da, at man skal kigge på, om den mulighed er til stede, og om vi kan få noget til at fungere mere hensigtsmæssigt også ud fra en forskningsinsvinkel.

Den anden ting, der er gået igen i høringssvarene, er altså, at de har haft for kort tid. Jeg synes, at det er beklageligt, at man kun giver folk 1 uge til at svare på noget, der trods alt er så svært.

Der er jo nogle af os, der har noteret os, at de har fået så kort tid, så Center for Freds- og Konfliktforskning ikke engang har haft tid til at skrive på dansk, så de sender deres internationale ting over til os på engelsk. Det er et af de bedste argumenter, jeg har set, for, at de trænger til at komme igennem en eller anden slags bearbejdning, når de sender høringsvar over til Folketinget på engelsk.

Det er så latterligt, så man tænker: Gisp, står det så slemt til hende hos dem? Men de har dog måske ikke haft tid til at skrive det på dansk, det skal jeg så ikke kunne sige. Det er så helt tydeligt, at det ikke er meningen, at det skal tages alvorligt, for ting, der forelægges for det danske Folketing, skal selvfølgelig være på dansk. Det er ikke ret svært engelsk, vil jeg sige, men alligevel burde det ikke være sådan.

Men altså hastværket har været voldsomt, og jeg er glad for den konservative ordførers tilsagn om, at vi i hvert fald ikke vil jage det igennem, som det sker med en række andre forslag i øjeblikket.

Det sidste punkt, der går igen i kritikken, som er tung, og som for SF er meget alvorlig, er jo altså det, man gør ved Nævnet for Etnisk Ligestilling.

Vi er med på, at eller andet skulle der betales til djævelens vold og magt dér. Men nu står man med noget, som det er svært at få til at fungere, og vi kommer jo til at bygge det op igen, medmindre man kan lave så mange nykonstruktioner inden for Menneskerettighedscenteret, at ikke bare det danske perspektiv, som ifølge Paris-princippet skal være stærkere, end det er, men også hele klagefunktionen – det er jo den anden del af det – bliver tydelig. Det er et svagt punkt. Jeg er sikker på, at i hvert fald udenrigsministeren, og jeg tror også den konservative ordfører, er optaget af, at vi få en funktion, der fungerer godt, også i forhold til det klageorgan, som man skal have. Jeg er sikker på, at der ikke fra den side er nogen interesse i at svække ligestillingsaspektet. Vi står altså med noget, som er uafklaret, og vi vil meget gerne tilsige ministeren vores absolut bedste og mest loyale og kreative og diskrete støtte, hvis man skal finde ud af at få det her til at hænge bedre sammen, sådan at vi ikke står i den tåbelige situation, at først opretter man noget – det har vi så gjort for nogen tid siden – det fungerer, så nedlægger man det, fordi djævelens vold og magt er på spil, og så bliver man alligevel nødt til at oprette det igen, og det eneste, man kan sige med sikkerhed, er, at det koster altså mange penge.

Kl. 13.15

Niels Helveg Petersen (RV):

Lad mig til indledning slå fast, at Det Danske Center for Menneskerettigheder med et andet navn nu fortsætter som et uafhængigt institut, et uafhængigt nationalt menneskerettighedsinstitut i overensstemmelse med Paris-princippet, helt og ubeskåret i henseende til arbejdsopgaver og funktion i øvrigt. Helt og ubeskåret fortsætter centeret, ja, centeret bliver nu til og med forankret i en lov frem for som hidtil at være forankret i forslag til folketingsbeslutning og får endda udvidet sit sagsområde.

Hr. Skaarup var så glad for sin indflydelse på lovgivningen, og jeg må sige ganske nøgternt og ment ud fra en helt professionel vurdering, at jeg ikke kan få øje på nogen ændring eller beskæring i Det Danske Center for Menneskerettigheds virkefelt. Jeg kan ikke få øje på hr. Peter Skaarups indflydelse på den grundlæggende konstruktion – og godt for det. Så langt så godt. Men inden, vi kom hertil, skulle vi jo meget ondt igennem, og jeg må sige, at regeringen fortjener ingen høj stilkarakter for behandlingen af sagen. Jeg må også sige, at jeg tror, der har været og fortsat vil være internationale skadevirkninger af den proces, vi har været igennem. Lad mig så i øvrigt gøre den bemærkning, at jeg i henseende til menneskerettigheder i Dansk Folkeparti kan se to forskellige skoler. Der er skolen hr. Peter Skaarup og hr. Thulesen Dahl, som taler om smagsdommeri, som om spørgsmålet om menneskerettigheder er et spørgsmål om smagsdommeri. Det kan til nød passere, vil jeg sige, hvis man diskuterer, om man skal opretholde Måltidets Hus eller sådan noget, så kunne man jo sige, at det er et spørgsmål om smagsdommeri. Men når det drejer sig om menneskerettigheder, som er individets beskyttelse mod magthavere, så er det jo en utrolig sproglig konstruktion at tale om smagsdommeri. Det er efter min mening helt ved siden af at sammenligne respekten for menneskerettigheder med noget, der har med smagsdommeri at gøre. Der findes en anden skole i Dansk Folkeparti. Det er den skole, som udgøres af hr. Søren Krarup og hr. Jesper Langballe, som jo tydeligt mener, at menneskerettigheder principielt er roden til meget ondt, er, om jeg så må sige, en principiel filosofisk misforståelse, og at der ud af menneskerettighederne er vokset totalitære systemer i et stort omfang.

Jeg kan ikke få øje på det. Det er de to skoler, der findes, og det har vi da fået nyttigt afklaret i forbindelse med diskussionen af hele dette problemkompleks. Som sagt kan Det Radikale Venstre støtte forslaget, fordi centeret fortsætter helt ubeskåret, også fordi vi finder det nyttigt, at de øvrige centre får mulighed for at arbejde sammen og skabe et større sammenhængende forskningsmiljø. Det er vi også tilfredse med. Høringssvarene rejser flere, synes jeg, udmærkede spørgsmål til enkeltheder i lovforslaget. Lad os se på det i udvalget. Også jeg har meget noteret mig de fire centerdirektørers, synes jeg, udmærkede påvisning af, at den konstruktion, man vælger her med den overordnede centerbestyrelse, er unødigt bureaukratisk og kostbar. Lad os se på det. Jeg synes også, det er helt rimeligt og rigtigt at afvente, hvad forskningsrådene rapporterer omkring den 1. maj, før vi gør forslaget færdigt.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Søren Søndergaard som ordfører.

Kl. 13.20

Søren Søndergaard (EL):

Der er jo tale om en ændring, som er ret omfattende, af den måde, tingene har været organiseret på tidligere. Der er også tale om en ændring, som vækker en stor debat om, hvad der egentlig er konsekvensen af ændringen, om det udelukkende drejer sig om form, eller om det også drejer sig om indhold.

Alene derfor mener jeg, det som udgangspunkt er utrolig beklageligt, at det har skullet gå så hurtigt, at mange af dem, der er høringsberettiget til det her, selv må skrive, at deres høringssvar ikke er uddybende. Det kan jo ikke andet end efterlade det her indtryk af, at det ikke bliver behandlet så godt, som det kunne.

Så kan man jo spørge, hvorfor vi så står i den situation, og det gør vi jo på grund af den tragiske forhistorie, som vi alle sammen kender, som også har været nævnt: en statsminister, som havde et behov for at vise handlekraft mod smagsdommeri, overflødige råd og nævn, et Dansk Folkeparti, som havde et behov for at føre kampagne mod Det Danske Center for Menneskerettigheder og mod andre, som tog sig af at forsvare Danmarks tilslutning til internationale konventioner.

Resultatet blev så denne her meget uskønne proces, som naturligvis har haft skadelige virkninger med hensyn til, hvordan man opfatter Danmark i udlandet, men det synes jeg i virkeligheden ikke er det værste af det. Det har jeg også sagt før. Det kan man se på, som man vil. Det allerværste er, at det har haft skadelige virkninger i udlandet i den forstand, at folk kan gå rundt og sige, at også i Danmark snakker man jo om, hvorvidt det er så vigtigt med det der med menneskerettighederne og et uafhængigt menneskerettighedscenter. Man har fået første del af historien, men man har ikke fået anden del af historien, og eneansvaret for det ligger hos regeringen.

På baggrund af hele det forløb kunne man jo have mest lyst til at tilslutte sig høringssvaret fra Det Humanistiske Fakultet på Københavns Universitet. En del af det lyder i al korthed:

”Fakultetet konstaterer, at der er tale om et politisk kompromis, hvorfor det ikke er hensigtsmæssigt at komme med principielle indvendinger mod konstruktionen.”

Det kan man jo sige er et høringssvar, der vil noget.

Men det kan vi jo ikke nøjes med her, det er jo os, der er tvunget til at vedtage det. Derfor bliver vi jo nødt til at kigge på en række af de spørgsmål, der skal kigges nærmere på: Spørgsmålet om den fulde rådigheds- og dispositionsret for den nationale menneskerettighedsinstitution over økonomien, som den ifølge Paris-principperne er forpligtet til at have. Spørgsmålet om, hvorvidt det nye institut for menneskerettigheder får tilført ekstra økonomiske ressourcer for at kunne bistå ofre for forskelsbehandling ved at få behandlet deres klager. Spørgsmålet om, hvem der skal løse den opgave, som DUPI's repræsentantskab løser i dag og især i forhold til Institutet for Internationale Studier. Spørgsmålet om den skitserede ledelsesmodel, hvor direktørerne for DUPI, COPRI osv. i deres høringssvar skriver, at den foreslåede model er et klart tilbageskridt i forhold til den sammenhængende faglige og økonomiske ledelsesmodel. Spørgsmålet om, hvordan den kompetence, som går tabt ved slippet mellem nedlæggelse af Nævnet for Etnisk Ligestilling, og indtil funktionerne tages op af den nye konstruktion, kan minimeres eller helst fjernes. Spørgsmålet om, i hvilket omfang den nye konstruktion også skal gælde for Grønland. Spørgsmålet om at få afklaret, om hr. Peter

Skaarup har ret i, at det her forslag forhindrer kritiske bemærkninger til fremtidig lovgivning, det, hr. Skaarup kalder utidig politisering.

På alle de her områder er der behov for afklaring ikke alene af dem, men også af en række andre, der er nævnt i høringssvarene. Det er klart, at det er noget, vi må gå igennem under udvalgsarbejdet og stille spørgsmål til hver enkelt. Derfor vil jeg da godt sige, at vores endelige stillingtagen selvfølgelig vil afhænge af de svar, vi vil få under det fortsatte udvalgsarbejde.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Jann Sjursen som ordfører.

Jann Sjursen (KRF):

Det fremsatte lovforslag er bedre end frygtet, når man betænker den lange debat, der er gået forud, inden selve lovforslaget blev fremsat, og specielt selvfølgelig debatten om Det Danske Center for Menneskerettigheder.

Vi har haft en debat om debatten, nemlig forespørgselsdebatten, som blev rejst af Det Radikale Venstre for nylig, så jeg skal sådan set springe let hen over selve forhistorien. Den mener jeg vi har haft rig lejlighed til at diskutere.

Kl. 13.25

Jeg vil dog sige, at den meget uskønne debat, som vi har haft, blev foranlediget af en lidt uskøn aftale indgået mellem Dansk Folkeparti og regeringen.

Sammenlægningen af Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Center for freds- og konfliktsforskning til et nyt institut for internationale studier synes vi er ganske fornuftig, ja, den er nærmest oplagt, men efter Kristeligt Folkepartis opfattelse er det i den konstruktion ikke så oplagt, at Det Danske Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier skal med ind under hatten.

Vi mener, at sådanne tilsvarende centre ikke bare i Norden, men også i Europa, er oprettet som selvstændige centre, og vi havde bestemt helst set, at det var fortsat dermed. Vi mener nemlig, at det center for det første ikke har eksisteret i mere end knap 2 år og for det andet adskiller sig fra de andre udenrigspolitiske selskaber ved det, at formålet bl.a. er bevarelsen af mindet om holocaust, f.eks. i forbindelse med en eventuel dansk mindededag for holocaust og andre folkedrab, at der er nogle undervisningsmæssige opgaver knyttet dertil, og så gør altså ikke mindst samarbejdet med andre centre både i Norden og i Europa, at vi faktisk ikke finder, at det er naturligt, at lige præcis det center kommer med ind under hatten i det nye institut for internationale studier. Vi ser heller ingen grund til, at Det Danske Center for Menneskerettigheder skulle erstattes af et nyt institut for menneskerettigheder, men vi kan selvfølgelig konstatere nu, hvor vi har lovforslaget foran os, at aktiviteterne under Det Danske Center for Menneskerettigheder videreføres i det nye institut, og det gør de jo under fuld iagttagelse af Paris-principperne. Da det jo har været en væsentlig del af debatten, der er gået forud for lovforslaget, vil jeg sige, at det selvfølgelig er tilfredsstillende, at det nu er slået fast, at det nye institut skal bevare den samme uafhængighed, som Det Danske Center for Menneskerettigheder har i dag. Jeg synes heller ikke, det er så oplagt endda nu at nedlægge Nævnet for Etnisk Ligestilling, før et nyt klageorgan oprettes – for nu at komme hele vejen rundt. Derimod kan man sige, at det, der var oplagt, nemlig at styrke den samlede udenrigspolitiske forskning ved især sammenlægning af DUPI, Center for Udviklingsforskning og Center for freds- og konfliktsforskning, efter vores opfattelse er blevet forplumret noget ved, at man inddrager både Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier, og også, at man har valgt at nedlægge Det Danske Center for Menneskerettigheder, som dog genopstår i form af et nyt institut for menneskerettighedsstudier. Vi har forud for debatten her, og det takker jeg for, fået de høringssvar, som er afgivet under, må man nok sige, et meget stort tidspres, hvilket flere af høringssvarene også bærer præg af. Jeg synes, at der uanset idealet også for Kristeligt Folkeparti rejser sig en række spørgsmål til det fremsatte forslag, bl.a. om selve ledelseskonstruktionen, om det ikke giver mere bureaukrati osv. Jeg synes jo altså, at da der også er rejst væsentlige indvendinger i de høringssvar, der vedrører, om de aktiviteter under Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier nu viderefø-

res eller ikke gør det, må vi se nærmere på det under udvalgsbehandlingen. Så vil jeg sige, at vi i Kristeligt Folkeparti selvfølgelig både ser frem til en grundig udvalgsbehandling og faktisk også ser frem til en grundig kommentering fra ministerens side af de høringssvar, der er givet, for vi har ikke fået kommentarerne endnu, og dem synes jeg sådan set er nok så væsentlige i forhold til mange af de i detaljen præcise høringssvar, selv om de altså er afgivet under stærkt tidspres. Kristeligt Folkepartis endelige stillingtagen til lovforslaget vil afhænge af den udvalgsbehandling, vi har, og også af de svar, som vi måtte få af ministeren, men som det er fremgået af min ordførertale her, har vi altså det væsentlige imod lovforslaget, at vi ikke mener, der har været brug for at ændre på Det Danske Center for Menneskerettigheder og ej heller at nedlægge holocaust- og folkedrebscenteret og føre det ind under den nye institution. Derfor er det altså med en vis skepsis, vi modtager lovforslaget her, men vi ser frem til en grundig udvalgsbehandling.

Lars-Emil Johansen (SIU):

Efter en noget turbulent graviditet, hvor det til tider har været vanskeligt at afgøre, hvem der var den rigtige far til barnet, er regeringen nu klar til at sætte et nyt institut i verden, som ud over at få stor betydning for Danmarks internationale omdømme også vil få afgørende indflydelse på Grønlands og Færøernes mulighed for uafhængig oplysning om og indsigt i den udenrigs- og sikkerhedspolitik, som stadig er fælles for riget, en adgang til indsigt, som historien med sørgelig tydelighed har vist behovet for.

Kl. 13.30

Jeg skal ikke tage stilling til tilblivelsesprocessen ud over at påpege, at det altid er mere anstændigt at gå efter bolden end efter manden, og at det med menneskerettigheder ligesom med folkeretten nu engang er de internationale regler, man må forholde sig til, i stedet for at søge at hænge de personer ud, der formidler dem.

Det er den nordatlantiske gruppes håb, at det nye samlede center vil komme til at yde en lige så objektiv og kvalificeret service over for såvel de enkelte brugere som over for den samlede offentlighed, som vi finder, at særligt DUPI og Det Danske Center for Menneskerettigheder hidtil har gjort. Fra Færøerne og Grønland har vi kun haft gode erfaringer med disse institutioner.

Mens der kan være gode begrundelser for stordriftsfordele via den kommende sammenlægning, ser det desværre ud til, at der i processen er gået visse demokratiske fordele tabt. Jeg tænker her specielt på det repræsentantskab, der var knyttet til DUPI, hvor såvel Færøerne som Grønland var repræsenteret. Dette er nu bortfaldet, og vores lande er ikke sikret lignende repræsentation i den nye struktur.

Der er heller ikke taget hensyn til Grønland og Færøerne i det nye råd for menneskerettigheder, som etableres i forbindelse med centeret. Dette skyldes måske, at lovene i første omgang ikke er sat til at gælde for Færøerne og Grønland. Men for såvel for Institut for Internationale Studier som Institut for Menneskerettigheder gælder det, at disse i forhold til det nuværende rigsfællesskab vil bevæge sig ind på områder, hvor der via Danmark ageres internationalt på vegne af Færøerne og Grønland. Jeg skal derfor på linje med høringssvarene fra de to hjemmestyreregeringer opfordre til, at loven ændres, således at den ved kongelig anordning kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland. Ligeledes skal jeg understøtte ønskerne fra hjemmestyreregeringerne om, at Grønland og Færøerne bør repræsenteres i bestyrelsen for Institut for Internationale Studier, eller at der subsidiært genoprettes et repræsentantskab hertil med deltagelse fra vore lande. Jeg skal også påpege, at Grønland og Færøerne naturligvis bør repræsenteres i det nye råd for menneskerettigheder. Lad mig slutte med at fremføre en måske lidt naiv forhåbning om, at det nye center vil få både mulighed for og lejlighed til at fortsætte den undersøgelse omkring de sikkerhedspolitiske forhold i Nordatlanten, som i sin tid blev stoppet ved årstallet 1968. Der er mange uafklarede spørgsmål omkring udenrigs- og sikkerhedspolitikken i Nordatlanten også efter den tid. Det er den nordatlantiske gruppes erklærede mål at søge at få det belyst på en måde, så vi her i Folketinget kan få en kvalificeret, åben og demokratisk debat om den virkelighed, vi sammen lever i. Det har vi brug for i stedet for de skjulte dagsordener og slørede økonomier, vi i dag må leve med i forbindelse med Danmarks brug af de nordatlantiske lande. Vi håber ikke, at der fremover igen skal dukke et såkaldt ukendt H.C. Hansen-brev op, for at vi og de danske forskere inden for udenrigs- og sikkerhedspolitik langt om længe kan få sandheden at vide om frem-

mede magters brug af vores hjem til placering af atombomber, missiler og militære radarstationer. Det er vores håb, at det nye Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder bliver præcis lige så uafhængigt og objektivt, som regeringen igen og igen understreger, og at det derfor kan blive en værdig samarbejdspartner også for vores folk og vores interesser.

Kl. 13.35

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg skal starte med også at gøre hr. Lars-Emil Johansens forhåbninger til det nye center til mine. Selvfølgelig bliver det da et nyt center, som er en værdig samarbejdspartner og spiller i dansk udenrigspolitisk forskning og dansk offentlighed.

Hvad angår hr. Lars-Emil Johansens ønske om, at jeg skulle sørge for, at Grønland og Færøerne bliver repræsenteret i Rådet for Menneskerettigheder, vil jeg sige, at hvis jeg stod og sagde ja til det, ville jeg bryde Paris-princippet. Det er jo ikke mig, der sammensætter Rådet for Menneskerettigheder – det er Menneskerettighedscenteret. Jeg går ud fra, at de har lyttet til hr. Lars-Emil Johansens tale, for hvis jeg stod her og sagde, at det skulle jeg nok sørge for, ville andre her i salen komme efter mig og sige, at dér sprængte jeg uafhængigheden.

Hvad angår det øvrige med strategiske studier og udenrigspolitiske studier, er det klart, at jeg også har hørt på hr. Lars-Emil Johansen. Det er jo ikke meningen, at vi skal flække rigsfællesskabet. Vi er da meget interesserede i, at rigsfællesskabet hænger sammen, også i vores almene forskning. Vi har jo også gjort detovre i DUPI, som hr. Lars-Emil Johansen har nævnt, med nogle fremragende undersøgelser, som vi alle har glæde af, og det samarbejde skal fortsætte på den ene eller den anden måde.

Ellers til ordførerne: Der er et par ordførere, som har beklaget, at klagefunktionen forsvinder i forbindelse med nedlæggelsen af Nævnet for Etnisk Ligestilling. Hertil vil jeg sige, at det er lidt mærkeligt, for den klagefunktion finder ikke sted i forbindelse med Nævnet for Etnisk Ligestilling; det har ikke nogen klagefunktion. Der kommer tværtimod en klagefunktion, men den *er* der altså ikke, og den kan altså ikke forsvinde, da den ikke er der.

Det, vi har gjort, er, at vi sætter de opgaver ind i det nye center. Det ligger i EF's direktiv af 29. juni 2000, hvor man taler om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race og etnisk oprindelse, hvor der i dette direktivs artikel 13, stk. 1, står, at et sådant organ "kan være en del af institutioner, der har til opgave på nationalt plan at forsvare menneskerettighederne eller beskytte enkeltpersoners rettigheder".

Det vil sige, at det, man forestiller sig, altså er, at det meget vel kan være et menneskerettighedscenter, som får den opgave at tilse ligebehandling og hjælpe folk med at klage over manglende ligebehandling.

Jeg synes da egentlig, at det er meget godt, at det kommer i forbindelse med Menneske-rettighedscenteret, og alle de, der har været glade for Det Danske Center for Menneskerettigheder, skulle jo juble over, at det nu også får den opgave at sørge for at sikre, at folk har klagemuligheder i forbindelse med forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse og race. Så det skulle jo være en styrkelse af arbejdet. Som jeg forstår det, er der meget bred tilslutning til, at Menneskerettighedscenteret bevares, og så må der jo også være tilslutning til, at den opgave kommer i det nye danske menneskerettighedscenter og institut. Der er også blevet nævnt, at den nye konstruktion kan være for tung, og jeg kan da godt forstå, at det kan se sådan ud. Man skal bare være opmærksom på, at hovedformålet her er at få en synnergieffekt. Det er altså ikke at spare en pedel væk, som fru Margrete Auken sagde... (*Afbrydelse af Margrete Auken (SF)*)... Nej, pedeller i stedet for direktører – det var ordene... Ja, ja, men lad mig nu få lov at... (*Afbrydelse af Margrete Auken (SF)*)... Altså det er utroligt. Er der ingen, der kan belære...

Første næstformand (Svend Auken):

Det er udenrigsministeren, der har ordet, og jeg beder medlemmerne om at afstå fra kommentarer uden for talerrækken.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Tak for det.

Det, det drejer sig om her, er, at det ikke bare er forskellige institutter, som man placerer i en etageejendom, hvor de derefter sparer pedellen væk, fordi de nu er i samme etageejendom. Det er jo ikke det, det drejer sig om.

Det fremgår jo også af høringssvarene, at mange observanter, som vi har bedt om at levere høringssvar, jo præcis har hæftet sig ved, at vi i kraft af den nye konstruktion får den forskningsmæssige synenergieffekt, som jeg har gået efter. Aarhus Universitet nævner synergieffekten, Center for Udviklingsforskning, FN-Forbundet, Forskningsenheden, nævner også forskningsvirkningen.

Så der er altså almindelig enighed om i høringssvarene, og det er der også flere ordførere, der har bekræftet og er gået ind for her, at det, vi ville, jo ikke bare er et bofællesskab, hvor man kan spare en pedel væk.

Det, vi ville, var et fællesskab, hvor forskningen bringes sammen, og hvor de forskellige forskningsinstitutter og enheder ikke bare tilfældigvis ligger i samme hus, men også begynder at befrugte og styrke hinanden i tværgående forskning.

Det er derfor, jeg siger og har sagt ved tidligere debatter om det, at vi ikke kan se tingene så adskilte, som man har gjort hidtil, hvor man har oprettet det ene og det andet og det tredje og fjerde organ i fire forskellige situationer og i fire forskellige finanslovssammenhænge. Det er altså på tide, og det er der også flere ordførere der har hæftet sig ved og været positive over for, at vi begynder at se tingene i sammenhæng.

Kl. 13.40

Det er jo ikke særlig rimeligt, at man har et center for Nordforskning og et center for Sydforskning, DUPI og CUF, fordi Nord og Syd hænger faktisk sammen. Om ikke før, så lærte man det jo i hvert fald den 11. september.

Jeg har bemærket hr. Jann Sjursens kritik af holocaust- og folkedrabsstudiernes inddragelse i det her, men fred og konflikt og folkedrab og holocaust hænger altså sammen med menneskerettighederne. Hvor man ikke har menneskerettigheder, har man konflikt, hvor man har konflikt, har man ikke fred, og hvor man har undertrykkelse af menneskerettigheder og store konflikter, har man altså ofte enten en situation, hvor det falder ud som totalitarisme, Zimbabwe, eller som folkemord, Rwanda.

Derfor synes jeg faktisk ikke, at tingene skal ses så adskilte, som man hidtil har gjort. Derfor synes jeg, at tingene skal ses sammen. Og det er derfor, vi har lavet den konstruktion, vi har, som kan synes tung, og som jeg gerne om et par år ser på igen.

Men lige nu er der ikke brug for bare at lave et bofællesskab. Nu er der brug for en instans over de to søjler, som sørger for, at vi også får det forskningsmæssige drive og samarbejde samt de ting, jeg har stået her og sagt, som viser, at tingene hænger sammen og er mere komplicerede.

Derfor skal de trække på hinandens kræfter: menneskerettigheder, konflikt, fred, holocaust, hvor jeg har udvidet det til ikke bare at være biologiske folkemord, men også politiske folkemord. Det har ikke tidligere været i teksten. Og som teksten har været forstået hidtil, har det jo været sådan, at det var nazismens forbrydelser, og dem skal der også studeres og forskes i, men jeg synes så sandelig også, at der skal være lovgrundlag for at forske i kommunismens forbrydelser. De er kommet ind under det, jeg kalder politiske massedrab. De er jo ikke nødvendigvis biologisk betingede, men betinget af en ideologi begynder man at slagte hinanden. Tag Cambodja, tag behandlingen af kulakkerne og ukrainerne under Stalin.

Så jeg er glad for, at mange af høringssvarene har påpeget dette, og jeg er også glad for, at flere ordførere har været tilfredse med og positive over for det. Men deraf følger så også konstruktionen, i hvert fald her i begyndelsen, ved oprettelsen af det nye virke.

Vi vil selvfølgelig lytte til den kritik og de indvendinger, der har været, vi vil også lytte til høringssvarene, og vi vil også give god nok tid til at behandle høringssvarene og de spørgsmål, folketingsudvalget måtte have. Jeg har lagt vægt på her at forklare, at konstruktionen er en følge af, at vi ikke bare vil have bofællesskab, vi vil også have forskningsmæssige resultater.

Margrete Auken (SF):

Jeg synes, der er et problem med helt at finde ud af, hvad hensigten med Menneskerettighedscenteret er i denne her konstruktion. Jeg tror, der er meget få af os, så vidt jeg har kunnet høre i debatten, der decideret har kritiseret, at man har lavet det andet institut, og at vi ikke har rost det nok. Jeg skulle jo rose til så mange sider, at det var svært at nå alt det roseri. Konstruktionen er ikke så tosset, og om den nu er god nok, er noget af det, som jeg synes – bl.a. med Forskningsrådets kritik af det – vi skal have tid til at kigge på.

Om det nationale perspektiv, som jo flere af dem varetager, er godt nok varetaget ved placeringen under Udenrigsministeriet, og hvordan det hænger sammen, synes jeg også vi skal have kigget på. Og her mener jeg, at man ikke bare har sparet en pedel, man har faktisk sparet en hel masse udenomsværker ved at lave den konstruktion.

Problemet med koblingen til Menneskerettighedscenteret er jo, at det skal være så uafhængigt, som det skal være, for at vi kan leve op til Paris-princippet. Og det var til den del af det, jeg sagde, at spørgsmålet er, om de fordele, vi får ved, at de er sammen, når vi skal respektere uafhængigheden og forskningsfriheden og for den sags skyld også økonomien ifølge Paris-princippet, opvejer, at man har lavet for tung en konstruktion. Det er her, jeg siger, at det er spørgsmålet, om det ikke kunne klares med et godt samarbejdsudvalg og en pedel i stedet for en meget, meget dyr direktør og en stor, meget besværlig bestyrelse. Det er jo så det, jeg synes, vi skal kigge nøjere på.

Men selve konstruktionen med det andet er der god mening i, og jeg er ikke uenig i, at i hvert fald i nogle af de centre, kan vi jo godt sige, at der også var en temmelig indirekte kriti, der var i hvert fald en temmelig støjende kritik af Center for Freds- og Konfliktforskning, der laver sådan noget vrøvl som at sende et høringssvar over til os på engelsk, hvor selv Bjørn Møllers dissens skrives på engelsk. Det er altså for komisk, og det er jo ikke overbevisende, hvis de skal forklare os, hvor nødvendige de måtte være i denne her situation.

Tilsvarende kan man sige om CUF. I virkeligheden kan vi få meget mere glæde af CUF's arbejde, hvis det ligger i de her sammenhænge.

Jeg er enig i ministerens opremsning, men jeg vil godt føje Tjetjenien til, og så kan vi for at tage noget, som vi begge nok mener burde høre ind under forestillingerne også, nemlig Tyrkiets folkedrab på Armenien, som er noget af det, der har ligget helt underbelyst, og hvor det af en eller anden underlig grund hele tiden lykkes tyrkerne at få stoppet, at man får kigget ordentligt på den sag osv. Det kunne vi jo bestemt få gjort noget fornuftigt ud af.

Kl. 13.45

Det var det, der var min pointe i det. Det var ikke at køre det hele sammen i en pællemælle, men at sige, at det var netop koblingen af de to institutter, vi havde lidt problemer med, fordi vi skal leve op til Paris-princippet.

(Kort bemærkning). **Jann Sjursen (KRF):**

Jeg takker også for ministerens svar, og jeg vil godt sige, at det ikke er Kristeligt Folkepartis hensigt, at Institutet for Internationale Studier bare skulle blive et bofællesskab. Jeg er fuldstændig enig i, at man kan opnå nogle gode synergieffekter på forskningssiden osv., osv., som ministeren er inde på.

Når jeg specielt nævner Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier i denne sammenhæng, er det, fordi man bl.a. af høringssvarene kan se, at man ikke føler, at de nuværende aktiviteter, som er dækket af det nuværende center, videreføres i den konstruktion. Man har jo meget nøje regnet med specielt i forhold til Institut for Menneskerettigheder, at alle aktivitetsområderne skulle med, ja, man skulle endda udvide aktivitetsområderne med det her nye klageorgan, som ministeren har redegjort for.

Jeg mener ikke, man på tilsvarende vis har dækket sig ind i forhold til det aktivitetsområde, som man har i det nuværende Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier, om end jeg da bestemt medgiver og også har noteret mig, at ministeren udvider selve definitionen af, hvad man skal beskæftige sig med, og at man også har politiske massedrab med, som ministeren kalder det.

Det er det, min anke går på. Det er det, som jeg i forbindelse med udvalgsarbejdet vil sætte fokus på, for jeg mener heller ikke, at ministeren vil være interesseret i, at vi slipper nogen af de aktiviteter, som er

under det nuværende center.

(Kort bemærkning). **Udenrigsministeren** (Per Stig Møller):

Til hr. Jann Sjørnsen vil jeg sige, jeg også har bemærket Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudiers høringsvar. Det er klart, jeg vil se på det igen, for jeg har lagt vægt på, at selvfølgelig var meningen med det her ikke pludselig at svække eller fortynde forskningsopgaverne i forhold til holocaustcenteret. Jeg har jo præcis udvidet emnerne, de kunne beskæftige sig med, med de politiske massedrab.

Og så omtaler fru Margrete Auken konstruktionen. Menneskerettighedscenteret vil levere forhåbentlig og formentlig – det har jeg også indtryk af efter de samtaler, jeg har haft med centret, og har grund til at forvente – en menneskerettighedsstyrkelse af forskningsdimensionen. Vi har jo et menneskerettighedscenter i dag, som er isoleret fra de andre også forskningsmæssigt. Her er klage- og høringsdelen en del, og det er den, der ifølge Paris-princippet skal have absolut uafhængighed. Men der er jo ikke noget, der forbyder dem at indgå i forskningssamarbejde med de andre. Det er jo ikke sådan, at man ikke må samarbejde med andre.

Det betyder, at det nye menneskerettighedsinstitut da vil kunne indgå i forskningsmæssigt samarbejde med folkene fra holocaustenheden eller folkene fra nordenheden og sydenheden og derved være med til at sørge for, at menneskerettighedsdimensionen også går forskningsmæssigt ind. Men det påvirker da overhovedet ikke Paris-princippet og uafhængigheden, for de afgør selv, om de vil gå med ind.

(Kort bemærkning). **Margrete Auken** (SF):

Det er jeg fuldstændig enig med udenrigsministeren i. Det var heller ikke det, der har ligget i den kritik. Det er jo heller ikke det, der ligger i høringsvarene. Det kan bestemt blive en fordel, hvis det kommer til at foregå på den rigtige måde, og hvis det også er der, forskningssamarbejdet kan komme til at foregå. Som flere har gjort opmærksom på, kunne man løse det i stedet for at lave den der store, tunge konstruktion, som er dyr, og som er bureaukratisk, og som er truende over for uafhængigheden. Lad os så sige det på den måde, for den er ikke sikker nok. Lad os kigge på det.

Jeg har da ikke bestridt, at man kan have et fornuftigt samarbejde. Vi kan få gavn af, at de ligger i nærheden af hinanden, vi kan få gavn af, at de har biblioteksfællesskab, vi kan få gavn af, at de har – undskyld, at jeg siger det – pedelfællesskabet. Og med et godt samarbejdsudvalg til at have kommunikation tror jeg faktisk, at det vil blive frugtbart.

Så det er ikke den kritik. Kritikken ligger alene i, at man har lavet en konstruktion, som måske kan være det modsatte af frugtbar.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Kl. 13.50

L 183

23) Anden behandling af lovforslag nr. L 183: Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Den næste sag på dagsordenen var:

23) Anden behandling af lovforslag nr. L 183:

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder. Af udenrigsministeren (Per Stig Møller). (Fremsat 21/3 2002. Første behandling 5/4 2002. Betænkning 16/5 2002).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen. Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg vil gerne på Det Konservative Folkepartis vegne takke for et godt og konstruktivt udvalgsarbejde omkring en svær, men meget vigtig sag, og det resultat, vi står med, synes jeg er fremragende og peger fremad.

Når vi fra konservativ side sammen med et flertal i udvalget har afgivet et betækningsbidrag, som refererer til VK-regeringens finanslovsforslag for 2002, vil jeg gerne her præcisere, at der naturligvis ikke tænkes på budgetoverslagsårene, men på de tal, som alene vedrører 2002. Det synes jeg er en vigtig om end måske ikke helt nødvendig præcisering at foretage her ved andenbehandlingen. Men der skulle altså ikke være nogen tvivl om, at tallene, som de forstås og læses, er for året 2002.

Men endnu en gang tak for et godt og konstruktivt udvalgsarbejde.

Jeppe Kofod (S):

Jeg vil gerne indlede med at sige, at det jo også er Socialdemokratiets politik, at det kan være meget fornuftigt at styrke forskningen i udenrigspolitiske emner ved at samle den i et center i Danmark. Det vil skabe synlighed, og det vil kunne skabe synergi i forskningen, og derfor støtter vi sådan set også filosofien bag regeringens forslag til lov om oprettelse af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Men jeg må indrømme, at vi under udvalgsbehandlingen syntes, at det har været meget svært at få lydhørhed for nogle af de meget gode og konstruktive indvendinger, der har været for at forbedre lovforslaget, så vi ville få et optimalt center.

Kl. 11.30

Jeg skal blot her nævne et par eksempler, der er vigtige for os:

Vi er jo f.eks. medforslagsstillere til et ændringsforslag, som et flertal i udvalget står bag, der netop gør op med den bureaukratiske struktur, som man har lagt op til fra regeringens side i lovforslaget, altså at man vil oprette en overflødig centerbestyrelse med centerdirektør. Den struktur, man har lagt op til, indeholder potentielle konflikter, er administrativt dyr, og vi synes egentlig, det er lidt mærkeligt, at man bruger penge og kræfter på at lave sådan en administrativt klodset model, når det, det handler om, er at styrke forskningen. Vi håber derfor, at man vil stemme for vores ændringsforslag, men vi ved godt, at der selvfølgelig ikke er flertal i Folketinget, blot fordi der er flertal i udvalget.

Det andet, som er vigtigt for os at få sagt, er, at hvis det skal lykkes at få et stærkt udenrigspolitisk forskningscenter i Danmark, så nytter det jo ikke noget, at man skærer på bevillingerne år for år, og vi kan se, og

det fremgår af svar fra udenrigsministeren på spørgsmål 21, at alene fra finansloven for 2001 til finansloven for 2002 har man altså skåret 15,5 mio. kr. fra det arbejdsfelt her, og det synes vi er meget bekymrende.

Vi har så bedt om at få håndslag på, at man ikke vil skære yderligere i de kommende år, for vi synes, det ødelægger hele intentionen bag det her nye center, men det har vi så ikke kunnet få. Derfor er vi også meget skuffede over, at det heller ikke kunne lade sig gøre.

Endelig undrer det os, og det skal være min afsluttende bemærkning, at i flertallets betænkning, altså flertallet med Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Kristeligt Folkeparti, står der intet om, at man ved oprettelse af det her center styrker menneskerettighedsarbejdet i Danmark og internationalt. Vi troede, og vi har også hørt udenrigsministeren sige flere gange fra talerstolen, at det var regeringens opfattelse, at man med det nye lovforslag styrkede dette vigtige arbejde for menneskerettigheder både i Danmark og internationalt.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at høre, hvordan regeringen ser det her. Er det en styrkelse af menneskerettighedsarbejdet, eller er det en svækkelse?

Vi undrede os i hvert fald over, at det overhovedet ikke står nævnt i flertallets betænkning og kunne egentlig godt tænke os at høre, hvorfor det ikke er nævnt der, for det er jo et ret vigtigt og væsentligt punkt i hele denne her lovgivning.

Formanden:

Hr. Kristian Jensen som ordfører.

Kristian Jensen (V):

Allerførst skal jeg sige, at vi i Venstre selvfølgelig er meget glade for, at der både vil være et flertal for de ændringsforslag, ministeren har stillet, og at der også, når ændringsforslagene er vedtaget, vil være et flertal for lovforslaget ved tredjebehandlingen, endda et noget bredere flertal, end de første meget hidsige diskussioner kunne tyde på.

Vi er fuldt overbeviste om, at denne nye konstruktion vil styrke arbejdet med menneskerettighederne, og jeg kan til hr. Jeppe Kofod sige, at det er vores indstilling, at centeret vil være en betydelig forbedring i forhold til det arbejde, der har været hidtil, og at vi derfor med fuld tryghed støtter forslaget og de ændringsforslag, ministeren har stillet.

Margrete Auken (SF):

Det undrede mig lidt, at Venstres ordfører sagde, at der havde været hidsig debat, da vi havde første behandling.

Det erindrings jeg ikke. Altså jeg erindrings i og for sig, at vi havde en meget konstruktiv debat ved førstebehandlingen, og at der var nogle ting, vi påpegede. Det, der jo så er sket i forløbet, er, at der ikke har været nogen imødekommenhed over for Socialdemokratiet, SF, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti vedrørende de punkter, som var meget vigtige for os.

Der har været imødekommenhed med hensyn til holocaustcenteret, og det er udmærket, at det bliver særskilt nævnt, men Venstre går ind her og, synes jeg, laver en fuldstændig absurd overbygning.

Når man nu skulle af med råd og nævn, hvad gør man så? Så laver man noget, hvor der virkelig er stor djøfisering på toppen af det. Nu ved vi jo ikke endnu, hvem der bliver centerdirektør, og der har været forslag fremme, som var dybt saglige, og så har der været forslag fremme her for nylig, så jeg tænkte, sagligheden i dem må være, at vedkommende har så meget i løn i forvejen, at de ikke skal have ekstra penge for at sidde der, så man trods alt sparer dét i foretagendet; men det ved vi ikke noget om.

Det har været meget svært at få rigtig gode argumenter for en så mastodontisk overbygning som den, der ligger i forslaget, og derfor har det altså også været et forbløffende forløb, at vi ikke kunne få den slanket, så vi kom, havde jeg nær sagt, i overensstemmelse med regeringens politik og det, der blev lanceret, nemlig at man skulle begrænse råd og nævn mest muligt og sørge for, at de, der var der, havde funktionalitet hele vejen igennem.

Det, som er den tunge ende for os i det her, er, at vi ikke er helt trygge ikke bare ved, at det ikke bliver for dyrt, men heller ikke ved, at den uafhængighed, som et center for menneskerettigheder skal have ifølge Paris-principperne, kan blive varetaget.

Vi har fået forsikringer om det; vi har skrevet i vores betækningsbidrag, at vi noterer os, at de forsikringer er kommet, og at vi selvfølgelig også helst tror på dem. Det er altså et punkt, hvor jeg meget nødig vil få ret i mine bange anelser, men der er noget i konstruktionen, som gør det urovækkende. Vi mener også, at det er vigtigt, at det er Folketinget, der igennem bevillingerne påtager sig ansvaret for, hvordan vi sikrer den uafhængighed, og ikke overlader det til et hundeslagsmål i en centerstruktur, hvor det er meget vanskeliggere at gennemskue Folketingets ansvar for, at vi får et ordentligt arbejde med center for menneskerettigheder, eller hvad det nu kommer til at hedde. Det er jo ikke navnet, der er det afgørende; det afgørende er, at det kan komme til at leve op til det, det skulle.

Så går jeg selvfølgelig ud fra, at ministeren til det her lovforslag, altså udenrigsministeren, som jo er en trænet parlamentariker, der ved, at det er god skik, at man svarer på spørgsmål, ikke sidder som andre ministre og hovent bare lader det hele løbe forbi sig og ikke går ind i debatten. Der har vi jo tillid til, at udenrigsministeren, som også er vant til at behandle Folketinget ordentligt, naturligvis går op og svarer på de spørgsmål, der er blevet stillet i det her forløb, og jeg har faktisk også tillid til, at vi får den forsikring, som blev efterlyst af hr. Jeppe Kofod, om, at det naturligvis er regeringens intention at få styrket menneskerettighedsforskningen både nationalt og internationalt, og at det selvfølgelig vil ske så uafhængigt, at selv når man træder regeringen over tærne, vil det ikke komme til at koste kroner og slet ikke stillinger; hverken kroner eller stillinger, tak.

Det er en forsikring, som jeg egentlig også vil sætte pris på at vi får helt klart tilkendegivet, for det var jo noget af det, der også var vigtigt i det her forløb.

Hvis vi kan få vores ændringsforslag igennem, ja, så stemmer vi med stor glæde for det her forslag, for jeg mener, der virkelig er rigtig gode saglige ting i det, og jeg mener, det havde været en god disposition at samle disse forskningsinstitutioner, som man i øvrigt havde villet samle, så jeg tror, vi får meget mere glæde af dem i vores daglige arbejde, når det kommer. Det gælder både COPRI og CUF, at når vi får dem under en, hvad skal vi sige, større målrettedhed i forhold til det, vi skal bruge i Folketinget – og de vil jo selvfølgelig stadig væk få deres forskningsmæssige uafhængighed og frihed, det går jeg også ud fra at ministeren vil bekræfte – så er forslaget faktisk godt.

Så er det altså ærgerligt, at man har lagt den der store betonklods hen over det hele, en stor overdreven sag, hvor der kommer til at sidde en i toppen af det, som skal have penge for at lave – ja undskyld, jeg siger det – pedalarbejde. Man giver altså en stor DJØF-løn for pedalarbejde, og det er meget sjældent, at folk så holder sig til deres pedalarbejde. Så vil de jo begynde at blande sig, det ser vi jo så mange steder i de her råd og nævn, hvor man har sat DJØF'ere i toppen og derfor har gjort dem alt for tunge.

Jeg håber som sagt, at vi får ændringsforslaget vedtaget, så vi kan stemme for forslaget til sidst, og det må så blive meldingen her. Men jeg ser i øvrigt frem til ministerens svar.

Formanden:

Hr. Morten Helveg Petersen som ordfører.

Morten Helveg Petersen (RV):

Jeg skal blot sige for god ordens skyld, at Det Radikale Venstre stemmer for de forskellige ændringsforslag. Vi stemmer også for lovens endelige vedtagelse.

Vi har lagt vægt på fra vores side, hvor vi har været med til at rejse en forespørgselsdebat om denne her fantastisk vigtige sag, at et parti som Det Radikale Venstre også er med til at sikre en konstruktion, hvor der fortsat arbejdes seriøst med emnet her, at det ikke kun er noget, som regeringen arbejder videre med sammen med Dansk Folkeparti, men at der er fornuftige partier som Det Radikale Venstre, der sikrer, at der er en krog i konstruktionen her, så der fortsat lægges fantastisk meget vægt på en fri og uafhængig forskning på det her felt.

Så vi stemmer for.

Jann Sjursen (KRF):

Hr. Kristian Jensen fra Venstre havde nogle indledende betragtninger i sit ordførerindlæg om, hvordan processen havde været, og at der havde været mange, der havde skreget op osv. Ja, det var der jo, især på et tidspunkt, hvor regeringen ikke havde fremsat sit endelige lovforslag, og fordi ideen, om jeg så må sige, fik en meget uheldig lancering – for nu at sige det mildt og ikke vade yderligere i det.

Kl. 11.40

Men jeg synes faktisk, selve behandlingen af lovforslaget har været god, og at vi har haft en god proces også i Udenrigsudvalget, hvor ministeren selvfølgelig har givet svar på de spørgsmål, der er stillet, men også har været i samråd, og vi har haft en åben drøftelse af lovforslaget som sådan, og jeg føler, at regeringen faktisk har været lydhør over for i hvert fald et krav, som vi fra Kristeligt Folkepartis side har lagt meget vægt på, og det var at sikre, at Det Danske Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier fortsat fik et vindue, eller som der nu står i et ændringsforslag stillet af udenrigsministeren, en sektion i det nye institut. Det gør, at vi i hvert fald føler, at det er lykkedes at flytte regeringen også i den diskussion, vi har haft både i forbindelse med Udenrigsudvalgets behandling af sagen og bilateralt efterfølgende.

Vi er enige med dem, der har stillet ændringsforslag om at lave en anden centerkonstruktion som sådan. Man kan kalde det djøfisering, som fru Margrete Auken gjorde det, eller hvad man vil, men jeg synes, som jeg også sagde ved førstebehandlingen af lovforslaget, at det høringsbidrag, som centerdirektørerne har givet, hvor de påpeger de problemer, der er ved den overordnede konstruktion, taler for sig selv og taler med stor vægt. Derfor havde vi også gerne set, at regeringen havde flyttet sig på lige præcis det område.

Men når det ikke bliver afgørende for Kristeligt Folkepartis endelige stillingtagen til det her, så er det, fordi vi mener, at det nye institut for menneskerettigheder er sikret den fornødne uafhængighed, som det skal have ifølge Paris-principperne. Det mener jeg står hævet over enhver tvivl på trods af den megen tummel, der har været omkring det, specielt før vi så det endelige lovforslag fra regeringens side.

Vi har også lagt til grund, at regeringen selv ved udenrigsministeren har sagt, at den nye konstruktion vil styrke menneskerettighedsarbejdet og forskningen heri, og det tror vi faktisk også kan blive resultatet af det lovforslag, som nu kommer til tredje behandling efter andenbehandlingen i dag.

Endelig har det været afgørende for os, at Det Danske Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier ikke forsvandt totalt i det nye institut for internationale studier, sådan som man kunne befrygte det, fordi lige præcis det center i forhold til de øvrige tre, som bliver sammenlagt i det nye institut, har en særegen karakter, har nogle særlige undervisningsmæssige opgaver, og hvor det alt andet lige ville være utrolig mærkeligt, når regeringen nu også har besluttet sig for, at der skal være en årlig Auschwitz-dag den 27. januar, at man ikke skulle kunne identificere lige præcis holocaust- og folkedrabsstudier i det nye institut for internationale studier.

Derfor er vi utrolig glade for, at udenrigsministeren har stillet et ændringsforslag efter drøftelser, og det gør altså, at vi sammenlagt faktisk er velfornøjede med det udvalgsarbejde, der har været, og de drøftelser, der har været også bilateralt, og ser frem til tredjebehandlingen og vedtagelsen af forslaget som helhed.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil godt takke Folketinget for en god debat i udvalget, bilateralt og her. Jeg synes faktisk, det har været en god proces, fordi vi åbent har drøftet tingene med hinanden. Vi er kommet bort fra mistæneliggørelsen af hinanden, og som det også fremgår af debatten her, har vi koncentreret os om, hvordan vi gør det her bedre. Det har jo været formålet også for dem, der ikke stemmer for forslaget, som det ser ud nu, at styrke forskningen, og jeg takker for, at selve formålet med det, vi har sat i gang, er alle enige om.

Jeg takker for de gode ord, der har været både om menneskerettighedscentret og om den forskningsstyrkelse, der skal ske, og så kommer jeg frem til, at der jo i virkeligheden kun er én ting, der skiller os ad. I øvrigt kan jeg forsikre fru Margrete Auken om, at de bekymringer, fru Margrete Auken har om de andre punkter, altså ikke bestyrelsen, er der ikke nogen grund til at have. Jeg er enig med Det Radikale Venstre, som i betænkningensbidraget skriver om menneskerettighedscentret, at det jo for så vidt nu er lovfæstet og

dermed blevet stærkere end nogen sinde før, fordi det altså kræver en helt ny lov at ændre det; det gjorde det ikke før. Så på den måde kan fru Margrete Auken jo være mere tryk; der skal jo altså faktisk et ganske kraftigt folketingsstryk til for at ændre den situation.

Kl. 11.45

Jamen folkestyret betyder nu altså, at et flertal kan ændre alting i Danmark, men det betyder så også, at oppositionen har meget store muligheder for at påvirke det.

Det, som fru Margrete Auken gerne vil have, nemlig den styrkede forskning også for så vidt angår menneskerettigheder, var også det, jeg gik i byen efter. Vi er alle sammen enige om, at vi godt vil have styrket forskningen, vi vil godt have styrket den udenrigspolitiske forskning, konfliktforskning, menneskerettighedsforskning, og vi bringer dem jo lige præcis sammen, fordi ved at blive bragt sammen må det give synergieffekt, og det har menneskerettighedscentret også forsikret mig om, der selvfølgelig vil komme.

Jeg forstår, at hvis jeg bare ændrede en enkelt ting, så ville man såmænd stemme for alt sammen, men se den enkelte ting er altså meget vigtig, og det er bestyrelsen. Det er ikke nogen djøfisering, og det er ikke nogen stor tung overbygning, for, som jeg tror Socialdemokratiet selv skriver i bemærkningerne til ændringsforslaget, ønsker forslagsstillerne, at der etableres et så nært samarbejde som muligt mellem de to institutter både om praktisk/administrative spørgsmål og om faglige spørgsmål. Det er citeret fra betænkningen skrevet af Socialdemokratiet og formentlig også af SF. Jamen det er jo det, jeg sikrer med det forslag. Så skriver man senere, hvad der er ulogisk, at det forslag, jeg har fremsat, "...frembærer en betydelig risiko for, at den centrale ledelse vil blive en kampplads for strid om bevillinger og prioriteringer til skade for såvel forskning som menneskerettighedsarbejdet". Se, det ville det blive, hvis jeg nu fulgte ændringsforslaget fra S og SF, for det, der adskiller S, SF, Kristeligt Folkeparti og Det Radikale Venstre fra regeringen

i det her spørgsmål, er, at de følger indstillingen fra direktørerne om kun at have et konventionsudvalg. Hvad er forskellen mellem konventionsudvalget og bestyrelsen? Det er, at bestyrelsen kan træffe en beslutning og ikke falder i staver, fordi der er uenighed mellem alle parter i konventionsudvalget. Hvordan adskiller konventionsudvalget sig fra bestyrelsen? Ved, at det ikke har en formand. Altså det kan aldrig afslutte debatten, medmindre man bliver enig, og det vil sige, man risikerer, at det går i stå. Det bliver en langt større kampplads med oppositionens forslag og direktørernes forslag, så det er ud fra en virkelig nøgtern, saglig vurdering af, hvordan vi sikrer, at det her bringes sammen, at det ikke bare bliver et husfællesskab, men også et forsknings- og virksomhedsfællesskab. Forsknings- og virksomhedsfællesskabet sikrer oppositionen ikke ved et konventionsudvalg, og det er ikke nogen djøfisering, at man i stedet for konventionsudvalget faktisk kun får en formand og en administrationschef. Hvad sparer man ved administrationschefen? Der sparer man to administrationschefer. Det vil sige, der er færre DJØF'ere, må jeg sige til fru Margrete Auken. Man får en og afleverer to. Det vil sige, der er færre, og så får man en formand, og jeg ved da ikke på indeværende tidspunkt, om det er en DJØF'er eller ikke en DJØF'er. Det har jo ikke så meget med sagen at gøre. Det, man vil gøre med oppositionens ændringsforslag, er at svække det, som oppositionen også er enig i er formålet, nemlig at styrke forskningen. Det er derfor, det altså skiller os ad, og man må jo erkende, at der da kan komme tidspunkter, hvor man må sige: Vi har det samme formål, men midlerne er forskellige. Der er vi altså. Jeg har sagt det her i udvalget flere gange. Der er ingen, der er i tvivl om, hvad jeg mener om konventionsudvalgsprocessen. Den er ikke stærk nok. Den sikrer det ikke. Det er bare et husfællesskab. Bestyrelsen har kun én mere, en formand. Men til gengæld har systemet en administrator mindre. Så der må vore veje så skilles. Jeg vil ikke være med til at svække det arbejde, der ligger her. Jeg skal sige til hr. Jann Sjusen, at jeg også har været glad for processen, og det er klart, at efter at regeringen besluttede Auschwitz-dagen den 27. januar, er det også vigtigt, at der er en indgang og et område, som har specielt denne aktivitet for øje, og som i øvrigt har de øvrige aktiviteter. Men det betyder jo ikke, at holocaustcentret skal isolere sig fra den øvrige konflikt- og menneskerettighedsforskning. Der har vi jo brug for det. Så det skal ikke isolere sig. Det er også vigtigt for mig, som det også står i et af betækningsbidragene, at vi nu har udvidet helt tekstuel forskningsområdet til også politiske massedrab. Det 20. århundrede har jo været fuldt af politiske massedrab, som ikke er foretaget ud fra racistiske teorier, men ud fra politiske teorier, og det kommer så også med i arbejdet.

(Kort bemærkning). **Margrete Auken** (SF):

Jeg vil godt sige tak til ministeren for de forsikringer, som vi jo også havde regnet med at få, skal det så siges, men det var bare vigtigt at få præciseret heroppe, at det selvfølgelig drejer sig om en styrkelse.

Så har vi altså den uenighed om midlerne, og da jeg kan se, at jeg bliver stemt ned, så håber jeg, at ministeren har ret, det er klart, og at vi kommer til at stå med noget, der er smidigt.

Kl. 11.50

Det er nok, fordi vi har så elendige erfaringer for, hvad der sker, når man sætter sådan nogle folk i toppen, som ikke har andet at lave der end at være pompøse. Så er det meget ofte sådan, at det, man tror man sparer på administration, får man hurtigt sat over styr igen, ved at selve administrationsdelen simpelt hen får vokseværk.

Med hensyn til hundeslagsmålet, som vi er opmærksom på kunne komme, har vi jo så sagt, at vi skal sørge for, fordi center for menneskerettigheder skal have sin uafhængighed, at forpligte os bevillingsmæssigt herfra til, at det var i orden, at vi påtog os det ansvar at sikre gennem bevillingerne, at det bliver på den måde, også fordi det har fået sin egen lov.

Jeg håber, ministeren har ret. Jeg frygter, at han ikke har det, og derfor vil jeg anbefale, at vi stemmer sådan, som vi gør.

(Kort bemærkning). **Jeppe Kofod** (S):

Jamen jeg håber bestemt også, ministeren har ret. Man kan så sige, at ser man på høringssvarene bl.a. fra de fire centerdirektører, som er blevet nævnt tidligere også heroppefra, så har de jo en helt anden model. Altså de vil gerne spare en direktør, og der er det bare vigtigt at sige, at det måske umiddelbart kan lyde lidt modstridende, at alle de direktører, hvis stillinger nu bliver nedlagt, gerne vil være med til at spare en direktør for at mindske bureaukratiet, men det er rent faktisk det, som de har givet udtryk for i deres høringssvar. Så vi synes egentlig, at det var klogt og fornuftigt.

Jeg har desværre ikke set andre, der på samme måde som regeringen har sagt, at den her konstruktion var den ideelle. Mit indtryk var, at konstruktionen netop var lavet af hensyn til nogle andre ting i et finanslovforlig, som man har lavet bl.a. med Dansk Folkeparti. Så der kan også være nogle andre årsager til det her.

Det, jeg gerne vil spørge udenrigsministeren om meget kort, er to ting. Den ene er, at udenrigsministeren ikke svarede på det med bevillingerne. Der er en nedgang i bevillingerne fra 2001 til 2002 på 15,5 mio. kr.

Den anden er, at jeg bare skal have udenrigsministeren til at bekræfte, at det *er* en styrkelse af arbejdet for menneskerettigheder i Danmark med det nye center.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 forkastedes, idet 46 stemte for, 59 imod.

Ændringsforslag nr. 2 og 3 vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00

Mødet udsat kl. 11.54

Kl. 13.00 Mødet genoptaget kl. 13.00

L 183

Møde nr. 78 – onsdag 29 maj 2002

1) Tredje behandling af lovforslag nr. L 183: Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Tredje behandling af lovforslag nr. L 183:

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder. Af udenrigsministeren (Per Stig Møller). (Fremsat 21/3 2002. Første behandling 5/4 2002. Betænkning 16/5 2002. Anden behandling 23/5 2002).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 60 stemmer (V, DF, KF, RV og KRF) mod 2 (EL); 42 (S og SF) stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

L 183

Spm. nr. S 1190

Til finansministeren. (5/3 02) af:

Margrete Auken (SF).

Taget tilbage 6/3 02

Spm i fuld tekst:

“Kan ministeren fuldstændig afvise, at lederen af Det Danske Center for Menneskerettigheder, Morten Kjærum, har været drøftet under finanslovsforhandlingerne mellem ministeren og Dansk Folkeparti, og vil ministeren tilbagevise enhver påstand fra Dansk Folkeparti om, at en sådan drøftelse har fundet sted?”

Spørgsmål til minister vedr. Institut for Menneskerettigheder og direktør Morten Kjærum

Spm. nr. S 3221

Til udenrigsministeren (11/9 02) af:

Peter Skaarup (DF):

“Har udenrigsministeren haft overvejelser med hensyn til habiliteten ved ansættelsesudvalget til udpegnin-
gen af den nye direktør for Institut for Menneskerettigheder?”

Begrundelse

Ifølge en pressemeddelelse af 9. september 2002 fra Institut for Menneskerettigheder bestod det fem mands
ansættelsesudvalg bl.a. af to ansatte på samme center bl.a. centrets souschef.

Da habilitet tages mere og mere alvorligt, bl.a. i menneskeretlige spørgsmål, er det af væsentlig offentlig
interesse at få afklaret, om f.eks. nære medarbejdere ikke må anses som inhabile.

Svar (27/9 02)

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

I henhold til § 9, stk. 2 i lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og
Menneskerettigheder er det bestyrelserne for de to institutter i Centret, der efter offentligt opslag udnævner
instituttidirektørerne. Jeg har derfor ikke haft anledning til at gøre mig overvejelser i den retning, som spør-
geren nævner.

—

Spm. nr. S 3222

Til udenrigsministeren (11/9 02) af:

Peter Skaarup (DF):

“Kan udenrigsministeren oplyse, på hvilket grundlag Morten Kjærum blev anset for bedst kvalificeret til at
fortsætte som direktør for Institut for Menneskerettigheder?”

Begrundelse

Professor, dr.jur. Mads Bryde Andersen kritiserede for nylig Dansk Center for Menneskerettigheder for at
blande politik og jura sammen og for ikke at være tilstrækkeligt videnskabeligt. Alt for mange høringssvar
refererer til, at forhold er “problematisk” uden at begrunde dette tilstrækkeligt med juridisk argumentation,
ifølge Bryde Andersen. “Derfor kommer disse mange “problematiserende” høringssvar på områder, der kan
give anledning til tvivl, reelt til at fremstå som indlæg i en politisk diskussion”.

Bryde Andersen refererer også til, at “de høringssvar, som “centret” – besynderligt nok – vælger at afgive
som helhed ... ofte har en særdeles diskutabel videnskabelig kvalitet”. (Berlingske Tidende 5. marts 2002 og
16. marts 2002). Når professor Bryde Andersen kan komme med en sådan kritik kan det undre, at centrets
gamle leder kan genansættes.

Svar (27/9 02)

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg henviser til mit svar på spørgsmål S 3221.

Spm. nr. S 3243

Til udenrigsministeren (12/9 02) af:

Peter Skaarup (DF):

“Hvordan vurderer udenrigsministeren direktør Morten Kjærums tidligere udtalelser om, at vigtige dele af regeringens politik er på kant med eller i modstrid med menneskerettighederne?”

Begrundelse

Direktør for Institut for Menneskerettigheder, Morten Kjærum, har tidligere, blandt andet om den tidligere socialdemokratisk-radikale regerings udlændingepolitik, udtalt ret entydigt, at den førte politik er i modstrid med menneskerettighederne: “På flygtninge- og udlændingområdet er dansk lovgivning kommet på kant med menneskerettighederne” (Information, 10. december 2001). “Danmark bevæger sig allerede med de nuværende regler for familiesammenføring på kanten af menneskerettighederne. Jeg har svært ved at se, hvad man kan gøre uden at komme i konflikt med den europæiske menneskerettighedskonvention” (Jyllands-Posten, 20. december 1999). “Udlændingeloven kan faktisk slet ikke strammes, hverken når det gælder flygtninge eller indvandreres familiesammenføringer. Med andre ord er det slet ikke de danske vælgere, der bestemmer, hvor stor tilstrømningen skal være til Danmark” (B.T., 28. november 2001). “Det er endnu et signal til politikerne om, at de lovmæssigt bevæger sig på kanten af de internationale konventioner” (Information, 25. november 1998).

Svar (27/9 02)

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg finder ikke på det foreliggende grundlag at kunne vurdere de af spørgeren anførte udtalelser.

Spm. nr. S 3245

Til udenrigsministeren (12/9 02) af:

Peter Skaarup (DF):

“Har udenrigsministeren påtænkt nogle initiativer til at sikre, at der i fremtiden kan ske en saglig forsvarlig og alsidig oplysning om menneskerettighederne i Danmark?”

Begrundelse

Efter at Morten Kjærum er blevet genansat i stillingen som direktør for Institut for Menneskerettigheder, må det frygtes, at instituttets formål devalueres, og kritikken af en mulig konflikt derfor ikke tages seriøst i politik og offentlighed. Direktør Morten Kjærum har råbt “ulven kommer” så mange gange, hvor der ingen ulv var, se f.eks. hans udtalelser om den nuværende og foregående regerings udlændingepolitiks modstrid med menneskerettighederne. Desuden har centret under direktør Kjærums ledelse udvist ensidighed i fortolkningen af menneskerettighederne, jævnfør spørgsmål nr. S 2757, hvor væsentlige domme om f.eks. sharias uoverensstemmelse med demokrati forbliver ukendte i den danske offentlighed, fordi Dansk Center for Menneskerettigheder prioriterer anderledes.

Svar (27/9 02)

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Den demokratiske beslutningsproces og pressefriheden sikrer, at der til stadighed er en alsidig udveksling af synspunkter om menneskerettighederne i Danmark. Hertil bidrager mange ministerier, foreninger, enkeltpersoner og organisationer, blandt andet Det Danske Center for Menneskerettigheder – pr. 1. januar 2003

Institut for Menneskerettigheder under Det Danske Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder. Jeg har således ikke påtænkt særlige initiativer på dette område.

Spm. nr. S 3246

Til udenrigsministeren (12/9 02) af:

Peter Skaarup (DF):

“Finder udenrigsministeren, at opslag og ansættelsesprocedure for direktøren for Institut for Menneskerettigheder er foregået på en forsvarlig og uafhængig måde?”

Begrundelse

Nyopslag af stillingen som direktør for Institut for Menneskerettigheder er foregået efter helt uortodokse metoder, som da også har ført til den planlagte genudnævnelse af cand.jur. Morten Kjærums.

Opslag af stillingen er sket alene i DJØF-bladet, Magisterbladet og på de nordiske universiteter. Det er helt usædvanligt, at en stilling af denne art ikke opslås i de store dagblade som Berlingske Tidende, Jyllands-Posten og Politiken, og det virker yderst påfaldende, at centerets ledelse ikke har ønsket at få et bredere felt af egnede ansøgninger.

Der indkom kun seks ansøgninger, hvilket i sig selv under normale forhold ville betyde, at stillingen blev genopslået.

Det til formålet nedsatte ansættelsesudvalg bestod af professor Martin Scheinin, Finland, direktør Mads Øvlisen, professor Henning Koch og professor Claus Haagen Jensen samt personalerepræsentanterne, sous-chef Birgit Lindsnæs og seniorforsker Lone Lindholt, som altså fik lejlighed til at genudnævne deres egen forudgående og nye chef.

Hele ansættelsesproceduren smager af sammenspisthed og usaglighed.

Ministerens kan ved selvsyn på centerets hjemmeside www.menneskeret.dk se, at centeret fortsat fører en usmagelig og helt misvisende propaganda imod regeringens udlændingepolitik og i en billed- og lydserie fremsætter usande beskyldninger om, at regeringen og administrationen overtræder menneskerettighederne.

Svar (27/9 02)

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg henviser til mit svar på spørgsmål S 3221.

Spm. nr. S 1329

Til udenrigsministeren (10/1 03) af:

Jesper Langballe (DF):

“Vil udenrigsministeren oplyse, hvilke videnskabelige forskningsarbejder der foreligger fra direktør Morten Kjærums side, som grundlag for udnævnelsen af denne til leder af Institut for Menneskerettigheder?”

Begrundelse

I lov nr. 411 af 6. juni 2002 indgår Det Danske Center for Menneskerettigheder fra 1. januar 2003 som et selvstændigt institut under betegnelsen “Institut for Menneskerettigheder” i det nyoprettede organ “Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder”. Institut for Menneskerettigheder har en overordentlig særpræget ledelsesstruktur, som ikke findes i noget normalt forskningsinstitut. 6 medlemmer af bestyrelsen udpeges af Rådet for Menneskerettigheder, som er sammensat hovedsageligt af repræsentanter for politiske interesse- organisationer fra flygtninge- og indvandrerområdet. 1 medlem vælges af instituttets

medarbejdere, mens de andre 6 medlemmer udpeges af universitetslektorerne. Der er således tale om, at der til enhver tid vil være et flertal i bestyrelsen, som har en klart venstreorienteret holdning til de spørgsmål, der skal behandles. Dette ses foreløbig tydeligt af, at den tidligere direktør for Det Danske Center for Menneskerettigheder, Morten Kjærums, er genudnævnt. Det er i sig selv meget kritisabelt, at en bestyrelse sammensættes således, at bestemte politiske grupperinger har en dominerende indflydelse på dens beslutninger, mens andre politiske holdninger, som må antages at have et befolkningsflertal bag sig, alene udgør et mindretal. Morten Kjærums er cand.jur. og har ingen bevist forskningskompetence, ligesom han aldrig har præsteret noget selvstændigt forskningsarbejde. Han har derimod igen og igen meget klart fremlagt sine politiske synspunkter på flygtninge- og indvandrerområdet, og en række af disse synspunkter har indeholdt oplysninger, som er uden videnskabelig sandhedsværdi. I en tid, hvor videnskabelig kompetence debatteres, er det vigtigt, at Folketinget får oplysninger om, hvilke kriterier der ligger til grund for, at udenrigsministeren tillader en helt ensidig sammensætning af såvel bestyrelse som institutledelse på et så vigtigt område som det foreliggende.

Svar (19/2 03)

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Som det fremgår af § 9 stk. 2 i lov nr. 411 af 6. juni 2002 om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder udnævnes direktøren for Institut for Menneskerettigheder af instituttets uafhængige bestyrelse. Jeg har derfor indhentet vedlagte udtalelse (findes på næste side) fra bestyrelsen, til hvis indhold, jeg tillader mig at henvise.

Udtalelse fra Institut for Menneskerettigheder

7. februar 2003

Ved en telefaks af 27. januar d.å. har Udenrigsministeriet bedt om en udtalelse fra instituttets bestyrelse til brug ved udenrigsministerens besvarelse af følgende spørgsmål af 10. januar d.å. fra folketingsmedlem Jesper Langballe, Dansk Folkeparti:

”Vil udenrigsministeren oplyse, hvilke videnskabelige forskningsarbejder der foreligger fra direktør Morten Kjærums side, som grundlag for udnævnelsen af denne til leder for Institut for Menneskerettigheder?”

I denne anledning skal bestyrelsen indledningsvis fremhæve, at stillingen som direktør for instituttet er besat på grundlag af et stillingsopslag, hvorefter forskningskvalifikationer på menneskerettighedsområdet indgår i vurderingen, men ikke er en betingelse for ansættelse, og hvorefter der ved besættelse af stillingen primært skal lægges vægt på ansøgenes ledelseskvalifikationer. En kopi af opslaget vedlægges. Det skal tilføjes, at en tilsvarende prioritering af forskellige kriterier bestyrelsen bekendt er almindelig ved besættelse af lederstillinger på en række andre større forskningsinstitutioner.

Morten Kjærums er således primært ansat på grundlag af sin ledelsesmæssige kompetence, men han har herudover også en anelig videnskabelig produktion. Til belysning heraf vedlægges kopi af den liste over forskningsarbejder, som Morten Kjærums indleverede i forbindelse med sin ansøgning til direktørstillingen i juni 2002. Det er således ukorrekt, når Jesper Langballe i begrundelsen for sit spørgsmål bl.a. udtaler, at Morten Kjærums ”har ingen bevist forskningskompetence, ligesom han aldrig har præsteret noget selvstændigt forskningsarbejde”.

I sin begrundelse for spørgsmålet udtaler Jesper Langballe tillige meget kritisk om sammensætningen af instituttets bestyrelse. Hertil skal bestyrelsen bemærke, at lovgivningsmagten med loven om Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder har truffet bestemmelse om så vel bestyrelsens struktur som om hvilke konkrete personer, der fra starten af instituttets virksomhed skal udgøre dens bestyrelse.

Da spørgsmålets begrundelse afspejler en betydelig mangel på viden om instituttets forhold, tager bestyrelsen anledning af spørgsmålet til at invitere Jesper Langballe til et møde på instituttet og opfordre ham til at tage kontakt til instituttet med henblik på aftale om et møde. Ligeledes opfordrer instituttet Dansk Folkeparti til at genoverveje sin beslutning om – ene af de politiske partier i Folketinget – ikke at lade sig repræsentere i instituttets råd. Deltagelse i rådets arbejde såvel som i det foreslåede møde vil naturligvis ikke fjerne meningsforskelle, men kan bidrage til at diskussionen kommer til at foregå på et bedre informationsgrundlag.

Med venlig hilsen
P.b.v.
Claus Haagen Jensen

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 155:

Forslag til lov om etnisk ligebehandling. Af integrationsministeren (Bertel Haarder). (Fremsat 29/1 2003).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Birthe Rønn Hornbech (V):

Med dette lovforslag sikres et forbud mod direkte og indirekte forskelsbehandling på grund af race og etnisk herkomst. Der er altså tale om en forbedret beskyttelse, der yderligere sikres ved regler om delt bevisbyrde og regler om godtgørelse, typisk altså en godtgørelse for ikke-økonomisk skade. Endelig åbnes der adgang for, at Institut for Menneskerettigheder kan behandle klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling. Det er vigtigt at anføre, at denne lovgivning skal betragtes som et supplement til den allerede gældende lovgivning og endvidere ses i sammenhæng med det lovforslag, som beskæftigelsesministeren har fremsendt om ligebehandling på arbejdsmarkedet.

Kl. 12.50

Venstre støtter forslaget og udtrykker et fromt håb om, at loven viser sig ikke at være nødvendig.

Det bør naturligvis være en selvfølge, at der ikke er personer, der på grund af race eller etnisk oprindelse behandles ringere end andre i sammenlignelige situationer. På den anden side skal det også fremhæves, at dette lovforslag, der har sit aktuelle udspring i et EU-direktiv, ikke betyder, at der skal være millimeterretfærdighed, eller at alle skal behandles ens. Vi er ikke ens. Men jeg går ud fra, at også modstandere af denne lovgivning er enige i, at der i Danmark ikke bør ske forskelsbehandling, der har sit udspring i den enkeltes herkomst eller race.

Med formuleringen om, at loven beskytter alle, indebærer lovens beskyttelse, at enhver enkeltperson så vel som gruppe er beskyttet af lovforslaget, altså også personer, der tilhører flertallet. På samme måde er der med kravet om, at ingen må forskelsbehandles, klart sagt, at enhver skal overholde forbuddene.

Området for loven er meget vidtgående, som det fremgår af bestemmelsens § 2, men det betyder altså ikke, at enhver udlænding eller person af en bestemt race kan påberåbe sig, at han ikke bliver ligebehandlet, medmindre forskelsbehandlingen netop skyldes nationalitet og race.

Det er altså en total misforståelse at opfatte dette forslag som et krav til f.eks. forretninger om at behandle alle ens med hensyn til, hvem de vil handle med, eller at forslaget stiller krav til offentlige myndigheder om, at man skulle behandles bedre, fordi man tilfældigvis tilhører en bestemt race eller etnisk gruppe. Derfor gælder den delte bevisbyrde også kun i de situationer, hvor de faktiske omstændigheder kan begrunde en formodning om, at der foreligger en sådan forskelsbehandling.

Endelig skal det nævnes, at Venstre deler den opfattelse, at det er det almindelige retssystem, der bør behandle overtrædelser af den kommende lov om ligebehandling, men vi støtter, at personer har adgang til at få undersøgt klager og kan henvende sig til Menneskeretscenteret, og at Menneskeretscenteret får lejlighed til at udtale sig om disse spørgsmål.

Men jeg vil godt sende en hilsen til Menneskeretscenteret og udtrykke håb om, at Menneskeretscenteret nu forstår at anvende denne lov, som den er tænkt. Vi ser meget gerne, at Menneskeretscenteret gør sig umage for at forebygge anmeldelser og for at forebygge konflikter; at Menneskeretscenteret fremstår som en objektiv rådgiver og ikke som en politisk korrekt meningsdanner.

Det er da også værd at fremhæve i disse tider, hvor netop retsvæsenet er begyndt at diskutere mediation og mægling. Så jeg betragter altså Menneskeretscenterets opgave i disse sager som først og fremmest konfliktforebyggende. Det ser vi frem til at centeret lever op til. Med disse bemærkninger kan Venstre tilslutte sig forslaget.

Første næstformand (Svend Auken):

Der er foreløbig to korte bemærkninger. Den første er fra hr. Søren Krarup, og derefter er det hr. Kamal Qureshi.

(Kort bemærkning). **Søren Krarup** (DF):

Fru Birthe Rønn Hornbech er jo en ofte og også af mig påskønnet forsvarer for retssamfundet. Derfor har jeg været rystet over at høre fru Birthe Rønn Hornbech sige ja til et forslag, der i den grad er en krænkelse af ethvert retsprincip, ethvert retssamfund.

Jeg vil derfor konkret stille fru Birthe Rønn Hornbech spørgsmålet: Hvad siger fru Birthe Rønn Hornbech til et begreb, som det, der her i § 7 kaldes delt bevisbyrde? Et grundprincip i ethvert retssamfund er, at al tvivl skal komme den anklagede til gode, og at det er anklagerens opgave at bevise skylden, kun han.

Her taler man om delt bevisbyrde. Det vil sige, at man ophæver det, som jo simpelt hen er forudsætningen for et retssamfund. Det ryster mig, ligesom det har rystet mig at læse hele dette lovforslag, som forekommer mig rent totalitært i sit sigte.

Jeg vil helt konkret spørge fru Birthe Rønn Hornbech:

Hvordan vil hun begrunde sit ja til begrebet delt bevisbyrde?

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi** (SF):

Jeg vil meget gerne spørge fru Birthe Rønn Hornbech, om hun herfra kunne præcisere lidt, hvad det er, fru Birthe Rønn Hornbech mener, når hun siger, at hun gerne vil præcisere over for Menneskerettighedscenteret, at det skal behandle sagerne og ikke være politisk korrekt. Det var noget i den retning, jeg hørte fru Birthe Rønn Hornbech udtale. Men skal det være politisk ukorrekt, eller hvad er det, Menneskerettighedscenteret skal dømme efter?

Kl. 12.55

Jeg forstår lidt, at fru Birthe Rønn Hornbech her fra en politisk talerstol fortæller Menneskerettighedscenteret, hvordan det skal behandle sagerne. Kunne fru Birthe Rønn Hornbech uddybe lidt, hvad der lå i det?

(Kort bemærkning). **Elsebeth Gerner Nielsen** (RV):

Jeg har også et spørgsmål til det med delt bevisbyrde. For jeg må indrømme, at selv om jeg har fulgt det her lovforslag meget nøje, er der i hvert fald en ting, jeg ikke har lagt mærke til, og jeg ville høre, om fru Birthe Rønn Hornbech deler min opfattelse.

I § 7 står der, at der skal være delt bevisbyrde, men i bemærkningerne til § 10 skriver vi, at reglerne om delt bevisbyrde ikke gælder for Menneskerettighedscenterets virksomhed på det her område. Og det kan jo ikke passe. I § 7 siger vi, at delt bevisbyrde skal gøres gældende, og så ser vi på § 10 i bemærkningerne, at det skal den ikke, når det gælder centerets arbejde. Jeg håber, at vi simpelt hen er kommet til at begå en fejl, og det håber jeg fru Birthe Rønn Hornbech kan bekræfte mig i.

(Kort bemærkning). **Birthe Rønn Hornbech** (V):

Jeg må bede fru Elsebeth Gerner Nielsen uddybe, hvad det præcis er, fru Elsebeth Gerner Nielsen er utilfreds med, og hvad det er hun tror indtræder, når der ikke er delt bevisbyrde. Altså delt bevisbyrde vedrører jo de tilfælde, hvor der er overtrædelse af loven.

Så vil jeg sige til hr. Søren Krarup, at jeg ikke elsker delt bevisbyrde, men det er jo noget, der er kommet i de senere år i en række sager. Jeg skal altså lige understrege, at det ikke er i straffesager. Der gælder det stadig væk, at det er anklagemyndigheden, der skal bevise.

Dette delte bevisbyrdebegreb er altså modificeret ved, at det jo også fremgår, som jeg understregede, at der skal være faktiske omstændigheder, som fremkalder den formodning. Det gøres for at opnå den yderligere beskyttelse, men det betyder jo altså ikke, at enhver bare kan komme rendende og sige noget. Jeg havde engang en japaner, der havde kørt spirituskørsel og var kørt over for 22 røde lys ved Ringvejen i Odense – det ved dem, der kender den, at det kan man godt komme til, altså hvis man vil køre over for rødt lys, for så mange kryds er der. Og da han for 25 år siden fik de der 30 dages hæfte og 2 års frakendelse, han skulle have, sagde han:

Det er bare, fordi jeg er japaner. Det er jo ikke den slags sager, der tænkes på, og derfor fremhæves det altså, at der skal være faktiske omstændigheder, der frembringer en formodning om det. Så når man ønsker en bedre beskyttelse, er det altså den måde, man gør det på i vore dage, og jeg kan godt leve med det i denne her lovgivning. Så spurgte hr. Kamal Qureshi, hvad jeg mente med, at det ikke skulle være politisk korrekt. Jamen det sagde jeg faktisk klart. Jeg sagde, at det skal være objektivt, og jeg kan tilføje neutralt, og hvis hr. Kamal Qureshi vil have dokumentation for, hvad jeg mener med politisk korrekt, så fremgår det af min bog fra sidste år, "En Lige Venstre," hvad jeg mener om nogle af de udtalelser, Menneskeretscenteret er kommet med.

(Kort bemærkning). **Jesper Langballe** (DF):

Netop fordi, som fru Birthe Rønn Hornbech understregede i sin ordførertale, alle i Danmark skal være lige for loven, skal vi jo ikke have særlove om ligestilling og særdomstole som Menneskerettighedscenteret.

Men jeg vil godt sige med hensyn til dette med den delte bevisbyrde, at så forstår jeg godt, at retssikkerhedens valkyrie, fru Birthe Rønn Hornbech, er utilpas. Men jeg beklager, at fru Birthe Rønn Hornbech kan leve med sin utilpashed, som hun siger. Kan vi ikke enes om, at delt bevisbyrde er en ophævelse af al retssikkerhed?

Kl. 13.00

Jeg ved ikke rigtig, hvordan man skelner mellem omvendt og delt bevisbyrde, men i kapitel 3 i § 7 står der, at hvis en person, der anser sig for krænket, påviser faktiske omstændigheder osv., så påhviler det modparten at bevise; den angiveligt krænkede skal altså kun påvise, den anklagede part skal bevise. Det er vist det, man kalder omvendt bevisbyrde, og det er vist det, man kalder ophævelse af de mest fundamentale retsprincipper.

Fru Birthe Rønn Hornbech ved det godt.

(Kort bemærkning). **Søren Krarup** (DF):

Fru Birthe Rønn Hornbech svarede mig med at henvise til begrebet faktiske omstændigheder. Men fru Birthe Rønn Hornbech ved jo lige så godt som jeg, at hvad der er faktiske omstændigheder, det afhænger helt af, hvem der studerer faktum.

Når vi i loven har at gøre med forhold, der hedder nedværdigende klima eller chikane, så vil det jo sige, at man med det begreb er ude på herrens mark, for man bestemmer suverænt selv, hvad man kalder faktiske omstændigheder. Jeg er sikker på, at fru Birthe Rønn Hornbech godt ved det selv. Hun ville aldrig være gået med til det her, hvis ikke der var, jeg er lige ved at sige en politisk nødvendighed, der driver hende.

Men der vil jeg så appellere til fru Birthe Rønn Hornbechs samvittighed. Der var måske ting, der var så væsentlige, at man sagde nej til at sige ja til en lov som denne her.

Det er jo fuldstændig rigtigt, som fru Birthe Rønn Hornbech siger, at det er blevet et princip eller en

praksis, der er blevet mere almindelig. Ja, det hænger sammen med, at vi har fået stadig mere ideologiske love, også vedrørende de såkaldte sexchikaner og i miljølove, hvor man har det samme princip.

Men det er og bliver et princip, der betyder en ophævelse af ethvert retssamfund. Og retssamfundets amazone eller valkyrie burde ikke sige ja.

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi (SF)**:

Jeg vil meget gerne spørge fru Birthe Rønn Hornbech: Hvis nu Menneskeretscenteret skulle gøre det, som fru Birthe Rønn Hornbech efterlyser, netop behandle sager objektivt, er det så ikke et fejltræk, at fru Birthe Rønn Hornbech her fra talerstolen siger, i hvilke retninger Menneskeretscenterets afgørelser skal ligge, og at Menneskeretscenteret ikke skal være politisk korrekt, hvilket så må betyde, at det skal være politisk ukorrekt i sine afgørelser?

Jeg kan ikke forstå logikken i, at man på den ene side siger, at nu skal Menneskeretscenteret altså handle objektivt, upåvirket af de politiske tendenser, men på den anden side herfra sender nogle klare signaler om, hvordan man gerne ser afgørelserne truffet.

Det synes jeg et eller andet sted er en selvmodsigelse, særligt når det er ministerens eget partis ordfører, som kom med en sådan udtalelse. Det gør i hvert fald ikke følelsen af, at Menneskeretscenteret kan behandle de her sager objektivt, særlig stor.

(Kort bemærkning). **Birthe Rønn Hornbech (V)**:

Det, jeg henstiller, er, at Menneskeretscenteret udøver lovfortolkning, og der er man naturligvis nødt til at tage hensyn til de politiske tendenser, for de ligger jo bag lovforslaget. Det er man i enhver lovfortolkning.

Så jeg ser ikke, at jeg ikke skulle have ret til her at sende den hilsen til Menneskeretscenteret. Det er nok mere på grund af, at vi er uenige i det politisk indhold, at hr. Kamal Qureshi har en anden opfattelse.

Jeg synes nu, Dansk Folkepartis repræsentanter overdriver noget. At kalde Menneskeretscenteret for en særdomstol, det kan jeg slet ikke gå med til. Jeg har netop fremhævet, at jeg håber, at Menneskeretscenteret vil lægge vægten på vejledning og rådgivning og objektivitet. En særdomstol kan det under alle omstændigheder aldrig blive.

Jeg mener heller ikke, man kan sige, at delt bevisbyrde er i strid med grundlæggende retsprincipper. Det er i strid med grundlæggende retsprincipper i strafferetsplejen, men her er jo tale om godtgørelse og ugyl-dighedsvirkning, og inden for den civile retspleje har vi nu i forvejen delt bevisbyrde, og vi har omvendt bevisbyrde.

Så ønsker man den særlige beskyttelse, som denne lov lægger op til, er den delte bevisbyrde én mulighed, og jeg kan så bedrøve de to repræsentanter fra Dansk Folkeparti med at sige, at jamen det bakker jeg altså op om, og den politiske nødvendighed er også for mig det europæiske samarbejde. Det skal der ikke herske nogen tvivl om.

Kl. 13.05

(Kort bemærkning). **Elsebeth Gerner Nielsen (RV)**:

Jeg erkender, at det spørgsmål, jeg har rejst, måske ikke egner sig til en diskussion i Folketingssalen, fordi det er meget juridisk og meget teknisk. Men grunden til, at jeg rejser det, er, at jeg er bekymret, for jeg synes, vi har lavet noget, som altså er i modsætning til hinanden. Vi har en § 7, hvor vi lægger vægt på, at der er delt bevisbyrde, og derefter ser vi i bemærkningerne til § 10 følgende:

”Ved behandlingen af konkrete sager skal Institut for Menneskerettigheder i overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige princip, officialmaksimen, søge sagen oplyst i fornødent omfang. Bestemmelsen om delt bevisbyrde i lovens § 7 finder dermed ikke anvendelse i forbindelse med instituttets behandling af konkrete sager.”

Men det er jo netop vigtigt, at bestemmelsen om delt bevisbyrde også finder sted i forbindelse med instituttets behandling, for ellers ville man få et utrolig stort arbejde med at belyse hele sagen selv, hvis man altså ikke kan kræve, at ens modstander så at sige også skal komme med oplysninger.

(Kort bemærkning). **Jesper Langballe** (DF):

Jeg synes, det er udenomssnak, når fru Birthe Rønn Hornbech siger, at hun håber, at Menneskerettighedscenteret vil tage sig af vejledning og rådgivning. Vejledning og rådgivning er noget, der retter sig bredt til hele befolkningen, og det er noget, som man laver, før overtrædelsen sker. Men er der ikke tale om, at Menneskerettighedscenteret skal gå ind og vurdere det enkelte tilfælde, når det er sket?

Der er den der leg med ordene om de faktiske omstændigheder, men de faktiske omstændigheder kan altså være sådan, at de overtrumfer retsprincipperne. Er det ikke sådan, at de faktiske omstændigheder i de konkrete tilfælde skal domstolene se på med den lov i ryggen, som Folketinget har vedtaget?

Men lovgiverne skal ikke lade deres lovgivning udspringe af nogle faktiske omstændigheder, der er så alvorlige, at retsprincipperne må tilsidesættes. Lovgiverne skal sige, hvordan tingene skal være, og så kan domstolene se på, hvordan tingene rent faktisk er.

(Kort bemærkning). **Birthe Rønn Hornbech** (V):

Efter den oplæsning fra bemærkningerne, som fru Elsebeth Gerner Nielsen foretog, kan jeg fuldkommen berolige fru Elsebeth Gerner Nielsen, for jeg har læst over dem, fordi jeg anser de bemærkninger som en selvfølge.

Det er lige omvendt af, hvad fru Elsebeth Gerner Nielsen mener. Naturligvis kan der ikke være delt bevisbyrde over for Menneskerettighedscenteret. Der skal overhovedet ikke være nogen bevisbyrde. Det er Menneskerettighedscenteret, der selv, som der også står, efter officialmaksimen skal tilvejebringe alle oplysningerne. Den, der kommer, skal netop ikke. Det er jo den bedste beskyttelse, man har. Det er den, man har i den almindelige forvaltningsret. Og der henvises, så vidt jeg husker, også til forvaltningsretten i bemærkningerne.

Så der tror jeg ikke, der kan være nogen tvivl om – det kan vi da få bekræftet ved et skriftligt spørgsmål – at der opnår man præcis den beskyttelse, som fru Elsebeth Gerner Nielsen efterlyser.

Ja, jeg bliver jo nok ikke enig med hr. Jesper Langballe. Det er da rigtigt, at vejledning og rådgivning skal foregå, inden der er sket en overtrædelse. Men det er jo lige præcis det, der er så vigtigt. Det er lige præcis der, jeg synes, at Menneskerettighedscenteret bør have sin hovedfunktion, altså ved at rådgive mindretal, men jo også dem, der gerne vil vide, hvordan de må opføre sig over for mindretal.

Det er da en glimrende funktion for netop, som jeg sagde, at være konfliktforebygger og forhåbentlig også konfliktløser bagefter. Det synes jeg er en vigtig funktion, og dagligdagen viser jo desværre, at det er der god brug for.

(Kort bemærkning). **Elsebeth Gerner Nielsen** (RV):

Det er jo rigtig nok, at man ikke kan sige, at centeret decideret skal træffe afgørelser. Men, som jeg synes vi har været enige om, os, der har talt om det her lovforslag, så er opfattelsen, at det, centeret kan træffe, er det, man i forvaltningslovens forstand kalder konstaterende afgørelser. Det vil sige, at der bliver alligevel truffet en afgørelse, som så kommer til at fungere som en henstilling til parterne, og af samme grund er det efter min opfattelse vigtigt med den delte bevisbyrde.

Kl. 13.10

(Kort bemærkning). **Jesper Langballe** (DF):

Det er en underlig dobbelthed, fru Birthe Rønn Hornbech her udviser. Vi skal altså have et pædagogisk center, der skal sidde og missionere for befolkningen, før de overhovedet har foretaget sig noget, og lære dem at opføre sig rigtigt. Og så skal vi have det samme center til bagefter at vurdere, om de nu har gjort det rigtige eller det forkerte.

Hvorfor skal vi egentlig ikke have det for et hvilket som helst lovkompleks, vi vedtager? Så kunne man oprette sådan et særråd eller særnævn, som kan sidde og forklare befolkningen, hvordan den nu overholder lovene. Jamen det er da ikke det syn på lovgivning, vi plejer at have her i Danmark, i hvert fald ikke som liberale mennesker.

Så vil jeg sige, at jeg synes, at fru Birthe Rønn Hornbech taler sig uden om dette forhold mellem lovens

“du skal” og de faktiske omstændigheder. Er fru Birthe Rønn Hornbech enig eller uenig med mig i, at det er domstolene, der i de konkrete tilfælde ser på de faktiske omstændigheder, mens lovgiverne kundgør, hvad det er borgerne skal?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Kamal Qureshi for en kort bemærkning, og den er nummer tre efter mit notat.

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi** (SF):

Jeg må sige, at den frygt, man kan have for, hvorvidt Menneskerettighedscenteret er i stand til at behandle sagerne uagtet de politiske vinde, der kan blæse her fra Folketingssalen, har vist sig at være meget velbegrundet allerede her fra starten, hvor der af Venstres ordfører, fru Birthe Rønn Hornbech, bliver givet nogle kraftige signaler om, hvordan afgørelserne i Menneskerettighedscentret bør være; hvad Menneskerettighedscentret bør lægge vægt og ikke lægge vægt på. Jeg kan ikke se, hvor objektiviteten af Menneskerettighedscenteret eller for den sags skyld dets muligheder for at kunne operere uafhængigt af de politiske vinde ligger henne.

Så jeg vil meget gerne spørge fru Birthe Rønn Hornbech:

Hvordan skal Menneskerettighedscenteret arbejde og behandle sager, sådan så fru Birthe Rønn Hornbech mener, at det ikke er politisk korrekt?

(Kort bemærkning). **Birthe Rønn Hornbech** (V):

Menneskeretscenteret skal efter min mening foretage en juridisk objektiv vurdering af, hvordan tingene fortolkes, og vejlede og henstille derefter, og har man politiske synspunkter, må man skrive dem i et debatindlæg.

Så vil jeg i øvrigt ikke kommentere det mere. Når det drejer sig om indblanding i enkeltsager, har jeg nemlig bundrekorden her i Folketinget, og derfor vil jeg ikke være til at drive til i enkeltsager at sige noget om, hvordan Menneskeretscenteret skal agere.

Jeg tror ikke, jeg kan blive enig med hr. Jesper Langballe. Jeg mener ikke, at Menneskeretscenteret skal missionere. Det har jeg altid taget afstand fra at de gør. Jeg skal også gøre opmærksom på, at Menneskeretscenteret ikke er oprettet til lejligheden, for det var allerede oprettet.

Jeg forstår slet ikke den der sammenhæng mellem faktiske omstændigheder, delt bevisbyrde, domstolene, der afgør, og hvad borgerne skal. Det, borgerne skal her, er, at de skal lade være at ligebehandle, og hvis ikke de kan lade være med det, risikerer de at blive kaldt for domstolene, og der er proceduren i disse sager, at der er delt bevisbyrde, men der skal selvfølgelig være nogle faktiske omstændigheder, der skaber denne formodning. Grunden til delt bevisbyrde er, at det så er lettere at løfte bevisbyrden for den, der føler sig krænket. Det er netop ikke omvendt bevisbyrde; det er den, der føler sig krænket, der må rejse sagen, og som er den halve del.

Så kan jeg kun sige til fru Elsebeth Gerner Nielsen igen

- og nu siger jeg noget, der er juridisk meget ukorrekt, men for at forklare det: Altså det, som jeg ser i bemærkningerne, er, at der ikke er 50 pct. bevisbyrde for borgeren, men der er måske 5 pct. Og det er vel det, som fru Elsebeth Gerner Nielsen ønsker.

Kl. 13.15

(Kort bemærkning). **Søren Krarup** (DF):

Problemet for fru Birthe Rønn Hornbæk er altså, at hun er fundamentalt enig med os, der er kritiske, og derfor kommer hun også til at sige noget sludder.

Rent konkret viste hun det i, at hun sagde, at Centeret for Menneskerettigheder skulle gribe ind, når der var nogle, der ligebehandlede, og det var jo faktisk det modsatte, hun mente. Ligeså siger hun hele tiden “Center for Menneskerettigheder”. Det hedder faktisk “Institut for Menneskerettigheder” i lovforslaget, men det er jo karakteristisk, når man faktisk som fru Birthe Rønn Hornbech – jeg vil ikke sige taler imod bedre vidende, men i virkeligheden imod sin egen samvittighed. Så kommer man til at sige noget vrøvl. Lovforslaget her er af en så totalitær karakter, at fru Birthe Rønn Hornbech i enhver anden sammenhæng

ville være den første til at råbe vagt i gevær og sige: Dette er en sådan krænkelse af retssamfundet og af lov og ret, at det er uhyrligt, det finder sted. Derfor vil jeg ikke bore yderligere i fru Birthe Rønn Hornbech, men jeg er lige ved at slutte med at sige, at hun skulle gå hjem og skamme sig.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Birthe Rønn Hornbech, og derefter formoder jeg, at vi kan gå videre i ordførerrækken – jeg siger formoder.

(Kort bemærkning). **Birthe Rønn Hornbech** (V):

Specielt det sidste indlæg er nok noget af det mest totalitære, jeg har hørt i de 16 år, tror jeg det er, jeg har været medlem af Folketinget. Én ting er, at man ærligt vil gå herop og sige, at man er uenig med mig, men at begynde at krænke mig med at fortælle, at jeg udtaler mig mod bedre vidende og i strid med min samvittighed og dermed forsøger at bøje min sjæl – det er totalitært, så nu ved vi, hvad dét er!

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Sophie Hæstorp Andersen som ordfører.

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at Socialdemokraterne hilser dette lovforslag velkommen.

Vi opfatter denne implementering af EU-direktivet om etnisk ligebehandling som endnu et eksempel på, at EU faktisk er et nærværende og brugbart redskab i kampen mod forskelsbehandling og diskrimination. Der er nemlig god brug for det EU-direktiv, der ligger til grund for lovforslaget.

Mange mennesker må i dag finde sig i at blive udsat for forskelsbehandling på grund af deres race eller etniske oprindelse. Hvis vi ønsker, at mennesker med en anden etnisk baggrund skal integreres i det danske samfund, må vi også bekæmpe dem, der står i vejen for integrationen ved at forskelsbehandle andre.

Utallige er eksemplerne på unge, der ikke kan komme ind på diskoteker eller få en praktikplads, udelukkende fordi deres hud er for mørk eller deres navn for fremmedartet. Mången en jobsøgende har måttet opleve, at jobansøgningerne er forgæves, og endnu flere oplever jævnligt at blive udsat for diskrimination af de mennesker, de møder i deres dagligdag, hvad enten det er som kunder eller som ansatte eller bare, når de kører en tur i bussen.

Derfor er det overmåde positivt, at dette lovforslag nu vil indføre delt bevisbyrde. Det skal ikke længe være reelt umuligt at fordømme de mennesker, der forskelsbehandler andre. Den delte bevisbyrde ligner den, vi kender på kønsdiskriminationsområdet, og vi støtter varmt, at den nu udvides til også at gælde for etnisk diskrimination.

Også forslaget om, at der kan ydes godtgørelse for ikkeøkonomisk skade, som en borger oplever ved at være blevet forskelsbehandlet, har vores fulde støtte. Selv om man ikke har lidt et økonomisk tab, fordi man ikke kan komme ind på en bar eller et diskotek, eller fordi bussen kører forbi én, har det alligevel konsekvenser for ens muligheder for at leve et liv som alle andre, og den krænkelse, man oplever ved at blive afvist, skal man naturligvis kompenseres for.

Vi havde helst set, at der i forbindelse med lovforslaget vedtagelse blev nedsat et uafhængigt klagenevni, der skal behandle klager over forskelsbehandling. Faktisk har vi selv foreslået dette på et tidligere tidspunkt. Vi er ikke helt tilfredse med, at der ikke er en ankemulighed over for Institut for Menneskerettigheders afgørelser, også fordi de afgørelser får stor betydning for, hvorvidt der kan gives fri proces, indledes en undersøgelse og lign.

Alligevel støtter vi ved førstebehandlingen i dag lovforslaget af principielle årsager. Vi har efter aftale med ministeren fået et løfte om, at man vil følge udviklingen af økonomien og det politiske pres på Institut for Menneskerettigheder opmærksomt, hvis det f.eks. viser sig, at der skal behandles langt flere klagesager end først antaget.

Under alle omstændigheder vil vi også under udvalgsbehandlingen stille en række spørgsmål på baggrund af de mange høringssvar fra organisationerne. Ministeren er jo blevet beskyldt for at haste et lovfor-

slag, der ikke sikrer en tilstrækkelig beskyttelse mod diskrimination, igennem, og vi regner med, at ministeren har nogle gode forklaringer. Men vi støtter altså lovforslaget, som det ligger her i dag.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Søren Krarup for en kort bemærkning og nu også fru Elsebeth Gerner Nielsen. Først hr. Krarup.

Kl. 13.20

(Kort bemærkning). **Søren Krarup** (DF):

Jeg er så gammel, at jeg husker Socialdemokratiet under H.C. Hansens og Hans Hedtofts ledelse og husker det med sympati som et folkeligt parti, der netop i alt væsentligt var loyalt mod og solidarisk med sit eget folk. Derfor synes jeg, det er sørgeligt at se et moderne Socialdemokrati, der ikke er solidarisk med det danske folk, men med en ren ideologisk konstruktion, og til belysning af det vil jeg spørge fru Sophie Hæstorp Andersen, hvad hun f.eks. siger til § 4 i dette lovforslag:

”Loven er ikke til hinder for, at specifikke foranstaltninger, der har til formål at forebygge eller opveje ulemper knyttet til race eller etnisk oprindelse, opretholdes eller vedtages.”

Det vil sige, at dermed legaliserer man altså det, man kalder for positiv diskrimination, og det er klart, at det er en lovparagraf, der er entydigt og ensidigt rettet mod danskerne. Danskerne skal endnu en gang skal kujoner og skræmmes i et musehul via de såkaldt positive særforanstaltninger eller positiv diskrimination, og hvad tror fru Sophie Hæstorp Andersen, at Hans Hedtoft og H.C. Hansens parti havde sagt til en sådan diskrimination af danskerne?

(Kort bemærkning). **Elsebeth Gerner Nielsen** (RV):

Jeg vil godt bede fru Sophie Hæstorp Andersen bekræfte, at forudsætningen for Socialdemokratiets velvilje over for dette lovforslag er, at vi får løst en række problemer på arbejdsmarkedsområdet, bl.a. at de arbejdstagere, der af den ene eller anden grund ikke kan få deres fagforeninger til at behandle en sag om etnisk diskrimination for dem, kan få sagen behandlet et andet sted, f.eks. i Institut for Menneskerettigheder?

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi** (SF):

Jeg vil gerne spørge meget konkret: Er det sådan, at Socialdemokratiet vil stemme for dette lovforslag, uanset de ændringer man kunne foreslå? Eller skal vi tage forskelsbehandling på grund af religiøse forhold og på grund af seksuel orientering med i et sådant forslag, før Socialdemokratiet er villig til at give sin støtte til forslaget?

Det er jo let at gå herop og sige: Jamen vi ville gerne have haft det hele. Men hvis man alligevel støtter forslaget, bliver forslaget jo vedtaget, sådan som det foreligger, så jeg vil meget gerne spørge Socialdemokratiet: Vil Socialdemokratiet være villig til at sige, at der ikke vil være opbakning til lovforslaget, hvis religiøs forskelsbehandling og forskelsbehandling på grund af seksuel orientering ikke er med i lovforslaget?

(Kort bemærkning). **Sophie Hæstorp Andersen** (S):

Til Dansk Folkepartis ordfører vil jeg sige om det, jeg betragter som værende problematisering af positiv særbehandling af andre grupper end f.eks. danskere, at det indgår jo også i loven om ligestilling, som vi har været med til at vedtage, og her ser vi, at man f.eks. kan lave positiv særbehandling af kvinder, uden at det nødvendigvis er synd for mændene.

Derfor mener vi også, at man for at undgå forskelsbehandling godt kan have en form for positiv særbehandling på nogle områder for at fremme ligestillingen i samfundet, også på det etniske område. Men det er klart, at der skal være proportionalitet i tingene. I dag behandler Ligestillingsnævnet jo mange sager på kønsområdet, hvor mænd føler sig diskrimineret, fordi der f.eks. i ansøgninger udelukkende er blevet bedt om, at man ansøgte som kvinde. Det vil sige, at man må forvente sager fra begge sider, både fra den ene og fra den anden side.

Med hensyn til spørgsmålet fra den radikale ordfører er det sådan, at med den lov, der handler om, at man skal sikre etnisk ligebehandling på arbejdsmarkedet, støtter vi det princip, som ordføreren lagde frem.

Til hr. Kamal Qureshi vil jeg sige det samme, som jeg sagde i min ordførertale: Vi støtter lovforslaget af principielle årsager. Vi mener, det er et skridt i den rigtige retning, og vi vil stemme for det, også selv om vi måske ikke får vedtaget et eventuelt ændringsforslag om at medtage religion og tro. Vi har set de hørings-svar, der siger, at man skal tage de ting med i lovforslaget, og vi vil kigge nærmere på dem og stille nogle spørgsmål, og vi vil tage stilling til, om vi måske vil være bidragsydere til et ændringsforslag. Men vi vil stemme lovforslaget, fordi de principielt er et skridt i den rigtige retning.

Kl. 13.25

(Kort bemærkning). **Jesper Langballe (DF):**

Det er jo fuldstændig rigtigt, når fru Sophie Hæstorp Andersen gør opmærksom på, at også i lovgivningen om kønnes ligestilling har man positiv særbehandling, og det er der faktisk også, når der er tale om miljø-sager.

Jeg ved ikke, om fru Sophie Hæstorp Andersen kender andre områder, hvor man bruger dette princip: at man i antidiskriminationens navn diskriminerer. Men kan fru Hæstorp Andersen da ikke se, at det er lige præcis det princip, der indføres, hver gang en lovgivning har ideologiske overtoner? Hver gang de, der står bag lovgivningen, udgør en ideologisk bevægelse, skal man i antidiskriminationens navn diskriminere, for man ved jo, hvem der er de retfærdige, og hvem der er de uretfærdige.

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi (SF):**

Jeg vil tro, at hvis fru Sophie Hæstorp Andersen også handler på denne måde, når hun er ude at rejse, kommer hun hjem med mange ubrugelige souvenirs fra de forskellige basarer rundtomkring i verden.

Fru Sophie Hæstorp Andersen siger fra starten: Jamen vi stemmer for lovforslaget, uanset hvilke ændringer der i øvrigt bliver gennemført, fordi vi synes, det er en forbedring. Men det er jo en forbedring, som regeringen er blevet pålagt at lave. Det er jo ikke på regeringens eget initiativ, den laver den, så hvis man vil have en forhandling, bliver man nødt til at sige, hvad der sker, hvis man ikke får det, man beder om, for ellers ender man altså med mere end 10 marokkopuder derhjemme, og jeg ved ikke hvad.

Derfor vil jeg gerne spørge helt præcist, ikke alene om tro og religion, men også om seksuel orientering; Vil fru Sophie Hæstorp Andersen tilkendegive fra Socialdemokratiets side, om man vil støtte et ændringsforslag om at få forskelsbehandling på grund af tro og religion og seksuel orientering med i forslaget, og om man i tilfælde af, at det ikke kommer med, ikke vil støtte forslaget? Vi står faktisk i en ret fordelagtig forhandlingsmæssig situation, for ministeren har jo brug for Socialdemokratiets stemmer for at få lovforslaget gennemført.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg går ud fra, at fru Sophie Hæstorp Andersen ønsker ordet.

(Kort bemærkning). **Sophie Hæstorp Andersen (S):**

Jeg vil sige, at her i dag, hvor jeg har lidt halsbetændelse og muligvis også lidt feber, kan jeg faktisk ikke umiddelbart komme i tanke om andre områder, hvor vi også ser denne positive særbehandling. Men ikke desto mindre støtter vi stadig, at den findes på de områder, hvor den findes i dag, og vi mener stadig, at i nogle tilfælde – ikke i alle, men i nogle tilfælde – kan man godt forskelsbehandle for at skabe ligestilling.

Angående lovforslaget er det korrekt, at vi har bedt om, at direktivet blev gennemført i dansk lov, og derfor vil vi også stemme for forslaget i den sidste ende, fordi vi mener, at det er et positivt pust til den lovgivning, vi har i dag. Denne lovgivning vil følge op og gøre meget mere klart, hvad etnisk ligebehandling er.

Men EU-direktivet, som det ligger, handler jo om national og etnisk ligebehandling, det handler rent faktisk ikke om religion og tro. Læser man den betænkning, der er afgivet, er der uenighed om, hvorvidt religion og tro skal med. Men det er ikke sådan, at EU-direktivet stiller krav om, at religion og tro skal med

i implementeringen i dansk lovgivning, og det er derfor, jeg siger, at vi vil se på det. Vi vil tage en snak med de høringsparter, der har fremført der synspunkt, og så vil vi tage stilling til, om der skal stilles et ændringsforslag.

Men i første omgang siger jeg her i dag, at vi vil gerne have lovforslaget gennemført, fordi vi principielt mener, det går i den rigtige retning. Om der så skal ekstra ting ind i det, vil vi tage stilling til på et senere tidspunkt, og SF er meget velkommen til eventuelt også at komme med det som et beslutningsforslag.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Kamal Qureshi for en kort bemærkning, og det er den tredje og sidste.

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi (SF):**

SF har jo tidligere fremsat et lignende forslag, også på det tidspunkt, Socialdemokratiet selv sad i regering, og hvor der ikke var opbakning til det.

Kl. 13.30

Nu har fru Sophie Hæstorp Andersen forholdt sig til tro, men jeg talte faktisk også begge gange om seksuel orientering, og jeg vil meget gerne spørge fru Sophie Hæstorp Andersen: Hvis man nu bliver forskelsbehandlet, fordi man er homoseksuel, hvad skal man så? Hvor er det, man skal gå hen? Er det stadig sådan, at Socialdemokratiet mener, at så må man bruge domstolene, altså den nuværende situation, sådan som vi har den i dag.

Der er ingen sikring af de homoseksuelles rettigheder i dette forslag, og der er ingen sikring af nogen af de andre minoriteter, som bliver forskelsbehandlet i samfundet. Vi kan stille et beslutningsforslag sammen med Socialdemokraterne, men det har jo bare ikke nogen mening, når vi ved, at der er et flertal bag forslaget, fordi det er regeringens forslag, og derfor kan det gennemføres. Det har ingen mening, at vi fremsætter et forslag, vel vidende at det ikke vil blive gennemført, for det bliver bare nogle positive tilkendegivelser, som ikke har nogen som helst konsekvenser for de mindretal, det går ud over.

(Kort bemærkning). **Sophie Hæstorp Andersen (S):**

Jeg vil lige starte med at gøre det helt klart, at Socialdemokratiet arbejder imod enhver form for diskrimination, hvad enten den er seksuelt begrundet eller begrundet i køn, eller om den er begrundet i etnicitet eller andre ting.

Men det, vi behandler her i dag, er et lovforslag, der skal implementere et EU-direktiv om etnisk ligebehandling, og derfor er der ikke noget med i forslaget om seksuel orientering eller homoseksuelles rettigheder. Det er sådan set også ganske forståeligt, for i dag er det jo sådan, at homoseksuelles rettigheder og beskyttelse mod seksuel diskrimination er noget, der følger af grundloven, og det er noget, man kan gå til domstolene med.

Vi vil da gerne være med til at se på, om der måske i fremtiden skal kigges på endnu bedre beskyttelse, men det handler lovforslaget her bare ikke om. Det er en implementering af et EU-direktiv om etnisk ligebehandling og ikke et spørgsmål om homoseksuelles rettigheder i denne omgang.

Søren Krarup (DF):

Lad det være sagt lige ud: Dette er et lovforslag, som integrationsministeren skulle skamme sig over at fremsætte. Det er et lovforslag med en så umiskendelig stank af totalitarisme og åndelig ensretning over sig, at det aldrig burde kunne vedtages i det danske Folketing. Det er et så utvetydigt udtryk for al det hæsligste i nyere europæisk historie og politisk korrekthed, at det burde møde en massiv modstand i denne sal, og jeg er også sikker på, at integrationsministeren på bunden af sit hjerte er enig med mig.

Hvorfor er det et langt skridt i totalitær retning? Fordi det vil lovgive for holdninger, fordi det vil gøre ideologi og lighed gældende som ret, og fordi det dermed ser bort fra, at i et retssamfund skal der være lighed for loven, men i enhver anden sammenhæng skal folk naturligvis have lov til at være så forskellige, som de er.

Et udtryk for det uhyrlige eller dybt betænkelige i dette lovforslag er f.eks. det tidligere berørte, nemlig

kravet om delt bevisbyrde. Det bryder med princippet i ethvert retssamfund om, at bevisbyrden påhviler anklageren, og at al tvivl skal komme den anklagede til gode. Men her skal den anklagede altså kunne bevise, at han er uskyldig. Uhyrligt! En skamplet på et fundamentalt retsprincip og en indikation på, at vi befinder os på totalitarismens område.

Hele dette lovforslag handler om at ensrette tankegang og holdning, og derfor kriminaliserer man også spøg og skæmt og humor. Den sureste selvretfærdighed og snerpethed, der i lighed med Dronning Victoria vil forbyde f.eks. københavnsk slang med udtrykket "We are not amused", holder sit indtog i dansk lovgivning med dette lovforslag. Se blot formuleringen

i § 3: "Ingen må udsætte en anden person for direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af vedkommendes eller en tredjemands race eller etnisk oprindelse." Må jeg ikke længere more mig over en vendebos dialekt? Skal det for fremtiden være forbudt at komme med dårlige vittigheder om fynboers eller kosovoalbaneres måde at udtale det danske sprog på? Hvilken åndelig ensretning! Hvilken enevældig trang til at tyrannisere mennesker og dagliglivet som taget lige ud af Beate Winklers overvågningsinstitut i Wien! Helt grotesk bliver det i § 3, stk. 4, hvor det hedder: "Chikane skal betragtes som forskelsbehandling, når en optræden i relation til race eller etnisk oprindelse finder sted med det formål eller den virkning at krænke en persons værdighed og skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima for den pågældende."

Kl. 13.35

Hvad giver De, hr. integrationsminister? Nu skal loven til at sikre det pæne og artige klima. Jeg er sikker på, at det vender sig i ministerens antitotalitære hjerte. I enhver anden sammenhæng ville han i modsætning til nutidens politiske korrekthed kunne forstå det uhyrlige, det uhyggelige og det åndeligt og principielt forfærdelige i en sådan lovparagraf. Det er jo kommunismens og nazismens excesser, der toner frem i denne tekst: forfølgelsen af dem, der tillod sig at være kritiske og uærbødige over for Stalin og Føreren. Overvågningsøjet ved middagsbordet, diktatorens totale ensretning af dagliglivet i totalitærstaten.

Jamen jamen, vil nutidens lammefromme politiske korrekthed indvende: Jamen vi vil jo bare have, at folk skal opføre sig pænt, jamen vi vil jo bare sikre anstændigheden i samfundet. Ja, bare! På grund af sådanne lammefromme hensigter ophæver man altså enhver åndelig frihed og retsforfølger humor, satire, kritik og respektløs tale.

Det er victorianismen år 2003 for fuld udblæsning. Det er i al sin tilsyneladende pænhed det mest uhyggelige udtryk for nutidens victorianske totalitærstat, og når et hæderligt menneske som integrationsministeren alligevel fremsætter dette modbydelige lovforslag, er det naturligvis, fordi det bygger på EU-direktivet om etnisk ligebehandling. Kan dette dog ikke give ministeren en fornemmelse af, at EU – i mange sammenhænge – er et suspekt, et yderst tvivlsomt foretagende? Kan dette i sammenhæng med det totalitære overvågningscenter i Wien dog ikke vække ministeren til sandheds erkendelse? Vi siger nej til dette forslag – eller vi råber nej, for vi finder det så uhyrligt, at et nej skal høres. Vi gør os måske ikke illusioner om, at vi dermed kan påvirke en politisk korrekthed, der er ude af stand til at forholde sig kritisk til sine egne missionerende forudsætninger, men jeg finder på baggrund af mange års bekendtskab med integrationsministeren anledning til at spørge ham direkte:

Kan et sådant lovforslag ikke skabe anfægtelse i ministerens hjerte?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Else Theill Sørensen som ordfører.

Else Theill Sørensen (KF):

Dette lovforslag handler, som det allerede har været nævnt, for en stor dels vedkommende om implementering af dele af et EU-direktiv om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse. Når jeg siger dele af direktivet, er det jo, fordi den del, der vedrører arbejdsmarkedet, kommer i et særskilt lovforslag, som dækker dette område.

Der har været nedsat et udvalg, som i en diger betænkning har taget stilling til, hvordan denne imple-

mentering kunne gennemføres. Konklusionen blev, at det mest hensigtsmæssigt kunne gøres i form af en helt ny lov, altså ikke ved at ændre eksisterende love. Jeg vil godt sige, at den sådan set ikke er ny, forstået på den måde at der allerede er bestemmelser i dansk lovgivning, der forbyder forskelsbehandling. Men nu bliver det altså sådan, at forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse indskrives i en særlig lov.

Lovforslaget dækker alle områder af samfundslivet undtagen arbejdsmarkedet. Der er tale om et forslag, som forbyder, at man direkte eller indirekte forskelsbehandler på grund af race eller etnisk oprindelse, og forslaget indfører det, der hedder delt bevisbyrde, som der jo har været ført mange ordvekslinger om. Det bliver sådan, at hvis en person, der anser sig for krænkede, påviser faktiske omstændigheder, der giver anledning til at formode, at der udøves direkte eller indirekte forskelsbehandling, påhviler det modparten at bevise, at principperne om ligebehandling ikke er blevet tilsidesat.

Med hensyn til klager er vi i Det Konservative Folkeparti helt tilfredse med, at der ikke oprettes et særligt klageorgan, som et mindretal i udvalget ønskede, men at klagemuligheden lægges i Institut for Menneskerettigheder, som altså kan behandle klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling.

Det Konservative Folkeparti kan støtte lovforslaget.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Kamal Qureshi som ordfører.

Kamal Qureshi (SF):

Vi er selvfølgelig fra SF's side meget glade for, at det EU-direktiv, som har pålagt Danmark at lave en bedre beskyttelse mod forskelsbehandling, nu endelig er udmøntet i en lovforslag. Det er ærgerligt, at det ikke blev lavet, mens der endnu var et andet regeringsgrundlag og en anden politik på området efter så mange år med en socialdemokratisk regering, men lad det nu ligge.

Kl. 13.40

Man kan sige, at det jo er tydeligt at se, at det er noget, som regeringen modstræbende er blevet slæbt til at lave. Der er absolut ikke ét eneste komma, som på nogen måde kan være andet end det, der er strengt nødvendigt for overhovedet at gennemføre direktivet, og oven i købet er der mange jurister rundt omkring, som har set på lovforslaget og mener, at det ikke engang lever op til direktivet.

Spørgsmålet er: Hvor meget hjerte ligger der overhovedet bag det her? Ønsker man virkelig at skabe en bedre beskyttelse mod forskelsbehandling, eller er det bare, fordi man nu er tvunget til at lave noget? Jeg synes i hvert fald, det er meget tydeligt at se, at det er det sidste, der gør sig gældende.

Vi fra SF's side havde gerne set, at der blev oprettet et uafhængigt klageorgan, som LO også foreslår i sit høringssvar, hvor man fremhæver, at der burde være et uafhængigt klageorgan. Vi er selvfølgelig klar over, at det kan regeringen ikke gennemføre, for den har jo indgået en finanslovaftale med Dansk Folkeparti, hvor man har nedlagt de klageorganer, der kunne behandle etnisk diskrimination, og derfor vil det være i strid med finanslovaftalen, hvis man opretter et andet klageorgan.

Det er ikke korrekt, når der under debatten bliver fremført, at forslaget kun handler om etnisk ligebehandling og ikke om noget som helst andet. Der er jo en række andre europæiske lande, som har indført en bedre beskyttelse mod f.eks. forskelsbehandling på grund af seksuel orientering. Svenskerne har en markant bedre beskyttelse, og de har reelt set også en klageinstans, som er i stand til at behandle sager om forskelsbehandling af homoseksuelle. Det har man fra regeringens side ikke ønsket at medtage i forslaget her, og desværre er der tilsyneladende andre partier her i Folketinget, Socialdemokratiet og De Radikale, som er villige til at levere stemmer til, at regeringen kan få nærværende lovforslag gennemført. Jeg så meget gerne, at vi fik forhandlet os frem til, at også forskelsbehandling på grund af homoseksualitet skulle dækkes af forslaget. Jeg så også gerne, at vi havde religion med, men det er klart, at hvis ministeren allerede har et flertal for det fremsatte lovforslag, har ministeren selvfølgelig ikke noget behov for at imødekomme mere end det, som ministeren strengt taget er presset til. Problemet er rent faktisk, at hvis man eksempelvis bliver for-

skelsbehandlet som kvinde, altså på grund af sit køn, kan man få sagen behandlet i Ligestillingsnævnet, som oven i købet er i stand til at tilkende godtgørelser og underkende afskedigelser, som det også står i integrationsministerens bemærkninger til lovforslaget. Men bliver man forskelsbehandlet, ikke fordi man er kvinde, men fordi man er lesbisk, har man kun domstolene at gå til. Man har ingen muligheder for at få hjælp af nogen som helst klageinstanser, og der er heller ikke nogen, der vil kunne rejse sagerne for én. Man er ikke alene pålagt at rejse sagerne, skaffe advokater og andet, men også pålagt at løfte hele bevisbyrden, hvilket nær sagt er næsten umuligt i hovedparten af sagerne. Det er også det, der ligger bag, når EU-direktivet lægger op til, at der skal være delt bevisbyrde. Derfor mener jeg, at den sikring, de rettigheder og den beskyttelse, som EU kræver indført på etnisk ligestillingsområdet, burde nogle af partierne her i Folketinget gå ind for også burde gælde ved forskelsbehandling på grund af seksuel orientering og på grund af tro. Men jeg kan forstå, at det er der ikke noget ønske om at få med i det nuværende lovforslag, og at der i hvert fald ikke er et ønske om at tvinge regeringen til at gøre det, vel vidende at Socialdemokratiet og De Radikale og oppositionen næsten har vetoret i denne sammenhæng, fordi lovforslaget skal gennemføres med oppositionens stemmer. Jeg synes, det er et meget dårligt køb, man har gjort her. Man kunne godt have fået mere med, end lovforslaget lægger op til, og jeg tror også, man kunne få mere med, hvis man havde ønsket at forhandle skarpere. Vi kan ikke støtte dette lovforslag, sådan som det foreligger. Vi synes ikke, at de minoriteter, som er udsatte i dag, er sikret i tilstrækkeligt omfang. Vi mener i forlængelse af den tidligere debat heller ikke, at menneskerettighedscenteret er et uafhængigt klageorgan, noget som LO også anfører, så derfor mener vi, at mange af de centrale elementer i direktivet ikke er imødekommet – jo, måske i bogstav, men ikke i ånd.

Kl. 13.45

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Elsebeth Gerner Nielsen som ordfører.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Det her er et vigtigt lovforslag, fordi det bidrager til at understøtte retsstaten i det, der er vigtigt for en retsstat, nemlig at sikre, at alle borgere bliver behandlet lige.

Jeg vil ikke sige så meget til forslaget, fordi meget allerede er sagt. Det eneste, jeg vil understrege, er, at jeg også meget gerne så, at religiøs overbevisning og seksuel orientering kom med i lovforslaget, men jeg har gjort op med mig selv, og Det Radikale Venstre har gjort op med sig selv, at det er vigtigere, at vi får et klageorgan, end at vi får de her ting med. Jeg vil dog gerne opfordre regeringen til endnu en gang at overveje, om f.eks. seksuel orientering ikke var noget, vi på et andet tidspunkt måske kunne få ind i et lovforslag, fordi det er ret vigtigt, at man ikke bliver diskrimineret på grund af sin seksuelle orientering.

Jeg har allerede rejst spørgsmålet om delt bevisbyrde, og jeg vil bede om, at vi får en gennemgang af det i udvalget, sådan at vi er sikre på, at de mennesker, der får behandlet deres sager i Institut for Menneskerettigheder, får så god en behandling som overhovedet muligt.

Det, jeg er nervøs for, er selvfølgelig, at det er den, der føler sig krænket, som skal levere hele bevisbyrden på den ene eller den anden måde. Jeg håber meget, at vi er enige om, at det er sådan, at der netop er delt bevisbyrde, så den, man anklager for at have forbrudt sig imod lovgivningen, er forpligtet til også at levere sin del af bevisbyrden til centeret.

Vi har gentagne gange diskuteret arbejdsmarkedet, og der skal ikke herske tvivl om, at vi meget gerne havde set, at vi havde én institution, som tog sig af alle sager. Men vi har et arbejdsmarked, der er organiseret på en helt speciel måde

i Danmark, og vi har en historisk lang tradition for, hvordan vi behandler sager på arbejdsmarkedet, og derfor erkender også jeg, at det nok vil have lange udsigter, inden vi kan bryde ind i det samarbejde, der er på arbejdsmarkedet. Til gengæld har vi betinget os, at de mennesker, som ikke kan få deres sag behandlet inden for arbejdsmarkedets institutioner, fordi deres fagforening ikke er i stand til at løfte opgaven, eller fordi fagforeningen ikke kan løfte opgaven, skal have mulighed for at gå et andet sted hen, og det vil vi kæmpe for i forbindelse med de forhandlinger, der er om beskæftigelsesministerens lovforslag. Endelig er der penge-

ne, som vi også er lidt bekymrede over. Vi tror ikke, at de 6 mio. kr. rækker. Hvis vi skal gøre det her arbejde grundigt, vil det være vigtigt, at der kommer flere penge i de kommende år, og der har jeg opfattet det på den måde, at ministeren også er parat til at arbejde for en højere bevilling. Det er den nøjagtige formulering, "arbejde for", men det er jo ikke nogen garanti. Med de ord vil jeg sige, at Det Radikale Venstre kan støtte lovforslaget.

(Kort bemærkning). **Søren Krarup (DF):**

Den radikale ordfører sagde, at dette er et forslag, der sikrer retsstaten. Nu har jeg lidt kendskab til Det Radikale Venstres historie, så jeg kan ikke lade være med at tænke på, hvad tidligere radikale ville have sagt til at sige ja til et sådant lovforslag.

Jeg mener, at dette lovforslag er endnu et trin i retning af det, der hedder retssamfundets opløsning. Jeg mindes f.eks. den radikale finansminister, der omkring 1910 – 1914 var det helt præcis – i en intrikat sag udkastede det mindeværdige motto: Lov er lov, og lov skal holdes. For han vidste, at loven er til for at ramme folks handlinger, hvis de overtræder loven, men ikke til for at ensrette folks holdninger. Derfor ville han som radikal have været rystet over sådan en lov, på samme måde som en radikal hædersmand som Jørgen Jørgensen ville have været forfærdet over, at man begynder at lovgive rent ideologisk, og det vil sige ikke lader borgernes handlinger, men borgernes holdninger være det, der er afgørende, og som man dømmes efter.

Dette er et vidnesbyrd om retssamfundets forfald, og jeg synes, at i hvert fald de partier, der dog tidligere har vidst, hvad lov og ret var, burde skamme sig. Jeg vil sige, at Socialdemokratiet – hvilket jeg nævnte for fru Sophie Hæstorp Andersen – H.C. Hansens og Hedtofts parti, aldrig ville have sagt ja til det her, og lige så lidt ville Jørgen Jørgensens parti have gjort det.

Kl. 13.50

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi (SF):**

Hvis man nu siger, at man køber et produkt, uanset hvad prisen er, så er der jo ikke særlig stor lyst til for dem, som nu udbyder det, at forhandle videre, så jeg vil meget gerne spørge fru Elsebeth Gerner Nielsen: Når nu fru Elsebeth Gerner Nielsen siger, at hun gerne ville have haft seksuel orientering med, og synes, at det er en alvorlig forskelsbehandling, vil det så også have en konsekvens i forhold til stemmeafgivelsen fra Det Radikale Venstre?

For vi er i den situation, at det her lovforslag er der et flertal for og kan der skabes et flertal for sammen med oppositionen. Men i det øjeblik det her lovforslag bliver gennemført, kan fru Elsebeth Gerner Nielsen og jeg og Socialdemokraterne fremsætte nok så mange forslag om, at vi gerne vil have en bedre beskyttelse af de homoseksuelles rettigheder, men vi ved, hvad der vil ske i det her Folketing, det vil ikke blive vedtaget.

Så jeg vil gerne spørge specifikt: Er man villig til så at sige at sætte stemmer bag sine holdninger om, at forskelsbehandling på grund af seksuel orientering skal med, og undlade at stemme for dette forslag, hvis ikke det kommer med?

(Kort bemærkning). **Elsebeth Gerner Nielsen (RV):**

Jeg tror roligt, jeg kan sige, at jeg står på skuldrene af en ret stolt tradition, hvad angår ligebehandling af borgerne. Det her lovforslag drejer sig jo ikke om, at man skal kunne blive dømt på ord, det drejer sig stadig væk om, at man kan blive dømt på handling.

Til SF's ordfører: Det Radikale Venstre har deltaget i en række forhandlinger om det her lovforslag, og der er blevet indgået nogle kompromiser. Et af kompromiserne er, at vi har accepteret, at religion og seksuel orientering ikke kommer til at indgå i det her lovforslag.

Til gengæld har vi fået en række andre ting, som vi er tilfredse med. Med andre ord er det ikke sådan, at vi nu bagefter kommer løbende og stiller nogle nye krav, men derfor kan man jo godt gøre rede for, at der var nogle ting, som man synes kunne have været med, og som man under alle omstændigheder forbeholder sig ret til at rejse på et andet tidspunkt.

(Kort bemærkning). **Søren Krarup (DF):**

Jeg gør mig ingen illusioner om, at jeg kan påvirke fru Elsebeth Gerner Nielsen, men jeg synes dog, det skal siges, når hun nu forsvarer sin holdning med, at dette lovforslag ikke retter sig mod ord, men mod handling, at det jo er i strid med, hvad der faktisk står i lovforslaget. Chikane, et nedværdigende klima, kort sagt ord, miner, optræden, det er det, der nu skal føre til, at man anklages.

Det har jo intet at gøre med ligebehandling i retlig forstand. Ligebehandling er, at man er lige for loven. Det her betyder, at man skal være ens, eller rettere sagt, det her betyder, at der gives et redskab i hænderne på dem, der vil tyrannisere andre. Og det er jo karakteristisk, som det hedder i § 4, at det er danskerne, der skal kunne forfølges. Der må godt diskrimineres, når det er danskere, det drejer sig om.

Jeg synes altså, det er et brud på en retsstat. Det er et brud på et i andre sammenhænge også ganske hæderligt parti som Det Radikale Venstres forudsætninger. Jeg kender faktisk lidt til Det Radikale Venstre. Jeg synes, fru Elsebeth Gerner Nielsen skulle frekventere sit eget partis historie og se, hvad det er, hun her siger ja til.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Søren Søndergaard som ordfører.

Søren Søndergaard (EL):

Det er jo tydeligvis en bunden opgave, som regeringen her har præsenteret sin løsning på. EF-direktivet om ligebehandling uanset race eller etnisk oprindelse fra år 2000 har jo længe ligget og luret på en udformning, og det har vi så fået regeringens bud på.

Vi synes også, når man nu var i gang, at det ville have været oplagt at inddrage religion og tro og seksuel orientering. Vi forstår ikke helt, hvorfor det ikke er sket, men det får vi måske en forklaring på.

Hvis vi går direkte til det centrale punkt, så har der været uenighed i det udvalg, som har forberedt lovforslaget.

I de bemærkninger, som regeringen har forsynet forslaget med, kan man læse, hvordan regeringen så har valgt side. Og det er jo helt klart den bløde model, som vi ser arbejdsgiverne har advokeret for, som har vundet debatten om, at der skulle laves et selvstændigt administrativt organ.

Kl. 13.55

Vi har tidligere under debatter her i Tinget støttet ideen om et klageorgan, og det gør vi fortsat. Efter vores opfattelse vil borgere, som føler sig udsat for forskelsbehandling på grund af deres race eller etniske baggrund – og det er netop fuldstændig ligegyldigt, hvilken race eller hvilken etnisk baggrund det drejer sig om – langt nemmere og mere smidigt kunne få en afklaring, ikke medhold, men en afklaring af deres sag med et sådant organ.

Det har regeringen ikke ønsket. Og i mangel af bedre, fordi EU nu presser på, har man besluttet at placere en hybrid af et organ i det nye Institut for Menneskerettigheder. Det er ærlig talt ikke nogen storslået løsning, og slet ikke når man af bemærkningerne kan se, at dette organ har fået stækket vingerne i forhold til at være aktivt og udfarende i sin bekæmpelse af diskrimination.

Instituttet kan med regeringens formuleringer behandle klager og give udtryk for sin opfattelse i sådanne sager, men hvis der skal ske noget mere afgørende, skal det over domstolene. Vi synes slet og ret, den her løsning er for slap.

Så til det spørgsmål, som Dansk Folkeparti og hr. Søren Krarup har rejst. Det er i hvert fald min helt klare opfattelse, at det, der skal forfølges, det, der er det afgørende at få forfulgt, er folks handlinger. Det er ikke specielt interessant, hvad folks holdninger er. F.eks. må hr. Søren Krarup have en hvilken som helst holdning til palæstinensere, han måtte have lyst til. Men der er ting, han ikke må gøre i forhold til dem, fordi det så er diskriminerende.

Der skal være forskel på holdninger og handlinger. Og det her er jo primært – og det fremgår jo også – rettet mod spørgsmålet om handlinger, herunder den handling, som hedder chikane. Jeg finder det fuldstændig uforståeligt, at hr. Søren Krarup kan sige, at chikane ikke er en handling. Det er da bestemt en handling.

Men det er selvfølgelig klart, at der som i al anden lovgivning er en afgrænsning, og hvis det her skal

bruges til at forhindre, at hr. Søren Krarup fortæller vittigheder i Dansk Folkepartis gruppe om gruppemedlemmer, der taler vendelbomål, jamen så synes jeg da, det er fuldstændig absurd. Og hvis det på nogen måde kan fortolkes ud af det her, at det kan bruges til det, skal vi da have sat nogle blokeringer ind. Det må vi kunne arbejde på i udvalget og få stillet nogle spørgsmål og få forhindret det.

Selvfølger skal folk da have de holdninger, de ønsker at have. Selvfølgelig skal de da også kunne give udtryk for dem. Men de må ikke give udtryk for dem i en chikanerende form, og de må ikke give udtryk for dem i en handlende form, det vil sige at lade eventuelle negative holdninger i forhold til bestemte grupper på grund af race eller andre ting komme til udtryk i bestemte handlinger. Og det synes jeg egentlig er relativt enkelt.

Derfor er det eneste, der undrer mig, når jeg hører Dansk Folkepartis bud, hvorfor man så ikke laver en opdeling mellem lige præcis handlinger og holdninger. Det er åbenbart det, Dansk Folkeparti ønsker, forstår jeg, men det er jo relativt simpelt at gøre lovteknisk. Og så kan vi jo kigge på det, når forslaget kommer, hvis det er det, Dansk Folkeparti ønsker.

(Kort bemærkning). **Søren Krarup (DF):**

Hr. Søren Søndergaard forsøger at lægge begrebet chikane over i handlingens sammenhæng, og det kan man naturligvis ikke. Chikane har at gøre med ordet, og det fremgår jo også af den paragraf, hvori det bruges. Chikane skal betragtes som forskelsbehandling, når en optræden i relation til race eller etnisk oprindelse finder sted med det formål og den virkning at krænke en persons værdighed og skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima for den pågældende. Dette er ord, det handler om. Dette er ikke, at man griber til handlinger, det skal altid være strafbart. Men dette er altså ved hjælp af ord at skabe et ubehageligt klima, og dermed er man langt ude over det, som en lov skal have med at gøre. Drilleri, humor, ironi, kritik – det skal være noget, som naturligvis er tilladt i et ordentligt samfund, hvor man lader en lov være en lov, dvs. en, der har at gøre med folks handlinger og ikke med deres ord, deres minespil, deres meninger. Det burde hr. Søren Søndergaard være helt enig med mig i. Og lad os så i fællesskab forsøge, om vi kunne få regeringen til at tænke sig om, selv om den desværre er under pres af et EF-direktiv, der gør, at den har slået forstanden fra.

Kl. 14.00

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jesper Langballe for en kort bemærkning til hr. Søndergaard.

(Kort bemærkning). **Jesper Langballe (DF):**

Den tendens, vi oplever i denne lov og også i en del af debatten, er jo en tendens, der rækker langt ud over Danmarks grænser til hele den vestlige verden.

Jeg forstår godt, at der er ordførere her, som gerne vil have spørgsmålet om tro og spørgsmålet om seksuel orientering med i loven, for det ville være helt i overensstemmelse med lovens ideologiske karakter.

Det er noget, vi især har oplevet med den politiske korrekthed i USA, som er beskrevet af kritikere som Alan Bloom og Christopher Lash, dette at der foregår en hetz mod flertallet og en protegering af mindretallet. Flertallet kalder man hvepse, "wasps", og de er på enhver måde foragtelige. Flertallet har altid uret, mindretallene har altid ret. Det er en ganske almindelig tendens i den vestlige verden, først og fremmest i USA, og vi oplever den også her i dag i Danmark. Det er netop den holdning, der altid fører til positiv særbehandling. Flertallet skal diskrimineres, mindretallene har altid ret.

(Kort bemærkning). **Søren Søndergaard (EL):**

Til det sidste indlæg vil jeg sige, at jeg ikke helt forstår, hvordan denne lov åbner mulighed for, at flertallet kan diskrimineres. Jeg må indrømme, at det forstår jeg ikke, men det er muligvis mig.

Men spørgsmålet om, hvornår noget er chikane, er selvfølgelig et gradsspørgsmål, det er klart. Det er jo også derfor, at man bliver nødt til at sætte nogle til at afgøre det, ellers kunne man jo bare have en bog, man kunne slå op i. Men hvis en skolelærer dag ud og dag ind kalder en mulat eller et adoptivbarn fra et andet sted end Danmark for Sorte Sambo eller fars lille niggerdreng, sådan dag ud og dag ind, så har det karakter

af chikane, det er åbenlyst. Men det betyder ikke, at hr. Søren Krarup ikke må fortælle en vittighed om Sorte Sambo, selvfølgelig må hr. Søren Krarup det. Jeg vil oven i købet måske grine ad den, hvis den er god. Så det er ikke problemet. Men selvfølgelig kan denne type af gentagne udtalelser få en karakter af chikane, som er uacceptabel, og som vi ikke kan acceptere. Det synes jeg er relativt klart, og det mener hr. Krarup jo også. Hr. Krarup mener jo også – eller i hvert fald medlemmer af hans parti – at der er ting, det er uacceptabelt at sige. Det er jo ikke nogen handling, at en eller anden f.eks. siger, at hr. Søren Krarups partiformand er nazist, det er da ikke nogen handling. Det er da bare en udtalelse, det er da bare en holdning. Men hvad gør fru Krarup straks, eller undskyld, fru Kjærsgaard – det var ikke konen, det var partiformanden – hvad gør partiformanden straks? Hun går selvfølgelig i retten for at få det berigtiget. Men det vil hr. Søren Krarup måske have afskaffet?

(Kort bemærkning). **Søren Krarup (DF):**

I modsætning til hr. Søren Søndergaard, der jo altid her i landet har tilhørt den politiske korrekthed og derfor ikke har været genstand for den slags betegnelser, så har jeg oplevet mange gange at blive kaldt de mest uhyrlige skældsord. Jeg har kun én gang rejst injuriersag. Det var imod Thorkild Simonsen, der kaldte mig racist. Det blev han dømt for. Men jeg vil sige, at det skal være frit at bruge sproget også i direkte betydning. Og den lærer, der optræder på den måde, er da selvfølgelig en sjuft, og det er op til hans skoleinspektør eller rektor at standse ham, men det skal knageme da ikke være noget, han skal kunne straffes for. Det er og bliver dette misbrug af loven til at være en moralsk løftet pegefinger, der er et misbrug. Og det er der, man netop kommer til alle disse ideologiske holdninger, hvor man altså gør et retfærdigt mindretals gode mening til det, loven skal handle om. Derfor er det, vi også ser i § 4, hvordan det netop er flertallet – det er altid i disse politisk korrekte sammenhænge flertallet, der har ondt. Danskerne er racister, de er fyldte af indre svinehunde, og hvad den politiske korrekthed ellers kalder det for. Det er selvfølgelig hele denne politiske korrekthedspropaganda, der afspejles i et ensretningsforslag som det her. Derfor er det i strid med lov og ret.

Kl. 14.05

(Kort bemærkning). **Søren Søndergaard (EL):**

Jeg forlanger ikke, at hr. Søren Krarup skal vide noget om min persons fortid, og derfor skal jeg heller ikke bebrejde hr. Søren Krarup, at han ikke ved, hvorvidt jeg har tilhørt den politiske korrekthed eller ej. Men et relativt simpelt studium vil overbevise hr. Krarup om, at den har jeg aldrig tilhørt, hverken i det danske samfund eller på venstrefløj.

Men bortset fra det, er det, der jo står tilbage, og som er interessant: Skal handlinger – aktive handlinger, diskriminerende handlinger – kunne straffes? Det er jo det spørgsmål, som står tilbage, for nu bliver det en mere generel debat om det og ikke bare om det konkrete forslag her.

Skal det være muligt at gribe ind over for en butiksejer, f.eks. en DSB-restauratør på Københavns Hovedbanegård, der siger: Du må ikke komme herind og drikke din kaffe, for du er neger? Må det være tilladt, eller må det ikke være tilladt? Skal det påtales, eller skal det ikke påtales?

Det er interessant, og det er jo det, diskussionen går på, og jeg får ikke noget klart svar fra hr. Søren Krarup på det spørgsmål. For hvis hr. Søren Krarup siger ja til det spørgsmål, vil hr. Søren Krarup også erkende, at på et eller andet tidspunkt er der en overgang mellem handlinger og chikane, og fra chikane er der en overgang til almindelige ytringer og holdninger, og det er spørgsmålet om, hvor man lægger den grænse, men at grænsen må lægges er åbenlyst.

Så ved jeg ikke, hvor hr. Søren Krarup har fra, at danskerne er racister. Det er ikke en opfattelse, jeg har. Det er muligvis en opfattelse, hr. Søren Krarup har, men det er ikke en opfattelse, jeg har.

(Kort bemærkning). **Søren Krarup (DF):**

Hr. Søren Søndergaard er et godt og uskyldigt menneske, hvis han ikke er stødt på den rundkastede propagandamening, at danskerne er racister og fyldt af indre svinehunde. Det har de danske medier ellers skrevet i 20 år. Jeg skal vise hr. Søren Søndergaard de første tusind tilfælde af den, hvis han ikke kender den.

Men må jeg sige: Jeg synes, at hans meningsløshed kommer til udtryk i et udtryk som diskriminerende

handlinger. Det er jo noget vrøvl. En handling er en handling. Men om den er diskriminerende, det fremgår jo ikke af handlingen selv, og det kan man ikke udefra vide noget om.

Det kan godt være, at der er en restauratør, der siger nej til en, han ikke vil have ind, og så vil han selvfølgelig ikke bruge de betegnelser, som hr. Søren Søndergaard nævner, men så vil han bruge nogle andre. Så vil han sige: Lokalet er fyldt, vi vil ikke risikere slagsmål eller noget lignende. Og så kan hr. Søren Søndergaard sige: Det passer ikke, det er nok bare, fordi jeg ser sådan ud. Og så har man fået lejlighed til at være den forfulgte uskyldighed og begynde at påkalde sig domsmagten.

Det er jo det rene nonsens. Det har altid været sådan i menneskelige sammenhænge, at dér kan man risikere at blive drillet. Man kan risikere, at der bliver talt grimt om én, det har jeg mildest talt været ude for i 40 år. Men det er vilkårene, og det er altså det, man må finde sig i, og så må man ellers tage til orde. Hele dette flæberi med diskriminerende handlinger er flæb, og det er meningsløst.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Kamal Qureshi for en kort bemærkning til hr. Søndergaard.

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi** (SF):

Jeg vil spørge, om hr. Søren Søndergaard ikke vil kunne bekræfte, at der står i grundloven, § 71, stk. 1: Den personlige frihed er ukrænkelig. Ingen dansk borger kan på grund af sin politiske eller religiøse overbevisning eller sin afstamning underkastes nogen form for frihedsberøvelse. Og i øvrigt må ingen underkastes nogen forskelsbehandling.

Kan hr. Søren Søndergaard bekræfte, at det er en grundlov, som alle folketingsmedlemmer har skrevet under på, at de vil overholde?

(Kort bemærkning). **Søren Søndergaard** (EL):

Ja, det kan jeg godt bekræfte, men jeg vil til gengæld sige til hr. Kamal Qureshi, at jeg ikke ser noget galt i, at nogle ønsker at ændre den grundlov. Det er man i sin fulde ret til, altså også at få det punkt ændret.

Jeg vil sige, at jeg synes, at en lang række punkter, som jeg har underskrevet i grundloven, er fuldstændig latterlige, og at jeg går ind for, at de bliver ændret, jo før jo bedre. Så i en diskussion må man selvfølgelig gerne argumentere for, at grundloven skal ændres.

Til spørgsmålet om, hvorvidt jeg har hørt, at der er folk, der har sagt, at danskere er racister: Jamen det har jeg da hørt. Det har jeg da hørt danskere sige, og jeg har da også hørt nogle folk med anden etnisk baggrund i Danmark sige det. Det er da fuldstændig rigtigt.

Jeg har også hørt folk sige, jeg tror oven i købet fra Folketingets talerstol, at venstrefløjen var landsforrædere. Man hører da så mange ting, og hvad så? Hvad folk går rundt og siger derude er jo sådan set ikke særlig interessant i forhold til, hvad der er min holdning, eller hvad vi diskuterer her.

Kl. 14.10

Så er der spørgsmålet om handlinger, hvor hr. Søren Krarup siger, at det, jeg siger, er fuldstændig idiotisk, for handlinger kan jo ikke være diskriminerende.

Jo, handlinger kan præcis være diskriminerende ved at se på den sammenhæng, de indgår i. Det er jo lige præcis derfor, at denne lov er interessant. For hvis f.eks. en person ikke siger, at du kan ikke komme herind, fordi du er en nigger, men siger, at du kan ikke komme herind, fordi lokalet er fyldt, og den afviste kan konstatere, at lokalet ikke er fyldt, så er det meget godt, at der er et sted, hvor man kan gå hen og sige: Er det rimeligt?

Så er det også meget godt, at man fra det nævns eller råds side kan spørge den pågældende restaurationssejer: Var lokalet virkelig fyldt? Det synes jeg faktisk er helt rimeligt.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Krarup har haft tre korte bemærkninger, og det er jo reglerne. Fru Bodil Kornbek som ordfører.

Bodil Kornbek (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan støtte lovforslaget, som er en implementering af et EU-direktiv. Det har til formål at styrke beskyttelsen mod forskelsbehandling og fremme ligebehandling uanset race eller etnisk oprindelse. Lovforslaget supplerer også den beskyttelse mod forskelsbehandling, der allerede findes i dansk ret.

Nu har vi flere gange været inde på delt bevisbyrde. Vi finder faktisk, at det er positivt, for dette styrker muligheden for at komme forskelsbehandlingen på det racemæssige og etniske område til livs, og det vil vi gerne være med til.

Vi finder også, det er positivt, at Institut for Menneskerettigheder kan behandle klager og afgive henstillinger over forskelsbehandling og repressalier på grund af race eller etnisk oprindelse. Instituttet kan herunder henstille, at der skal bevilges fri proces.

Så er der også nogle ordførere, der har været inde på et uafhængigt klageorgan. For Kristeligt Folkeparti ville det have været det ideelle, at vi havde fået et uafhængigt klageorgan. Men det har ikke været muligt i de forhandlinger, vi har været med til, ligesom at sige: Det er det, vi kunne tænke os.

Institut for Menneskerettigheder blev løsningen. Det er vi tilfredse med, og vi vil selvfølgelig også følge, om den bevilling, der nu er blevet givet til instituttet, er tilstrækkelig til, at det kan løse opgaverne optimalt og grundigt, og at det får de bedste betingelser for de opgaver, der skal løses. Og det er noget af det, vi vil se på.

Et område, som nogle få ordførere har været inde på, er det med de lønmodtagere, der ikke er medlem af en fagforening; at de også kan få den fornødne beskyttelse mod diskrimination på arbejdspladsen.

Det er klart, at der vil vi være opmærksomme på, at det er sådan, når det drejer sig om disse borgere, at de også kommer ind og får de muligheder. Det ligger så ikke i det her lovforslag. Det ligger i forhold til beskæftigelsesministeren, og der vil vi være opmærksom på de forhandlinger, der kommer. Men vi kan støtte lovforslaget.

Integrationsministeren (Bertel Haarder):

Jeg vil gerne takke for den brede tilslutning, der har været til forslaget, og jeg skal være beredvillig til at svare på en række spørgsmål i udvalget.

Jeg vil derfor nøjes med at understrege over for hr. Søren Krarup og hr. Jesper Langballe, at dette forslag ikke handler om holdninger, det handler om handlinger.

Institut for Menneskerettigheder er ikke et forbedringshus, det er et fortolkningshus. Det er altså et sted, hvor man kan afværge sager ved at fortælle folk, hvad der er deres ret, og ved at fortælle eventuelle krænkere, hvad der er deres pligt. Derved kan folk tidligere få deres ret, unødigt trætte kan undgås, og der kan spares penge i det hårdt belastede domstolsvæsen.

Det er formålet. Derfor er dette forslag ikke et forslag, der kan sammenlignes med det berømte og berygtede center i Wien, som jo på mange måder er et forbedringscenter, som skriver rapporter om, at vi alle sammen skal være gode, og det giver råd om det ene og det andet og det tredje.

Og dets rapporter er rent ud sagt sjaskede. Derfor bliver det nu også reformeret, og den danske holdning til den ændring, der skal ske af centeret, er, at det i højere grad skal blive ligesom det, vi her taler om, nemlig et center, der tager sig af fortolkninger og ikke af forbedringer af folks opførsel i almindelighed.

Kl. 14.15

Med hensyn til den delte bevisbyrde var det jo et begreb, der kom ind i dansk lovgivning i forbindelse med kønsligestillingen. I den forbindelse blev spørgsmålet om delt bevisbyrde nøje drøftet med Den Danske Dommerforening, og det blev i den forbindelse sikret, at reglen er i overensstemmelse med danske retstraditioner, og at retssikkerheden for den indklagede person tilgodeses. Vi er altså på sikker og velkendt grund, når det gælder dette element af delt bevisbyrde, som vi opererer med i dette lovforslag.

Hr. Kamal Qureshi har ikke ret i, at lovforslaget kun rummer det strengt nødvendige i forhold til EF-direktivet. EF-direktivet forpligter os ikke til at have et sted, hvor klager kan behandles, og hvor man kan give udtryk for opfattelser af, om enkeltsager er en overtrædelse af gældende regler. Og EF-direktivet forpligter os heller ikke til at have et sted, hvor man kan henstille, at der gives fri proces.

Så vi er altså på det punkt gået ud over direktivet. Det er det, som en række partier har talt sammen om og som gør, at der i dag er et bredt flertal for forslaget, hvad jeg takker for, men desværre et flertal, som ikke omfatter hr. Kamal Qureshi.

Når det gælder religion og tro og ligestilling uden hensyn til seksuel orientering, som har været nævnt, er det ikke med i direktivet, og det er grunden til, at dette med seksuel orientering ikke er med, sådan som fru Sophie Hæstorp Andersen så klart har redegjort for.

Når det gælder religion og tro, kunne det godt have været med, men det har vi haft en lang diskussion om, og vi er altså nogle partier, som mener, at det ville være forkert at tage religion og tro med, fordi det skaber problemer i forhold til nogle helt selvfølgelig ting i vort samfund, såsom at vi har en folkekirke, såsom at vi i folkeskoleloven har fremhævet kristendommen og ikke andre religioner, såsom at vi har julegudstjenester osv. Vi vil ikke rejse hele det spørgsmål om religionslighed, fordi vi gerne vil holde det her forslag på det, der har med handlinger at gøre, på det, som har med klare kriterier at gøre. Vi vil ikke rejse en lang diskussion, som nogle jurister jo i forvejen bruger ufatteligt med kræfter på – det er dem, der ser spøgelse alle steder, hvor man begynder at tale om religionslighed.

Jeg er sådan set enig med dem, som ser betænkeligheder ved at operere med religionslighed, og derfor er jeg glad for, at det ikke er med her.

Det betyder ikke, at diskussionen ikke kan fortsætte. Og jeg vil gerne understrege til sidst, at en del af det, som nogle ville ønske var med i forbindelse med religion og tro, jo er med i form af den indirekte diskrimination, som jo samler en hel del af de mulige problemer op.

(Kort bemærkning). **Jesper Langballe** (DF):

Når ministeren begrundet tilsidesættelsen af et fundamentalt retsprincip med, at det er godkendt af Dommerforeningen, synes jeg næsten, det røber en katolsk tro på, at dommeren har erhvervet sig en umisdelig karakter af guddommelig retfærdighed.

Men i øvrigt synes jeg, at man her har en afmægtig følelse, og man stiller sig selv det spørgsmål: Hvem er det egentlig, man diskuterer med? Det er, som om "røsten er Jakobs røst, men hænderne er Esaus hænder".

Kl. 14.20

Jeg spurgte tidligere i dag ministeren om repatriering, om EU's indflydelse, og ministeren gav et klart svar: Det er mit ansvar alene, det er ikke EU's.

Her ved vi – jeg behøver ikke at spørge – at der er tale om en EU-implementering. Hvis jeg nu må bruge en analogi, som jeg for enhver pris ikke vil have mistolket, jeg vil ikke have, at nogen skal tro, at jeg sammenligner nogen i denne sal med samarbejdspolitikere, så var der dengang en ganske bestemt problemstilling, hvor mange med rette sagde: Det værste er ikke det, de ikke gør, men det, de ikke siger; at de ikke siger, jamen her er det nationale demokrati sat ud af kraft, vi har ingenting at sige, det afgøres andetsteds fra.

Må jeg spørge integrationsministeren rent hypotetisk:

Kunne ministeren forestille sig en minister, der en dag stod op på den her talerstol og fremlagde en implementeringslov og sagde til Folketinget: Det her er noget skidt, jeg kan ikke lide det, men det er altså det, vi skal? Kunne man forestille sig det? Det ville være en befrielse.

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi** (SF):

Jeg skal ikke her stå og lave juridiske vurderinger, men det, jeg i hvert fald kan sige, er, at hvis man læser nogle af de rapporter, der er også fra uafhængige instanser i forbindelse med direktivets forslag, så lægges der op til, at der ikke må være en forringelse af retsstillingen i forhold til det, der var på det tidspunkt, direktivet blev vedtaget, dvs. i 2000.

På det tidspunkt var der en bedre beskyttelse, der var både Nævnet for Etnisk Ligestilling, og der var en retshjælp, der hedder DRC. Det ene er blevet lukket af regeringen i forbindelse med en finanslovaftale med Dansk Folkeparti, det andet har man frataget pengene.

Så det er ikke korrekt, når ministeren siger, at det her er noget, som går langt ud over, hvad direktivet lægger op til, tværtimod er der mange jurister, som mener, at det her ikke engang lever op til det, som er nødvendigt i forhold til direktivet.

I forhold til økonomien står der også, at de midler, der bruges til at bekæmpe forskelsbehandling med, ikke må være lavere end på det tidspunkt, lovforslaget blev vedtaget. Mig bekendt har regeringen sparet omkring 12 mio. kr. på Nævnet for Etnisk Ligestilling, Menneskerettighedscentret og DRC, og nu gives der 6 mio. kr.

(Kort bemærkning). **Søren Krarup (DF):**

Jeg vil sige, at jeg føler det lidt grotesk, at det netop skal være hr. Bertel Haarder og fru Birthe Rønn Hornbech, som vi skal toppes med i denne sag; to Venstrepolitikere om hvem vi på forhånd ved, at de forstår, hvad vi siger, og at de grundlæggende er enige i kritikken af det totalitære sigte, som jo har været fremherskende i, skal vi sige, europæisk historie faktisk i hele det 20. århundrede.

Når jeg nu hører, hvordan ministeren udlægger Institut for Menneskerettigheder, det bliver kaldt for et fortolkningshus, et afværgehus, synes jeg, at man også der er ude på den glidebane.

Når fortolkningen bliver det afgørende, ja, så er man der, hvor hr. Søren Søndergaard før var med hensyn til de diskriminerende handlinger, hvor man hele tiden sidder og fortolker og dermed mistænkeliggør.

En handling er en handling, det har at gøre med, kan man sige, noget konkret udvendigt. Når man skal gøre det til et fortolknings spørgsmål, er man derude, hvor Institut for Menneskerettigheder er, ligesom tidligere Center for Menneskerettigheder altid var, nemlig i retning af at mistænkeliggøre almindelige danskeres opfattelse.

Det ved integrationsministeren jo også er det, dette institut har kørt på. Jeg diskuterede med hr. Morten Kjærum på Aarhus Universitet i efteråret og blev endnu en gang bekræftet i min forundring over hans overtro på denne ideologiske retfærdighed, som selvfølgelig også betyder, at det institut, han har med at gøre, bliver til en opsamlingsanstalt for ideologisk forurettelse, som man så kan dømme med via denne lov. Det burde hr. Bertel Haarder være ...

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg må lige gøre opmærksom på, at det hedder integrationsministeren, man omtaler ikke ministre ved navns nævnelse. Og så skal indlægget rettes til integrationsministeren.

Det vil jeg give fru Birthe Rønn Hornbech anledning til, hvis hun ønsker at komme på talerstolen, fordi indlægget også delvis var rettet til hende. Fru Birthe Rønn Hornbech.

Kl. 14.25

(Kort bemærkning). **Birthe Rønn Hornbech (V):**

Jeg synes, denne debat på mange måder har vist, at hr. Jesper Langballe er lidt faktumresistent. Nu har hr. Jesper Langballe den ene gang efter den anden talt om, at denne lov er i strid med grundlæggende retsprincipper, men det bliver det ikke mere rigtigt af.

Vi har en hovedregel i dansk ret, der hedder, at i civile sager skal sagsøger løfte en bevisbyrde mod sagsøgte. Så har vi forskellige steder, som integrationsministeren har redegjort for, delt bevisbyrde, og det er det, der indføres her. Så har vi f.eks. i erstatningsretten og færdselslovgivningen omvendt bevisbyrde, ja, vi har for nogle år siden ændret det til objektivt ansvar. Og så har vi i strafferetten den regel, at anklagemyndigheden skal løfte bevisbyrden, og der kan være forskellige nuancer.

Så der er altså forskellige former for bevisbedømmelse i dansk ret i dag. Derfor er det direkte urigtigt, når hr. Jesper Langballe bliver ved med at tale om, at det er i strid med grundlæggende retsprincipper.

Så bliver hr. Jesper Langballe også ved med at tale om, at det er en straffesag – som om det var en strafesag. Nej, her er sanktionen bod og ugyldighed, så det kan heller ikke sammenlignes.

Så efterlyser hr. Jesper Langballe, at vi skal være ærlige og sige, at vi ikke bryder os om denne lov, og at vi er tvunget til det. Jeg har hele tiden sagt, at det her også er et EF-direktiv, men det er jo ikke det samme, som at man ikke kan stå ved den formulering, man er kommet med. Og jeg synes ikke, det er særlig klæde-

ligt, at hr. Søren Krarup den ene gang efter den anden begynder at tage mig til indtægt for sine egne synspunkter. Jeg vil gerne sige, at det bryder jeg mig ikke om, og det er i hvert fald ikke ærligt.

Derfor vil jeg til sidst spørge, når man nu er så meget imod denne her lov: Går man ind for ulige behandling, for det kan debatten næsten give indtryk af?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Nu er der så mulighed for korte bemærkninger til det her indlæg, og andre ordførere kan også melde sig i anden ordførerrunde med op til 3 minutters taletid. Så man må godt lige melde, om man ønsker ordførertaler i anden omgang.

Så er det korte bemærkninger til fru Birthe Rønn Hornbech, hr. Langballe først og derefter hr. Krarup.

(Kort bemærkning). **Jesper Langballe** (DF):

Det er mærkeligt nok. Integrationsministeren henviste til Dommerforeningen som garanti for, at denne her lov ikke kunne stride mod fundamentale retsprincipper. Fru Birthe Rønn Hornbech henviser til visse tidligere vedtagne love som garanti for, at det ikke strider mod fundamentale retsprincipper. Jamen når vi i dag er i fuld færd med at vedtage en lov, der strider mod et fundamentalt retsprincip, nemlig at anklageren skal bære bevisbyrden, så er det vel også en mulighed, at Folketinget tidligere har vedtaget sådanne love, der stred mod fundamentale retsprincipper. Det er da ikke noget bevis, at man har gjort den samme skændsel en gang før.

Med hensyn til fru Birthe Rønn Hornbechs spørgsmål om, hvorvidt jeg er interesseret i ulige behandling, vil jeg sige, at det spørgsmål faktisk ligger under fru Birthe Rønn Hornbechs intellektuelle niveau. Nej, jeg går ikke ind for ulige behandling, jeg går ind for, at alle er lige for loven, og det er denne lighed for loven, som simpelt hen nedbrydes med denne her form for lovgivning, ideologisk særlovgivning, hvor man misforstår ligheden for loven og gør det til en ideologisk ensartethed.

(Kort bemærkning). **Birthe Rønn Hornbech** (V):

Jamen jeg synes da, det var glimrende, at vi fik at vide, at man går ind for lighed for loven, det gør vi jo alle sammen. Men i erkendelse af livets erfaringer er der altså på nogle områder en anledning til at fremhæve det. Og det er vel dybest set det, denne lov er udtryk for.

Så kunne jeg igen tage hr. Jesper Langballe i ikke at have læst lovforslaget. Nu siger jeg det for tredje gang: Lad være med de ord om anklager og straf. Dette er ikke straffesager, så var det selvfølgelig noget andet, hvis det var delt bevisbyrde. Det er jo ikke rimeligt at blive ved med at forudsætte noget, som ikke er rigtigt. Dette er ikke en straffesag.

Kl. 14.30

(Kort bemærkning). **Jesper Langballe** (DF):

Nej, må jeg sige til fru Birthe Rønn Hornbech, det er ikke en straffelovssag, og det er lige præcis det, der er galt. Hvis der var tale om en ændring af straffeloven, hvis der var tale om regulære domstolssanktioner, så var det mere forsvarligt. Nej, det her er netop ikke en straffelov, det er en opdragelseslov.

Det er en lov, der skal opdrage og ensrette befolkningen, hvor man burde holde sig til straffeloven, som ifølge sin natur altid ser på handlinger og ikke på holdninger.

(Kort bemærkning). **Birthe Rønn Hornbech** (V):

Jamen vil hr. Jesper Langballe have det her ind i straffeloven? Er det det, han siger? Det tror jeg ikke det er.

Jeg er altså nødt til at tilbagevise det, hr. Jesper Langballe siger, selv om integrationsministeren også har forsøgt. Dette er jo netop ikke en holdningslov, det er en handlingslov.

Vi fra De Konservative og Venstre, der har været med til at forhandle denne lov, har altså ikke bevidstløst taget hverken direktivet eller mindretallet eller flertallet. Vi har faktisk tænkt selv, og så har vi prøvet at sammensætte det lovforslag, som vi selv kan stå inde for.

Derfor er det altså ikke en holdningslov, det er en handlingslov.

Skulle vi nu ikke i fremtiden diskutere ud fra hver vores udgangspunkt i stedet for at dutte hinanden noget på?

(Kort bemærkning). **Jesper Langballe** (DF):

Jeg tror, det er håbløst at fortsætte diskussionen. Fru Birthe Rønn Hornbech hopper fra det ene ord til det andet.

Nej, jeg vil ikke have denne her sag ind i straffeloven. Det, jeg siger, er, at fejlen ved det just er, at dette her ikke er en straffelov, men en opdragelseslov.

Så vil jeg gerne til allersidst have lov til at gentage mit spørgsmål, som var et rent hypotetisk spørgsmål, og ministeren kan da lade være at svare på det. Når fru Birthe Rønn Hornbech siger, at det ganske vist er en implementering, men vi tror selv på den, så kan jeg jo ikke benægte det. Men jeg vil alligevel gerne gentage spørgsmålet: Kunne ministeren forestille sig, at der en dag stod en minister op på denne her stol med en implementeringslov, han forelagde, og sagde:

Det her er noget skidt, som jeg ikke kan lide, men vi er jo desværre tvunget til det.

Så vil jeg gentage, hvad jeg sagde før: Hvilken befrielse ville det ikke være, hvis det en dag skete.

(Kort bemærkning). **Sophie Hæstorp Andersen** (S):

Jeg er efterhånden i tvivl om, hvem det er, man skal gøre bemærkninger til. Men under alle omstændigheder vil jeg da både bede ministeren og fru Birthe Rønn Hornbech, hvem af dem, der nu først kommer på talerstolen, om at forklare Dansk Folkepartis ordfører, at enhver lov, vi vedtager herinde i Folketinget, vel har det formål at være adfærdsændrende og medfører, at folk også på et eller andet plan opfordres til at opføre sig anderledes eller gøre nogle andre ting.

En straffesag, man anlægger mod et andet menneske, handler da om, at man ønsker at ændre en adfærd, så vi ikke går rundt og påfører hinanden vold eller andre ting.

Det samme med sådan en lov her. Det, det går ud på, er vel at ændre adfærd. Det er derfor, vi vedtager love i Folketinget. Dette lovforslag sigter på at ændre adfærd, så vi ikke chikanerer hinanden eller forskelsbehandler hinanden på grund af etnicitet.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, det må jo siges at være en støtte til både ordføreren og ministeren. Det kan vi altså ikke efter vores praksis herinde. Men jeg indrømmer fru Sophie Hæstorp Andersen, at det er lidt svært en gang imellem at finde rundt i de her regler.

Nu får først hr. Søren Krarup ordet, derefter ministeren og så fru Birthe Rønn Hornbech for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning). **Søren Krarup** (DF):

Jeg vil indrømme, at det føles temmelig håbløst at forsøge at gøre noget begribeligt, der egentlig er så utrolig enkelt. Enhver lov, der er en lov og ikke en moralsk løftet pegefinger, består i et "du skal". Det vil sige, der er handlinger, du skal afholde dig fra, for de er forbudt.

Kl. 14.35

Men det er anderledes end at sige, du skal elske hele verden, du skal smile til folk, du må ikke grine ad folk, du må ikke være hånlig i din tone. Det er netop at ville opdrage, det er at ville forme sindet. Det andet er at ville bestemme handlingen. Jeg synes, det skulle være muligt at forstå forskellen, men forstår man ikke forskellen, må jeg sige til fru Sophie Hæstorp Andersen, så forstår man til syvende og sidst ikke retssamfundets egentlige indhold. Så er man derude, hvor Stalin og Hitler var. Ja, det kan jeg forstå vækker almindelig undren, men det er faktisk tilfældet.

Jeg vil da sige, at hvis fru Sophie Hæstorp Andersen ville opleve noget spændende, så skulle hun begynde at læse Stalins grundlov fra 1936 og se, hvor den er fyldt med gode hensigter og ædle formål. Hvis man ikke klart sondrer mellem handling og holdning, så kan man ikke begrænse samfundets magt, så ender man i det totale og derfor totalitære samfund, og det er den vej, dette lovforslag er slået ind på.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det integrationsministeren, derefter fru Birthe Rønn Hornbech og så fru Sophie Hæstorp Andersen.

Integrationsministeren (Bertel Haarder):

I et EU med 25 medlemslande kan det da ikke udelukkes, at der på et tidspunkt kan komme en lov, hvor en regering og et flertal i Tinget vil sige, at den lov skal vi implementere, selv om vi strengt taget var imod direktivet, da det blev vedtaget i Rådet og i Parlamentet. Selvfølgelig kan man tænke sig sådanne tilfælde. Men det, vi står med i dag, er ikke et sådant tilfælde. Det pågældende direktiv er vedtaget med massiv opbakning i Folketingets Europaudvalg, og nu står vi så blot og skal omsætte dette direktiv til dansk lov. Det har hverken fru Birthe Rønn Hornbech eller jeg noget besvær med, idet vi dog har understreget meget kraftigt, at menneskerettighedscenteret ikke er et forbedringshus, det er et fortolkningshus. Det er et sted, hvor man skal hjælpe med at løse konflikter, og især hvor man skal oplyse borgerne om deres ret, så de hurtigt kan få deres ret, og oplyse eventuelle krænker om deres pligt, sådan at man får tingene løst hurtigt, i stedet for at de skal igennem et tungt retsmaskineri. Det er også derfor, man kan henstille, at der gives fri proces og retshjælp. Det er sådan et lovforslag, vi står med, og ikke et lovforslag, som handler om at bearbejde folks holdninger. Hvis man ser i bemærkningerne side 20 om, hvad det er for chikanøs adfærd, som her ulovliggøres, så er det jo ikke en adfærd, som går ud på, at man har nogle meninger om udlændinge i almindelighed og slet ikke om udlændingepolitik, om den eventuelle velsignelse eller det modsatte af at have et multietnisk samfund osv. Der er fuldstændig frit slag. Den chikanøse adfærd defineres udtrykkeligt som dette, at en konkret person forulempes. Det er det, det drejer sig om, og derfor synes jeg, at både hr. Søren Krarup og hr. Jesper Langballe overdriver ikke så lidt, når de beskriver det totalitære, det forfærdelige i dette lovforslag. Men jeg synes da, at begge ordførere skal have ros for, at de minder os om, hvad der er demokratiets grundvold, og at det er handlinger, vi skal have regler om og ikke meninger. I princippet er jeg da helt enig i det, jeg synes blot ikke, at dette lovforslag med sine få paragraffer inklusive reglen om chikanøs adfærd krænker det sunde, demokratiske princip, som vi er enige om. Jeg synes egentlig, at hr. Jesper Langballe i stedet for at tage så meget på vej skulle have fremhævet det, der er blevet sagt af både fru Birthe Rønn Hornbech og mig selv og i øvrigt også af andre ordførere om, hvad dette center har til opgave. Det er måske ikke helt tilfældigt, at vi siger det, for der kunne jo være nogle på centeret, som havde opfattet det anderledes. Derfor sætter vi en tyk streg under det, og det fremgår også af lovforslaget.

(Kort bemærkning). **Birthe Rønn Hornbech (V):**

Jeg mener også, vil jeg sige til fru Sophie Hæstorp Andersen, at enhver lov jo i en eller anden forstand er adfærdsregulerende, ellers var den jo ikke nødvendig, og på den måde kan man selvfølgelig godt bruge ordet opdragelse.

Jeg må sige til hr. Jesper Langballe og hr. Søren Krarup, at jeg forstår det ikke, for mig er opdragelseslov noget andet. Jeg er f.eks. enig med hr. Søren Krarup og hr. Jesper Langballe i, at hele dette spørgsmål om revselse af børn er opdragelseslov, for der er vi inden for privatsfæren, og det er jo netop undtaget i dette lovforslag.

Kl. 14.40

Jeg synes, det er kedeligt, at vi ikke kunne have en diskussion, hvor man tog udgangspunkt i det, vi siger, i stedet for i det, man nu vil pådutte os. Det blev netop anført, at det var mærkeligt, at det var integrationsministeren og mig, der forfægtede dette lovforslag, fordi man kender vores holdninger i forvejen. Så synes jeg, man skulle holde sig til de holdninger, man kender i forvejen. Det er også dem, som vi har givet udtryk for i dag. Jeg synes, det bør være en selvfølge, at vi behandler alle lige. Den fordel, jeg ser ved formuleringen i dette lovforslag i modsætning til racismebestemmelsen, er jo, at her fremhæver vi ligesom i grundloven den enkelte, hvad enten den pågældende tilhører et mindretal eller et flertal. Så har jeg jo altså noteret mig, at hr. Søren Krarup mener, at jeg i dag har talt mod bedre vidende, mod min samvittighed, og nu senest beskyldes jeg også mig for at være lidt af en stalinist i svøb. Jeg må sige, at der har været en vis indblanding i mine holdninger i dag.

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg vil gerne understrege, at når jeg ikke gjorde indsigelse, så er det selvfølgelig, fordi jeg ikke gik ud fra, at hr. Søren Krarup sidestillede fru Birthe Rønn Hornbech og fru Sophie Hæstorp Andersen med Stalin og Hitler. Det var ikke det, der lå i bemærkningerne, som jeg opfattede det.

Da jeg forlod Folketinget for snart to timer siden, var det præcis de samme argumenter, jeg hørte, som dem, jeg hører nu, jeg indrømmer i stadig mere veltalende form.

Var det muligt, at vi kunne komme til en snarlig afslutning?

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

L 155

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Anden behandling af lovforslag nr. L 155:

Forslag til lov om etnisk ligebehandling. Af integrationsministeren (Bertel Haarder). (Fremsat 29/1 2003. Første behandling 7/2 2003. Betænkning 13/5 2003).

Der var stillet 15 ændringsforslag i betænkningen. Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Socialdemokratiets medlemmer af Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik havde gerne set, at gennemførelsen af EU's direktiv om etnisk ligebehandling havde medført etablering af et selvstændigt klagenævn for etnisk ligestilling, men det har desværre ikke været muligt.

Det har været magtpåliggende for Socialdemokraterne, at samfundets absolut svageste grupper, dvs. folk på kontanthjælp og nyankomne udlændinge på starthjælp, som ikke er kommet i kontakt med arbejdsmarkedet og de faglige organisationer, i det mindste får de samme klageadgange i sager, der vedrører diskrimination på arbejdsmarkedet, som de etniske minoriteter, der i dag er omfattet af det fagretlige system. Det bliver imidlertid ikke tilfældet, da diskrimination på arbejdsmarkedet ikke er omfattet af nærværende lovforslag. Adgang til klage over diskrimination på arbejdsmarkedet gennem det fagretlige system er omfattet af lovforslag nr. L 152, men adgang til klage over diskrimination på arbejdsmarkedet uden om det fagretlige system er hverken omfattet af L 152 eller L 155, som vi behandler her, og det er vi utilfredse med.

Vi mener, at Institut for Menneskerettigheder bør have mulighed for at behandle klager over etnisk betinget forskelsbehandling på arbejdsmarkedet fra personer, der enten ikke er fagligt organiseret eller er medlemmer af en faglig organisation, som imidlertid ikke agter at føre deres sag. Under udvalgsarbejdet har vi forsøgt at få regeringen til at tage ansvaret for dette svigt, og vi har overvejet at stille et ændringsforslag. Men vi har i stedet valgt, at vi i dag vil stemme for ændringsforslag nr. 13 og 15, som er stillet af SF, og når de forhåbentlig går igennem, kan vi derefter alligevel indstille lovforslaget til vedtagelse.

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi (SF)**:

Jeg vil gerne spørge Socialdemokratiets ordfører: I tilfælde af at vi får et klageorgan, der ikke dækker arbejdsmarkedsområdet, som Socialdemokratiets ordfører her fra talerstolen siger er vigtigt for dem, vil Socialdemokratiet så stadig lægge stemmer til forslaget? Eller vil man bare sige, at det klageorgan kan Socialdemokratiet ikke støtte, eller er det gratis støtte til nogle ændringsforslag, som man ved falder, fordi regeringen ikke støtter dem?

(Kort bemærkning). **Sophie Hæstorp Andersen (S)**:

Hvis hr. Kamal Qureshi havde hørt efter, hvad jeg sagde, har vi faktisk arbejdet for under udvalgsarbejdet, at det skulle med, fordi vi mener, at man ellers svigter de svageste grupper. Ved at stemme for SF's ændringsforslag nr. 13 og 15 håber vi, at vi kan lave om på det, men hvis de ikke kommer igennem, vil vi dog uanset det stemme for vedtagelse af lovforslaget.

Kl. 13.40

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi (SF)**:

Undskyld min forvirring, men jeg hørte Socialdemokratiets ordfører sige, at hun synes, det er meget, meget vigtigt, at de svage grupper på arbejdsmarkedet, som ikke er dækket af det fagretlige system, skal have et sted, de kan klage til, men jeg hører også Socialdemokratiets ordfører sige: O.k., selv om de ikke er omfattet, kan vi alligevel godt stemme for forslaget.

(Kort bemærkning). **Sophie Hæstorp Andersen (S)**:

Ja, og jeg vil godt give en meget klar begrundelse for det. Alle andre grupper på arbejdsmarkedet bliver omfattet af lovforslaget, og derfor vil vi godt være med til at støtte det, fordi vi ser det som en forbedring.

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi (SF)**:

Det er altså ikke rigtigt, hvad Socialdemokratiets ordfører siger om de andre grupper på arbejdsmarkedet. Nu er det min sidste korte bemærkning, og det kan selvfølgelig gøre, at jeg ikke får svar, men det er alligevel ikke rigtigt. Arbejdsmarkedet er ikke omfattet af klageinstansen, så jeg kan ikke forstå, hvad det er, Socialdemokratiets ordfører snakker om. Arbejdsmarkedsdiskrimination er ikke omfattet af lovforslaget.

(Kort bemærkning). **Sophie Hæstorp Andersen (S)**:

Jeg undskylder, for det var en fejl. Sagen er, at alle andre grupper end arbejdsmarkedet trods alt er dækket af lovforslaget, og derfor støtter vi det, uanset hvad.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Så er sagen på plads, og næste ordfører er fru Elsebeth Gerner Nielsen.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Desværre kan jeg se af betænkningen, at Dansk Folkeparti ikke støtter dette vigtige lovforslag om etnisk ligebehandling, og det kan jo godt undre, i og med at den 7. maj 2003 stemte Dansk Folkeparti her i Folketinget for en vedtagelse, som opfordrer regeringen til at styrke opbakningen til FN's menneskerettighedskonventioner. Hvad er årsagen til, at man ikke benytter chancen til at vise, at man også her i Danmark er parat til at hjælpe med til at få implementeret FN's menneskerettighedskonventioner?

(Kort bemærkning). **Søren Krarup (DF)**:

Jeg vil tilstå, at jeg godt kan forstå, at fru Elsebeth Gerner Nielsen ikke kan lade være med at drille os.

Der skete for så vidt en svips forleden. Vi stemte for noget, som vi ikke skulle have stemt for, og det var en misforståelse. Vi er nemlig modstandere af ensretning, uanset hvilken ideologisk mærkat den dækker sig under, og derfor er vi også ubetingede modstandere af dette lovforslag, som jo netop er et ensretningsforslag under dække af alle de ideologiske mærkater, der er så populære i nutidens samfund.

Jeg vil som sagt ikke fortænke fru Elsebeth Gerner Nielsen i at drille, men jeg vil sige ligeud: Det var

en svipser, og jeg tror, jeg kan garantere, at den ikke gentager sig. Vi stemmer klart og tydeligt imod dette lovforslag, som er et ensretningsforslag, der hører hjemme i George Orwells totalitære "1984", og som ikke burde findes i Danmark.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Kamal Qureshi som ordfører.

Kamal Qureshi (SF):

Jeg skal prøve at gøre det kort.

Vi har her en mulighed for, at der bliver oprettet et klageorgan, som kunne ligne noget af det, nogle af de andre europæiske lande har: et klageorgan, der rent faktisk er i stand til at hjælpe med at bekæmpe den diskrimination på arbejdsmarkedet, som etniske minoriteter, seksuelle minoriteter og andre minoritetsgrupper i det danske samfund oplever.

Kl. 13.45

Vi skal jo huske på, at i modsætning til hvad Socialdemokraterne siger, så er det her lovforslag ikke et, regeringen har fremsat frivilligt; det er et lovforslag, regeringen er pålagt at gennemføre på grund af et EF-direktiv. Regeringen går ikke af egen fri vilje ind og siger, at nu skal vi bekæmpe diskriminationen på arbejdsmarkedet. Det her er noget, regeringen gør, fordi EU ifølge artikel 13 pålægger regeringen at gennemføre og oprette et klageorgan.

Så er der mange eksperter, der vurderer, at det her klageorgan ikke engang lever op til det niveau, artikel 13 lægger op til, fordi vi netop, som Socialdemokratiet også anfører, ikke har en uafhængig klageinstans. Vi har ikke en klageinstans, som er uafhængig, vi har ikke en klageinstans, som kan tage sig af diskrimination på arbejdsmarkedet, så hvis nu Mohammed skulle gå hen og blive forskelsbehandlet på arbejdsmarkedet, fordi han har et fremmedklingende navn, så er han på den, fordi det kan den her klageinstans ikke tage sig af. Det er Socialdemokraterne sådan set lidt ligeglade med, for de siger, at jo, vi kunne da godt have tænkt os at få det, men når nu vi ikke får det, så lad os bare stemme for forslaget alligevel.

Socialdemokraterne har slet ikke brugt den mulighed, de havde, for i og med at der skal oprettes et klageorgan, kunne man under forhandlingerne have krævet, at arbejdsmarkedet kom med. Det kommer sådan reelt set ikke forfærdelig meget bag på SF, der har fremsat forslag om et klageorgan flere gange, også dengang Socialdemokraterne selv sad i regering. Derfor kan man selvfølgelig sige, at det ikke kommer som nogen særlig stor overraskelse for os, at Socialdemokraterne laver den mest minimalistiske model. Ganske vist er minimalismen i mange kredse er meget moderne for tiden, f.eks. er det meget moderne at indrette sin bolig minimalistisk, men jeg er nu ikke tilhænger af, at de modeller vi har til at sikre minoriteterne i det danske samfund mod forskelsbehandling, er minimalistiske.

(Kort bemærkning). **Sophie Hæstorp Andersen (S):**

Jeg har bare lige et enkelt spørgsmål til hr. Kamal Qureshi. Hvordan kan hr. Kamal Qureshi stå og udtale sig om, hvordan Socialdemokratiet og andre partier stiller sig til et klageorgan på arbejdsmarkedet, når dette spørgsmål er indeholdt i et helt andet lovforslag, der hedder L 152, som ikke har været til andenbehandling i Folketinget endnu?

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi (SF):**

Fordi, som fru Sophie Hæstorp Andersen selv har nævnt, de personer, der ikke er dækket af det fagretlige område, meget gerne skulle have været omfattet af den klageinstans, som vi behandler med dette lovforslag nr. L 155.

Jeg vil meget gerne spørge: Er det så sådan, at der kommer en klageinstans, der skal tage sig af dem, der ikke er fagretligt organiserede på arbejdsmarkedet, i det andet forslag? Det er der ikke noget der tyder på, det er der ikke noget der lægger op til.

Derfor har også mange af høringssvarene netop lagt op til, at Institut for Menneskerettigheder skulle

være den klageinstans, som skulle kunne tage sig af arbejdsmarkedet, og Socialdemokraterne ved også godt, at det er den diskussion, der har været. Diskussionen har ikke gået på, at der skal være to klageorganer, et på arbejdsmarkedsområdet og et på det civilretlige område. Diskussionen har drejet sig om, hvorvidt den ene klageinstans, der er, også skulle kunne behandle arbejdsmarkedet eller ej. Der har regeringen været imod, at arbejdsmarkedet skulle være omfattet, hvor SF så foreslår, at arbejdsmarkedet skal være omfattet.

(Kort bemærkning). **Sophie Hæstorp Andersen (S):**

Som jeg sagde tidligere, så Socialdemokratiet meget gerne, at der havde været en klageinstans på det her område og på arbejdsmarkedsområdet, men det kommer der ikke – hvis hr. Kamal Qureshi ville høre efter.

Vi kan ikke få en klageinstans igennem på arbejdsmarkedsområdet, selv om det er det, vi ønsker os, og derfor vil Socialdemokratiet, når det kommer til afstemning, stemme imod L 152. Men hr. Kamal Qureshi kan jo ikke nu stå og udtale sig om, hvad vores stillingtagen er, eftersom spørgsmålet ikke er kommet i salen endnu.

Men jeg kan meddele, at fordi der ikke bliver en klageinstans, så vil vi ikke stemme for forslaget, og dermed har vi jo foregrebet debatten om et helt andet lovforslag.

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi (SF):**

Det, jeg meget enkelt siger, er, at her med L 155 havde man mulighed for at få et klageorgan, der også omfatter arbejdsmarkedsområdet, som regeringen har sagt, at der skal oprettes, på grund af alle de mangler, der er.

Hvis nu Socialdemokraterne havde sagt, at de ikke ville stemme for det her forslag, hvis ikke arbejdsmarkedet blev omfattet af den klageinstanskonstruktion, som foreligger her, kunne regeringen ikke have fået gennemført forslaget, idet Socialdemokratiet jo leverer stemmerne til det. Så kunne vi have fået et klageorgan, der rent faktisk var kompetent til at tage sig af diskrimination på arbejdsmarkedet, når mennesker i dag ikke kan få arbejde, fordi de har et fremmedklingende navn, eller fordi de har en forkert hudfarve.

Kl. 13.50

Her har regeringens eneste bud været, at regeringen har gjort det lettere for folk at kunne skifte navn. Som justitsministeren sagde: Vi gør det lettere for folk at skifte navn, fordi vi godt ved, at folk ikke kan få arbejde, når de har et fremmedklingende navn. Derfor kan de skifte navn til et dansk klingende navn, og det vil fremme integrationen. Det er altså regeringens bud på, hvordan man bekæmper diskrimination på arbejdsmarkedet, så selvfølgelig hænger de to ting sammen, og det ved Socialdemokratiets ordfører også godt.

(Kort bemærkning). **Integrationsministeren (Bertel Haarder):**

Det ville være fremmede for debatten, hvis hr. Kamal Qureshi ville nøjes med at sige, hvad han selv mener, og hvorfor han selv mener det, i stedet for gang på gang at udlægge, hvad andre mener.

Nu står han f.eks. her på Folketingets talerstol og siger, at regeringen kun stemmer for dette her, fordi vi er tvunget til det. Nej, må jeg sige til hr. Kamal Qureshi, regeringspartierne repræsentanter har mig bekendt stemt for direktivet i Folketingets Europaudvalg, ligesom jeg har stemt for det i Europa-Parlamentet.

Så det er altså simpelt hen forkert, og derfor vil jeg også bede hr. Kamal Qureshi om at lade være med at udsprede forkerte påstande til mennesker, der ringer til ham fra Norge, og som derefter ved offentlige møder i Oslo siger til mig, at hr. Kamal Qureshi har sagt, at regeringen ikke vil leve op til direktivet om etnisk ligestilling. Nonsens, vi er selv gået ind for det!

Så alting ville være meget enklere, og der ville blive langt færre indlæg fra hr. Kamal Qureshi, hvis han bare ville holde sig til, hvad han selv mener og hvorfor, i stedet for at udlægge, hvad vi andre mener.

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi (SF):**

Nu tror jeg, at ministeren har meget bedre organer til at udsprede fejlagtige oplysninger til andre lande, end

jeg har, og at jeg også vil benytte min ytringsfrihed, som det åbenbart irriterer ministeren meget, at jeg rent faktisk har i det her land, til at fortælle om min tolkning af regeringens politik. Og min tolkning af regeringens politik er, at det her forslag bliver gennemført, fordi der er et EF-direktiv, der pålægger regeringen at gøre det. Der er et EF-direktiv, der pålægger regeringen at gennemføre denne her lovgivning, og der er en tidsfrist, der hedder juni 2003, hvor det her skal gennemføres. Jeg ved, at det irriterer ministeren, når der er nogle, der er uenige med ham, og det irriterer ministeren, når der er nogle, som kan finde på at sige noget andet end det, regeringens egne tal viser, eller regeringens egne oplysninger pålægger. Sådan er det nu engang i demokratiet, må jeg sige til ministeren.

(Kort bemærkning). **Helge Adam Møller (KF)**:

Jeg må sige til hr. Kamal Qureshi, at jeg synes, det er sørgeligt, og jeg synes også, det er lidt ynkeligt. Når man bliver taget i en klar og tydelig fejltagelse og sandsynligvis en bevidst fejltagelse, og den bliver påvist klart og tydeligt, at man så ikke er så meget mandfolk eller kvindfolk, at man tør sige: Her tog jeg fejl, og det beklager jeg. Det er indimellem rimeligt med en undskyldning. Og her bliver hr. Kamal Qureshi igen – for det er jo sket mange gange tidligere – taget i en direkte usandhed, og han prøver bare at fremture. Det er ynkeligt!

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi (SF)**:

Nå, for søren da. Når der kommer en fra forsvaret og begynder at komme med angreb af denne her karakter, så bliver man selvfølgelig nervøs. Det, det handler om her, er ikke nogen som helst form for usandhed. Jeg bruger min ytringsfrihed, jeg bruger min ret til at komme med min politiske tolkning af, hvorfor regeringen gennemfører en lovgivning. Det har jeg vel lov til, vil jeg spørge hr. Helge Adam Møller om.

Jeg har vel lov til at mene, at regeringen gennemfører en lovgivning, fordi der er et EF-direktiv, der skal gennemføres i Danmark i 2003. Er det et problem, eller er det noget, som jeg ikke må?

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Helge Adam Møller for en kort bemærkning. Herefter ønsker formanden at slutte den diskussion og gå videre.

(Kort bemærkning). **Helge Adam Møller (KF)**:

Hr. Kamal Qureshi har lov til ligesom ethvert andet folketingsmedlem at sige, nøjagtig hvad han vil. Men vi er mange, der sætter pris på, og uanset hvilket parti vi kommer fra, at man holder sig til sandheden, og man ikke beklikker andres troværdighed, når der ikke er grund til det. Det er vi mange, der synes om, det er vi mange, der lærer vores børn, det er noget, man bliver opdraget til i dette samfund, og det er en god regel også i dette Folketing.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Kamal Qureshi for sidste gang.

Kl. 13.55

(Kort bemærkning). **Kamal Qureshi (SF)**:

Ja, og det vil jeg gerne anerkende, det mener jeg også man skal, ikke kun her i Folketinget, men i øvrigt alle mulige andre steder. Derfor synes jeg også, at det er problematisk, når integrationsministeren ved offentlige lejligheder giver udtryk for, at diskrimination på arbejdsmarkedet er et stort problem, men så er ved at gennemføre en lovgivning, hvor arbejdsmarkedet ikke er med i forhold til de klageinstansmuligheder.

Det er da rigtigt, at der er tale om, at der fra ministerens side ved forskellige lejligheder gives oplysninger om etniske minoriteter, der overhovedet ikke er nogen dokumentation for. Så hvis vi skal tale om, hvem det er, der videregiver fejlagtige oplysninger, så tror jeg ikke, at jeg, sagt i al ydmyghed, har mulighed for udbrede det i samme omfang, som ministeren har.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 2 forkastedes, idet 9 stemte for, 92 imod.

Ændringsforslag nr. 1, 3-12 og 14 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 13 forkastedes, idet 44 stemte for, 57 imod.

Ændringsforslag nr. 15 forkastedes, idet 45 stemte for, 56 imod.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

L 155

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Tredje behandling af lovforslag nr. L 155:

Forslag til lov om etnisk ligebehandling. Af integrationsministeren (Bertel Haarder). (Fremsat 29/1 2003. Første behandling 7/2 2003. Betænkning 13/5 2003. Anden behandling 15/5 2003).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 86 stemmer (V, S, KF, RV og KRF) mod 24 (DF, SF og EL).

Første næstformand (Svend Auken):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

L 155

6. Danske støtteudtalelser

Jeg skriver til dig, fordi jeg er meget bekymret for Regeringens forslag til folketingsbeslutning om opsplitning af Center for Menneskerettigheder, som uafhængig institution og henlæggelse af det i Dansk Udenrigspolitisk Akademi (DUPA) under Udenrigsministeriet. En gennemførelse af dette vil medføre en nedlæggelse af Center for Menneskerettigheder som uafhængig institution.

Det Danske Center for Menneskerettigheder (DCMR) er den eneste uafhængige institution, der i dag i Danmark varetager borgernes interesser, hvad angår menneskerettigheder. Det vil ikke længere være uafhængigt, hvis det lægges ind under Udenrigsministeriet. Der er mange gode argumenter, der taler imod en nedlæggelse af DCMR. Jeg kan af pladsmæssige grunde ikke angive dem hér på en udtømmende måde, men blot lade nedenfor nævnte eksempler være eksponent for min bekymring i denne henseende.

DCMR fungerer som model for oprettelsen af menneskerettighedsorganisationer over hele verden. Senest har Tyskland og Norge efter mine oplysninger fulgt modellen, og Finland påtænker at gøre det samme. DCMR har deltaget i oprettelsen af nye centre rundt om i verden, ikke mindst i lande med mindre udviklede økonomier. Den model regeringen lægger op til med sit forslag vil have en væsentlig negativ indflydelse på bestræbelserne med at hjælpe disse. Jeg skal ikke komme ind på, hvilke meget uheldige konsekvenser det kan få.

Det er fundamentalt for et center af denne karakter, at det er 100% uafhængigt af politiske interesser og dermed kan opfylde sin rolle som vagthund, som det er tiltænkt. DCMR har igennem sit mangeårige virke demonstreret at leve op til sin opgave, når det har kritiseret den til enhver tid siddende regering samt lovarbejdet for enten at være i strid med eller på kanten af internationale konventioner. Hvis forslaget gennemføres, er jeg overbevist om, at det vil skabe større utryghed blandt de, hvis interesse som centret hidtil har varetaget (herunder mine egne som dansk statsborger), idet man bringer kritikere af både politik og praktik til tavshed. Det er ikke den adfærd Danmark tidligere har været kendt for – hverken i ind- eller udland, og jeg mener, at det vil være et stort tilbageskridt, hvis det kom så vidt.

Det er ikke kun i udlandet, der er blevet lagt mærke til DCMR. DCMR er høringspart for ny lovgivning og dermed en væsentlig medspiller, når det drejer sig om at formulere love og regler, der afspejler en vigtig del af samfundet og som skal sikre bæredygtige juridiske rammer, der kan fungere hensigtsmæssigt mange år frem.

Jeg husker særligt to områder, jeg selv for et par år siden var involveret i via mit daværende arbejde, og hvor DCMR har markerede sig på en konstruktiv og fornuftig måde. Det vedrørte områder, som vi alle sandsynligvis bliver berørt af på et eller andet tidspunkt, når vi bor i Danmark; nemlig hvordan vi som borgere og mindre erhvervsdrivende sikres en hurtigt, billig og effektiv sagsbehandling ved domstolene – i stedet for som i dag, hvor mange har juridisk ret, men ikke kan få den, fordi det er for dyrt at føre sagen. Det andet område var i forbindelse med tilblivelse af lov om persondatabeskyttelse, hvor særligt spørgsmålet om sikring af individets privatliv var på dagsordenen. Både retten til privatliv og retten til en hurtig juridisk prøvelse ved domstolene er menneskerettigheder, som er beskrevet i konventionen. I begge førnævnte tilfælde var der nedsat lovforberedende udvalg, som lavede en betænkning, der blev sendt i høring hos berørte parter. I det tilfælde DCMR bliver indlagt under et ministerium vil det aldrig være muligt at få et uvildig, og måske kritisk, men konstruktivt høringssvar, som tilfældet var. Konsekvensen heraf vil muligvis være en ringere lovgivning, der alene tilgodeser udvalgte interesser i samfundet i stedet for at afspejle det på en holistisk måde.

Arbejdet på DCMR er en kombination af internationalt menneskerettigheds arbejde, menneskeretsforskning

(herunder også overvågning af danske forhold) og uddannelse og information. En kernestrategi er, at udnytte synergien mellem disse områder til at levere væsentlige og nødvendige fremskridt på menneskerets området. DCMR indgår i mange internationale samarbejder. Der er en risiko ved at lægge DCMR ind under DUPA, idet man ude i verden ikke længere tør samarbejde med Danmark og derfor finder andre samarbejdspartnere. Det skulle nødtigt komme så vidt.

Samspillet mellem erhvervslivet og menneskerettigheder er i høj grad blev bragt i fokus ved hjælp fra DCMR, hvor den førnævnte synergi søges opnået. En indsats der også i høj grad er til gavn for erhvervslivet. DCMR har markeret sig internationalt ved visionært at have etableret et seriøst forskningsprojekt om ”corporate social responsibility”. Det handler om virksomhedernes samfundsansvar og om, hvordan virksomheder kan medvirke til at fremme den bæredygtige udvikling i samfundet. Der er både store nationale og internationale forventninger til forskningsprojektet. Jeg ved, at Dansk Industri har samarbejdet med DCMR igennem lang tid om danske initiativer, der skal fremme bevidstheden via information om ”stakeholder value”, hvor der fokuseres på menneskerettigheder som en væsentlig del.

Der er intet økonomisk rationale bag opsplitningen – tværtimod. Det er altså en ren politisk agenda, vi er vidner til. DCMR vil ikke kunne løfte sig som i dag, hvis ikke det forbliver uafhængigt. DCMR har alene haft positive evalueringer igennem de seneste år. Der er mange tiltag og visioner blandt de ansatte på DCMR og andre steder med det formål at øge bevidstheden om eksistensen af menneskerettigheder og evt. krænkelse af disse.

Jeg tror, at en gennemførelse af beslutningsforslaget vil forringe situationen for Danmark set både med nationale og internationale øjne. Danmark vil ikke længere være frontløber på et vitalt område som udgør en af grundstenene i et samfund, der ønsker vækst. Jeg beklager inderligt den udvikling, regeringen lægger op til og håber, at den kommer på bedre tanker.

*Med venlig hilsen
Cand.merc.jur., selvstændig konsulent
Mette Reissmann
Østerled 3, 1. Th
2100 København Ø
Dansk Retspolitisk Forening
Isolationsgruppen*

*Udenrigsminister Per Stig Møller
Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1402 København K*

På baggrund af Isolationsgruppens arbejde gennem de sidste 23 år for at afskaffe total-isolation for vare-tægtsfanger, føler gruppen sig forpligtet til at protestere mod regeringens forslag om nedlæggelse af Det Danske Center for Menneskerettigheder med overførsel af visse opgaver til et udvalg under statsadministrationen i udenrigsministeriet.

Det giver anledning til alvorlig bekymring, at der hermed gøres indgreb mod den hidtidig uafhængige kritik af love og regler m.m., som Menneskerettighedscentret indtil nu har kunnet fremføre uantastet.

I Det Danske Center for Menneskerettigheder's "Status 2001" er isolationsfængsling, sammen med otte andre områder eller lovforslag, der ligeledes tidligere har givet anledning til kritik, opført på "Den Sorte Liste". Det hedder under "Menneskerettigheder i lovgivnings-processen" på side 92:

"Den sorte Liste

Nedenfor følger en liste over områder eller lovforslag, som tidligere har givet anledning til kritik, og som fortsat vækker bekymring. Listen er ikke udtømmende, og der er derfor heller ikke tale om nogen prioriteret liste. Formålet med listen er at sikre, at den kritik, som DCMR tidligere har fremført, ikke går i glemmebogen.

Det er således tanken med Den sorte Liste til stadighed at minde regeringen og Folketinget om manglerne i den danske lovgivning og myndighedsudøvelse, både dem, der skyldes, at reglerne ikke har fulgt med tiden, og dem, der skyldes "fejlskud" fra regeringens og Folketingets side i nyere lovgivning."

Det er forståeligt, at en regering og dens støtteparti kan føle sig generet af "Den Sorte Liste", men det forekommer udemokratisk og i uoverensstemmelse med dansk tradition, således ved administrative tiltag, at fjerne kritiske personer og/eller organisationer, i stedet for at lytte til saglig og veldokumenteret kritik.

Det er derfor Isolationsgruppens håb at de besluttende instanser vil besinde sig.

Protesten er samtidig sendt til formanden for folketingets retsudvalg, til retsudvalget og til statsministeren samt vil, i tilpasset form, blive sendt til følgende internationale organer, der i årevis har rejst kritik af den danske isolationspraksis i komitéerne under FN: CAT (The UN Committee Against Torture) og HRC (The UN Human Rights Committee) samt Europarådet's CPT (The European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment of Prisoners) samt til FNs Højkommissær for Menneskerettigheder, m.fl.

Med venlig hilsen

Isolationsgruppen

Ida Koch
cand. psych.
(tlf. 5919 4403)

Manfred W. Petersen
advokat
(tlf. 3312 4540)

Bent Sørensen
professor, MD, MDSc. IRCT
tidl.medl. af CAT og CPT
(tlf. 3376 0600)

Henning Glahn
Gruppens sekretær
(tlf. 3963 5368 – fax 3963 4438)
isolationsgruppen@get2net.dk

*Udenrigsminister Per Stig Møller
Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 1
1401 København K*

Christianshavn, den 1. februar 2002

Kære Per Stig Møller

Bestyrelsen for Fredsfonden har med bekymring fulgt regeringens planer for omlægning af de opgaver, der hører til under Det Danske Center for Menneskerettigheder (DCMR).

Fredsfonden har i mange sammenhænge arbejdet sammen med DCMR og vi har stor glæde af den viden og ekspertise som centrets medarbejdere besidder. Vi benytter os regelmæssigt af de kompetencer som DCMR råder over, både med hensyn til belysning af forholdene i konkrete lande, hvor der foregår krænkelse af menneskerettighederne, og i mere teoretiske og forskningsmæssige forhold.

Vi har stor respekt for det arbejde, som forskerne og formidlerne i DCMR har udført gennem årene. Derfor ser vi med alvorlig bekymring på centerets situation og uafhængighed i fremtiden, som vi anser for stærkt truet af de planlagte indgreb.

Vi har i gennem mange år fulgt, og støttet lokale organisationer verden over, der arbejder for fred og demokrati i lande med krige, konflikter og repressive regimer, og vi oplever overalt hvor stor respekt der står om det danske arbejde for menneskerettigheder, hvor ikke mindst DCMR tegner Danmarks billede ud af til. Danmark er et forbillede for mange andre lande på menneskerettighedsområdet, og det vil svække vores mulighed for at fremme respekten for menneskerettighederne og ytringsfriheden, hvis den danske regering beslutter at fratage sit nationale center en række opgaver, og ændre dets status på en sådan måde, at det reelt nedlægges.

Fredsfondens bestyrelse har den helt klare holdning, at DCMR skal bevares som en selvstændig, uafhængig og ressourcestærk organisation for forskning i og formidling om menneskerettigheder.

Med venlig hilsen

*Helle Hansen
journalist, formand for bestyrelsen*

Kære Anders Fogh Rasmussen

Vi skriver til dig for at udtrykke vores dybe bekymring over, at der med regeringens udspil er lagt op til, at Det Danske Center for Menneskerettigheder (DCMR) splittes op og en del af det indtil nu uafhængige center vil blive lagt ind under Udenrigsministeriet.

Det vil få en række meget negative konsekvenser for det nationale såvel som det internationale menneskerettighedsarbejde. Vi er overbevist om, at disse konsekvenser ikke er tilsigtede fra regeringens side, og det er vores håb, at de kan give regeringen anledning til at genoverveje sit udspil vedrørende DCMR.

DCMR er blevet modelskabende for den globale indsats for at få samtlige regeringer i verden til at oprette uafhængige menneskerettighedscentre.

Denne indsats bakkes op af FN og af Amnesty International og andre verdensomspændende humanitære organisationer, ligesom den danske regering og Folketinget altid aktivt har givet den sin opbakning. DCMRs status som uafhængigt center går tabt ved regeringens udspil, og dermed mister det også sin hidtidige værdifulde rolle som model for centre i andre lande.

Med regeringens udspil skilles forskningen fra informations-, dokumentations- og rådgivningsindsatsen. Det er en klar svækkelse af menneskerettighedsindsatsen, idet det netop er kombinationen af forskning med de øvrige aktiviteter i en uafhængig struktur, der gør menneskerettighedsarbejdet troværdigt i såvel dansk som international sammenhæng. Dansk politik har netop været båret af kravet til andre regeringer om at sikre uafhængig og troværdig behandling af menneskerettighedsproblemer.

Ville en regering et andet sted i verden på lignende måde nedlægge et velfungerende, uafhængigt og kritisk menneskerettighedscenter, ville det faktisk undre os, om ikke den danske regering var blandt de første til at kritisere det.

Det har ligget som en erkendelse bag centret, at det ikke er muligt at drive et uafhængigt center med opgaver af det omfang uden offentlig finansiering. Det har altid været en stolt dansk tradition, at staten kan finansiere aktiviteter, som oppebærer fuld uafhængighed af staten, også hvor det indebærer, at regeringen skal ses kritisk efter i kortene. Det er f.eks. tilfældet med den årlige Status Rapport om menneskerettigheds-situationen i Danmark, som vil miste betydning, hvis den udkom fra et ministerium.

DCMR har en høj status blandt de folkelige organisationer og har været initiativtager til mange fælles aktiviteter og markeringer, ligesom centret har været en brobygger mellem organisationerne og værdifulde internationale institutioner og kontaktpersoner.

DCMR har spillet en stor international rolle, og dermed også skabt respekt om dansk menneskerettigheds-politik generelt. Det bekræfter utallige kontakter, Amnesty International har haft gennem årene med såvel menneskerettighedsforkæmpere som repræsentanter for nationale menneskerettighedscentre rundt i verden.

DCMR er i forlængelse af sin internationale rolle et af de centrale instrumenter, der er til rådighed for at forebygge konflikter, der udspringer af eller vil føre til voldsomme menneskerettighedskrænkelser.

Centret er dermed et vigtigt instrument til at forebygge de fremtidige tragiske flygtningestrømme, disse konflikter skaber. Generelt gælder, at menneskerettighedsarbejde i mange lande ofte foregår under vanskelige vilkår. Det betyder, at et uafhængigt center, selv om det er statsfinansieret, kan nå meget længere ud med hensyn til at etablere kontakter, gennemføre aktiviteter og opnå resultater end regeringer og deres embedsmænd.

Det er således vores håb med denne henvendelse, at regeringen vil genoverveje sit udspil vedrørende DCMR og beslutte at fastholde det som det uafhængige center, der i dag udgør en positiv model for andre lande og er en aktiv brik i den globale indsats for menneskerettighederne.

*Med venlig hilsen
Lars Normann Jørgensen
Generalsekretær
Amnesty International dansk afdeling*

Kopi: Folketingets medlemmer

Kære Anders Fogh Rasmussen,

Vi skriver til dig for at udtrykke vores bekymring over, at der med regeringens udspil til sanering af råd og nævn er lagt op til, at Det Danske Center for Menneskerettigheder (DCMR) splittes op, og en del af det nu uafhængige center herefter lægges ind under Udenrigsministeriet.

DCMR står som et fyrtårn både på menneskerettighedsområdet. Et fyrtårn, som man får øje på, ser op til og lader sig inspirere af – både herhjemme og i udlandet.

DCMR er blevet modelskabende for den globale indsats for at få samtlige regeringer i verden til at oprette uafhængige menneskerettighedscentre. Denne indsats bakkes op af FN og af internationale humanitære organisationer, ligesom den danske regering altid aktivt har givet den sin opbakning. DCMRs status som uafhængigt center går tabt ved regeringens udspil, og dermed mister det også sin hidtidige værdifulde rolle som model for centre i andre lande.

Dansk politik på menneskerettighedsområdet har netop været båret af kravet til andre regeringer om at sikre uafhængig, troværdig behandling af menneskerettighedsproblemer.

Det er en del af den danske model, at man ikke er bange for finansiere sine politiske modstandere – holdningen har været, at en åben dialog med mange forskellige indspil bidrager til bedre løsninger til gavn for alle i samfundet.

Således har det også været med DCMR. Sammensætningen af både råd og bestyrelse er en unik kombination af forskningen på de samfundsvidenskabelige fakulteter, de politiske partier og repræsentanter fra civilsamfundet og organisationerne, herunder DUF, som er med til at sikre uafhængigheden – uanset skiftende regeringers farve og synspunkter.

Uanset hvordan en menneskerettighedsenhed i Udenrigsministeriet etableres, så tror vi ikke på, at den vil kunne have eller bevare sin uafhængighed. Og det vil stille Danmark svagere, når vi overfor mere tvivlsomme politiske regimer skal argumentere for behovet for en fri, åben og uafhængig indsats på menneskerettighedsområdet. Det er f.eks. tilfældet med den årlige Status Rapport om menneskerettighedssituationen i Danmark, som ville miste sin betydning, hvis den udkom fra et ministerium.

DCMR har en høj status blandt de folkelige organisationer og har været initiativtager til mange fælles aktiviteter og markeringer, ligesom centret har været en brobygger mellem organisationerne og værdifulde internationale institutioner og kontaktpersoner.

Det er således vores håb med denne henvendelse, at regeringen vil genoverveje sit udspil vedrørende DCMR og beslutte at fastholde det som det uafhængige center, der i dag udgør en positiv model for andre lande og er en aktiv brik i den globale indsats for menneskerettighederne.

Med venlig hilsen

DANSK UNGDOMS FÆLLESRÅD

Anders Langballe Pedersen

Næstformand

Niels Lund

Generalsekretær

Kære Statsminister Anders Fogh Rasmussen,

KAD – Kvindeligt Arbejderforbund – ønsker hermed at give udtryk for vores dybe bekymring over, at der med regeringens udspil lægges op til, at Det Danske Center for Menneskerettigheder splittes op, og en del af det nu uafhængige center lægges ind under Udenrigsministeriet.

Vi frygter, at det vil få en række meget negative konsekvenser for det nationale såvel som det internationale menneskerettighedsarbejde.

Det Danske Center for Menneskerettigheder er blevet yderst anerkendt og respekteret såvel i Danmark som i udlandet. DCMR har tjent som model for den globale indsats for at få regeringer til at oprette uafhængige menneskerettighedscentre. En indsats, som er blevet støttet af FN og af internationale humanitære organisationer, ligesom den danske regering altid aktivt har bakket op om centret. DCMR's status som uafhængigt center går tabt ved regeringens udspil, og dermed mister centret også sin hidtidige værdifulde rolle som model for centre i andre lande.

Med regeringens udspil skilles forskningen fra informations-, dokumentations- og rådgivningsindsatsen. Det er en klar svækkelse af menneskerettighedsindsatsen, idet det netop er kombinationen af forskning med de øvrige aktiviteter i en uafhængig struktur, der gør menneskerettighedsarbejdet troværdigt i en dansk sammenhæng såvel som internationalt. Dansk politik på menneskerettighedsområdet har netop været båret af kravet til andre regeringer om at sikre uafhængig, troværdig behandling af menneskerettighedsproblemer.

Omvendt er det også erkendt som en del af den hidtidige politik, at det ikke er muligt at drive et uafhængigt center med opgaver af det omfang uden offentlig finansiering. Det har altid været en stolt dansk tradition, at staten kan finansiere aktiviteter, som oppebærer fuld uafhængighed af staten, også hvor det indebærer, at regeringen skal ses kritisk efter i kortene. Det er f.eks. tilfældet med den årlige Status Rapport om menneskerettigheds-situationen i Danmark, som ville miste sin betydning, hvis den udkom fra et ministerium.

DCMR har en høj status blandt de folkelige organisationer og har været initiativtager til mange fælles aktiviteter og markeringer, ligesom centret har været en brobygger mellem organisationerne og værdifulde internationale institutioner og kontaktpersoner.

DCMR har spillet en stor international rolle, og dermed også skabt respekt om dansk menneskerettigheds-politik generelt. Centret er i forlængelse heraf et af de centrale instrumenter, der er til rådighed for at forebygge konflikter, der udspringer af eller vil føre til voldsomme menneskerettighedskrænkelser, og dermed et vigtigt instrument i at forebygge de fremtidige tragiske flytningestrømme, disse konflikter skaber.

Det er således vores håb med denne henvendelse, at regeringen vil genoverveje sit udspil vedrørende DCMR og beslutte at fastholde det som det uafhængige center, der i dag udgør en positiv model for andre lande og er en aktiv brik i den globale indsats for menneskerettighederne.

Med venlig hilsen

Lillian Knudsen

Forbundsformand

Kopi: Folketingets medlemmer

Kære Anders Fogh Rasmussen

Jeg har stor respekt både for dig og for mange af dine kolleger i regeringen, både som personer med stor integritet, og som dygtige og visionære politikere. Jeg er derfor overrasket, men også ked at høre, at I nu har tænkt jer at omstrukturere Det Danske Center for Menneskerettigheder, på en måde, der i realiteten betyder et ophør af den uafhængighed, som centret nu nyder.

Centret har naturligvis en stemme i debatten, også en politisk stemme, man ikke nødvendigvis er enig i. Men svar på kritik skal gives med argumenter, og ikke ved at bruge institutionel og økonomisk magt. Det er langt bedre, både for regeringsmagten og for offentligheden, at der er en kritisk stemme at diskutere op imod end at fundamentet for kritiske røster fjernes.

Jeg ved, at dette kan synes i strid en ide om, at staten ikke skal understøtte professionelle meningsmagere. Staten skal ikke autorisere særlige meninger om kontroversielle områder. Staten skal heller ikke tvinge landes borgere til at subsidiere eksperter på områder, hvor der ikke er nogen faktuel viden, at være ekspert med hensyn til, og derfor retteligt ingen, der er eksperter.

Dertil er at sige følgende. Det er givetvis rigtigt, at menneskerettigheder er et område, hvor politiske overbevisninger spiller en rolle. Men menneskerettigheder er ikke kun holdninger, der blæser frit i vinden. På menneskerettighedsområdet er der et meget omfattende korpus af faktuel viden, som offentligheden kan have en interesse i at kunne få adgang til.

Den adgang er lettere og bedre i et center, der er uafhængigt af statsmagten.

For det andet er det i et demokratisk samfund vigtigt, at alle synspunkter formuleres og fremføres i debatten, også synspunkter, der ikke er dominerende i befolkningen, og som måske ikke har så mange fortalere blandt politikere i regeringen. Netop på områder som menneskerettigheder kræves et særdeles omfattende sagkundskab før et mere eller mindre subjektivt synspunkt har krav på at blive taget alvorligt i en demokratisk samtale.

I et lille land som Danmark kan man ikke regne med, at sådanne faktisk kvalificerede synspunkter opstår af sig selv. Landet er for småt til, at et tilstrækkeligt antal akademikere kan leve af at skrive kronikker og holde foredrag om menneskerettigheder, udover at der så heller ikke er nogle institutionelle garantier for kvaliteten. Vi er også for få mennesker, til at private bidrag kan financiere tilsvarende forskningsinstitutioner og videnscentre. Hvis vi derfor skal undgå, at debattens kvalitet bliver afhængig af, om en universitetslektor eller to vælger dette som sit forskningsområde, så må vi acceptere statslig støtte til et i øvrigt uafhængigt center.

Endelig er centret ikke et sted hvor statsligt autoriserede meninger udklægges, ligesom centret ikke har magt til at sætte bag sine holdninger.

Set på den baggrund er det svært at se rationalet for omstruktureringen, og jeg vil derfor opfordre til, at I bevarer Det Danske Center for Menneskerettigheder.

Venlig hilsen

Klemens Kappel

Lektorvikar, phd

Institut for Filosofi, Pædagogik og Retorik

Københavns Universitet

Vi skriver til dig for at udtrykke vores dybe bekymring over, at der med regeringens udspil er lagt op til, at Det Danske Center for Menneskerettigheder (DCMR) splittes op, og en del af det nu uafhængige center herefter lægges ind under Udenrigsministeriet.

Det vil få en række meget negative konsekvenser for det nationale såvel som det internationale menneskerettighedsarbejde. Vi er overbevist om, at disse konsekvenser ikke er tilsigtede fra regeringens side, og det er vores håb, at de kan give regeringen anledning til at genoverveje sit udspil vedrørende DCMR.

DCMR er blevet modelskabende for den globale indsats for at få samtlige regeringer i verden til at oprette uafhængige menneskerettighedscentre. Denne indsats bakkes op af FN og af internationale humanitære organisationer, ligesom den danske regering altid aktivt har givet den sin opbakning. DCMRs status som uafhængigt center går tabt ved regeringens udspil, og dermed mister det også sin hidtidige værdifulde rolle som model for centre i andre lande.

Med regeringens udspil skilles forskningen fra uddannelses-, dokumentations- og projektafdelingerne. Det er en klar svækkelse af menneskerettighedsindsatsen, da det netop er kombinationen af forskning med de øvrige aktiviteter i en uafhængig struktur, der gør menneskerettighedsarbejdet troværdigt i en dansk sammenhæng såvel som internationalt. Dansk politik på menneskerettighedsområdet har netop været båret af kravet til andre regeringer om at sikre uafhængig, troværdig behandling af menneskerettighedsproblemer. Selv med de nyeste ideer om et uafhængigt DUPA, vil DCMR's unikke struktur ikke blive bevaret. Derimod vil den tværfaglige viden blive spredt og vigtig erfaring gå tabt.

Omvendt er det også erkendt som en del af den hidtidige politik, at det ikke er muligt at drive et uafhængigt center med opgaver af det omfang uden offentlig finansiering. Det har altid været en stolt dansk tradition, at staten kan finansiere aktiviteter, som oppebærer fuld uafhængighed af staten, også hvor det indebærer, at regeringen skal ses kritisk efter i kortene. Det er f.eks. tilfældet med den årlige Statusrapport om menneskerettighedssituationen i Danmark, som ville miste sin betydning, hvis den udkom fra et ministerium.

DCMR har en høj status blandt de folkelige organisationer og har været initiativtager til mange fælles aktiviteter og markeringer. Kvinderådet har blandt andet samarbejdet med DCMR om et internetprojekt, hvor man hver måned har kunnet klikke sig ind på en hjemmeside og blive oplyst om diverse emner inden for menneskerettigheder heriblandt vold mod kvinder og kvinder i krig og konflikter. Herudover har Kvinderådet fået glæde af – gennem vores plads i DCMR's råd – at få indsigt i centrets forskning og nye projekter. En indsigt vi har kunnet bruge i vores eget arbejde med kvinders rettigheder.

Det er således vores håb med denne henvendelse, at regeringen vil genoverveje sit udspil vedrørende DCMR og beslutte at fastholde det som det uafhængige center, der i dag udgør en positiv model for andre lande og er en aktiv brik i den globale indsats for menneskerettighederne.

*Med venlig hilsen
Inge Skjoldager, forkvinde*

Menneskerettigheder?

Af Mandana Zarreparvar, sekretariatsleder

Nævnet for Etnisk Ligestilling, Frederiksborggade 15, 3. sal

Det er med nogen undren, at jeg læser Birthe Rønn Hornbech's (BRH) indlæg den 22. januar 2002, under overskriften "Bryd meningsmonopolet". Her udstilles Center for Menneskerettigheder som en ren meningsmaskine, der har taget monopol på udlægningen af menneskerettigheder i Danmark. Og som i flere andre indlæg må direktøren Morten Kjærum stå for skud, bl.a. med BRH's oplysning om, at medarbejderne i toppen har en fortid i Dansk Flygtningehjælp. Det undrer mig, at BRH nu stiller spørgsmålstejn ved centrets faglige ekspertise, når hun selv tidligere har været med til at give centret "topkarakter". I en Folketingsdebat om udlændingeloven d. 23. januar 1998, udtalte BRH om familiesammenføring bl.a. med henvisning til bogen "Udlændingeret": "I begge bøger står, at der er et retskrav og det er derfra Forkerte vi har det, men hvis fru Elisabeth Arnold har nogle der er mere kyndige end Morten Kjærum og de andre på Det Danske Center for Menneskerettigheder..." Det viser sig da også senere i hendes avisindlæg, at problemet i virkeligheden ikke er centret og dets direktør. Det egentlig problem er, at menneskerettighederne er et "lighedstyranni", der strider med selve Grundloven. Her retter BRH bl.a. skytset mod det nye EU-Charter om menneskerettigheder. I samme udgave

af avisen skriver Uffe Ellemann-Jensen derimod at: "Respekten for menneskerettigheder er en liberal mærkesag. Det har det været lige siden menneskerettighederne blev indskrevet i USA's konstitution." Her er vi ved sagens kerne – den amerikanske såvel som den danske Grundlov er produkter af den liberale menneskerettighedsfilosofi. Men det virker som om BRH har den opfattelse, at Danmark har opfundet de "rigtige menneskerettigheder", som er blevet indskrevet i vores Grundlov. Derimod har andre lande de "forkerte menneskerettigheder", jfr. BRH's kritik af det nye EU-Charter.

At Menneskerettighedscenteret ifølge BRH har fået monopol på at fremføre det hun opfatter som de "forkerte menneskerettigheder" må siges at være en sandhed med modifikationer. Der har gennem tiden været ført en hidsig debat om fortolkningen af disse rettigheder, hvor såvel lægfolk som eksperter har indgået. Herunder har også BRH gennem årene været en flittig deltager, jfr. bl.a. hendes indlæg i Folketinget i januar 1998.

*Statsminister Anders Fogh Rasmussen
Statsministeriet
Prins Jørgens Gård 11
1218 København K*

17. januar 2001

Kære Anders Fogh Rasmussen

Vi skriver til dig som medlem af Rådet for Det Danske Center for Menneskerettigheder (og af bestyrelsen) for at udtrykke vores dybe bekymring over, at der med regeringens udspil er lagt op til, at Det Danske Center for Menneskerettigheder (DCMR) splittes op, og en del af det nu uafhængige center herefter lægges ind under Udenrigsministeriet.

Det vil få en række meget negative konsekvenser for det nationale såvel som det internationale menneskerettighedsarbejde. Vi er overbevist om, at disse konsekvenser ikke er tilsigtede fra regeringens side, og det er vores håb, at de kan give regeringen anledning til at genoverveje sit udspil vedrørende DCMR.

DCMR er blevet modelskabende for den globale indsats for at få samtlige regeringer i verden til at oprette uafhængige menneskerettighedscentre. Denne indsats bakkes op af FN og af internationale humanitære organisationer, ligesom den danske regering altid aktivt har givet den sin opbakning. DCMRs status som uafhængigt center går tabt ved regeringens udspil, og dermed mister det også sin hidtidige værdifulde rolle som model for centre i andre lande.

Med regeringens udspil skilles forskningen fra informations- og dokumentations- og rådgivningsindsatsen. Det er en klar svækkelse af menneskerettighedsindsatsen, idet det netop er kombinationen af forskning med de øvrige aktiviteter i en uafhængig struktur, der gør menneskerettighedsarbejdet troværdigt i en dansk sammenhæng såvel som internationalt. Dansk politik på menneskerettighedsområdet har netop været båret af kravet til andre regeringer om at sikre uafhængig, troværdig behandling af menneskerettighedsproblemer.

Omvendt er det også erkendt som en del af den hidtidige politik, at det ikke er muligt at drive et uafhængigt center med opgaver af det omfang uden offentlig finansiering. Det har altid været en stolt dansk tradition, at staten kan finansiere aktiviteter, som oppebærer fuld uafhængighed af staten, også hvor det indebærer, at regeringen skal ses kritisk efter i kortene. Det er f.eks. tilfældet med den årlige Status Rapport om menneskerettighedssituationen i Danmark, som ville miste sin betydning, hvis den udkom fra et ministerium.

DCMR har en høj status blandt de folkelige organisationer og har været initiativtager til mange fælles aktiviteter og markeringer, ligesom centret har været en brobygger mellem organisationerne og værdifulde internationale institutioner og kontaktpersoner.

DCMR har spillet en stor international rolle, og dermed også skabt respekt om dansk menneskerettighedspolitik generelt. Centret er i forlængelse heraf et af de centrale instrumenter, der er til rådighed for at forebygge konflikter, der udspringer af eller vil føre til voldsomme menneskerettighedskrænkelser, og dermed et vigtigt instrument i at forebygge de fremtidige tragiske flygtningestrømme, disse konflikter skaber.

Det er således vores håb med denne henvendelse, at regeringen vil genoverveje sit udspil vedrørende DCMR

og beslutte at fastholde det som det uafhængige center, der i dag udgør en positiv model for andre lande og er en aktiv brik i den globale indsats for menneskerettighederne.

Med venlig hilsen

*Bent Nicolajsen
Formand for Mellempøkeligt Samvirke*

Kopi: Folketingets medlemmer

Kære Statsminister Anders Fogh Rasmussen.

Som mangeårig samarbejdspartner med Det Danske Center for Menneskerettigheder (DCMR), skal vi fra OASIS – Behandling og rådgivning for flygtninge udtrykke vores dybe bekymring over regeringens planer om at splitte DCMR op, så en del af det nu uafhængige center herefter lægges ind under Udenrigsministeriet.

Siden oprettelsen i 1987 har DCMR formået at markere sig som førende inden for menneskerettighedsområdet og er blevet model for en række andre menneskerettighedscentre, bl.a. i Tyskland. Centrets uafhængige status har endvidere fremstået som forbillede for mange centre i den del af Verden, hvor respekten for de grundlæggende menneskerettigheder langt fra er en selvfølge. Oprettelsen af menneskerettighedscentre rundt omkring i Verden, der er uafhængige af deres regeringer, støttes af FN og af internationale humanitære organisationer.

Menneskerettighedsorganisationernes uafhængighed er af principielle grunde nødvendig for at styrke deres mulighed for, ikke blot at forholde sig kritisk over for krænkelser i andre lande, men også i deres eget. Hvis Danmark ikke selv fremstår som et godt eksempel for dette princip, vil det klart svække vores troværdighed, når vi kræver det af andre lande, hvor uafhængigheden er langt mere betydningsfuld.

Et særligt kendetegn ved DCMR er, at forskning, informations- og dokumentationsarbejde, samt den rådgivende indsats over for danske og udenlandske NGO'er, regeringer og institutioner har hængt sammen i kraft af, at de har været samlet i én institution. Dette har sikret alle dele af centrets aktiviteter et højt kvalitativt niveau. Regeringens forslag om at skille forskningen fra informations- og dokumentations- og rådgivningsindsatsen vil klart svække menneskerettighedsindsatsen inden for alle de nævnte områder, og det vil endvidere svække Danmarks position som et af de førende lande i Verden på området.

I OASIS modtager vi flygtninge i behandling, der har været udsat for tortur og andre former for organiseret vold. På internationale konferencer og i forbindelse med deltagelse i internationale projekter er vi altid blevet mødt med stor respekt for den betydelige indsats, Danmark har ydet både generelt på menneskerettighedsområdet og overfor de ofre, hvis rettigheder er blevet dybt krænket. Af hensyn til Danmarks internationale anseelse, er det derfor særdeles vigtigt, at den danske stat fortsat viser sin værdsættelse og respekt overfor dette arbejde, og herunder yder finansiell støtte til det.

OASIS er en af de mange NGO'er, som har en plads i DCMR's råd. Vi har herigennem fået et klart indtryk af, at DCMR nyder stor respekt og har en stor betydning for ikke blot et stort antal danske NGO'er, men også for de skiftende regeringer, uddannelsesinstitutioner, forskningsinstitutioner, m.f.

OASIS har endvidere haft stor gavn af igennem mange år at have en repræsentant fra DCMR siddende i vores bestyrelse bl.a. i forhold til at sætte vores behandlingsarbejde ind i et større menneskeretsligt perspektiv. Desuden gør OASIS' socialrådgivere jævnligt brug af den ekspertise DCMR råder over i forbindelse med afklaring af klienters rettigheder i henhold til konventioner, love og lignende. Med den foreslåede ændring og opsplitning af DCMR frygter vi, at vores muligheder for at hente relevant hjælp og viden begrænses yderligere. I sidste ende har dette en betydning for det arbejde OASIS yder overfor vores klienter.

DCMR er et af de centrale instrumenter, der er til rådighed for at bekæmpe og forebygge krænkelser af menneskerettigheder såvel i vores egen som i andre dele af Verden. Det er i stor udstrækning disse menneskerettighedskrænkelser, der fører til de store tragiske flygtningestrømme, som vi til stadighed oplever. Svækkes menneskerettighedsarbejdet i Danmark, svækkes også muligheden for i samarbejde med andre landes menneskerettighedsorganisationer og deres regeringer at forebygge, at mennesker

tvinges på flugt på grund af deres regeringers umenneskelige behandling af dem.

Det er vores håb, at regeringen bl.a. på baggrund af denne henvendelse vil genoverveje sit udspil vedrørende DCMR og beslutte at fastholde det som det uafhængige center, der i dag udgør en positiv model for andre lande og er en aktiv brik i den globale indsats for menneskerettighederne.

Med venlig hilsen

OASIS – Behandling og rådgivning for flygtninge

Ulrik Jørgensen

Direktør

Her mangler en e-mail fra Sune Skadegaard Thorsen!

Kære Anders Fogh Rasmussen og Per Stig Møller,

Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre (RCT) tillader sig ved dette brev at rette personlig henvendelse til Dem vedrørende det Danske Center for Menneskerettigheder (DMCR). Grunden til denne henvendelse er, at DCMR, med sin ekspertise og specielle status, i de senere år har været af betydelig nytte for det arbejde, RCT udfører.

Som bekendt er RCT det første behandlingscenter i verden, som begyndte at behandle og rehabiliterer torturofre, en gruppe mennesker med svære og meget komplicerede problemer. I de 20 år, som RCT har behandlet torturofre blandt mennesker, som var flygtet til Danmark, har vi fået et indgående kendskab til tortur og dens årsager. På denne baggrund har RCT, i samarbejde med Danida, i de senere år hjulpet med opbygningen af tilsvarende centre i en del specielt udvalgte u-lande, hvor tortur er et stort problem. I disse lande er det oftest sådan, at årsager til og udførelse af torturen findes i et statsapparat, som ikke selv respekterer fundamentale menneskerettigheder. Andre må derfor træde ind for at forsøge at forbedre forholdene.

I sådanne tilfælde har vi i RCT fundet det af uvurderlig betydning at kunne pege på den danske model. Danmark har i mange år nydt en enorm respekt som foregangsland på dette område – med DCMR som et fremragende eksempel på et uafhængigt menneskerettighedscenter, som frit kan udtale sig uden en statslig kontrol. DCMRs mere generelle og overordnede fokus på menneskerettighederne har medvirket til, at RCT har kunnet bevare sin specifikke fokus på tortur, ligesom det har skabt en god synergi mellem RCTs og DCMRs projektindsatser.

Det er således vor opfattelse, at DCMR har været en meget værdifuld samarbejdspartner for RCT ved at bistå, koordinere og supplere vort arbejde på menneskerettighedsområdet. Vi håber at regeringen vil lade disse behov indgå i de videre overvejelser vedrørende det Danske Center for Menneskerettigheder.

*Med venlig hilsen,
Jo E. Asvall
Sundhedsfaglig direktør*

*Statsminister Anders Fogh Rasmussen
Christiansborg
Prins Jørgens Gård 11
1218 København K*

2002-01-23

Kære Statsminister

Red Barnet retter henvendelse til dig for at give udtryk for vores bekymring over, at der med regeringens udspil er lagt op til, at der kan drages tvivl ved Det Danske Center for Menneskerettigheders uafhængighed, idet der tænkes lagt ind under Udenrigsministeriet.

Det kan få en række meget uheldige konsekvenser for arbejdet for at fremme menneskerettigheder, og herunder børns rettigheder som særligt interesserer Red Barnet, både herhjemme og internationalt.

Red Barnet vil opfordre Regeringen til at genoverveje sit udspil vedrørende Menneskerettighedscentrets fremtid.

Den model som Centret er bygget op omkring, har dannet skole verden over og bakkes kraftigt op af FN og det internationale samfund.

Danmark har høstet stor anerkendelse for, at staten har finansieret centrets aktiviteter, som også til tider har indebåret, at regeringens politik har været kritiseret.

Det Danske Center for Menneskerettigheder har en høj status blandt de folkelige organisationer, og har været initiativtager til mange fælles aktiviteter og markeringer, og vi har i Red Barnet haft et godt samarbejde med centeret.

Det er vores håb med denne henvendelse, at regeringen vil genoverveje sit udspil vedrørende DCMR og beslutte at fastholde det som det uafhængige center, der er i dag udgør en positiv model for andre lande og er en aktiv brik i den globale indsats for menneskerettighederne.

Men venlig hilsen

*Mimi Jacobsen
Generalsekretær Red Barnet
Kopi: Folketings medlemmer*

Her mangler en e-mail fra Mikael Rothstein!

Kære Anders Fogh Rasmussen

Vi skriver til dig, fordi vi er dybt bekymrede over, at der i forbindelse med finanslovsforslaget er lagt op til bortfald og beskæring af støtte til initiativer, der er med til at sikre fokus på menneskerettighedsspørgsmål internationalt og her i landet, og initiativer der er med til at fremme civilsamfundets inddragelse i integrationsarbejdet med flygtninge og indvandrere her i landet.

Det drejer sig dels om støtte til flygtningene og indvandrernes egne foreninger. Det er vores erfaring, at understøttelse af demokratisk opbyggede foreninger er en væsentlig faktor i at fremme dialog og integration her i landet, ikke mindst gennem det sociale arbejde som flere foreninger udfører. Det samme gælder involvering af danskere i frivilligt arbejde med flygtninge.

På menneskerettighedsområdet er vi meget foruroligede over den bebudede opsplnitning af Det Danske Center for Menneskerettigheder (DCMR). I vores internationale arbejde møder vi i FN og i USA, Europa og den fattige verden en enorm respekt for DCMR's arbejde. De bistår med at udvikle og oprette uafhængige institutioner på dette område. De er et forbillede og en inspiration for mange, der kæmper for de helt elementære rettigheder, som vi lægger så afgørende vægt på i Danmarks udviklingsbistand og humanitære arbejde.

Det vil være et stort tab hvis den faglighed, dynamik og engagement, der er i DCMR, ikke holdes samlet i et selvstændigt uafhængigt center. Det vil ikke kunne undgå at påvirke den store respekt, der er for Danmark internationalt og i FN-systemet, som et af de mest fremtrædende lande for det internationale arbejde for udbredelse af demokrati og menneskerettigheder.

Vi håber derfor, at regeringen alvorligt vil overveje hvordan dette højt estimerede arbejde i DCMR kan fastholdes i den samlede og uafhængige form, som har været så afgørende for den dynamiske udvikling på dette område.

Med venlig hilsen

Uffe Stormgaard

Formand

Dansk Flygtningehjælp

Velkommen til Grønland, men...

... i den anledning vil vi, Amnesty International, Kalaallit Nunaat (AI/KN) udtrykke vor dybe bekymring over, at der ved den danske regerings foranledning er lagt op til, at Det Danske Center for Menneskerettigheder (DCMR) for en stor andels vedkommende, vil blive lagt ind under Udenrigsministeriet.

DCMR har indtil nu gennem årene, virket som et uafhængigt center, uden indblanding fra skiftende, danske regeringer.

DCMR har virket modelskabende for den globale indsats for at få samtlige regeringer i verden til at oprette uafhængige menneskerettighedscentre. Denne indsats bakkes op af FN og af Amnesty International og andre verdensomspændende humanitære organisationer, ligesom den danske regering og Folketinget indtil nu, altid aktivt har givet den sin opbakning. DCMRs status som uafhængigt center vil gå tabt ved regeringens udspil, og dermed mister det også sin hidtidige værdifulde rolle som model for centre i andre lande.

Med regeringens udspil skilles forskningen fra informations-, dokumentations- og rådgivnings-indsatsen. Det er en klar svækkelse af menneskerettighedsindsatsen, idet det netop er kombinationen af forskning med de øvrige aktiviteter i en uafhængig struktur, der gør menneskerettighedsarbejdet troværdigt i såvel dansk som international sammenhæng.

Og denne uafhængighed og dermed troværdighed, har Amnesty International, Kalaallit Nunaat gennem de sidste 10 år kunne drage nytte af, når vi har konsulteret DCMR. Det har været ved et utal af anmodninger om oplysningsmateriale ifm aktuelle menneskerettigheds-spørgsmål, om samarbejde i form af foredragsholdere til Grønland og som noget meget vigtigt, anmodninger fra AI/KN om en objektiv udtalelse af den eller den sag, som kan være opstået ifm. grønlandsk – dansk kultur-sammenstød.

Det må naturligvis erkendes, at det ikke er muligt at drive et uafhængigt center med de opgaver og i det omfang som det er tilfældet med DCMR, uden offentlig støtte. Men med støtten, må der ikke følge betingelser i form af Apolitisk pres@ eller Apolitisk styring@ og det er den opfattelse AI/KN er nået til at der vil ske, tilsigtet eller ej, lige så snart DCMR's aktiviteter lægges ind under et ministerium.

Hvis en regering, et hvilket som helst andet sted i verden, på lignende måde nedlægger et velfungerende, uafhængigt og kritisk menneskerettighedscenter, ville det faktisk undre os, om ikke den danske regering var blandt de første til at kritisere det.

Amnesty International, Kalaallit Nunaat gør det.

Og Amnesty International, Kalaallit Nunaat tror simpelthen ikke på, at vi, da der nu vil være tvivl om politisk påvirkning til og overvågning af centrets arbejde, vil kunne få den samme troværdige, uafhængige og for os værdifulde support, under DMCR's fremtidige status.

Vi tror, at nedlæggelse af Det Danske Center for Menneskerettigheder som et uafhængigt, kritisk menneskerettighedscenter, svækker det danske demokrati.

Håber at du vil nyde dit korte ophold i Kalaallit Nunaat / Menneskenes Land.

Med venlig hilsen

*Roland Thomsen
formand*

7. Internationale støtteudtalelser

PUBLIC DEFENDER (OMBUDSMAN) of GEORGIA

To Folketing of Denmark

Ladies and Getlemen

We have received information that your new Government made a decision to stop financing the Danish Centre of Human Rights and to close it down. We would like to mention that the Centre was of great importance and played a great role in the field of human rights protection, not only for Denmark but also for the whole world. During many years the Danish Centre of Human Rights with its research and monitoring was vigilant for democratic institutions and individual liberties on different continents of the earth, among them in East Europe and

in ex-soviet post communist countries. My country, Georgia, represents that kind of states and it tries to create the real and effective mechanisms for human rights in the country, pluralist democracy and judicial guarantees for citizens. The perfection of the mechanisms was and is due to constant support of international organization. In the numbers of this kind of organizations the Danish Human Rights Center was considered as one of the firsts. It tended to submit assistance to the newly founded Public Defender's Office (Ombudsmann) in Georgia, namely, its representatives participated in the practical recommendations submitted to us that was positive for the normal functioning of the Ombudsman Office. On the basis of the cooperation with this Centre, a general project of publishing a book was fulfilled in spring, 2001. Our representatives participated in workshops, trainings and seminars where the representatives of this Centre took part as well to increase their educational level. The Georgian pattern is the only one of the great activities that Danish Human Rights Centre does in the world.

It's a pity when the Government begins its policy with the closing down of the Danish Human Rights Centre. It's impossible that human rights defenders would have positive reaction regarding this fact. To close down this centre in Denmark that represents a classical country for protection of human rights and liberal values, would be a bad pattern for new democratic states to make the same step and close down the organizations of human rights. To defend human rights is a matter of honor for each person, that is why to tend to the rights represents the great values of mankind and a strong uniting factor of the people of the world. Famous scientist researcher D. Weisbrodt says that the international protection of human rights represents "the first general ideology of the world". If such kind of ideology exists today it is first of all due to the international organizations that work in this field and among them the factor of existence of the Danish Human Rights Center.

Please, take into consideration a valuable contribution of the Danish Centre for Human Rights and preserve it, as one of the guarantees of individual rights in Denmark and in the world as well.

With great respect,

Public Defender (Ombudsman) of Georgia, Nana Devdariani

AHRC HUMAN RIGHTS STATEMENT

15 January 2002

AS-01-2002 – The Danish Centre For Human Rights (DCHR) Under Attack

This is a statement of concern by the Asian Human Rights Commission. We are sending you two items, one explaining the nature of the Danish Centre for Human Rights (DCHR) and the other explaining the manoeuvre to dismantle it by the new government.

The Danish Centre for Human Rights has functioned as an independent and highly creative body, well regarded for its high professionalism and innovative approach. Although the proposal from the new government will retain many of DCHR's functions, some functions will be lost along with the independence they brought to the work. One purpose of the government's proposal appears to be cost saving. However, a major reason for action against DCHR is that the hard right wing elements in the government have demanded that DCHR be on the list of bodies to be closed because of its position on the issue of immigration and refugees.

Denmark has been seen to be an international leader in the struggle for human rights. The "Copenhagen Declaration" is a fundamental outline of the processes and expectations of human rights standards within the OSCE. Will there now be a new "Copenhagen Principle" that says it is okay to dismantle the country's independent human rights organization? Asian Human Rights Commission is aware of the significance of the work of DCHR and its use for the democratic movement and human rights movement in countries in Asia and Africa.

WHAT YOU CAN DO...

Please contact those within the human rights community or governments and international agencies to urge the Danish government to maintain this fine institution.

=====

COMMENT: Danish government announces its proposal to de-construct the Danish Centre for Human Rights

On 11th January 2002, the Danish government (a liberal/conservative government supported by the nationalistic Danish Peoples' Party (DPP) which came into power in November 2001), published its list of more than 100 centres, councils and boards that it will close down, merge or reduce with respect to mandate and/or funding. The rationale for this is twofold: firstly, the money saved would mainly go to the health and social sector, especially to eliminate hospitals' waiting lists and to provide senior citizens with better care. Secondly, the government has openly admitted that it wants to rid society of state-funded "judges of taste".

It was announced that one of the proposed initiatives would be to merge a number of research centres; the Centre for Peace and Conflict Resolution, the Centre for Development Research, the Centre for Holocaust and Genocide Studies and the Danish Foreign Policy Institute would be merged into one foreign policy institute. The new institute would be placed directly under the Ministry of Foreign Affairs.

In addition, the research and some of the development oriented activities from the Danish Centre for Human Rights would be included under such a construction, while the rest of the Centre's funding would be transferred to a new Human Rights Unit in the Ministry of Foreign Affairs.

No further explanation for the practicalities and time-frame for this has been given. The status is that this list will accompany the government's proposal for the Financial Act for 2002, to be presented to Parliament on 29 January 2002. As the Danish Centre is established by a Parliamentary Act (in 1987) as an independent institution, it cannot be closed down administratively, and a law will have to be passed to such an effect. However, the political parties behind the list (Liberal and Conservative), with the support of the DPP, have a safe majority in Parliament.

Finally, the DPP were quoted in the media (Saturday 12 January, Politiken, section 1 p.4) demanding even more extensive cutbacks in areas relating to foreigners, i.e. refugees and immigrants. In the same context, the DPP also stressed that they must be ensured that "those parts of the Danish Centre for Human Rights which survive elsewhere only occupies itself with "documentation and information". This should be viewed in light of the fact that the Centre, on the basis of its research, documentation and monitoring, has on a number of occasions expressed concern about the tightening of the immigrant legislation up to and even beyond the limitations flowing from international law in this area, which Denmark is obliged to respect.

It is therefore beyond any doubt that the dismantling of the Centre is a deliberate attempt to silence a critical voice, and that the proposed initiative, formally and in practice, will destroy the Centre's standing as an independent government-funded national human rights institution.

=====

Background: The Danish Centre for Human Rights - an Independent, National Human Rights Institution

1. The Danish Centre for Human Rights (DCHR or the Centre) was established in 1987 as an independent National Human Rights Institution (NHRI). The Centre is a self-governing institution with a board of 12 members. Danish universities nominate six of the members and the other six are nominated by the Centre Council. The Council consists of representatives of about 30 NGOs, political parties in parliament and ministries, as well as persons having a particular knowledge of human rights. Contrary to most Danish sector research institutions, the Centre's board is not nominated by a minister.
2. The result of the government's proposal will be that for the first time a national parliament has taken the initiative to deprive a NHRI of its independence and thereby in reality to dissolve the institution. There is no precedent for this. The international tendency is in the contrary direction – France, for example took the initiative to strengthen the French NHRI by re-establishing it by law (it was established by decree in 1947). The same has, for example, happened in Ghana.
3. In 1993, the UN General Assembly encouraged all countries to establish a NHRI and recognised at the same time a set of principles for the functions of NHRIs. The principles are the so-called Paris Principles (attached). The purpose of a NHRI is to protect and promote human rights, and the mandate shall be as broad as possible. The mandate shall be clearly set forth in a constitutional or legislative text, specifying its composition and its independence.
4. Every year, Denmark supports a UN resolution encouraging governments and parliaments all over the world to establish a national, independent NHRI. Denmark is behind the adoption of the UN declaration from the Conference against Racism, held in Durban in 2001, wherein it says that the NHRI is the most important focal point for the promotion and protection of human rights.
5. Germany, Norway and Ireland have recently established NHRIs. In Germany, the Danish model was explicitly adopted for the establishment of the new NHRI, as appears from the foundation document of 13/10/2000 (approved by the four biggest parties) which was the basis of the decision by the parliament of 8 March 2001. Norway has also established a NHRI formed after the Danish pattern, and Finland is currently considering a similar initiative.
6. The areas of competence of a NHRI include: research, enquiry, advising state authorities and parliament, documentation, education, information and complaints handling related to human rights abuse. NHRIs shall continuously report to national governments on the human rights situation in the country, and recommend possible improvements. NHRI shall cooperate regionally with the Council of Europe (in Denmark's case) and internationally with the UN.
7. In Denmark, the mandate of the Danish Centre for Human Rights includes research, enquiry, advice, documentation, education and information. DCHR publishes a Status Report on the human rights situation in Denmark every year. Apart from this, the Centre prepares about 30 statements a year for presentation to parliament. As Denmark has a very well functioning Ombudsman institution and other complaints handling bodies, the mandate of the Centre does not include complaints handling.
8. In most of the countries outside Europe the two institutions (i.e. Ombudsman and NHRI) are united in one NHRI. Most of the NHRIs are established as a result of democratisation processes during the nineties. Globally, the UN has recognised about 50 NHRIs, which live up to the Paris Principles, including the Danish Centre for Human Rights. New NHRIs are established every year.
9. From 10-13 April 2002, the Danish Centre for Human Rights will co-host the Sixth International Conference for NHRIs. The conference is held in cooperation with the UN High Commissioner for

Human Rights. The High Commissioner has on several occasions singled out Denmark and the Danish Centre for Human Rights as models for the new democracies and the NHRIs.

10. The Director General of DCHR is the Chairman of the European Group of National Human Rights Institutions and member of the International Coordinating Group for NHRIs.
11. Research about NHRIs points out that NHRIs do indeed play a positive role in protecting and promoting human rights (Performance & Legitimacy: NHRI, International Council on Human Rights, Geneva 2000).
12. If DCHR is abolished or merged with other institutions which are under political control, or whose board is politically nominated, Denmark will no longer have an independent national human rights institution, which through research, enquiry, documentation, education and information can promote respect for the rule of law for citizens and vulnerable groups.
13. An independent National Human Rights Institution will no longer be able to represent Denmark in the Council of Europe and in the UN. In this way, the institutions, which may replace DCHR, will not participate in the negotiations in April when DCHR should have been the hosting the international meeting of NHRIs under the auspices of the United Nations. At best, the institutions will be allowed to participate as observers in line with other human rights commissions and councils coming under the control of governments, ministries or state sector research institutions.

DCHR
15.02.02

BACKGROUND: Facts about the Danish Centre for Human Rights

1. Establishment and development

The Danish Centre for Human Rights was established by virtue of a 1987 parliamentary resolution which was supported by all parliamentary parties except the Progress Party (Fremskridtspartiet). At that time, human rights centres having the task of researching and informing on human rights were already in existence in the other Nordic countries, and the proponents of the parliamentary resolution (the respective parties' Legal Affairs spokespersons) considered that a common Nordic effort could contribute constructively to the development of human rights.

It was decided to establish the centre as an independent institution under the Ministry of Education (now the Ministry of Science), with the objective of pursuing research and education, providing information, and coordinating, supporting and developing Nordic and other international cooperation in the field of human rights.

When the European Convention on Human Rights was incorporated into Danish law in 1992, the need for information on human rights increased. The Centre henceforth filled the role as the national advisory instance in the human rights field. Moreover, the Centre came to play a role on the international level through, inter alia, implementation of long-term projects and programmes in Africa, Asia, Europe and Central America in cooperation with various partner organizations (financed by Danida, the EU, the World Bank, and several UN organizations).

2. The Centre's national advisory function

The past decade has seen the development of national human rights institutions, having the objective inter alia, of advising and informing about human rights. Such institutions are today defined in the so-called Paris Principles, adopted by the UN General Assembly. The Danish Centre for Human Rights is recognized as a national institution under the Paris Principles, and thus has a special consultative status before UN bodies and gatherings. The Centre currently holds the presidency of the European Coordinating Group of national human rights institutions.

In the years of the Centre's existence, it has sought to fulfil the need for information on the human rights conventions and their exercise through the publication of scientific treatises and articles, and through the holding of conferences and meetings. It has likewise engaged in teaching (for a large variety of groups including courts, administrative authorities, members of the police, defence and reserve forces and many educational institutions), including through the use of the internet, whereby an information database (www.menneskeret.dk) is established in cooperation with the Danish National Broadcasting Company (Danmarks Radio).

Today, the homepage contains, besides general information, a curriculum of 16 lessons for high school students.

The Centre for Human Rights closely follows developments in the area of human rights arising from instances such as the European Court of Human Rights, the UN-established war crimes tribunals, and the UN specialized committees on human rights. The Centre disseminates this knowledge as a contribution to the debate on setting public priorities and making decisions. In its capacity as an instance which is independent of the various ministries, the Centre is able to fulfil the need for specific expertise in the field of human rights, a task which is best accomplished in a research environment.

The Centre is systematically consulted in the legislative process in relation to parliamentary bills which raise questions of a human rights nature. Through this work, a constructive relationship has developed with the public administrative authorities. On the basis of research, the Centre has often supported proposed initiatives, sometimes supplemented by suggestions as to what could additionally be done in order to bring law

and practice into line with legal developments on the international plane. In a minority of cases, the Centre has found proposed legislation to be in violation of human rights, in terms of the authoritative interpretation of relevant conventions, including the decisions of the international control organs set up to monitor the conventions. Usually, this is done by means of a dialogue on the solutions which, in the particular Danish context, would best accord with the treaties in question and the values on which they are built. Moreover, the Centre has been represented on expert committees charged with the preparation of draft legislation, for example in questions concerning equality legislation and on incorporation of the United Nations human rights conventions into Danish law. In the same way, the Centre participates in the reference group relating to EU cooperation in the fields of justice and police cooperation.

3. The Centre's international activities

The Centre's human rights work is, as already mentioned, increasingly international. Also in this context the Centre has taken on many educational and training tasks, also in cooperation with representatives of the Danish authorities, such as the Danish Police (in connection with the Council of Europe project "Police and Human Rights"). The Centre is also involved in the European Masters Programme for Human Rights and Democratization, in which research institutions (such as for instance, Oxford University and the University of the Sorbonne, as well as other key human rights research centres) from all 15 EU countries participate. The US Fulbright Commission has entered into a cooperative relationship with the Centre, and has stationed an American professor at the Centre for one academic term every year. Finally, the Centre receives guest researchers from all over the world for periods ranging from a few months to several years.

The Centre has (in cooperation with the Confederation of Danish Industries) a continuing cooperation with Danish industry on activities abroad. In addition, the Centre has functioned as a sounding board for the government in relation to supranational and international organizations such as the Council of Europe, the European Union and the United Nations. The Centre has long term engagements in research, teaching and information with all three of these bodies.

Since 1993 the Centre has accomplished long-term projects in several countries in Africa, Asia, Europe, Caucasus and Central America. Most projects are concentrated in countries receiving development aid from the Danish government or otherwise of strategic importance to the development of peace and stability in selected regions.

4. Conclusion

The Centre's research and international experience have, combined with its independent status, enabled it to give advice of a broader character than could normally be expected of ministerial officials. The Centre's combined national and international advisory function has gained broad recognition internationally, and its expertise is regularly employed both at home and abroad. This has resulted in official visits to the Centre by many representatives of states seeking to obtain information on the "Danish model", which has been adopted by several countries, including Germany and Norway and which is being considered by Finland.

11.1.2002

Morten Kjærum
Director, DCHR

Claus Haagen Jensen
Chairman of the Board, DCHR

Principles relating to the status of national institutions (A Paris Principles@)

UN Commission on Human Rights Resolution 1992/54
of 3 March 1992, annex (E/1992/22);
General Assembly Resolution 48/134 of 20 December 1993, annex

Competence and responsibilities

- 1 A national institution shall be vested with competence to promote and protect human rights.
2. A national institution shall be given as broad a mandate as possible, which shall be clearly set forth in a constitutional or legislative text, specifying its composition and its sphere of competence.
3. A national institution shall, inter alia, have the following responsibilities:
  - (a) To submit to the Government, Parliament and any other competent body, on an advisory basis either at the request of the authorities concerned or through the exercise of its power to hear a matter without higher referral, opinions, recommendations, proposals and reports on any matters concerning the promotion and protection of human rights; the national institution may decide to publicize them; these opinions, recommendations, proposals and reports, as well as any prerogative of the national institution, shall relate to the following areas:
    - (i) Any legislative or administrative provisions, as well as provisions relating to judicial organizations, intended to preserve and extend the protection of human rights; in that connection, the national institution shall examine the legislation and administrative provisions in force, as well as bills and proposals, and shall make such recommendations as it deems appropriate in order to ensure that these provisions conform to the fundamental principles of human rights; it shall, if necessary, recommend the adoption of new legislation, the amendment of legislation in force and the adoption or amendment of administrative measures;
    - (ii) Any situation of violation of human rights which it decides to take up;
    - (iii) The preparation of reports on the national situation with regard to human rights in general, and on more specific matters;
    - (iv) Drawing the attention of the Government to situations in any part of the country where human rights are violated and making proposals to it for initiatives to put an end to such situations and, where necessary, expressing an opinion on the positions and reactions of the Government;
  - (b) To promote and ensure the harmonization of national legislation regulations and practices with the international human rights instruments to which the State is a party, and their effective implementation;
  - (c) To encourage ratification of the abovementioned instruments or accession to those instruments, and to ensure their implementation;
  - (d) To contribute to the reports which States are required to submit to United Nations bodies and committees, and to regional institutions, pursuant to their treaty obligations and, where necessary, to express an opinion on the subject, with due respect for their independence;

- (e) To cooperate with the United Nations and any other organization in the United Nations system, the regional institutions and the national institutions of other countries that are competent in the areas of the promotion and protection of human rights;
- (f) To assist in the formulation of programmes for the teaching of, and research into, human rights and to take part in their execution in schools, universities and professional circles;
- (g) To publicize human rights and efforts to combat all forms of discrimination, in particular racial discrimination, by increasing public awareness, especially through information and education and by making use of all press organs.

Composition and guarantees of independence and pluralism

1. The composition of the national institution and the appointment of its members, whether by means of an election or otherwise, shall be established in accordance with a procedure which affords all necessary guarantees to ensure the pluralist representation of the social forces (of civilian society) involved in the promotion and protection of human rights, particularly by powers which will enable effective cooperation to be established with, or through the presence of, representatives of:
  - (a) Nongovernmental organizations responsible for human rights and efforts to combat racial discrimination, trade unions, concerned social and professional organizations, for example, associations of lawyers, doctors, journalists and eminent scientists;
  - (b) Trends in philosophical or religious thought;
  - (c) Universities and qualified experts;
  - (d) Parliament;
  - (e) Government departments (if these are included, their representatives should participate in the deliberations only in an advisory capacity).
2. The national institution shall have an infrastructure which is suited to the smooth conduct of its activities, in particular adequate funding. The purpose of this funding should be to enable it to have its own staff and premises, in order to be independent of the Government and not be subject to financial control which might affect its independence.
3. In order to ensure a stable mandate for the members of the national institution, without which there can be no real independence, their appointment shall be effected by an official act which shall establish the specific duration of the mandate. This mandate may be renewable, provided that the pluralism of the institution's membership is ensured.

Methods of operation

Within the framework of its operation, the national institution shall:

- (a) Freely consider any questions falling within its competence, whether they are submitted by the Government or taken up by it without referral to a higher authority, on the proposal of its members or of any petitioner;
- (b) Hear any person and obtain any information and any documents necessary for assessing situations falling within its competence;

- (c) Address public opinion directly or through any press organ, particularly in order to publicize its opinions and recommendations;
- (d) Meet on a regular basis and whenever necessary in the presence of all its members after they have been duly convened;
- (e) Establish working groups from among its members as necessary, and set up local or regional sections to assist it in discharging its functions;
- (f) Maintain consultation with the other bodies, whether jurisdictional or otherwise, responsible for the promotion and protection of human rights (in particular ombudsmen, mediators and similar institutions);
- (g) In view of the fundamental role played by the nongovernmental organizations in expanding the work of the national institutions, develop relations with the nongovernmental organizations devoted to promoting and protecting human rights, to economic and social development, to combatting racism, to protecting particularly vulnerable groups (especially children, migrant workers, refugees, physically and mentally disabled persons) or to specialized areas.

*Additional principles concerning the status of commissions
with quasijudicial competence*

A national institution may be authorized to hear and consider complaints and petitions concerning individual situations. Cases may be brought before it by individuals, their representatives, third parties, nongovernmental organizations, associations of trade unions or any other representative organizations. In such circumstances, and without prejudice to the principles stated above concerning the other powers of the commissions, the functions entrusted to them may be based on the following principles:

- a) Seeking an amicable settlement through conciliation or, within the limits prescribed by the law, through binding decisions or, where necessary, on the basis of confidentiality;
- (b) Informing the party who filed the petition of his rights, in particular the remedies available to him, and promoting his access to them;
- (c) Hearing any complaints or petitions or transmitting them to any other competent authority within the limits prescribed by the law;
- (d) Making recommendations to the competent authorities, especially by proposing amendments or reforms of the laws, regulations and administrative practices, especially if they have created the difficulties encountered by the persons filing the petitions in order to assert their rights.

His Excellency Jens Ostefeld
Ambassador
Royal Danish Embassy
15 Hunter Street
Yarralumla ACT 2600

Your Excellency

I am writing on behalf of the Human Rights Council of Australia to request an opportunity to meet with you to discuss proposals of the Danish Government to abolish the Danish Centre for Human Rights.

The Council is deeply concerned by the proposal to abolish the Centre. Over the past 15 years I have had close and regular contact with the Centre. As executive director of the Australian Human Rights and Equal Opportunity Commission from 1987 to 1992 I arranged a staff exchange program between the Centre and the Australian Commission. This program enabled a number of officers from each institution to spend six months in the other institution, learning its processes and contributing to its work. Throughout this period I also came to know the Centre and its staff well and to appreciate the important roles they were playing.

The period of my most intense contact with the Centre stretched from 1995 to 2000 when I was Australian Human Rights Commissioner. Both the director of the Danish Centre and I were members of the International Coordinating Committee of National Human Rights Institutions established under the auspices of the United Nations High Commissioner for Human Rights. The Danish Centre played a central leadership role in that Committee and generally in promoting and supporting the establishment and development of effective national human rights institutions that comply with the internationally accepted minimum standards, known as the Paris Principles.

Now it appears that the Danish Centre might be abolished and replaced by an institution that does not comply with these international standards. Of course that would be a grave setback for human rights protection in Denmark itself. But it would also send a clear message to states with appalling human rights records that Denmark does not consider their compliance with international norms important and does not consider an effective national human rights institution a necessary part of the human rights framework in every country.

I would appreciate an opportunity to discuss these concerns with you personally. I will be visiting Canberra on Thursday 14 February and would like to call on you then if at all possible. I can be reached by telephone on 02 9773 9441 or by mobile on 0414 467784 to arrange a mutually suitable time.

Thank you for your assistance.

Yours sincerely

Chris Sidoti
National Spokesperson

4 February 2002

Prime Minister
Anders Fogh Rasmussen
Statsministeriet
Christiansborg
Prins Jorgens Gaard 11
1218 Copenhagen K
Denmark

AUSTRIAN ACADEMY OF SCIENCES
ICE - RESEARCH UNIT FOR
INSTITUTIONAL CHANGE &
EUROPEAN INTEGRATION
UNIV.-DOZ. DR. RAINER BAUBÖCK
TEL.: +43 1 / 515 81 – 568
E-MAIL: Rainer.Baubock@oeaw.ac.at
HTTP://www.ice.oeaw.ac.at

Vienna, 16 January 2002

Dear Mr. Rasmussen,

I am deeply concerned to learn that your government plans to merge the Danish Centre for Human Rights with a number of other research centers into a new foreign policy academy under the Ministry of Foreign Affairs. This move appears to undermine the independence of this important institution. Independence is, however, absolutely vital to its work and international reputation.

Denmark has so far been known throughout Europe and beyond for its strong human rights tradition. The Danish government has protested against restrictions other governments have imposed on national human rights institutions, for example against the (failed) attempt of the Algerian government to close down an Algerian human rights institution.

The DCHR has contributed importantly to this Danish reputation and is internationally renowned as a successful model for independent research on human rights. I visited the DCHR last year and gave a seminar there. I have also drawn in my own work on research carried out by the Centre. I therefore urge you to reconsider your government's plans and to refrain from any restructuring that would damage the Centre's profile.

Sincerely,

Rainer Bauböck
(senior researcher)

POSTGASSE 7 / 1 / 2, A-1010 VIENNA, AUSTRIA
TEL +43 1 / 515 81 – 565 FAX +43 1 / 515 81 – 566
<http://www.ice.oeaw.ac.at>

The Honorable Per Stig Moller
Minister of Foreign Affairs
Ministry of Foreign Affairs
Asiatisk Plads 2
1448 Copenhagen K
Denmark

Dear Mr. Foreign Minister:

I fondly recall visits to your wonderful country to participate in the UN World Summit on Poverty and another visit hosted by the Foreign Ministry for Western human rights officials. Your country's commitment to human rights was palpable and strong. It is thus with great concern that I learn of the assault on the Danish Centre on Human Rights, one of the most significant institutions in the world in the field of human rights. It would be a tragedy for more than Denmark, if we were to lose the Danish Centre. What a dismal signal it would send in the post- September 11 world where the values of the civilized world were challenged—the values championed by the Danish Centre on Human Rights.

I trust that every effort will be undertaken to ensure not only the survival of the Danish Centre, but its prosperity. Thank you for the consideration of this matter.

Sincerely,
Bert Lockwood

Danish Centre for Human Rights under threat of being closed!

Read letters of support to the DCHR from BHRN member organizations

Content:

1. Human Rights Center, Univeristy of Sarjaevo – Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
2. CEDEM – Centre for Democracy and Human Rights – Podgorica, Montenegro
3. Croatian Helsinki Committee for Human Rights – Zagreb, Croatia
4. Human Rights Office Tuzla – Tuzla, Bosnia and Herzegovina
5. The Yugoslav Child Rights Centre – Belgrade, Serbia
6. The Belgrade Center for Human Rights – Belgrade, Serbia
7. Human Rights Center, Univeristy of Montenegro – Podgorica, Montenegro

Sarajevo, 2002-01-18

HUMAN RIGHTS CENTRE

*The Human Rights Centre, University of Sarajevo
Zmaja od Bosne 8, (University Campus), Sarajevo
Bosnia and Herzegovina
Dino Abazovic, Director*

Your Excellency,

The Human Rights Centre of the University of Sarajevo presents its compliments to the Royal Danish Embassy and has honor to address regarding one important issue.

We would like to give statement of concern by the Human Rights Centre, University of Sarajevo.

Two days ago we are informed that the Danish government announces its proposal to de-construct the Danish Centre for Human Rights. The Danish Centre for Human Rights has functioned as an independent and highly creative body, well regarded for its high professionalism and innovative approach. Although the proposal from the new government will retain many of DCHR's functions, some functions will be lost along with the independence they brought to the work. One purpose of the government's proposal appears to be cost saving. However, a major reason for action against DCHR is that the hard right wing elements in the government have demanded that DCHR be on the list of bodies to be closed because of its position on the issue of immigration and refugees.

Your Excellency,

As You are most probably aware, the Danish Centre for Human Rights is more than a five years partner of our Institution, as well one among the founding international organizations of the Human Rights Centre of the University of Sarajevo. Advisory role of professionals and colleagues from the Danish Centre for Human Rights, leaded by its Director, Mr. Morten Kjareaum, was, and still is, one of the major mechanism for

improvement of our strategies and activities in development of the human rights culture in Bosnia and Herzegovina. As very important, the Danish Centre for Human Rights is very dedicate in building up connections and contacts among various human rights organizations on the international scene, contributing to the creation of the synergies in order to protect and promote human rights.

Based on the initiative of the Danish Centre for Human Rights, supported by the Danish Ministry of Foreign Affairs (FRESTA Initiative), in October 1998 in Copenhagen, ten leading human rights organization, partners of the DCHR, representing most Balkan States, founded the Balkan Human Rights Network. Today, 40 organizations are members of the Balkan Human Rights Network with a vision to see stable and democratic societies in the region, and to have a knowledge and respect of human rights widespread in all spheres of society.

Your Excellency, dismantlement of the DCHR will if not halt, than for sure rapidly slow down these significant processes started on the Balkans. Therefore, we are kindly ask you to forward our deepest concerns to all relevant governments bodies in your very respectful country.

Accept, Excellency, the assurance of my highest consideration.

Yours Sincerely,

Dino Abazovic
H. E. Ambassador
The Royal Danish Embassy
Splitska 9, Sarajevo
Bosnia and Herzegovina

CEDEM – Centre for Democracy and Human Rights, Podgorica, Montenegro

Statement of concern for the future of the Danish Centre for Human Rights

Thanks to the vision, competence and support of the Danish Centre for Human Rights, human rights NGOs in the Balkan region have experienced a new dimension of cooperation and understanding. Following the times of intolerance, hate and destruction, a new partnership within the Balkan Human Rights Network in time of fragile peace came into being, primarily due to the commitment and efforts of the DCHR.

It is difficult to believe that the DCHR being one of the world's most prominent human rights organizations is faced with a threat coming from the Danish government, for Denmark used to be recognized as the positive example of a prosperous modern democracy with a strong commitment to the respect for human rights worldwide. We considered such a government to be an example the Balkan states should look up to.

Today we all witness the negative message sent by the new Danish government through its attempt to jeopardize the independence of the DCHR. If this could happen in Denmark, than what is there to expect from the other governments throughout the world?

CEDEM is strongly supportive of the efforts to preserve the non-governmental profile of the DCHR as the precondition for the continuance of its battle for the protection of human dignity and freedom.

Srdjan Darmanovic, *director*

Dragan Prelevic, *human rights program coordinator*

Croatian Helsinki Committee for Human Rights

Support to The Danish Centre For Human Rights

Croatian Helsinki Committee for Human Rights regrets to hear about possible shut down or limitation of the work of the Danish Center for Human Rights, as a consequence of the new government in Denmark. From the point of view of the NGO in Croatia, we value the help of the DCHR very highly, especially initiatives within the framework of the FRESTA program. With the engagement of the DCHR, the Balkan Human Rights Network has been established. BHRN joins the work of the NGO's from SEE on the common problem solving in the region. In the passed two years, the Network managed to build considerable bases for the improvement of the condition of human rights in the region. Questioning the work of our main donor the whole process would be disabled and all positive effects of the previous work would be canceled. From all of the above stated reasons, we give our full support to the passed and future work of the DCHR regardless of the possible change in the political situation in Denmark. We plead Danish Government and Ministry of Foreign Affairs to reconsider their decision about eventual shut down our limitation of the DCHR's work, since this would make irreparable consequences on the development of the civil society in Denmark and in the whole region of the SEE.

Zagreb, 21. January 2002.

For Croatian Helsinki Committee for Human Rights:

Zarko Puhovski – president

Ranko Helebrant – member of the Steering Committee of the BHRN

Letter of support

Human Rights Office Tuzla is cooperating with the Danish Center for Human Rights since 1996. In this partnership we have realized several activities that aim at human rights education and promotion in B&H, democratization and development of civil society.

During cooperation with the DCHR on several occasions we had the opportunity to witness enthusiasm, professionalism and devotion with which DCHR's staff is approaching their work and the relationship between us was established on mutual trust. We were impressed by their activities on the social change on several levels, as well as strategic capability to recognize current political, social and economic trends in the world. We were highly motivated by their unselfish support to continue with our work in our community and together with other NGO's in the region contribute to sustainable peace in the Balkans.

To friends and coworkers of the DCHR we offer our full support in continuation of promotion of the human rights values and culture of peace in the world.

Dear Colleagues and Friends,

The Yugoslav Child Rights Centre has been in close professional relationship with the DCHR from its establishment. Our partnership has particularly intensified in the last three years, when the DCHR supported our projects:

1. Balkan Child Rights Initiatives (BCRI) – 1999-2000
2. Summer School on Child Rights – 2000
3. Legal Reform in the Field of Juvenile Justice – May 2001-May 2002.

In addition, there were some activities with the Balkan Human Rights Network (such as participation in the PR training in December 2001 in Budapest and the ongoing preparation for language courses in Belgrade and other capacity building courses).

We want to stress that the DCHR made an invaluable contribution to the development of the civil society in Yugoslavia and, as particularly important to us, the development of human rights and the rights of the child. The financial support for our projects was very important, but equally important is the professional support, knowledge, patience and friendship from people working in the DCHR.

The Yugoslav Child Rights Centre sincerely hopes that the reorganization of the DCHR will not affect our future cooperation, as well as this institution's work and efforts in the protection and improvement of human rights all over the world. The Danish Centre for Human Rights is seen as a highly reputable institution in the field of human rights in the Balkans and a representative of Denmark and its citizens.

The staff of the Yugoslav Child Rights Centre

(Ljubomir Pejakovic, Nevena Vuckovic Sahovic, Vesna Dejanovic, Ivana Stevanovic, Stanislava Vidovic, Sladjana Vorkapic, Gordana Radulovic and Branka Ristic)

Yugoslav Child Rights Centre

Zmaj Jovina 25

11000 Belgrade, FRY

Tel: (+381 11) 33-44-818

Fax: (+381 11) 33-40-599

E-mail: cpd@eunet.yu

URL: <http://yu.cpd.org.yu>

THE BELGRADE CENTRE FOR HUMAN RIGHTS

Mlati?umina 26, 11000 Beograd, FR Yugoslavia
Tel/fax (+381 11) 432 572 or 308 5328. E-mail: bgcentar@bgcentar.org.yu
www.bgcentar.org.yu

H.E. Jørgen Andersen
Ambassador
Royal Danish Embassy
Belgrade

24 January 2002

Your Excellency,

Please convey to the Danish Government and to the Danish public the serious concern of the Belgrade Centre for Human Rights, other non-governmental organisations for human rights in Yugoslavia and all members of the Balkan Human Rights Network for the fate of the Danish Centre for Human Rights, an independent institution for the promotion and protection of human rights and democracy commanding great respect in the area of South East Europe. We are dismayed by the information that the Danish Centre could, for reasons that remain unclear to all its partners outside Denmark, lose its independence and freedom of action and thus its ability to support the cause of human rights in Europe and the world.

Thanks to the devoted support of the Director of the Danish Centre and its collaborators and to the generous assistance of the Danish Government and Danish donors, such as Fresta, the first and only comprehensive Network of human rights NGOs and similar institutions in the area of the Balkans was established in 1999. With the guidance and help of the staff of the Danish Centre, the Balkan Human Rights Network has been able to expand its activities very quickly and thus not only to promote the consciousness of human rights but also to advance the process of reconciliation in the war-torn area of the former Yugoslavia. The Balkan Network has successfully organised a number of important seminars, conferences and training courses which after many years brought together experts, political activists and young people from the whole area. This has culminated in the impressive human rights school in Dubrovnik in September 2001, which for many young participants was the first opportunity to go to Croatia, stay and meet their peers from all neighbouring countries in an environment they unfortunately have never encountered due to the tragic consequences of war. All members of the Balkan Human Rights Network have domestically profited from the experience gained in this process and we can say without exaggeration that the quality of our work in the field of truth and reconciliation has been enhanced by the interaction with other members and by the considered advice and training we had received from the Danish Centre for Human Rights.

In particular, the Belgrade Centre for Human Rights has owes an enormous debt to the Danish Centre for Human Rights. In the darkest times of the repressive regime of Slobodan Milosevic, in 1997, when the policies of some members of the international community were ambiguous and vacillating and when Serbia had a reputation of a place lost forever for democracy and human rights, the Danish Centre for Human Rights was among few who were ready to invest in the democratic future of its population. Thanks to the assistance channelled through the Danish Centre and to the programmes sponsored by the latter the Belgrade Centre was able to improve on its work and to expand its activity beyond the narrow circles of human rights enthusiasts. This was very conspicuous in the field of education and publishing. Owing to the initial input and funds provided through the Danish Centre the Belgrade Centre was able to publish its first annual report on the state of human rights in Yugoslavia. Since then the reports of the Belgrade Centre have become nation-

ally and internationally famous and they now serve as the basis for the adaptation of Yugoslav law to the requirements for the membership of Yugoslavia to the Council of Europe. When repression was at its peak and when pro-democratic non-governmental organisations were harassed on a daily basis, the Danish Centre for Human Rights enabled the Belgrade Centre to have a point of work in Budapest and to organise there seminars for dismissed Serbian judges and numerous young fugitives from Yugoslavia to Hungary and other neighbouring countries.

Timely preparation through the Belgrade Centre and other NGOs made it possible for the new government to rely on a number of properly sensitised and trained personnel for the time after the democratic changes in Serbia in October 2000. Immediately after these events a delegation of the Danish Centre, headed by its director, Morten Kjaerum, was among the first to come to Belgrade and to offer meaningful assistance to the new government. The Belgrade Centre was proud to be chosen as an intermediary and I personally was flattered to become a member of the Think-Tank established by the Ministry of Interior of Serbia to help reform the Ministry of Interior and the police in Serbia. Similar reforms have been instigated by DCRHR in the Ministry of Justice. Experts from the Danish Centre have since then been present in Belgrade and offered important advice in the development of the vision and strategy of this reform. It was yesterday that at a meeting with the Minister of Interior the project regarding the police was approved by him and will soon be implemented, again with a full participation of Danish experts. An expert from the Danish Centre assisted the Belgrade Centre in its first attempts to introduce human rights training into the Army of Yugoslavia

I wish to underline that the relationship between the Belgrade Centre for Human Rights and the Danish Centre for Human Rights has been characterised by frankness, respect and full understanding. We from the Belgrade Centre have never felt patronised. We have been free to define the situation in Serbia and Yugoslavia, to establish our goals and to discuss them with our Danish partners who were able to provide guidance and advice in terms of strategy. Their advantage was the experience that the Danish Centre had gained in many other countries in the noble effort to promote democracy, economic development, social justice and human rights – and the good reputation of Denmark.

It is not our intention, Your Excellency, to tell the Danish Government and the Danish Parliament what to do but we feel it a duty to inform them of our concerns and the potential damage that could occur outside Denmark if the activity of the Danish Centre for Human Rights was discontinued. We, for one, would find difficult to explain to our friends and colleagues the motivations of the changes that would affect the deservedly established reputation of Denmark in maintaining the high principles of peace, solidarity and human rights, especially in our region which is not yet safe for democracy.

Please, accept, Your Excellency, the expressions of my highest consideration,

Professor Dr. Dr. h.c. Vojin Dimitrijevic, Director
Associate, Venice Commission for Democracy through Law
Member, *Institut de Droit Interantional*
Judge *Ad hoc*, International Court of Justice
Member of the Presidency, Civic Alliance of Serbia
Member, Anti-Corruption Commission of the Government of Serbia
Member, Serbian PEN Centre
Former Vice-Chairman, United Nations Human Rights Committee

Human Rights Centre, University of Montenegro

His Excellency, the Ambassador of the Royal Danish Embassy in Belgrade

Your Excellency,

After getting acquainted more closely with the initiative to transform the Danish Centre for Human Rights into a special unit of the Foreign Ministry, we are expressing our concern about this decision of your Government. This firstly comes from the fact that this Center has institutionalized its independence and impartiality thanks to its separate status that does not link the Center to any governmental body, be it Foreign Ministry as the representative of the foreign police of one country. This spirit was followed when establishing the Human Rights Center at the University of Montenegro as autonomous, independent and educational institution. Communicating with all of our partners from outside the country this has been stressed as particular quality. Further more, management of our Center is done by absolutely independent and competent persons, whose activities do not overlap with governing bodies (University professors, representatives of the international organizations in the field of human rights, NGO sector). Maybe it would be clearer to you if we are to say that we are proud on these facts and that this brings us respect in the civil and political society of Montenegro.

If your idea is to be realized, we are certainly to lose important background for our work, because the Danish Centre for Human Rights was and is the symbol of all effort to promote European model of democracy and way of living in this part of Europe too. To merge DCHR into a Ministry's body would give an idea to representatives of the executive government in this region to "legalize" their ambitions and wishes via governing institutions giving executive government illusion of democracy and care for human rights. You are certainly aware that history of human rights recognizes ours and similar institutions as limitations to government's control, but not as its integral part.

Because of all of this, we kindly ask You Your Excellency, to use Your engagement and influence on a change in Your Government's attitude, to prevent the conflict between the formal interceding for democratization and the rule of law, and actual steps taken. We appeal on your country, which in this region stands as an example of democracy, the rule of law, human rights and freedoms and social justice, to leave the DCHR on the pedestal of independency and democracy, stressing that we were often partners and that we remained to be partners of the DCHR, whose marks are deep and long-lasting in this region.

Your Excellency, we kindly ask You to pass our message and appeal to reconsider the attitude regarding the DCHR, to the relevant Governmental institutions and Governmental bodies, especially to the Minister of Foreign Affairs and to the Prime Minister of the Government of the Kingdom of Denmark
(Translation from Serbian into English by BHRN Secretariat)

**HUMAN RIGHTS CENTER
UNIVERSITY OF MONTENEGRO
PODGORICA**

Prof Nebojsa Vucinic, director
Sinisa Bjekovic, Program officer
Ivana Jelic, assistant
Tanja Radulovic, assistant

Njegovoj Ekselenciji Ambasadoru Kraljevine Danske u Beogradu

Vasa Ekselencijo,

Nakon sto smo se blize upoznali sa inicijativom o transformaciji Danskog Centra za ljudska prava u posebnu jedinicu ministarstva spoljnih poslova u najmanju ruku izrazavamo nasu zabrinutost ovakvom namjerom Vase Vlade. Ovo prije svega zbog cinjenice da je i ovaj Centar institucionalizovao svoju nezavisnost i nepristrasnost upravo zahvaljujuci statusu koji ga ne veze niti za jedan organ vlasti, pa bilo to i ministarstvo spoljnih poslova kao reprezent spoljne politike jedne zemlje. To je odraz duha ideje o osnivanju i ovog Centra u okviru Univerziteta Crne Gore kao autonomne, nezavisne i obrazovne institucije. Prilikom svih nastupa u komunikaciji sa partnerima van nase zemlje ovo je isticano kao poseban kvalitet. Nadalje, upravljanje nasim Centrom se vrsi od strane apsolutno nezavisnih i kompetentnih osoba cije djelovanje nema nikakvu dodirnu tacku sa organima vlasti (profesori Univerziteta, predstavnici medjunarodnih organizacija u oblasti ljudskih prava, NGO sektor). Mozda ce Vam sve ovo biti blize ako Vam kazemo da smo ponosni na ove cinjenice i da nam to pomaze uzivanje posebnog ugleda u civilnom i politickom drustvu Crne Gore.

Ukoliko se realizuje projekat Vaseg Ministarstva na nacin kako se predvidja onda zacijelo u institucionalnom smislu gubimo znacajnu podlogu za nas rad jer je Danski Centar za ljudska prava bio i ostao u nasim ocima simbolom zajednickih napora da i u ovom dijelu Evrope promovisemo evropski oblik demokratije i nacina zivljenja. Utapanje Centra u "tijelo" pri Ministarstvu samo ce dati ideju nosiocima izvrsne vlasti i na ovim prostorima da svoje ambicije i zelje "ozakone" kroz vladajuce institucije dajuci izvrsnoj vlasti privid demokratije i brige o ljudskim pravima. Vi svakako dobro znate da istorija ljudskih prava prepoznaje nase i slicne institucije kao ogranicenje i kontrolu vlasti, a ne kao njen sastavni dio.

Zbog svega ovoga Vas molimo, Vasa Ekselencijo, da svojim angazovanjem uticete na promjenu stava Vase Vlade sprecavajući konflikt formalnog zalaganja za demokratizaciju i vladavinu prava i onoga sto stvarno cinimo. Ovim apelujemo na Vasu Zemlju, koja na nasim prostorima slovi kao primjer demokratije, vladavine prava, ljudskih prava i sloboda i socijalne pravde da Danski Centar ostavi na pijededestu nezavisnosti i demokratije u nasim ocima, naglasavajući cast sto smo bili i ostali saradnici i partneri Danskog Centra za ljudska prava ciji su tragovi na ovom prostoru duboki i postojani.

Vasa Ekselencijo, molimo Vas da referentnim institucijama i organima Vlasti, a posebno Ministru spoljnih poslova i Premijeru Vlade Kraljevine Danske prenesete nasu poruku i apel za preispitivanje stava povodom dogadjaja u vezi sa Danskim Centrom za ljudska prava.

S postovanjem,

**CENTAR ZA LJUDSKA PRAVA
UNIVERZITETA CRNE GORE
U PODGORICI**

Prof Nebojsa Vucinic, direktor Centra
Sinisa Bjekovic, Program officer

Ivana Jelic, asistent
Tanja Radulovic, asistent

23 January 2002

Prime Minister
Anders Fogh Rasmussen
Statsministeriet
Christiansborg
Prins Jorgens Gaard 11
1218 Copenhagen K
Denmark

Dear Mr Rasmussen

Re: The closure of the Danish Centre for Human Rights

As an international business, with shops in 51 countries including Denmark, The Body Shop is deeply concerned about the possible closure of the Danish Centre of Human Rights, an institution we have had the privilege of working with. The Centre has been a model for human rights institutions in many other countries and a beacon of independence and integrity and the effects of its closure or contraction will send ripples around the world.

Since 11 September, the need for universal standards and strong national human rights institutions has surely increased. As a company which promotes universal human rights standards, we have been supporting the focus of the centre on Corporate Social Responsibility and the impact on business of incorporating such values.

I hope your Government will re-consider the withdrawal of funds from the centre and instead stand behind this great Danish institution. I feel that this is a matter that we cannot lay to rest easily given the message it will send to Governments and human rights advocates globally.

Yours sincerely

Gordon Roddick
Co-Founder and Chair of The Body Shop

cc Mortem Kjaerum

Bonny Ibhawoh
Izzak Walton Killam Distinguished Scholar
Dalhousie University, Halifax, Nova Scotia,
Canada

Dear Prime Minister Anders Fogh Rasmussen,

I write to earnestly appeal to the Danish Government to reconsider its current moves that may lead to the dissolution of the Danish Centre for Human Rights (DCHR). As a university lecturer and human rights researcher who had the good fortune of working at the DCHR as a visiting research fellow between 1998 and 1999, the news of the possible dissolution of the DCHR has brought a personal sense of apprehension and concern.

There are several cogent reasons that I can advance to stress how important it is for Denmark to have a national human rights institution like the DCHR. However, I have chosen to concentrate on just one aspect that I feel most strongly about and I think provides a compelling justification for the continued existence of the DCHR. In its 15 years of existence, the DCHR has become a standard for the organisation and operation of national human rights institutions around the world. In Africa, which is my area of research specialization, the DCHR has been most instrumental to the development of the emergent human rights community, both at national and continental levels. The unique approach of the DCHR in promoting human rights in Africa has been to give training and organisational support to human rights groups in emerging transitional democracies like Malawi, Nigeria and South Africa.

At a continental level, the DCHR has been instrumental to the development of the African Human Rights Commission and the current proposals for the development of an African Human Rights Court, by providing technical support. Its annual human rights training courses have become some of the most prestigious and sought-after in the world. In fact, within the human rights communities of many African and other developing countries, Denmark, through the activities of the DCHR has become synonymous with the promotion of human rights. As an expert in the field, I make bold to say that the DCHR has been the single greatest contributor to the development of the emerging human rights NGO sector in Africa. I am convinced that the dissolution of the DCHR will be as much a loss for Africa as it will be for Denmark.

As I mentioned at the beginning, there are many reasons why the DCHR must be allowed to continue its good work for Denmark and the rest of the world.

The reason that I have stated here may not be the most compelling. However, it is one that I urge you to consider as you make the final decision on the DCHR. Denmark has often led the way through its development aid agenda in improving the lives of many people in Africa. With the DCHR, it was also beginning to lead the way in helping to improve the conditions of human rights, social justice and good governance in the continent.

I beg you not to truncate this laudable initiative.

Yours Sincerely,

Bonny Ibhawoh

Izzak Walton Killam Distinguished Scholar
Dalhousie University, Halifax, Nova Scotia, Canada

And

Fellow in International Human Rights
Carnegie Council for Ethics and International Affairs, New York

Bonny Ibhawoh
Department of History
Dalhousie University
6135 University Avenue
Halifax, Nova Scotia. B3H 4P9
Canada
Ph: (902) 429-7098
Fx: (902) 494-3349

CEDEM – Centre for Democracy and Human Rights, Podgorica, Montenegro

Statement of concern for the future of the Danish Centre for Human Rights

Thanks to the vision, competence and support of the Danish Centre for Human Rights, human rights NGOs in the Balkan region have experienced a new dimension of cooperation and understanding. Following the times of intolerance, hate and destruction, a new partnership within the Balkan Human Rights Network in time of fragile peace came into being, primarily due to the commitment and efforts of the DCHR.

It is difficult to believe that the DCHR being one of the world's most prominent human rights organizations is faced with a threat coming from the Danish government, for Denmark used to be recognized as the positive example of a prosperous modern democracy with a strong commitment to the respect for human rights worldwide. We considered such a government to be an example the Balkan states should look up to.

Today we all witness the negative message sent by the new Danish government through its attempt to jeopardize the independence of the DCHR. If this could happen in Denmark, than what is there to expect from the other governments throughout the world?

CEDEM is strongly supportive of the efforts to preserve the non-governmental profile of the DCHR as the precondition for the continuance of its battle for the protection of human dignity and freedom.

Srdjan Darmanovic, *director*

Dragan Prelevic, *human rights program coordinator*

With this, I state my concern for the recent proposal to close down the independent national human rights institution DCHR. To my knowledge, DCHR plays a major role in the international human rights network, and only in Algeria has a national human rights centre been closed in recent times.

Please reconsider your proposal and the strongly negative message it will give to the international community.

Regards,

Christine Tørklep
Analyst
Norway

Closing down of the Danish Centre for Human Rights
Written Question No. 408 to the Committee of Ministers by Mr Jurgens
(CM(2002)28), CM/Del/Dec(2002)785/4.5)

Decision

The Deputies adopted the following reply to Written Question No. 408:

On the basis of information which it has received from the Danish authorities, the Committee of Ministers wishes to inform the Honourable Parliamentarian of the following.

A Bill on the Establishment of a Danish Centre for International Studies and Human Rights (DCISHR) was recently introduced in the Danish Parliament.

The Bill does not provide for the closing down of the Danish Centre for Human Rights, but for its inclusion in this new Centre as an independent unit, under the name Institute for Human Rights, alongside a new Institute for International Studies.

The Bill provides that the DCISHR shall be an independent institution. As concerns specifically the Institute for Human Rights, provision is made for a Board of persons appointed by various bodies other than the government. The persons will be appointed in their personal capacity. It also contains various other provisions designed to preserve the independence of the Institute and to secure continuity and identity with the present Danish Centre for Human Rights.

The Committee of Ministers also stresses that the competences of the new Institute for Human Rights, as specified in the Bill, include questions related to the promotion and protection of human rights within Denmark, such as advising the Parliament and the government about Denmark's obligations in the human rights field and contributing to the realization of human rights nationally. No reduction of the scope of the activities in the human rights field, compared to the current mandate of the Danish Centre for Human Rights, is foreseen.

On this basis, the Committee of Ministers is confident that an independent and substantial function of promotion and protection of human rights will be preserved in Denmark, in line with Recommendation No. R (97) 14 of the Committee of Ministers to member states on the establishment of independent national institutions for the promotion and protection of human rights and the so-called "Paris Principles" referred to in that Recommendation.

Similarly, it has no reason to doubt that sufficient resources will be made available to the future Institute and that cooperation between the Council of Europe and the Danish Centre for Human Rights will continue, albeit with the future Institute for Human Rights as an independent national institution?

28 January 2002

Dear Mr. Prime Minister

Petition to the Danish Government

We, the civil society organisations listed below and many others who we could not reach plead with you and your government not to cut off development aid to Malawi and not close down the Danish Centre for Human Rights (DCHR) for the sake of the lives of the poor people of this country. As a poor country Malawi needs your continued bilateral aid as well as the funding and technical support it receives through the DCHR in order to uplift the lives of its citizens from poverty.

Historical background

Malawi was ruled by a one-party dictatorship of late Dr. Kamuzu Banda for thirty years until 1994 when a democratic government was voted into office in a multi-party system of government. During the thirty years of dictatorship no civil society organisations (CSO) advocating human rights was allowed to operate. So the funding support from Danida and the technical expertise from DCHR enabled the birth, emergence and development of civil society organisations. Almost all of these CSOs are young and growing and as such they still need support in a political environment where civil society groups are finding it increasingly difficult to operate and the democratic gains that we have made are continuously under threat.

Technical and Development Aid

Since Denmark resumed providing development aid to Malawi it has had considerable impact in terms contributing to the improvement of the quality of life of poor people. The development aid to Malawi Government through sector support together with the funding and technical support that Danida made available through the Danish Centre for Human Rights programmes supporting good governance and human rights have been invaluable. The professional and technical expertise and experience that has come to Malawi has helped in the transfer of skills and knowledge and contribute to the building of capacity in Malawi. The aid has enabled the country to carry out development programmes that otherwise would not have taken place.

Role of Civil Society

In an emerging democracy like Malawi where constitutionalism and rule of law is not fully entrenched nor understood the role of civil society is very critical. The majority of citizens are illiterate and their understanding of human rights is very minimal. At the same time the government often takes advantage of people's ignorance to deny them their rights. Therefore CSOs have not only to carry out education and awareness campaigns but must also advise and help citizens to organise themselves, articulate and demand their rights where these are denied or violated. In addition to this the CSOs have to play a watchdog role over government and its institutions such as the police and prisons to ensure that civil, political, economic and social rights of all citizens are fully respected. Lately the existence of NGOs has been threatened with the passing of an NGO Law which provides for de-registering of NGOs on what is seen to be a subjective criteria.

Political developments

Recent political developments in the country have underscored the need for a strong and vibrant civil society in Malawi. The move by government to impeach three High Court judges threatens to undermine the independence of the judiciary and the rule of law. Unprocedural amendments of the Constitution without adequate consultations which has led to the expulsion of five elected Members of Parliament and the abolition of a second house of parliament pose a real threat to our young democracy.

Our CSOs need continued support for the time being to challenge such constitutional amendments which are not in keeping with democratic principles and take away the citizens political rights and help entrench

the positions of those in authority. Any withdrawal of aid to Malawi will weaken civil society and give the government a free hand to do whatever they please including those actions which go against the spirit of democracy and human rights. Malawi needs to have a strong internal independent voice from civil society which can speak out for the poor and marginalized citizens and also guard against any violations of human rights and rule of law by the authorities.

The Poverty perspective

The World Bank ranks Malawi among the ten poorest countries in the world. As such the country needs as much support as it can get from development partners such as Denmark in order to lift the lives of the majority of its ten million citizens from grinding poverty. Denmark has over the last five years emerged to be a reliable and powerful development partner that has changed for the better the lives of many rural families through programme support to agriculture, education, environment, good governance and human rights. To cut off aid to Malawi is to condemn the citizens of this country to a life of disease, illiteracy, starvation and human rights abuse by those in authority. Such an action would reverse any gains the citizens made with the support of Danish funding. We hope the Royal Danish Government does not want to do this!

We are fully aware of the recent diplomatic misunderstanding between our two countries and we in civil society issued a statement condemning our government's behaviour through a press statement. However, we do not believe the citizens of Malawi should be punished and denied development aid because of the mistakes of judgement by their leaders.

International image

The work of DCHR in Malawi and I believe in other countries where it has programmes has contributed to the entrenchment of democracy, the rule of law and the promotion of human rights. Their programmes have also helped to promote the name of Denmark as a country. The name DCHR is known by all NGOs working in the area of human rights in Malawi.

The international development aid has given Denmark an international image that is disproportionately bigger than its geographic size. Denmark's international image is increasing because of the impact of its development aid. I don't think it would be proper for Denmark to throw away all these gains that have taken several years and a lot of investment to achieve.

Final Appeal

We, the civil society organisations listed below and many others who we could not reach once again plead with you and your government not to close the Danish Centre for Human Rights and not to cut off development aid to Malawi for the sake of the lives of the poor people of this country. Such action would plunge the lives of ordinary citizens of the country, not its leaders, into poverty and misery and would pose a threat to our democracy, human rights and rule of law.

Yours faithfully

Charles Mkandawire
Director

For and on behalf of:
Malawi Human Rights Resource Centre
Centre for Youth and Children's Affairs
Centre for Human Rights and Rehabilitation
Public Affairs Committee
Centre for Legal Assistance
Civil Liberties Committee
Malawi Carer
Eye of the Child

Society for the Advancement of Women
Youth Network Counselling
Youth Watch Society
Nkhomano Development Centre
Active Youth Initiative for Self Enhancement

Letter from Euro-Mediterranean Human Rights Network's President to Anders Fogh Rasmussen.

Dear All,

Euro-Med send this letter to the Prime Minister, Anders Fogh Rasmussen, and the Foreign Minister, Per Stig Moeller, on behalf of its more than 60 members in support of the DCHR

Dear Sir

On behalf of the Euro-Mediterranean Human Rights Network, I take the opportunity to address the concern of our members regarding the plans of your government to dismantle the Danish Centre for Human Rights.

The Danish Centre for Human Rights has over the past years become one of the most respected and constructive human rights institutions in Europe and the Mediterranean region. It has fulfilled its role as an independent national human rights institution in a way to become a lead example for the establishment of similar institutions on the basis of the UN Principles relating to the status of national human rights institutions (the Paris principles of 1993). Its contribution to the support of the NGO sector in Africa is one of its important achievements.

The Danish Centre for Human Rights was also instrumental in the establishment of the Euro-Mediterranean Human Rights Network. This is one of the reasons why the EMHRN General Assembly in 1997 decided to choose Copenhagen as the location for its head quarter. The EMHRN is now hosted by the Danish Centre for Human Rights and benefits from its positive environment while enjoying full political and financial independence.

Seen in the light of the latest development, we consider the decision to dismantle the Danish Centre and to reconstruct it in a new form as creating grave prejudice to the human rights cause in the region which comprises Morocco, Algeria, Tunisia, Egypt, Jordan, Syria, Lebanon, Israel, PNA, Turkey, Cyprus and Malta in addition to the EU countries.

Government interference in independent human rights organisations' work is regrettably not unknown to our part of the world and we believe that the dismantling of a national human rights institution by the upcoming Danish Presidency of the EU will be seriously counter productive to the work of developing independent civil society organisations in the Euro-Mediterranean region.

We therefore kindly ask you to reconsider your decision and to ensure full continuity in the work of the Danish Centre for Human Rights as an independent national human rights institution.

On behalf of the EMHRN

Yours sincerely

Abdelaziz Bennani,
President, EMHRN
cc. Members of the EMHRN

To: European news media

Denmark has always been at the forefront in the struggle for human rights. Is this going to be changed by a mere stroke of the pen? And how will this adverse development affect the upcoming Danish EU Presidency and Denmark's international reputation?

On 11th January 2002, the newly elected Liberal/Conservative Government, supported by the Danish Peoples' Party, an extreme right wing party, published its so-called "death list" of more than 100 centres, councils and boards that it will close down, merge or reduce. Among these was the renowned Danish Centre for Human Rights, an independent, self-governing National Human Rights Institution (NHRI).

The rationale for this drastic change in policy is twofold: Firstly, the money saved would mainly go to the health and social sector, especially to eliminate hospitals' waiting lists and to provide senior citizens with better care. Secondly, the Government has openly admitted that it wants to rid society of state-funded "judges of taste".

One of the results of the Government's proposal, if adopted, will be that it is the first time ever that a national parliament has taken the initiative to deprive a NHRI of its independence, and thereby in effect to dissolve the institution.

On several occasions, the UN High Commissioner for Human Rights has singled out Denmark and the Danish Centre for Human Rights as models for the new democracies and the NHRIs. By adopting the new policy of the Government, Denmark will no longer be represented by an independent National Human Rights Institution in the Council of Europe and in the UN.

This despite the fact that Germany, Norway and Ireland are going in the quite opposite direction and have recently established NHRIs. In Germany, the Danish model was in fact explicitly adopted for the establishment of the new NHRI.

During the upcoming Danish EU Presidency human rights and the rule of law will be given high priority, not least in relation to the accession of applicant countries to the European Union. Will Denmark be able to rise to this challenge and promote human rights values with one hand, while amputating or dissolving Danish institutions mandated to promote human rights, nationally and internationally, or other institutions that work within the fields of dialogue and conflict resolution, with the other hand?

As an international institution working in the field of human rights and democratisation, I urge you to draw attention to the above matter as soon as possible, as the Danish Government will submit its proposal in Parliament on 29 January 2002.

Attached please find documents relating to the status of the DCHR and the Government's proposal.

Yours sincerely,

Jesper Højbjerg, Director
International Media Support

To: MK@humanrights.dk
From: Hege.Haugen@storebrand.com
Date sent: Wed, 16 Jan 2002 09:55:25 +0100

Dear Morten Kjærum,

I send my personal support in your work to fight against the proposal of the disclosing of the independent DCHR.

Sincerely, Hege Haugen

Analyst – Storebrand Investments
Socially Responsible Research

Direct line +47 22 31 19 81 Mobile +47 934 80 676
Fax +47 22 31 23 55 Email: hege.haugen@storebrand.com
www.storebrand.com

Hege Haugen

To: stm@stm.dk
01/16/02 09:52 AM cc: Subject: Appeal to the Danish Government

Dear Prime Minister of Denmark, Mr Anders Fogh Rasmussen,

I have received the information on the proposal of the Danish Government, regarding the Danish Center for Human Rights (DCHR). I am deeply sorry and concerned for the proposal of closing down this independent human rights institution The DCHR have is a leading institutions of its kind and has served as a model for Norwegian Human Right Center and as DCHR is in addition world leading in the important topic of corporate responsibility.

DCHR has shown to be unique in its combination of human rights education, information and workshop and is a highly recognized institutions worldwide.

Please, withdraw the proposal affecting the independent Danish Center for Human Rights, which today is an even a more important institution.

Sincerely,
Hege Haugen

Analyst – Storebrand Investments
Socially Responsible Research

Direct line +47 22 31 19 81 Mobile +47 934 80 676
Fax +47 22 31 23 55 Email: hege.haugen@storebrand.com
www.storebrand.com

To:
Prime Minister Anders Fogh Rasmussen
Statsministeriet
Christiansborg
Prins Jorgens Gaard 11
1218 Copenhagen K
Denmark

Via facsimile of Danish OSCE Delegation 512 23 86

LETTER OF CONCERN

Vienna, 25th January 2002

I should like, on behalf of the *International Helsinki Committee for Human Rights*, to add our voice to those who have expressed support for the *Danish Center for Human Rights*.

The Danish Center for Human Rights makes an important contribution to the development of law and civil society. It is a credit to your state and to the Danish people. In the human rights community it is respected for professionalism and for innovation. We do hope that this institution can be maintained.

We appreciate your attention.

Sincerely,

Aaron Rhodes
(Executive Director)

Legal Information Centre for Human Rights
Nunne str. 2
10133 Tallinn
Estonia

Mr. Anders Fogh Rasmussen
Danish Prime Minister
Prins Jørgensgård 11
1218 København K
Denmark

23 January 2002
Tallinn, Estonia

Dear Mr. Rasmussen,

We have learned that the Danish Government have made a decision to redirect the financial support for the Danish Centre for Human Rights into a sort of Foreign Policy Academy and thereby resulting in the closure of the DCHR. We are not highly surprised by this information; we are deeply distressed.

Our NGO, the Legal Information Centre for Human Rights in Estonia, has a long-term and extremely successful pattern of co-operation with the DCHR. Moreover, the DCHR was our first and most efficient partner. DCHR, together with two other Danish organisations (Minority Rights Group – DK and the Information Centre on Eastern Europe at the University of Copenhagen) was directly involved in the founding and establishment of the LICHR (1994), and made a great impact in its further sustainability and feasibility. This support cannot be overestimated.

Even when our joint project was over, the co-operation continued. Practically all members of the staff of the LICHR participated in human rights training courses provided by the DCHR. Since we have broad experience of participation in similar events at other organisations and institutions, we can certify the highest level of competence expressed by the DCHR in all possible regards: the scope of information, didactic system of instruction, intelligibility of training, etc, and particularly the friendly and open-minded atmosphere, which could be considered a special characteristic of the DCHR in general.

We know that the DCHR helped to create similar human rights centres and institutions all over the world; we have met colleagues connected to the DCHR from Africa, Asia and Central-East Europe both in the course of training sessions in Copenhagen and on other international meetings. This only fact may show the outstanding role that DCHR played in building up societies in different part of the world – societies based on democratic legal, political and social-economic principles and the proper function of the system of human rights instruments and mechanisms: the rule of the law, access to justice, administration of justice.

There are many kinds of human rights institutions in different European countries, as well as a variety of forms of activity. But DCHR is rather unique among them, primarily because of its practically oriented and assistance providing attitudes. It must be stressed, also, that DCHR have shown itself as one of the most efficient human rights centres, and its staff members represent a unified team of highly qualified and competent specialists. To lose such team would mean a regretful waste not only for Denmark but also for the whole international human rights family.

On behalf of the members of Legal Information Centre for Human Rights.

Aleksei Semjonov
Director

The Prime Minister
Denmark

Your Excellency,

I am a working judge in Nepal and am writing this appeal in my personal capacity.

I have got e-mails which say that DCHR is being dismantled. If the reports are true I cannot help saying that it is really disturbing.

DCHR has assisted Nepalese judiciary in improving the justice system in Nepal in many ways. The preparation of the Criminal Procedure Guideline is one of them. Now, after the preparation of the Guidelines, workshops for judges to apprise them about the guideline are being organised in Nepal. One of such workshop for 25 district court judges concluded just yesterday. Participating judges have greatly appreciated the efforts made to prepare the Guideline and decided to use it in the court proceedings. I am of the strong view that the initiative of the DCHR will be very instrumental in bringing about changes in the criminal justice system in Nepal.

In December last I had the opportunity to participate in a 5 days working symposium on exploring ways to improve the Juvenile Justice system in Malawi, Uganda, Tanzania and Nepal organized by the DCHR at Copenhagen. It was organised in a very professional manner. The arrangements made were really excellent. And after returning from Denmark we are now developing plan of action to improve juvenile justice system in our country. This

includes the review and amendment to the law, baseline survey on the incidence of juvenile offences, training the judges on juvenile justice so on and so forth. I believe the same work is being concurrently done in other countries of Africa as well. The initiative of the DCHR in Nepal highly appreciated in the Nepalese Judicial circle. I could personally see what DCHR people were doing in this regard. Your excellency, You must have reasons to take decisions and I don't doubt your wisdom, nor do I have a locus standing to do so. But at the core of my

heart I feel that if organizations are working excellently they should be allowed to do so. Autonomy and independence is a great asset for organizations to work smoothly and efficiently. Now since the work of DCHR is not limited to Denmark, any decision of yours to disturb this institution also disturbs the work that is being carried in many other countries. Therefore I request you to reconsider your decision and allow DCHR to run smoothly.

Thanking you.

Yours

Dr Ananda Mohan Bhattarai

District Judge

Kathmandu District Court

Kathmandu, Nepal

Date sent: Mon, 14 Jan 2002 14:50:48 -0500
From: "Douglas A. Johnson"
<Douglas_Alan_Johnson@compuserve.com>
Subject: Urgent action

Dear Working Group members:

Attached are two documents, one explaining the nature of the Danish Human Rights Centre and the other explaining the maneuver to dismantle it by the new government. Morten Kjaerum, a member of the Working Group on New Tactics, is the Executive Director. His incredible work is now under threat. The decision will be made by January 29.

The Danish Human Rights Centre has functioned as an independent and highly creative body, well regarded for its high professionalism and innovative approach. Although many of its functions will remain in the proposal from the new government, some functions will also be lost as well as the independence they brought to the work. Some of the purpose of the government appears to be cost saving. But what Morten Kjaerum doesn't say in his briefing is that the DPP—the hard right wing—demanded that the Human Rights Centre be on the list to be closed because of the issue of immigration and refugees.

Denmark has been seen to be an international leader in the struggle for human rights. The "Copenhagen Declaration" is a fundamental outline of the processes and expectations of human rights standards within the OSCE.

Will there now be a new "Copenhagen Principle" that says it is okay to dismantle the independent human rights organization?

Please contact those within the human rights community or governments and international agencies to urge the Danish government to maintain this fine institution.

With regards,
Doug

Douglas A. Johnson
Executive Director
Center for Victims of Torture
717 East River Road
Minneapolis, MN 55455 U.S.A.
(1 612) 626-1400
(1 612) 626-2465 fax
www.cvt.org

OSCE
Office for Democratic Institutions and Human Rights

H.E. Per Stig Møller
The Minister of Foreign Affairs

Your Excellency,

I am writing to you wondering about the recent developments concerning the changing status of the Danish Centre for Human, wit whom the OSCE ODIHR has developed close co-operation over the past years.

One of the strengths of this institution has been its independence and ability to develop, inform on and promote human rights through international contacts and direct project implementation.

The ODIHR has used the Danish Centre for Human Rights as a model for establishing national human rights institutions in many countries where we support human rights institution creation and capacity building. Many of the newly established institutions are either part of the governmental or presidential structures. The independence and pro-active involvement of the institution has always been the cornerstone of our focus. The dissemination on human rights and contribution to public debates on legislation, its implementation and consultative role are issues that we strongly encourage the new institutions to engage in. By undermining the independence of the Centre, the OSCE ODIHR will loose its ally and the argument of indivisibility of human rights.

The Danish Centre for Human Rights has recently became our direct partner through the FRESTA Programme of Strategic Partnership for Central Asia, where Centre's expertise in building up documentation and information as well as research capacity would have been invaluable to our programmes in that region.

I trust that you will take necessary steps to ensure that the Danish Centre for Human Rights will remain a strong and independent institution to the benefit of your country but also to the benefit of the international community.

Sincerely Yours

Gerard Stoudmann
Ambassador

Cc: FRESTA Secretariat, AMB. Michael Wagtmann
Danish OSCE Delegation, Amb. Kirsten Bjerling
Danish Centre for Human Rights, Dir. Morten Kjærum

On behalf of the Law, Race and Gender Research Unit at the University of Cape Town , South Africa, I would like to express our complete outrage at the intentions of the Danish Government to close down the DCHR as an independent institution. The DCHR plays a crucial role as both a watchdog of the state, as well as a leading force in human rights organisations in the developing world. The loss of such an organisation would impact greatly on the human rights culture as a whole but especially in developing countries

Our full support is behind the Centre in the fight to retain their identity and status.

Vanja Karth ,Office Manager
Professor Christina Murray, Director
Anthony Sardien, trainer/researcher
Pritima Osman, trainer/researcher
Zanele Ntambo, trainer/researcher
Paula Soggot, trainer/researcher

Dear Mr Rasmussen

The Centre for Human Rights, University of Pretoria, would like to express its support for the work of the Danish Centre for Human Rights. We have interacted with them over the years, and have always been impressed by their level of professionalism and commitment. They provide an invaluable service towards the course of good governance in Africa, and carry out a very positive message about Denmark.

Sincerely

Copy of letter we sent to the Prime Minister

Carole Viljoen
IBP Administrator
Centre for Human Rights
Faculty of Law
University of Pretoria
Tel: +27 (12) 420-3810
Cell: 082 787-1585

(PROF) CHRISTOF HEYNS
Director: Centre for Human Rights

Allan Phillips C.M.G
Human Rights
67 Carlisle Rod Hove
Sussex
U.K

Mr. Per Stig Moller
The Foreign Minister
Royal Danish Ministry for Foreign Affairs
Asiatisk Plads
Kobenhavn 1488
Danmark

May I congratulate you on your appointment as Minister for Foreign Affairs and wish you and your ministry success in the future.

I understand that your government is undertaking a review of a number of institutions, as it assesses how best to respond to Denmark's foreign policy needs in the 21st Century. I hope that I may contribute to this review, as I have enjoyed working with your Ministry and with Danish organisations for almost all of my thirty years of human rights work.

Denmark and the Danish Centre for Human Rights (DCHR) has taken a quiet but important role in Europe and more widely in the world to promote human rights, inter alia through information, education and capacity building of human rights institutions. Denmark has achieved remarkable influence with the example and work of the Danish Centre for Human Rights. There are many examples of this but I mention a few from my personal experience below.

In the 1980s, when I was Deputy Director of the British Refugee Council, I enjoyed the constructive cooperation with both the Danish Refugee Council and DCHR looking at asylum issues and at innovative ways of helping improve human rights, so that refugees could return.

In 1990s, as Director of Minority Rights Group International –which enjoyed funding support from your Ministry-, we worked closely with DCHR on a number of events. The first was in 1990, where we co sponsored an expert meeting on minority rights in South Eastern Europe, whose report became a major source of inspiration for the celebrated C.S.C.E. Copenhagen Human Dimension Document (June 1990) that established the most comprehensive minority rights standards in Europe.

In 1993 there was another joint conference in the European Parliament in Brussels on Preventing the spread of the war in the Balkans. Sadly its important conclusions were not heeded sufficiently by the European Union.

In 1998 I was appointed the UK independent expert to the Council of Europe. This was the Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities and I was then elected its Vice President. During my frequent visits to the Balkans I have seen the invaluable work undertaken by DCHR, in partnership with your ministry, to establish the Balkans Human Rights Network that supported and promoted the establishment and work of non political national human rights centres. You will know that independent human rights centres build confidence and democratic participation, a role that cannot be filled by government.

In your evaluation I hope that the leading role that Denmark and the Parliament has taken in promoting significant national human rights institutions will be fully recognised and that your work here will be acclaimed. The importance of such structures, as beacons for human rights, is evident to those of us with institutional experience in human rights. The Danish Parliament's consistent and universal approach both at home and abroad by has been crucial to all of us in this field.

Changes and a fresh approach to strengthening human rights are needed from time to time, and the need to strengthen governmental promotion of human rights after 11 September is well understood. It is also a time to reinforce valuable long term initiatives. You will appreciate that at such times there is always a danger of "throwing out the baby with the bathwater". The DCHR, this child of Danish democracy, deserves cherishing and supporting as it continues to develop and grow in a world where the events of the 11th September show that too many are hostile to democracy and human rights.

Many of us in Europe realise how much we need Denmark to continue to be effective on human rights internationally both through your Ministry and through the Danish Centre for Human Rights. Please continue your valued work.

Yours sincerely

Alan Phillips

To Whom It May Concern,

I am a Finnish researcher working on a PhD dissertation that concerns national human rights institutions. I have followed already for years with admiration the work of the Danish Centre for Human Rights, and the news that the Danish government is even considering of closing this also internationally well-known and well-respected Danish national human rights institution is most shocking. As a member of a researcher group looking into the possible establishment of a Finnish national institution, I would like to underline that the Danish Centre has served as an important inspiration and model for several national human rights institutions. For instance, Finland is currently very interested in the “Danish model”. As the closing down of the Centre would be a great loss to the Danish people and most harmful to the international reputation of the Danish government, I sincerely hope that the Danish government seriously reconsiders its decision.

Sincerely,

Anna-Elina Pohjolainen

Researcher
European University Institute
Florence, Italy
e-mail: anna.pohjolainen@iue.it

January 19, 2002

Mr. Anders Fogh Rasmussen-Danish Prime Minister,

Dear Sir,

With all due respect to the criteria on which the Danish Government has based its late decision to close the Danish Center for Human Rights (DCHR), we as Palestinian Human Rights Organization (PHRO) hope your Excellency will reconsider this decision because of its negative repercussions.

The demerits of this decision reach far beyond Danish borders. For the purpose of being brief and saving your precious time, I will limit my talk to our Organization's intrinsic experience.

We first knew the DCHR as a host of the EMHRN (Euro- Mediterranean Human Rights Network), a network of growing influence in the Middle East, especially when it comes for the competition between Human rights and violence and extremism as means of attaining goals. In this, Denmark was regarded as one of the guardians of Human rights on International level.

We even have thought of becoming hosts of the DCHR as a solution to our main problem:

Lebanese constitution is clearly discriminating against 400,000 Palestinian Refugees by preventing them from forming associations, organizations, syndicate etc What seemed for us a wooden log for a drowning person is threatened by drowning itself!

Furthermore, in a time when a ministry dedicated for Human Rights has become a growing trend in civilized countries, the Danish government sways towards suppression of freedom by disassembling a cultural monument of Human value as the DCHR.

Also from our intrinsic experience, I site a lesson that has become too obvious: The worst form of Human Rights bodies- and the least successful ones- is the one run by officials or placed under control of ministries.

We thus repeat our plea for the reconsideration of this decision. DCHR role, at least as we view it, is too precious to be oversimplified to "documentation and information"; and this role is not in any way inferior to "social and health services".

Respectfully yours,
Ghassan Abdallah

Dear friends in the Danish Centre for Human Rights,

As it was indicated in e-mail that you sent to us the situation is very serious and your Centre is going through very dangerous difficulties. It is unbelievable for us in the Belgrade Centre because we believed that your government (Without any difference who is in the government) will understand how important you are for all of us in the NGO society all over the world. We had such important, in many very difficult moments crucial, support from you and I can not believe what is happening. We will find a way to mobilize some of our friends here in Yugoslavia and in some other countries. I will contact Danish Embassy tomorrow morning.

Best regards,
Vesna Petrovic

Dear Friends,

The recent news on Danish Center Human Rights is disheartening. Do you know, this institution is so greatly involved in promoting human rights in third world ? In Nepal, Danish Center for Human Rights is taken with a great respect, as it has been so catalytic in bringing changes in criminal justice. In 1998, CeLRRd and Danish Center for Human Rights conducted a National Comprehensive Study on Criminal Justice system, the first of its kind in the whole SAARC region. Subsequently, it supported the national prisoner's legal aid project, which was so instrumental in establishing the right to legal assistance in Nepal. With its help, CeLRRd had been instrumental to attract Danida in mission of reforming criminal justice system in Nepal. The criminal procedural guidelines was the most important project, which brought all actors of criminal justice system in one platform. The orientation programs are being conducted, and the system is becoming more and more sensitive to human rights.

Danish Center for Human Rights is earning a prestige for Denmark in the third world countries, and many of us understand that this is an internationally acclaimed institution. Why Danish Government want to destroy it? It does not bring good fame to Denmark. The Danish Government should think it seriously. A prisoner in Nepal who is obtaining support from DCHR feels that he/she has been able get a lawyer by the help of Denmark? He/she think that it is a good country. They feel that the government of that country is accountable to people. Now the impression will be changed. Should we say it to this poor people that it is happening due to New PRIME MINISTER? We urge the Danish Prime Minister to think of poor people in the third world? They are friends of Denmark. Action like destroying DCHR will not help lossing but a lot of friends from poor country.

At this juncture, I would reiterate that CeLRRd is standing with DCHR.

Yubaraj Sangroula Coordinator CeLRRd.

8. Bilag

Lov nr. 183 (DCISM)

Lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Etablering og formål

§ 1. Med det formål at styrke forsknings-, udrednings- og informationsvirksomheden i Danmark om internationale forhold, forstået som det udenrigs-, sikkerheds- og udviklingspolitiske område, konflikter, holocaust, folkedrab og politiske massedrab, samt menneskerettigheder i ind- og udland etableres et Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Stk. 2. I centeret indgår som selvstændige enheder:

1) Institut for Internationale Studier, omfattende de hidtidige aktiviteter under Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning og Center for Freds- og Konfliktforskning. De hidtidige aktiviteter under Dansk Center for Holocaust- og Folkekrigsstudier indgår som en særlig sektion i instituttet.

2) Institut for Menneskerettigheder, omfattende de hidtidige aktiviteter under Det Danske Center for Menneskerettigheder.

§ 2. Institut for Internationale Studier arbejder for opfyldelsen af sit formål ved

1) at udføre, fremme og samordne uafhængig forskning om internationale forhold,

2) at udarbejde udredninger og redegørelser efter anmodning fra Folketinget, regeringen eller på eget

initiativ samt at følge den internationale udvikling med henblik på at vurdere Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitiske situation i en bred politisk og økonomisk sammenhæng, herunder Danmarks placering i forhold til udviklingspolitiske problemstillinger. Medmindre andet aftales i det enkelte tilfælde, afgives de nævnte udredninger og redegørelser på institutbestyrelsens ansvar,

3) at formidle forskningsresultater, analyser og viden samt udøve dokumentations- og informationsvirksomhed, herunder biblioteksvirksomhed, om internationale forhold,

4) at medvirke ved forskeruddannelse i samarbejde med andre forskningsinstitutioner, herunder støtte udvikling af forskningskapacitet i udviklingslandene, samt gennemføre videreuddannelse for instituttets brugere,

5) at fungere som bindeled mellem danske og internationale forskningsmiljøer inden for instituttets arbejdsområde.

Stk. 2. Institut for Menneskerettigheder skal i sin virksomhed tage udgangspunkt i de af det internationale samfund til enhver tid anerkendte menneskerettigheder, herunder især de i FN's verdenserklæring, FN's konventioner og Europarådets konventioner omtalte menneskerettigheder, samt de i grundloven indeholdte frihedsrettigheder. Instituttet skal fremme arbejdet med forskning i og oplysning om menneskerettighederne i fredstid og under væbnede konflikter, navnlig ved

1) at varetage en selvstændig og uafhængig dansk forskningsindsats på menneskerettighedsområdet,

2) at rådgive Folketinget og regeringen om Danmarks forpligtelser på menneskerettighedsområdet,

3) at afholde og fremme undervisning på alle niveauer inden for menneskerettighedsområdet, herunder ved folkeligt oplysningsarbejde,

4) at fremme ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, herunder ved at bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling under hensyntagen til ofrenes, foreningernes, organisationernes og andre juridiske personers

rettigheder, indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling og offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling,

5) at forestå information om menneskerettighederne til brug for frivillige organisationer, forskere, offentlige myndigheder og den interesserede offentlighed,

6) at sikre tidssvarende offentligt tilgængelige biblioteks- og dokumentationsfaciliteter vedrørende menneskerettighederne,

7) at støtte frivillige organisationer og andre i opbygningen af menneskerettighedsdokumentation,

8) at fremme koordination mellem og bistand til de frivillige organisationers arbejde med menneskerettighederne,

9) at støtte og udbygge nordisk og andet internationalt samarbejde på menneskerettighedsområdet,

10) at bidrage til gennemførelse af menneskerettighederne i ind- og udland.

§ 3. Centeret er en selvejende institution.

Stk. 2. Staten yder et årligt tilskud til centerets drift.

§ 4. Centeret kan i overensstemmelse med sit formål modtage indtægter fra fonde, gaver m.v. og kan drive indtægtsdækket virksomhed, tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed og andre tilskudsfinansierede aktiviteter, herunder konsulentbistand og rådgivning, i det omfang dette er foreneligt med varetagelsen af centerets øvrige opgaver.

Stk. 2. Centeret kan i overensstemmelse med sit formål indgå flerårige aftaler med offentlige myndigheder om løsning af konkrete opgaver.

Kapitel 2

Centerets og institutternes ledelse

§ 5. Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder ledes af en centerbestyrelse,

der træffer afgørelse i alle væsentlige spørgsmål om centerets økonomi og forvaltning.

Stk. 2. Institut for Internationale Studier og Institut for Menneskerettigheder ledes af hver sin institutbestyrelse, der har ansvaret for alle faglige spørgsmål, herunder forskningsstrategi og arbejdsopgaver, inden for instituttets arbejdsområde, jf. § 2.

Stk. 3. Centerbestyrelsen består af en formand, der udpeges af udenrigsministeren, bestyrelsesformanden for Institut for Internationale Studier, bestyrelsesformanden for Institut for Menneskerettigheder, to medlemmer udpeget af bestyrelsen for Institut for Internationale Studier, to medlemmer udpeget af bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder og to medlemmer valgt af medarbejderne ved centeret.

§ 6. Bestyrelsen for Institut for Internationale Studier består af 11 medlemmer, der udpeges i deres personlige egenskab:

1) Et medlem udpeges af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd,

2) et medlem udpeges af Statens Humanistiske Forskningsråd,

3) et medlem udpeges af Styrelsen for Internationalt Udviklingssamarbejde,

4) fire medlemmer udpeges af Rektorkollegiet,

5) et medlem udpeges af statsministeren,

6) et medlem udpeges af udenrigsministeren,

7) et medlem udpeges af forsvarsministeren,

8) et medlem vælges af medarbejderne ved instituttet.

Stk. 2. Bestyrelsen vælger sin formand af egen midte.

§ 7. Bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder består af 13 medlemmer, der udpeges i deres personlige egenskab:

- 1) Seks medlemmer udpeges af Rådet for Menneskerettigheder, jf. stk. 5,
- 2) to medlemmer udpeges af rektor for Københavns Universitet,
- 3) to medlemmer udpeges af rektor for Aarhus Universitet,
- 4) to medlemmer udpeges af Rektorkollegiet,
- 5) et medlem vælges af medarbejderne ved instituttet.

Stk. 2. Af de af Rådet for Menneskerettigheder udpegede medlemmer skal mindst to have tilknytning til de etniske minoriteter eller en humanitær organisation, der beskæftiger sig med områder af betydning for de etniske minoriteter.

Stk. 3. Af de af rektorerne for Københavns og Aarhus Universiteter udpegede medlemmer skal mindst to være tilknyttet de juridiske faggrupper.

Stk. 4. Bestyrelsen vælger sin formand af egen midte.

Stk. 5. Der nedsættes et Råd for Menneskerettigheder, der sammensættes således, at de synspunkter, som gør sig gældende blandt interesserede frivillige organisationer, særligt berørte offentlige myndigheder, interesserede forskere og andre særligt interesserede enkeltpersoner og grupper af personer, herunder de etniske minoriteter, afspejles.

Stk. 6. Rådet for Menneskerettigheder drøfter de overordnede retningslinjer for instituttets virksomhed i overensstemmelse med internationalt anerkendte principper og påser, at instituttets aktiviteter er i overensstemmelse med dets formål efter denne lov. Rådet kan over for institutbestyrelsen fremsætte forslag til nye aktiviteter og vurdere forløbet af hidtidige aktiviteter.

§ 8. Medlemmerne af centerbestyrelsen og af institutbestyrelserne udpeges for en fireårig periode og kan genudpeges for yderligere en periode. Derefter kan de først vælges eller udpeges på ny efter mindst fire års forløb.

Stk. 2. Valg af medarbejderrepræsentanter fin-

der sted i henhold til bestemmelserne herom i lov om aktieselskaber. Medarbejderrepræsentanter er beskyttet mod afskedigelse og anden forringelse af forholdene på samme måde som tillidsrepræsentanter inden for vedkommende eller tilsvarende område.

Stk. 3. Snarest efter lovens ikrafttræden fastsætter centerbestyrelsen, institutbestyrelserne og Rådet for Menneskerettigheder deres forretningsordener. I forretningsordenen for Rådet for Menneskerettigheder fastsættes regler for medlemskab af rådet i overensstemmelse med internationalt anerkendte principper for nationale menneskerettighedsinstitutioner.

Stk. 4. Institutbestyrelserne kan nedsætte særlige udvalg, herunder forskningsudvalg, og rådgivende fora.

Stk. 5. De nærmere regler for centerets virksomhed fastsættes i en statut af centerbestyrelsen efter indstilling fra institutbestyrelserne.

§ 9. Centerets daglige ledelse i økonomi- og forvaltningsspørgsmål forestås af en centerdirektør, der udnævnes af centerbestyrelsen efter offentligt opslag.

Stk. 2. Hver af institutbestyrelserne udnævner efter offentligt opslag en institutdirektør til at forestå instituttets daglige ledelse i faglige spørgsmål.

Kapitel 3

Revision, nedlæggelse, ikrafttræden

§ 10. Centerets regnskabsår er finansåret. Ved regnskabsårets afslutning udarbejdes et årsregnskab. Regnskabet skal underskrives af centerbestyrelsen og centerdirektøren.

Stk. 2. Udenrigsministeren fastsætter retningslinjer for udarbejdelsen af centerets budget og for regnskabsaflæggelsen.

Stk. 3. Rigsrevisor forestår revisionen af centeret, jf. § 2 i lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

§ 11. Centeret kan kun nedlægges ved lov.

Stk. 2. I tilfælde af, at centeret nedlægges som selvejende institution, overgår dets bygninger, anlæg, inventar samt formue i øvrigt til staten.

§ 12. Loven træder i kraft den 1. januar 2003, idet udenrigsministeren dog fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelsen af § 2, stk. 2, nr. 4.

Stk. 2. Samtidig med lovens ikrafttrædelse ophæves følgende love og bestemmelser:

1) Lov nr. 442 af 14. juni 1995 om oprettelse af Dansk Udenrigspolitisk Institut.

2) Lov nr. 477 af 31. maj 2000 om oprettelse af Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier.

3) Lov nr. 408 af 10. juni 1997 om Nævnet for Etnisk Ligestilling.

4) § 12, stk. 3 og 4, i lov om internationalt udviklingssamarbejde, jf. lovbekendtgørelse nr. 541 af 10. juli 1998.

Stk. 3. Centeret indtræder gennem institutterne i samtlige de rettigheder og forpligtelser, som Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier, Center for Freds- og Konfliktforskning og Det Danske Center for Menneskerettigheder har ved lovens ikrafttræden. Samtidig

overgår disse institutioners formue til centeret.

Stk. 4. De nuværende medlemmer af bestyrelsen for Det Danske Center for Menneskerettigheder indtræder som medlemmer af bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder i den resterende tid af den periode, de er udpeget for.

§ 13. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Givet på Christiansborg Slot, den 6. juni 2002

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

Margrethe R.

/Per Stig Møller

Officielle noter

1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse (EF-Tidende 2000 nr. L 180 s. 22).

Lov nr. 155

(Etnisk ligebehandling)

Lov nr 374 af 28/05/2003

Lov om etnisk ligebehandling

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde
Danmarks Dronning, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke
stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Formål m.v.

Formål og anvendelsesområde

§ 1. Loven har til formål at forhindre forskelsbehandling og at fremme ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse.

§ 2. Forbuddet mod forskelsbehandling gælder for al offentlig og privat virksomhed, for så vidt angår social beskyttelse, herunder social sikring og sundhedspleje, sociale goder, uddannelse samt adgang til og levering af varer og tjenesteydelser, herunder bolig, der er tilgængelige for offentligheden. Forbuddet mod forskelsbehandling gælder endvidere for medlemskab af og deltagelse i en organisation, hvis medlemmer udøver et bestemt erhverv, samt de fordele, sådanne organisationer giver medlemmerne.

Stk. 2. Denne lov finder ikke anvendelse på områder, der er omfattet af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v.

Stk. 3. Loven gælder ikke for udøvelse af aktiviteter af rent privat karakter.
Forbud mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse

§ 3. Ingen må udsætte en anden person for direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af vedkommendes eller en tredjemands race eller etniske oprindelse.

Stk. 2. Der foreligger direkte forskelsbehandling, når en person på grund af race eller etnisk oprindelse behandles ringere, end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.

Stk. 3. Der foreligger indirekte forskelsbehandling, hvis en tilsyneladende neutral bestemmelse, betingelse eller praksis vil stille personer af en bestemt race eller etnisk oprindelse ringere end andre personer, medmindre den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et sagligt formål og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige.

Stk. 4. Chikane skal betragtes som forskelsbehandling, når en optræden i relation til race eller etnisk oprindelse finder sted med det formål eller den virkning at krænke en persons værdighed og skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima for den pågældende.

Stk. 5. En instruktion om at forskelsbehandle en person på grund af race eller etnisk oprindelse betragtes som forskelsbehandling.

§ 4. Loven er ikke til hinder for, at specifikke foranstaltninger, der har til formål at forebygge eller opveje ulemper knyttet til race eller etnisk oprindelse, opretholdes eller vedtages.

Stk. 2. Specifikke foranstaltninger, der iværksættes i henhold til stk. 1, kan alene opretholdes, indtil formålet med dem er opfyldt.

Kapitel 2

Ugyldighed m.v.

§ 5. Bestemmelser, der strider mod § 3, og som indgår i individuelle eller kollektive kontrakter, virksomheders interne reglementer og vedtægter for foreninger og fonde m.v., er ugyldige.

§ 6. Lovens bestemmelser kan ikke ved aftale fraviges til ugunst for den, der udsættes for forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse.

Kapitel 3

Bevisbyrde

§ 7. Hvis en person, der anser sig for krænket, jf. § 3, påviser faktiske omstændigheder, som giver anledning til at formode, at der er udøvet direkte eller indirekte forskelsbehandling, påhviler det modparten at bevise, at princippet om ligebehandling ikke er blevet tilsidesat.

Repressalier

§ 8. Ingen må udsættes for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger som reaktion på en klage eller nogen form for retsforfølgning, der iværksættes med det formål at sikre, at princippet om ligebehandling iagttages.

Godtgørelse

§ 9. Personer, der er krænket ved overtrædelse af §§ 3 og 8, kan tilkendes en godtgørelse for ikke-økonomisk skade.

Kapitel 4

Institut for Menneskerettigheder

§ 10. Institut for Menneskerettigheder har til opgave at fremme ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, herunder ved at bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling under hensyntagen til ofrenes, foreningernes, organisationernes og andre juridiske personers rettigheder, indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling og offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling.

Stk. 2. Institut for Menneskerettigheder kan behandle klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, jf. § 3, og over overtrædelse af forbuddet mod repressalier, jf. § 8, og give udtryk for sin opfattelse af, om der er sket en overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af

race eller etnisk oprindelse eller forbuddet mod repressalier. Institut for Menneskerettigheders udtalelser efter denne lov kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Institut for Menneskerettigheder kan henstille, at der i sager efter stk. 2, hvor instituttet finder, at der er sket en overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse eller af forbuddet mod repressalier, meddeles fri proces til klagere, der opfylder de økonomiske betingelser efter retsplejelovens § 325.

Stk. 4. Institut for Menneskerettigheder afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse.

Kapitel 5

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 11. Loven træder i kraft den 1. juli 2003.

§ 12. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige grønlandske og færøske forhold tilsiger.

Givet på Christiansborg Slot, den 28. maj 2003

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/Bertel Haarder

Officielle noter

1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse, (EF-Tidende 2000 nr. L 180, s. 22).

Medier

Oversigt over danske medier som bragte nyheder, kommentarer, debat etc. om Det Danske Center for Menneskerettigheder.

Landsdækkende dagblade

Berlingske Tidende

B.T.

Børsen

Børsens Nyhedsmagasin

Dagbladet

Dagbladet Arbejderen

Den Liberale Presse

Ekstra Bladet

Information

Jyllands-Posten

Kristeligt Dagblad

MetroXpress

Politiken

Ritzaus Bureau

The Copenhagen Post

Urban

Weekend-Avisen

Ugeblade, fagblade og lokalaviser

Bibliotekspresen

Bornholms Tidende

Dagbladet Ringsted

Danmarksposten

Fagbladet (SID)

Fagledet Lederne

Folkeskolen

Frederiksborg Amtsavise

Fredericia Dagblad

Fyns Amts Avis

Fyns Stiftstidende

Helsingør Dagblad

Herning Folkeblad

Holbæk Amts Venstreblad

Horsens Folkeblad

Jydske Vestkysten

Kalundborg Folkeblad

Kjerteminde Dagblad

Kvindernes Fagblad

Lokalavisen Frederikshavn

Lolland-Falsters Folketidende

Nordjyske Stiftstidende

Næstved Tidende

Main Magazine

Midtjyllands Avis

Morsø Folkeblad

Randers Amtsavise

Ringkjøbing Amtrs Dagblad

Sjællands Tidende

Skive Folkeblad

Thisted Dagblad

Ugebrevet Mandag Morgen

Universitetsavisen

Vejle Amts Folkeblad

Viborg Stifts Folkeblad

Århus Stiftstidende

Andre medier

Der har også været artikler i fx Time samt bragt nyhedsudsendelser i radio og tv i DR og i TV2.

De elektroniske nyheder om sagen er ikke medtaget i denne hvidbog.

Stikordsregister

Stikordsregistret dækker alle tekster undtagen danske og internationale støtteudtalelser (og de to love: om DCISM og om etnisk ligebehandling)

- Amnesty International, s. 21, 36-38, 47, 95, 100, 262, 276, 285, 287, 296, 347, Bind II: 198-199, 215-216
- Anseelse, se også Omdømme, Danmarks internationale, s. 54, 63, 67, 79, 104, 106, 143-144, 146, 195-196, 267, 271, 347, Bind II: 13, 22, 34, 76, 96, 145, 208
- Berufsverbot, s. 331, 351, 352, 362, 364, Bind II: 108, 110
- Center for Freds- og Konfliktforskning (COPRI), s. 14-15, 37, 38, 40, 58, 60, 62, 272, Bind II: 65, 68, 76-77, 90, 128, 139, 142-143, 148, 152, 270, 273
- Center for Udviklingsforskning (CUF), s. 26, 28, 30-31, 33, 37, 39-40, 44-45, 51, 56, 58, 60, 62, 66, 68-69, 71, 74, 76, 78-79, 93, 101, 113, 115-117, 119, 122, 126-127, 133, 154-155, 166, 190, 203-204, 215, 236-237, 241, 266, 268, 270, 273, 306, 321, Bind II: 65, 68, 77, 90, 98, 128, 139, 144, 147-148, 152, 270, 273
- Centralisering, centralisme, statsstyring, diktatur, totalitær, s. 12, 35, 85, 253, 258, 264, 271, 272, 276, 280, 282, 285, 302-303, 323, 331, 335-337, 341, 347, 350, 352, 355-356, 358, 362, 366, 370, 376-377, 380, Bind II: 11, 27, 37, 166, 170
- Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder (DCISM), s. 113-114, 116, 119, 128-129, 133-134, 162, 184, 190, 192, 203-204, 208-209, 212-215, 217, 220, 228, 236, 241, 321-322, 361, 371, 384, Bind II: 22, 26, 32, 34-37, 69, 78-81, 91, 93, 119-121, 128-130, 134, 142-144, 146, 180-181, 205, 273
- bestyrelse, s. 119, Bind II: 65, 159-160, 271
  - lovforslag om etablering af, s. 184, 361, Bind II: 2, 69, 270
  - forhandling af lovforslaget, herunder strukturen, Bind II: 2, 63, 128, 150, 156, 270
- Dansk Udenrigspolitisk Akademi (DUPA), s. 37, 52, 66-69, 71, 74-76, 78-80, 86, 101-102, 112, 114-115, 120, 122, 166, 190, 276, 288, Bind II: 15, 27, 193-194, 204
- Dansk Udenrigspolitisk Institut (DUPI), s. 23-24, 26, 28, 30-31, 33, 37-38, 40-41, 43, 45-46, 51, 55-57, '60-62, 64, 66, 68-69, 74-80, 87, 93, 101, 108, 114-116, 124-127, 133, 154, 160, 166, 190, 209, 215, 225, 236-237, 241, 266, 268, 270, 273-274, 276, 306, 321, 337, 347, 371, Bind II: 8, 11-12, 65, 68, 77, 90, 128, 131, 137, 139, 143-147, 270, 273
- Demokrati, demokratisk, s. 5, 11, 19, 20, 29, 35, 44, 53, 64, 77, 138, 187, 207, 212, 225, 227, 230-232, 242, 253, 258-261, 267, 269, 277, 281, 289, 297, 300, 302, 311, 314, 321, 328, 333-332, 348-349, 351, 360, 362, 366-368, 370, 374, 376-377, 383-384, Bind II: 10, 11, 17, 23, 28, 31, 33, 35, 37, 41, 49, 50, 78, 83, 89, 92, 100, 118, 145, 158, 180, 197, 214, 216
- udemokratisk, s. 187, 233, 253, 311, 351, 368, Bind II: 195
- Det Danske Center for Holocaust og Folkedrabsstudier (DCHF), 26, 28, 30-31, 37, 38, 40, 58, 60, 62, 66, 71, 74, 76, 79, 93, 101, 114-117, 124, 133, 154, 160, 166, 179, 190, 204, 215, 225, 236-237, 241, 266, 268, 2670, 273, 306, 321, Bind II: 144, 153
- Det Danske Center for Menneskerettigheder
- forsvar for, s. 232, 235
  - kritik af, s. 14, 43, 48, 51, 63, 72, 116, 230, 291, 338, 342, 344, 357, 358
- Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, s. 9, 27, 124
- ”Dødsliste” over råd og nævn mm. (den foreløbige), s. 27, Bind II: 8, 18
- Ekspertter,
- ekspertviden, s. 372,, Bind II: 49
  - eksperttyranni, s. 10, 13, 16, 22-23, 35, 50, 83, 91, 94, 98, 152, 249, 369, Bind II: 117, 126
  - ekspertvælde, s. 11, 154, 160, 162, 166-168, 176-177, 191, 198, 229, 258, 282, Bind II: 36-37, 111

Etnisk ligebehandling, lovforslag om, s. 163

- forhandling af lovforslaget, herunder klagekomité tilknyttet Institut for Menneskerettigheder

Etnisk Ligestilling, Nævnet for, 8-10, 14-19, 26, 41-42, 90, 115, 118, 120, 122-124, 133, 135, 137, 139, 141-148, 151, 154-161, 166, 168-170, 173, 175-179, 183-187, 189, 193, 199, 204, 209-210, 236, 253, 262, 283, 315, 319, 322, 324-325, 330-331, 333, 336-337, 350-361, 353-354, 360-362, 369, 372-374, Bind II: 22, 26, 30, 32, 34-38, 69, 78-81, 91, 93, 119-121, 128-130, 134, 142-144, 146, 180-181, 205, 273

EU-direktiv om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse, s. 322, Bind II: 26, 32, 36, 171

EU-direktiv om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv

Europæiske Menneskerettighedsdomstol, den, s. 99, 226-227, 252, 258, 270, 291-292, 314, 373-375, 380, 384, Bind II: 9, 38, 48-50

Europæiske Menneskerettighedskonvention, den, s. 23, 97, 189, 251, 293, 313, 332, 343, 374, Bind II: 25, 28, 48, 158

FN's Højkommissær for Menneskerettigheder, 45, 59, 62, 77, 80-81, 86, 96, 140, 206-207, 213, 221, 228, 239, 261, 268, 271, Bind II: 11, 16, 17, 20, 26, 32, 49, 70, 77, 81, 196

Folkestyre, se Demokrati, s. 167, 234, 278-279, 326, 336, Bind II: 10, 41, 78, 89, 92, 100, 125-126, 158, 180, 197, 214, 216

Folketingsdebat, s. 2, 192, Bind II: 63, 205

Forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet, s. 246, 387

Frihed, s. 12, 13, 49, 75, 93, 123, 1218, 169, 210, 213, 249,-250, 252, 266-267, 270, 310, 326-327, 332, 338, 341, 349, 354, 364-365, 374, 383-384, Bind II: 18, 25, 42-43, 71, 86, 99, 116, 125, 152, 171, 178

Frihedsrettigheder, s. 193, 195, 266, 270, 356, Bind II: 25, 42, 68, 70-71, 73, 99-100, 270

Fusion, se Sammenlægning, s. 31, 37, 39, 51-52, 88, 102, 113, 115-117, 123, 126-127, 129-130, 139, 141-142, 144-148, 151, 179, 184, 190, 192, 209, 273, 275, 285, 309, 339, 371, 373, 387-388, Bind II: 32, 34, 65, 73, 79, 81, 88, 92, 128-129, 144-145

Færøerne, s. 29, Bind II: 145-146, 273, 275

Grundloven, s. 100, 144, 146, 148, 251-252, 266, 275-276, 283, 317, 367, 370, 374, Bind II: 42, 43, 73, 170, 178, 184, 205, 270

Grønland, s. 190, 290-291, Bind II: 69, 143, 144-146, 215, 273, 275

Hardtalk (BBC's interview med udenrigsministeren), s. 46, Bind II: 22

Humanisme, human, s. 33, 89, 95, 100, 179, 199, 215, 260, 296, 329, 366, 377, Bind II: 19, 31

Høringssvar, notater, Menneskerettighedscentrets, s. 93

Image, renommé, se Omdømme, Danmarks internationale, s. 63, 67, 104, 106, 143-144, 146, 194-195, 347, Bind II: 13, 17, 20, 21, 24,, 34, 76, 96, 145, 208

Institut for Internationale Studier, s. 124, 128, 131, 162, 209, 213, 236, 238, 306, 371, Bind II: 42, 44, 66, 68, 90, 128, 139, 144-145, 153, 270, 271

Institut for Menneskerettigheder (IMR), s. 2-3, 49, 124, 126, 128, 154, 158, 160, 162, 166, 169, 178, 184, 192, 209, 213-214, 228, 235-242, 245, 268, 306, 322, 361, 371, 386, Bind II: 42,43, 50

- bestyrelse, s. 78, 114, 119, 126-128, 132, 141, 146, 154, 157, 160, 162, 166, 171, 188, 199, 228, 236, 238-239, 371, Bind II: 43, 66, 90, 139, 160, 271

- rådet for Menneskerettigheder, s. 128, 199, Bind II: 66-67, 146, 159, 272

Integration, s. 14, 29, 109, 140, 154, 161, 173, 180, 260, 292, 294-295, 327, 330, 349-350, 374, 377, Bind II: 40, 42, 214, 234

Isolationsfængsling, s. 44, 354, 359, Bind II: 14, 28, 195

Janteloven, s. 83, 232, 275

Kina, s. 16, 28, 70, 73, 82, 95, 97, 222, 227, 242, 244, 271, 274, 287, 295-296, 332, Bind II: 17-18, 41, 47, 102

Klageorgan vedr. forskelsbehandling pga. race og etnisk oprindelse (klagekomité ved Institut for Menneskerettigheder), s. 239, 159, 163, 178-180, 246, 331, Bind II: 36, 172, 188

- delt bevisbyrde, s. 245, Bind II: 61-167, 171-173, 179, 181-182

- lov om etnisk ligebehandling s. 2

Konservativ, konservatisme, s. 47, 56, 67, 92, 134, 141, 149, 181, 218-219, 312, 324, 335, 359, Bind II: 11, 19, 22, 50, 90, 140, 150

Konventioner, internationale menneskerettigheds-, s. 7-8, 16, 22, 42, 58, 93-94, 98-100, 103, 138, 150, 161, 172, 189, 191, 200, 202, 215, 222, 226, 231-232, 236, 249, 253, 255, 262, 267, 276, 279, 293, 301-304, 306, 329, 332, 334, 354, 367-368, 370, Bind II: 7, 25, 28, 31, 83, 113-115, 136-138, 143, 158, 193

- fortolkning, debat om, s. 99-100, 137, 227, 232, 245, 250, 264-265, 271-272, 280, 283-285, 291, 301, 304, 327-329, 342, 345, 348, 363, 366, 369, 384, Bind II: 24, 48, 74, 99, 158, 205
- FN's børnekonvention (FN's konvention om barnets rettigheder), Bind II: 7, 130-131
- FN's flygtningekonvention (FN's konvention om flygtninges retsstilling), s. 7, Bind II: 7

Liberal, liberalisme, s. 11, 64-65, 89, 109, 158, 164, 179-180, 202, 211-212, 215, 218, 234, 268, 283, 289-290, 352, 364-365, 376, 379, Bind II: 11, 15, 24, 43, 205, 219-221, 253

- nordiske liberale partiledere, Bind II: 77

Ligestilling, etnisk, s. 8-10, 14-15, 17-19, 26, 41-42, 90, 115, 118, 120, 122-124, 133, 135, 137, 139, 141-148, 151, 154-155, 158, 160-163, 166-170, 173, 175-179, 183-185, 187, 189, 193, 199-200, 204, 209-210, 236, 253, 262, 283, 285, 315, 319-320, 322, 324-325, 330-331, 333-334, 336-337, 347, 350-351, 353-355, 360-362, 369, 372-374, Bind II: 22, 26, 30, 32, 34-38, 69, 78-81, 85, 91, 93, 119-121, 128-130, 132, 134-135, 137, 140, 142-144, 146, 180-181, 185, 188, 205, 273

Meningsmonopol, s. 92, 265, 294, 329

Menneskerettigheder, angreb på, kritik af, Bind II: 41

Menneskerettighedscentrets forskning, debat om, Bind II: 13-15, 32, 35, 48, 65-66, 68, 73, 76-77, 79, 82, 85, 90, 99, 100-101, 128, 137, 140, 144, 146-147, 152, 154, 197-198, 201, 204, 206, 208, 215, 270

Menneskerettighedsenhed, Udenrigsministeriets, s. 208, 222, 274, 276, Bind II: 8, 11, 15

Nationale menneskerettighedsorganisationer, se under næste stikord

Nationale menneskerettighedsinstitutioner (NHRI), s. 44-46, 82, 87-88, 189, 205-208, 260, 291, 314, 322, 339, 370, Bind II: 11, 15, 66, 143, 22-223, 253, 272

Neutral, upartisk, s. 95, 243, 245, 269, 286-287, 374, 384, Bind II: 9, 49-50

NGO'er, uafhængige organisationer (vedr. menneskerettigheder mm.), s. 103, 222, 288, Bind II: 208, 222, 227-228, 234-241, 244, 246, 249-250, 252, 256-257

Omdømme, Danmarks internationale, s. 63, 67, 104, 106, 143-144, 146, 195, 347, Bind II: 20, 22, 76, 145

Paris-principperne, FN's principper for nationale menneskerettighedsorganisationer, s. 48, 87, 126-127, 192, Bind II: 65-68, 70-73, 75-81, 83, 85, 88, 90, 93-95, 99-102, 128, 137-138

Partisk, upartisk, s. 95, 269, 286-287, 298, 243, Bind II: 9, 137-138, 274, Bind II: 137-138

Politisering, politisere, s. 189, 229, 232, 252, 286, 292, 299, 373, Bind II: 9, 31-32, 48, 50, 130, 132-135, 137, 138-138, 144

Politisk korrekt, s. 231, 265, 293, 369, Bind II: 9, 25, 31-32, 162-164, 166

Populisme, populistisk, s. 84-85, 195, 281, 350, Bind II: 25-26, 40, 94

Propaganda, s. 194, 224, 266, 332-333, 335, 353-356, Bind II: 73, 137, 159, 177

Råd, nævn mm., Bind II: 9, 11, 16-18, 20, 23, 26-27, 32, 37, 42, 49, 79, 83, 105-106, 108-120, 122-125, 143, 151-152, 200

- nedlæggelse af, s. 2, 75, 118, 182, 253, Bind II: 2, 8, 10-11, 14-15, 21, 63, 65, 68, 70, 77-79, 98, 107, 123, 125, 128-131, 143, 193, 195, 216
- forespørgselsdebat om kriterier for nedlæggelse og oprettelse af råd mm.

Sammenlægning af DCMR, DUPI, CUF, COPRI og DCHF, s. 123, 126, 130

Sammenlægning af DUPI, CUF, COPRI og DCHF, s. 190, 273, Bind II: 144

Satire, Bind II: 45-62, 171

Smagsdommer, s. 98, 114, 120, 122, 132, 134-135, 150, 162, 170, 172, 176, 178, 185, 193, 228, 230-231, 235-238, 240, 242, 278, 319, 360, 362, 369, Bind II: 8-9, 22, 25-26, 36-38, 41, 43, 49, Bind II: 22, 115-116, 122, 132

Tegninger, s. 2-3, Bind II: 51

Tolerance, tolerant, s. 15, 107, 196, 349, 352, 362, 365, Bind II: 42

Tørklæde(sag), s. 196, 227, 258, 373-375, 300

Udlændingområdet (udlændingedeбат, udlændingepolitik, asylpolitik, indvandrings- og flygtningepolitik, herunder ligestilling, integration...), s. 9-10, 12-14, 18, 25-26, 33-34, 42, 58, 91, 95, 105, 107-108, 118, 124, 128, 130, 132-134, 136-137, 139, 142-143, 145.147, 150-151, 153, 155, 158, 161, 164, 169-170, 183-185, 189, 191, 193, 200, 202, 236, 238, 253, 255, 259, 270, 289, 299, 320, 336, 347, 355, Bind II: 7-10, 14, 18, 24-27, 30, 35-36, 38, 42, 48-49, 74, 86, 89-90, 97, 119-121, 132, 136, 158

U-landsbistand (u-landshjælp, udviklingsbistand), s. 19-20, 32, 35, 38-39, 41, 54, 56, 90, 159, 280, Bind II: 10, 18, 20, 24, 68, 214

Vagthund (uafhængig kontrollant, vagthundefunktion), s. 64, 66, 68-80, 82, 89-92, 95, 97, 114, 118, 120, 122, 126, 130, 132, 149, 151, 154, 160, 165, 169, 183, 189, 191, 215, 259, 267-269, 276, 282, 286, 288, 291, 304, 309, 385, Bind II: 13-15, 17, 24, 27, 31, 34-35, 37, 66, 193

Ytringsfrihed: 14, 22, 84, 249-250, 265-266, 270, 275, 351, 358, 367, 370, Bind II: 20, 25-26, 189

Personregister

*Personer som har deltaget i den danske debat som enten skrivende eller omtalt er medtaget i denne oversigt. Sidehenvisninger med fed er indlæg som er skrevet af den pågældende. Alle sidehenvisninger er til bind I. Indlæg eller omtale der henhører til bind II er markeret efter markeringen Bind II:
I denne oversigt er ikke medtaget personer der har deltaget i referaterne fra debatten i Folketinget, spørgsmål til ministre, danske og internationale støtteudtelselser.*

- Keld Albrechtsen. Side 21, **79**, 93, 94
- Karl Andersen. Side **269**
- Vagn Aage Andersen. Side **317**
- Mads Bryde Andersen. Side 226, 227, **228-230**, 232, 233, **312-314**, 338, **342-343**, 344, 362, 363
- Britta Due Andersen. Side **324**
- Paul Rode Andersen. Side **354**
- Svend Andersen. Side **359-360**, **374-375**
- Elisabeth Arnold. Side **332**
- Margrethe Auken. Side **193**, 198. Bind II: 32
- Lone Skov Al Awssi. Side **315**
- Muharrem Aydas. Side **162**, 369
- Erik Bach. Side **311**, **315**
- Alain Baquet. Side **57**
- Lars Baungaard. Bind II side 18
- Bendt Bendtsen. Side 23, 24, 30, **32**, 44, 47, 60, 63, 64, 88, 89, 128, 139, 146, 155, 157, **165**, 168, 178, 179, 180, 181, 215, 216, 217, 218, 232, 272, 306, 307, 321, 322, 369. Bind II: 8, 11, 16, 17, 19, 31, 34, 35
- P.N. Bering. Side **296-298**
- Mikael Bjerrum. Side **354**
- Ejv. Bjørnkjær. Side **252-253**
- Bent Boisen. Side **316**
- Anders Brandt. Side **277-278**, **281**
- Søren Brandt. Side **299**
- Ivan Broe. Side **259**
- Brian Burdekin. Side **205**, **206**, **207**, **208**
- Geoffrey Cain. Side **296-298**, **298**
- Mogens Camre. Side **329-320**, **379-379**, **380**
- Jens Peter Christensen. Side **40-41**, **187-188**, 235
- Ole Christensen. Side **272-273**
- Birthe H. Christensen. Side **258**, **347**, **360**
- Kristian Thulesen Dahl. Side **9**, **10**, 14, **18**, **26**, **34**, **42**, 43, **114**, **115**, **116**, **117**, **118**, **119-121**, **121-122**, **123-124**, **125**, 126, **127**, **128**, **129-130**, **133**, 134, **135**, **136**, **139**, 140, **140-141**, **141-142**, **143**, **144-145**, **145**, **146**, **147**, 148, 149, **151**, **154**, **155**, **158**, **160**, **161-162**, **165**, **166**, **169**, **176**, **178**, **183-185**, **193**, **193-194**, 308, 315, 316, **324**. Bind II: 21, 24, 25, 26, 27, 36, 37
- Erik Damgaard. Side **187-188**
- Poul Daugaard. Side **338**
- Jan von Deyen. Side **259**
- Ole Due. Side **8**, **12**
- Uffe Ellemann-Jensen. Side **63**, **64**, **65**, 66, **67**, 68, 69, 70, 71, 74, 76, 77, 79, 80, 81, 89, 91, 92, 96, 130, 148, 181, 202, **209**, **212**, **213**, **214**, **215**, **216**, **217**, 220, 228, **237**, 239, **240**, **267-268**, 269, 282, **283**, 290, 293, 305, 384. Bind II: 13, 14, 15, 16, 17, 20, 32, 42, 49
- Bjørn Elmquist. Side **134**, **276-277**
- Bill-Bo Torp Eriksen. Side **319-320**
- Ole Espersen. Side **7**, **8**, **47**, **144**, **146**, **148**, 188
- Charlotte Fischer. Side **263**
- Jean Fischer. Side **362-363**
- Isi Foighel. Side **270-271**, 283, 359
- Kjeld Friis-Hansen. Side **367**
- Helene Hemme Goldberg. Side **279-281**, 284
- Bertel Haarder. Side 7, 12, 14, 16, 22, **43**, 57, 65, **104-107**, **109**, 112-113, **124**, **139-140**, **140-141**, 142, 143, 144, 146, 147, 148, 151, 157, 158, 169, **175**, **178**, 179, 180, 192, **198**, **199**, 200, **202**, 245, 252, 255, 256, 272, 279, 280, 293-294, 299, **337**, 355, 369. Bind II: 7, 16, 32, 37
- Jørgen Carsten Hansen. Side **275**
- Pernille Blach Hansen. Side **10**
- Claes Kastholm Hansen. Bind II side **47**, **48**, 49, **50**
- Kirsten Hastrup. Side **226**, 359
- Ole Hasselbalch. Side 201, **334-335**

- Emilia van Hauen. Side **325**
- Hans Hauge. Side **254-255, 376-378**, 379, 391-382, **383**.
Bind II: **48, 49, 49-50**
- Lars Hedegaard. Bind II side **47**
- Hanne Diemar Heilmann. Side **288**
- Jens Ole Henriksen. Side **335-336**, 350, 353-354, 355-356
- Aase Heskjær. Side **351**
- Lone Hindø. Side **319**
- Peter Hjørne. Side **346-347**, 354, 359
- Kjeld Holm. Side **10, 90, 135, 151, 154, 155**, 158, 159, 160, **161**, 162, **163**, 165, 166, **168, 169**, 170, 175, 176, 177, **179**, 183, 185, 200, 210, 319, 330, **331**, 333, 336, 347, 351, 353, 355, **360-262**, 373, 375. Bind II: 37, 38
- Erik Holstein. Bind II side **9, 33**
- Bent Honore. Side **298-299**
- Peter Høffding. Side **274**
- Jakob From Høeg. Side **282**
- Birthe Rønn Hornbech. Side **22-24**, 47, 53, **72**, 77, 92-93, **95**, 98, 153, **227**, 231, 233, **249-251**, 251-252, **264-266**, 279, 283, 305, 329, 358, 366, 369. Bind II: 17
- Anette Faye Jacobsen. Side **259-260**
- Marianne Jelved. Side **25, 31, 34**, 47, **154, 161**, 169, **179, 220, 233**, 240, 274, 337
- Carsten Jensen. Side **348-350**
- Jakob Jensen. Side **336-337, 347**
- Niels Jensen. Side **282-283, 325**
- Thomas Jensen. Side **327-328**
- Henrik Gade Jensen. Side **177, 257-258, 287-288, 316-317**
- Claus Haagen Jensen. Side **37, 39, 40, 77-78, 80, 129**, 132, **144, 148-149, 158-159, 162, 163, 169, 171, 174, 206**, 264, 278, 337, **338-340**, 342. Bind II: **27**
- Frede P. Jensen. Side **190, 371**
- Lisbeth Sjøstrøm Jensen. Side **279-281**, 284
- Henry Holt Jochumsen. Side **341**
- Thomas Elbæk Jørgensen. Side **337-338**
- Erik Jurgens. Side **82**
- Jan O. Karlsson. Side **111, 112**
- Birk Keller. Side **305**
- Peter Kemp. Side **138**
- Benedikte Kiær. Side **312**
- Kim U. Kjær. Side **8, 244, 369**
- Pia Kjærsgaard. Side 7, 14, 16, 33, **62, 86, 98, 118-119, 126**, 138, 139, 140, 149, **150, 157-158**, 160, 168, 170, **172**, 184, 234, **262-263**, 269, 275, 279-280, 306, 308, 316, 334, 350, 351, 363, 369, **373-374**, 374-375, 379. Bind II: 12, 16, 19, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 33, 35, 36, 48
- Morten Kjærum. Side **10, 12, 22-24, 33, 44, 45, 46, 54, 57-60, 70, 72, 73, 75, 82, 83, 85, 86, 87-88, 88-89, 90-92, 94-96, 98-100, 113-114, 117, 119, 220-221**, 122-123, 125, 126, **127-128, 128-129**, 132, 133, 134, 135, 139, 140, 143, 144, 145, 146, 148, 149, **150, 151-153**, 154, **155**, 156, 157, 158, 160, **161**, 162, 165, 166, 168-194 (**168, 169, 171, 174, 175, 185, 189, 192**), 198, 204, **205**, 207, 210, 213, 215, 216, **222, 225, 227, 228, 231-233**, 235-245 (**235, 236, 237, 240, 241, 242-245**) 250, **251-252**, 258, 259, 264, 283, 285, 286, 287, 305, **314**, 317, 319, 320, 323, 324, 326, 328, 330, 332, 333, 334, 336, 337, 338, 344, 347, 351, 353-354, 355, 356, 357-358, 359, 362, 364, 365, **369-370**, 371, 372, 373, 375, 384. Bind II: 9, 11, 15, 17, 18, 21, 22, 25, 27, 28, 31, 33, 34, 36, 37, 38, 40, 42, 43, 47, 48, 50
- Henning Koch. Side **8**
- Ida Elisabeth Kock. Side **291-293**
- Søren Krarup. Side 16, 148, **157**, 192, **198**, 200, 201, **209-211**, 256, 260, 274, 284-285, 306, 309, 327, **332-333**, 347, 350, **353-354**, 355, 357, 358, 365, 374. Bind II: 33, 42
- Jesper Langballe. Side 192, **196, 198, 199**, 207, 254, 307, 330-330, 348, **353-354**, 357-358. Bind II: 11, 38, 42
- Niels Roager Larsen. Side **286**
- Eva Maria Lassen. Side **365-367, 380-382**, 383
- Maren Haulrig Lorentzen. Side **355**
- Henrik Stampe Lund. Side **327-328**
- Mogens Lykketoft. Side **12, 34, 35, 84**, 91, 50, 266. Bind II: 18
- Paul Madsen. Side **328**
- Anne Marie Meldgaard. Side 245
- Morten Messerschmidt. Side 224, 231, **372**
- Georg Metz. Side **322-324**
- Jens Modvig. Side **301-303**
- Bodil Moes. Side **284**
- Nils Mulvad. Side **316**
- Per Stig Møller. Side **19, 20, 37, 38, 39**, 43, 45, **46-47**, 49, **52-53**, 54, **55, 56, 57**, 58, **60, 61**, 62, **63**, 65, 66, **67, 68, 69, 70, 71, 72**, 74, 75, 76, 77, **79, 80, 81**, 86, 91, **92**, 106, 108, **113**, 114, **115, 116**, 117, **118**, 120, **121, 122, 124, 125**, 126, **127, 128**, 129, 130, 133, 134, 136-137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, **144**, 145, 146, 147, 148, 149, 155,

- 157, 158, 160, 161, 166, 169, 170, 179-180, 183-185, 186, 190, 203, 204, 205, **206, 207**, 208, **212**, 213, **214**, 219-220, 239, 259-260, **266-267**, 268, 270, 271, 274, 285, 289, 293, 308-309, 310, 312, 315, **321-322**, 323, 328, 352, 362, 378, 384. Bind II: 11, 12, 13, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 29, 30, 31, 32, 35, 36, 37, 38
- M. Nebelong. Side **340**
- G. A. Nielsen. Side 371, **372-373**
- Holger K. Nielsen. Side **12**, 23, **30, 32, 143, 145**, 147, 150, **176, 234**, 240, 337
- Morten Krause Nielsen. Side **308**
- Gorm Toftegaard Nielsen. Side **92-93**
- Leon Nikulin. Side **285, 296-298**
- Gregor Noll. Side **291-293**, 383
- Leif Nyholm. Side **306**
- Egon Nykjær. Side **333-334**
- Ole Olsen. Side **269-270**
- Birgitte Kofod Olsen. Side **344-346, 384-385**
- Peter Orry. Bind II side **30-31**
- Ove Kaj Pedersen. Side **41, 83-85**
- Thor Pedersen. Side **9-10, 16**, 18, 26, 31, 32, 33, 34, 42, 49, 50, 62, 90-91, 116, 117-118, 120, 121, 122-123, 128, 129, **133**, 135, 137, 180, 184, 185, 217, 234, 239, 308, 310. Bind II: 8, 23, 24, 27, 31, 35
- Lars Flindt Pedersen. Side **253**
- Søren Hviid Pedersen. Side **367-368**, 369-370
- Friis Arne Petersen. Side 50, **101**, 124, 130, **131**
- Gert Petersen. Side **273-274**
- Niels Helveg Petersen. Side **38-39**, 44, 47, 56, **57-59, 60, 67, 76, 80, 91, 95, 96, 121, 123, 129, 156**, 192, 192, **204, 244**, 270. Bind II: 12, 13
- Niels V. Skipper Petersen. Side **365**
- Ralf Pittelkow. Side **310-311, 318-319**
- Troels Lund Poulsen. Side **52, 53, 54, 237, 240**
- Ann Belinda S. Preis. Side **300-301**
- Kamal Qureshi. Side 43, **154, 161, 246**
- Mads Qvortrup. Side **351-352**
- Elsebeth Rasmussen. Side **97**
- Hjalte Rasmussen. Side **8, 58, 95, 98-101**, 226, 344. Bind II: **7**
- Anders Fogh Rasmussen Side 10, **11-12, 14, 16, 20, 21, 24**, 32, 35, 43, **44**, 45-46, 47, 50, 61, 62-63, 65, 66, 67, **68, 69**, 70, **71, 72**, 73, **74**, 75, 76, 77, **78, 79, 80, 81**, 83, 84, 89, 90, 92, **94**, 96, 97, 104, 106-108, 110, 111, 112, 113, 117, 118, 120, 221, 222, **123**, 125, **126, 128**, 129, 130, **131**, 135, **136, 137**, 138, **140**, 141, 148, 149, 150, 152, 155, 156, 159, **163-164, 167, 168**, 169, **170**, 176, **177**, 179, 180, 183, 186, 187, 192, **193, 194**, 195-196, 201-202, 203, 207, 213, 219, 220, 228, 231, 233-234, 239, 253, 254, 258, 270, 275, 277, 288, 289, 290, 306, 308, 310, 318, 326, 330, 333, 341, 365, 369, 371. Bind II: 8, 10, 11, 12, 14, 16, 19, 20, 23, 24-25, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 39, 49
- Poul Nyrup Rasmussen. Side **55, 60**, 187, 214, 215, 234, 369
- Ron Ridenour. Side **288-289**
- Ricardt Riis. Side 350
- Mary Robinson. Side **43-44, 45, 46**, 50, 54, 55, 56, 59, 61, 62, 65, 67, 68, 69, 71, 76, 77, 79, 80, 81, 82, 86, 89, 92, 96, 97, 112, 172, 179, 205, 206, 207, 208, 213, **221-222, 223-224**, 228, 239, 244, 289. Bind II: 10, 11, 17, 20, 26, 32, **65**
- Jens Rohde. Side **18, 42, 124**, 193-194, 198, **305-306**
- Peter Rosleff. Side **326**
- Klaus Rothstein. Side **15, 255-257**, 261, **293-295**, 329
- Mikael Rothstein. Side **260-261**
- Hans-Otto Sano. Side **344-346**
- Sten Schaumburg-Müller. Side **275, 306-307**, 316
- John Høst Schmidt. Side **299**
- Agnete Schrøder. Side **331**
- Henry Schulz. Side **334**
- Gitte Seeberg. Side **9, 25**, 26, **54, 54-55, 55-56, 60**, 64, 66, 67, **68, 69**, 70, 74, 75, 76, 77, **79, 80**, 81, **89**, 92, 136, 148, 157, 160, 176, 181, 213, 293, 310. Bind II: 13, 16, 17, 19, 20, 34
- Tøger Seidenfaden. **56**, 89. Bind II: 12, **41-42**
- Hanne Severinsens. Side **51-52**, 56, 65, **66**, 77, 81, 264
- Jann Sjursen. Side **131, 154, 159**, 161, **162**, 204, **223, 326**
- Peter Skaarup. Side **95, 110, 117-118, 133, 203, 204**, 224, **235, 337**, 239, **240, 241, 242, 245-246**, 256, 269, 275, **286**, 371, 375-376, 380, **384**
- Skarup Skygesen. Side **290-291**
- Klaus Slavensky. Side **173, 186, 359, 379, 380**, 383, **384-385**. Bind II: **47**
- Eva Smith. Side 67, **77, 178, 187, 268-269**
- Bente Sorgenfrey. Side **330-331**
- Ole Stage. Side **278-279**
Jette Stenbirk. Side **283**
- Poul Struve. Side **289-290**

Søren Søndergaard. Side **7, 198**

Kai Sørlander. Side **138, 304-305**

Carsten Skov Teisen. Side **270, 320, 371-372, 372-373**

Aksel Bang Termansen. Side **312**

Hatla Thelle. Side **295-296**

Claus Thomsen. Side **284-285**

Michael Thomsen. Side **264, 271-272**

Margot Torp. Side **320-321**

David Trads. Side **308-309**

Antanas Valionis. Side **81**

Margrethe Vestager. Side **23, 30**

Knud Vilby. Side **363-364**

Jørgen Wahl. Side **261-262, 309**

Mandana Zarrehparvar. Side **173, 179, 283-284**

Uffe Østergaard. Side **26, 31, 131, 225, 372**

HVIDBOG II

Debatten om Det Danske Center for Menneskerettigheder 2001-2003

Redaktion og tilrettelæggelse: Klaus Slavensky

Tak til Frederik Brønd, Mediha Can, Ditte Goldsmidt og Rikke Broe-Petersen
for korrektur m.m.

Tryk: Handy-Print A/S, Skive

Printed in Denmark 2007

ISBN 87-91836-10-7

Ikke til salg.

